Državni izpitni center

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Letno poročilo o izvedbi v šolskem letu 2018/2019

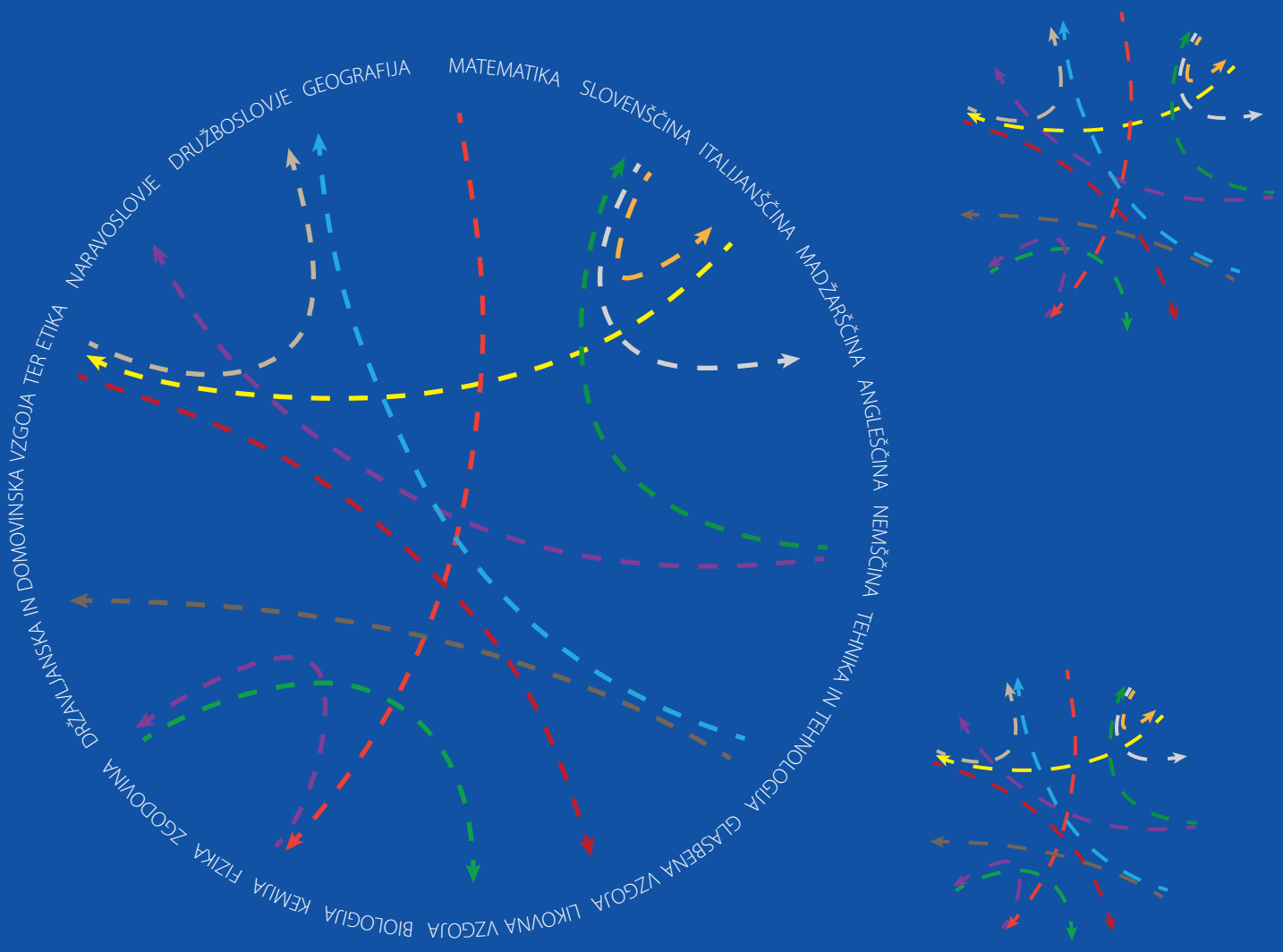

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2018/2019 je na podlagi 3. člena *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/13, 49/17) sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na 7. korespondenčni seji, dne 2. 12. 2019.

Izdajatelj
Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
dr. Janez Vogrinc

Založnik
Državni izpitni center
dr. Darko Zupanc

Uredniški odbor
mag. Majda Vehovec, urednica
mag. Mojca Novak, tehnična urednica
mag. Majda Jurkovič, dr. Stanka Lunder Verlič,
mag. Janja Remšak, dr. Andrejka Slavec Gornik,
mag. Mariza Skvarč, dr. Mojca Štraus,
dr. Janez Vogrinc

Avtorji prispevkov

Državna komisija
dr. Stanka Lunder Verlič
mag. Janja Remšak
mag. Mariza Skvarč
mag. Majda Vehovec
dr. Janez Vogrinc

Državni izpitni center
Blanka Blagotinšek
dr. Gašper Cankar
mag. Darija Domajnko
Alije Jagodnik
Saša Masterl
Miran Povše
Marija Prelovšek
Ana Radović
Erika Semen
dr. Andrejka Slavec Gornik
Joži Trkov
Matejka Žagar

Jezikovni pregled
mag. Bernarda Krafogel

Predmetne komisije

angleščina	mag. Andreja Drašler, Mojca Jerala Bedenk, Ines Jarh, mag. Barbara Lesničar, Mina Mazouzi, dr. Karmen Pižorn, Tanja Povhe, Darinka Šaubah Kovič
biologija	Alije Jagodnik, Valerija Krivec, Simona Slavič Kumer, mag. Bernarda Sopčič, dr. Jelka Strgar
domovinska in državljanska kultura in etika	dr. Marinko Banjac, Dejan Kokol, dr. Damjan Mandelc, Saša Masterl, Miša Stržinar, Klavdija Šipuš
fizika	dr. Jurij Bajc, Jaka Banko, Vesna Harej, Alije Jagodnik, Samo Zanjkovič
geografija	Saša Masterl, dr. Blaž Repe
glasbena umetnost	Inge Breznik, Alije Jagodnik, Palmira Klobas Pečnik, Anamarija Krvišek Zavec, Mira Prel, dr. Branka Rotar Pance, Zlatka Terlevič
italijanščina	dr. Sergio Crasnich
kemija	dr. Iztok Devetak, Alije Jagodnik, Tjaša Kampos, dr. Stanka Preskar, Violeta Stefanovik
likovna umetnost	dr. Matjaž Duh, Saša Masterl, Andrej Velikonja
madžarščina	Mária Pisnjak, Ilona Zadravec Szekeres
matematika	Jerneja Bone, Klavdija Cof Mlinšek, dr. Darjo Felda, Alije Jagodnik, Aleš Kotnik, Nada Nikolič, mag. Sonja Rajh, Boštjan Repovž
nižji izobrazbeni standard	Maja Garbajs, Nada Grčar, Milena Gvardjančič, dr. Mojca Lipec Stopar, Saša Masterl, Maja Poljanšek, Gregor Skumavc, mag. Aleksander Vališer, Andreja Vouk
nemščina	dr. Vesna Kondrič Horvat, Brigita Lovenjak, Breda Premzl
slovenščina	Nina Bradić, Alenka Fingušt, dr. Lara Godec Soršak, Vanja Jesenek, dr. Milena Kerndl, mag. Renata More, Vladimir Pirc, Matejka Tirgušek
šport	Saša Masterl, dr. Brane Škof
tehnika in tehnologija	Gorazd Fišer, Alije Jagodnik, dr. Slavko Kocijančič, Samo Lipovnik, Tatjana Vičič
zgodovina	Saša Masterl, dr. Dragan Potočnik

Računalniško oblikovanje
Bojan Primožič

1. izdaja
ISSN: 1581-5315

KAZALO

PREDGOVOR

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2018/2019

2.1.1 Osnovni podatki o poteku nacionalnega preverjanja znanja

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

2.2.13 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost

2.2.16 Predmetna komisija za šport

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

3.1 Vzorčenje

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

3.3 Posebnosti pri izvedbi NPZ

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

3.6 Nacionalno preverjanje znanja za odrasle

3.7 Dostava in zbiranje gradiva

3.7.1 Dostava tajnega gradiva na šole

3.7.2 Vračanje tajnega gradiva

3.8 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

3.8.1 Usposabljanje ravnateljev

3.8.2 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

3.8.3 Moderacije navodil za vrednotenje

3.8.4 Standardizacija

3.8.5 Vrednotenje preizkusov NPZ

3.8.6 Vpogledi v ovrednotene preizkuse

3.8.7 Poizvedbe

3.9 Analiza kakovosti vrednotenja

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA
4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja
4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov
4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja
4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2018/2019
4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino
4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**
4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**
4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino
4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**
4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**
4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino
4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**
4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**
4.2.4 Predmetna komisija za angleščino
4.2.4.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine **v 6. razredu**
4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**
4.2.5 Predmetna komisija za nemščino
4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **v 6. razredu**
4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**
4.2.6 Predmetna komisija za matematiko
4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**
4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**
4.2.7 Predmetna komisija za fiziko
4.2.7.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz fizike **v 9. razredu**
4.2.8 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko
4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz domovinske in državljanske kulture in etike **v 9. razredu**
4.2.9 Predmetna komisija za likovno umetnost
4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz likovne umetnosti **v 9. razredu**
4.3 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami
4.3.1 Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami, ki so NPZ leta 2016 opravljali v 6. in leta 2019 v 9. razredu, pri slovenščini in matematiki
4.4 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard
Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2018/2019
4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**
4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**
4.4.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**
4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**
4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz družboslovja **v 9. razredu**

5 Analize anket

5.1 Analiza anketnega vprašalnika o izvedbi NPZ za ravnatelje osnovnih šol
5.2 Analiza anketnega vprašalnika za učitelje ocenjevalce pri nacionalnem preverjanju znanja

6 Ugotovitve in ocene Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2018/2019

7 PRILOGE

7.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2018/2019
7.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja
7.2.1 Člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
7.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3.3.1: Posebnosti pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2018/19
Preglednica 3.4.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2006–2019, 9. razred
Preglednica 3.4.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih po vrstah prilagoditev v letu 2019, 9. razred
Preglednica 3.4.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2009–2019, 6. razred
Preglednica 3.4.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in po vrstah prilagoditev v letu 2019, 6. razred
Preglednica 3.5.1: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS, 6. razred
Preglednica 3.5.2: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS, 6. razred
Preglednica 3.5.3: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS, 9. razred
Preglednica 3.5.4: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS, 9. razred
Preglednica 3.5.5: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.5.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.6.1: Število odraslih po predmetih preverjanja v 9. razredu
Preglednica 3.6.2: Število odraslih na NPZ po predmetih preverjanja (pri matematiki in slovenščini v 9. razredu) in po letih
Preglednica 3.8.3.1: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred
Preglednica 3.8.3.2: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred
Preglednica 3.8.5.1: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 6. razreda
Preglednica 3.8.5.2: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 9. razreda
Preglednica 3.8.7.1: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.8.7.2: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.8.7.3: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.8.7.4.: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.8.7.5: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti
Preglednica 3.8.7.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.8.7.7: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.8.7.8: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.8.7.9: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.8.7.10: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti, 9. razred
Preglednica 3.8.7.11: Delež (%) poizvedb pri fiziki med leti, 9. razred
Preglednica 3.8.7.12: Delež (%) poizvedb pri likovni umetnosti med leti, 9. razred
Preglednica 3.8.7.13: Delež (%) poizvedb pri domovinski in državljanski kulturi in etiki med leti, 9. razred
Preglednica 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov po regijah
Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred
Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred
Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred
Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2 : Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred
Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela, 6. razred, I. del
Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, 6. razred, II. del
Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.2: Specifikacijska tabela, 9. razred, I. del

Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, 9. razred, II. del
Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred
Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred
Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred
Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred
Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred
Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.2: Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016 in 2019
Preglednica 4.2.7.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014
Preglednica 4.2.7.1.4: Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.5: Uspešnost učencev pri nalogah 1 in 20.c
Preglednica 4.2.7.1.6.: Uspešnost učencev pri nalogah 8 iz leta 2008 in 11 iz leta 2019
Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.2: Porazdelitev dosežkov pri domovinski in državljanski kulturi in etiki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.3: Specifikacijska tabela, domovinska in državljanska kultura in etika, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri likovni umetnosti po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, likovna umetnost, 9. razred
Preglednica 4.3.1: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ v letu 2019, 9. razred
Preglednica 4.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ v letu 2019, 6. razred
Preglednica 4.4.1: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 6. razredu
Preglednica 4.4.2: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 9. razredu
Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred
Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred
Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred
Preglednica 4.4.4.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred
Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 9. razred
Preglednica 4.4.5.4: Uspešnosti reševanja v preteklih letih
Preglednica 4.4.5.5: Primerjava dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v preteklih letih

KAZALO SLIK

Slika 3.1.1: Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah
Slika 3.4.1: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ od leta 2006–2019, 9. razred
Slika 3.4.2: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ od leta 2009–2019, 6. razred
Slika 3.8.1: Potek e-vrednotenja
Slika 3.8.7.1: Število poizvedb po nalogah pri slovenščini, 6. razred
Slika 3.8.7.2: Število poizvedb po nalogah pri angleščini, 6. razred
Slika 3.8.7.3: Število poizvedb po nalogah pri matematiki, 6. razred
Slika 3.8.7.4: Število poizvedb po nalogah pri slovenščini, 9. razred
Slika 3.8.7.5: Število poizvedb po nalogah pri angleščini, 9. razred
Slika 3.8.7.6: Število poizvedb po nalogah pri matematiki, 9. razred
Slika 3.8.7.7: Število poizvedb po nalogah pri fiziki, 9. razred
Slika 3.8.7.8: Število poizvedb po nalogah pri likovni umetnosti, 9. razred
Slika 3.8.7.9: Število poizvedb po nalogah pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred (1. del preizkusa)
Slika 3.8.7.10: Število poizvedb po nalogah pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred (2. del preizkusa)
Slika 3.9.1: Primer ujemanja vrednotenja ocenjevalcev z referenčnim vrednotenjem pri enem od kontrolnih preizkusov
Slika 3.9.2: Primer preglednice vrednotenja kontrolnega preizkusa znanja za učitelja ocenjevalca
Slika 3.9.3: Primer preglednice podatkov o preizkusih učitelja ocenjevalca na poizvedbah
Slika 3.9.4: Primer preglednice podatkov o točkovanju v preizkusih, ki so bili na poizvedbah ovrednoteni z višjim številom točk
Slika 3.9.5: Primer pojasnila vrednotenja posamezne naloge, ki ga pripravi predmetna komisija.
Slika 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov med spoloma
Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.7.1.1: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih
Slika 4.2.7.1.3: Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016, 2014 in 2019
Slika 4.2.7.1.4: Klasična primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2019, N = 4.110); desno: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih (NPZ, 9. razred, 2019, N = 4.110)
Slika 4.2.7.1.5: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih: levo za NPZ 2014, 9. razred, N = 4.134, in desno za NPZ 2016, 9. razred, N = 4.176)
Slika 4.2.7.1.6: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 17.a.

Slika 4.2.7.1.7: Porazdelitev uspešnosti učencev, učenk in obojih skupaj po osmih skupinah učencev, razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za dela nalog 13.a in 14.c.
Slika 4.2.7.1.8: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred
Slika 4.2.7.1.9: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov pri nalogi 14.a
Slika 4.2.7.1.10: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov za nalogo 8 iz leta 2008 in nalogo 11 iz leta 2019 po značilnih skupinah učencev
Slika 4.2.8.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred
Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri likovni umetnosti, 9. razred
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri likovni umetnosti, 9. razred
Slika 4.3.1: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2019, 9. razred
Slika 4.3.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju od leta 2008–2019, 9. razred
Slika 4.3.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2019, 9. razred
Slika 4.3.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2019, 9. razred
Slika 4.3.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2019, 9. razred
Slika 4.3.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz fizike v letu 2019, 9. razred
Slika 4.3.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz likovne umetnosti v letu 2019, 9. razred
Slika 4.3.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz domovinske in državljanske kulture in etike v letu 2019, 9. razred
Slika 4.3.9: Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2019, 6. razred
Slika 4.3.10: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju od leta 2014–2019, 6. razred
Slika 4.3.11: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2019, 6. razred
Slika 4.3.12: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2019, 6. razred
Slika 4.3.13: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2019, 6. razred
Slika 4.3.14: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2019, 6. in 9. razred
Slika 4.4.1.1: Pregled dosežkov po točkah glede na število učencev
Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.4: Dosežki učencev v letih 2018 in 2019 glede na skupno povprečno število točk
Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo
Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo
Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti (neumetnostno besedilo)
Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti (umetnostno besedilo)
Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.1: Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev pri družboslovju
Slika 4.4.5.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri družboslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.3: Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.4: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.5: Dosežki učencev po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti posameznega sklopa
Slika 4.4.5.6: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov v odstotkih za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope
Slika 4.4.5.7: Uspešnost reševanja nalog glede na indeks težavnosti in standard znanja po posameznih področjih in za celoten preizkus
Slika 4.4.5.8: Delež zastopanosti različnih tipov nalog
Slika 4.4.5.9: Dosežki učencev po tipih nalog na celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Navodila za lažje branje poročila

Ogled dokumentov PDF v načinu branja

Pri branju dokumenta lahko skrijete vse orodne vrstice in podokna za opravila ter tako povečate vidno območje zaslona. Osnovni kontrolniki za branje, na primer krmarjenje po strani in povečava, se prikažejo v delno prosojni orodni vrstici na dnu okna. Način branja odprete tako, da izberete **Pogled** > **Način branja** ali pa kliknete gumb **Način branja** v zgornjem desnem kotu orodne vrstice. Če želite delovno področje preklopiti nazaj v prejšnji pogled, še enkrat izberite **Pogled** > **Način branja**. Kliknete lahko tudi gumb **Zapri** v plavajoči orodni vrstici.

Premikanje po straneh dokumenta

V dokumentu PDF se lahko na več načinov premikate z ene strani na drugo. Veliko uporabnikov za to uporablja gumbe orodne vrstice **Krmarjenje po strani**, lahko pa uporabite tudi puščične tipke, drsni trak ali katerega od drugih načinov za premikanje naprej in nazaj v dokumentu PDF z več stranmi.

Orodna vrstica **Krmarjenje po strani** se privzeto odpre. V privzeti orodni vrstici so prikazana pogosto uporabljena orodja: **Pokaži naslednjo stran**, **Pokaži prejšnjo stran** in **Številka strani**. Orodno vrstico **Krmarjenje po strani** lahko, tako kot druge orodne vrstice, skrijete in znova odprete v meniju **Pogled,** možnost **Orodne vrstice**. Če želite dodati orodja v orodno vrstico **Krmarjenje po strani**, jo kliknite z desno miškino tipko. Izberite posamezno orodje, možnost **Pokaži vsa orodja** ali **Več orodij**, nato pa v pogovornem oknu izberite ali prekličite izbor posameznega orodja.

Premikanje po dokumentu PDF

Naredite nekaj od tega:

- Kliknite gumb **Prejšnja stran** ali gumb **Naslednja stran** v orodni vrstici.
- Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **[mesto]**.
- Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Stran**, v pogovorno okno **Pojdi na stran** vnesite številko strani in kliknite **V redu**.
- Pritisnite tipko **Stran gor** in **Stran dol** na tipkovnici.

Preskok na določeno stran

Naredite nekaj od tega:

- Pri prikazu ene ali dveh strani vlecite navpični drsni trak, dokler se stran ne pojavi v majhnem pojavnem prikazu.
- Vnesite številko strani, s katero želite zamenjati trenutno prikazano številko v orodni vrstici **Krmarjenje po strani**, in pritisnite **Enter**.

Sledenje preteklim ogledom

Sledenje preteklim ogledom vam omogoča, da najdete strani dokumenta PDF, ki ste jih prej gledali. Razlikovati je treba med prejšnjo in naslednjo stranjo ter prejšnjim in naslednjim pogledom. Kadar gre za strani, se pojma prejšnja in naslednja nanašata na sosednji strani, pred trenutno aktivno stranjo in za njo. Kadar gre za poglede, se prejšnji in naslednji nanašata na zgodovino ogledov. Če na primer preskakujete naprej in nazaj v dokumentu, zgodovina ogledov sledi tem korakom in vam ogledane strani pokaže v nasprotnem vrstnem redu.

1. Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Prejšnji pogled**.
2. Če želite videti nadaljnji del zgodovine premikov po dokumentu, storite nekaj od tega:
   - Ponovite prvi korak.
   - Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Naslednji pogled**.

Opomba: Gumba **Prejšnji pogled** in **Naslednji pogled** lahko dodate na območje orodne vrstice, in sicer tako, da z desno miškino tipko kliknete orodno vrstico **Krmarjenje po strani** in izberete gumba v kontekstnem meniju, ali tako, da izberete možnost **Pokaži vsa orodja**.

Krmarjenje s povezavami

Povezave omogočajo preskok na druga mesta v trenutnem dokumentu, v druge dokumente PDF ali na spletna mesta. Besedilo povezav v dokumentu, razen v kazalih, je rdeče barve.

Legenda gumbov			
	Pokaži naslednjo stran		Prejšnji pogled
	Pokaži prejšnjo stran		Naslednji pogled

Krajšave

NPZ – nacionalno preverjanje znanja
DK NPZ – Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
PK – predmetna komisija za pripravo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
Ric – Državni izpitni center
ZRSŠ – Zavod RS za šolstvo
NIS – nižji izobrazbeni standard
IT – indeks težavnosti
ID – indeks diskriminativnosti
PGO – pomočnik glavnega ocenjeva

PREDGOVOR

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2018/19 so pripravili predsednik in člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja ter predsedniki in člani predmetnih komisij ter sodelavci Državnega izpitnega centra.

Izvedba nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2018/19 je potekala skladno z zakonodajo, pri izvedbi ni bilo večjih težav.

Preverjanja znanja so tudi letos obvezno opravljali učenci 6. in 9. razreda, drugič pa poskusno in neobvezno tudi učenci 3. razreda. Vrednotenje je, kot smo že vajeni, za 6. in 9. razred potekalo elektronsko. Pri e-vrednotenju so sodelovali učitelji razrednega pouka, ki učijo v drugem triletju in predmetni učitelji. Tudi letos je e-vrednotenje potekalo brez zapletov; učitelji, ki so sodelovali pri e-vrednotenju, so prejeli podrobno informacijo o kakovosti svojega vrednotenja, zanj pa so prejeli plačilo. Elektronsko vrednotenje omogoča tudi analizo vrednotenja učiteljev, s kakovostjo vrednotenja učiteljev so bili seznanjeni tudi ravnatelji. Analizo vrednotenja učiteljev na šoli ravnatelji vključijo v šolsko letno poročilo.

Poskusno preverjanje znanja za učence 3. razreda je že drugič potekalo poskusno, za izvedbo se je prijavilo nekaj več šol kot v lanskem letu. Preverjali smo znanje učencev iz slovenščine in matematike, s poudarkom na višjih taksonomskih ciljih. Poročilo o poteku in analize so zbrane v posebnem poročilu, ki je dostopno na spletni strani Državnega izpitnega centra.

Letno poročilo o preverjanju znanja za učence 6. in 9. razreda je izdano v elektronski obliki in je tako dostopno širši javnosti. Če bralca zanima in želi o posameznem področju izvedeti več, če si želi ogledati tudi naloge in druge podatke, o katerih govori analiza posameznih predmetnih področij, lahko uporabi spletno povezavo.

Uvodnemu poglavju, v katerem je predstavljena zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja, sledijo podrobna poročila o delu Državne komisije in vseh predmetnih komisij.

Poročila o delu komisij vsebujejo podatke o številu in tematiki sej, gradivu, ki so ga komisije pripravile in obravnavale, o sodelovanju z učitelji in izobraževanju članov predmetnih komisij.

Tretje poglavje vsebuje podatke o vzorčenju, tehnični pripravi gradiva in izvedbi preverjanja znanja na šolah. Posebna pozornost je namenjena učencem s posebnimi potrebami, predvsem pregledu postopkov in vrednotenju dosežkov.

Učenci, ki obiskujejo prilagojen program z nižjim izobrazbenim standardom, so tudi letos nacionalno preverjanje znanja opravljali prostovoljno, tako ob koncu drugega kot tudi ob koncu tretjega obdobja.

V tretjem poglavju so opisani postopki dostave in zbiranja gradiva po šolah, moderacija, priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja ter število in vrsta poizvedb po končanem vrednotenju. Učenec lahko dostopa do svojega ovrednotenega preizkusa znanja s kateregakoli računalnika z dostopom do svetovnega spleta. Na enak način je omogočen vpogled tudi staršem.

Četrto poglavje vsebuje statistične analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih in njihove interpretacije. Podrobne analize, ki so jih pripravile predmetne komisije, so poglobljene in strokovne in bodo zagotovo v veliko pomoč tako učiteljem na šolah, ki poučujejo posamezne predmete, kot tudi članom komisij kot smernice za delo. Predstavljeni so osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja ter analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu.

Predstavljeni so grafični prikazi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja, opravljena je natančna primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev po spolu, po šolah in po regijah. Analizam so dodane tudi specifikacijske tabele in analize dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli. Na koncu analize so v sklepnih ugotovitvah zbrane bistvene informacije in poudarki. Prek spletne povezave lahko bralci dostopajo tudi do ostalega gradiva, vezanega na posamezna poglavja.

V analizah dosežkov so tudi priporočila in smernice za delo učiteljev v razredu v smeri trajnega znanja in za izboljšanje kakovosti pouka.

Ministrica dr. Maja Makovec Brenčič je septembra 2018 določila štiri predmete, iz katerih so devetošolci preverjali svoje znanje, prav tako pa je določila, na kateri šoli se bo preverjal izbrani predmet. Učenci 9. razreda so preverjali znanje iz prvega tujega jezika, likovne umetnosti, državljanske in domovinske kulture in etike ter fizike. Posamezni predmeti so bili enakomerno porazdeljeni po regijah.

Zunanje preverjanja znanja ostaja formativno, usmerjeno v vlogo prepoznavanja učnih potreb posameznih učencev in poglobljene povratne informacije o doseženem znanju učencev, kar učiteljem omogoča prilagajanje metod in oblik dela. Državni izpitni center je na šole v juniju posredoval zbirnik podatkov o dosežkih NPZ za posamezno šolo v excelu, kar je omogočilo šoli neposredno uporabo teh podatkov. Šole so prejele tudi podrobne podatke o posamezni nalogi s področja taksonomskih vidikov, kar je še pred začetkom novega šolskega leta omogočilo pripravo podrobne analize in pripravo strategij dela za novo šolsko leto. Prav tako so bili šolam posredovane povratne informacije o uspehu posameznega učenca pri reševanju preizkusa glede na dosežke na šoli in v državi. Za vse učence so bili dosežki na vpogled učencem in njihovim staršem prek spleta.

V petem poglavju so zbrane analize anket, ki so jih v juniju izpolnjevali ravnatelji in učitelji ocenjevalci, v šestem poglavju pa ugotovitve Državne komisije.

Ponovno velja opozoriti na *Banko nalog Ric*, ki omogoča učiteljem sestavljanje šolskih preizkusov znanja iz nalog, ki so bile že uporabljene na nacionalnih preverjanjih znanja.

Iskreno se zahvaljujem vsem članom uredniškega odbora, avtorjem prispevkov in tehnični urednici za sodelovanje pri oblikovanju letošnjega poročila.

mag. Majda Vehovec, urednica

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

Nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli je izvedeno na podlagi navedenih predpisov oziroma dokumentov:

- *Zakona o osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12-ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-L),
- *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/13 in 49/17),
- *Pravilnika o šolskem koledarju za osnovne šole* (Uradni list RS, št. 50/12 in 56/12 – popr.) ter *Podrobnejših navodil o šolskem koledarju za šolsko leto 2018/2019 – 2. del*,
- *Pravilnika o dokumentaciji v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 61/12 in 51/13),
- *Izhodišč nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli* (dostopno na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si),
- *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli 2018/2019* (dostopno na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si),
- *Koledarja nacionalnega preverjanja znanja 2018/2019* (dostopno na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si),
- *Pravil o postopku imenovanja oziroma razrešitve predsednika in članov državne komisije za vodenje* nacionalnega *preverjanja znanja v osnovni šoli ter predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja* (št. 6034-63/2012 z dne 14. 5. 2012).

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2018/2019

2.1.1 Osnovni podatki o poteku nacionalnega preverjanja znanja

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli (v nadaljevanju DK) je v šolskem letu 2018/2019 izvedla deset rednih sej in dve korespondenčni (novembra smo potrdili *Letno poročilo o NPZ za šolsko leto 2017/2018*; junija pa smo sprejeli sklepe, ki so se nanašali na to, kako vrednotiti preizkuse oz. posamezne naloge v primerih, kjer je prišlo do odstopanj od predvidenega postopka). Vse šolsko leto so v DK delovali: predsednik, dr. Janez Vogrinc, in članice DK: dr. Mojca Štraus, namestnica predsednika, dr. Andrejka Slavec Gornik, mag. Majda Vehovec, mag. Mariza Skvarč, mag. Majda Jurkovič in mag. Janja Remšak, do januarja 2019 je kot član deloval mag. Gregor Mohorčič, pozneje pa ga je nadomestila dr. Stanka Lunder Verlič.

Na vseh sejah so bili člani DK s strani predstavnikov ZRSŠ in Ric redno seznanjeni z informacijami o poteku priprav na izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v 6. in 9. razredu osnovne šole.

Na septembrski seji smo obravnavali poročilo o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu, ki je bilo na podlagi sprememb *Pravilnika o NPZ* izvedeno iz slovenščine in matematike. Na osnovi povabila se je v poskus prostovoljno vključilo 111 osnovnih šol. Izvedba je v logističnem smislu potekala brez posebnosti, odzivi s šol so bili zelo pozitivni in številne so bile pobude, da bi zunanje preverjanje znanja ob zaključku 3. razreda ponovno postalo del rednega sistema zunanjega preverjanja znanja v osnovni šoli. Povprečen dosežek pri matematiki je bil 74 odstotnih točk, pri slovenščini pa 71. Glede na pozitivne odzive je DK sprejela sklep, da se pristojno ministrstvo zaprosi za odobritev podaljšanja poskusa v šolskem letu 2018/19. DK se je na septembrski seji tudi seznanila z analizo ankete o NPZ za ravnatelje 2018. Iz odgovorov izhaja, da stališča ravnateljev do NPZ ostajajo večinoma pozitivna. Kar se tiče težav pri NPZ, je le-teh po navedbah ravnateljev največ z motivacijo učencev (to je izpostavilo 20 % ravnateljev), druga najpogosteje izražena težava pa je odnos staršev do NPZ (izpostavljen s strani 8 % anketiranih staršev). Na seji je bil predstavljen program *OrKa*, ki ga je razvil Državni izpitni center in ki šolam omogoča ugotavljanje kakovosti izkazanega znanja učencev pri NPZ. Obravnavali smo pripravo *Letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018* in bili seznanjeni z usposabljanji, ki jih je Ric izvedel v letih od 2016 do 2018 s področja uporabe podatkov NPZ. V tem obdobju se je usposabljanj udeležilo 1.193 učiteljev iz 35 osnovnih šol.

Oktobra je bila organizirana razširjena seja DK z udeležbo predsednikov predmetnih komisij. Na rednem delu seje smo potrdili *Navodila za izvedbo NPZ v osnovni šoli 2018/19* in se pogovarjali o programu načrtovanih srečanj z ravnatelji osnovnih šol, predvidenih januarja 2019 v Mariboru in Ljubljani. Na razširjenem delu seje smo predsednicam in predsednikom predmetnih komisij predstavili poročilo o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu v šolskem letu 2017/18, predstavljeno jim je bilo *Orodje za ugotavljanje kakovosti izkazanega znanja* (*OrKa*), poročilo Rica o izobraževanju strokovnih delavcev OŠ o analizah dosežkov NPZ skozi projekt *Krepitev kompetenc strokovnih delavcev na področju vodenja inovativnega vzgojno-izobraževalnega zavoda*. V okviru razprave smo se ukvarjali s povratnimi učinki NPZ na pouk. K razpravi se je priglasila večina predsednic in predsednikov PK, ki so opozorili, da priporočila in ugotovljene napake, ki temeljijo na analizi NPZ, pogosto nimajo povratnega učinka na prakso in da iz rezultatov NPZ izhaja, da je pri poučevanju določenim učnim vsebinam posvečeno premalo pozornosti. Kljub temu so predsednice in predsedniki PK izrazili, da strokovna srečanja z učitelji, čeprav pogosto z manjšo udeležbo od želene, prinašajo mnoge konstruktivne spremembe in pozitivne učinke NPZ na pouk, npr. sestava internih preizkusov znanja, način vrednotenja internih preizkusov, vključevanje dodatnih učnih vsebin v pouk, boljša sprejetost NPZ itd.

Na novembrski seji smo opravili žreb kompletov preizkusov znanja. Za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu v šolskem letu 2018/19 smo, glede na časovne in kadrovske okoliščine, sprejeli sklep, da bo le-to potekalo samo na šolah s slovenskim učnim jezikom in da gradivo ne bo tehnično prilagojeno učencem s posebnimi potrebami. Na seji smo obravnavali *Letno poročilo o izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018*. Podaljšali smo imenovanje konzulentom Predmetne komisije za slovenščino in Predmetne komisije za matematiko do konca decembra.

Decembra smo poleg rednih mesečnih aktivnostih, povezanih z informacijami o poteku NPZ, opravili žreb kompletov preizkusov znanja. Podaljšali smo mandat konzulentom Predmetne komisije za slovenščino in Predmetne komisije za matematiko, ki so bili imenovani za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu, za eno leto.

Na januarski seji smo obravnavali program strokovnih srečanj z ravnatelji osnovnih šol, ki sta potekala konec januarja v Mariboru in Ljubljani. Na seji so bili izžrebani kompleti preizkusov znanja za šolsko leto 2018/19 pri dveh predmetih v 6. in pri štirih v 9. razredu. Imenovali smo konzulenta Predmetne komisije za nemščino za eno leto.

Na februarski seji smo evalvirali strokovni srečanji z ravnatelji, ki sta bili organizirani v Mariboru in Ljubljani. Namen srečanj je bil neposreden stik predstavnikov Rica in Državne komisije z ravnatelji, z možnostjo medsebojne izmenjave mnenj in izkušenj, predstavitev nekaterih novosti in aktualnih projektov ter posredovanja informacij oz. navodil v zvezi z neposredno izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v tekočem šolskem letu. Udeležba je bila dobra, saj je bilo v Mariboru 77 udeležencev, v Ljubljani pa 117. Zelo pozitiven odziv udeležencev je bil na program *OrKa*. Na seji smo obravnavali anketni vprašalnik za ravnatelje osnovnih šol za leto 2019 in tudi potrdili njegovo vsebinsko zasnovo.

Marca je bilo *Letno poročilo o izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018* predstavljeno na seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje. Mnenje članov in članic Strokovnega sveta je bilo, da je poročilo skrbno pripravljeno, da vsebuje množico uporabnih podatkov, pri čemer rezultati, ugotovitve in opozorila terjajo odgovore in odziv ministrstva, da se začnejo intenzivno analizirati vzroki in pripravijo rešitve. Na seji DK smo oblikovali predlog seznama predmetov za določitev tretjega predmeta pri NPZ v 9. razredu za šolsko leto 2019/20. Na predlog predmetne komisije za angleščino smo imenovali konzulenta za letošnje šolsko leto. Po krajši razpravi pa smo sprejeli tudi odločitev, da bomo v letošnjem šolskem letu poslali pismo županom slovenskih občin in predsednikom šolskih svetov, v katerem bodo ponovno obveščeni o namenu in vlogi nacionalnega preverjanja znanja v sistemu ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti dela v osnovnih šolah.

Na aprilski seji smo bili seznanjeni s postopki, povezanimi z neposredno izvedbo NPZ v šolskem letu 2018/19, z izobraževanjem za učitelje razrednega pouka, ki bodo vrednotili preizkuse znanja iz matematike, in z izobraževanjem pomočnikov glavnih ocenjevalcev. Začeli smo s pripravo *Letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2018/2019* in imenovali uredniški odbor. Člani DK so bili seznanjeni s potekom poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu v šolskem letu 2018/19. DK je tudi obravnavala dopis, namenjen županom občin in svetom osnovnih šol, v katerem smo pojasnili namen NPZ in opozorili na neprimerno neposredno primerjavo dosežkov NPZ med šolami in z državnim povprečjem.

Na majski seji smo bili seznanjeni z izvedbo NPZ v šolskem letu 2018/19 in s posebnostmi oz. težavami, ki so se pojavile pri izvedbi. V določenih primerih, kjer je prišlo do odstopanj od predpisanih postopkov izvedbe, smo sprejeli tudi sklepe glede vrednotenja NPZ. Odločili smo se, da bodo tudi v letošnjem letu konzulenti ponovno ovrednotili 300 preizkusov učencev 3. razreda pri slovenščini in matematiki ter na ta način preverili kakovost vrednotenja po šolah. DK je sprejela vsebinsko zasnovo ter rokovnik priprave *Letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2018/2019*.

Na junijski seji smo obravnavali *Poročilo o poskusnem zunanjem preverjanju znanja v 3. razredu v šolskem letu 2018/19*. V tem šolskem letu se je poskusnega preverjanja udeležilo 5.185 učencev iz 128 šol. V skladu z usmeritvijo po zaključenem poskusnem preverjanju v preteklem šolskem letu, so v letošnjem letu preizkusi vsebovali več nalog, ki so preverjale višje taksonomske ravni, pri slovenščini pa tudi umetnostno besedilo. Povprečni dosežek pri slovenščini je bil dobrih 71 odstotnih točk, pri matematiki pa 58. Na seji smo se odločili, da bomo Mestni občini Ljubljana poslali dopis z obrazložitvijo, da pri štipendiranju mladih ni primerno med kriterije za dodelitev štipendije vključevati dosežkov NPZ, saj to ni v skladu z izhodišči NPZ, ki jih predpisuje *Zakon o osnovni šoli*. DK je sprejela vsebino informativne knjižice *Informacije za učence in starše za šolsko leto 2019/20* in nadaljevala s pripravo *Letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2018/2019*.

Delo DK je v šolskem letu 2018/19 potekalo nemoteno, vse tekoče obveznosti, ki so potrebne za kakovostno izvajanje NPZ, so bile pravočasno opravljene, za kar gre največja zasluga predsednikom in članom predmetnih komisij ter strokovno korektni pomoči zaposlenih na Državnem izpitnem centru.

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

Osnovna naloga predmetnih komisij (PK), opredeljena v *Pravilniku o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli*, je priprava in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja, poleg te pa člani predmetnih komisij pripravljajo še vrsto drugega gradiva (npr. gradivo za spletne strani Državnega izpitnega centra, gradivo za sklice študijskih skupin, predstavitve za izobraževanje učiteljev o NPZ, prispevke za letno poročilo), sodelujejo na izobraževanjih učiteljev in pomočnikov glavnih ocenjevalcev, udeležujejo pa se tudi različnih usposabljanj na temo zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja.

Število članov v komisiji je od komisije do komisije različno, odvisno je od števila preverjanj pri nekem predmetu. Tako PK za slovenščino, italijanščino, madžarščino, angleščino, nemščino in matematiko pripravljajo gradivo za NPZ v 6. razredu in NPZ v 9. razredu; PK za geografijo, zgodovino in glasbeno umetnost poleg gradiva za NPZ v 9. razredu pripravljajo tudi preizkuse znanja z nacionalnimi vsebinami; PK za fiziko, kemijo, biologijo, tehniko in tehnologijo, domovinsko in državljansko kulturo in etiko, likovno umetnost in šport pripravljajo gradivo za NPZ samo v 9. razredu, PK za nižji izobrazbeni standard pa pripravlja gradivo za pet predmetov za NPZ v 9. razredu in tri predmete v 6. razredu. Predmetno komisijo sestavljajo predsednik in najmanj trije člani, od katerih sta vsaj dva učitelja in en svetovalec Zavoda RS za šolstvo. Predsednik predmetne komisije sklicuje in vodi seje PK, odgovoren je za usklajeno delovanje komisije, strokovnost pripravljenega gradiva, pravočasno oddajo gradiva in varovanje tajnosti.

Predmetna komisija, katere predmet se v tekočem šolskem letu preverja na NPZ, izmed svojih članov predlaga glavnega ocenjevalca; slednjega ob soglasju predsednika PK za eno leto imenuje direktor Rica. Glavni ocenjevalec je praviloma predmetni učitelj v osnovni šoli, k njegovim poglavitnim nalogam pa sodijo: (1) skupaj z višjim svetovalcem Rica in predmetno komisijo organizira in izvede izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca; (2) vodi moderacijo in poskrbi za vnos dopolnil v *Navodila za vrednotenje*; (3) vodi postopek standardizacije (v sodelovanju s predmetno komisijo izbere, ovrednoti in potrdi preizkuse znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo); (4) spremlja in nadzira ter analizira kakovost vrednotenja; (5) sodeluje v postopku poizvedb.

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija za slovenščino 35 sej* s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava preizkusov znanja, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za 6. in 9. razred,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (9. razred),
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. razred),
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- analiza kontrolnega vrednotenja in priprava povratne informacije za učitelje,
- priprava informacij o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. in 9. razred za šol. l. 2019/20,
- pregled rezultatov in interpretacije,
- priprava prispevka za letno poročilo.

* Od tega je bilo 9 sej namenjenih poskusnemu preverjanja znanja v 3. razredu (vsi podatki bodo predstavljeni v *Poročilu o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu*).

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz slovenščine za 6. razred,
- gradivo za NPZ iz slovenščine za 9. razred,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ iz slovenščine,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz slovenščine,
- povratna informacija učiteljem o vrednotenju NPZ 2019 iz slovenščine v 6. in 9. razredu,
- informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. razred za šol. l. 2019/20,
- informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 9. razred za šol. l. 2019/20,
- prispevek za letno poročilo.

Sodelovanje z učitelji:

- na moderaciji navodil za vrednotenje za 6. in za 9. razred,
- med izvedbo e-vrednotenja.

Izobraževanje članov komisije:

- Matejka Tirgušek se je udeležila seminarjev za ocenjevalce pri splošni maturi.

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija imela osem sej s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK (italijanščina kot prvi jezik) in podkomisije (italijanščina kot drugi jezik na narodno mešanem območju Slovenske Istre),
- interno usposabljanje za pripravo nalog,
- opredelitev in usklajevanje nalog po rokovniku,
- izvedba nalog glede na rokovnik (priprava preizkusov znanja, korekture, moderacija, letno poročilo),
- e-vrednotenje.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz italijanščine v 6. razredu,
- gradivo za NPZ iz italijanščine v 9. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 6. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 9. razredu,
- zgledi nalog po sodobnih pristopih (interno izobraževanje),
- prispevek za letno poročilo 2019 (analiza dosežkov učencev 6. in 9. razreda na NPZ 2019 iz italijanščine).

Sodelovanje z učitelji:

- na študijskih srečanjih (pedagoški svetovalec za šole z italijanskim učnim jezikom),
- na usposabljanjih, moderaciji in izvajanju e-vrednotenja.

Izobraževanje članov komisije:

Člani komisije so se izobraževali v okviru:

- rednih sej predmetne komisije za italijanščino (usposabljanje je vodil predsednik komisije dr. Sergio Crasnich),
- e-vrednotenja za 9. razred: OŠ P. P. Vergerio Koper - Capodistria, 15. maj 2019,
- e-vrednotenja za 6. razred: OŠ P. P. Vergerio Koper - Capodistria, 22. maj 2019,
- nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja za šolsko leto 2018/19 v Sloveniji (oktober 2018, april 2019).

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

Število sej in obravnavana tematika na sejah

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija za madžarščino 11 sej s temi vsebinami:

- evalvacija dela v šolskem letu 2017/18,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil za preizkuse znanja,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za preizkus znanja za 6. razred,
- moderacija navodil za vrednotenje v 6. in 9. razredu,
- e-vrednotenje preizkusov.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz madžarščine v 6. razredu,
- dodatna navodila pomočniku bralcu za 6. razred,
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 6. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 9. razredu,
- prispevek za letno poročilo 2019.

Sodelovanje z učitelji:

Analiza rezultatov in predlogi za izboljšavo ravni znanja učencev so bili učiteljem predstavljeni na srečanju študijske skupine.

Izobraževanje članov komisije:

Članice PK nismo imele posebnega izobraževanja na temo zunanjega preverjanja znanja.

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija 30 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za šolsko leto 2018/19,
- kontinuirano spremljanje in urejevanje banke nalog,
- pregled in priprava testnih nalog za 6. in 9. razred,
- priprava besedil za slušno razumevanje in posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu 6. in 9. razreda,
- sodelovanje pri izvedbi e-vrednotenja za 6. in 9. razred,
- preučitev ustreznih virov za pripravo bralnih in slušnih testnih nalog,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju za 6. in 9. razred,
- analiza kontrolnega vrednotenja 2019 in priprava povratne informacije za učitelje,
- podroben pregled dosežkov učencev v 6. in 9. razredu,
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz angleščine za šolsko leto 2019/20.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz angleščine v 6. razredu,
- gradivo za NPZ iz angleščine v 9. razredu,

- informacija o preizkusu znanja iz angleščine v 6. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz angleščine v 9. razredu,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ iz angleščine,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz angleščine,
- povratna informacija učiteljem o vrednotenju NPZ 2019 iz angleščine v 6. in 9. razredu,
- prispevek za letno poročilo 2018/2019.

Sodelovanje z učitelji:

- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2019),
- med izvedbo e-vrednotenja (maj 2019).

Izobraževanje članov komisije:

Nekatere članice PK za angleščino (Darinka Šaubah Kovič, Tanja Povhe, Mina Mazouzi, Andreja Drašler) so se udeležile izobraževanja, ki je potekalo na UL, Filozofski fakulteti z naslovom *Theory And Practice in Language Test Development & 'The Common European Framework Of Reference For Languages'*, in sicer 6. in 7. 2. 2019, vsak dan po 8 šolskih ur. Na tem izobraževanju so lahko članice nadgradile znanje o *Skupnem evropskem jezikovnem okvirju* (*SEJO*) in povezavi z oblikovanjem preizkusov znanja tujih jezikov, kar je pomembno tudi za sestavljanje preizkusov iz angleščine v 6. in 9. razredu.

Cilji izobraževanja so bili sledeči:

- seznanjanje oz. poglabljanje poznavanja *Skupnega evropskega jezikovnega okvira* in pomena le-tega pri preverjanju znanja in napredka pri učenju tujega jezika,
- odpiranje novih možnosti in oblik dela pri pouku tujega jezika ob upoštevanju različnih ravni jezikovnega znanja (na podlagi *SEJO*),
- testiranje in preverjanje znanja ob upoštevanju različnih ravni jezikovnega znanja (na podlagi *SEJO*),
- standardizacija udeležencev.

Teme izobraževanja so bile sledeče:

- teorija in praksa razvijanja jezikovnih testov,
- razvijanje testov slušnega razumevanja in govorne zmožnosti,
- razvijanje testov bralnega razumevanj in pisne zmožnosti,
- interpretacija rezultatov jezikovnih testov: zbiranje in organiziranje dokazov,
- standardizacija.

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija za nemščino 28 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja v 6. in 9. razredu,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. in 9. razred),
- priprava opisov dosežkov (6. in 9. razred),
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz nemščine (6. in 9. razred),
- analiza kontrolnega vrednotenja 2019 in priprava povratne informacije za učitelje.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz nemščine za 6. razred,
- gradivo za NPZ iz nemščine za 9. razred,
- informacije o preizkusu znanja iz nemščine za 6. razred,
- informacije o preizkusu znanja iz nemščine za 9. razred,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda na NPZ iz nemščine,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda na NPZ iz nemščine,
- povratna informacija učiteljem o vrednotenju NPZ 2019 iz nemščine v 6. in 9. razredu,
- prispevek za letno poročilo 2018/19.

Sodelovanje z učiteljicami in učitelji:

- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2019),
- med izvedbo e-vrednotenja (maj 2019).

Izobraževanje članic komisije:

- izobraževanje v okviru svojih šol oz. institucij;
- izobraževanje v okviru študijskih skupin;
- vse članice so se udeležile 25. zborovanja učiteljev nemškega jezika na temo: *Landeskunde und Mehrsprachligkeit - Für-und Miteinander in DaF-Unterricht*, 23.–24. 11. 2018 v Mariboru;
- Brigita Lovenjak in Breda Premzl sta imeli v okviru 25. zborovanja učiteljev nemškega jezika prispevek o NPZ iz nemščine;
- Stanka Emeršič se je v okviru projekta *Jeziki štejejo* udeležila izobraževanja z naslovom *Nov razpis Evropskega centra za moderne jezike 2020–2023 in raznojezične dejavnosti v VIZ,* 12. 2. 2019 v Ljubljani (in na temo imela tudi krajši prispevek). 22.–23. 3. 2019 v Rimskih Toplicah z naslovom *Razvijanje celostnega pristopa, ki spoštuje in podpira jezikovno in kulturno raznolikost*;
- Monika Krančič se je udeležila izobraževanja na temo: *Zgodnje učenje tujih jezikov – prehod iz 3. v 4. razred OŠ*, 8. 3. in 15. 4. 2019 (ZRSŠ, OE Murska Sobota).

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija za matematiko 34 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v *Letnem poročilu o izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018*,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim rokovnikom dela PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami za 6. in 9. razred,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja za 6. in 9. razred,
- izvedba izobraževanja za razredne učitelje,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje za 6. in 9. razred,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja za 6. in 9. razred,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo v 6. in 9. razredu,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja v 6. in 9. razredu,
- analiza napak pri vrednotenju in poizvedb v 6. in 9. razredu,
- pregled dosežkov učencev na NPZ v 6. in 9. razredu,
- oblikovanje opisov dosežkov NPZ učencev v 6. in 9. razredu,

- priprava dodatne razlage k povratni informaciji ocenjevalcem v 6. in 9. razredu,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19,
- potrditev strukture preizkusov za 6. in 9. razred za šolsko leto 2019/20,
- informacija o vsebinah in ciljih predmeta v 6. in 9. razredu, ki se ne bodo preverjali z NPZ v šolskem letu 2019/20.

Komisija je delala v treh podskupinah (za 3., 6. in 9. razred). Podskupina za 3. razred je imela 11 sej, vsi podatki bodo predstavljeni v poročilu o poskusnem preverjanju znanja v tretjem razredu.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ v 6. in 9. razredu,
- gradivo za usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- gradivo za izobraževanje razrednih učiteljev,
- opisi dosežkov učencev 6. in 9. razreda na NPZ in pripadajoče specifikacijske tabele,
- dodatna razlaga k povratni informaciji ocenjevalcem v 6. in 9. razredu,
- prispevki za letno poročilo 2018/19 (poročilo o delu PK za matematiko in analiza dosežkov NPZ iz matematike v 6. in 9. razredu).

Sodelovanje z učitelji:

- na izobraževanju pomočnikov glavnega ocenjevalca in na moderaciji,
- na izobraževanju za razredne učitelje.

Izobraževanje članov komisije:

Člani PK nismo imeli posebnega izobraževanja na temo zunanjega preverjanja znanja.

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija 11 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v *Letnem poročilu o izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018*,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim rokovnikom dela PK,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe baze oddanih preizkusov,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2019/20.

Gradivo, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- prispevki za letno poročilo 2018/19 (poročilo o delu PK).

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija osem sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2017/18,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim rokovnikom dela PK,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2019/20.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- prispevki za letno poročilo 2018/19 (poročilo o delu PK).

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija za fiziko 20 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v *Letnem poročilu o izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018*,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim rokovnikom dela PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja,
- izbira in usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analiza napak pri vrednotenju in poizvedb,
- pregled dosežkov učencev na NPZ,
- oblikovanje opisov dosežkov NPZ,
- priprava dodatne razlage k povratni informaciji ocenjevalcem,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2019/20.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- gradivo za usposabljanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- opisi dosežkov učencev na NPZ in pripadajoče specifikacijske tabele,
- dodatna razlaga k povratni informaciji ocenjevalcem,
- prispevki za letno poročilo 2018/19 (poročilo o delu PK in analiza dosežkov NPZ iz fizike).

Sodelovanje z učitelji:

na izobraževanju pomočnikov glavnega ocenjevalca in na moderaciji.

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija 12 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v *Letnem poročilu o izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018*,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim Rokovnikom dela PK,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2019/20.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- prispevki za letno poročilo 2018/19 (poročilo o delu PK).

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija deset sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z rokovnikom dela PK,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za objavo na spletni strani eRic za učitelje,
- poročanje o razširjeni seji državne komisije,
- pregled strukture preizkusa znanja za šolsko leto 2019/2020,
- priprava prispevka za letno poročilo 2018/2019.

Gradiva, ki jih je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- gradivo za objavo na spletu,
- prispevek za letno poročilo 2018/2019.

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija 15 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z rokovnikom dela PK,
- poročanje o razširjeni seji državne komisije,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele za šole z italijanskim učnim jezikom in dvojezične osnovne šole,
- pregled strukture preizkusa za šolsko leto 2019/20,
- priprava prispevka za letno poročilo 2018/19.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- gradivo za NPZ v šolah z italijanskim učnim jezikom in na dvojezičnih osnovnih šolah,
- prispevek za letno poročilo 2018/2019.

2.2.13 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko 21 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z rokovnikom dela za PK,
- poročanje o razširjeni seji državne komisije,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava strukture za banko nalog Ric,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- izbor pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- priprava na izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- izvedba izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca,
- priprava na moderacijo navodil za vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- standardizacija,
- pregled dosežkov učencev na NPZ,
- priprava opisov dosežkov učencev na NPZ,
- priprava povratne informacije za učitelje ocenjevalce,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2019/20,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- struktura za banko nalog Ric,
- opisi dosežkov učencev na NPZ,
- povratna informacija za učitelje ocenjevalce,
- prispevek za letno poročilo 2018/19.

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija sedem sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v *Letnem poročilu o izvedbi NPZ v šolskem letu 2018/19*,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim rokovnikom dela PK,
- pregled gradiva za NPZ iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2019/20.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- prispevki za letno poročilo 2018/19 (poročilo o delu PK).

2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/2019 je imela predmetna komisija za likovno umetnost 13 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z rokovnikom dela PK,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- poročanje o razširjeni seji državne komisije,
- pregled nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava strukture za banko nalog Ric,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- izbor pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- priprava na izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- izvedba izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca,
- priprava na moderacijo navodil za vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- standardizacija,
- pregled dosežkov učencev na NPZ,
- oblikovanje opisov dosežkov učencev na NPZ,
- priprava povratne informacije za učitelje ocenjevalce,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2019/20,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- opisov dosežkov učencev na NPZ,
- povratne informacije za učitelje ocenjevalce,
- prispevek za letno poročilo 2018/19.

2.2.16 Predmetna komisija za šport

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/2019 je imela predmetna komisija za šport 18 sej s temi vsebinami:

- priprava načrta dela predmetne komisije v skladu z rokovnikom dela PK,
- poročanje o razširjeni seji državne komisije,
- priprava novih nalog za NPZ z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2019/20,
- priprava prispevka za letno poročilo 2018/19.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ,
- prispevek za letno poročilo 2018/19.

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2018/19 je imela predmetna komisija 30 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z rokovnikom dela P,
- izbor glavnega ocenjevalca za 9. razred in 6. razred,
- poročanje o razširjeni seji državne komisije,
- predstavitev dela predmetne komisije in nacionalnega preverjanja znanja novoimenovanim članom komisije,
- pregled nalog za NPZ v 6. razredu z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za NPZ v 9. razredu z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ v 6. razredu z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- priprava novih nalog za NPZ v 9. razredu z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov za NPZ v 6. razredu,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov za NPZ v 9. razredu,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- moderacija in vrednotenje preizkusov NPZ v 6. razredu,
- moderacija in vrednotenje preizkusov NPZ v 9. razredu,
- izvedba poizvedb v 9. razreda s strani glavnega ocenjevalca,
- pregled dosežkov učencev na NPZ v 6. razredu,
- pregled dosežkov učencev na NPZ v 9. razredu,
- sestava opisov dosežkov NPZ učencev 6. razredu in specifikacijske tabele,
- sestava opisov dosežkov NPZ učencev 9. razredu in specifikacijske tabele,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2019/20,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2018/19.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ v 6. razredu,
- gradivo za NPZ v 9. razredu,
- opisi dosežkov na NPZ učencev 6. razreda in pripadajoče specifikacijske tabele,
- opisi dosežkov na NPZ učencev 9. razreda in pripadajoče specifikacijske tabele,
- prispevki za letno poročilo 2018/19.

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

3.1 Vzorčenje

V skladu s 66. členom *Zakona o osnovni šoli* in 4. členom *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* minister, pristojen za šolstvo, vsako leto določi tretji predmet, tako da septembra med obveznimi predmeti 8. in 9. razreda, po predhodni pridobitvi mnenja Strokovnega Sveta RS za splošno izobraževanje, izbere največ štiri predmete, pri katerih se bo v tekočem šolskem letu izvedlo nacionalno preverjanje znanja pri tretjem predmetu. Obenem minister določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje z nacionalnim preverjanjem znanja na posamezni osnovni šoli.

Ric je za šolsko leto 2018/19 pripravil predlog seznama osnovnih šol z določenimi tretjimi predmeti za nacionalno preverjanje znanja in ga posredoval ministru, pristojnemu za šolstvo. Čeprav vsi učenci ne pišejo istega tretjega predmeta, še vedno želimo pridobiti kar največ informacij o znanju slovenskih učencev. Nabor šol, na katerih se izvaja nacionalno preverjanje znanja iz posameznega tretjega predmeta, se tako določi z vzorčenjem, s katerim želimo zagotoviti kar največjo reprezentativnost dobljenih rezultatov za vse slovenske šole. Postopek določanja tretjega predmeta posamezni šoli je potekal po načelih naključnega razvrščanja šol v skupine, ki naj bi izvajale določenega od tretjih predmetov. Ta postopek imenujemo tudi vzorčenje šol za posamezni predmet. Vzorčenje šol je potekalo po statističnih regijah Slovenije, tako da so vsi štirje tretji predmeti v posamezni regiji zastopani enakovredno. Upoštevano je bilo tudi načelo o enakomerni zastopanosti posameznega tretjega predmeta med različno velikimi šolami. Velikost šole je lahko po izkušnjah drugih raziskav posredno povezana z dosežki na preverjanjih znanja. Ljudske univerze so bile združene v posebno skupino, tako da so bili tretji predmeti tudi v tej skupini zastopani enakovredno.

Po preučitvi pobud šol je Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja sprejela sklep, s katerim se od šolskega leta 2018/19 dalje vzorčenje spremeni na način, da šole ne morejo imeti v dveh letih zaporedoma tuji jezik. To seveda ne velja za šole, ki imajo skladno z zakonom kot tretji predmet vedno določen tuji jezik.

Na sliki 3.1.1 je predstavljeno, kako so bili posamezni tretji predmeti razporejeni po slovenskih osnovnih šolah.

Slika 3.1.1: Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah

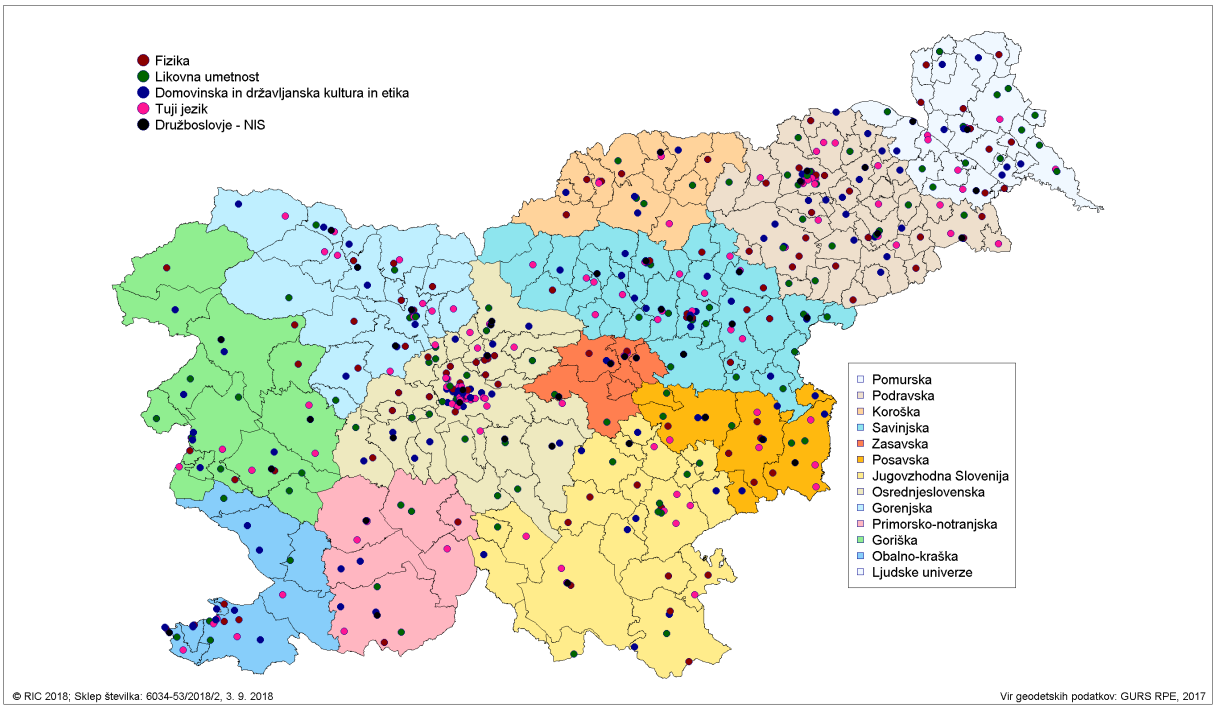

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

Gradivo za nacionalno preverjanje znanja smo pripravili v rokih, določenih s koledarjem za šolsko leto 2018/2019, in v skladu z *Navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2018/2019*.

Na spletni strani smo v začetku septembra leta 2018 objavili knjižico *Devetletna osnovna šola, informacija za učence in starše*, prevoda le-te v italijanščino (*Scuola elementare, informazioni per gli alunni e per i genitori*) in madžarščino (*Tájékoztató a tanulóknak és szülőknek*) ter strukture preizkusov za predmete, ki so se izvajali pri NPZ; oktobra *Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2018/2019* in novembra *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2018/2019*; decembra *Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2017/2018*; po izvajanju so bili objavljeni preizkusi znanja in moderirana navodila za vrednotenje; junija 2019 so bili objavljeni *Opisi dosežkov učencev 9. razreda in specifikacijske tabele preizkusov znanja NPZ 2019* in *Opisi dosežkov učencev 6. razreda in specifikacijske tabele preizkusov znanja NPZ 2019*.

Za leto 2019 so bili 1. septembra 2018 z ministrovim sklepom o izboru največ štirih predmetov za določitev tretjega predmeta, iz katerega so učenci 9. razreda opravljali NPZ, poleg tujega jezika (angleščina in nemščina), določeni še fizika, likovna umetnost ter domovinska in državljanska kultura in etika. Priprava gradiva se je začela v septembru. Za NPZ v 6. in 9. razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS pa se je decembra začelo pripravljati gradivo za slovenščino, matematiko in družboslovje (za 9. razred). Naloge in vprašanja, ki so jih pripravile PK, so bile oblikovane v končni preizkus znanja, pripravljen za tisk. V procesu oblikovanja je bila zaradi vnosa lektorskih popravkov in slikovnega gradiva potrebna vrsta pregledov za odpravo morebitnih napak. Postopek poteka s sodelovanjem višjega svetovalca za zunanje preverjanje znanja in člana ustrezne PK, ki je odgovoren za strokovno neoporečnost gradiva.

V januarju smo začeli prevajati preizkuse znanja iz matematike (6. in 9. razred) in navodila k nalogam pri tujih jezikih (6. razred) v italijanščino in madžarščino ter preizkuse iz domovinske in državljanske kulture in etike (9. razred) v italijanščino ter iz likovne umetnosti (9. razred) v madžarščino.

Za NPZ v **9. razredu** smo natisnili preizkuse: za slovenščino (16.936 izvodov), italijanščino (43), madžarščino (20), matematiko (16.880), angleščino (4.174), nemščino (72), fiziko (4.271), likovno umetnost (4.406), domovinsko in državljansko kulturo in etiko (3.962), prevoda matematike (43) in domovinske in državljanske kulture in etike (43) v italijanščino ter prevoda matematike (79) in likovne umetnosti (79) v madžarščino.

Učenci s posebnimi potrebami, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov, so dobili povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (46 izvodov), italijanščino (1), matematiko (46), angleščino (15), nemščino (1), fiziko (17), likovno umetnost (12) in domovinsko in državljansko kulturo in etiko (4) ter prevode matematike (1) in domovinske

in državljanske kulture in etike (1) v italijanščino; povečave velikosti črk v preizkusih, z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4), za slovenščino (436), matematiko (433), angleščino (136), fiziko (87), likovno umetnost (93), domovinsko in državljansko kulturo in etiko (107); preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf za slovenščino (2), matematiko (2), likovno umetnost (1), domovinsko in državljansko kulturo in etiko (1); dva učenca pa sta dobila prilogo pri likovni umetnosti tudi v črno-beli tehniki.

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS smo natisnili: slovenščino (109 izvodov), matematiko (109) in družboslovje (109). Tiskali smo tudi povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (1), matematiko (1) in družboslovje (1).

Za NPZ **v 6. razredu** smo natisnili preizkuse: za slovenščino (19.400 izvodov), italijanščino (56), madžarščino (19), matematiko (19.345), angleščino (18.932) in nemščino (414). Pripravili smo tudi prevod matematike (55 izvodov) in navodil k nalogam iz angleščine (56) v italijanščino ter prevod matematike (80) ter navodil k nalogam iz angleščine (46) in nemščine (34) v madžarščino.

Učenci s posebnimi potrebami, ki so potrebovali prilagoditev preizkusov, so dobili povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (84 izvodov), italijanščino (2), angleščino (81), nemščino (3), matematiko (87) ter prevode matematike (3) in navodil k nalogam iz angleščine (2) v italijanščino; povečave velikosti črk v preizkusih, z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4), za slovenščino (628), angleščino (605), nemščino (16) in matematiko (620) ter preizkus na zgoščenki v obliki zapisa pdf za slovenščino (4), angleščino (4) in matematiko (3). Za enega učenca smo pripravili preizkuse znanja na USB-ključu v obliki zapisa doc (program Word): pri slovenščini, angleščini ter matematiki (matematični izrazi zapisani v obliki Latex).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS smo natisnili: slovenščino (91 izvodov) in matematiko (91). Pripravljene so bile povečave velikosti črk v preizkusih, z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4), za slovenščino (5) in matematiko (5).

3.3 Posebnosti pri izvedbi NPZ

Pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2018/19 je bila zabeležena posebnost le pri preizkusu iz madžarščine v 9. razredu (preglednica 3.3.1).

Preglednica 3.3.1: Posebnosti pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2018/19

Predmet	**Madžarščina, 9. razred**
Datum pisanja	7. 5. 2019
Naloga	2.12 in 2.13
Vrsta napake	Napaki zaradi preštevilčenja nalog
Opis napake	Napaki sta v 12. nalogi, kjer v navodilu piše, naj učenec na črtice napiše črke ustreznih avtorjev iz 12. naloge (namesto iz 11. naloge), ter v 13. nalogi, kjer piše, naj na črto napiše ime avtorja danega odlomka iz 13. naloge (namesto iz 12. naloge). Napaki sta nastali ob izločitvi ene od nalog pred končnim podpisom preizkusa. Posledično se je spremenilo številčenje nalog, sklicevanje na predhodne naloge v navodilih za reševanje pri 12. in 13. nalogi pa ni bilo ustrezno popravljeno.
Rešitev	Glavna ocenjevalka je pregledala reševanje in vrednotenje obeh nalog ter ugotovila, da napaki nista vplivali na reševanje. Odgovori vseh učencev (tj. 16 učencev) namreč dokazujejo, da so razumeli navodila nalog, kot so bila mišljena. Učenci in starši niso imeli pripomb pri vpogledih. Ker napaki nista vplivali na reševanje, so se pri vseh učencih upoštevale dosežene točke pri teh dveh nalogah, število vseh možnih točk je ostalo enako. Na spletu je bila objavljena popravljena različica preizkusa.

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

Do prilagojenega načina opravljanja NPZ so, ne glede na vrsto izobraževalnega programa, upravičeni učenci, ki so slepi, slabovidni ali imajo okvaro vidne funkcije, so gluhi ali naglušni, imajo govorno-jezikovne motnje, avtistično motnjo, so gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja ali čustvene in vedenjske motnje ter **imajo odločbo o usmeritvi**.

Pravico do prilagojenega izvajanja NPZ imajo tudi učenci **brez odločbe o usmeritvi**, ki iz utemeljenih razlogov potrebujejo prilagojeni način izvajanja NPZ. To so:

- učenci, ki zaradi posledic poškodbe, nesreče ali bolezni, ki se jim je zgodila neposredno pred opravljanjem NPZ, potrebujejo prilagoditve, kot jih imajo slepi ali slabovidni oziroma učenci z okvaro vidne funkcije, gluhi ali naglušni, gibalno ovirani in dolgotrajno bolni kandidati, ter
- učenci z barvno slepoto.

Učenci brez odločbe o usmeritvi uveljavljajo pravico do prilagojenega načina izvajanja NPZ na podlagi dokazil pristojnih institucij oziroma mnenja zdravnika specialista za posamezno področje. Učenci dokazila predložijo v šoli, kjer odločijo o upravičenosti prilagojenega načina opravljanja NPZ.

Učenci s posebnimi potrebami opravljajo NPZ v skladu z *Navodili za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja*, ki so sestavni del *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*. Prijava učencev s posebnimi potrebami k NPZ poteka prek šole in v sodelovanju s starši. V šoli za vsakega učenca in za vsak predmet posebej predlagajo prilagojeni način preverjanja znanja na posebnem elektronskem obrazcu (*Uveljavljanje pravic učenca/-ke s posebnimi potrebami pri opravljanju nacionalnega preverjanja znanja*, ločeno za 6. in 9. razred). V ta namen je Ric pripravil program *PrijaveKPP* in preglednico z naborom možnih prilagoditev izvajanja NPZ, ki vključuje:

- prilagoditev načina preverjanja,
- prilagoditev preizkusa znanja,
- uporabo posebnih pripomočkov in
- prilagojeni način vrednotenja.

Prilagojeni način preverjanja obsega podaljšan čas pisanja za 25, 50 ali 100 odstotkov, prekinitev pisanja po potrebi (tudi prekinitev zvočnega zapisa na zgoščenki), opravljanje NPZ s pomočnikom (bralcem, jezikovnim pomočnikom, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem, pomočnikom za slepe in slabovidne ter za učence z okvaro vidne funkcije), poseben (lahko tudi akustično prilagojen) prostor za opravljanje NPZ in prilagoditev opreme v prostoru.

Prilagojeni preizkus znanja je lahko pripravljen na te načine:

- gradivo, prepisano v brajico,
- prilagoditev preizkusa znanja in prilog v črno-belo tehniko,
- povečava preizkusa znanja s formata A4 na A3,
- povečava velikosti črk v preizkusu znanja z 11 ali 12 na 18 v pisavi Arial (na formatu A4),
- preizkus znanja na zgoščenki v obliki zapisa pdf (program Acrobat za odpiranje),
- preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa .doc (program Word),
- zvočni zapis nalog oziroma besedila na USB-ključu pri matematiki,
- preizkus znanja iz matematike na USB-ključu v obliki zapisa .doc, matematični izrazi zapisani v obliki Latex (program Word).

Učenec lahko pri NPZ uporablja različne **posebne pripomočke:** računalnik (za branje in/ali pisanje), računalnik z brajevo vrstico in sintetizatorjem zvoka, brajev pisalni stroj, prilagojen pisalni pribor, označevalce besedila, prilagojen pribor za geometrijo, folije za pozitivno risanje, folije koordinatnega sistema, dodatne liste, žepno (zvočno) računalo, povečevalno steklo, elektronska povečala, slušalke, elektroakustične aparature, *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, dvojezični slovar pri nalogah bralnega razumevanja pri tujih jezikih, kartončke z opozorili, list z matematičnimi obrazci brez navedbe, za kaj se uporabljajo, ipd.

Prilagojeni način vrednotenja vključuje prilagoditve navodil za vrednotenje in motnji prilagojen način vrednotenja (upoštevanje skromnejšega besednega zaklada in toleranca pri vrednotenju slogovne ustreznosti, nevrednotenje oziroma prilagojeno vrednotenje glasoslovnih in naglasoslovnih nalog, prilagojeno vrednotenje zaradi izpuščanja, dodajanja in zamenjave črk, toleranca manj čitljive pisave idr.).

Navedene prilagoditve predstavljajo najširši možni nabor, od motnje, ovire oziroma primanjkljaja pa je odvisno, katere od naštetih prilagoditev se odobrijo posameznemu učencu s posebnimi potrebami.

Število učencev s posebnimi potrebami (brez odraslih), ki so opravljali NPZ v 9. razredu, se je vse do leta 2015 iz leta v leto povečevalo. Potem je število v letu 2016 nekoliko upadlo, v naslednjem letu naraslo, v letu 2018 pa je bilo 67 učencev s posebnimi potrebami manj kot leto poprej. V letu 2019 je število naraslo na najvišjo številko doslej – 1.721.

Preglednica 3.4.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2006–2019, 9. razred

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami (v %)
2006	494	2,3
2007	669	3,4
2008	808	4,3
2009	918	4,9
2010	1.093	6,0
2011	1.190	6,5
2012	1.349	7,5
2013	1.422	8,0
2014	1.523	8,8
2015	1.529	8,6
2016	1.503	8,8
2017	1.637	9,6
2018	1.570	9,4
2019	1.721	10,1

Slika 3.4.1: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ od leta 2006–2019, 9. razred

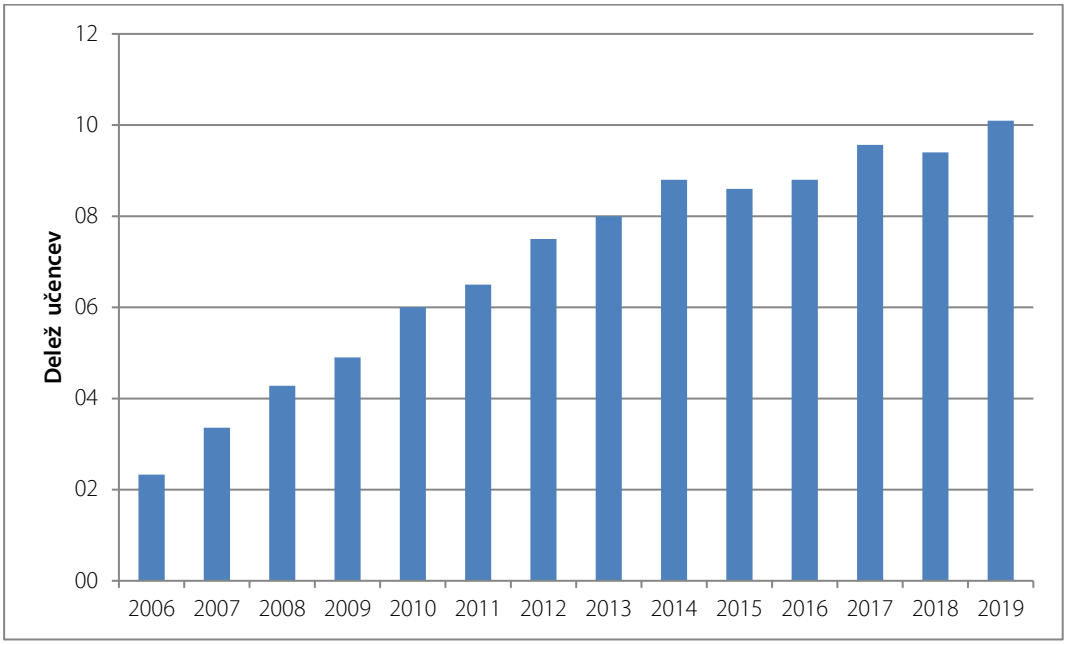

Prilagojenega izvajanja NPZ v 9. razredu so se udeležili učenci s posebnimi potrebami iz 405 osnovnih šol.

Kakor je razvidno iz preglednice 3.4.1 in s slike 3.4.1, je delež učencev s posebnimi potrebami narasel z 2,3 % leta 2006 na 10,1 % leta 2019. Od leta 2006 do danes se je delež učencev s posebnimi potrebami povečal za 4,4-krat. V letu 2019 je v absolutnem in relativnem smislu največ učencev s posebnimi potrebami zahtevalo prilagoditve pri opravljanju NPZ.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci, so prikazane po motnjah v preglednici 3.4.2.

Preglednica 3.4.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih po vrstah prilagoditev v letu 2019, 9. razred[1]

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	NGL	AM	PPPU	SLE	SLV	OVF	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	1	119	410	67	227	7	22	25	1.224	0	6	0	**1.718**
Prilagojeni preizkus znanja	2	0	98	17	65	0	0	9	394	0	5	0	**481**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	51	287	47	181	4	8	14	1.001	0	4	0	**1.245**
Prilagojeni način vrednotenja	3	0	199	43	159	4	12	15	641	0	6	0	**856**
Skupaj	**3**	**85**	**415**	**69**	**235**	**7**	**22**	**25**	**1.298**	**0**	**6**	**0**	**1.721**

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; AM: avtistična motnja; NGL: naglušnost; PPPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost; OVF: okvara vidne funkcije

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami po posameznih motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih ter po vrstah prilagoditev kaže, da je bilo največ tistih s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največje število prilagoditev načina izvajanja NPZ. V primerjavi z letom 2018 se je absolutno najbolj povečalo število učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja (za 136).

Največ učencev je imelo prilagojeni način izvajanja NPZ. Sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj jih je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Pregled vseh prilagoditev po predmetih za učence s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 9. razredu, kaže, da je bilo teh največ pri obeh obveznih predmetih preverjanja, pri matematiki 13.318, pri slovenščini pa 11.874. Najmanj prilagoditev je bilo pri italijanščini in madžarščini, saj ta predmeta opravlja majhno število učencev. Največ zahtev po prilagoditvah pri tretjih predmetih je bilo pri angleščini 3.586, najmanj pa pri domovinski in državljanski kulturi in etiki (2.216). Pri fiziki je bilo 2.968 prilagoditev, pri likovni umetnosti pa 2.633.

Preglednica 3.4.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2009–2019, 6. razred

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami (v %)
2009	682	4,6
2010	708	4,7
2011	793	5,4
2012	942	5,9
2013	953	6,2
2014	1.547	8,8
2015	1.445	8,4
2016	1.462	8,2
2017	1.527	8,4
2018	1.623	8,5
2019	1.869	9,4

[1] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. V skrajno desnem stolpcu *Skupaj* pa je prikazano dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat).

Slika 3.4.2: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ od leta 2009–2019, 6. razred

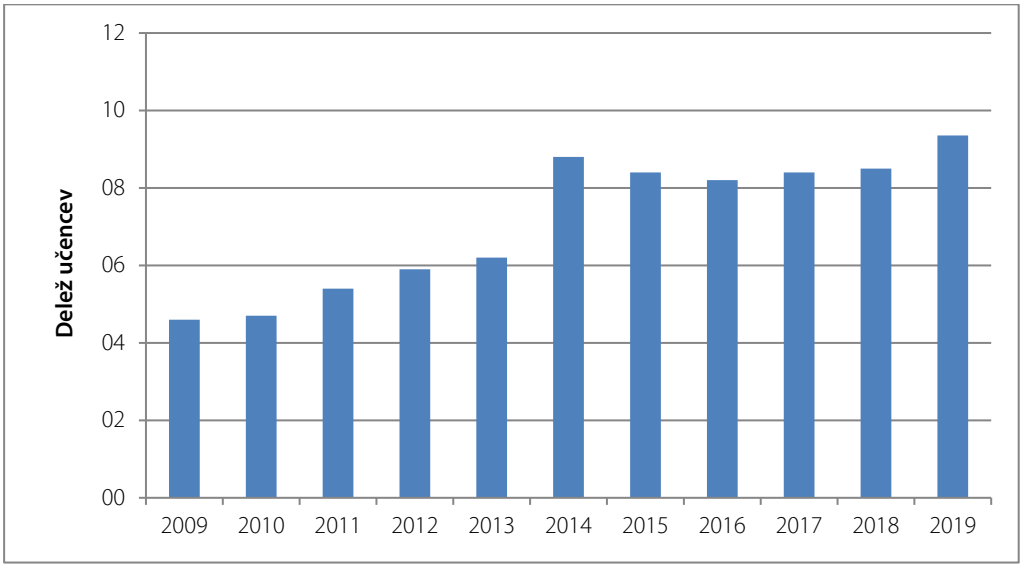

NPZ **v 6. razredu** se na celotni populaciji šestošolcev izvaja enajsto leto, vendar so ga v šolskem letu 2018/19 učenci šestič pisali obvezno. Iz preglednice 3.4.3 je razvidno, da je število učencev s posebnimi potrebami, ki so zahtevali prilagoditve pri opravljanju NPZ, v šolskem letu 2018/19 absolutno in relativno precej naraslo v primerjavi s preteklim šolskim letom. Tako je v 6. razredu NPZ iz slovenščine, italijanščine, madžarščine, tujega jezika (angleščina, nemščina) in matematike na prilagojeni način opravljalo 1.869 učencev oz. 9,4 % na 416 šolah. To je za 0,9 % ali za 241 učencev več kakor leto poprej. Medtem ko je v letih 2015 in 2016 število učencev s posebnimi potrebami v 6. razredu nekoliko upadlo, lahko v zadnjih treh letih znova opazimo porast, ki je bil v preteklem šolskem letu še posebej visok.

Prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci v 6. razredu leta 2019, so prikazane po motnjah v preglednici 3.4.4.

Preglednica 3.4.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in po vrstah prilagoditev v letu 2019, 6. razred[2]

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	NGL	AM	PPPU	SLE	SLV	OVF	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	0	131	460	75	291	10	25	52	1.313	2	12	0	**1.864**
Prilagojeni preizkus znanja	0	0	163	30	107	0	0	17	546	2	12	0	**718**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	69	303	49	219	6	13	27	1090	2	12	0	**1.414**
Prilagojeni način vrednotenja	0	0	245	47	206	11	15	28	782	2	12	0	**1.097**
Skupaj	**0**	**132**	**464**	**78**	**311**	**6**	**25**	**53**	**1.371**	**2**	**12**	**0**	**1.869**

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; AM: avtistična motnja; NGL: naglušnost; PPPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost; OVF: okvara vidne funkcije

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami po posameznih motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih ter prilagoditvah kaže, da je bilo največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največje število prilagoditev pri načinu izvajanja NPZ. V primerjavi z letom 2018 je najbolj naraslo predvsem število učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, pa tudi število učencev s čustveno-vedenjskimi in avtističnimi motnjami. Upadlo je le število učencev z govorno-jezikovnimi motnjami.

[2] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. V skrajno desnem stolpcu *Skupaj* pa je prikazano dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat).

Največ učencev v 6. razredu je imelo prilagojeni način izvajanja NPZ. Sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj jih je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Po letu 2009 je pri izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami prišlo do treh bistvenih sprememb. Prva je uvedba programa *PrijaveKPP,* ki je omogočil natančnejšo opredelitev motenj, ovir oziroma primanjkljajev učencev in s tem omejil izbiro možnih prilagoditev pri izvedbi NPZ. Druga pa je ta, da so bile iz nabora možnih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. V šolskem letu 2015/16 so bile prilagoditve pri izvedbi NPZ v največji možni meri usklajene s tistimi, ki jih imajo kandidati pri opravljanju mature, in bile posodobljene ter zapisane v novi *Pravilnik o načinu izvajanja mature za kandidate s posebnimi potrebami*. Posledica tega je zmanjševanje števila učencev s posebnimi potrebami, ki pri NPZ zahtevajo prilagojeni način vrednotenja. Medtem ko je leta 2009 prilagojeni način vrednotenja zahtevalo kar 80 % vseh učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 6. razredu, je leta 2014 ta delež znašal samo 56,9 %, leta 2015 60,7 % in bil z 43 % najnižji leta 2016. Leta 2017 se je znova povzpel na 59,0 %, lani je znašal 59,5 %, letos pa 59,4 %. V 9. razredu je prilagojeni način vrednotenja leta 2009 zahtevalo kar 72,5 % učencev s posebnimi potrebami, leta 2014 49,3 % in leta 2015 49,7 %. Leta 2016 je bil z 47,1 % najnižji, nato pa se je leta 2017 zvišal na 49,1 %, lani je znašal 49,4 %, letos pa 49,8 %, kar je največ v zadnjem obdobju. Rečemo lahko, da okrog 60 % učencev s posebnimi potrebami v 6. razredu in okrog 50 % učencev 9. razreda uveljavlja prilagojeni načini vrednotenja. V primerjavi z letom 2014 se je leta 2015 močno zmanjšal delež učencev, ki so imeli pri opravljanju NPZ pomočnika bralca, saj je bila ta možnost ponovno dodana naknadno in so morale šole to zahtevo posebej pojasniti. Tako je imelo pomočnika bralca v 6. razredu 10,4 % odstotka vseh učencev s posebnimi potrebami (leta 2014: 48,7 %), v 9. razredu pa 9,0 % (leta 2014: 38,9 %). Nato je v šolskem letu 2015/16 ta delež ponovno precej narasel, kljub temu da so morale šole za vsakega učenca utemeljiti sodelovanje pomočnika bralca. V 6. razredu ga je imelo 24,7 %, v 9. razredu pa 15,2 %. V tem šolskem letu se je delež učencev s pomočnikom bralcem v 6. razredu znižal in dosegel 21,3 % (leta 2018: 24,8 %, leta 2017: 24,7 %), v 9. razredu pa zvišal za 1,6 % in znašal 16,5 % (leta 2018: 14,9 %, leta 2017: 15,8 %).

Državni izpitni center in Državna komisija za vodenje NPZ se zadnja leta srečujeta s številnimi novimi predlogi za prilagoditve gradiva in izvedbo preverjanja za učence s posebnimi potrebami. Pogoste so zahteve po specifičnih prilagoditvah gradiva za posameznega učenca, uporabi posebnih računalniških programov pri pisanju preizkusov in uporabi različnih pripomočkov. Državna komisija za vodenje NPZ, ki sicer posameznih vlog učencev s posebnimi potrebami ne obravnava, se vsako leto sproti seznanja z vsemi posebnostmi pri pripravi in izvedbi nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami. Še posebej so v zadnjem času pereče zahteve po prilagoditvah za učence s skotopičnim sindromom, ki praviloma nimajo odločbe o usmeritvi.

Stališče Državne komisije in Državnega izpitnega centra je, da se mora glede skotopičnega sindroma (ali katerekoli druge motnje, ovire ali primanjkljaja) najprej poenotiti stroka in predlagati njegovo umestitev v okviru *Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami*. Vzporedno s tem je potrebno domisliti potek poučevanja, preverjanja in ocenjevanja znanja v šolah, posledično pa tudi razmisliti o možnih prilagoditvah pri zunanjem preverjanju znanja za vse osnovnošolce pri NPZ in pozneje tudi pri maturi. Šele potem pridejo na vrsto spremembe *Navodil za izvedbo NPZ v osnovni šoli*, ki opredeljujejo možne prilagoditve pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja. Dokler v strokovnih krogih ni enotnega stališča o tem, ali neka motnja, ovira ali primanjkljaj sploh spada med tiste, ki jih opredeljuje *Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami*, organi s področja šolstva ne morejo spreminjati odločitev in s tem tudi pravnih aktov, ki pokrivajo področja prilagoditev pri pouku in pri zunanjih preverjanjih znanja za učence s posebnimi potrebami.

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Priprava gradiva

Prvi korak pri pripravi gradiva je zapis strukture preizkusa. Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard struktur preizkusov za šolsko leto 2018/19 ni spreminjala glede na pretekla preverjanja. Strukture preizkusov so bile objavljene na spletni strani Rica.

Komisija pripravlja gradivo za preverjanje znanja v 6. in 9. razredu v dveh ločenih skupinah.

Komisija je pripravila naslednje število kompletov za preverjanje znanja: po en komplet slovenščine, matematike in družboslovja za preverjanje znanja v 9. razredu ter po en komplet slovenščine in matematike za preverjanje znanja v 6. razredu. V šolskem letu 2018/19 komisija ni pripravila novih kompletov za preverjanje znanja iz madžarščine v 6. ali v 9. razredu. Po ustaljenem postopku so pripravljene preizkuse znanja pregledali zunanji pregledovalci. Ugotovljene strokovne napake je komisija odpravila ter popravljene in podpisane preizkuse s specifikacijskimi tabelami oddala v končno oblikovanje, prilagajanje za učence s posebnimi potrebami in nato žreb.

V **6. razredu** je prilagoditve preizkusov in/ali preverjanja potrebovalo 22 učencev pri slovenščini in 20 pri matematiki iz 12 osnovni šol s prilagojenim izobraževalnim programom z nižjim izobrazbenim standardom. Nekateri učenci so za enakovredno izkazovanje znanja na preverjanju potrebovali prilagojeno gradivo in/ali dodatne pripomočke, drugi zgolj prilagojeni način izvajanja oziroma prilagojeno vrednotenje, ali pa kombinacije različnih prilagoditev.

Preglednica 3.5.1: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS, 6. razred

	SLO	MAT
Prilagojen način izvajanja	20	19
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnega gradiva in pripomočkov	12	17
Prilagojeno vrednotenje	17	17
Skupaj	22	20

Preglednica 3.5.2: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS, 6. razred

	SLO	MAT
Prilagojen način izvajanja	119	115
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	32	48
Prilagojeno vrednotenje	52	69
Skupaj	203	232

Število učencev z različnimi prilagoditvami pri izvedbi preverjanja in vrednotenju preizkusov NPZ v 6. razredu je enako številu učencev, ki so imeli različne prilagoditve v šolskem letu 2017/18. Povečalo pa se je število različnih prilagoditev v primerjavi s preteklim šolskim letom tako pri slovenščini kot tudi pri matematiki. Največje povečanje beležimo v številu prilagoditev vrednotenja in prilagojenega načina izvajanja pri slovenščini.

Izžrebano gradivo za 9. razred smo na Ricu dodatno prilagodili za 46 učencev pri slovenščini, za 50 pri matematiki in 47 pri družboslovju. Učenci prihajajo iz 13 osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programom z NIS pri slovenščini in matematiki ter iz 12 osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programom z NIS pri družboslovju.

Preglednica 3.5.3: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS, 9. razred

	SLO	MAT	DRU
Prilagojen način izvajanja	46	47	47
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnega gradiva in pripomočkov	15	46	13
Prilagojeno vrednotenje	27	39	27
Skupaj	46	50	47

Preglednica 3.5.4: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS, 9. razred

	SLO	MAT	DRU
Prilagojen način izvajanja	160	160	147
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	29	80	24
Prilagojeno vrednotenje	39	89	34
Skupaj	228	320	205

Število učencev s prilagoditvami na NPZ v šolskem letu 2017/18 v 9. razredu je primerljivo številu učencev v preteklem šolskem letu. V **9. razredu** pa se je v primerjavi s preteklim šolskim letom močno povečal delež prilagoditev pri matematiki.

Nacionalno preverjanje znanja 2018/19

V šolskem letu 2018/19 se je **v 6. razredu** na preverjanje prijavilo 97 učencev (37,5 % vpisanih v program) iz 27 šol. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 87 učencev in iz matematike 85.

Na preverjanje znanja v **9. razredu** pa se je prijavilo 112 učencev (45,3 % vpisanih) iz 27 šol. Preverjanje iz slovenščine so opravljali 103 učenci, iz matematike in družboslovja pa 104.

Delež učencev, ki so se prostovoljno odločili za preverjanje znanja, se je v 6. in 9. razredu zmanjšal v primerjavi s preteklim šolskim letom.

Vrednotenje preizkusov znanja

Preizkusi učencev **6. in 9. razreda** v prilagojenem izobraževanem programu z NIS se vrednotijo elektronsko. Pod vodstvom glavnega ocenjevalca za vrednotenje preizkusov znanja 6. razreda in glavnega ocenjevalca za 9. razred člani predmetne komisije opravijo moderacijo ter tako dopolnijo navodila za vrednotenje za posamezni predmet. Zaradi manjšega števila preizkusov in vrednotenja v istem prostoru, predmetna komisija ne opravi standardizacije. Morebitne nejasnosti glede pravilnosti odgovorov člani komisije razrešijo med vrednotenjem.

Vpogledi v ovrednotene preizkuse znanja in poizvedbe

Preglednica 3.5.5: Poizvedbe v 6. razredu

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE ŠTEVILO	POIZVEDBE DELEŽ	SPREMEMBE PO POIZVEDBAH	ŠTEVILO	DELEŽ
SLOVENŠČINA – NIS	87	3	3,45 %	večje število točk	0	0,0 %
				enako število točk	3	100,0 %
				nižje število točk	0	0,0 %
MATEMATIKA – NIS	85	3	3,53 %	večje število točk	2	66,6 %
				enako število točk	1	33,3 %
				nižje število točk	0	0,0 %

V preizkusih znanja za 6. razred so učenci, starši in učitelji na vpogledih na šoli odkrili napake vrednotenja, vendar so bile zahteve po poizvedbah pri slovenščini neupravičene. Prav tako pri enem preizkusu matematike. V dveh preizkusih znanja matematike pa se je po poizvedbah skupno število točk povišalo.

Preglednica 3.5.6: Poizvedbe v 9. razredu

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE ŠTEVILO	POIZVEDBE DELEŽ	SPREMEMBE PO POIZVEDBAH	ŠTEVILO	DELEŽ
SLOVENŠČINA – NIS	103	0	0,00 %	večje število točk	0	0,0 %
				enako število točk	0	0,0 %
				nižje število točk	0	0,0 %
MATEMATIKA – NIS	104	1	0,96 %	večje število točk	0	0,0 %
				enako število točk	1	100,0 %
				nižje število točk	0	0,0 %
NARAVOSLOVJE – NIS	104	5	4,81 %	večje število točk	2	40,0 %
				enako število točk	3	60,0 %
				nižje število točk	0	0,0 %

V preizkusih znanja **9. razreda** so v postopku vpogledov učenci, starši in učitelji ugotovili, da je prišlo v enem preizkusu matematike in v petih preizkusih družboslovja do napake vrednotenja. Po poizvedbah se je v dveh preizkusih družboslovja število točk povišalo. Ostale zahteve po poizvedbah pa so bile neupravičene.

3.6 Nacionalno preverjanje znanja za odrasle

Odrasli, vključeni v osnovnošolsko izobraževanje, opravljajo nacionalno preverjanje znanja ob koncu 6. in 9. razreda prostovoljno, v organizaciji, v katero so vključeni. Če niso redno vpisani, opravljajo NPZ v katerikoli osnovni šoli oziroma organizaciji za izobraževanje odraslih, ki izvaja program osnovnošolskega izobraževanja za odrasle.

Preglednica 3.6.1 prikazuje predmete preverjanja in število odraslih, ki so se prijavili na NPZ v 9. razredu in število odraslih, ki so preverjanje tudi opravili. Za NPZ v 6. razredu ni bilo prijav.

Preglednica 3.6.1: Število odraslih po predmetih preverjanja v 9. razredu

Predmet	Število odraslih, ki so bili prijavljeni na preverjanje	Število odraslih, ki so opravljali preverjanje
Slovenščina	2	2
Matematika	2	2
Angleščina	2	2

Preglednica 3.6.2: Število odraslih na NPZ po predmetih preverjanja (pri matematiki in slovenščini v 9. razredu) in po letih

Predmet	NPZ 2006	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2009	NPZ 2010	NPZ 2011	NPZ 2012	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
Slovenščina	349	234	161	171	174	178	155	118	12	10	3	2	3	2
Matematika	342	288	153	171	190	181	149	118	12	10	4	3	4	2

Iz preglednice 3.6.2 lahko razberemo, da se je število odraslih, ki so opravljali NPZ, s šolskim letom 2013/2014 močno zmanjšalo, v zadnjih letih pa ustalilo. Na zmanjšanje števila udeleženih odraslih na preverjanju je vplivala zakonodajna sprememba. S šolskim letom 2013/2014 je nacionalno preverjanje znanja za odrasle postalo prostovoljno, v letih pred tem pa je bilo v 9. razredu obvezno.

3.7 Dostava in zbiranje gradiva

3.7.1 Dostava tajnega gradiva na šole

1. Dostavo pošiljk s tajnim gradivom je opravila Pošta Slovenije, s katero je Ric podpisal pogodbo za prenos tajnega gradiva na osnovne šole.
2. Dostava gradiva na šole je potekala v skladu s koledarjem NPZ, med 8. in 12. uro. Rok za dostavo je bil najpozneje tri dni pred preverjanjem.
3. Pošiljko je moral na šoli prevzeti ravnatelj ali njegov pooblaščenec za prevzem in izročanje gradiva (v nadaljevanju: pooblaščenec).
4. Poštni uslužbenec je ob izročitvi gradiva od ravnatelja ali od pooblaščenca zahteval osebni dokument, s katerim je ta izkazal svojo istovetnost. Od pooblaščenca je zahteval še pooblastilo za prevzem in izročanje gradiva za NPZ, ki ga je podpisal ravnatelj.
5. Ravnatelj ali njegov pooblaščenec je prejem gradiva potrdil s podpisom.
6. Gradivo je bilo pakirano v vreči, zaprti z zapiralko, na kateri je bila nazivnica. Na njej sta bila navedena naslov šole in ime ravnatelja, odgovornega za prevzem gradiva.
7. V štirih urah so šole preverile, ali so prejele vse gradivo po seznamu, ki je bil priložen k pošiljki.
8. Pravilnost prejetega gradiva po seznamu so šole potrdile prek spletne strani Rica.
9. Ric je morebitne nepravilnosti odpravil v enem dnevu.
10. Če je poštni uslužbenec ob dostavi gradiva ugotovil, da je ravnatelj ali njegov pooblaščenec nedosegljiv, pošiljke na šoli ni izročil. Vrnil jo je na pošto, da so jo shranili v trezorju do nadaljnjih navodil z Rica.

3.7.2 Vračanje tajnega gradiva

1. Prenos tajnega gradiva s šol na Ric je opravila Pošta Slovenije.
2. Pobiranje gradiva po šolah je potekalo v skladu s koledarjem NPZ, med 12. in 14. uro.
3. Vsak dan po končanem NPZ je ravnatelj ali njegov pooblaščenec zbral varnostne vrečke z gradivom, ki so mu jih izročili nadzorni učitelji.
4. Skupaj z gradivom je ravnatelj ali njegov pooblaščenec še isti dan poslal na Ric fotokopije pripadajočih zapisnikov o poteku NPZ.
5. Gradivo so na šoli zapakirali v vreče in zaprli z zapiralko, na kateri je bila nazivnica z ustreznim naslovom. Potrebno število vreč, zapiralk in nazivnic z ustreznim naslovom so šole dobile s prejetim gradivom.
6. Ob izročitvi gradiva je ravnatelj ali njegov pooblaščenec podpisal obrazec o prejemu pošiljke v dvojniku in en izvod obdržal.
7. Gradivo je na šolah prevzel poštni delavec in ga naslednji dan dostavil na Ric.

3.8 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

Vrednotenje preizkusov učencev 6. in 9. razreda je potekalo elektronsko (v nadaljevanju e-vrednotenje). Postopki e-vrednotenja so ostali nespremenjeni glede na preteklo šolsko leto.

Slika 3.8.1: Potek e-vrednotenja

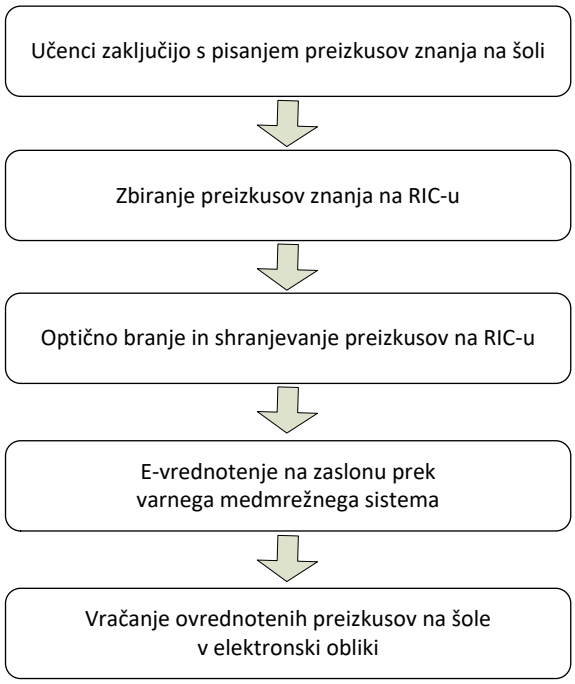

Na vsaki šoli je v začetku šolskega leta imenovan pomočnik za e-vrednotenje, ki nudi podporo učiteljem ocenjevalcem med vrednotenjem. Pomočnik za e-vrednotenje na šoli poskrbi tudi za ustrezno računalniško opremo, povezavo računalnikov v medmrežje in izobraževanje učiteljev ocenjevalcev.

3.8.1 Usposabljanje ravnateljev

Ric je januarja l. 2019 v Mariboru in Ljubljani organiziral posvet o izvedbi NPZ ter uporabi gradiva in podatkov o dosežkih na NPZ za ravnateljice in ravnatelje osnovnih šol. Na posvetu so bile ravnateljice in ravnatelji seznanjeni s poročilom o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu v šolskem letu 2017/18 ter z novostmi pri izvedbi NPZ v povezavi s *Koledarjem NPZ* in *Navodili za izvedbo NPZ*. Predstavljeno jim je bilo *Orodje za analizo kakovosti izkazanega znanja – OrKa* in *E-banka nalog Ric*. Seznanjeni so bili tudi s poročilom o izvedbi izobraževanja (seminarja) za strokovne delavce šol o uporabi dosežkov NPZ, ki je potekal v okviru ESS-projekta *Inovativni javni zavodi* (IJZ) v izvedbi strokovnih sodelavcev iz Rica.

V šolskem letu 2018/19 je bila tematika NPZ vključena tudi na enem od strokovnih srečanj za osnovnošolske ravnateljice in ravnatelje, ki potekajo po območnih enotah Zavoda RS za šolstvo. Poudarek je bil na uporabi NPZ v procesu ugotavljanja in zagotavljanja kakovosti vzgojno-izobraževalnega dela na šolah ter na ozaveščanju pomena ravnateljevega pedagoškega vodenja pri tem. Ravnatelji so v delavnicah razmišljali o njihovih raznolikih nalogah v povezavi z NPZ, s fokusom na prepoznavanju tistih aktivnostih, ki se dejansko odražajo v izboljšani kakovosti pouka in posledično v dosežkih učencev. Kot iztočnica za razmislek in pogovor so služile tudi nekatere postavke iz objavljenih rezultatov anketnega vprašalnika v letnem poročilu o NPZ, ki ga ob koncu šolskega leta izpolnijo osnovnošolski ravnatelji na spletni strani Rica.

V šolskem letu 2018/19 je ZRSŠ izvedel svetovalno storitev o analizi rezultatov NPZ na VIZ iz OE Ljubljana, kjer je bil vključen tudi ravnatelj.

Pomembna iztočnica za nadaljnja strokovna srečanja z ravnatelji so podatki, kako učitelji vrednotijo NPZ; kaj lahko iz teh podatkov sklepamo in kaj lahko naredimo za izboljšanje kakovosti učiteljevega vrednotenja z vidika pedagoškega vodenja.

3.8.2 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

Vrednotenje preizkusov znanja v 6. in 9. razredu poteka elektronsko. Učitelji ocenjevalci vrednotijo digitalizirane preizkuse znanja prek računalnika v spletnem programu za elektronsko vrednotenje. Pri vrednotenju jim strokovno pomoč nudijo pomočniki glavnega ocenjevalca (v nadaljevanju PGO), ki jih imenuje Ric[3]. Število izbranih PGO je sorazmerno s številom učencev, ki pri posameznem predmetu opravljajo preverjanje, oziroma s številom učiteljev, ki vrednotijo preizkuse znanja posameznega predmeta.

Naloge PGO so sledeče:

- udeležba na usposabljanju za uporabo računalniškega programa za e-vrednotenje;
- sodelovanje pri moderaciji *Navodil za vrednotenje* in izboru preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja;
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo preizkuse NPZ;
- vrednotenje preizkusov znanja;
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja;
- priprava poročila o poteku e-vrednotenja;
- odločanje v postopku poizvedb;
- sodelovanje pri analizi dosežkov in vrednotenja NPZ.

Izobraževanja za PGO so potekala v mesecu marcu in aprilu na Ricu. V sklopu izobraževanj so se PGO seznanili s postopki med e-vrednotenjem in preizkusili uporabo programa za e-vrednotenje. Izobraževanja so izvedle višje svetovalke Rica.

3.8.3 Moderacije navodil za vrednotenje

Osnovni namen moderacije je dopolniti *Navodila za vrednotenje* in vanje vključiti vse strokovno sprejemljive odgovore učencev, ki se pojavijo v vzorcu rešenih preizkusov znanja.

Moderacije za 6. in za 9. razred pri večini predmetov potekajo na Ricu v mesecu maju, poleg članov PK se jih udeležijo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev. Izjema so predmeti: madžarščina, italijanščina, matematika (NIS), slovenščina (NIS), madžarščina (NIS), družboslovje (NIS) in naravoslovje (NIS), pri katerih moderacije izvedejo člani PK v sodelovanju s posameznimi učitelji in/ali svetovalci ZRSŠ in potekajo sočasno z e-vrednotenjem preizkusov znanja.

Pred moderacijo vsak PGO v programu *RM Assessor* pregleda najmanj deset naključno izbranih odpisanih preizkusov in izpiše morebitne dodatne sprejemljive odgovore. Pomočniki pripravijo tudi ožji izbor preizkusov, ki se jim zdijo primerni za vajo, standardizacijo ali kontrolo. Izbrane preizkuse ovrednotijo, jih opremijo s komentarji in posredujejo glavnemu ocenjevalcu. Sledi moderacija, kjer glavni ocenjevalec v dogovoru s pomočniki in z ostalimi člani PK v *Navodila za vrednotenje* vnese dodatne strokovno še sprejemljive odgovore. Moderirana *Navodila* poleg rešitev nalog in točkovnika vsebujejo tudi splošna in dodatna navodila za vrednotenje nalog. Moderirana različica *Navodil* je podlaga za vrednotenje preizkusov znanja in je v roku, določenem s *Koledarjem NPZ*, objavljena na eRicu, eRicu za učitelje in v programu za e-vrednotenje.

[3] Pri predmetih madžarščina, italijanščina ter matematika (NIS), slovenščina (NIS), madžarščina (NIS), naravoslovje (NIS) in družboslovje (NIS) Državni izpitni center ne imenuje pomočnikov glavnega ocenjevalca. Pri omenjenih predmetih NPZ opravlja manj ali okoli 100 učencev. Postopke vrednotenja opravi predmetna komisija z glavnim ocenjevalcem in/ali posameznimi učitelji ocenjevalci.

Preglednica 3.8.3.1: Število[4] udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
Slovenščina	59	najmanj 600
Matematika	55	najmanj 600
Angleščina	50	najmanj 500
Nemščina	10	najmanj 100

Preglednica 3.8.3.2: Število[5] udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
Slovenščina	43	najmanj 500
Matematika	53	najmanj 600
Angleščina	18	najmanj 270
Nemščina	7	najmanj 70
Fizika	26	najmanj 350
Likovna umetnost	26	najmanj 500
Domovinska in državljanska kultura in etika	27	najmanj 500

3.8.4 Standardizacija

Po končani moderaciji glavni ocenjevalec skupaj z ostalimi člani PK pregleda ožji izbor preizkusov, ki so jih PGO v sklopu priprave na moderacijo predlagali kot primerne za vajo, standardizacijo in kontrolo ocenjevalcev. Izmed predlaganih preizkusov izbere enega za vajo, dva za standardizacijo in tri ali več preizkusov za kontrolo ter jih ovrednoti v skladu z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Vrednotenje glavnega ocenjevalca se imenuje referenčno vrednotenje in služi za primerjavo z vrednotenjem učiteljev ocenjevalcev med e-vrednotenjem.

Namen vaje je, da se učitelji ocenjevalci seznanijo z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Nato učitelji ovrednotijo standardizacijske preizkuse. Namen standardizacije je, da vsi učitelji pred pričetkom vrednotenja dosežejo določen standard vrednotenja. PGOpregledajo vrednotenje standardizacijskih preizkusov učiteljev ocenjevalcev v svoji skupini in ugotovijo, kako uspešno je posamezen učitelj ocenjevalec uskladil svoje kriterije vrednotenja s kriteriji, zapisanimi v moderiranih *Navodilih za vrednotenje*. V primeru večjega odstopanja PGO opozori učitelja ocenjevalca o napakah pri vrednotenju in mu da napotke za nadaljnje vrednotenje. Med e-vrednotenjem učitelji ovrednotijo tudi kontrolne preizkuse, ki služijo za analize in pripravo povratnih informacij o kakovosti vrednotenja. Referenčno vrednotenje preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo si učitelji lahko ogledajo po tem, ko omenjene preizkuse oddajo.

Pri izboru preizkusov so predmetne komisije za vajo in standardizacijo tako v 6. kot v 9. razredu izbrale preizkuse s čitljivo pisavo, ki so bili skoraj v celoti rešeni, vsebovali pa so pravilne, nepravilne in še sprejemljive odgovore. Za kontrolo kakovosti vrednotenja pa so komisije izbrale preizkuse, ki bi pokazali, v kolikšni meri ocenjevalci upoštevajo *Navodila za vrednotenje*, npr. ali upoštevajo tudi krovna in dodatna navodila ter še sprejemljive odgovore. Nekatere PK so sestavile preizkuse za vajo, standardizacijo in kontrolo iz več rešenih preizkusov znanja. Pri tem so upoštevale prej naštete kriterije za izbor.

Tako v 6. kot tudi v 9. razredu predmetne komisije za madžarščino, italijanščino in nižji izobrazbeni standard niso izbrale preizkusov znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo učiteljev. Vrednotenje opravijo člani komisij ali v sodelovanju z manjšim številom učiteljev. Zaradi vrednotenja v istem prostoru postopka vaje in standardizacije za učitelje ocenjevalce nista potrebna, prav tako ni smiselna kontrola vrednotenja.

Predmetne komisije prav tako ne izberejo preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo izmed prevedenih preizkusov matematike in tretjih predmetov za šole z italijanskim učnim jezikom in za dvojezične osnovne šole ter preizkusov učencev s posebnimi potrebami.

[4] Število vseh udeležencev (pomočniki glavnega ocenjevalca in člani predmetnih komisij, ki niso pomočniki).

[5] Število vseh udeležencev (pomočniki glavnega ocenjevalca in člani predmetnih komisij, ki niso pomočniki).

3.8.5 Vrednotenje preizkusov NPZ

Vrednotenje preizkusov učencev 6. in 9. razreda je potekalo elektronsko. Pri e-vrednotenju preizkusov šestošolcev in devetošolcev so sodelovali učitelji, ki izpolnjujejo pogoje za poučevanje preverjanih predmetov. Preizkuse šestošolcev so vrednotili tudi učitelji razrednega pouka, preizkuse devetošolcev pa samo predmetni učitelji. Po prijavah smo učitelje razporedili tako, da je vsak vrednotil bodisi preizkuse 6. razreda bodisi preizkuse 9. razreda, nikoli pa obojih. O razporeditvi učiteljev po predmetih in razredih smo obvestili šole. Vrednotenja so bili opravičeni pomočniki glavnih ocenjevalcev, lahko pa tudi pomočniki za e-vrednotenje, ki so jih imenovali ravnatelji.

Večina učiteljev je v programu za e-vrednotenje vrednotila običajne preizkuse, manjša skupina učiteljev pa je vrednotila preizkuse učencev s posebnimi potrebami, in sicer tiste s povečavo črk na velikost 18 na formatu A4. Preizkuse, ki jih ni bilo mogoče digitalizirati (povečave na formatu A3), so tudi letos vrednotili učitelji iz dveh izbranih ljubljanskih šol in učitelji iz zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Pri vrednotenju preizkusov učencev z NIS učitelji niso sodelovali; preizkuse so na Ricu ovrednotili člani PK.

Pri vsakem predmetu so imeli učitelji za vrednotenje na voljo več dni (pri matematiki in slovenščini v 6. in 9. razredu ter pri tujem jeziku v 6. razredu pet delovnih dni, pri tretjih predmetih v 9. razredu pa štiri delovne dni). Vsak ocenjevalec je najprej ovrednotil en preizkus za vajo in dva za standardizacijo, med vrednotenjem pa še tri kontrolne preizkuse. O začetku vrednotenja so bili ocenjevalci obveščeni po elektronski pošti in prek programa za e-vrednotenje.

Med vrednotenjem je bila ocenjevalcem na voljo brezplačna telefonska številka na Ricu, kamor so vsak delovni dan med 8. in 18. uro lahko poklicali v primeru tehničnih težav, ki jih kljub pomoči pomočnika za e-vrednotenje na šoli niso znali rešiti. Na vsebinska vprašanja o vrednotenju posameznih nalog so prek sistema sporočil v programu za e-vrednotenje učiteljem odgovarjali pomočniki glavnega ocenjevalca.

Podatke o udeležbi učiteljev pri vrednotenju in številu preizkusov pri posameznih predmetih prikazujeta preglednici 3.8.5.1 in 3.8.5.2. V preglednici so upoštevani podatki vseh prijavljenih učiteljev do začetka vrednotenja posameznega predmeta.

Pri številu preizkusov na učitelja je pri vsakem predmetu navedeno povprečno število preizkusov, ki jih je ovrednotil posamezni učitelj, pri čemer so izvzeti preizkusi za vajo, standardizacijo in kontrolo. Število preizkusov je bilo za učitelje, ki so vrednotili prilagojene preizkuse učencev s posebnimi potrebami, nekoliko nižje.

Preglednica 3.8.5.1: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 6. razreda

Predmet	Število ocenjevalcev	Povprečno število preizkusov na ocenjevalca
Slovenščina	1.255	16
Italijanščina	2	23
Madžarščina	2	8
Angleščina	894	21
Nemščina	80	5
Matematika	1.224	16

Preglednica 3.8.5.2: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 9. razreda

Predmet	Število ocenjevalcev	Povprečno število preizkusov na ocenjevalca
Slovenščina	882	20
Italijanščina	2	22
Madžarščina	4	4
Angleščina	213	20
Nemščina	12	6
Matematika	939	18
Fizika	226	19
Likovna umetnost	266	16
Domovinska in državljanska kultura in etika	365	11

3.8.6 Vpogledi v ovrednotene preizkuse

Učenec in njegovi starši imajo možnost vpogleda v učenčeve ovrednotene preizkuse nacionalnega preverjanja znanja prek spletne aplikacije. Na šolah pa potekajo vpogledi v prisotnosti učitelja v roku, določenem s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in *Koledarjem NPZ*. Šole vpoglede organizirajo v računalniški učilnici, tako da ima vsak učenec svoj računalnik, s katerim na spletni strani prek svoje šifre in številke EMŠO dostopa do ovrednotenih preizkusov znanja v obliki pdf. Poleg ovrednotenih preizkusov in izpisa dosežkov učenca so na tej spletni strani dostopna tudi moderirana *Navodila za vrednotenje*.

Učitelji, ki ob vpogledu v ovrednotene preizkuse skupaj z učencem ugotovijo morebitne napake pri točkovanju posameznih nalog, podatke o teh učencih in preizkusih (ime in priimek oz. šifra učenca, predmet, naloga in opis napake) posredujejo ravnatelju. Ravnatelj podatke za poizvedbe vnese v spletni uporabniški program *Poizvedbe NPZ* na eRicu. Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregleda glavni ocenjevalec oziroma njegov pomočnik.

3.8.7 Poizvedbe

Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregleda glavni ocenjevalec oziroma njegov pomočnik in preveri, ali so naloge v preizkusu ovrednotene v skladu z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Če ugotovi, da je poizvedba upravičena, skladno z moderiranimi *Navodili za vrednotenje* nalogo (ali več nalog) ponovno ovrednoti. Število doseženih točk se po poizvedbah lahko zviša, zniža ali ostane enako. Ric v rokih, določenih s *Koledarjem NPZ*, šolam posreduje spremembe dosežkov učencev po poizvedbah.

V preglednicah 3.8.7.1 in 3.8.7.2 je prikazano število učencev, ki so se udeležili NPZ iz posameznega predmeta, število in delež učencev, ki so uveljavljali pravico do poizvedb za posamezni predmet, ter število in delež sprememb po poizvedbah v 6. in 9. razredu.

Preglednica 3.8.7.1: Poizvedbe v 6. razredu

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ (%)		ŠTEVILO	DELEŽ (%)
SLOVENŠČINA	19.249	1.523	7,91	večje število točk	738	3,84
				enako število točk	771	4,00
				nižje število točk	14	0,07
ITALIJANŠČINA	53	0	0	večje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				nižje število točk	0	0
MADŽARŠČINA	18	0	0	večje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				nižje število točk	0	0

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE			SPREMEMBE PO POIZVEDBAH	
		ŠTEVILO	DELEŽ (%)		ŠTEVILO	DELEŽ (%)
ANGLEŠČINA	18.723	764	4,08	večje število točk	495	2,64
				enako število točk	261	1,40
				nižje število točk	8	0,04
NEMŠČINA	415	36	8,67	večje število točk	28	6,75
				enako število točk	8	1,92
				nižje število točk	0	0
MATEMATIKA	19.316	953	4,93	večje število točk	658	3,40
				enako število točk	243	1,26
				nižje število točk	52	0,27

Pri **slovenščini** je letos 7,91 % učencev uveljavljalo pravico do poizvedbe (za eno ali več nalog znotraj preizkusa), kar je slaba dva odstotka manj kot lani. Po tem, ko so zadnja tri leta poizvedbe naraščale, je letošnji delež enak tistemu iz leta 2015. Za skoraj dva odstotka pa je letos v primerjavi z lani nižji tudi delež upravičenih poizvedb, ki znaša le 3,91 odstotka in je najnižji v zadnjih šestih letih.

Preglednica 3.8.7.2: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 6. razred

SLOVENŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
VSE	7,9	7,91	7,73	9,26	9,89	7,91
UPRAVIČENE	6,14	5,1	5,29	5,04	5,6	3,91

Največ poizvedb je bilo tudi tokrat pričakovano pri obeh tvorbnih nalogah (od tega več neupravičenih kot upravičenih) in pri nalogah, pri katerih se odgovori vrednotijo po smislu. Pri teh nalogah morajo ocenjevalci namreč natančno prebrati izhodiščno besedilo, sami presoditi o ustreznosti odgovora in upoštevati dodatna navodila za vrednotenje.

Slika 3.8.7.1: Število poizvedb po nalogah pri slovenščini, 6. razred

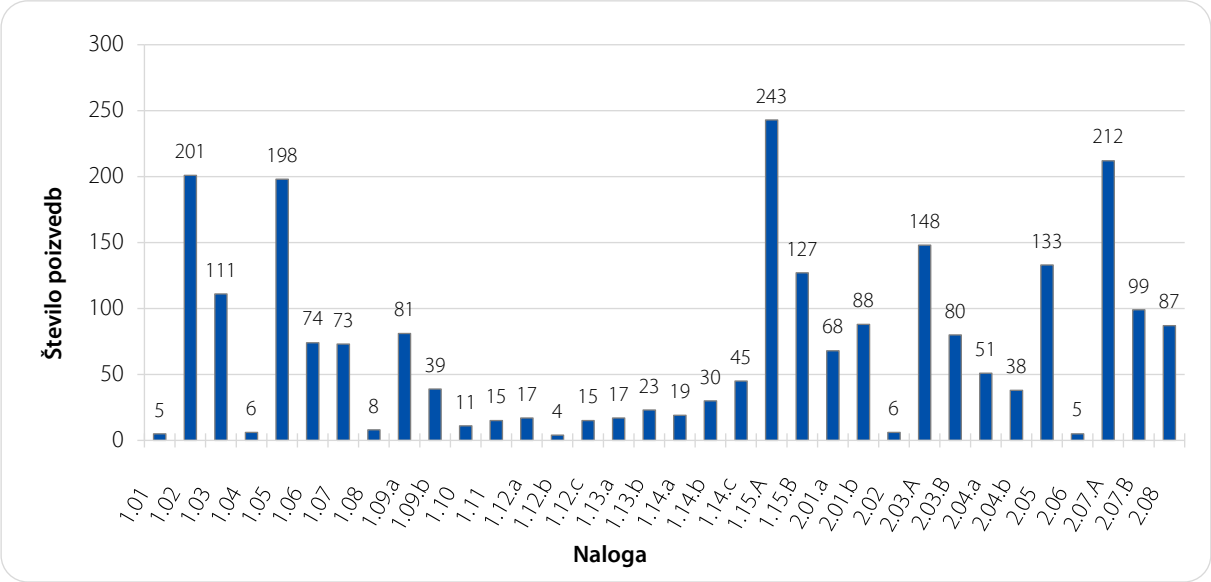

Pri **angleščini** beležimo upad poizvedb, delež vseh kot tudi samo upravičenih poizvedb je letos v zadnjih šestih letih najnižji.

Preglednica 3.8.7.3: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 6. razred

ANGLEŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
VSE	4,36	5,28	5,43	5,92	5,23	4,08
UPRAVIČENE	2,86	3,34	3,58	3,86	3,62	2,68

Tudi v letošnjem letu je bilo pričakovano največ poizvedb pri nalogi pisnega sporočanja (pri vseh treh kriterijih, največ pri vsebini), saj gre za odprti tip naloge, pri katerem je vrednotenje kljub uporabi analitične lestvice vedno nekoliko subjektivno. Kljub temu pa več kot polovica poizvedb pri tej nalogi ni bila upravičena.

Slika 3.8.7.2: Število poizvedb po nalogah pri angleščini, 6. razred

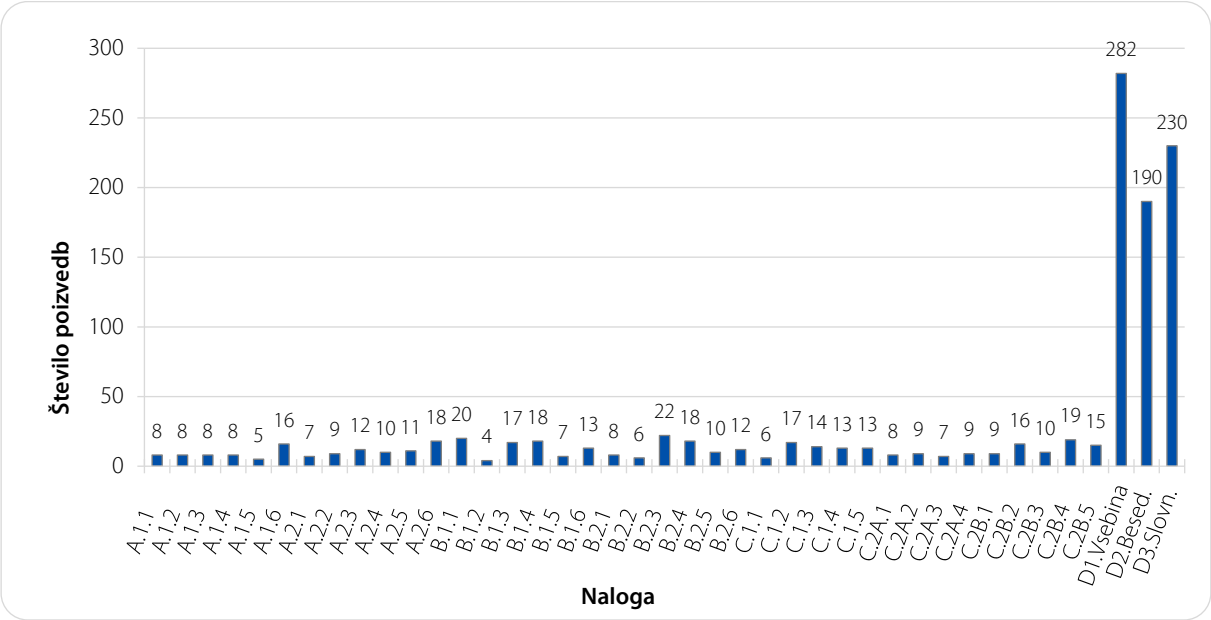

Pri **nemščini** je v primerjavi z lani delež vseh poizvedb malce višji, vendar pa je delež upravičenih poizvedb nižji. Večinoma je šlo za poizvedbe pri nalogi pisnega sporočanja, kar je glede na odprti tip naloge pričakovano.

Preglednica 3.8.7.4.: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 6. razred

NEMŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
VSE	7,26	11,56	5,59	4,05	8,37	8,67
UPRAVIČENE	4,23	8	5,13	3,6	7,27	6,75

Pri matematiki je bilo število poizvedb nižje kot prejšnje leto. Upravičenih poizvedb, pri katerih se število točk v preizkusu poveča, je bilo 69 %.

Preglednica 3.8.7.5: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti

	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
MATEMATIKA	7,82	6,63	8,58	6,87	6,88	4,93

Slika 3.8.7.3: Število poizvedb po nalogah pri matematiki, 6. razred

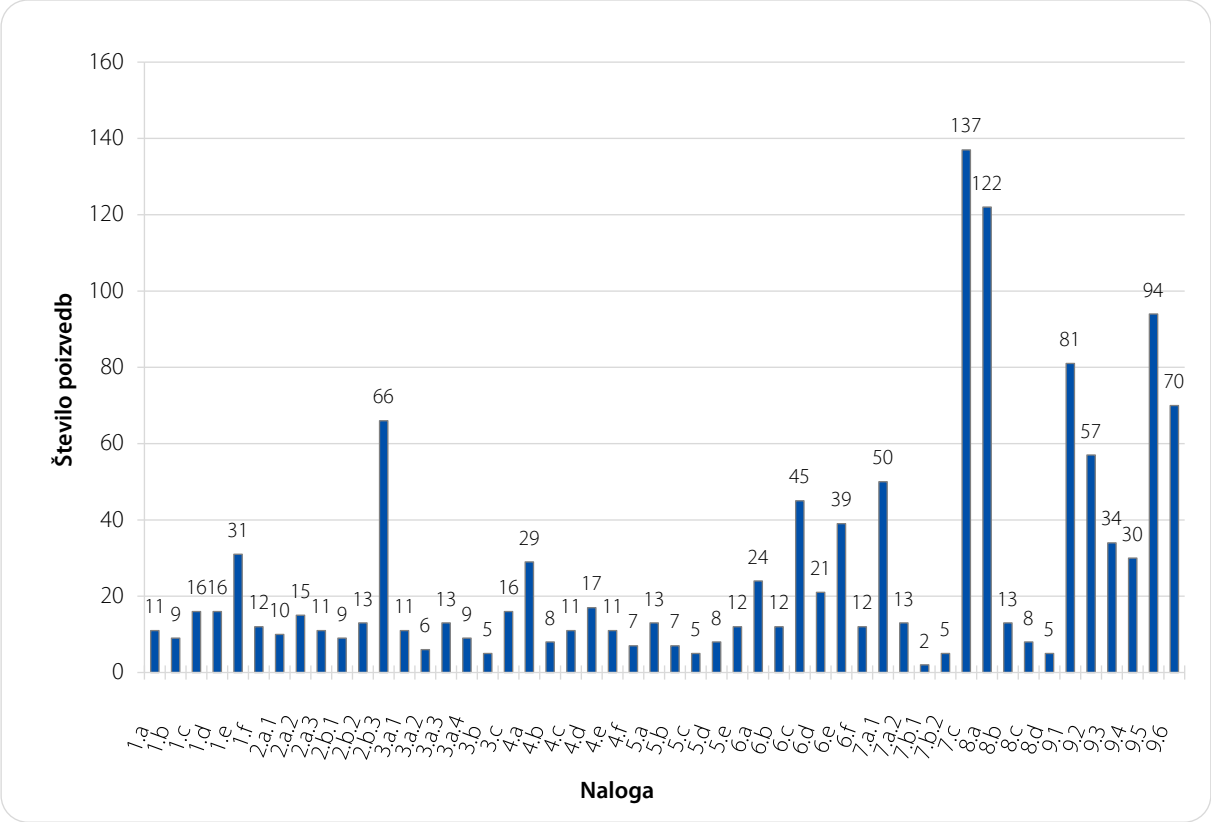

Po številu poizvedb najbolj izstopata nalogi 7. c in 8. a. Pri nalogi 7. c je bila večina poizvedb neupravičena (74 %). Pri nalogi 8. a pa so bile poizvedbe večinoma upravičene (95 %).

Preglednica 3.8.7.6: Poizvedbe v 9. razredu

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ (%)		ŠTEVILO	DELEŽ (%)
SLOVENŠČINA	16.800	1.780	10,60	višje število točk	1.088	6,48
				enako število točk	685	4,08
				nižje število točk	7	0,04
ITALIJANŠČINA	44	0	0	višje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				nižje število točk	0	0
MADŽARŠČINA	16	0	0	višje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				nižje število točk	0	0
ANGLEŠČINA	4.068	216	5,31	višje število točk	146	3,59
				enako število točk	67	1,65
				nižje število točk	3	0,07
NEMŠČINA	72	3	4,17	višje število točk	3	4,17
				enako število točk	0	0
				nižje število točk	0	0
MATEMATIKA	16.746	1.119	6,68	višje število točk	696	4,16
				enako število točk	416	2,48
				nižje število točk	7	0,04
FIZIKA	4.110	172	4,18	višje število točk	105	2,55
				enako število točk	64	1,56
				nižje število točk	3	0,07
LIKOVNA UMETNOST	4.247	168	3,96	višje število točk	138	3,25
				enako število točk	26	0,61
				nižje število točk	4	0,10
DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA	3.849	320	8,31	višje število točk	195	5,07
				enako število točk	124	3,22
				nižje število točk	1	0,02

Pri **slovenščini** je delež vseh poizvedb najnižji v zadnjih petih letih, delež upravičenih poizvedb pa najnižji od začetka uvedbe e-vrednotenja, tj. l. 2013.

Preglednica 3.8.7.7: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 9. razred

SLOVENŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
VSE	10,07	9,99	11,81	12,49	14,44	14,06	10,60
UPRAVIČENE	8,02	7,49	7,73	7,78	9,98	9,08	6,52

Po številu poizvedb kot vsako leto izstopajo tvorbne in polodprte naloge, pri katerih so ocenjevalci sami presojali ustreznost odgovora, pri tem pa so morali dobro poznati izhodiščna besedila. Ostali vzroki za poizvedbe so neupoštevanje dodatnih navodil pri vrednotenju nekaterih nalog in subjektivnost pri vrednotenju tvorbnih nalog.

Slika 3.8.7.4: Število poizvedb po nalogah pri slovenščini, 9. razred

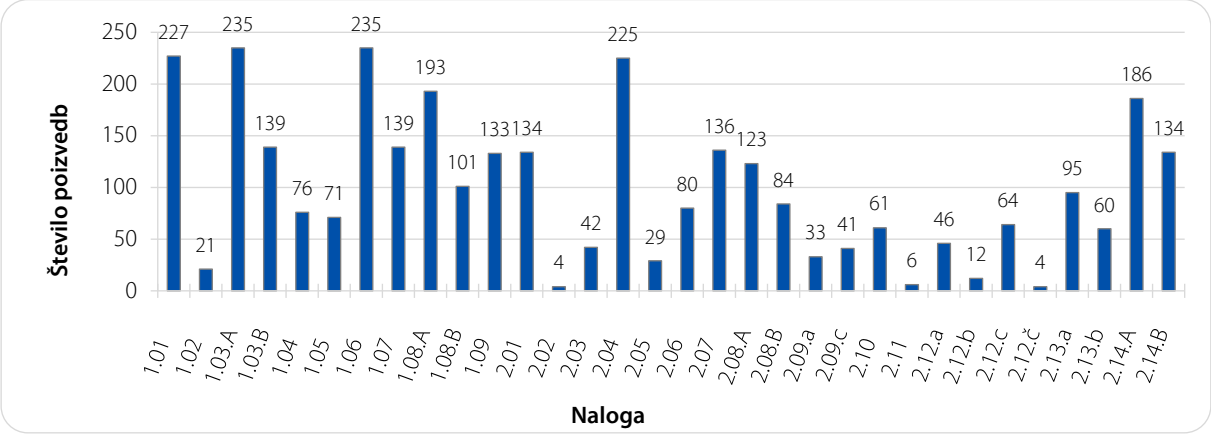

Delež vseh poizvedb pri angleščini je malce nižji kot lani, pri tem pa se je delež upravičenih poizvedb rahlo povišal.

Preglednica 3.8.7.8: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 9. razred

ANGLEŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
VSE	4,4	3,3	3,6	5,15	6,27	5,38	5,31
UPRAVIČENE	2,96	2,43	2,34	3,52	4,07	3,5	3,66

Iz prikaza poizvedb po nalogah razberemo, da je bilo največ zahtev za ponoven pregled vrednotenja pri pisnem sporočanju, kar je zaradi elementa subjektivnosti pri tej nalogi pričakovano.

Slika 3.8.7.5: Število poizvedb po nalogah pri angleščini, 9. razred

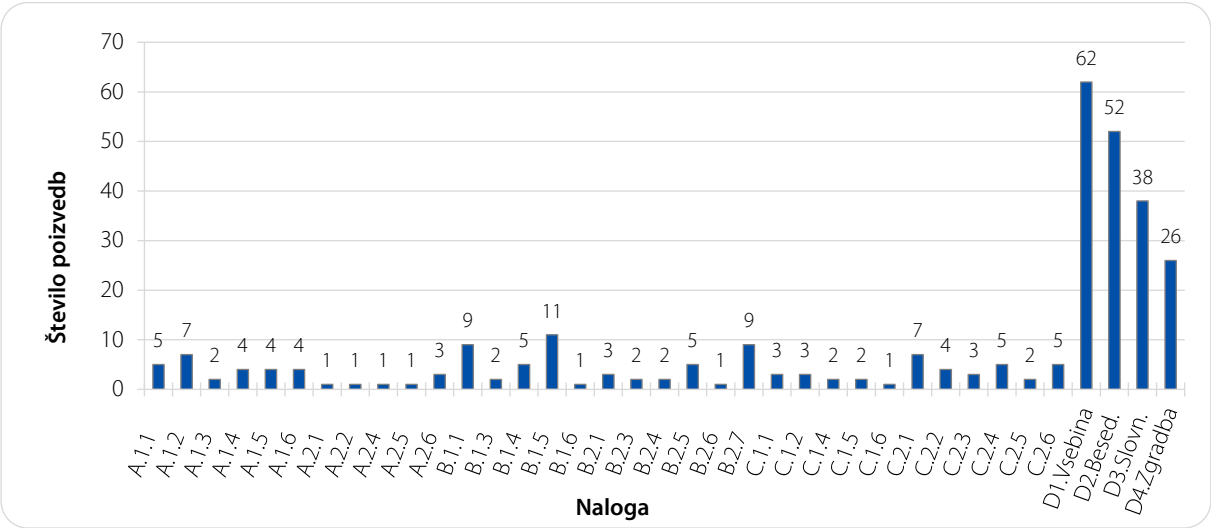

Delež poizvedb je pri **nemščini** primerljiv z lanskim, vendar so bile letos vse poizvedbe upravičene, zato je delež le-teh višji kot lani oz. najvišji v zadnjih šestih letih. Gre sicer le za tri poizvedbe (vsaka pri drugi nalogi), zato posploševanje ni možno.

Preglednica 3.8.7.9: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 9. razred

NEMŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
VSE	6,2	2,6	2,82	2,17	3,13	4,23	4,17
UPRAVIČENE	5,79	1,28	2,26	1,09	3,13	2,11	4,17

Pri **matematiki** je delež poizvedb glede na lansko leto manjši. Upravičenih poizvedb, pri katerih se število točk v preizkusu zviša, je bilo 4,16 %.

Preglednica 3.8.7.10: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti, 9. razred

MATEMATIKA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019
VSE	5,7	5,95	7,35	6,42	6,04	8,60	6,68

Slika 3.8.7.6: Število poizvedb po nalogah pri matematiki, 9. razred

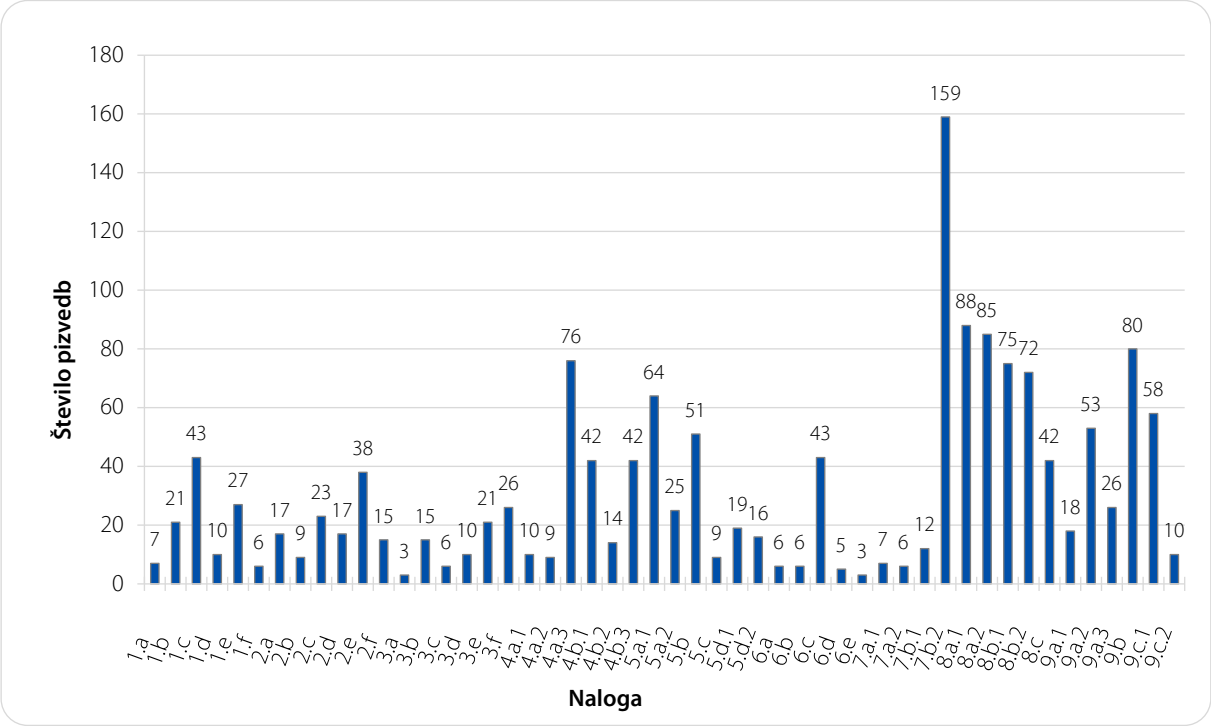

Po številu poizvedb izstopa naloga 7.b.2, vendar je bila večina teh poizvedb neupravičena (77 %).

Pri **fiziki** je delež poizvedb nekoliko nižji kot prejšnja leta; 2,62 % poizvedb je bilo upravičenih.

Preglednica 3.8.7.11: Delež (%) poizvedb pri fiziki med leti, 9. razred

FIZIKA	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2012	NPZ 2014	NPZ 2016	NPZ 2019
	3,4	3,4	7,3	4,49	4,57	4,18

Slika 3.8.7.7: Število poizvedb po nalogah pri fiziki, 9. razred

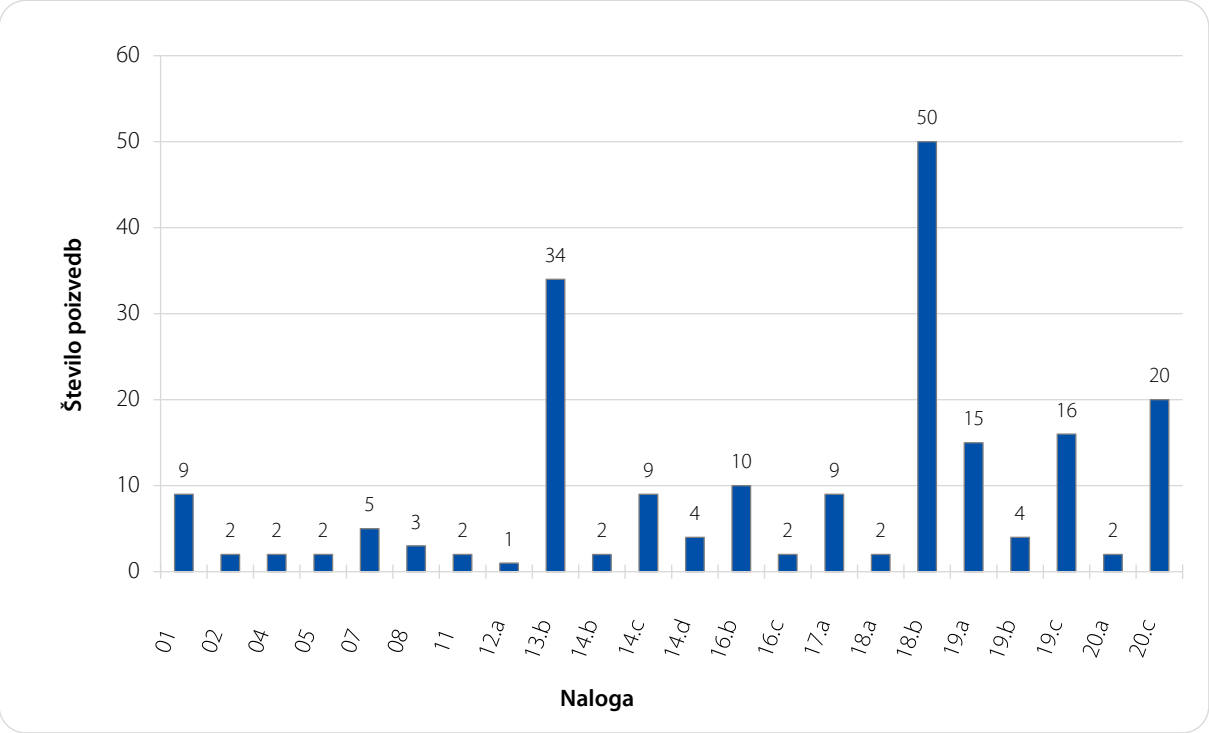

Izstopata nalogi 13. b in 18. b. Pri nalogi 13. b je bilo 82 % poizvedb neupravičenih, pri 18. b pa je bila večina poizvedb (96 %) upravičenih. Ocenjevalci niso upoštevali dodatnih navodil za vrednotenje.

Pri **likovni umetnosti** se je delež poizvedb z uvedbo elektronskega vrednotenja ustalil in je na NPZ 2019 primerljiv z deležem poizvedb na NPZ 2016. Največ poizvedb je pričakovano še vedno pri nalogah s slikovnim ogovorom (10., 12. in 14. naloga).

Preglednica 3.8.7.12: Delež (%) poizvedb pri likovni umetnosti med leti, 9. razred

LIKOVNA UMETNOST	NPZ 2010	NPZ 2016	NPZ 2019
	9,06	3,57	3,96

Slika 3.8.7.8: Število poizvedb po nalogah pri likovni umetnosti, 9. razred

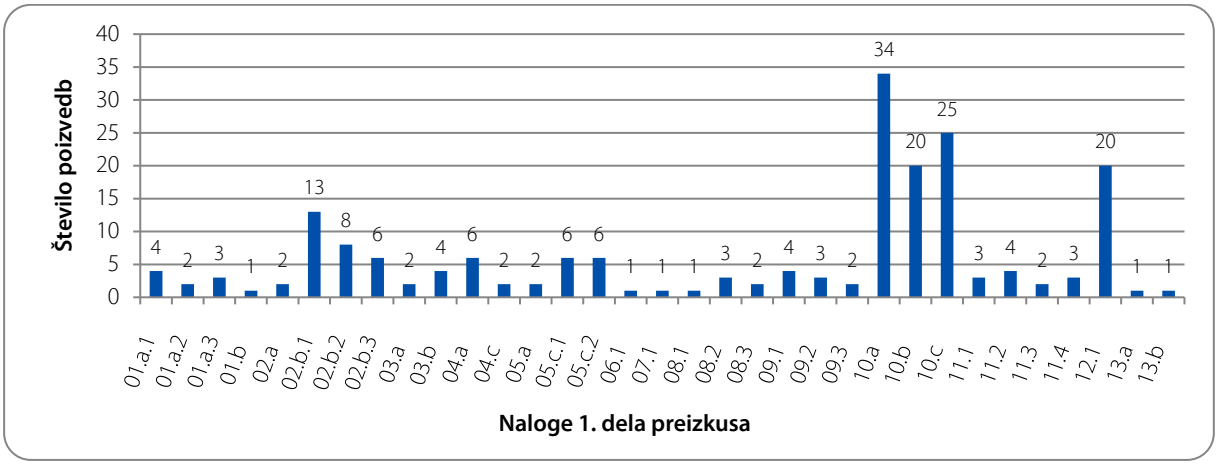

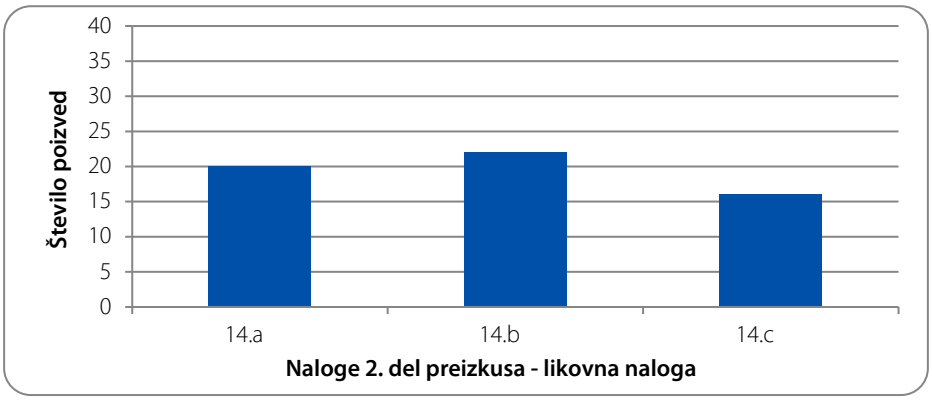

Pri **domovinski in državljanski kulturi in etiki** je delež poizvedb največji med tretjimi predmeti, vendar je primerljiv z deležem poizvedb na NPZ 2015. Višje število poizvedb se pojavlja pri nalogah, kjer so morali učenci navajati primer določenega pojava ali procesa, ali pa na primeru izkazati razumevanje določene vsebine.

Preglednica 3.8.7.13: Delež (%) poizvedb pri domovinski in državljanski kulturi in etiki med leti, 9. razred

DOMOVINSKA IN DRŽAVLJANSKA KULTURA IN ETIKA	NPZ 2009	NPZ 2012	NPZ 2015	NPZ 2019
	9,26	13,9	8,06	8,31

Slika 3.8.7.9: Število poizvedb po nalogah pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred (1. del preizkusa)

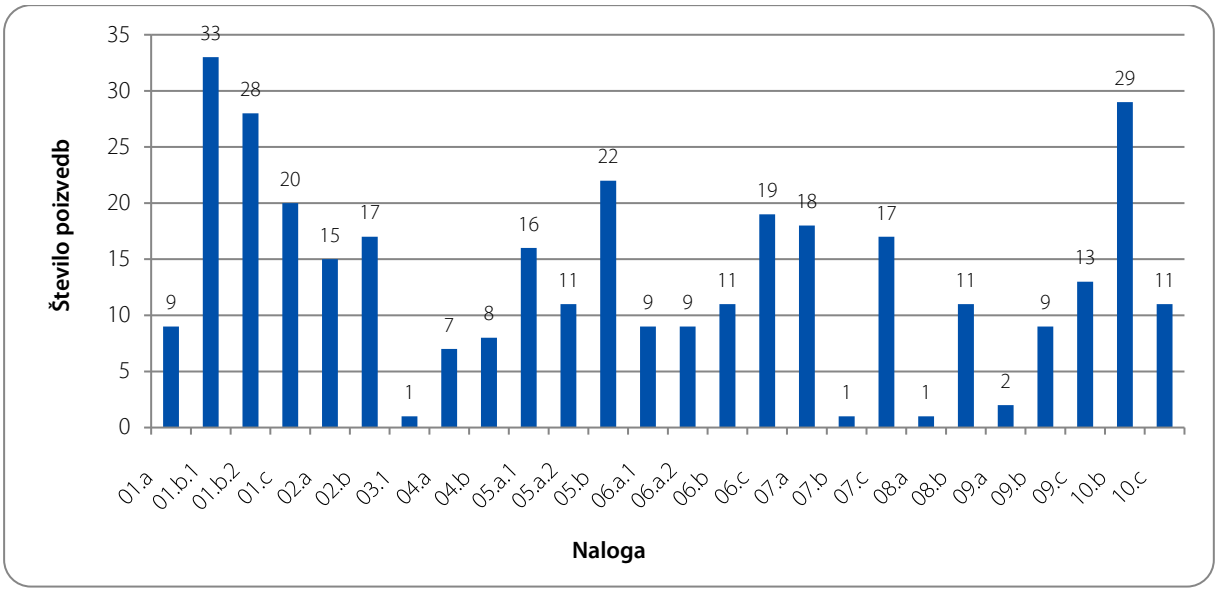

Slika 3.8.7.10: Število poizvedb po nalogah pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred (2. del preizkusa)

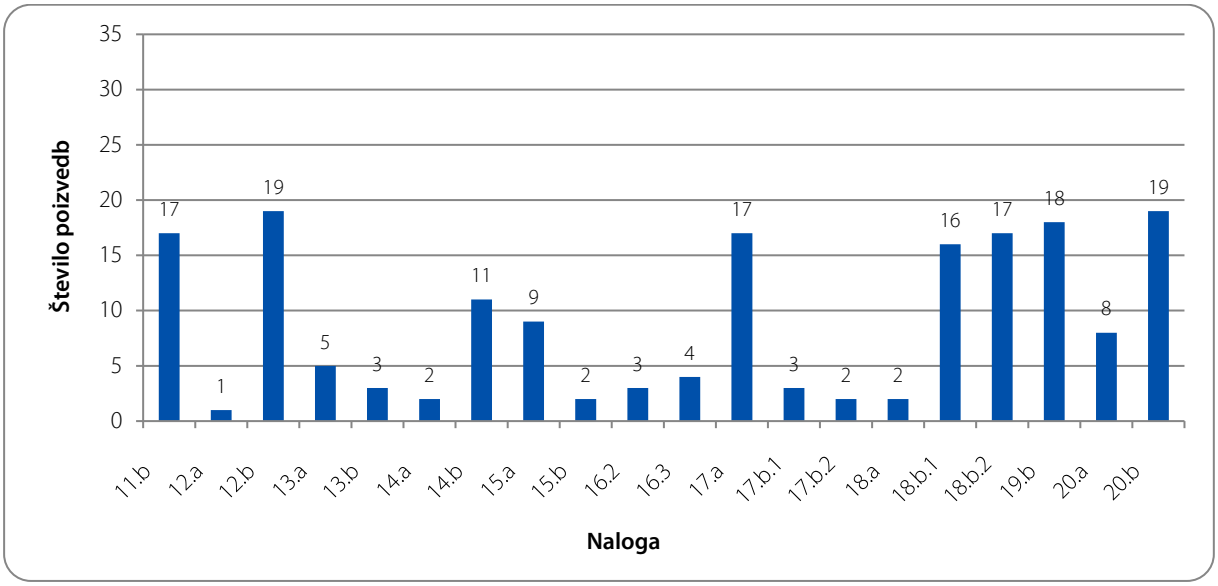

3.9 Analiza kakovosti vrednotenja

Elektronsko vrednotenje preizkusov nam omogoča pripravo različnih analiz vrednotenja, ki nudijo povratno informacijo o kakovosti vrednotenja tako državni in predmetnim komisijam, Ricu, ravnateljem kot tudi posameznemu ocenjevalcu, s ciljem poenotiti kriterije in zagotoviti večjo kakovost vrednotenja.

Vsako leto pripravimo analize poizvedb (gl. poglavje 3.8.7), ki so zagotovo eden od pokazateljev kakovosti vrednotenja. Poleg tega primerjamo vrednotenje vseh ocenjevalcev pri določenem predmetu in referenčno vrednotenje predmetne komisije pri kontrolnih preizkusih, s čimer dobimo vpogled v kakovost vrednotenja vseh ocenjevalcev.

Slika 3.9.1: Primer ujemanja vrednotenja ocenjevalcev z referenčnim vrednotenjem pri enem od kontrolnih preizkusov

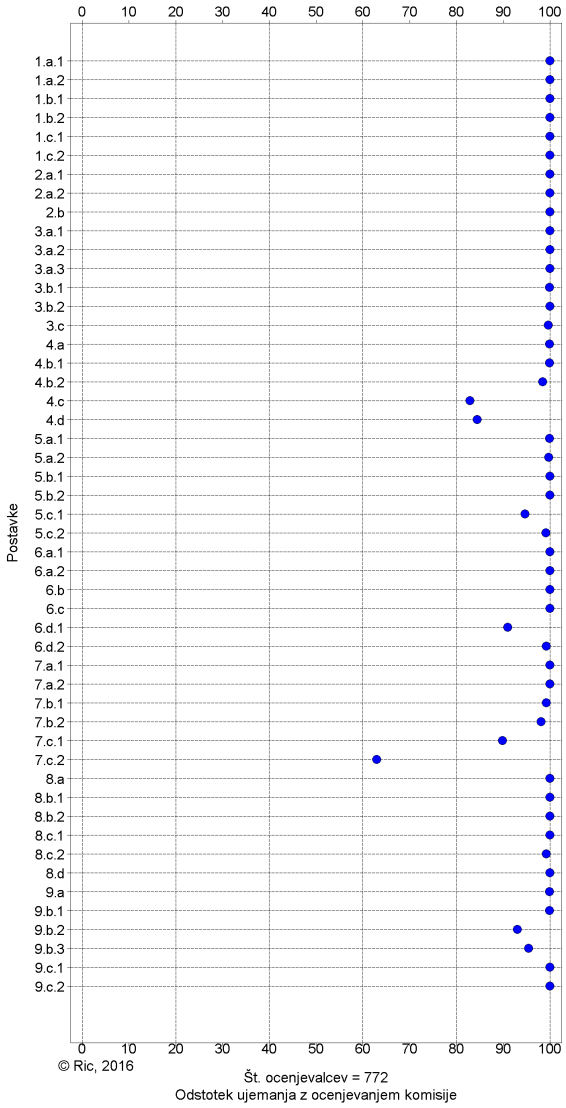

S kakovostjo vrednotenja seznanimo tudi vsakega posameznega ocenjevalca, zato pripravimo tudi individualne povratne informacije. Poleg tega lahko vsak ocenjevalec med samim vrednotenjem vidi referenčne točke po tem, ko odda preizkuse za vajo, standardizacijo ali kontrolo.

Vsak ocenjevalec prek spletnega mesta s šifro za vstop v računalniški program za elektronsko vrednotenje dostopa do povratne informacije o kakovosti svojega vrednotenja.

V informaciji je predstavljeno vrednotenje kontrolnih preizkusov. Ocenjevalec iz preglednice razbere referenčno vrednotenje posameznih nalog/postavk in ga primerja s svojim. Naloga, kjer se referenčno vrednotenje ne ujema z vrednotenjem ocenjevalca, je obarvana s temno barvo. Ocenjevalec si lahko na spletnem mestu ogleda tudi vse tri ovrednotene kontrolne preizkuse z odgovori učencev in razmisli o odstopanjih pri vrednotenju. Pri tem so mu v pomoč tudi objavljena *Navodila za vrednotenje* preizkusov znanja ter pojasnila in dodatne razlage vrednotenja kontrolnih preizkusov, ki so jih napisale predmetne komisije. V *Pojasnilih komisije* navedejo razloge za vrednotenje in točkovanje posameznih nalog, pri katerih so ocenjevalci največkrat odstopali od referenčnega vrednotenja. Pri tem je treba poudariti, da je odstopanje oziroma ujemanje z referenčnim vrednotenjem močno povezano z naravo predmeta in strukturo preizkusa ter izborom tipov nalog v preizkusih. Pričakovano večja odstopanja so pri nalogah odprtega in polodprtega tipa.

Slika 3.9.2: Primer preglednice vrednotenja kontrolnega preizkusa znanja za učitelja ocenjevalca

Kontrolni preizkus 1		
Naloga	**RV**	**Vi**
01.1	1	1
02.a.1	1	1
02.a.2	1	1
02.b	1	1
03.a	1	1
03.b	0	0
04.a	1	1
04.b	1	1
05.a	1	1
05.b	**0**	**1**
06.a	1	1
06.b	1	1
07.1	**0**	**1**
08.a	1	1
08.b	1	1
08.c	1	1
09.a	0	0
09.b	1	1
10.1	1	1
11.a	1	1
11.b	1	1
12.a	**1**	**0**
12.b	1	1
13.a	0	0
13.b	1	1
14.a	0	0
14.b	0	0
15.a	1	1
15.b	1	1
15.c	1	1
16.a	1	1
16.b	1	1
17.1	1	1
18.a	1	1
18.b	**0**	**1**
19.a	1	1
19.b	1	1
20.a	1	1
20.b	1	1
20.c	**0**	**1**
21.a	1	1
21.b	1	1
22.a	0	0
22.b	1	1
23.a	0	0
23.b	1	1
24.a	1	1
24.b	1	1
25.a	1	1
25.b	0	0

Ocenjevalec prejme tudi podatke o številu preizkusov, ki jih je ovrednotil (brez preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo), in podatke o teh preizkusih na poizvedbah. Podatki so nato razčlenjeni še glede na to, ali je bilo skupno število točk v preizkusih po poizvedbah višje, nižje ali pa je ostalo enako. Za preizkuse, ki so bili ponovno ovrednoteni na poizvedbah, je navedeno končno število točk pred in po poizvedbah ter razlika v številu točk.

Slika 3.9.3: Primer preglednice podatkov o preizkusih učitelja ocenjevalca na poizvedbah

/	Vi	Povprečje
Št. preizkusov	12	15.1
Št. poizvedb	1	1.54
Višje	1	1.16
Enako	0	0.37
Nižje	0	0

Slika 3.9.4: Primer preglednice podatkov o točkovanju v preizkusih, ki so bili na poizvedbah ovrednoteni z višjim številom točk

Pred poizvedbo	Po poizvedbi	Razlika
18	20	2

Slika 3.9.5: Primer pojasnila vrednotenja posamezne naloge, ki ga pripravi predmetna komisija.

Naloga:

12. Pozorno preberi besedilo spodaj in poišči oddajnike in sprejemnike zvoka.

Policist dvigne roko in močno zapiska na piščalko. Pešca, ki je nepravilno prečkal cesto, zaboli v ušesih in se hipoma ustavi. Golob sedi na strehi in opazuje promet. Na semaforju se prižge rdeča luč. Voznik avtomobila močno zavira, da se sliši cviljenje gum. Po prednostni cesti pripelje reševalno vozilo z vključenimi zvočnimi sirenami. Kolesar sestopi s kolesa. Dijaka hodita po pločniku in z mikrofonom merita jakost zvoka.

Iz besedila zgoraj izpiši 3 oddajnike in 2 sprejemnika zvoka.

Oddajniki zvoka: zvočne sirene, močno zaviranje, piščalka

Sprejemnika zvoka: ušesa, mikrofon

(2 točki)

Navodila za vrednotenje:

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
12.1	1	Oddajniki zvoka, tri od: piščalka gume sirene avtomobil reševalno vozilo promet	Odgovorov kot so »policist« in podobno ne štejemo za pravilne. Opisov dogodkov kot so »cviljenje gum« ali »močno zaviranje« ne štejemo za pravilne. Če je med odgovori vsaj en nepravilen odgovor, učenec točke ne dobi.

Komentar:

Odstopanje ni veliko, toda 11 % ocenjevalcev je vrednotilo odgovor učenca pri postavki 12.1 kot pravilen. Ker so oddajniki zvoka izključno predmeti, katerih nihanje ima lahko za posledico oddajanje zvoka (cviljenje gum …) in ker naloga od učenca izrecno zahteva izpis oddajnikov zvoka, so se na moderaciji učitelji poenotili, da je kakršenkoli drugačen zapis vrednoten kot napačen. Ker je to nedvoumno zapisano tudi v *Navodilih za vrednotenje*, je najverjetnejši razlog za odstopanje nepozornost ocenjevalcev pri vrednotenju.

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

V tem poglavju so poročila predmetnih komisij o analizah dosežkov pri letošnjem NPZ v 6. in 9. razredu. Predmetne komisije so opisale izhodišča za sestavo preizkusov znanja, osnovne statistične podatke o dosežkih na preizkusu in analize ter ugotovitve o dosežkih po posameznih nalogah oziroma po smiselnih sklopih nalog.

Osnovni statistični podatki o preizkusih NPZ so predstavljeni v preglednicah v poročilu vsake komisije. Preglednice prikazujejo število učencev, ki so se udeležili NPZ v rednem roku, najmanjše in največje število odstotnih točk, ki so jih učenci dosegli na preizkusu znanja, povprečje doseženih odstotnih točk, standardni odklon in zanesljivost preizkusa znanja. Indeks zanesljivosti (Cronbachov alfa) kaže natančnost merjenja s preizkusom znanja. Čim višji je koeficient zanesljivosti, tem večja je verjetnost, da bi pri ponovnem preverjanju znanja učencev z istim preizkusom dobili enake ali podobne dosežke, pod pogojem, da se njihovo znanje v vmesnem času ne bi spremenilo.

Iz preglednic so razvidni dosežki na preizkusih znanja. Prikazani so: število nalog (postavk), možno število točk, povprečje doseženih točk in težavnost preizkusa. Indeks težavnosti oziroma povprečje doseženih odstotnih točk pove, kako zahteven je preizkus. Višji indeks težavnosti pomeni manj zahteven preizkus.

Preglednicam z osnovnimi statističnimi podatki sledijo analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu. V analize predmetnih komisij so vključeni tudi kvalitativni opisi znanja, ki so jih predmetne komisije pripravile v juniju 2018, za dosežke učencev 6. in 9. razreda. Te informacije so šolam dostopne na spletnih straneh eRic, vključili pa smo jih tudi v analize dosežkov v tem letnem poročilu. Priprava kvalitativnih opisov znanja je podrobneje razložena v naslednjem razdelku.

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov

Pomemben cilj NPZ je učencem, njihovim staršem, učiteljem in šolam ponuditi dodatno informacijo o doseženem znanju učencev. Del te informacije so učenci prejeli v obliki doseženih točk in odstotkov ob vpogledu v svoje preizkuse NPZ. Dodatno so prejeli tudi informacijo za učence in starše, ki omogoča primerjavo dosežka učenca s povprečnim dosežkom na šoli in v Sloveniji. Člani predmetnih komisij in sodelavci Rica pa smo pripravili še kvalitativne opise izbranih območij na lestvici dosežkov NPZ. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kot so PISA, TIMSS in PIRLS.

Grafične predstavitve dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na NPZ iz danega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na slikah v letnem poročilu so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev 9. razreda pri slovenščini, matematiki, tujem jeziku, biologiji, geografiji in športu ter dosežki učencev 6. razreda pri slovenščini, matematiki in tujem jeziku. Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je na sliki označen povprečni slovenski dosežek.

Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so s posebno barvo označena štiri območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro območje.

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na preostale dosežke). V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 odstotkov in nižji od 70 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 odstotkov in hkrati nižji od 45 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 odstotkov in nižji od 20 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 odstotkov dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Za vsako od navedenih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno – uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 odstotkov učencev z dosežki v danem območju (tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja). To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče) – učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kot tudi naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kot tudi tiste, ki so uvrščene v preostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo naslednje: če ima učenec dosežek pod prvim (to je zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (to je več kot 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno v spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (to je manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v zgornje območje.

Predmetne komisije za NPZ so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oziroma sintezo vsebin, ki so skupne nalogam iz posameznega območja. Kvalitativni (oziroma vsebinski) opisi območij predstavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju. Del nalog v preizkusu niti učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno reševali v vsaj 65 odstotkih primerov. Tudi za te naloge je pripravljen opis vsebin, ki predstavljajo najzahtevnejše znanje.

Opisi izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega NPZ so enaki za vse šole. Pri uporabi teh podatkov (še zlasti podatkov o povprečnih dosežkih na šolah) pa je treba opozoriti, da niso namenjeni neposrednim primerjavam med šolami. Na povprečne dosežke namreč vpliva veliko raznovrstnih dejavnikov, zato ni primerno, da se o uspešnosti šolskega dela sklepa le na podlagi povprečnega dosežka na NPZ. Prav tako je pomembno vedeti, da izbira območij na lestvici dosežkov nikakor ni povezana s šolskimi ocenami, temveč temelji le na porazdelitvi dosežkov na preizkusih NPZ. Pri uporabi opisov vsebin znanja po območjih je treba upoštevati tudi, da temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in da bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

Rezultati NPZ omogočajo vrsto analiz, ki so zanimive za učenca, učitelja, ravnatelje, upravljavce sistema in vso zainteresirano javnost. Nacionalno preverjanje znanja je namenjeno ugotavljanju znanja in informacijam, ki omogočajo izboljšave in večjo učinkovitost v šolstvu. Zaradi velikega števila možnih analiz in korakov pri analizi podatkov pa se lahko pojavijo tudi vprašanja o načinih pravilne interpretacije dobljenih rezultatov, zato so v nadaljevanju navedene smernice za boljšo interpretacijo.

Vsaka interpretacija rezultatov mora upoštevati podrobnosti priprave konkretnih preizkusov znanja v vsakem roku, vzorčenja šol za tretji predmet NPZ, izvedbe NPZ na šolah ter vnosa podatkov v končno bazo na Ricu. Pri interpretaciji statistik in rezultatov statističnih analiz moramo poleg tega upoštevati še omejitve posameznih statističnih metod in veljavnost predpostavk, na katerih temeljijo v posameznem primeru.

Pri primerjanju rezultatov med leti se moramo zavedati, da v trenutnem konceptu priprave preizkusov NPZ dosežki med posameznimi leti niso umerjeni na isto mersko lestvico in jih ne moremo preprosto primerjati, zaradi česar je ugotavljanje trendov v znanju učencev zelo oteženo.

Podobno velja tudi za primerjave med predmeti. Ker so strukture preizkusov in značilnosti posameznih predmetov specifične, dosežkov pri enem predmetu ne moremo primerjati z dosežki pri drugem predmetu, čeprav povsod govorimo o (na prvi pogled primerljivih) odstotnih točkah.

V nadaljevanju so predstavljeni primeri slik in preglednic, ki so uporabljeni v poročilih o analizah dosežkov NPZ pri posameznih predmetih. Pri teh predstavitvah dosežkov spodaj navajamo nekaj splošnih pojasnil in opozoril na omejitve pri interpretacijah. Za vse predstavitve v poročilih predmetnih komisij velja, da so pri izračunih statistik in pripravi slikovnih predstavitev zaradi jasnosti interpretacije rezultatov v izračune vključeni le dosežki učencev, ki obiskujejo redni program osnovne šole in so nacionalno preverjanje znanja opravljali v rednem roku. Analiza dosežkov učencev v prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je predstavljena v samostojnem razdelku.

Primerjava dosežkov med spoloma

Slika 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov med spoloma

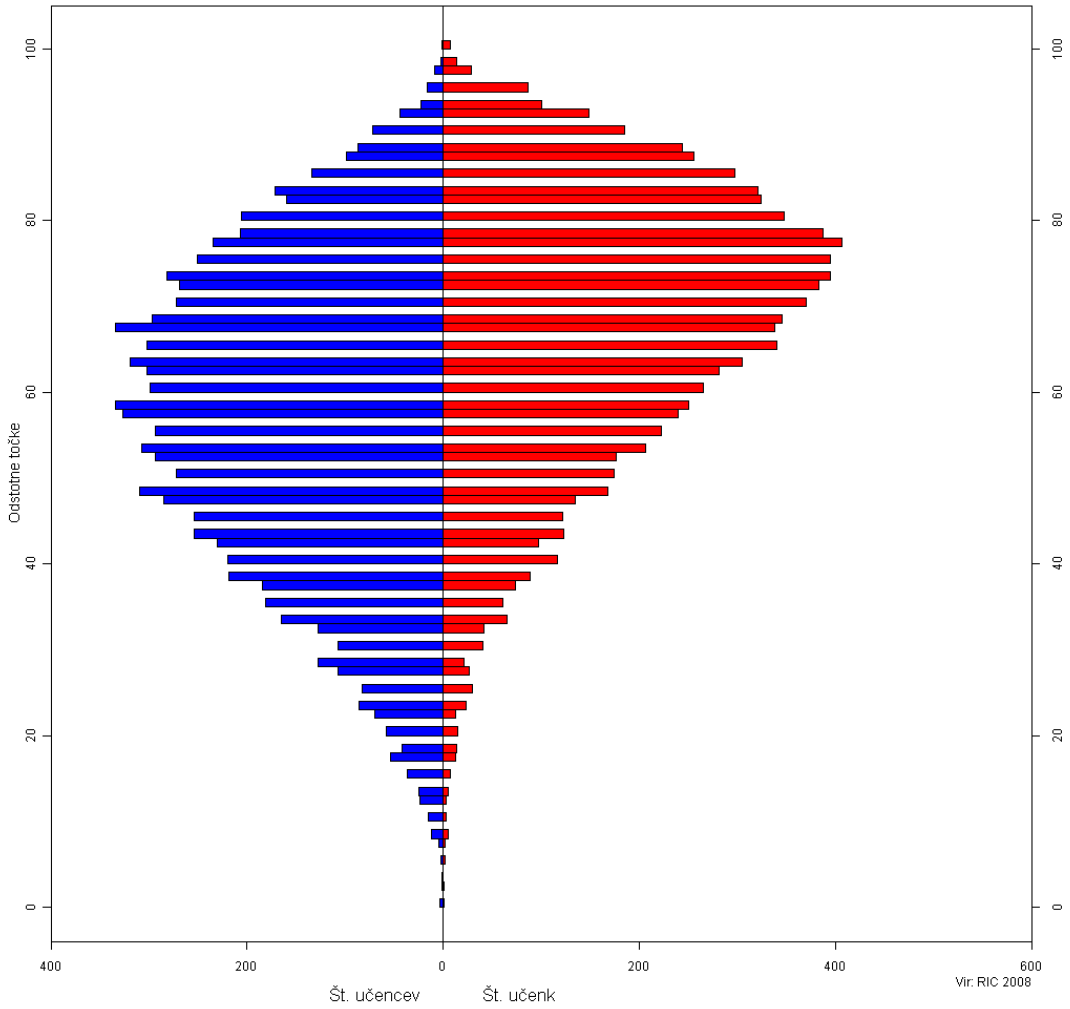

Slika primerjave dosežkov med spoloma predstavlja ločeni porazdelitvi dosežkov učencev in učenk pri posameznem predmetu NPZ po odstotnih točkah. Porazdelitvi sta postavljeni ena ob drugo tako, da sega lestvica dosežkov od najnižjih spodaj (0 odstotnih točk) do najvišjih na vrhu (100 odstotnih točk) slike. Zaradi optimalnega prikaza je slika prilagojena številu učencev in učenk, zato sredinska os med obema porazdelitvama ni vedno na sredini slike. Do praznih prostorov med stolpci porazdelitve lahko pride zaradi preračunavanja »surovih« točk, v katerih se vrednoti preizkus, v odstotne točke (npr. na prikazani sliki se surove točke v obsegu 0–60 preračunajo v odstotne v obsegu 0–100).

Primerjava dosežkov po regijah

Preglednica 4.1.2.1 prikazuje primer dosežkov učencev po statističnih regijah Slovenije. Ker so slovenske statistične regije zelo različne po številu prebivalcev, je tudi število učencev v posamezni regiji (in s tem na NPZ) zelo različno. V preglednici je zato poleg aritmetične sredine in standardnega odklona dosežkov vsake regije tudi število učencev, na katerih temelji podatek posamezne regije. Pri interpretaciji moramo biti posebej pozorni pri tretjih predmetih, saj je vzorčenje tretjih predmetov znotraj regije sicer naključno, vendar se vzorčijo šole in ne neposredno učenci, kar pri majhnih regijah lahko vpliva na izkazan dosežek regije. Če je v regiji zelo malo šol in še te razdelimo med tri ali štiri tretje predmete, ki se opravljajo v določenem roku NPZ, potem lahko na posamezni predmet v regiji pride zelo malo šol. Če so šole znotraj regije precej različne v svojih dosežkih, moramo pri primerjavah dosežkov regij pri istem predmetu v različnih rokih NPZ upoštevati tudi, da je lahko prišlo v določeni regiji pri posameznem predmetu do naključnega izbora šol, katerih skupni dosežek je lahko večji ali manjši od dejanskega dosežka regije pri tem predmetu, in je težko podati oceno, ali je opažena razlika med različnimi roki NPZ oziroma odstopanje od državnega povprečja posledica vzorčenja ali dejanskih razlik v znanju učencev. V preglednici je navedeno tudi število šol. Omogoča nam sklepanje o reprezentativnosti tako vzorčenih podatkov.

Preglednica 4.1.2.1: Primer primerjave dosežkov po regijah

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	62,93	17,74	1.879	34
Goriška regija	62,93	17,09	1.143	28
Jugovzhodna Slovenija	62,91	18,51	1.523	36
Koroška regija	60,50	17,22	763	17
Notranjsko-kraška regija	60,53	17,28	470	16
Obalno-kraška regija	59,26	18,24	739	21
Osrednjeslovenska regija	64,66	17,65	4.682	97
Podravska regija	59,10	18,47	2.713	78
Pomurska regija	58,08	19,07	1.129	38
Savinjska regija	60,65	18,13	2.527	58
Spodnjeposavska regija	61,65	17,06	666	22
Zasavska regija	61,03	16,81	419	7

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2018/2019

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred

Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred

Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred

Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred

Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

NPZ iz slovenščine za 6. razred je potekal 7. maja 2019. Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	19.249
Število postavk v preizkusu	34
Možne točke	45
Povprečno število točk	22,24
Povprečno število točk v odstotkih	49,43
Standardni odklon	18,46
Indeks težavnosti	0,49
Indeks zanesljivosti	0,86

Učenci so v povprečju dosegli 49,43 odstotne točke. Dosežek je višji kot v preteklih letih; v primerjavi z lanskim dosežkom so učenci dosegli tri odstotne točke več. V testu je bilo v primerjavi z lanskim enako število postavk, vendar manj možnih točk. Noben učenec ni dosegel vseh možnih točk (45), dva sta jih dosegla 44. Zaradi same zasnove preizkusa (različna izhodiščna besedila, standardi znanja iz učnega načrta se merijo z različnimi tipi nalog, merijo se različni standardi znanja) rezultati med leti niso povsem primerljivi.

Preizkus ima visoko stopnjo zanesljivosti (IZ = 0,86), vrednost IT (0,49) pa je nekoliko višja kot lani (0,46).

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred

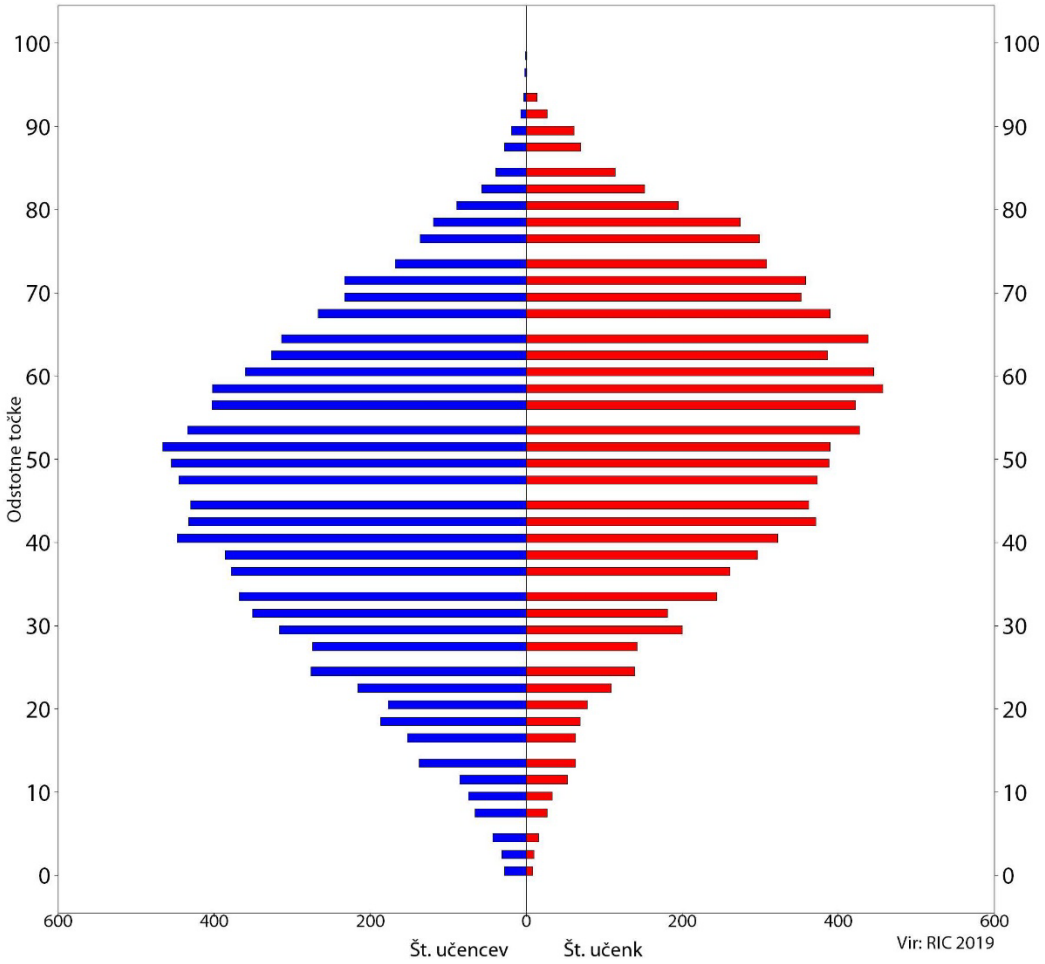

Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše kot učenci. Več učenk kot učencev je doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od 60 odstotnih točk dalje. Najvišji delež točk pa so osvojili učenci. Pri dosežkih do 40 odstotnih točk velja nasprotno – nižji delež odstotnih točk je dosegalo več učencev kot učenk. Kljub temu da dosegajo učenke višje dosežke, pri posameznih nalogah ni bistvenih razlik po spolu.

Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred

REGIJA	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Zasavska regija	46,35	17,16	537	13
Obalno-kraška regija	46,40	18,82	949	24
Pomurska regija	46,81	18,44	912	39
Koroška regija	47,72	18,19	619	23
Jugovzhodna Slovenija	47,73	19,53	1.406	36
Podravska regija	48,10	17,90	2.655	85
Posavska regija	48,19	18,20	639	24
Primorsko-notranjska regija	48,69	17,78	489	17
Savinjska regija	49,55	18,15	2.433	57
Goriška regija	49,68	17,68	1116	28
Gorenjska regija	50,16	18,69	2.086	35
Osrednjeslovenska regija	51,82	18,52	5.408	104

Skupni dosežek učencev po regijah je bil v večini regij pod skupnim povprečjem, nad njim je bil v Savinjski, Goriški, Gorenjski in Osrednjeslovenski regiji. Najnižji povprečni dosežki so bili v Zasavski in v Obalno-Kraški regiji (lani v Pomurski). Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Zasavske) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 5,47 odstotne točke in je podobna kot lani.

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 6. razredu

Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred

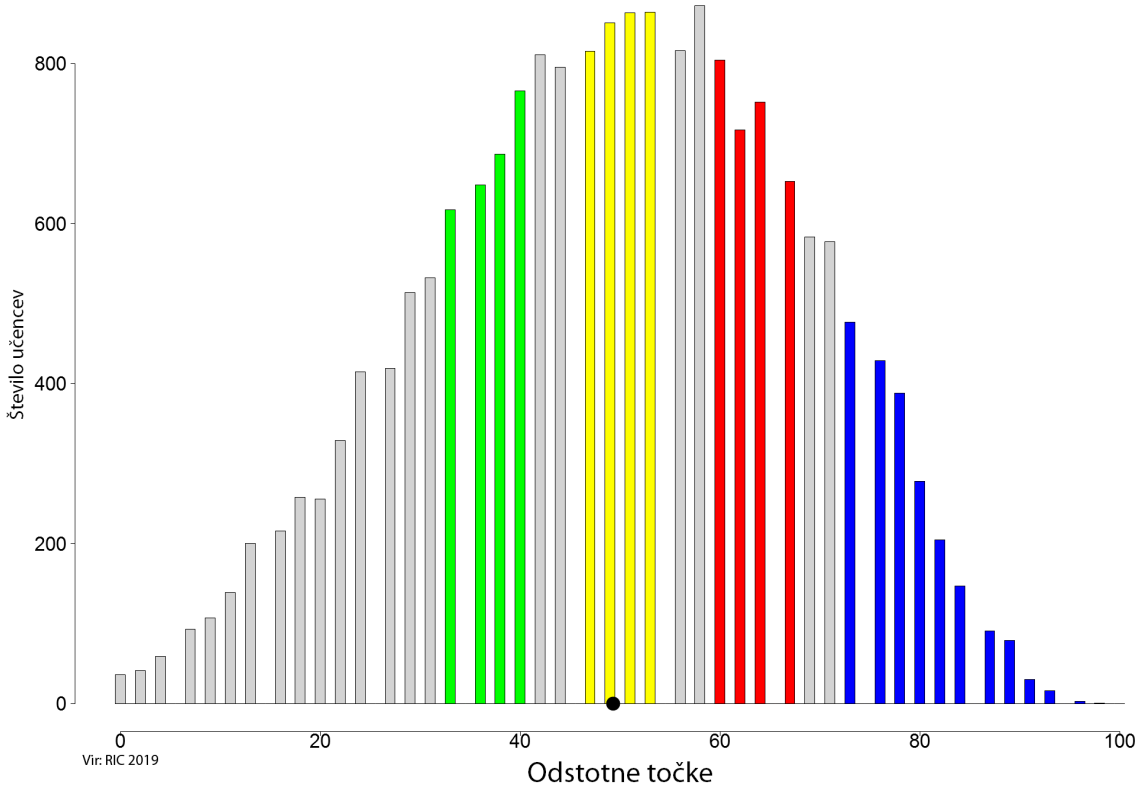

Preizkus iz slovenščine na NPZ za učence 6. razreda je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z neumetnostnim besedilom, v II. delu pa z umetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

Izhodiščno neumetnostno besedilo *Raziskovalci* je bilo prirejeno po dveh virih (Philip Wilkinson, *Najlepša knjiga o raziskovalcih*, Učila, 2002, in *National Geographic Junior*, maj 2013, str. 32). Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost kritičnega sprejemanja in tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil ter jezikovno, metajezikovno in slogovno zmožnost.

V II. delu je bilo izhodiščno besedilo odlomek iz knjige Dima Zupana *Trije dnevi Drekca Pekca in Pukca Smukca*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil ter tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa je v zelenem območju šest nalog:

- v 1. nalogi so morali učenci določiti podteme; izbirali so med ponujenimi možnostmi;
- v 4. nalogi so morali učenci prepoznati odstavka, za katera sta veljali zapisani trditvi o vsebini;
- 10., 12. a-, 13. a- in 13. b-naloga so preverjale skladenjsko zmožnost učencev. V 10. nalogi so morali učenci v dani povedi obkrožiti ustrezno neosebno glagolsko obliko (nedoločnik ali namenilnik). V 12. a-nalogi so morali napisati pravilno vprašalnico za podčrtani lastnostni pridevnik v dani povedi. V 13. a- in b-nalogi pa so morali v dveh povedih vstaviti besede iz oklepajev v pravilni obliki (v pravilnem sklonu).

V II. delu preizkusa sta v zelenem območju dve nalogi:

- v 2. nalogi so morali učenci med ponujenimi možnostmi izbrati čas dogajanja v odlomku;
- v 5. nalogi so morali učenci s svojimi besedami razložiti besedno zvezo iz izhodiščnega besedila.

Naloge v I. delu preizkusa, ki so bile v zelenem območju, so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje, v II. delu preizkusa pa zmožnosti prve in tretje taksonomske stopnje. Naloge tega območja so po UN preverjale minimalne standarde znanja.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa je v rumenem območju šest nalog:

- 5. naloga: Učenci so morali v izhodiščnem besedilu poiskati določena podatka;
- 9. b- in 12. b-naloga sta preverjali metajezikovno zmožnost učencev. Ti so morali v 9. b-nalogi glagolom določiti oblikoslovno lastnost (časovno obliko) in pri tem uporabiti jezikoslovna izraza (preteklik, sedanjik). V 12. b-nalogi, ki je bila izbirnega tipa, pa so morali prepoznati vrsto podčrtanega pridevnika;
- 11. naloga: Učenci so morali v povedi prepoznati, katero besedo nadomešča osebni zaimek *jih*, ki odpravlja ponovitev besede v povedi. Naloga je preverjala skladenjsko zmožnost učencev;
- 14. a-naloga: Učenci so morali v dani povedi prepoznati pravopisno napako (zapis skupaj namesto narazen – *ne bo*);
- 15. naloga (A) je preverjala zmožnost učencev za tvorjenje krajšega smiselnega, razumljivega, ustreznega in učinkovitega besedila.

V II. delu preizkusa je v rumenem območju ena naloga, in sicer:

- 6. naloga: Učenci so morali med ponujenimi pregovori izbrati tistega, ki ustreza vsebini izhodiščnega besedila.

Naloge rumenega območja so večinoma preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje, tvorbna naloga in naloga iz II. dela preizkusa pa tudi tretje taksonomske stopnje. Preverjale so minimalne standarde, nalogi 9. b in 14. a pa temeljna standarda.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so v rdečem območju tri naloge:

- 2. naloga: Učenci so morali v izhodiščnem besedilu poiskati zahtevane podatke;
- V 9. a-nalogi so morali učenci pojasniti, zakaj so glagoli v delu izhodiščnega besedila v različnih časovnih oblikah;
- 14. c-naloga je preverjala skladenjsko zmožnost učencev. Ti so morali v povedi prepoznati skladenjsko napako (napačen sklon samostalnika ob zanikanem glagolu) in jo odpraviti.

V II. delu preizkusa sta v rdečem območju dve nalogi:

- v 3. nalogi (A) so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so izrazili svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe (zakaj je taka, kako se kaže sprememba njenega vedenja in utemeljitev odnosa drugih književnih oseb do nje);
- v 4. b-nalogi so morali učenci z izpisano povedjo dokazati, da razumejo motive za ravnanje književnih oseb.

Naloge v I. delu, ki so v rdečem območju, so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba). Nalogi rdečega območja v II. delu preizkusa sta taksonomsko zahtevnejši, preverjali sta zmožnosti druge in tudi tretje taksonomske stopnje (analiza, sinteza in vrednotenje). Večina nalog rdečega območja je preverjala minimalne standarde, izjemi sta 14. c-naloga v I. delu in 3. (A) v II. delu, ki sta preverjali tudi temeljne standarde.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V I. delu preizkusa sta v modrem območju dve nalogi in ena delno:

- v 3. nalogi so morali učenci v izhodiščnem besedilu poiskati zahtevane podatke;
- 14. b-naloga je preverjala pravopisno zmožnost. Učenci so morali v povedi prepoznati pravopisno napako (napačen zapis vrstnega pridevnika z veliko začetnico) in jo odpraviti;
- v 15. nalogi se je postavka B nanašala na jezikovno pravilnost (tj. na slovnično in pravopisno pravilnost ter slogovno ustreznost) tvorbne naloge.

V II. delu preizkusa je v modrem območju naslednje:

- v 3. nalogi se je postavka B nanašala na jezikovno pravilnost krajše tvorbne naloge;
- v 7. nalogi (A) so morali učenci tvoriti krajše besedilo in izkazati svoje razumevanje in vrednotenje motivov za ravnanje književnih oseb.

Vse naloge modrega območja so preverjale zmožnosti druge in tretje taksonomske stopnje. Nalogi 14. b in 15 iz I. dela ter 3. naloga iz II. dela s kriterijem jezikovne pravilnosti so preverjale doseganje temeljnih standardov po UN, ostale minimalnih.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V I. delu preizkusa so v območju nad modrim štiri naloge:

- 6. in 7. naloga sta preverjali zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornega neumetnostnega besedila. Učenci so morali odgovor izluščiti iz več delov izhodiščnega besedila. V 7. nalogi so morali odgovor utemeljiti v povedi;
- 8. naloga je preverjala poimenovalno zmožnost učencev; ti so morali glagolu *potovati* dopisati besedi iste besedne družine iz 2. odstavka izhodiščnega besedila;

– v 12. c-nalogi, ki je preverjala skladenjsko zmožnost učencev, so morali ti dopolniti poved s presežnikom lastnostnega pridevnika *globok*.

V II. delu preizkusa so v območju nad modrim štiri naloge in ena delno:

– 1. a- in 1. b-naloga sta preverjali recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil. Učenci so morali odgovoriti na vprašanje, o čem govorita prvi in drugi del književnega besedila;
– v 4. a-nalogi, ki je preverjala zmožnost doživljanja in razumevanja književne osebe, so morali učenci prepoznati motiv za ravnanje književnih oseb;
– v 7. nalogi se je postavka B nanašala na jezikovno pravilnost tvorbne naloge ob književnem besedilu;
– 8. naloga je preverjala literarnovedno znanje. Učenci so morali navesti naslov književnega besedila pri pouku obvezno obravnavanega avtorja Leopolda Suhodolčana.

V območje nad modrim so se uvrstile naloge, ki so preverjale zmožnosti tako nižje (znanje, razumevanje) kot višje (uporaba, analiza, sinteza) taksonomske stopnje. Glede na rezultate letošnjega preizkusa za šestošolce zbuja skrb ne le visoko število postavk, ki so se uvrstile v območje nad modrim, ampak tudi dejstvo, da se v to območje zadnja leta uvrščajo tudi naloge, ki preverjajo minimalne standarde, določene z UN.

Sklep

V letošnjem preizkusu znanja za učence 6. razreda je bila večina nalog, ki so pripadle zelenemu ali rumenemu področju, povezana z neumetnostnim besedilom. V omenjenih območjih so bile le tri naloge povezane z umetnostnim besedilom. Med njimi sta bili dve izbirnega tipa; to pomeni, da so učenci izbirali pravilen odgovor med že ponujenimi. Take naloge so glede na tip manj zahtevne.

Glede na naloge, ki so po rezultatih v rdečem in modrem območju ter območju nad modrim, predlagamo, da je učence treba spodbujati k natančnemu, poglobljenemu in kritičnemu branju ter k povezovanju podatkov iz raznih delov besedila (to velja tako za obravnavo umetnostnega kot neumetnostnega besedila). Učenci so imeli težave pri nalogah, pri katerih so morali v neumetnostnem besedilu poiskati določene podatke (podobno se je sicer pokazalo že ob lanskem preizkusu). Do napak je prihajalo, ker so iz besedila prepisovali tudi podatke, ki niso bili povezani z vprašanjem (npr. v nalogi 1.2 so morali navesti samo tiste razloge za raziskovanje, ki so bili povezani z vsakodnevnim preživetjem), ali so napisali nepopoln odgovor oz. so navedli premalo podatkov (npr. pri nalogi 1.3 niso navedli vseh namenov, s katerimi raziskujejo sodobni raziskovalci, naloga 1.7), ali pa v svojem odgovoru niso izhajali iz podatkov, navedenih v izhodiščnem besedilu (npr. naloga 1.6). V zvezi z umetnostnim besedilom so imeli največ težav pri nalogah, ki so preverjale zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih oseb, predvsem o ravnanju književnih oseb in motivih zanj.

Tudi letos je v območju nad modrim naloga, ki je preverjala literarnovedno znanje. Gre za nalogo najnižje taksonomske stopnje – učenci so morali napisati eno delo slovenskega pisatelja Leopolda Suhodolčana (po UN naj bi omenjenega avtorja pri pouku obvezno obravnavali). Učenci pri tej nalogi najpogosteje niso napisali odgovora ali pa so napisali naslov kakšnega dela Primoža namesto Leopolda Suhodolčana.

Omenimo še dve nalogi nad modrim območjem iz I. dela preizkusa: učenci so v delu besedila težje prepoznali besedi iste besedne družine (naloga 1.8) in redki so v poved pravilno vstavili primernik pridevnika *globoka* (*globlja*) (naloga 1.12 c). Pri drugih nalogah, ki so preverjale skladenjsko zmožnost in pri katerih so morali v poved vstavljati besede v pravilni obliki, niso imeli težav. Slabo reševanje omenjene naloge pripisujemo dejstvu, da gre za težji primer oz. posebnost pri stopnjevanju.

Kot prejšnja leta tudi ob tem preizkusu ugotavljamo, da je učencem težko tvoriti jezikovno pravilna krajša besedila. Pri vseh treh nalogah, v katerih so morali učenci samostojno tvoriti krajše besedilo, je bil kriterij jezikovne pravilnosti v modrem območju ali nad njim. Prav tako je bilo učencem težko prepoznati slovnične in pravopisne napake v danih povedih in jih odpraviti (naloga 1.14). Učenci naj v okviru pouka tvorijo čim več zapisanih besedil, učitelji pa naj jim dajejo o vsebini in jezikovni pravilnosti teh besedil kakovostno povratno informacijo ter jih opozarjajo na pogoste in tipične jezikovne napake.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred

I. DEL – JEZIK: ***Raziskovalci*** (Prirejeno po: Philip Wilkinson, *Najlepša knjiga o raziskovalcih*, Učila, 2002, in *National Geographic Junior*, maj 2013, str. 32.).

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI KRITIČNEGA SPREJEMANJA ENOGOVORNIH NEUMETNOSTNIH BESEDIL					
		Učenec ima skladno s cilji učnega načrta razvito zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil. Pokaže jo tako, da: – **tekoče in primerno hitro tiho bere in razume svoji starosti ustrezna besedila, predvidena v tem učnem načrtu** (4., 5., 6. razred) (UN, standardi znanja, str. 80);		Vrste besedil za sprejemanje: – aktualno, zanimivo besedilo katerekoli vrste (UN, 5., 6. r., str. 31).			
1.	1	– **določi podteme** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80);	razumevanje		zeleno	0,80	0,37
2.	1	– **določi bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80);	razumevanje		rdeče	0,60	0,34
3.	2	– **določi bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80);	razumevanje		modro	0,36	0,37
4.	1	– **določi bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80);	razumevanje		zeleno	0,89	0,34
5.	1	– **določi bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80);	razumevanje		rumeno	0,70	0,39
6.	1	– **določi bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80);	razumevanje sinteza		nad modrim	0,36	0,27
7.	2	– **določi bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80).	razumevanje sinteza		nad modrim	0,15	0,27
		RAZVIJANJE JEZIKOVNE IN SLOGOVNE ZMOŽNOSTI TER ZMOŽNOSTI NEBESEDNEGA SPORAZUMEVANJA (ZA IZBOLJŠANJE SPORAZUMEVALNE ZMOŽNOSTI)					
		Učenec ima skladno s cilji učnega načrta razvito jezikovno in slogovno zmožnost ter zmožnost nebesednega sporazumevanja.					
		Poimenovalno zmožnost pokaže tako, da:					
8.	1	– **k dani besedi doda besedi iz iste besedne družine** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81).	znanje razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – glagol (UN, 2. VIO, str. 32) – besedna družina (UN, 2. VIO, str. 32)	nad modrim	0,25	0,30
		Skladenjsko zmožnost pokaže tako, da:					
9. a	1	– **izrazi čas dejanja glede na čas sporočanja in glede na časovno razmerje do drugih dejanj** (1., 2., 3. r.) (UN, standardi znanja, str. 76);	znanje razumevanje uporaba	Jezikoslovni izrazi: – glagol (UN, 2. VIO, str. 32)	rdeče	0,56	0,47
10.	1	– **v povedi izbere pomensko in oblikovno pravilno besedo** (5, 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81);	znanje uporaba	Jezikoslovni izrazi: – glagol (UN, 2. VIO, str. 32)	zeleno	0,86	0,14
11.	1	– **v povedi odpravi ponovitev** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 82);	razumevanje uporaba		rumeno	0,64	0,48
12. a	1	– **sprašuje po danem delu povedi** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81).	znanje		zeleno	0,75	0,41

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
12. c	1	– **dopolni nepopolno poved z oblikovno pravilno besedo** (5, 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81);	znanje uporaba	Jezikoslovni izrazi: – pridevnik (UN, 2. VIO, str. 32) – primernik (UN, 2. VIO, str. 32)	nad modrim	0,14	0,21
13. a	1	– **dopolni nepopolno poved z oblikovno pravilnimi besedami** (5, 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81);	znanje uporaba		zeleno	0,83	0,34
13. b	1	– **dopolni nepopolno poved z oblikovno pravilnima besedama** (5, 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81);	znanje uporaba		zeleno	0,91	0,31
14. c		– **v povedih prepozna skladenjske napake in jih odpravi** (4., 5, 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 82).	znanje uporaba		rdeče	0,49	0,42
		Pravopisno zmožnost pokaže tako, da:					
14. a	1	– **prepozna pravopisne napake in jih odpravi** (4., 5, 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 83);	znanje uporaba		rumeno	0,65	0,43
14. b	1	– **prepozna pravopisne napake in jih odpravi** (4., 5, 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 83).	znanje uporaba		modro	0,36	0,34
		RAZVIJANJE METAJEZIKOVNE ZMOŽNOSTI					
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito metajezikovno zmožnost. Pokaže jo tako, da:					
9. b	1	– **besedam določi oblikovne lastnosti in pri tem uporablja jezikoslovne izraze, navedene v tem učnem načrtu,** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84);	znanje	Jezikoslovni izrazi: – preteklik (UN, 6. r., str. 32) – sedanjik (UN, 6. r., str. 32	rumeno	0,66	0,44
12. b	1	– **besede razvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v učnem načrtu** (5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 84).	znanje	Jezikoslovni izrazi: – lastnostni pridevnik (UN, 6. r., str. 32) – vrstni pridevnik (UN, 6. r., str. 32) – svojilni pridevnik (UN, 6. r., str. 32)	rumeno	0,69	0,34
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI TVORJENJA ENOGOVORNIH NEUMETNOSTNIH BESEDIL					
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil. Pokaže jo tako, da:					
15.	A 3 B 2	– **tvori smiselno, razumljivo, ustrezno, učinkovito in pravilno besedilo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 80).	znanje razumevanje uporaba analiza sinteza		rumeno modro	0,66 0,40	0,47 0,53
SKUPAJ	**27**						

II. DEL – KNJIŽEVNOST/PROZA: (Dim Zupan, *Trije dnevi Drekca Pekca in Pukca Smukca*)

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI Z BRANJEM UMETNOSTNIH BESEDIL IN PISANJEM O NJIH					
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil ter tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob književnih besedilih (»strokovno« pisanje). **Svoje trditve oz. ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in vrednoti.**					
1. a 1. b	1 1	**Razvito zmožnost pokaže tako, da odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu:** (UN, standardi znanja, str. 84) – **o čem govori književno besedilo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	razumevanje sinteza		nad modrim nad modrim	0,14 0,30	0,20 0,25
2.	1	**Razvito zmožnost pokaže tako, da odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu:** (UN, standardi znanja, str. 84) – **kdaj se je kaj dogajalo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	razumevanje		zeleno	0,89	0,36
3. A 3. B	3 1	**Razvito zmožnost pokaže tako, da odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu:** (UN, standardi znanja, str. 84) – zakaj se je kaj zgodilo in katere posledice je imelo ravnanje književnih oseb (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85). **Svojo zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – **upovedi čutnodomišljijsko predstavo književnih oseb** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	poznavanje razumevanje uporaba vrednotenje		rdeče modro	0,59 0,31	0,58 0,48
4. a	1	**Svojo zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – **poišče nekaj motivov za ravnanje književnih oseb** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	razumevanje analiza sinteza		nad modrim	0,18	0,35
4. b	1	**Svojo zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – **poišče nekaj motivov za ravnanje književnih oseb** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	razumevanje		rdeče	0,52	0,54
5.	1	Poimenovalno zmožnost pokaže tako, da: – **razloži besedne zveze iz prebranega besedila** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 81).	znanje razumevanje uporaba		zeleno	0,76	0,26
6.	1	**Razvito zmožnost pokaže tako, da odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih v prebranem besedilu:** (UN, standardi znanja, str. 84) – **o čem govori književno besedilo** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).	razumevanje analiza sinteza		rumeno	0,64	0,25

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
8.	1	**Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje.** Pokaže ga tako, **da pozna** književno besedilo obravnavanega obveznega avtorja (4., 5., 6. razred) (UN, standardi znanja, str. 87).	znanje	Leopold Suhodolčan UN, str. 43	nad modrim	0,10	0,20
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI S TVORJENJEM OB UMETNOSTNIH BESEDILIH (PISANJE)					
7.	A 4	**Svojo zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književne osebe pokaže tako, da:** – **upovedi čutnodomišljijsko predstavo književnih oseb** (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85);	znanje razumevanje uporaba sinteza analiza vrednotenje		modro	0,33	0,61
	B 2	– poišče nekaj motivov za ravnanje književnih osebe (4., 5., 6. r.) (UN, standardi znanja, str. 85).			nad modrim	0,17	0,51
SKUPAJ	**18**						

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz specifikacijske tabele je pri posamezni nalogi razvidno, katero zmožnost oz. kateri standard znanja preverja, na katero taksonomsko stopnjo spada in kako uspešno je bila reševana.

I. del preizkusa znanja (naloge ob neumetnostnem besedilu)

Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil in selektivnega branja, jezikovno, slogovno, metajezikovno zmožnost, zmožnost nebesednega sporazumevanja in zmožnost tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil v povezavi z izhodiščnim besedilom. Nekatere naloge v preizkusu so se nanašale na izhodiščno besedilo kot celoto, nekatere pa na posamezne dele v njem. Če so naloge vključevale tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni. Tema izhodiščnega besedila so bili raziskovalci (gl. specifikacijsko tabelo zgoraj).

Zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil je v preizkusu preverjalo prvih sedem nalog. Naloge so bile nižje taksonomske ravni (razumevanje), dve pa tudi višje (sinteza). Velika večina učencev je pravilno rešila 1., 4. in 5. nalogo (indeks težavnosti oz. IT = 0,70–0,89), 2. nalogo pa več kot polovica (IT = 0,60). Učencem so povzročale težave **6.** in **7. naloga**, pri katerih je odgovor temeljil na podatkih iz raznih delov besedila (ne le iz določenega odstavka), ter **3. naloga**, pri kateri so morali navesti vse tri v besedilu navedene namene, s katerimi raziskujejo sodobni raziskovalci.

Vse omenjene naloge so dobro ločile med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (indeks diskriminativnosti oz. ID = 0,34–0,39), le pri 6. in 7. nalogi je nekoliko nižji (ID = 0,27).

Poimenovalno zmožnost je preverjala **8. naloga**. Učenci so morali dani besedi dopisati dve besedi iz iste besedne družine; poiskati so ju morali v določenem odstavku izhodiščnega besedila. Naloga se je izkazala kot zahtevna (IT = 0,25; ID = 0,27).

Naloge, ki so preverjale **skladenjsko zmožnost**, so bile 1. in 2. taksonomske ravni in učenci so jih dobro reševali. Izstopa le **naloga 12.c**, pri kateri so morali v poved vstaviti primernik pridevnika *globok*. Pravilno jo je rešilo le 14 % učencev, poleg tega se ni dobro pokazala razlika med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (IT = 0,14; ID = 0,21). Nizek ID je imela še 10. naloga (ID = 0,14), pri kateri so morali učenci obkrožiti ustrezno obliko glagola (nedoločnik ali namenilnik), vendar je to pravilno rešila velika večina učencev (IT = 0,86).

Nalogi, ki sta preverjali **pravopisno zmožnost**, so učenci različno uspešno reševali. Pri nalogi 14.a so morali popraviti zapis skupaj/narazen in to večini ni povzročalo težav (IT = 0,65). Precej manj učencev pa je pravilno popravilo veliko/malo začetnico **v nalogi 14.b** (IT = 0,36). Obe sta sicer dobro ločevali med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,43 oz. 0,34).

Nalogi, ki sta preverjali **metajezikovno zmožnost** (9.b in 12.b), so učenci dobro reševali (IT = 0,66 oz. 0,69), prav tako se je dobro pokazala razlika med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,44 oz. 0,34). Večina učencev je torej znala poimenovati časovni obliki glagolov in določiti vrsto podčrtanega pridevnika.

Zadnja (15.) naloga je preverjala **zmožnost tvorjenja enogovornega neumetnostnega besedila**. Učenci so morali na podlagi vprašanj v navodilu naloge napisati zaokroženo besedilo o tem, da si želijo postati raziskovalci. Nalogo so dobro reševali (IT = 0,66; ID = 0,47), nekoliko več težav se je pokazalo pri jezikovni pravilnosti njihovih besedil (IT = 0,40; ID = 0,53). Iz vrednosti ID je razvidno, da uspešnejši učenci naredijo manj jezikovnih napak.

V I. delu preizkusa so skoraj vsi učenci pravilno rešili nalogo 13.b, v kateri so morali v poved v pravilni obliki vstaviti besede iz oklepaja (IT = 0,91; ID = 0,31). Najmanj učencev pa je pravilno rešilo nalogo 12.c, v kateri so morali kot rešitev napisati *globlja* (IT = 0,14; ID = 0,21). Največ učencev (24 %) je opustilo reševanje naloge 14.b, mogoče zato, ker v povedi niso prepoznali pravopisne napake.

II. del preizkusa znanja (naloge ob umetnostnem besedilu)

Naloge ob umetnostnem besedilu so preverjale recepcijsko zmožnost učencev z branjem umetnostnih besedil in s pisanjem o njih. Del nalog v preizkusu se je nanašal na izhodiščno besedilo kot celoto, del pa na posamezne književne prvine.

Izhodiščno besedilo je bilo prozno, in sicer odlomek iz mladinskega romana Dima Zupana (gl. specifikacijsko tabelo zgoraj).

Recepcijsko zmožnost z branjem umetnostnega besedila in pisanjem o njih je preverjalo šest nalog, ena je preverjala recepcijsko zmožnost s pisanjem ob umetnostnem besedilu, ena pa literarnovedno znanje. Učenci so morali odgovore napisati samostojno, le dve nalogi sta bili izbirnega tipa. Pri večini nalog gre za preplet dveh ali treh taksonomskih ravni.

Učenci so imeli težave pri povzemanju teme dveh delov besedila (nalogi 1.a /IT = 0,14; ID = 0,20/ in 1. b /IT = 0,30; ID = 0,25/) in pri določanju motiva za ravnanje književnih oseb (naloga 4.a /IT = 0,18; ID = 0,35/). Ne gre za to, da teme ali motiva niso prepoznali, ampak pri tem niso bili dovolj natančni (povzemali so jih presplošno). Pri določanju teme pa so nekateri obnavljali besedilo, namesto da bi ga na kratko povzeli.

Podobno kot lani je tudi v letošnjem preizkusu zadnja, 8. naloga preverjala literarnovedno znanje in ta je bila še slabše reševana kot lani. Učenci so morali napisati eno delo Leopolda Suhodolčana. Naloga se je izkazala kot zelo zahtevna, saj jo je pravilno rešilo le 10 % učencev (IT = 0,10; ID = 0,20). Zaskrbljujoč je podatek, da je več kot polovica učencev (53 %) sploh ni reševala. Med tistimi, ki so napisali odgovor, pa je bilo veliko takih, ki so navedli delo Primoža Suhodolčana, ne Leopolda.

Kot smo ugotavljali že lani, je očitno, da učenci ne poznajo slovenskih avtorjev in njihovih del, zato bi bilo dobro pri pouku utrjevati to znanje.

Recepcijsko zmožnost s tvorjenjem ob umetnostnem besedilu je preverjala 7. naloga. Učenci so morali v krajšem zaokroženem besedilu predstaviti eno od književnih oseb in napisati, kako sta glavni osebi povezani z njo. Naloga je bila za učence ena od težjih v tem delu preizkusa (IT = 0,33; ID = 0,61). Statistični podatki še kažejo, da večina učencev pri tej nalogi ni prejela točk za jezikovno pravilnost besedila (IT = 0,17; ID = 0,51). Dosežek učencev pri tej nalogi je nekoliko višji kot lani, vendar še vedno precej nizek. Za to so predvsem trije razlogi: tvorjenje zaokroženega besedila je za učence zahtevna naloga, naloga je na koncu preizkusa, zato na reševanje verjetno vplivata tudi utrujenost učencev in njihova manjša zbranost, uspešnost reševanja je odvisna od vsebine vprašanja/navodila. Reševanje naloge je tokrat opustila petina učencev (lani četrtina). Dejstvo, da so bili učenci pri reševanju 3. naloge, ki je enakega tipa, uspešnejši (IT = 0,59; ID = 0,58; pri jezikovni pravilnosti pa IT = 0,31; ID = 0,48), pripisujemo sami vsebini vprašanja, ki je bilo pri tej nalogi osredotočeno na eno književno osebo. Naloge tega tipa, torej take, pri katerih morajo učenci samostojno tvoriti krajše zaokroženo besedilo, sicer odlično ločijo uspešnejše učence od manj uspešnih.

V II. delu preizkusa je bila torej najslabše reševana zadnja naloga, pri kateri so morali učenci izkazati svoje literarnovedno znanje (IT = 0,10; ID = 0,20), najbolje pa 2. naloga, pri kateri so morali med že ponujenimi odgovori izbrati pravilen čas dogajanja v odlomku (IT = 0,89; ID = 0,36).

Vse naloge ob umetnostnem besedilu so sicer dobro ločevale med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,25–0,61), le pri dveh nalogah (8. in 1.a) je bil ID nizek (0,20). Podobno, kot smo zapisali že v lanskem poročilu, velja, da so se naloge ob umetnostnem besedilu izkazale kot nekoliko težje v primerjavi s tistimi ob neumetnostnem besedilu.

PRILOGA

I. DEL

RAZISKOVALCI

1 Ljudje že stoletja potujejo v neznano. Prvi raziskovalci so se podajali na pot, da bi našli nova bivališča, novo obdelovalno zemljo in s tem nove vire hrane, da bi sklepali zavezništva z oddaljenimi ljudstvi in osvojili nova ozemlja, da bi širili novo vero, da bi odkrili nove trgovske poti itd.

2 Raziskovalci so se podajali v kraje, ki jih ni bilo na zemljevidu in kjer so nanje morda prežala sovražna ljudstva. Priobalna ljudstva so se izpopolnila v izdelavi plovil in se podajala na dolga, nevarna potovanja ob obalah Evrope in še dlje, do Afrike, Amerike in Arktike. Znane so bile tudi odprave po kopnem – neustrašni popotniki so se podajali v puščave severne Afrike in Azije.

3 Tudi v sodobnem času raziskovalci raziskujejo po neznanem in velikokrat težavnem terenu, kjer nanje prežijo številne nevarnosti. Najpogosteje potujejo, da bi bolje spoznali nove rastlinske in živalske vrste, delovanje različnih ekosistemov in da bi preučevali kamnine in fosile.

4 V TROPSKEM PRAGOZDU

Odprave v tropski deževni pragozd so za raziskovalce pravi izziv, saj v njem vladajo vročina, vlaga, tema in hrup. Zaradi gostega rastja vanj ne more prodreti veliko sončnih žarkov in pot skozi podrast je zelo počasna in naporna. Dodatne nevarnosti pomenijo globoke reke, ki jih je težko prečkati, piki žuželk in bolezni, kot je malarija. Toda džungla s tisoči različnih živalskih in rastlinskih vrst je za raziskovalce velik užitek.

5 POLARNE ODPRAVE

Na polarnih območjih, na Arktiki in Antarktiki, se morajo raziskovalci spopadati z nasploh najostrejšimi razmerami. Pot jim otežujejo ledeniki, plazovi in globoke razpoke v ledu. Temperature se velikokrat spustijo pod –50 ˚C. Močni vetrovi dvigajo snežne viharje, zato udeleženci polarnih odprav nosijo več plasti toplih in zračnih oblačil.

6 ODPRAVE PREK PUŠČAV

Poznamo več različnih tipov puščav. Nekatere so peščene, druge skalnate, v nekaterih raste grmičevje. V vseh pade le majhna količina dežja in v mnogih so pogosti peščeni viharji. V njih tako rekoč ni najti vode, sence in zavetja. Ker nad puščavami ni oblakov, čez dan sonce neznansko pripeka, ponoči pa je mraz. Raziskovalci si prizadevajo izgubiti čim manj telesne tekočine, zato delajo zvečer, ko se temperature spustijo.

7 RAZISKOVANJE OCEANSKIH GLOBIN IN PODVODNIH JAM

Več kot dve tretjini zemeljske površine prekriva voda, vendar so morske globine še vedno najmanj raziskani predeli na svetu. Tam raziskujejo življenje globokomorskih bitij, globoke podvodne jame in potopljene ladje. Pri globokih potopih znanstveniki potrebujejo posebno opremo, ki jih ščiti pred velikim pritiskom vode. Pogosto morajo premagovati vrtince ali se plaziti skozi ozke prehode.

(Prirejeno po: Philip Wilkinson, Najlepša knjiga o raziskovalcih, Učila, 2002, in National Geographic Junior, maj 2013, str. 32.)

(Vir slike: https://goo.gl/5bZ3fR. Pridobljeno: 8. 11. 2018.)

II. DEL

Dim Zupan

TRIJE DNEVI DREKCA PEKCA IN PUKCA SMUKCA

Na zborni klopci pod kostanji je bil dogovorjen zelo važen sestanek. Šlo je za uničeno Andrejevo nogometno žogo. Maneken Jože je prerezal usnje tako nesrečno, da se ni dalo zašiti. Andrej se doma ni upal povedati, da je žoga, ta prava nogometna, izgubljena za vse čase. Njegov oče je imel namreč zelo staromodne poglede na to, kako je treba paziti na svoje stvari. Če Andrej ne dobi žoge do počitnic, bo oče takoj vedel, da je nekaj narobe.

Ubogi Andrej se je od tragičnega dogodka spremenil. Postal je tih, zamišljen, otožen. Mulci ga niso mogli gledati takšnega. Zato so se dogovorili za sestanek, kako priti do denarja za novo žogo, saj so končno vsi igrali z njo. Vsak naj dobro premisli in preuči vsako možnost. Obstajal je samo en problem. Prava usnjena nogometna žoga je veljala kup denarja.

Štirje fantje so se počasi bližali zborni klopci, kjer je že vse gomazelo. Oni so sklicali sestanek in brez njih se ni mogel začeti. Tam je bil tudi Andrej. Malo stran se je usedel na korenino kostanja in grizljal slamico.

»Vsi vemo, zakaj smo se zbrali,« je začel sestanek Tine, ki je bil najboljši govornik, »upam, da imate kakšne dobre predloge.«

»Kaj če bi nabirali zdravilna zelišča?« je od zadaj zatulil Bebo.

»Jaz pa mislim,« je s tankim glaskom predlagal Janezek, »da bomo najhitreje zbrali denar, če zbiramo star papir.«

»Res je,« je zaklical Tadej, »zraven lahko nabiramo še staro železo in ga vozimo na odpad.«

»Tudi s Tevžem imava predlog,« se je Tine obrnil k Tevžu, »no, povej jim.«

»Vsi veste,« je začel Tevž, »koliko so se zadnje čase podražile steklenice. Če se zavzamemo, jih lahko zberemo na stotine. Najprej, če jih vsak vzame doma po nekaj, se to ne bo nikomur poznalo. Potem lahko pregledujemo smetišča, podstrehe, stare lope, zelo dobre so tudi okolice gostiln in trgovin.«

Nadaljeval pa je Tine: »Izračunala sva, da s štiristo dvanajstimi steklenicami pridemo skozi. Za to količino jamčiva, da jo lahko zberemo do počitnic.«

Val odobravanja in občudovanja je spreletel navzoče. Nekaj jih je tudi zaploskalo.

Tevž in Tine sta bila sila zadovoljna, z neprikritim veseljem sta pogledala najpomembnejša mulca, svojo največjo konkurenco. Če bi prodrla s steklenicami, bi bil to res pravi uspeh.

Drekec Pekec in Pukec Smukec sta stikala glavici in se nekaj dogovarjala. Nastala je grobna tišina. Vsi so nestrpno pričakovali njun predlog.

»Steklar Drobnič nima otrok,« je počasi začel Drekec Pekec, »denarja pa ima na kupe.«

»Zato pa ima tistega sivega pudlja,« je od zadaj pripomnil Bebo.

»Poglejte,« je nadaljeval Drekec Pekec, »k njegovemu blagostanju smo posredno prispevali tudi mi.«

»Samo z denarjem za okenska stekla, ki sta jih razbila vidva,« je šegavo pripomnil Tevž, »si lahko kupi avto.«

»No, vidite,« je rekel Drekec Pekec, »pravzaprav smo mi tako rekoč tihi partnerji.«

Vsi so debelo gledali Drekca Pekca. Da bi govoril neumnosti na tako važnem sestanku, niso mislili.

»Z Drekcem Pekcem sva sklenila,« je rekel Pukec Smukec, »da je prav, da nam tudi on enkrat pomaga.«

»Gre za pudlja gospe Drobničeve,« je razlagal Drekec Pekec.

»Da ne storita kaj žalega tej lepi živalci,« je od kostanja sem z grozo v glasu zavpila Tina.

»Nič se mu ne bo zgodilo,« je spravno nadaljeval Drekec Pekec. »Se spominjate, ko se je lani izgubil? Že naslednji dan je bil oglas v časopisu. Zraven je bila razpisana nagradica, ki je dovolj za žogo in še za kakšen sladoled povrhu. S Pukcem Smukcem sva se odločila, da se bo ta pudelj v kratkem spet malo izgubil.«

(Odlomek.)

(Dim Zupan: Trije dnevi Drekca Pekca in Pukca Smukca. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991. 105–107.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo *Raziskovalci*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kaj izvemo iz posameznih odstavkov v uvodnem delu besedila? Na vsako črtico napiši ustrezno črko. Ena možnost je odveč.

1. odstavek	_____	A _____	Raziskovanje danes
2. odstavek	_____	B _____	Neugodne vremenske razmere
3. odstavek	_____	C _____	Kopenske in pomorske odprave
		Č _____	Namen raziskovanja nekoč

(1 točka)

2. Prvi raziskovalci so se na pot podajali tudi zaradi vsakodnevnega preživetja. Kateri podatki iz besedila to potrjujejo? Navedi 3 podatke.

_____

_____

(1 točka)

3. S katerimi nameni raziskujejo sodobni raziskovalci? Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

4. Za katere odprave veljata spodnji trditvi? Na vsako črtico napiši številko ustreznega odstavka (od 4 do 7).

Raziskovalci lahko preučujejo veliko raznolikih rastlin. _____

Raziskovalci potrebujejo potapljaško opremo. _____

(1 točka)

5. Kako raziskovalci ravnajo ob neugodnih vremenskih razmerah?

Na polarnih območjih: _____

V puščavah: _____

(1 točka)

6. Katera težava je skupna raziskovalcem tropskih, puščavskih in polarnih odprav?

_____

(1 točka)

7. Ali imajo raziskovalci vseh odprav težave z viharji? Obkroži.

DA NE

Odgovor pojasni v obliki povedi.

_____

(2 točki)

8. Glagolu *potovati* dopiši besedi, ki spadata v isto besedno družino. Poišči ju v 2. odstavku.

_____ _____

(1 točka)

9. a) Glagoli v 2. in 3. odstavku so v različnih časovnih oblikah. Zakaj?

_____

_____

(1 točka)

9. b) Poimenuj obe časovni obliki.

2. odstavek _____

3. odstavek _____

(1 točka)

10. V povedi obkroži ustrezno obliko glagola.

Raziskovalci se morajo na odpravah primerno obleči/obleč.

(1 točka)

11. Preberi poved.

Raziskovalci so se podajali v kraje, ki <u>jih</u> ni bilo na zemljevidu.

Na katero besedo se nanaša podčrtana beseda?

_____

(1 točka)

12. Preberi poved.

Pot otežujejo ledeniki, plazovi in <u>globoke</u> razpoke v ledu.

12. a) Vprašaj se po podčrtani besedi.

_____

(1 točka)

12. b) Katere vrste je podčrtani pridevnik? Obkroži.

A Lastnostni.

B Vrstni.

C Svojilni.

(1 točka)

12. c) Dopolni poved. Na črto napiši pridevnik v primerniku.

Reka je bila _____ (globok), kot so sprva pričakovali raziskovalci.

(1 točka)

13. Besede v oklepajih postavi v pravilno obliko. Napiši jih na črti.

13. a) Raziskovalci potujejo zaradi _____ (nove živalske vrste).

(1 točka)

13. b) Znanstveniki lahko morske globine raziskujejo samo z

(ustrezna oprema) _____.

(1 točka)

14. V vsaki povedi je ena napaka. Popravek napiši na črto.

14. a) Pri globokih potopih v prihodnosti nebo težav z opremo. _____

(1 točka)

14. b) Raziskovalci so pluli ob Evropskih obalah. _____

(1 točka)

14. c) Prvi raziskovalci niso preučevali fosile. _____

(1 točka)

15. Šestošolci in šestošolke morate za šolski časopis napisati, kaj želite biti po poklicu. Ti si želiš postati raziskovalec/raziskovalka. Napiši zaokroženo besedilo in pri tem upoštevaj podatke iz izhodiščnega besedila. V svoje besedilo vključi:

– zakaj si želiš postati raziskovalec/raziskovalka,

– katero področje si želiš raziskovati in zakaj,

– na katere težave pri svojem delu lahko naletijo raziskovalci.

Napiši zaokroženo besedilo, dolgo do 6 povedi.

A		3
B		2

Rad/-a bi bil/-a _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Učenec/učenka 6. razreda

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo Dima Zupana *Trije dnevi Drekca Pekca in Pukca Smukca*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Izhodiščno besedilo bi po vsebini lahko razdelili na dva dela. O čem govorita?

1. a) Prvi del: _____

(1 točka)

1. b) Drugi del: _____

(1 točka)

2. Kdaj poteka dogajanje v odlomku? Obkroži.

A Pred poletnimi počitnicami.

B Med poletnimi počitnicami.

C Po poletnih počitnicah.

(1 točka)

3. Kaj o Andreju izveš iz besedila?

V odgovoru napiši:

– zakaj se Andrejevo vedenje spremeni,

– kako se ta sprememba kaže,

– ali je Andrej v družbi priljubljen. Utemelji.

Besedilo naj bo zaokroženo, dolgo do 6 povedi.

A		3
B		1

4. a) Tine in Tevž bi rada denar za žogo zbrala s starimi steklenicami. S tem pa želita doseči še nekaj drugega. Kaj?

_____

(1 točka)

4. b) Katera poved kaže, da je bil njun predlog dobro sprejet? Izpiši jo.

_____

(1 točka)

5. Preberi poved.

Nastala je <u>grobna tišina</u>.

Kaj pomeni podčrtana besedna zveza? Razloži s svojimi besedami.

_____

(1 točka)

6. Kateri pregovor ustreza vsebini izhodiščnega besedila? Obkroži.

A Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

B Kdor ne uboga, ga tepe nadloga.

C V nesreči spoznaš prijatelja.

Č Po toči zvoniti je prepozno.

(1 točka)

7. Napiši zaokroženo besedilo. V njem predstavi:

– Drobniča (navedi vsaj dva podatka o njem),

– kako sta Drekec Pekec in Pukec Smukec povezana z Drobničem in

– kaj načrtujeta,

– kje sta dobila zamisel za svoj načrt.

A		4
B		2

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Podobna besedila, kot je izhodiščno, je pisal tudi Leopold Suhodolčan. Napiši naslov enega njegovega dela.

_____

(1 točka)

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

NPZ iz slovenščine za 9. razred je potekal 7. maja 2019. Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	16.798
Število postavk v preizkusu	33
Možne točke	55
Povprečno število točk	26,66
Povprečno število točk v odstotkih	48,48
Standardni odklon	18,16
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,88

NPZ iz slovenščine za 9. razred je pisalo 16.798 učencev. V povprečju so dosegli 48,48 odstotne točke; to je 2,5 odstotne točke manj kot lani, vendar prav toliko več kot l. 2017. En učenec oz. učenka je dosegel/-la vse možne točke. V testu je bilo v primerjavi z lanskim 10 postavk manj in 5 točk manj. Zaradi same zasnove preizkusa (različna izhodiščna besedila, standardi znanja iz učnega načrta se merijo z različnimi tipi nalog, merijo se različni standardi znanja) rezultati med leti niso povsem primerljivi.

Preizkusi izkazujejo visoko stopnjo zanesljivosti (zadnjih nekaj let 0,88), kar pomeni, da so stabilni in konsistentno merijo zmožnosti učencev. Vrednost IT (0,48) je nekoliko nižja kot lani (0,51).

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred

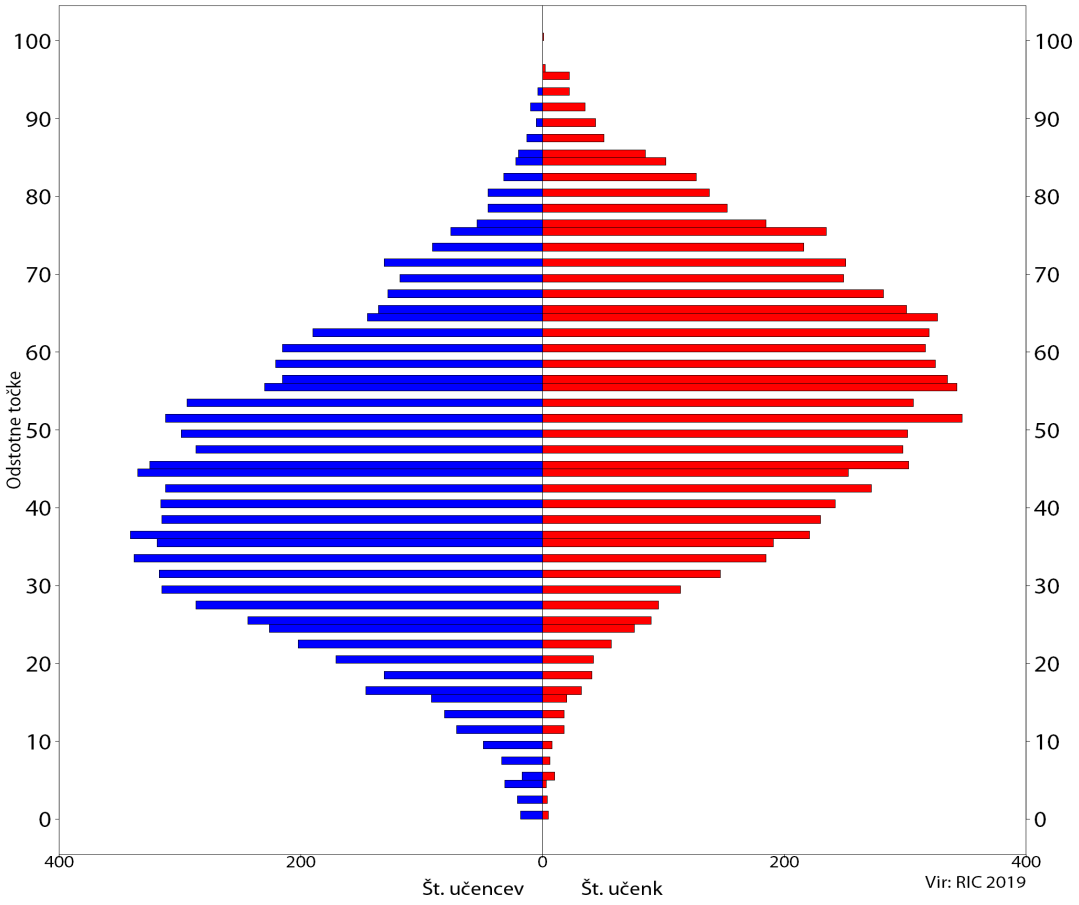

Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše kot učenci. Desna krivulja, ki prikazuje uspešnost učenk, je pomaknjena nekoliko v desno. Vrh krivulje je pri učencih med 35 in 45 odstotnimi točkami in je podoben kot lani (v primerjavi s prejšnjimi leti pa med najnižjimi), pri učenkah je vrh krivulje nekoliko nižje kot lani, tj. med 50 in 60 odstotnimi točkami. Razlika med učenci in učenkami je očitnejša kot pri šestošolcih. Drugače kot v 6. razredu pa so tukaj najvišje dosežke dosegle učenke.

Podobno, kot se je pokazalo že pri rezultatih za 6. razred, velja tudi za 9., in sicer da pri posameznih nalogah ni bistvenih razlik po spolu.

Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred

REGIJA	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Zasavska regija	45,57	18,03	400	13
Obalno-kraška regija	45,83	17,27	785	22
Pomurska regija	45,98	18,02	891	38
Koroška regija	46,45	16,67	614	21
Podravska regija	46,76	17,98	2.438	84
Goriška regija	46,80	18,26	937	28
Posavska regija	47,48	18,75	634	24
Primorsko-notranjska regija	48,98	18,62	429	16
Savinjska regija	49,19	18,01	2.150	57
Jugovzhodna Slovenija	49,25	18,21	1.127	36
Gorenjska regija	49,94	17,90	1.812	35
Osrednjeslovenska regija	50,20	18,39	4.581	101

Skupni dosežek učencev po regijah je bil v sedmih regijah pod skupnim povprečjem, v petih pa nad njim. Najnižji povprečni dosežki so bili enako kot pri šestošolcih v Zasavski, Obalno-Kraški in v Pomurski regiji (lani v Koroški). Najvišji povprečni dosežek pa je bil – prav tako enako kot pri šestošolcih in kot že nekaj let doslej – v Gorenjski in Osrednjeslovenski regiji. Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Zasavske) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 4,63 odstotne točke in je v primerjavi s prejšnjimi leti nekoliko nižja.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

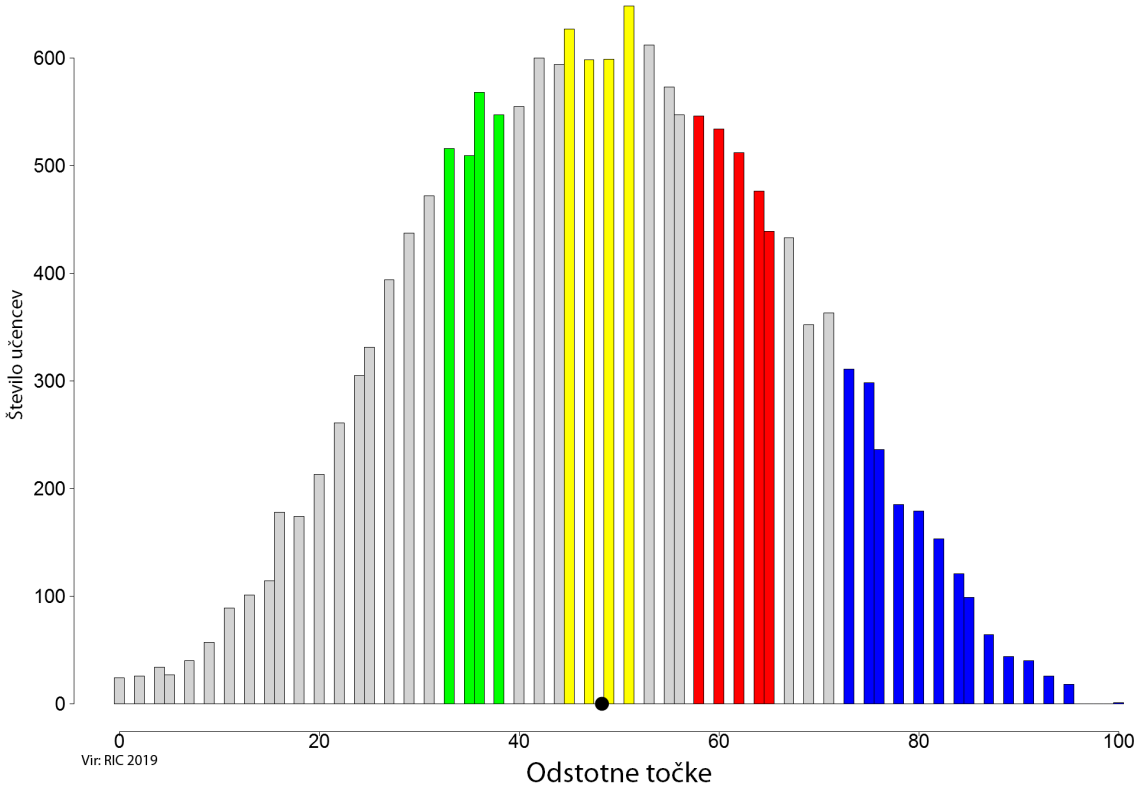

Preizkus iz slovenščine na NPZ je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z umetnostnim besedilom, v II. pa z neumetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

Izhodiščni besedili v I. delu sta bili pesmi *Odkar vem zanjo* Ivana Minattija in *Ona* Toneta Pavčka. Naloge v I. delu preizkusa preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil ter tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih.

Izhodiščno neumetnostno besedilo v II. delu je bil intervju z Gojmirjem Lešnjakom Gojcem z naslovom *Dan ima žal le 24 ur*. Besedilo je napisala Jana Zirkelbach, objavljeno je bilo na spletni strani revije PIL (http://www.pil.si/2018/03/02/gojmir-lesnjak-gojc/, objavljeno: 2. 3. 2018), za potrebe preizkusa pa je bilo nekoliko prirejeno. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost kritičnega sprejemanja in tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil ter jezikovno, metajezikovno in slogovno zmožnost.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V zelenem območju je šest nalog iz II. dela preizkusa:

- v 2. nalogi so morali učenci določiti sporočevalčev namen; izbirali so med že ponujenimi odgovori;
- 6. naloga je preverjala poimenovalno zmožnost, in sicer so morali učenci razložiti besedno zvezo *multitalentiran primerek*, ki se pojavi v izhodiščnem besedilu;
- naloga 9. c je prav tako preverjala poimenovalno zmožnost učencev. Prevzeti besedi iz izhodiščnega besedila *konstantno* so morali pripisati domačo sopomenko;
- naloge 9. a, 11 in 12. č so preverjale skladenjsko zmožnost. Pri nalogi 9. a so se morali učenci pravilno vprašati po podčrtanem prislovu, pri nalogi 11 so morali podčrtati prislovno določilo kraja, pri nalogi 12. č pa so med že ponujenimi odgovori izbirali poved z enakim pomenom, kot je bila že zapisana.

Naloge zelenega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporaba) in minimalne standarde po UN.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa je v rumenem območju ena naloga, in sicer so morali učenci v 2. nalogi prepoznati, katera tema povezuje obe pesmi.

V II. delu preizkusa je v rumenem območju ena naloga v celoti in ena delno:

- v 5. nalogi so morali učenci razvrstiti dane podteme glede na to, kako si sledijo v intervjuju;
- naloga 14. A je preverjala učenčevo zmožnost tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil. Učenci so morali v zaokroženem besedilu na kratko predstaviti Gojmirja Lešnjaka Gojca.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti druge taksonomske stopnje (razumevanje), naloga 14. A pa je preverjala tudi zmožnosti tretje taksonomske stopnje (analiza, sinteza). Po UN gre za minimalne standarde, pri tvorbni nalogi pa tudi za temeljne.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa je v rdečem območju ena naloga delno:

- v nalogi 3. a so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so izrazili svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje pesmi ter da so v pesmi poiskali pesniška sredstva in jih poimenovali.

V II. delu preizkusa je v rdečem območju šest nalog, dve v celoti in štiri delno:

- 3. naloga: Učenci so morali z dvema primeroma iz izhodiščnega besedila utemeljiti trditev, da je uvodni del intervjuja napisan subjektivno;
- 7. naloga je preverjala, ali so učenci razumeli izpisani del izhodiščnega besedila;
- naloga 8. A je preverjala učenčevo razumevanje izhodiščnega besedila in obenem njegovo zmožnost tvorjenja krajšega enogovornega neumetnostnega besedila;
- naloga 9. b je preverjala učenčevo metajezikovno zmožnost, in sicer so morali učenci določiti, v katero besedno vrsto spada podčrtana beseda (prislov);
- naloga 12. a je preverjala skladenjsko zmožnost. Učenci so morali napisati, kako se vprašamo po podčrtanem delu povedi (po dopustnem odvisniku);

– naloga 13. a je preverjala poimenovalno zmožnost. Učenci so morali razložiti, kaj pomenita dani besedi v izhodiščnem besedilu (*pilovci*, *pilovka*).

Naloge rdečega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporaba). Izjema je naloga 3. a iz I. dela, ki je preverjala zmožnosti tretje taksonomske stopnje (analiza in sinteza).

Naloge rdečega območja preverjajo po UN minimalne standarde. Izjemi sta naloga 3. a v I. delu in 3. naloga v II. delu, ki preverjata tudi temeljne standarde.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V I. delu preizkusa so v modrem območju tri naloge v celoti in dve delno:

– naloga 3. B se je nanašala na jezikovno pravilnost (slovnično in pravopisno pravilnost ter slogovno ustreznost) krajše tvorbne naloge;
– 5. naloga je preverjala zmožnost razumevanja književnega besedila (»Kdo je nagovorjen v pesmi *Ona*?«);
– 6. naloga je preverjala razumevanje pesmi *Ona*, in sicer ločevanje glavnih motivov/pesemskih slik od stranskih glede na sporočilnost besedila;
– 7. naloga je preverjala razumevanje posameznih prvin besedila. Učenci so morali s svojimi besedami pojasniti, kaj pomenita izpisana verza;
– naloga 8. A je preverjala zmožnost tvorjenja krajšega, zaokroženega besedila. Učenci so morali sintetizirati spoznanja o pesemskih besedilih in oblikovati vrednostno sodbo.

V II. delu preizkusa so v modrem območju tri naloge v celoti in štiri delno:

– 1. naloga: Učenci so morali določiti dva ključna podatka iz besedila oz. morali so prepoznati vlogo oseb v intervjuju;
– 4. naloga je preverjala razumevanje besedne zveze (naslova) in njene povezave z vsebino izhodiščnega besedila;
– 10. naloga je preverjala skladenjsko zmožnost učencev. Ti so morali dopolniti poved z oblikovno pravilnimi besedami (sklanjanje);
– naloga 12. b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali poimenovati vrsto odvisnika;
– naloga 12. c je preverjala skladenjsko zmožnost. Učenci so morali zloženo poved strniti v skladenjsko pravilno enostavčno poved;
– nalogi 8. B in 14. B sta se nanašali na jezikovno pravilnost krajše tvorbne naloge.

Naloge v I. delu, ki so v modrem območju, so bile druge in tretje taksonomske stopnje (razumevanje, analiza, sinteza, vrednotenje). Naloge v II. delu preizkusa, ki so v modrem območju, pa so prve taksonomske stopnje (npr. naloge 1, 10, 12. b, 12. c) ali druge. Večina nalog je preverjala minimalne standarde, naloga 12. c pa temeljne standarde.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V I. delu preizkusa so nad modrim območjem tri naloge v celoti in ena delno:

- v 1. nalogi so morali učenci prepoznati, ali sta izhodiščni pesmi lirski ali epski, in svojo izbiro utemeljiti;
- 4. naloga je preverjala, ali učenci razumejo vlogo ponavljanja verza *odkar vem zanjo* kot pesniškega sredstva v umetnostnem besedilu;
- naloga 8. B se je nanašala na jezikovno pravilnost tvorbne naloge, povezane s primerjavo obeh izhodiščnih pesmi;
- 9. naloga je preverjala literarnozgodovinsko znanje oz. poznavanje slovenskih avtorjev, katerih obravnava je obvezna po UN, njihovih del in literarnega obdobja, v katerem so delovali.

V II. delu preizkusa je nad modrim območjem ena naloga delno:

- naloga 13. b je preverjala pravopisno zmožnost učencev, in sicer njihovo znanje o rabi velike/male začetnice. Učenci so morali utemeljiti pravilnost zapisa z malo začetnico dveh občnih imen (*pilovci* in *pilovka*), nastalih iz lastnega imena.

Naloge nad modrim območjem so preverjale zmožnosti na prvi in drugi taksonomski stopnji (znanje, razumevanje, uporaba). Preverjajo minimalne in temeljne standarde po UN.

SKLEP

Rezultati kažejo, da so bile naloge, ki jih je pravilno rešilo največ učencev, povezane z neumetnostnim besedilom, vse naloge nad modrim območjem – z izjemo ene – pa so bile povezane z umetnostnim besedilom. Razliko lahko pripišemo izhodiščnim besedilom: pesmi so med umetnostnimi besedili učencem zahtevnejše za razumevanje, po drugi strani pa neumetnostno besedilo (intervju) ni bilo zahtevno.

Kot zahtevnejše so se izkazale naloge, povezane z razumevanjem izhodiščnih pesmi, določenih verzov ali s primerjavo pesmi. Prav tako so imeli učenci težave z nalogami, ki so preverjale njihovo literarnovedno in literarnozgodovinsko znanje, npr. poimenovanje slovenskih avtorjev, njihovih del in literarnih obdobij, razumevanje vloge pesniškega sredstva, ločevanje med lirsko in epsko pesmijo.

V zvezi z neumetnostnim besedilom so se kot zahtevne izkazale nekatere naloge, ki so preverjale skladenjsko zmožnost, in naloga, v kateri so morali učenci povezati naslov intervjuja z vsebino. Kot opažamo že več let, pa imajo učenci težave predvsem pri tvorjenju jezikovno pravilnih besedil.

Pri pouku bi bilo smiselno več pozornosti nameniti poglobljeni obravnavi pesmi in učence spodbujati k branju tovrstnih umetnostnih besedil. Učitelji naj učence spodbujajo k primerjanju besedil, k razmišljanju o povezanosti posameznih delov besedila in k utemeljevanju mnenja oz. pravilnosti odgovorov. Učence je treba ozaveščati tudi o pomenu jezikovne pravilnosti besedil, ki jih tvorijo. Ni pomembno le, kaj napišejo, ampak tudi, kako to napišejo.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred

I. del (KNJIŽEVNOST: Ivan Minatti, *Odkar vem zanjo*, in Tone Pavček, *Ona*)

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI Z BRANJEM UMETNOSTNIH BESEDIL IN PISANJEM O NJIH					
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost sprejemanja književnih besedil ter tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob književnih besedilih (»strokovno« pisanje)**. Svoje trditve oz. ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in vrednoti** (UN, standardi znanja, str. 84).		Književna besedila: – pesemski besedili – sodobna književnost			
1.	1	**Razvito zmožnost dokaže tako, da:** **ob izbranih besedilih prepozna razliko med lirsko in epsko pesmijo** (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 95).	znanje uporaba	– lirska in epska pesem (UN, str. 67)	nad modrim	0,35	0,29
2.	1	**Razumevanje dogajanja, motivov, teme, sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila pokaže tako, da izrazi temo književnega besedila** (9. razred) (UN, standardi znanja, str. 94).	znanje razumevanje	– tema (UN, str. 68)	rumeno	0,71	0,27
4.	1	**Doživi, razume in vrednoti poezijo tako, da** razloži in presodi vlogo pesniškega sredstva (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 95).	razumevanje	– ponavljanje (UN, str. 43)	nad modrim	0,24	0,19
5.	1	**Razvito zmožnost dokaže tako, da:** **najde bistvene prvine književnega besedila (upošteva neposredne** in posredne **besedilne signale)** (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93).	razumevanje		modro	0,33	0,35
6.	2	**Razumevanje dogajanja, motivov, teme, sporočila in snovnega izhodišča književnega besedila pokaže tako, da loči glavne motive/pesemske slike** od stranskih glede na temo/sporočilnost besedila (9. razred) (UN, standardi znanja, str. 94).	razumevanje analiza sinteza		modro	0,49	0,37
7.	2	**Razvito zmožnost dokaže tako, da:** **izrazi svoje doživljanje, razumevanje posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93).	razumevanje		modro	0,41	0,43
9.	3	**Učenec kot pomoč pri razvijanju recepcijske/bralne zmožnosti usvoji tudi določeno literarnovedno znanje.** Pokaže ga tako, **da pozna,** razume **in uporablja literarnovedne izraze,** navedene v tem učnem načrtu, ter pozna književna besedila obravnavnih obveznih avtorjev (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 96).	znanje	– realizem, moderna, reformacija (UN, str. 68) – Oton Župančič, Primož Trubar/Jurij Dalmatin/Sebastjan Krelj/Adam Bohorič (UN, str. 69) – *Katekizem/Abecednik/Biblija/Zimske urice/Otročja biblija*	nad modrim	0,25	0,47

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
		RAZVIJANJE RECEPCIJSKE ZMOŽNOSTI S TVORJENJEM OB UMETNOSTNIH BESEDILIH (PISANJE)					
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito recepcijsko zmožnost. Pokaže jo tako, da interpretativno in tiho bere književna besedila ter samostojno piše o književnem besedilu. Svoje trditve oziroma ugotovitve o književnih besedilih skladno s cilji v tem učnem načrtu ponazori, utemelji in vrednoti (UN, standardi znanja, str. 93).					
3. A 3. B	A: 4 B: 2	**Razvito recepcijsko zmožnost dokaže tako, da izrazi svoje doživljanje, razumevanje** in vrednotenje **posameznih prvin besedila, predstave** ter izpostavi njihovo vlogo (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93); **doživi, razume in vrednoti poezijo tako, da v pesmi najde pesniška sredstva in jih poimenuje** (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 95).	znanje razumevanje uporaba analiza sinteza	– primera (UN, str. 67) – poosebljanje/poosebitev (UN, str. 43) – okrasni pridevek (UN, str. 67)	rdeče modro	0,56 0,24	0,63 0,53
8. A 8. B	A: 3 B: 2	Razvito recepcijsko zmožnost dokaže tako, da **sintetizira spoznanja o pesemskih besedilih, predstavi ter oblikuje vrednostne sodbe** (7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 93).	znanje razumevanje uporaba analiza sinteza vrednotenje		modro nad modrim	0,40 0,17	0,54 0,48
SKUPAJ	**22**						

II. del (JEZIK: *Dan ima žal le 24 ur* (intervju z Gojmirjem Lešnjakom Gojcem (prirejeno po reviji Pil: *http://www.pil.si/2018/03/02/gojmir-lesnjak-gojc/*, objavljeno: 2. 3. 2018.)

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI KRITIČNEGA SPREJEMANJA ENOGOVORNIH NEUMETNOSTNIH BESEDIL					
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil. Pokaže jo tako, da: **– tekoče in primerno hitro tiho bere in razume svoji starosti ustrezna besedila, predvidena v tem učnem načrtu, (7., 8., 9. razred)** (UN, standardi znanja, str. 88);		Vrste besedil za sprejemanje: – intervju (UN, str. 54)			
1.	1	– **določi dani podatek** (4., 5., 6., 7., 8., 9. razred) (UN, standardi znanja, str. 80, 89);	znanje razumevanje		modro	0,49	0,25
2.	1	– **določi sporočevalčev namen** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88);	razumevanje		zeleno	0,97	0,24
5.	2	– **določi podteme/ključne besede** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88);	razumevanje		rumeno	0,69	0,35
7.	2	– **obnovi del besedila** (4., 5., 6., 7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89).	razumevanje uporaba		rdeče	0,58	0,41
		RAZVIJANJE JEZIKOVNE IN SLOGOVNE ZMOŽNOSTI TER ZMOŽNOSTI NEBESEDNEGA SPORAZUMEVANJA (ZA IZBOLJŠANJE SPORAZUMEVALNE ZMOŽNOSTI)					
		Učenec ima skladno s cilji tega učnega načrta razvito jezikovno in slogovno zmožnost ter zmožnost nebesednega sporazumevanja. Poimenovalno zmožnost pokaže tako, da:					
4.	3	– **razloži besedne zveze iz prebranega besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89);	razumevanje uporaba		modro	0,42	0,49
6.	1	– **razloži besedne zveze iz prebranega besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89);	razumevanje		zeleno	0,83	0,32
9. c	1	– **k dani besedi doda sopomenko** (UN, 5., 6. r., str. 81);	znanje razumevanje	Jezikoslovni izrazi: – sopomenka (UN, 5. r., str. 32)	zeleno	0,82	0,33
13. a	2	– **razloži besede iz prebranega besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89).	razumevanje		rdeče	0,57	0,42
		Skladenjsko zmožnost pokaže tako, da:					
9. a	1	– **sprašuje po danih delih povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89);	razumevanje znanje		zeleno	0,85	0,31
10.	1	– **dopolni povedi s pomensko in oblikovno pravilnimi besedami** (5., 6., 7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 81, 90);	uporaba znanje		modro	0,50	0,26
11.	1	– **sprašuje po danih delih povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89);	razumevanje znanje		zeleno	0,90	0,25

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
12. a	1	– **spraša po danih delih povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89);	znanje razumevanje uporaba		rdeče	0,51	0,46
12. c	1	– zloženo poved strne v skladenjsko pravilno enostavčno poved (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 90);	znanje uporaba	Jezikoslovni izrazi: – poved (UN, 1. VIO, str. 13) – stavek (UN, 7. r., str. 55) – stavčni člen (UN, 7. r., str. 55) – odvisni stavek/odvisnik (UN, 8. r., str. 55)	modro	0,25	0,49
12. č	1	– **razloži poved iz prebranega besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 89).	razumevanje		zeleno	0,93	0,29
		Pravopisno zmožnost pokaže tako, da:					
13. b	1	– pravilno piše občna imena, nastala iz lastnih, (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 91).	znanje uporaba		nad modrim	0,30	0,27
		RAZVIJANJE METAJEZIKOVNE ZMOŽNOSTI					
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito metajezikovno zmožnost. Pokaže jo tako, da:					
3.	1	– **dani del besedila uvrsti med subjektivna besedila,** utemelji svojo odločitev (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92).	razumevanje znanje	Jezikoslovni izrazi: – subjektivno besedilo (UN, 8. r., str. 55)	rdeče	0,60	0,42
9. b	1	– **besede razvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v tem učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92);	znanje	Jezikoslovni izrazi: – prislov (UN, 7. r., str. 55) – samostalnik (UN, 5. r., 32) – pridevnik (UN, 5. r., 32) – glagol (UN, 6. r., 32) – členek (UN, 9. r., 56)	rdeče	0,54	0,40
12. b	1	– **opiše stavčno sestavo podredno zloženih povedi – poimenuje vrsto odvisnika** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 92);	znanje	Jezikoslovni izrazi: – odvisni stavek/odvisnik (UN, 8. r., str. 55) – dopustni odvisnik (UN, 8. r., str. 55)	modro	0,37	0,43

Naloga	Točke	ZMOŽNOST, STANDARD ZNANJA	Taksonomska stopnja	VSEBINE	Območje	IT	ID
		RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI TVORJENJA ENOGOVORNIH NEUMETNOSTNIH BESEDIL					
		Učenec ima skladno s cilji iz tega učnega načrta razvito zmožnost tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil. Pokaže jo tako, da:					
8. A 8 .B	A: 2 B: 2	– **tvori (piše) smiselna, razumljiva, ustrezna,** učinkovita in pravilna **besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88);	znanje razumevanje uporaba		rdeče modro	0,52 0,34	0,52 0,51
14. A 14. B	A: 3 B: 2	– **tvori (piše) smiselno, razumljivo, ustrezno,** učinkovito in pravilno **besedilo** (7., 8., 9. r.) (UN, standardi znanja, str. 88).	znanje razumevanje uporaba analiza sinteza		rumeno modro	0,61 0,31	0,52 0,51
SKUPAJ	**32**						

Iz specifikacijske tabele je pri posamezni nalogi razvidno, katero zmožnost oz. kateri standard znanja preverja, na katero taksonomsko stopnjo spada in kako uspešno je bila reševana.

I. del preizkusa znanja (naloge ob umetnostnem besedilu)

V letošnjem preizkusu za 9. razred sta bili izhodiščni besedili dve pesmi (*Odkar vem zanjo* Ivana Minattija in *Ona* Toneta Pavčka). Naloge so preverjale recepcijsko zmožnost učencev z branjem umetnostnih besedil in s pisanjem o njih. Del nalog se je nanašal na posamezno pesem, del na njuno primerjavo, del pa na posamezne sestavine v njiju. Če so naloge vključevale tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni (gl. zgoraj).

Recepcijsko zmožnost učencev z branjem umetnostnih besedil in pisanjem o njih je preverjalo sedem nalog, od tega je ena preverjala literarnovedno znanje učencev. Pri večini nalog so morali učenci odgovor samostojno napisati. Tri naloge so bile višje taksonomske ravni, preostale nižje.

Učenci so slabo reševali 1., 4., 5. in 9. nalogo. Pri **1. nalogi** (IT = 0,35; ID = 0,29) so morali prepoznati in utemeljiti, ali sta pesmi lirski ali epski. S prepoznavo načeloma niso imeli težav, površni pa so bili pri utemeljevanju. Najpogostejša napaka je bila, da so enačili pesnika z lirskim izpovedovalcem. Pri **4. nalogi** (IT = 0,24; ID = 0,19) so morali presoditi vlogo ponavljanja verza v eni od pesmi. Najpogosteje so napisali, da gre za refren, čeprav bi morali omeniti, da izpovedovalec s tem poudarja svojo ljubezen; s tem so poimenovali pesniško sredstvo, niso pa navedli njegove vloge v besedilu. Ta naloga je bila v I. delu preizkusa najslabše reševana, obenem je zelo slabo ločevala med uspešnimi in manj uspešnimi učenci. Kot zahtevna se je izkazala še **5. naloga** (IT = 0,33; ID = 0,35), pri kateri so morali prepoznati, kdo je nagovorjen v eni od pesmi. Ta je sicer dobro ločevala med uspešnimi in manj uspešnimi učenci. Pri **9. nalogi** so morali učenci izpolniti preglednico s poimenovanjem literarnih obdobij, navedbo predstavnikov obdobja in naslovom enega izmed njihovih del. Podobno kot pri preizkusu za 6. razred in prejšnja leta so učenci to nalogo zelo slabo reševali (IT = 0,25), se je pa pri njej zelo dobro pokazala razlika med uspešnimi in manj uspešnimi učenci, tj. tisti, ki so sicer dosegli višji dosežek pri testu, so jo bolje rešili (ID = 0,47).

Najbolje je bila reševana 2. naloga, pri kateri so morali učenci prepoznati, katera tema povezuje obe pesmi. Pravilno jo je rešilo skoraj tri četrtine učencev (IT = 0,71; ID = 0,27).

Recepcijsko zmožnost s pisanjem ob umetnostnih besedilih sta preverjali 3. in 8. naloga; pri obeh se je posebej vrednotila še jezikovna pravilnost. V 3. nalogi so učenci pisali o pesmi *Odkar vem zanjo*, v 8. pa so obe pesmi primerjali. Nekoliko bolje so reševali 3. nalogo (IT = 0,56 oz. IT = 0,40 pri 8. nalogi), obe pa sta dobro ločevali med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,63 oz. 0,54). Podobno kot pri drugih tovrstnih nalogah se je pokazalo, da imajo učenci težave pri tvorjenju jezikovno pravilnega besedila (IT = 0,24 pri 3. nalogi oz. 0,17 pri 8.). Več kot 60 % učencev pri teh dveh nalogah ni prejelo nobene točke za jezikovno pravilnost.

Največ učencev (14 %) je opustilo reševanje zadnje, 9. naloge. Razlog za to ni pomanjkanje časa, ker je sledil še II. del preizkusa, ampak dejstvo, da je literarnovedno znanje učencev (tako šesto- kot devetošolcev) šibko.

Ta del preizkusa je bil za učence zahtevnejši kot naloge ob neumetnostnem besedilu; IT vseh nalog z izjemo 2. in 3. je bil nižji od 0,50. Vse naloge (razen 4.) so sicer dobro ločevale med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,27–0,63).

II. del preizkusa znanja (naloge ob neumetnostnem besedilu)

Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil in selektivnega branja, jezikovno, slogovno, metajezikovno zmožnost, zmožnost nebesednega sporazumevanja in zmožnost tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil v povezavi z izhodiščnim besedilom. Nekatere naloge v preizkusu so se nanašale na izhodiščno besedilo kot celoto, nekatere pa na posamezne dele v njem. Če so naloge vključevale tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni. Izhodiščno besedilo je bil intervju z Gojmirjem Lešnjakom Gojcem. (gl. specifikacijsko tabelo zgoraj).

Zmožnost kritičnega sprejemanja enogovornih neumetnostnih besedil so preverjale štiri naloge (1., 2., 5. in 7. naloga). Večinoma so bile nižje taksonomske ravni, niso bile preveč zahtevne (IT = 0,49–0,97) in so dobro ločile med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,24–0,41).

Jezikovno in slogovno zmožnost ter zmožnost nebesednega sporazumevanja je preverjalo 11 nalog. Štiri naloge, ki so preverjale **poimenovalno zmožnost**, so bile nižje taksonomske ravni, niso bile zahtevne (IT = 0,42–0,83) in so dobro ločevale med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,32–0,49). **Skladenjsko zmožnost** je preverjalo šest nalog. Tudi te so učenci dobro reševali, najtežja jim je bila **naloga 12.c** (IT = 0,25), pri kateri so morali dani dopustni odvisnik pretvoriti v stavčni člen in napisati (jezikovno pravilno) enostavčno poved. Take pretvorbe so zahtevne, zato ne preseneča, da je nalogo pravilno rešila le četrtina učencev. Naloga je sicer dobro ločevala med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,49). Velika večina učencev je pravilno rešila 11. nalogo

(IT = 0,90), pri kateri so morali v dani povedi podčrtati prislovno določilo kraja, in nalogo 12.č (IT = 0,93), pri kateri so morali med že ponujenimi odgovori izbrati priredno zloženo poved z enakim pomenom, kot ga je imela izpisana podredno zložena poved. Verjetno bi bil rezultat drugačen, če bi morali sami napisati tako poved.

Pravopisno zmožnost je preverjala naloga 13.b (če odmislimo druge naloge, pri katerih se je posebej vrednotila jezikovna pravilnost), pri kateri so morali učenci utemeljiti zapis besed *pilovci* in *pilovka* z malo začetnico. Naloga se je izkazala kot zahtevna (IT = 0,30; ID = 0,27).

Metajezikovno zmožnost so preverjale tri naloge. Najslabše reševana je bila naloga 12.b (IT = 0,37; ID = 0,43), pri kateri so morali učenci poimenovati vrsto odvisnika, in sicer dopustni odvisnik. Vse tri naloge so sicer dobro ločevale med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,40–0,43).

Zmožnost tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil sta preverjali 8. in 14. naloga. Obe je pravilno rešila več kot polovica učencev (pri 8. nalogi je bil IT = 0,52, pri 14. pa IT = 0,61) in sta zelo dobro ločevali med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,52). Pri obeh se je posebej vrednotila tudi jezikovna pravilnost. Učenci so bili v tem delu nekoliko uspešnejši (IT = 0,34 oz. 0,31) kot pri podobnih postavkah v I. delu preizkusa.

Na splošno so učenci naloge ob neumetnostnem besedilu dobro reševali. Kot najzahtevnejše so se izkazale naloge 12.b (IT = 0,37), 12.c (IT = 0,25) in 13.b (IT = 0,30), kot najlažji pa nalogi 2 (IT = 0,97) in 12.č (IT = 0,93), obe izbirnega tipa. Reševanje nalog 12.b in 12.c, ki sta se izkazali kot zelo zahtevni, je tudi opustilo največ učencev (26 oz. 29 %). Vse naloge v II. delu preizkusa so dobro ločevale med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,24–0,52).

Sklepamo, da so imeli učenci dovolj časa za reševanje testa. Kljub temu da je bila tvorbna naloga zadnja v preizkusu, je reševanje namreč opustilo le 7 % učencev, kar je precej manj kot npr. lani. Opuščali pa so reševanje zahtevnejših nalog (npr. 9. naloga v I. delu preizkusa ter nalogi 12.b in 12.c v II. delu).

SKLEPNE UGOTOVITVE

V obeh preizkusih se je pokazalo, da je bil del z nalogami ob umetnostnem besedilu za učence zahtevnejši kot del z nalogami ob neumetnostnem besedilu. Tudi letos je tako šesto- kot devetošolcem povzročala težave naloga, ki je preverjala njihovo literarnovedno znanje, kljub temu da je najnižje taksonomske ravni. Pri jezikovnem delu se je za šestošolce kot najzahtevnejša izkazala oblikoslovna naloga, devetošolci pa so imeli največ težav pri pretvorbi dvostavčne povedi z dopustnim odvisnikom v enostavčno. Kot prejšnja leta se je tudi tokrat pokazalo, da učenci ne tvorijo jezikovno pravilnih besedil. Zanimivo je, da naredijo več jezikovnih napak pri tvorjenju krajšega zaokroženega besedila ob umetnostnem kot ob neumetnostnem besedilu (ob primerjavi nalog, ki so enako vrednotile število napak). Tako od 43 do celo 68 % učencev pri takih nalogah ni dobilo nobene točke za jezikovno pravilnost. Menimo, da bi lahko to zmožnost učencev izboljšali tako, da bi učenci v okviru pouka samostojno tvorili več raznih besedil, učitelji pa bi morali poskrbeti za temeljito in kakovostno povratno informacijo.

Učenci sicer najbolje rešujejo naloge izbirnega tipa, torej take, pri katerih izberejo pravilni odgovor med že vnaprej ponujenimi; to seveda ni presenetljivo.

Letos je opuščalo reševanje nalog nekoliko manj šestošolcev, predvsem pa manj devetošolcev kot prejšnji leti. Razlog za slednje je verjetno to, da je preizkus za 9. razred vseboval manj nalog/postavk. Učenci niso reševali predvsem tistih nalog, ki so se jim zdele (pre)zahtevne.

Učitelji naj si pri pouku prizadevajo, da bi učenci utrdili določeno temeljno (literarnovedno in jezikovno) znanje, obenem pa naj učenci rešujejo tudi zahtevnejše naloge, ki preverjajo globlje razumevanje besedila in samostojno tvorjenje jezikovno pravilnih krajših besedil, saj zlasti s slednjim spodbujajo uporabo jezikovnega znanja. Spodbujajo naj jih k razumevanju besedila kot celote, ne le posameznih odstavkov ali književnih/jezikovnih prvin, k povezovanju podatkov iz raznih delov besedila, k prepoznavanju/luščenju iskanih podatkov iz niza več podobnih, k primerjanju več besedil in k temu, da neko trditev, mnenje ali literarni oz. jezikovni pojav utemeljijo s podatki iz besedila.

PRILOGA

I. DEL

Ivan Minatti, *Odkar vem zanjo*	**Tone Pavček,** *Ona*
Odkar vem zanjo, imajo dnevi modre oči in vode barvo njenega krila. Odkar vem zanjo, veter šumi njen glas in rože njene besede govore. Tako rad imam te poletne oblake: njene korake so spremljali, ko je čez trave večerne prišla. Tako rad imam te vrbe ob vodi, zamišljene v tiho, nežno pravljico o njej. Nihče ne ve, kaj šepetajo. Samo jaz. In se smehljam. Odkar vem zanjo, sem kot avgustovska noč: miren, poln zvezd in daljav. (Vir: Ivan Minatti: Izbrana lirika. Ljubljana: MK 2004, str. 15.)	Res ne vem, kaj vidiš na njej, na tisti preklasti prekli. Obnaša se vse prej kot OK, oblači, kot bi jo škrati oblekli, hodi, oprosti, kot kakšna gos in važno kot razpuščena vojska viha nad vsakim svoj nos, tisti, ponesrečen od rojstva. Ima pa, priznam, še kar lep glas in tudi smeje se razigrano. A pomisli, kako bi se šele jaz, če bi ti hodil z mano! Midva bila bi šele par, da bi pokali vsi od zavisti. Zato ti pravim, ne imej nje za mar in z njo, tisto preklo, razčisti! (Vir: Tone Pavček: Pavcek.DOC. Ljubljana: Rokus Klett 2007, str. 97.)

II. DEL

GOJMIR LEŠNJAK GOJC

Besedilo: Jana Zirkelbach

Dan ima žal le 24 ur

Faca, hudo simpatičen tip, ste rekli. In zelo se strinjam! A Gojc seveda ni samo to. Je multitalentiran primerek. Igralec, glasbenik, režiser, pisec pesmi, voditelj, direktor, knjižničar, učitelj, lesar in tabornik. Vse to in še kaj. Ste vedeli? No, če niste, si preberite, kaj je Gojc za PIL povedal o sebi. Žal samo nekaj, ker je premalo prostora za vse, kar počne …

Gojc, pilovci te poznajo predvsem po vlogi v priljubljenem filmu Košarkar naj bo. Tvoja igralska kariera je že zelo dolga. Katere vloge so ti bile najbolj pisane na kožo? Kje si najbolj užival?

Nič ni pisano na kožo, za vsako uprizoritev se je treba potruditi in izumiti nov lik. Kadar igralcu to uspe zelo dobro, rečejo: »To ti je bilo pisano na kožo!« Morda je na kožo pisano takrat, ko ima avtor ob pisanju prav tebe v mislih. To se ne zgodi pogosto.

V življenju si počel marsikaj. Igral, režiral, pisal songe, muziko, pel v bendih. Kakšni so bili tvoji prvi nastopi? Kje si začel?

V domači garaži sva z mojim mladostnim prijateljem Jurkijem začela igrati na kitaro, ki mi jo je poklonil moj sosed, pisatelj Ignac Koprivec, in kartonske škatle od pralnega praška, ki so nadomeščale bobne. Ustanovila sva skupino Odpad. In tako se je začelo …

Nenavadna je bila tudi tvoja življenjska pot. Tvoja prva izobrazba je bila lesarski tehnik. Kako to?

Moj oče je bil praktičen človek. Rekel mi je: »Sine, najprej končaj srednjo šolo, ki ti bo dala poklic, če boš priden, boš lahko šel študirat tudi na fakulteto.« In tako se je zgodilo!

Kasneje te je zaneslo v pedagoško smer. Imam prav, da si še pred akademijo končal knjižničarstvo? In tudi učil v osnovni šoli?

Res je. Diplomiral sem na takratni pedagoški akademiji in postal učitelj slovenskega jezika in knjižničar. Zelo lepa in atraktivna poklica! Učil sem eno leto na osnovni šoli Ketteja in Murna v Ljubljani.

Kako si se potem odločil za igralstvo?

Za igralsko akademijo sta me prepričala prijatelja. Pa sem šel delat sprejemne izpite, čeprav sem imel pomisleke zaradi disleksije.*

Tvoja druga velika ljubezen je glasba. Imaš v načrtu tudi kakšen glasbeni projekt?

Glasba je moja sopotnica že vse življenje in načrti so konstantno prisotni. Žal ima dan le 24 ur!

Zanimivo je, da si dislektik, pa si se odločil najprej za besedo, potem še za igro. Ni to malo v nasprotju s tvojo težavo? Povej nam kaj o disleksiji. Ni malo otrok, ki se prav tako spopadajo z njo.

Ja! Velika dilema je bila že ob misli na študij slovenskega jezika, kaj šele igre na akademiji. A čutil sem potrebo, da si dokažem, da nisem lenuh, kot so me nekateri sodili, da nisem bebec, kot sem si kdaj sam očital. In začela se je borba s samim seboj, s črkami in besedami in obrestovalo se je. Tovrstne težave imajo tudi nekatere prednosti. Morda o disleksiji kdaj drugič. PIL nima dovolj strani, da bi popisal vsa svoja razmišljanja in izkušnje …

Pa presedlajva na najstniški čas. Kakšen je bil Gojc kot najstnik? Kaj je počel?

Bil sem in v duši sem še zagret tabornik. Ljubim naravo, njeno spokojnost in moč, njeno tišino in drget. To je prva in najpomembnejša aktivnost mojih najstniških let.

Si ušpičil tudi kakšno oslarijo, ko si bil pilovskih let?

Prenekatero! Nisem bil problematičen otrok, živ pa zelo! Radoveden in ne pretirano pogumen. Tako bom rekel: previdno zvedav.

Nastopaš predvsem v komičnih vlogah. Tudi tvoji komentarji v oddajah in intervjuji so predvsem zabavni. No, tudi sama se te spomnim kot nekoga, ki je znal spraviti vso družbo v smeh. Si že kot otrok rad zabaval sošolce?

Z očetom sva pri tabornikih ob tabornih ognjih uprizarjala skeče. Tega se živo spomnim. Ker nisem bil v nobeni gledališki skupini, štejem te nastope za svoje prve korake na igralsko pot.

Za konec se ustaviva še pri PIL-u, v najinih časih je bil to Pionirski list. Tvoja mama je bila dolgoletna urednica te revije. Kakšni so tvoji mladostni spomini na PIL?

Ja, mami Marta je bila pilovka od samega začetka izhajanja. Če me spomin ne vara, je bil tvoj oče pobudnik, da se je PIL rodil, in je bil tudi eden njegovih prvih urednikov. Kot otrok sem večkrat obiskal uredništvo in mami me je peljala na »šunknžemljo« v najimenitnejšo delikateso v Ljubljani nasproti hotela Union … Spominov je za cel roman!

(Prirejeno po reviji PIL: http://www.pil.si/2018/03/02/gojmir-lesnjak-gojc/, objavljeno: 2. 3. 2018.)

*disleksija – motnja, ki povzroča težave pri branju in pisanju

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo Ivana Minattija *Odkar vem zanjo* in Toneta Pavčka *Ona.*
Pozorno preberi izhodiščni besedili in reši naloge.

1. Obe besedili sta pesmi. Katere vrste? Obkroži.

   A Lirski pesmi. B Epski pesmi.

   Svojo izbiro utemelji.

   _____

   (1 točka)

2. Katera tema povezuje obe pesmi?

   _____

   (1 točka)

3. Preberi pesem *Odkar vem zanjo*. O njej napiši zaokroženo besedilo. V njem predstavi,
   - kakšen je svet, odkar izpovedovalec pozna dekle;
   - katero vlogo ima v pesmi narava in
   - s katerimi pesniškimi sredstvi je narava prikazana; poimenuj dve in za vsako izpiši primer iz pesmi.

A	B
4	2

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4. Katero vlogo ima v pesmi ponavljanje verza *odkar vem zanjo*?

_____

(1 točka)

5. Kdo je nagovorjen v pesmi *Ona*?

_____

(1 točka)

6. Pesem *Ona* lahko razdelimo na dva dela. O čem govori prvi in o čem drugi del?

_____

_____

_____

(2 točki)

7. Preberi verza iz pesmi *Ona*.

/…/
viha nad vsakim svoj nos,
tisti, ponesrečen od rojstva.

Kakšno je dekle v izpisanih verzih? Pojasni s svojimi besedami.

_____

_____

(2 točki)

8. Primerjaj obe pesmi. Napiši zaokroženo besedilo. V njem

- pojasni, kako ljubezen vpliva na oba izpovedovalca in kako se to kaže v načinu njunega izražanja,
- napiši, katera pesem te bolj nagovarja in zakaj (utemelji s podatkom iz pesmi).

A	B
3	2

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

9. Dopolni preglednico.

Obdobje	Delo	Avtor/avtorica	Sodobnik/sodobnica
			Primož Trubar
		Anton Aškerc	
	Žebljarska		

(3 točke)

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo Jane Zirkelbach *Dan ima žal le 24 ur*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Katero vlogo imata v intervjuju navedeni osebi?

   Jana Zirkelbach: _____

   Gojmir Lešnjak Gojc: _____

(1 točka)

2. Kaj je predvsem namen izhodiščnega besedila? Obkroži.

   A Predstaviti začetke revije PIL.

   B Predstaviti znanega slovenskega igralca.

   C Predstaviti otroke s težavami pri branju in pisanju.

   Č Predstaviti dejavnosti tabornikov.

(1 točka)

3. Uvodni del izhodiščnega besedila je napisan subjektivno. Utemelji z dvema primeroma.

   _____

   _____

(1 točka)

4. S čim je povezan naslov izhodiščnega besedila *Dan ima žal le 24 ur*? Kaj pomeni ta naslov? Poveži ga z vsebino izhodiščnega besedila. Odgovor napiši v obliki povedi.

   _____

   _____

   _____

   _____

(3 točke)

5. O čem v intervjuju pripoveduje Gojc? Zaporedje podtem označi s številkami od 1 do 6.

_____ o težavah z disleksijo

_____ o igralskih vlogah

_____ o igralskih začetkih

_____ o spominih na PIL

_____ o izobraževanju

_____ o glasbenih začetkih

(2 točki)

6. Kaj pomeni, da je Gojc *multitalentiran primerek*?

_____

(1 točka)

7. Preberi del izhodiščnega besedila.

Moj oče je bil praktičen človek. Rekel mi je: »Sine, najprej končaj srednjo šolo, ki ti bo dala poklic, če boš priden, boš lahko šel študirat tudi na fakulteto.«

Ali je Gojc upošteval nasvet svojega očeta? Utemelji v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

8. Napiši kratko besedilo. V njem pojasni,

- kaj pomeni, da se je Gojc kljub disleksiji »*odločil najprej za besedo, potem še za igro*« (gl. podčrtani del povedi v izhodiščnem besedilu), in
- zakaj se je tako odločil.

A	B
2	2

_____

_____

_____

_____

9. Preberi poved.

Načrti so konstantno prisotni.

9. a) Vprašaj se po podčrtani besedi.

_____?

(1 točka)

9. b) Kaj je podčrtana beseda? Obkroži.

A Samostalnik.

B Pridevnik.

C Glagol.

Č Prislov.

D Členek.

(1 točka)

9. c) Podčrtano besedo zamenjaj z domačo sopomenko.

_____

(1 točka)

10. Besede v oklepaju napiši v pravilni obliki.

Novinarka je opravila intervju z _____
(igralec Gojmir Lešnjak Gojc).

(1 točka)

11. Preberi poved.

Učil sem eno leto na osnovni šoli Ketteja in Murna.

Kateri del povedi odgovarja na vprašanje *Kje sem učil*? Podčrtaj ga.

(1 točka)

12. Preberi poved.

Šel sem delat sprejemne izpite, <u>čeprav sem imel pomisleke zaradi disleksije</u>.

12. a) Vprašaj se po podčrtanem delu povedi.

_____

(1 točka)

12. b) Poimenuj vrsto odvisnika.

_____

(1 točka)

12. c) Dani odvisnik pretvori v stavčni člen in napiši enostavčno poved.

_____

_____

(2 točki)

12. č) Katera poved pomeni enako kot zgoraj izpisana? Obkroži.

A Imel sem pomisleke zaradi disleksije, a sem vseeno šel delat sprejemne izpite.

B Imel sem pomisleke zaradi disleksije, zato sem šel delat sprejemne izpite.

C Ne da bi imel pomisleke zaradi disleksije, sem šel delat sprejemne izpite.

Č Ker sem imel pomisleke zaradi disleksije, sem šel delat sprejemne izpite.

(1 točka)

13. Preberi povedi.

Gojc, pilovci te poznajo predvsem po vlogi v priljubljenem filmu Košarkar naj bo.

Ja, mami Marta je bila pilovka od samega začetka izhajanja.

13. a) Kaj v izhodiščnem besedilu pomenita podčrtani besedi?

pilovci: _____

pilovka: _____

(2 točki)

13. b) Ali je pravilno, da sta besedi zapisani z malo začetnico? Utemelji svoj odgovor.

_____

_____

(1 točka)

14. Šolska skupnost išče predloge za zanimive goste, ki bi nastopili na šolski prireditvi. S pomočjo podatkov iz izhodiščnega besedila predstavi Gojca. V svoje besedilo vključi

- dve njegovi trenutni dejavnosti,
- prve igralske izkušnje,
- najstniška leta in
- eno posebnost.

Napiši zaokroženo besedilo, dolgo največ 6 povedi.

A	B
3	2

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred

Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred

Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.2.2.2 : Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Preizkus znanja na NPZ iz italijanščine kot materinščine (v nadaljevanju preizkus znanja) preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz *Učnega načrta za italijanščino za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom* (2011) na narodnostno mešanem območju Slovenske Istre.

Preizkus je sestavljen iz enega daljšega besedila (basen z naslovom *L'assassino senza mano* iz zbirke Fiabe italiane avtorja Itala Calvina). Naslov besedila se nanaša na značilnost protijunaka v besedilu. Prvih enajst nalog preizkusa preverja zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja vsebine in vrednotenja besedila. Druge naloge (od 12. do 15.) preverjajo jezikovno in metajezikovno zmožnost. Zadnja, 16. naloga je tvorbna.

Preizkus iz italijanščine uvaja različne tipe nalog, kot so odgovori na vprašanja, izbirni tip naloge, naloge dopolnjevanja, povezovanja, urejanja in pretvarjanja ali substitucijske naloge.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje in razumevanje bistvenih podatkov besedil, ter kompleksnejše in bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. samostojno tvorjenje pisnega besedila).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje je sledeča:

Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje	35 %
III.	uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalni preizkus iz italijanščine v 6. razredu je v šolskem letu 2018/19 opravljalo 53 učencev 6. razreda iz osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 19,26 točke oz. 48,16 %.

Osnovni statistični podatki

Letošnji povprečni dosežek pri preizkusu je nižji od lanskega dosežka pri NPZ in ni podoben dosežkom, ki so jih učenci dosegli v prejšnjih letih. Nekoliko se razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področij sporazumevalne zmožnosti (bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost, sporočanje). Najnižje število doseženih točk je 4 (10 odstotnih točk), najvišje pa 36 (90 odstotnih točk).

Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	53
Število postavk	29
Možne točke	40
Povprečno število točk	19,26
Povprečno število odstotnih točk	48,16
Standardni odklon odstotnih točk	17,82
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,84

Dosežki po spolu in regijah

NPZ iz italijanščine v 6. razredu je opravljalo 33 učencev in 20 učenk. Preizkus se izvede samo v eni (Obalno-Kraški) regiji, opravlja ga omejeno število učencev (letos 53). Posledično podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah. Kar zadeva spol, je dosežek učenk rahlo višji od dosežka učencev (učenci: najnižje število doseženih odstotnih točk je 10, najvišje 88; učenke: najnižje število doseženih odstotnih točk je 23, najvišje pa 90).

Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred

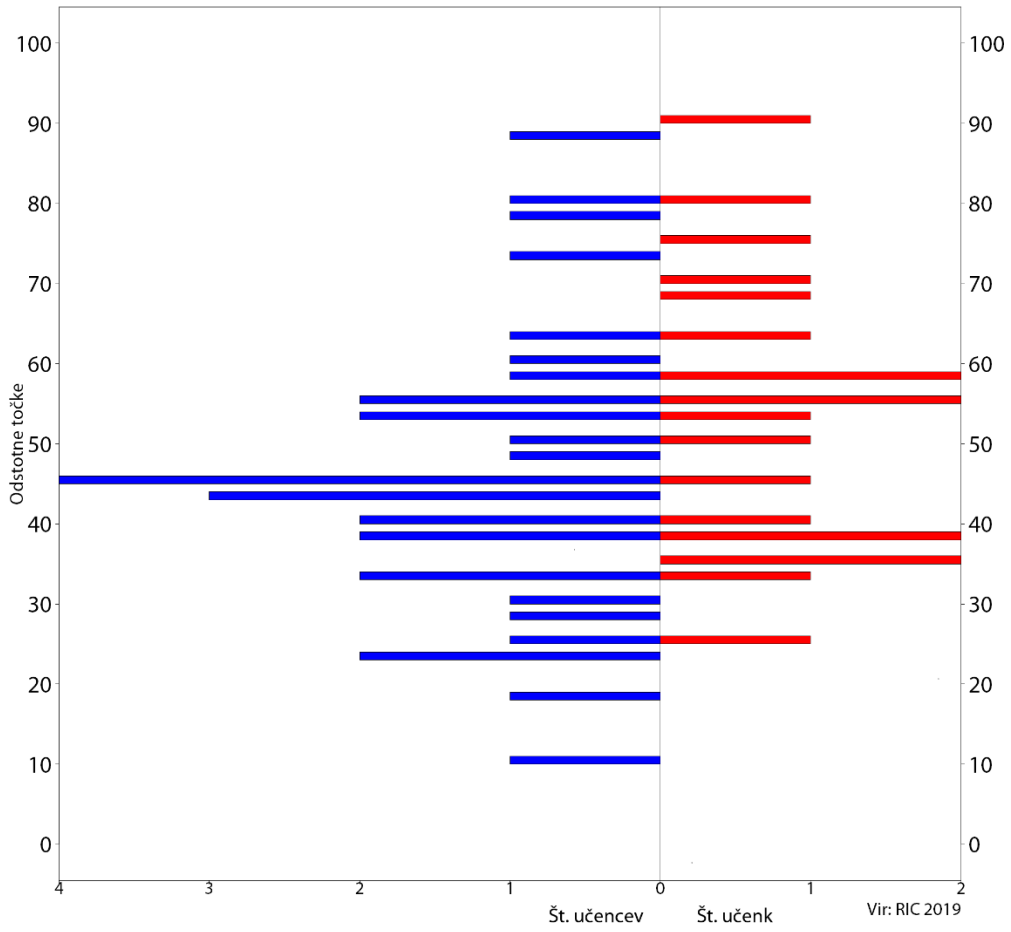

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

V nadaljevanju posredujemo opise, ki kažejo, katere standarde znanja učenci na splošno dosegajo in katerih ne.

Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred

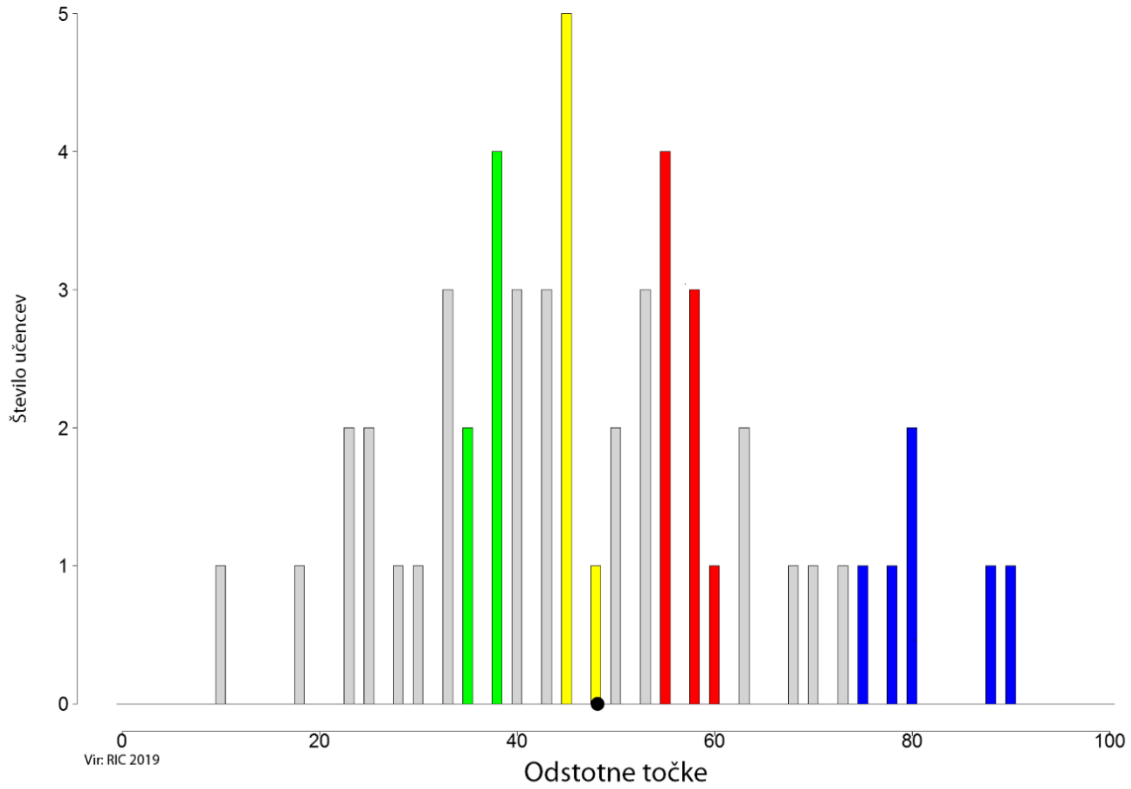

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
01	I.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,75	0,29
02	I.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,57	0,35
03	II.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,09	0,04
04	I.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,63	0,11
05	III.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,51	0,39
06	I.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,72	0,54
07	II.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,20	0,12
08	III.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,60	0,05
09	II.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,60	0,39
10	II.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,66	0,55
11	I.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,74	0,40
12.a	II.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,38	0,04
12.b	II.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,75	0,05
12.c	II.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,43	0,26
12.d	II.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,67	0,38

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
13.a	III.	Pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,43	0,47
13.b	III.	Pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,25	0,63
13.c	III.	Pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,30	0,20
13.d	III.	Pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,83	0,47
14.a	III.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,19	0,51
14.b	III.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,11	0,26
14.c	III.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,25	0,22
14.d	III.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,17	0,61
15.a	II.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,61	0,35
15.b	II.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,58	0,36
16.a	III.	Pisni sestavek – upoštevanje navodil	tvorbna naloga	0,78	0,47
16.b	III.	Pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,42	0,73
16.c	I.	Pisni sestavek – jezikovna pravilnost	tvorbna naloga	0,31	0,65
16.d	II.	Pisni sestavek – zgradba besedila – pravopis oz. čitljivost zapisa	tvorbna naloga	0,31	0,61

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Naloge **I. taksonomske stopnje** preverjajo minimalne standarde po učnem načrtu, zmožnost iskanja bistvenih podatkov (1., 2., 4., 6. naloga), poznavanje slovničnih struktur (11. naloga, oblikovanje besed) ter zmožnost tvorbe jezikovno pravilnega pisnega besedila (16.c-naloga).

Naloge **II. taksonomske stopnje** preverjajo temeljne standarde znanja iz učnega načrta, razumevanje in povezovanje podatkov v besedilih (3., 7., 9., 10. naloga), prepoznavanje pomena besed (12. naloga), prepoznavanje osnovnih struktur italijanskega jezika (15. naloga, določanje osebka in glagola v stavku), in zmožnost tvorbe pravilnega pisnega besedila, kar zadeva pravopis in čitljivost zapisa (16.d-naloga).

Na **III. taksonomski stopnje** učenci dokazujejo zmožnosti razumevanja, povezovanja, sklepanja in utemeljevanja (5., 8. naloga), zmožnost pojasnjevanja pomena različnih besednih zvez (13. naloga), prepoznavanje struktur glagolskega sistema italijanskega jezika (14. naloga), zmožnost tvorbe pisnega besedila na podlagi danih navodil in z ustreznim slogom in besediščem (16.a- in 16.b-naloga).

Iz preglednice 4.2.2.1.3 je razvidno, da je velika večina učencev uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo iskanje bistvenih podatkov (1., 4., 6. naloga) in poznavanje preprostih slovničnih struktur (11. naloga). Učenci so bili uspešni tudi pri razumevanju različnih besednih zvez, ki zaznamujejo pripovedovalna besedila (10. naloga), ter pri prepoznavanju ustreznega pomena besed (12.b-, 12.d- in 13.d-naloga). Uspešni so bili tudi pri upoštevanju navodil pisnega sestavka (16.a-naloga).

Približno polovica učencev je uspešno reševala naloge razumevanja in povezovanja podatkov v besedilih (2., 5. naloga) ter kompleksne naloge, ki se nanašajo na prepoznavanje osnovnih struktur italijanskega jezika (15. naloga). Dokaj uspešni so bili tudi pri tvorbni nalogi (uporaba besedišča v pisnem sestavku, 16.b-naloga).

Manjše število učencev je uspešno reševalo najbolj kompleksne naloge razumevanja, povezovanja, sklepanja in utemeljevanja svojega mnenja (naloga 7), prepoznavanja pomena nekaterih besednih zvez (13.b- in 13.c-naloga) ter prepoznavanja struktur glagolskega sistema italijanskega jezika (14. naloga). Pri tvorbni nalogi so bili učenci relativno manj uspešni, kar zadeva jezikovno pravilnost in zgradbo besedila (16.c- in 16.d-naloga).

Kakor v lanskem letu so bili tudi pri NPZ 2019 v 6. razredu indeksi diskriminativnosti pri nekaterih nalogah neustrezni (naloge 3, 8, 12.a, 12.b). Med omenjenimi nalogami učenci so bili nasploh uspešni, z izjemo 3. naloge, kjer so učenci večinoma izbrali distraktorje namesto pravilnega odgovora.

Pri tvorbni nalogi (16. naloga) so učenci večinoma dokazali poznavanje besedilne vrste in upoštevali navodila naloge (III. taksonomska stopnja). Pri približno polovici učencev je bila ustrezna tudi raba besedišča (III. taksonomska stopnja). Približno tretjina učencev je pri pisnem sestavku zadostila načelu pravilnosti (I. taksonomska raven) in ustrezne zgradbe besedila ter rabe ustreznega pravopisa in čitljive pisave (II. taksonomska stopnja). Kakor v prejšnjih letih tudi pri NPZ 2019 v 6. razredu ima tvorbna naloga ustrezen indeks diskriminativnosti, kar pomeni, da so dosežki pri pisnem sporočanju skladni s splošnim rezultatom na nacionalnem preizkusu.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Učiteljem priporočamo pri pouku izvajanje nalog v različnih avtentičnih kontekstih, v katerih bi učenci naučene jezikovne strukture intenzivno in ustrezno uporabili. Priporočamo tudi načrtno razvijanje bralnih strategij, zlasti kar zadeva drugo in tretjo taksonomsko stopnjo, ter večjo pozornost usvajanju jezikovnih struktur, jezikovni pravilnosti in ustrezni rabi pravopisa.

Hkrati predlagamo, da se učence spodbuja k samostojnemu tvorjenju pisnih/ustnih besedil, in sicer:

- s samostojnim tvorjenjem daljših odgovorov ali krajših besedil,
- s sprotnim spremljanjem učenčevega napredka s sodobnimi strategijami učenja, kot je npr. vrstniško učenje (izmenjava izdelkov, vrstniško vrednotenje), in (samo)vrednotenjem učnih rezultatov.

Učitelji bodo deležni ustreznega izobraževanja v okviru nadaljnjega izobraževanja, ki jih organizirajo izobraževalne institucije.

ALLEGATO ALLA PROVA

L'ASSASSINO SENZA MANO

C'era una volta un re avaro, tanto avaro che la sua figliola unica la teneva in soffitta perché aveva paura che qualcuno la chiedesse in moglie e lui dovesse darle la **dote**.

Un giorno arrivò in quella città un assassino, e si fermò all'osteria, **in faccia a dove stava il re**. Cominciò a informarsi di chi abitava lì davanti. "Ci sta un re," gli dissero, "così avaro da tenere sua figlia in soffitta."

Cosa fa l'assassino? La notte s'arrampica sui tetti e apre la finestra dell'**abbaino**. La principessa era coricata e vede aprirsi la finestra e un uomo in piedi sul davanzale. "Al ladro! Al ladro!" grida. L'assassino richiude la finestra e scappa via sui tetti. Accorre la servitù, vede la finestra chiusa, e dice: "Altezza, lei si sogna: qui non c'è nessuno."

L'indomani lei chiese al padre d'esser tolta dalla soffitta, ma il re le disse: "Ti sogni; chi vuoi che ci venga?"

La seconda notte, alla stessa ora, l'assassino riaprì la finestra. "Al ladro! Al ladro!" Anche stavolta scappò, e nessuno voleva credere al racconto della principessa.

La terza notte, ella legò la finestra con un catenaccio, e **si mise in guardia** col coltello in mano, sola lassù, col cuore che le batteva forte forte. L'assassino provò ad aprire ma non poté. Cacciò dentro una mano; la principessa col coltello gliela tagliò di netto al polso.

"Sciagurata!" gridò l'assassino. "Me la pagherai!" e scappò via per i tetti.

La principessa mostrò al re e alla corte la mano mozzata e tutti finalmente le credettero, e si complimentarono per il suo coraggio; da quel giorno non dormì più nella soffitta.

Dopo qualche tempo chiese udienza al re un giovane **forestiero**, tutto ben vestito e ben inguantato. Il re lo sentì conversare così bene che gli entrò in simpatia. Parlando del più e del meno, disse che era scapolo, che cercava per sposa una ragazza **a modo**, e l'avrebbe presa anche senza dote, tanto era ricco di suo. Il re, sentendo che non voleva dote, pensò: "Questo è lo sposo che ci vuole per mia figlia", e la mandò a chiamare. La principessa, appena vide il forestiero, fu presa da un tremito, perché le pareva di riconoscerlo. E quando fu sola col padre, gli disse: "Maestà, quell'uomo mi pare di riconoscerlo per il ladro cui ho tagliato la mano."

"Ti sogni", disse il re. "Non hai visto che belle mani ben inguantate ha! Questo è un signore."

Per farla breve, il forestiero **chiese la mano** della principessa, ed ella per obbedire al padre e anche per levarsi da quella sua tirannia, disse di sì. Le nozze furono fatte alla svelta e alla buona, perché lo sposo non poteva star tanto lontano dai suoi **negozi**, e il re non voleva spendere. Alla figlia diede una collana di noci e una coda di volpe spelacchiata. Poi gli sposi partirono subito in carrozza.

(ridotto e adattato da Italo Calvino, *Fiabe italiane*, volume II, pp. 479-484. Mondadori, 2002)

Dopo aver letto attentamente il testo, risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. A quale genere letterario appartiene il testo che hai letto?

   A Fiaba

   B Favola

   C Leggenda

   D Mito

(1 punto)

2. Chi è il protagonista della storia?

   _____

   _____

   _____

(1 punto)

3. Cosa sappiamo con certezza dell'antagonista?

   A È abile a salire sui tetti.

   B È un individuo cattivo.

   C È abituato a uccidere persone.

   D È innamorato della principessa.

(1 punto)

4. In che modo la principessa riesce a convincere suo padre a non farla più dormire in soffitta?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

5. Perché il giovane forestiero ha le mani inguantate?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

6. Per quali due motivi la principessa decide di sposare il forestiero?

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(3 punti)

7. Indica due situazioni in cui il re dimostra di essere avaro.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

8. Perché il narratore introduce la domanda “Cosa fa l’assassino?”

A Per formulare un dubbio.

B Per esprimere il pensiero della principessa.

C Per creare tensione e curiosità.

D Per evidenziare la paura del re.

(1 punto)

9. Con la frase “Ti sogni; chi vuoi che ci venga?”, cosa dimostra soprattutto il re?

A Di non credere alla figlia.

B Di essere avaro.

C Di essere cattivo.

D Di non conoscere l’assassino.

(1 punto)

10. Cosa significa il termine “altezza”, con cui la servitù si rivolge alla principessa?

A È una formula di cortesia che si usa nei confronti di un’autorità.

B Esprime l’ammirazione dei servi per la statura della principessa.

C Indica che i servi hanno paura di essere puniti dalla loro padrona.

D Serve a sottolineare che l’assassino si è arrampicato molto in alto.

(1 punto)

11. Da quale parola primitiva deriva l’aggettivo “inguantato”?

_____

_____

_____

(1 punto)

12. Quale significato assumono nel testo le seguenti parole?

12. a) Dote

A Tesoro di famiglia

B Qualità di una persona

C Vestito di nozze

D Beni matrimoniali della sposa

(1 punto)

12. b) Abbaino

A Capanna

B Portico

C Balcone

D Soffitta

(1 punto)

12. c) Forestiero

A Straniero

B Vagabondo

C Guardiacaccia

D Abitante di una foresta

(1 punto)

12. d) Negozi

A Parenti

B Affari

C Bancarelle

D Edifici

(1 punto)

13. Spiega il significato che le seguenti espressioni sottolineate assumono nel testo.

13. a) Si fermò all'osteria, **in faccia a dove stava il re**.

_____

_____

_____

_____

(1 punto)

13. b) **Si mise in guardia** col coltello in mano.

_____

_____

_____

_____

(1 punto)

13. c) Una ragazza **a modo**.

_____

_____

_____

_____

(1 punto)

13. d) **Chiese la mano** della principessa.

_____

_____

_____

_____

(1 punto)

14. Completa la tabella analizzando come richiesto i verbi delle seguenti due frasi.

Dopo che la principessa ebbe mostrato al re e alla corte la mano che aveva tagliato, tutti le credettero. Da allora, tutti si complimentavano con lei per il suo coraggio.

	Forma verbale sottolineata	Verbo all'infinito presente	Tempo	Persona	Numero
14. a)	*ebbe mostrato*				
14. b)	*aveva tagliato*				
14. c)	*credettero*				
14. d)	*si complimentavano*				

(4 punti)

15. Nelle seguenti frasi, individua il soggetto e il predicato e scrivili nelle tabelle.

15. a) Poi gli sposi partirono subito in carrozza.

Soggetto	Predicato

(2 punti)

15. b) Un giorno arrivò in quella città un assassino.

Soggetto	Predicato

(2 punti)

16. Scrivi un breve racconto in cui compaiano queste tre parole, che dovrai sottolineare.

ASSASSINO

OSTERIA

COLLANA

a	b	c	d
2	2	2	2

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Preizkus znanja na NPZ iz italijanščine v 9. razredu preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz veljavnega učnega načrta za italijanščino (*Učni načrt za italijanščino,* 2011). V prvem delu uvaja odlomek biografskega romana avtorice D. Ziliotto z naslovom *Un chilo di piume, un chilo di piombo*, v drugem delu pa informativno besedilo o raziskavi v zvezi s prisotnostjo bakterij na nogometnih igriščih. Avtor besedila je italijanski novinar Simone Valesini. Besedilo oziroma članek z naslovom *Potenziali rischi di contaminazione batterica nell'erba artificiale dei campi da gioco* je bil objavljen v spletni različici priloge o znanosti italijanskega časopisa *La repubblica (http://www.repubblica.it/)*.

Z nalogami, ki izhajajo iz navedenih besedil, preverjamo:

- zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranih besedil,
- poimenovalno, upovedovalno, skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost,
- metajezikovno zmožnost,
- zmožnost pisnega sporočanja dane besedilne vrste.

Naloge zahtevajo:

- pomensko razčlembo,
- okoliščinsko in pragmatično razčlembo ter
- besedno-slovnično razčlembo.

Pri pisanju dane besedilne vrste (tvorbna naloga) pa vrednotimo vrsto podzmožnosti, kot so: sporočilnost, vezljivost, jezikovna ustreznost in pravopisna zmožnost.

Preizkuse znanja praviloma sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja in popravljanja oz. substitucijske naloge) in samostojno tvorjenje besedila.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: to so preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje ter razumevanje vsebine in sporočila besedila, ter kompleksnejše, bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. razlaga konceptov, razumevanje posredno izraženih stališč, sklepanje iz sobesedila, samostojno tvorjenje daljših pisnih besedil).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje je sledeča:

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Ravni ciljev	Delež v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje	35 %
III.	uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

NPZ iz italijanščine v 9. razredu je v šolskem letu 2018/19 opravljalo 44 učencev 9. razreda iz štirih osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 31,61 točke, kar je 52,69 %.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.2.2.2 : Osnovni statistični podatki

Število učencev	44
Število postavk	40
Možne točke	60
Povprečno število točk	31,61
Povprečno število odstotnih točk	52,69
Standardni odklon odstotnih točk	18,26
Indeks težavnosti	0,53
Indeks zanesljivosti	0,89

Dosežki po spolu in regijah

NPZ iz italijanščine v 9. razredu je opravljalo 25 učencev in 19 učenk. Preizkus se izvede samo v eni (Obalno-Kraški) regiji, opravlja ga omejeno število učencev (letos 44). Posledično podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah. Kar zadeva spol, so dosežki učenk manj razpršeni od dosežkov učencev (učenci: najnižje število doseženih odstotnih točk je 12, maksimalno 85; učenke: najnižje število doseženih odstotnih točk je 23, maksimalno 88). Dosežek učenk je višji od dosežka učencev, od spodnjega do zgornjega dela porazdelitve.

Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred

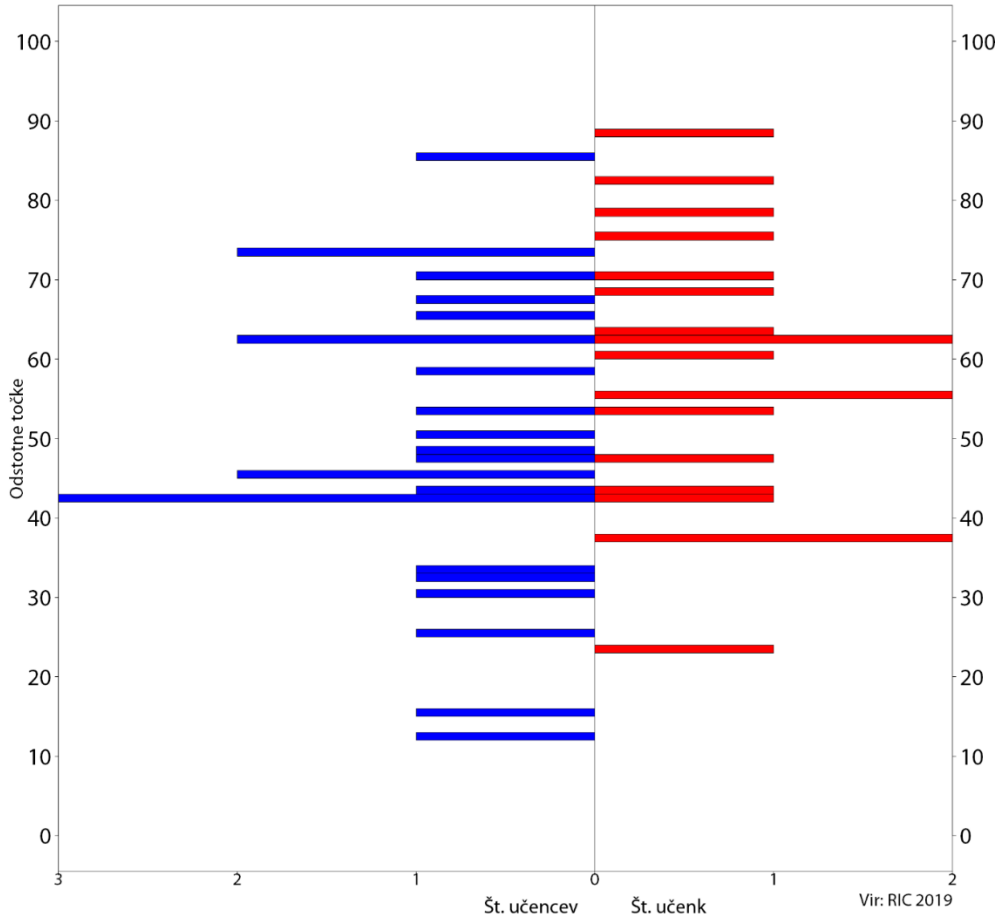

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu

V nadaljevanju posredujemo opise, ki kažejo, katere standarde znanja učenci na splošno dosegajo in katerih ne.

Naloge, kljub različnim izhodiščnim besedilom, iz leta v leto kažejo doseganje podobnih ciljev in standardov znanja. Se pa zaradi majhnega števila kandidatov nekoliko razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področjih sporazumevalne zmožnosti (npr. bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost). Minimalno število doseženih odstotnih točk je 12, maksimalno pa 88.

Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred

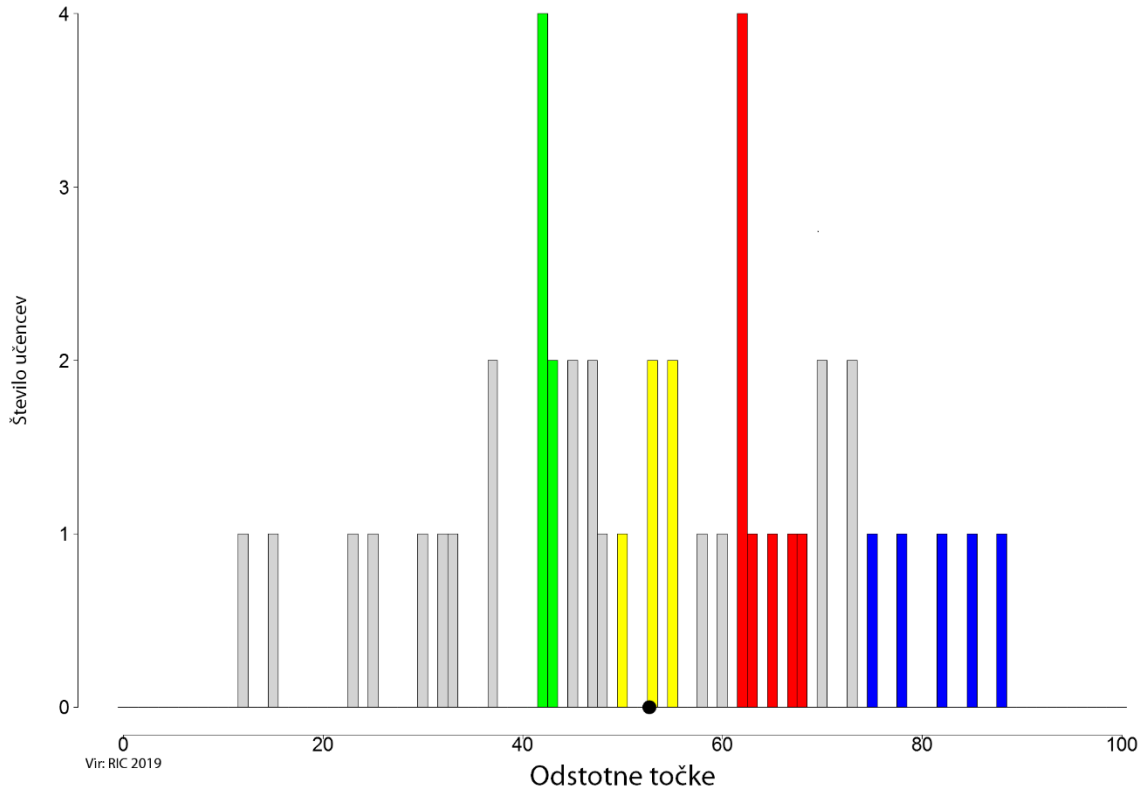

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
01.a	I.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,89	0,30
01.b	II.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,48	0,37
02	I.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,64	0,34
03	III.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,34	0,45
04	II.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,16	0,25
05	II.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,38	0,01
06	II.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,82	0,17
07	II.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje:	0,66	0,43
08	III.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,24	0,27
09	III.	Metajezikovna zmožnost	kratek odgovor	0,48	0,57
10	III.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,80	0,23
11	I.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,91	-0,03
12	I.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,55	0,43
13	II.	Metajezikovna zmožnost	odgovor na vprašanje	0,80	0,47
14.a	II.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,52	0,27
14.b	II.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,43	0,45
14.c	II.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,55	0,50
14.d	II.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,48	0,19
15	III.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,43	0,58
16	II.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,77	0,31
17	I.	Pomenoslovje	kratek odgovor	0,83	0,40
18	II.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,39	0,68
19	II.	Bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,30	0,45
20	III.	Bralno razumevanje	izbirni tip	0,59	0,51
21	III.	Metajezikovna zmožnost	izbirni tip	0,66	0,27
22	III.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,22	0,51
23.a	III.	Pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,50	0,43
23.b	III.	Pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,57	0,30
24	III.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,49	0,59
25.a	III.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,30	0,48
25.b	III.	Metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,20	0,40
26.a	I.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,77	0,56
26.b	I.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,77	0,53
26.c	I.	Pomenoslovje	izbirni tip	0,70	0,47
27.a	III.	Pisni sestavek – upoštevanje navodil	tvorbna naloga	0,83	0,36
27.b	III.	Pisni sestavek – vsebinska ustreznost	tvorbna naloga	0,63	0,51
27.c	II.	Pisni sestavek – izražanje lastnih stališč	tvorbna naloga	0,49	0,54
27.d	II.	Pisni sestavek – jezikovna pravilnost	tvorbna naloga	0,27	0,44
27.e	I.	Pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,33	0,55
27.f	II.	Pisni sestavek – pravopis in oblika	tvorbna naloga	0,35	0,54

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Na **I. taksonomsko stopnjo** spadajo naloge, ki preverjajo minimalne standarde znanja iz učnega načrta, npr. zmožnost razumevanja bistvenih podatkov (1.a-, 2., 11. in 12. naloga), in minimalne pomenoslovne standarde (17. in 26. naloga) ter ustrezno uporabo besedišča pri tvorbni nalogi (27.e-naloga). Naloge I. taksonomske stopnje je povprečno več kot polovica učencev praviloma rešila. Tudi indeksi zanesljivosti kažejo, da so te naloge dokaj ustrezno ločevale učence z različnimi jezikovnimi zmožnostmi, z izjemo 11. naloge, kjer je indeks diskriminativnosti neustrezen.

Naloge **II. taksonomske stopnje** preverjajo temeljne standarde znanja iz učnega načrta. Z njimi preverjamo bistvene podatke v besedilih (1.b-, 4., 5., 6., 7., 16., 18. in 19. naloga), poznavanje in pravilno uporabo pomenskih struktur (14. naloga), izražanje lastnega stališča ter jezikovno in pravopisno pravilnost (27.c-, 27.d- in 27.f-naloga).

Z izjemo 4. naloge, učenci so v povprečju dobro reševali naloge, ki preverjajo zmožnost razumevanja prebranega besedila (1.b-, 5., 6., 7., 16., 18. in 19. naloga). Dokazali so, da dobro obvladajo besedišče (14. naloga). Pri tvorbni nalogi so učenci ustrezno izražali lastno stališče (27.c-naloga), vendar z jezikovnimi in pravopisnimi napakami (27.d- in 27.f-naloga). Kakor v prejšnjih letih tudi pri NPZ 2019 indeks zanesljivosti kaže, da so te naloge uspešneje rešili učenci s povprečnim ali nadpovprečnim uspehom.

Naloge **III. taksonomske stopnje** preverjajo temeljne in višje standarde iz učnega načrta: npr. razumevanje posredno izraženih stališč v besedilu, zmožnost razlage prenesenih pomenov, zmožnost utemeljevanja lastnih stališč oz. posploševanja, sklepanja s pogledom na celotno besedilo (npr. 3., 8., 10., 15. in 20. naloga) poznavanja in uporabe besedišča (23. naloga), metajezikovno zmožnost (9., 21., 22., 24. in 25. naloga) ter upoštevanje navodil in vsebinsko ustreznost pri tvorbni nalogi (27.a- in 27.b-naloga). Učenci, ki se umeščajo v zgornji del porazdelitve dosežkov, v povprečju tvorijo besedilo skladno z načeli sporočilnosti in vsebinske ustreznosti. Naloge III. taksonomske stopnje so imele pri NPZ 2019 dokaj ustrezen indeks diskriminativnosti, Indeks težavnosti je pri nekaterih nalogah nizek (npr. 8., 22. in 25.b-naloga), saj so jih uspešneje reševali učenci, ki so dosegli višje število točk.

Indeksi diskriminativnosti niso bili ustrezni pri treh nalogah. Pri 6. in 11. nalogi so skoraj vsi učenci pravilno odgovorili. Pri 5. nalogi je verjetno bila formulacija vprašanja splošna in ni omogočala ustreznega reševanja.

SKLEPNE UGOTOVITVE

V letošnjem preizkusu znanja je večina učencev uspešno rešila naloge, ki preverjajo razumevanje podatkov in podrobnosti ter neposredno izraženih stališč. Učenci so v povprečju prepoznali posamezne pojme, jih povezali med seboj, uspešni so bili pri iskanju primerov v besedilu.

Prav tako so bili uspešni pri nalogah, ki preverjajo razumevanje prenesenih pomenov, posredno izraženih stališč, sklepanje, povzemanje ali sintezo podatkov ter zmožnost interpretacije.

Že vrsto let ugotavljamo, da so dosežki nižji pri nalogah, ki preverjajo upovedovalno zmožnost učencev. Iz podatkov, ki jih je PK za italijanščino pridobila pri vrednotenju znanja, priporočamo učiteljem, da pri pouku italijanščine kot materinščine dajejo večji poudarek na:

- samostojnem branju in razvijanju bralnih strategij (globlje razumevanja sprejetega besedila),
- samostojnem tvorjenju daljših odgovorov ali besedil,
- temeljitejšem vrednotenju učenčevih izdelkov tudi z uvajanjem elementov samovrednotenja oz. samopreverjanja učnih rezultatov.

ALLEGATO ALLA PROVA

Prima parte

Un chilo di piume, un chilo di piombo

La luce si spegne e si riaccende tre volte: preallarme. Guardo Luisa, accanto a me nel banco, poi salto su: - La prego, la prego, maestra, la mia mamma starà in pena. È delle vecchie province, non si controlla come le mamme di qui. Diventa pazza se non torno a casa!
È incerta. - Be', vai, ma fa' presto. Tanto stai a due passi.
- L'accompagno! - grida Luisa e, senza aspettare risposta, rovescia i libri nella cartella come se spazzasse le briciole dalla tovaglia.
Siamo fuori. Tempo ideale per i bombardamenti: l'aria resa limpidissima dal vento, il mare e il cielo che illuminano la città di bianco. Tempo ideale per pattinare. I pattini sono nascosti nel casotto del calzolaio, nell'androne[6] dell'ingresso di casa mia. È una costruzione di legno scuro e dentro c'è il calzolaio con il grembiule di cuoio sotto una lampadina bassa e verde. La figlia della portinaia gli tiene compagnia fra le suole. Non è per niente seria: si stringe a lui con la scusa di contare i **punti**.
- E se l'allarme non suona? È stato tutto inutile.
- Suona, suona. Sarebbero scemi: guarda che bel tempo.
Infatti suona. La città si vuota di colpo. Corrono le donne con due pellicce sulle spalle, le bambine con le bambole, gli uomini si arrotolano una sigaretta correndo. Usano un apparecchio bellissimo, di metallo, con lo stantuffo come una siringa.
Anch'io ho provato a fumare una volta: carta di giornale e paglia. Così ho vomitato, e poi mai più. Finito. Risolto per sempre il problema del fumo.
Piazza Grande rimane deserta: una spianata, col mare tra i pennoni[7]. Una volta era divisa in due quadrati, tagliati da una strada. Ai bambini era proibito attraversare la strada per via delle macchine, e io una mattina ero rimasta in un quadrato e la mamma nell'altro, a chiacchierare con le amiche. Io lì, come su una zattera, completamente sola per la prima volta. Per la vicinanza del mare avevo l'impressione che sarebbe galleggiata via, sempre più lontano, oltre il confine dell'Italia: voleva dire perdersi, non tornare mai più.
Ma da qualche anno la piazza l'hanno unita, è tutta **pari**, fino alla riva; non c'è niente come gli allarmi e questo spazio per anelare a pattinare, meno quando tira la bora, che può spingerti fino in acqua. Oppure sotto il treno: c'è un treno merci che passa lungo la riva, e sempre si dice ai bambini: - Sta attento che può tagliarti a metà come il povero Gigi -. Gigi era infatti un bambino che correva verso il mare senza guardarsi intorno, e il treno l'aveva tagliato proprio a metà, «alla **cintura**» precisano sempre le mamme.
Invece in mare c'è volato davvero il papà della mamma, che si chiama Celeste e viene da Mirandola. Lì tutti vanno in bicicletta, nella campagna tra il frumento; lui ha visto un bel tratto **liscio**, la bora la sentiva, ma pensava che bastasse stringersi bene il fondo dei calzoni con le mollette da biancheria, e invece di colpo è stato soffiato in mare. Però lui a casa aveva due libri: uno di aritmetica (perché era stato maestro) e uno sulle erbe. E con le erbe guarisce tutti i suoi mali. Così anche quella volta si è fatto passare il raffreddore, però dopo non è andato mai più in bicicletta ed è rimasto avvilito.
Io e Luisa abbiamo pattinato in lungo e in largo, tanto più che bombe niente, solo passano gli aerei, e noi seguiamo la loro traiettoria sui pattini.
Mia sorella è bellissima: ha tutto quello che io non ho (anche vent'anni più di me, perché è nata dalla prima moglie del mio papà, che ha parlato «in lingua» tutta la vita, e poi è morta dicendo: «Pia Bartolotto» - perché così si chiamava da signorina - «magna risotto», infatti stava proprio mangiando risotto e piselli): dipinge, parla il francese con la «r», suona il piano a quattro mani, mette l'essenza di pino nell'acqua sopra la stufa, porta gli orecchini (perché ha un neo viola su un lobo) e soprattutto ha sempre le guance molto rosse. È anche molto «fine» (è la sua parola preferita) e non vuole saperne

[6] Androne: Negli edifici, vano d'ingresso tra il portone e il cortile interno o le scale.
[7] Pennoni: Antenne orizzontali poste sull'albero di un veliero per sostenere le vele quadre.

di sposare un affascinante pittore, che io sposerei di volo, soltanto perché è un trovatello e all'ospizio gli hanno messo nome Stultus.
[…]
Mi piace passeggiare con lei sui moli; porta un turbante lilla in testa, e vestiti leggeri che si taglia sui modelli in carta di “Mani di Fata”, e scarpe alte col tacco di sughero. Ha anche guanti di filo (ingialliti nel tè, perché è più fine), così i microbi faticano un po' a raggiungerla. Tutti la guardano e io sto lì accanto a lei con le trecce lunghe lunghe, come le orecchie di un cocker.

(da D. Ziliotto, Un chilo di piume, un chilo di piombo, Einaudi Ragazzi, Trieste 1993)

Seconda parte

Simone Valesini

Potenziali rischi di contaminazione batterica nell’erba artificiale dei campi da gioco

A volte il pericolo si annida in posti insospettabili, come un campo da calcetto in erba sintetica. E non si tratta di fratture, contratture o altri tipi di incidenti sportivi, ma di batteri potenzialmente dannosi che contaminano il terreno di gioco, provenienti dalle suole degli scarpini, dal sudore, dallo sputo dei giocatori e dall'acqua con cui viene lavato il manto sintetico. A suggerirlo è un recente studio condotto da un gruppo di ricercatori coordinato da Cinzia Randazzo, professoressa di Microbiologia Agro-alimentare dell'Università di Catania.

E la pulizia, effettuata solitamente con una semplice spruzzata d'acqua, unita alle alte temperature che raggiunge l'erba artificiale scaldata da lunghe ore di sole, non fanno che favorire la proliferazione batterica.

"L'idea mi è venuta pensando a mio figlio", ricorda Randazzo raccontando la genesi della sua ricerca. "I bambini trascorrono moltissimo tempo giocando a calcetto e, forse per deformazione professionale, mi sono resa conto che non abbiamo alcuna idea di quali microorganismi siano presenti su quei campi di gioco". Sbucciature e altri traumi che si possono riportare durante una partita, aggiunge l'esperta, rappresentano **la porta d'ingresso** ideale per batteri potenzialmente dannosi. Per questo, sarebbe importante conoscere con precisione il livello di contaminazione dei campi da gioco.

Per scoprirlo, il team di ricercatori guidato da Randazzo ha raccolto campioni in svariati punti del manto di campi appartenenti a differenti impianti sportivi della Sicilia Orientale. I risultati, simili in tutti i campi esaminati, hanno rilevato la presenza di molteplici microorganismi appartenenti a gruppi batterici potenzialmente pericolosi, come stafilococchi, Pseudomonas, e soprattutto l'Escherichia coli. "Le nostre analisi hanno evidenziato la presenza di una contaminazione batterica rilevante, anche se non necessariamente pericolosa, nel manto sintetico dei campi", chiarisce Randazzo. "Quella che emerge però è senz'altro la scarsa conoscenza che abbiamo dei batteri presenti in questi campi tra cui potrebbero **annidarsi** molte specie patogene, e la mancanza di una normativa a riguardo".

(Da: http://www.repubblica.it/scienze/2016/10/2)

PRIMA PARTE

Leggi attentamente il testo *Un chilo di piume, un chilo di piombo* e risolvi gli esercizi proposti.

1. a) In quale città italiana è ambientato il racconto?

A Trento

B Genova

C Trieste

D Bologna

(1 punto)

1. b) Riporta qui sotto almeno due elementi o parole, presenti nel testo, che sostengono la risposta data alla domanda 1. a.

_____

(1 punto)

2. Qual è il segnale di preallarme? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

(2 punti)

3. Spiega in modo completo e corretto quale ragionamento fa l'autrice quando conclude che il tempo ideale per i bombardamenti è anche il tempo ideale per pattinare.

_____

_____

_____

(3 punti)

4. Le due amiche si dicono: "E se l'allarme non suona? È stato tutto inutile." Che cosa è stato inutile?

_____

(1 punto)

5. Che cosa hanno fatto le due bambine durante l'allarme? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

(2 punti)

6. In che modo la protagonista ha risolto il problema del fumo?

A Dopo essere stata male la prima volta ci si abituò.

B Usò una nuova tecnica di arrotolamento della sigaretta.

C Non tentò più di fumare.

D Comperò tabacco e carta da sigarette.

(1 punto)

7. Che cosa è successo al nonno della protagonista?

_____

_____

(1 punto)

8. Dal racconto si può capire che (cerchia le due risposte esatte):

A A Mirandola non c'è il mare.

B A Mirandola non hanno i treni.

C A Mirandola non si può andare in bicicletta.

D A Mirandola non c'è la bora.

E Basta mettere una molletta sui fondi dei pantaloni per non cadere in mare.

(2 punti)

9. Scrivi i due aggettivi con i quali la protagonista descrive la sorella.

_____

(1 punto)

10. Spiega in modo esauriente perché la sorella della protagonista ha vent'anni più di lei.

_____

(2 punti)

11. Che cosa sa fare la sorella della protagonista? Elenca almeno tre abilità (passatempi).

_____

(1 punto)

12. Quale similitudine ha usato la protagonista per descrivere come si sentiva accanto alla sorella?

_____

(1 punto)

13. Che cosa significa "*…io sposerei di volo,…*"?

_____

_____

(1 punto)

VOLTA IL FOGLIO.

14. Spiega che cosa significano nel testo i termini in grassetto.

14. a) **Punti**

A Segni di punteggiatura

B Qualcosa che appare piccolo

C Unità per valutare una gara, un esame

D Tratto di filo passato con l'ago

(1 punto)

14. b) **Pari**

A Identico

B Divisibile per due

C Senza dislivelli o sporgenze

D Equivalente

(1 punto)

14. c) **Cintura**

A Fascia, in tessuto o pellame

B Altezza del girovita

C Area che circonda un centro abitato

D Cinta, cerchia

(1 punto)

14. d) **Liscio**

A Privo di asperità, non ruvido

B Semplice, facile

C Pianeggiante

D Molto calmo

(1 punto)

SECONDA PARTE

Leggi attentamente il testo *Potenziali rischi di contaminazione batterica nell'erba artificiale dei campi da gioco* e risolvi gli esercizi proposti.

15. Che cosa ha portato la professoressa Randazzo a condurre la sua ricerca? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

_____

(2 punti)

16. Dov'è stata condotta la ricerca guidata da Cinzia Randazzo? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

(1 punto)

17. Da dove provengono i batteri potenzialmente dannosi che si trovano in un campo da calcetto in erba sintetica? Le risposte attese sono quattro.

_____

_____

_____

_____

(4 punti)

18. Perché la pulizia dei campi favorisce il proliferare dei batteri?

_____

_____

(2 punti)

19. In che modo i batteri possono diventare dannosi per il corpo umano?

_____

(1 punto)

20. Che cosa ha rilevato la ricerca?

A Sui campi di calcio di erba sintetica non c'è alcun pericolo.

B Sui campi di erba sintetica si trovano soltanto batteri molto dannosi.

C Sui campi di erba sintetica ci sono molti batteri, probabilmente non tutti dannosi.

D Sui campi di erba sintetica non si trovano batteri potenzialmente dannosi.

(1 punto)

21. A quale linguaggio settoriale appartiene l'espressione "contaminazione batterica rilevante"?

A Al linguaggio dello sport

B Al linguaggio della biologia

C Al linguaggio della chimica

D Al linguaggio della fisica

(1 punto)

22. Trasforma l'elemento nominale contenuto nella frase, e segnato in corsivo, in una frase verbale.

Ciò che emerge però è senz'altro *la scarsa conoscenza che abbiamo dei batteri presenti in questi campi*. (la frase andrà costruita attorno al verbo conoscere)

Comincia così:

Ciò che emerge però è senz'altro che _____

_____

(2 punti)

23. a) Nel testo trovi sottolineata due volte l'espressione "potenzialmente dannosi". Qual è il suo significato?

_____

_____

(1 punto)

23. b) Nel testo trovi sottolineata una volta l'espressione "non necessariamente pericolosa". Qual è il suo significato?

_____

_____

(1 punto)

24. Trasforma in indiretto il discorso diretto.

La professoressa Randazzo ricordava: "L'idea mi è venuta pensando a mio figlio."

_____

_____

_____

(3 punti)

25. Spiega il significato delle due espressioni figurate presenti nel testo.

25. a) rappresentano **la porta d'ingresso** ideale per batteri

_____

_____

(1 punto)

25. b) tra cui potrebbero **annidarsi** molte specie patogene

_____

_____

(1 punto)

26. Cerchia in ciascun elenco la parola di significato contrario a quella data.

26. a) **proliferazione:** generazione, diffusione, limitazione, crescita

(1 punto)

26. b) **contaminazione:** inquinamento, depurazione, contagio, trasmissione

(1 punto)

26. c) **evidenziare:** sottolineare, sminuire, ingigantire, distinguere

(1 punto)

27. Racconta un’esperienza pericolosa, vissuta da te o da qualche persona che conosci; spiega come si è conclusa la vicenda, e che cosa hai imparato da essa.

A	B	C	D	E	F
2	2	2	2	2	2

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela, 6. razred, I. del

Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, 6. razred, II. del

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.3.2.2: Specifikacijska tabela, 9. razred, I. del

Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, 9. razred, II. del

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine predstavlja posodobljen *Učni načrt za madžarščino kot materinščino*, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je Strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine je v šolskem letu 2018/2019 opravljalo 18 učencev 6. razreda dvojezičnih osnovnih šol, ki so od možnih 40 točk dosegli povprečno 28,06 točke, kar je 70,14 %.

Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	18
Število postavk	27
Možne točke	40
Povprečno število točk	28,06
Povprečno število odstotnih točk	70,14
Standardni odklon odstotnih točk	14,64
Indeks težavnosti	0,70
Indeks zanesljivosti	0,79

Dosežki po spolu in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 6. razredu je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato podatki ne omogočajo analize po spolu in regijah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščno besedilo je bilo neumetnostno besedilo z naslovom *KINCSEM – MINDEN IDŐK LEGEREDMÉNYESEBB LOVA*; vzeto je bilo s spletne strani www.lovasok.hu, slika pa z naslova www.pinterest.com. Besedilo je bilo prirejeno za potrebe NPZ in je bilo opremljeno s fotografijo, na katero se ni navezovala nobena naloga.

V I. delu preizkusa je bilo 14 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk pa 24.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo okoliščinsko/pragmatično, pomensko ter metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo (izbiranje pravilnih trditev o sporočevalcu) je za 2 točki zahtevala 1. naloga (IT = 0,86).

Pomensko razčlembo (zmožnost razumevanja besedila kot celote oz. posameznih delov besedila ter zmožnost razumevanja pomena posameznih besed oz. besednih zvez) so zahtevale 2.–8. naloga, za skupno 11 točk. Najbolje rešena je 3. naloga (IT = 0,89), pri kateri so morali učenci izpolniti preglednico s kratkimi odgovori o kraju, času in dogodkih, ki so omenjeni v besedilu. Po uspešnosti reševanja ji sledita 2. in 7. naloga (IT = 0,75; IT = 0,72). Pri 2. nalogi so učenci izbirali ustrezno temo dveh odstavkov besedila, pri 7. nalogi pa iskali najprimernejšo nezaznamovano sopomenko slogovno zaznamovane besede. Dobro so rešili tudi 4. (IT = 0,69), 8. (0,67) in 6. nalogo (0,61). Pri 4. nalogi so ugotavljali pravilnost trditev, pri 8. so morali izpisati protipomenko dane besede iz besedila, pri 6. pa za dani izraz izpisati slogovno zaznamovano besedno zvezo iz besedila. Najslabše rešena naloga tega dela je 5. naloga (IT = 0,44), ki je zahtevala samostojno utemeljevanje.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge 9–14, za skupno 11 točk. Z njimi smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikovnih pojmov, pravopis in funkcionalno rabo jezika. Najbolje je bila rešena 10. naloga (IT = 1,00), ki je zahtevala deljenje dane besede. Sledita ji 11.a- (IT = 0,89) in 12. naloga (0,78), pri prvi je bilo potrebno dane besede postaviti v pravilni abecedni red (kar je v madžarščini zaradi kratkih in dolgih samoglasnikov in soglasnikov dokaj zahtevna naloga), druga pa je zahtevala pravilno vstavljanje dolgih samoglasnikov in soglasnikov ter črk *j* oz. *ly* . Učenci so dobro rešili tudi 9. in 11.b-nalogo (IT obeh je 0,61). Pri 9. nalogi so morali tvoriti zložene besede in jih uporabiti v povedih, 11.b-naloga pa je zahtevala poznavanje besednih vrst. Učenci so bili manj uspešni pri reševanju 13. naloge (IT = 0,48), ki je zahtevala dopolnitev povedi s pravilnimi skloni samostalnikov. Najslabše rešena je bila 14. naloga (IT = 0,17), ki je zahtevala pretvorbo vprašalne povedi v velelno.

Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela, 6. razred, I. del

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1.01	I.	Naloga izbirnega tipa. Preverja okoliščinsko/pragmatično razčlembo Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,86	-0,13
1.02.	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,75	0,81
1.03	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,89	0,17
1.04	I. in III.	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj do zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,69	0,25
1.05	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,44	0,35
1.06	III.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,61	0,31
1.07	III.	Naloga izbirnega tipa. Preverja razumevanje pomena besed. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,72	0,33
1.08	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje pomena besed. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,67	0,28
1.09	II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,61	-0,07
1.10	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	1,00	
1.11.a	I.	Naloga razvrščanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,89	0,36
1.11.b	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,61	0,38
1.12	II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,78	0,20
1.13	II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,48	0,34
1.14	II.	Naloga odprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,17	0,44

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na odlomek ***Csoda és Kósza mint festők*** iz romana *Csoda és Kósza* avtorja Zoltána Czigánya. Besedilo je bilo prirejeno za potrebe NPZ in je bilo opremljeno z ilustracijo iz knjige, na katero se ni navezovala nobena naloga.

V tem delu preizkusa je bilo osem nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk pa 16.

Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila ter zmožnost tvorbe krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Samostojno razumevanje in razčlenjevanje izhodiščnega umetnostnega besedila so preverjale naloge 1–7 za skupno 10 točk. Učenci so najbolje rešili 4. in 7. nalogo (IT obeh je 0,89), pri prvi so morali povedi razvrstiti v pravilni vrstni red dogajanja, pri drugi pa izbrati pravilne sopomenke za dane besede. Po uspešnosti reševanja jima sledijo 1., 3.b- in 6. naloga (IT vseh je 0,83). Pri 1. nalogi so morali učenci poimenovati avtorja in napisati

naslov knjige, iz katere je odlomek, pri 3.b-nalogi izbrati namen izjave enega od književnih oseb, pri 6. nalogi pa razložiti vzrok dejanja ene od književnih oseb. Dobro so rešili tudi 3.a- in 5. nalogo (IT obeh je 0,78). Pri 3.a-nalogi so morali izpisati del povedi, ki je povzročil zmedo dogajanja odlomka, pri 5. nalogi pa se odločiti, kateri od dveh konjev je bil pametnejši, in svojo izbiro utemeljiti. Učenci so nekoliko slabše rešili 2. nalogo (IT 0,64), kjer so morali izpisati kraj dogajanja in poimenovati lastnika konjev.

Tvorbna naloga je bila 8. naloga, pri kateri so morali v imenu enega od konjev, torej v prvi osebi ednine pripovedovati zgodbo iz odlomka. Naloga je bila ovrednotena s 6 točkami: vsebina (2 točki), slog (2 točki), zgradba (1 točka) in pravopis (1 točka). Učenci so bili najuspešnejši pri kriteriju zgradba (IT = 0,72), nekoliko manj pa pri vsebini in pravopisu (IT obeh je 0,61), najmanj pa pri slogu (IT = 0,56).

Preglednica 4.2.3.1.3: Specifikacijska tabela, 6. razred, II. del

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
2.01	I.	Naloga dopolnjevanja. Preverja razumevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,83	0,02
2.02	I.	Naloga dopolnjevanja. Preverja razumevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,64	0,33
2.03.a	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,78	0,12
2.03.b	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,83	0,62
2.04	III.	Naloga razvrščanja. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,89	0,63
2.05	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,78	0,54
2.06	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,83	0,26
2.07	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,89	0,33
2.08A	III.	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila. Tvorba kratke zgodbe po danih navodilih. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,61	0,53
2.08B	III.		0,56	0,44
2.08C	III.		0,72	0,38
2.08D	II.		0,61	0,57

SKLEPNE UGOTOVITVE

Učenci so na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine v 6. razredu v šolskem letu 2018/19 dosegli dve odstotni točki boljši rezultat kot v preteklem letu. Zagotovo na uspešnost reševanja vpliva tudi tema besedila, letošnja je bila učencem po besedah učiteljev zelo všečna (neumetnostno besedilo pripoveduje o najbolj znanem madžarskem tekmovalnem konju, umetnostno besedilo pa je hudomušna zgodba o dveh konjih). Predmetna komisija je z rezultati NPZ zadovoljna. Ugotavljamo, da imajo učenci dobro razvito zmožnost bralnega razumevanja in uspešno rešujejo naloge besedno-slovnične razčlembe, so pa manj uspešni pri reševanju nalog odprtega tipa. Pri pouku je potrebno več pozornosti nameniti bogatenju besedišča, izražanju lastnega mnenja, tvorbi besedil in pravopisu.

»Če je na šolskem ali na državnem nivoju kandidatov malo, so vse analize le orientacijskega pomena in jih kaže upoštevati s preudarkom.« (*ORODJA za analizo izkazanega znanja ob zaključku srednje šole*. Splošna matura [Elektronski vir] : priročnik za uporabo / Darko Zupanc ... [et al.]. - El. knjiga. - Ljubljana : Državni izpitni center, 2014)

Elektronsko vrednotenje smo izvedle članice PK z ostalimi učiteljicami madžarščine. Z izvedbo vrednotenja smo v celoti zadovoljne, saj ni bilo nobene poizvedbe. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na srečanju študijske skupine.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

KINCSEM – MINDEN IDŐK LEGEREDMÉNYESEBB LOVA

(1.) Uccu neki, olvassunk! S hogy mit? Hát, egy kis rekordot. Mert hogy abból sohasem elég. Itt van mindjárt a lóversenyek legnagyobb sztárja, egy igazi négylábú, aki meghódította az egész világot. Hogy ki ő?

(2.) Én személy szerint imádom a lovakat. Persze, csak úgy, tisztes távolságból, de azért egyszer szívesen kipróbálnám, hogy milyen, amikor az ember nyeregben érzi magát, amikor ló és lovas vágtat a szélben. Biztosan nagyon jó lehet. Ezek az állatok fantasztikus teljesítményre képesek. Itt van mindjárt egy igazi világsztár, a lovassport egyik legnagyobb alakja, Kincsem, a Magyar Csoda.

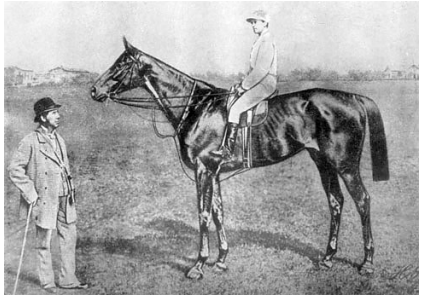

Kincsem, mellette trénere, Hesp

(3.) 1876 és 1879 között **56 versenyen indult, és kivétel nélkül** mindegyiken ő állhatott a „dobogó” legfelsőbb fokára. Persze, nem amolyan nevenincs versenyekről van szó, hanem a legrangosabb viadalokról, olyanokról, amelyeket Hannoverben, Bécsben, Prágában és Angliában rendeztek meg. Pályájának csúcspontját az 1878-as, 4000 méter hosszú, angliai Goodwood-kupa jelentette.

(4.) Természetesen egy ilyen világsztár életéről rengeteg legenda születik. Így Kincsem története sem mindennapi. Már születése körül is kialakultak mendemondák, így csak annyi bizonyos, hogy 1874-ben Tápiószentmártonon látta meg a napvilágot. Egyéves korában Gödre került, de nem szállították, mint a mai versenylovakat, hanem a négy lábán tette meg a két napig tartó utat. Lakhelye a gödi csárda volt, amely már akkor is közel ötszáz éve állt, és a mai napig is állnak a falai. A csárda udvarán állt egy kút, amely azt a vizet adta, amelyet a patás ivott. Kincsem még külföldi versenyei alkalmával is **csak hazai vízzel volt hajlandó oltani szomját**, éppen ezért mindig vele utazott egy tartálykocsi, friss magyar nedűvel.

(5.) Kincsem egyéves koráig nem volt az addigi tulajdonos istállójának éke. Éppen ezért eladásra szánták másik öt lóval egyetemben. A másik öt el is kelt, Kincsem azonban maradt, mert hát **szegény senkinek nem kellett**. Aztán kétéves korában már egyre inkább kezdett hasonlítani a versenyző mamára, és Blaskovich Ernő, a tulajdonos úgy döntött, megkezdi a ló felkészítését a versenyekre. Élete legelső versenyén, **1876-ban Berlinben megnyerte az 1000 méteres távot**. Innentől kezdve meg sem állt az angliai Goodwood-kupáig.

(6.) A kupa elnyerése után Angliából rengeteg újságíró, szakember, istállótulajdonos érkezett Gödre, hogy megcsodálja a Magyar Csodát. Göd ezzel a „lóvilág” középpontja lett. A kanca 1879-ben vonult vissza. Még nyolc évig élt, majd 13 éves korában az örök „lómezőkre” vágtázott. Emlékét a gödi Kincsem-emlékpark őrzi.

(A www.lovasok.hu nyomán. A kép forrása: www.pinterest.com. Letöltve: 2015. február 9-én.)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Csoda és Kósza mint festők

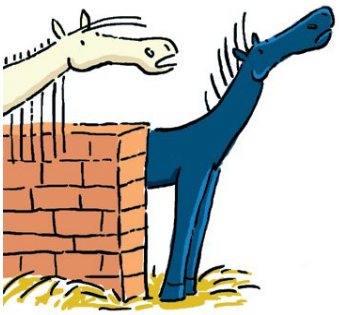

− Megáll az eszem! − mondta Kósza. […]
− Na, de mért áll meg az eszed? − érdeklődött Csoda.
− Képzeld el, Gyöngyi néni mit mondott nekem! Állok kint, a karámban, nézem a domboldalt […], amikor azt hallom, hogy Gyöngyi néni azt mondja Sajó bácsinak: te, Sajókám, nézd, milyen jól fest ez a ló! Mi az, hogy fest ez a ló? Nem látták, hogy csak állok és nézelődöm? Láttak nálam festéket? Láttak előttem vásznat? Nem volt ott semmi! És Gyöngyi néni mégis azt mondta, hogy jól fest ez a ló.

− Jaj, Kósza! − sóhajtott Csoda. – Még nem hallottál olyat, hogy milyen jól fest ez a kalap rajtad? Vagy milyen jól festesz ebben a ruhában? Nem csak festőknek mondják, hogy jól festesz. Ha valami jól áll, vagy jól néz ki, arra lehet azt is mondani, hogy jól fest. Érted már?

Kósza mintha bólintott volna, de ettől kezdve mégsem hagyta nyugodni a festés […]

Másnap föl is adta a hirdetést a gödöllői újságban: Festést vállalok. Gödöllő. Tanya. Kósza. Nem is kellett sokáig várni. Hamarosan megjelent egy kövér nő lila ruhában, sárga szalmakalappal a fején, odadöcögött Gyöngyi nénihez, és így szólt:
− Itt vannak a festők?
− Mit tetszik, kérem? − kérdezte Gyöngyi néni.
− Hogy a festők itt vannak-e?
− Miért, maga festőket hívott ide? − csodálkozott Gyöngyi néni.
− Dehogyis! Én jöttem a festőkhöz. Ne haragudjon, ez a cím volt megadva. Az újságban olvastam a hirdetést.

Gyöngyi néni csak széttárta a karját. De Kósza figyelmesen fülelt. Még azt is hallotta, amikor a nő azt mondta:
− Ha mégis megjönnének a festők, mondja meg nekik, hogy a Patkó utca 5-ben várom őket […]

Másnap Kósza jelentkezett Gödöllőn, a Patkó utca 5-ben. A lila ruhás nő otthon sem volt, csak a kisfia, aki ugyan csodálkozott, hogy egy ló jött festeni, de azért betessékelte az ajtón.
− Anyukám mondta, hogy jönnek majd festők, mert a lakásunkat ki kell festeni.
− Hogyhogy a lakást? −kérdezte Kósza. − Hol van a vászon, hol a festőállvány? Hol festhetem meg a képet?
− Hogyhogy a képet? − kérdezte a lila ruhás nő fia. – A lakást kell kifesteni. Nem látja, hogy milyen mocskosak a falak?
− Ahá! − bólogatott Kósza. – Szóval freskó! − Mert Kósza művelt volt […]

Kósza ledobta […] a lila, a sárga és a piros festékeket. Belelóbázta a farkát a sűrű festékekbe, és a gödöllői lakás falán elkezdte megmintázni a lila ruhás hölgyet. […] Tulajdonképpen a fal úgy nézett ki, mintha lehányták volna háromféle festékkel. […]

Délután megérkezett a lila ruhás nő. Ahogy a lakásba lépett, már rosszat sejtett, mert azonnal beleragadt a cipője a lassan száradó festékbe.
− Jesszusom, mi ez?
− Semmi-semmi, festettem csak − mondta Kósza.
− Jesszusom, egy ló! – kiáltotta a lila ruhás nő.

(Részlet Czigány Zoltán Csoda és Kósza c. művéből)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a *Kincsem – minden idők legeredményesebb lova* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Melyik két állítás igaz a szöveg szerzőjére? Karikázd be a betűjelüket!

   A A szöveget egyes szám első személyben írta meg.

   B A szöveget egy tankönyvben jelentette meg.

   C Azért írta meg a szöveget, mert szeret lovagolni.

   D Szereti a lovakat, de még nem lovagolt.

(2 pont)

2. Miről szólnak a megadott bekezdések? Írd a vonalra a megfelelő betűjelet!

   3. bekezdés: _____

   5. bekezdés: _____

   A a Kincsemmel kapcsolatos legendákról

   B Kincsem versenylóvá való neveléséről

   C Kincsemnek a versenyzés befejezése utáni életéről

   D Kincsem versenyeiről és sikereiről

(2 pont)

3. Írd a táblázatba a hiányzó adatokat!

Helység	Évszám	Esemény
	1874	
Berlin		

(2 pont)

4. Igazak (I) vagy hamisak (H) az állítások? Karikázd be az I-t vagy a H-t!

Kincsem a versenyek során nem ivott meg bármilyen vizet.	I	H
Már születésekor kiderült, hogy tehetséges versenyló lesz belőle.	I	H
Kincsem anyja is versenyló volt.	I	H

(3 pont)

5. Miért éppen Gödön hozták létre a Kincsem-emlékparkot? Válaszodat mondatban fogalmazd meg!

_____

_____

_____

(1 pont)

6. Írd ki az utolsó bekezdésből az alábbi szó jelentésének megfelelő szószerkezetet!

elpusztult (meghalt) _____

(1 pont)

7. Mivel helyettesíthetnénk a mondatban az aláhúzott szót? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

Persze, nem amolyan <u>nevenincs</u> versenyekről van szó, hanem a legrangosabb viadalokról...

A fontos

B jelentéktelen

C híres

D izgalmas

(1 pont)

8. Írd ki a 4. bekezdésből az alábbi szó ellentétes jelentésű párját!

kevés _____

(1 pont)

9. Alkosd meg a megadott szavakból a mondatokba illő összetett szavakat, és írd be őket a megfelelő helyre! Két szó felesleges.

áru, asztal, cikk, fiók, író, újság

Januárban megjelent egy _____ az osztályunkról.

Az _____ az ablak előtt áll.

(2 pont)

10. Válaszd el minden lehetséges helyen!

viadalok _____

(1 pont)

11. a) Számozással (1-től 5-ig) állítsd betűrendbe az alábbi szavakat!

_____ tisztes

_____ friss

_____ szegény

_____ fantasztikus

_____ hazai

(1 pont)

11. b) Milyen szófajúak az a) feladat szavai? Írd a vonalra!

_____

(1 pont)

12. Pótold a hiányzó rövid vagy hosszú magánhangzókat és mássalhangzókat, illetve a *j* vagy *ly* betűt!

A Kincsem Park a legnagyo____ lóversenypá____a Budapesten.

A 84 hektáros parko____ Kincsemről neve____ték el.

(2 pont)

13. Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben megadott szavak megfelelően toldalékolt alakjával!

A _____ ló világszerte híres és elterjedt fajta.
(Lipica)

A ménest régen szlovén területről _____ menekítették.
(Magyarország)

Így ma ott is rendelkeznek ilyen _____.
(lovak)

(3 pont)

14. Alakítsd át felszólító mondattá az alábbi kérdő mondatot úgy, hogy a szám és a személy változatlan maradjon!

Tanulsz lovagolni?

_____

(1 pont)

II. RÉSZ

Figyelmesen olvasd el a *Csoda és Kósza mint festők* című szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Egészítsd ki a szövegre vonatkozó mondatot a megfelelő szavakkal!

   A szöveg a _____ című mesekönyvből való,

   amelyet _____ írt.

   (1 pont)

2. Írd a vonalakra a megfelelő tulajdonneveket!

   Itt él a két ló: _____.

   A lovak tulajdonosa egy házaspár:

   _____ és _____.

   (2 pont)

3. a) A furcsa kalandot egy félreértett mondat okozza. Írd ki a mondatnak azt a részét, amely a félreértést okozza!

   _____

   (1 pont)

3. b) Mit akart a néni ezzel a mondattal mondani?

   A Hogy Kószának jól áll a kalap.

   B Hogy Kósza jól tud festeni.

   C Hogy Kószának jól áll a ruha.

   D Hogy Kósza jól néz ki.

   (1 pont)

4. Számozással (1-től 5-ig) állítsd időrendi sorrendbe a mondatokat!

_____ A nő felháborodik a kifestett fal láttán.

_____ Kósza hirdetést ad fel az újságba.

_____ Kósza munkához lát.

_____ Kószáéknál megjelenik a lila ruhás nő.

_____ Kósza elmegy a Patkó utcai lakásba.

(2 pont)

5. Szerinted melyik ló volt az okosabb? Indokold meg a válaszodat!

_____

_____

_____

(1 pont)

6. Fogalmazd meg, Kósza miért éppen a lila, sárga és piros színeket használta a festéshez!

_____

_____

(1 pont)

7. Írd a szövegből kiemelt szavak elé a jelentésük betűjelét!

_____	fülel	A	bólogat
_____	döcög	B	hallgatózik
		C	ballag
		D	siet

(1 pont)

8. Képzeld el, hogy te vagy Kósza, és Csodának beszámolsz a Patkó utcai festésről! Meséld el ezt 5–7 mondatban!

A	B	C	D
2	2	1	1

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine predstavlja posodobljeni *Učni načrt za madžarščino kot materinščino*, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je Strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je v šolskem letu 2018/19 opravljalo 16 učencev 9. razreda dvojezičnih osnovnih šol. Od možnih 60 točk so jih dosegli povprečno 39, kar je 65 %.

Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	16
Število postavk	40
Možne točke	60
Povprečno število točk	39
Povprečno število odstotnih točk	65
Standardni odklon odstotnih točk	17,70
Indeks težavnosti	0,65
Indeks zanesljivosti	0,90

Dosežki po spolu in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato podatki ne omogočajo analize po spolu in regijah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščni besedili I. dela preizkusa znanja sta bili intervju s priljubljeno voditeljico kuharske oddaje na kanalu Duna TV z naslovom *Borbás Marcsi a Gasztroangyal című műsorról* in novica iz madžarskega tednika Népújság o snemanju njene oddaje v Prekmurju.

Prvo besedilo je bilo prirejeno po viru s spletne strani www.hirado.hu in opremljeno s fotografijo, na katero se neposredno ni navezovala nobena naloga.

V tem delu preizkusa je bilo 15 nalog, povezanih z izhodiščnima besediloma, skupno število točk je 36.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo okoliščinsko/pragmatično, pomensko, metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo ter tvorjenje besedila.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo sta zahtevali 1. in 2. naloga. Prva (IT = 0,47) je bila sestavljena iz delov a) in b) in je zahtevala izbiro ustreznega vira izmed navedenih ter utemeljitev izbire. Pri drugi (IT = 0,94) so morali učenci izbrati zvrst prvega izhodiščnega besedila. Skupno število točk je 3.

Pomensko razčlembo (razumevanje besedila oziroma delov besedila in zmožnost razumevanja pomena posameznih besed oz. besednih zvez) so zahtevale naloge od 3–8, skupno število točk je 14.

Učenci so najbolje rešili 3. in 8. nalogo (IT obeh je 0,88). Pri prvi so morali na podlagi danega dela besedila zapisati dve stvari, ki ju ima voditeljica oddaje za pomembni pri svojem delu, pri drugi pa so morali izbrati ustrezni pomen dveh tujk. Med dobro rešene spadajo tudi 7.a-naloga (IT = 0,85), ki je zahtevala izpis podatkov (prizorišče, kuhar/kuharica, jed) iz drugega izhodiščnega besedila, 6. naloga (IT = 0,84), kjer so morali z uporabo istega besedila na kratko odgovoriti na vprašanja o snemanju oddaje v Prekmurju, in 5. naloga (IT = 0,83), pri kateri so

učenci ugotavljali pravilnost trditev o prvem besedilu. Nekoliko slabše je bila reševana 4. naloga (IT = 0,75), ki je naloga odprtega tipa in je zahtevala identifikacijo ter ubeseditev ciljev oddaje. Najslabše reševana naloga tega sklopa je 7.b-naloga (IT = 0,56), ki je vsebovala tudi fotografijo, katere opis so morali učenci dopolniti z uporabo drugega izhodiščnega besedila.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge od 9–14. S temi nalogami smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov in funkcionalno rabo jezika. Skupno je bilo mogoče doseči 13 točk.

Najbolje rešena je bila 14.b-naloga (IT = 0,88), pri kateri so morali učenci nadaljevati glavni stavek z vzročnim odvisnikom. Uspešni so bili tudi pri reševanju 14.a-naloge (IT = 0,75), pri kateri so morali izbrati ustrezni grafični prikaz dane priredno zložene povedi, in 12. naloge (IT = 0,71), kjer so morali samostalnike opremiti z ustrezno končnico, skladno s sobesedilom povedi. Nekoliko slabše so rešili 13. nalogo (IT = 0,67), kjer so morali iz dane povedi izpisati zahtevane stavčne člene, in 9. nalogo (IT = 0,63), ki je zahtevala tvorbo zloženih besed in njihovo uporabo v povedi. Učenci so slabo reševali 10. nalogo (IT = 0,38), kjer so morali glavni števnik 6. odstavka prvega izhodiščnega besedila zapisati z besedo. Najslabše reševana je bila 11. naloga (IT = 0,03), ki ja zahtevala dopolnjevanje dela recepta ene jedi z glagoloma v velelnem naklonu.

Tvorbna naloga je bila 15. naloga (IT = 0,64). Zahtevala je tvorbo krajšega neumetnostnega besedila (vabilo na predstavitev kuharske knjige, z uporabo danih podatkov in podatkov izhodiščnega besedila). Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (1 točka), zgradbo (2 točki) in pravopis (1 točka). Naloga je bila v celoti srednje dobro rešena (IT = 0,64). Največ težav je učencem povzročal pravopis (IT = 0,56).

Preglednica 4.2.3.2.2: Specifikacijska tabela, 9. razred, I. del

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1.01.a	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja okoliščinsko-pragmatično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,50	0,69
1.01.b	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja okoliščinsko-pragmatično razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,44	0,61
1.02	I.	Naloga izbirnega tipa. Preverja okoliščinsko-pragmatično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,94	0,15
1.03	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,88	0,10
1.04	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,75	0,35
1.05	I. in II.	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,83	0,67
1.06	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,84	0,27
1.07. a	II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,85	0,60
1.07. b	II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,56	0,65
1.08	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,88	0,49
1.09	III.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,63	0,28
1.10	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,38	0,21
1.11	II. in III.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje do zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,03	0,38
1.12	I. in II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,71	0,70

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1.13	I. in II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,67	0,49
1.14.a	I.	Naloga izbirnega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,18
1.14.b	II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,88	-0,16
1.15.A	III.	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila (vabila). Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,72	0,32
1.15.B	III.		0,63	0,49
1.15.C	III.		0,59	0,19
1.15.D	II.		0,56	0,82

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na odlomek iz romana z naslovom *Kockacukor* pisateljice Edit Sohonyai. Besedilo je bilo prirejeno za namen NPZ (izpuščeni določeni deli besedila).

V tem delu preizkusa je 14 nalog, povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 24. Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorjenja krajšega besedila (kreativno pisanje: nadaljevanje zgodbe).

Zmožnost razumevanja besedila so preverjale naloge od 3–10, pri katerih je bilo mogoče doseči skupno 11 točk. Učenci so najbolje rešili 3. nalogo (IT = 0,94), kjer so morali dopolniti manjkajoče podatke v osebni izkaznici glavne književne osebe. Sledi ji 7. naloga (IT = 0,81), ki je zahtevala izbiro ustreznega nadaljevanja ene trditve o ravnanju književne osebe. Učenci so dobro rešili tudi 5., 6.a- in 9. nalogo (IT vseh treh 0,75), od katerih je prva zahtevala dopolnjevanje povzetka dela besedila z ustreznimi besedami, druga ubeseditev namena književne osebe s pripravo omenjene jedi, pri tretji pa so morali učenci napisati nezaznamovano sopomenko podčrtane besede. Nekoliko manj uspešni so bili pri reševanju 4.a-naloge (IT = 0,63), ki je zahtevala ubeseditev načrtov glavne književne osebe. Slabše reševani sta 6.b- in 10. naloga (IT obeh 0,50), pri prvi so morali učenci na podlagi besedila predstaviti vražo, ki je navdihnila glavno književno osebo, pri drugi pa so morali iz danega odstavka izhodiščnega besedila izpisati danemu pomenu ustrezno besedno zvezo. Po uspešnosti reševanja sta najslabše reševani nalogi tega sklopa 8. (IT = 0,38), kjer so učenci morali zapisati čas in trajanje priprave jedi, in 4.b-naloga (IT = 0,31), ki je zahtevala utemeljevanje odgovora pri 4.a-nalogi.

Literarnovedno znanje so za 7 točk preverjale naloge 1, 2, 11, 12, in 13, pri katerih je bilo mogoče doseči skupno 7 točk. Najbolje rešena med njimi je 2. naloga (IT = 0,94), pri kateri so morali učenci ugotoviti zvrst besedila, iz katerega izvira odlomek. Uspešno so reševali tudi 11. nalogo (IT = 0,75), ki je zahtevala izbiro sodobnika avtorja izhodiščnega besedila. Nekoliko manj uspešno je bila rešena 12. naloga (IT = 0,72), kjer so morali učenci k danim naslovom romanov izpisati ustrezne avtorje iz prejšnje naloge. Nekoliko slabše so reševali 1. nalogo (IT = 0,63), pri kateri so morali izbrati dve pravilni trditvi o izhodiščnem besedilu. Najslabše rešena naloga tega sklopa je 13. naloga (IT = 0,13), ki je vsebovala kratek odlomek iz madžarskega romana in je zahtevala izpis avtorja besedila iz prejšnje naloge ter zapis imena in priimka glavne književne osebe.

Tvorbna naloga je bila 14., s katero smo preverjali zmožnost poustvarjalnega pisanja. Učenci so si morali izmisliti zgodbo o tem, kako bo glavna književna oseba realizirala svojo idejo. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (2 točki), zgradbo (1 točka) in pravopis (1 točka). Naloga je bila slabše rešena (IT = 0,47). Učencem sta največ težav povzročala slog in pravopis (IT obeh je 0,38).

Preglednica 4.2.3.2.3: Specifikacijska tabela, 9. razred, II. del

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
2.01	I. in II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,63	0,09
2.02	I.	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,94	0,00
2.03	I.	Naloga dopolnjevanja. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,94	0,59
2.04.a	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,63	0,51
2.04.b	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,31	0,61
2.05	II. in III.	Naloga dopolnjevanja. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje do zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,75	0,71
2.06.a	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,21
2.06.b	II.	Naloga odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,50	0,59
2.07	I.	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,81	0,44
2.08	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,38	0,45
2.09	II.	Naloga prepoznavanja. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,06
2.10.	II.	Naloga prepoznavanja in kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,50	0,56
2.11	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja literarnovedno znanje. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,52
2.12	I.	Naloga prepoznavanja in kratkega odgovora. Preverja literarnovedno znanje. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,72	0,24
2.13	I.	Naloga prepoznavanja in kratkega odgovora. Preverja literarnovedno znanje. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,19	-0,41
2.14.A	III.	Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,53	0,54
2.14.B	III.		0,38	0,56
2.14.C	III.		0,63	0,64
2.14.D	II.		0,38	0,69

SKLEPNE UGOTOVITVE

Učenci so na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine v 9. razredu v šolskem letu 2018/19 dosegli približno dve odstotni točki boljši rezultat kot v preteklem letu. Predmetna komisija je z rezultati NPZ sicer zadovoljna, čeprav ne zaznava pozitivnega premika pri nalogah odprtega tipa, ki zahtevajo samostojno povzemanje, sklepanje, utemeljevanje ipd. Učenci imajo težave tudi z razumevanjem implicitnih vsebin besedila, nekateri tudi s skromnejšim besediščem, saj so možnosti rabe madžarščine na narodnostno mešanem območju relativno omejene. Pri pouku je vsekakor potrebno več pozornosti nameniti bogatenju besedišča, izražanju lastnega mnenja, povzemanju, sklepanju, utemeljevanju in pravopisu.

»Če je na šolskem ali na državnem nivoju kandidatov malo, so vse analize le orientacijskega pomena in jih kaže upoštevati s preudarkom.« (*ORODJA za analizo izkazanega znanja ob zaključku srednje šole*. Splošna matura [Elektronski vir] : priročnik za uporabo / Darko Zupanc ... [et al.]. - El. knjiga. - Ljubljana : Državni izpitni center, 2014)

Elektronsko vrednotenje smo izvedle članice PK z ostalimi učiteljicami madžarščine. Z izvedbo vrednotenja smo bile v celoti zadovoljne, delo je potekalo nemoteno in ni bilo nobene poizvedbe. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na srečanju študijske skupine.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

1. szöveg

Borbás Marcsi a Gasztroangyal című műsorról

(1.) ***– Mióta vagy a média világában, és hogyan jutottál el a Gasztroangyalig?***
– Közel húsz éve tévézem, és mindig természetes közegemnek éreztem a magyar vidékek bemutatását. Számomra az országjárás, a találkozás az „Egyszerű Emberrel": lételem. Ezért tartom magam szerencsésnek, hogy létrehozhattuk a Gasztroangyalt. A gasztronómia szintén szívügyem.

(2.) ***– Milyen fejlődésen ment keresztül a Gasztroangyal? Honnan indult?***
– Óriási kihívás volt eldönteni, milyen aspektusból mutassuk be a magyar gasztronómiát. Vajon mennyire élnek még a hajdani aranykor emlékei, vannak-e, akik sikerrel hívják új életre elfelejtett hagyományainkat? Vannak-e vendéglősök, gazdák, akik a saját gasztrokultúránk felé tekingetnek, vagy a jövő csak a külföldi receptek és szabályrendszerek alapján képzelhető el? Óriási örömünkre kiderült, hogy nagyon sokan gondolkodnak úgy, mint mi, és próbálják menteni, újragondolni a magyar gasztronómia közismert és elfeledett értékeit. Büszke vagyok, hogy betölthetjük a kapocs szerepét a termelők, vendéglősök, borászok és a nagyközönség között.
(3.) ***– Hány ember dolgozik rajta?***
– Összesen 40–45 munkatársunk dolgozik a sorozaton, egy epizód 12–14 ember munkája. A nézők a szerkesztői tartalom mellett sokat dicsérik az operatőrjeinket, a zenei választékunkat és a vágást.
(4.) ***– Hogyan fejlődött a nézettségetek?***
– Az első évad közepesen jó nézettséggel indult. Aztán robbant a bomba, és szinte hetek alatt váratlan magasságokba emelkedett a nézettségünk. Az ötszázezres átlagnézőszám állandó lett, és gyakran jutottunk túl a hatszázezres határon is. Egyszer hétszázezer fölött voltunk.
(5.) ***– Mennyi munkaórát vesz igénybe egy ilyen műsor elkészítése az adásba szerkesztésig?***
– Egy-egy téma néha hónapokig alakul. Ha megvan a koncepció, akkor kb. 2–3 hét előkészítés után két nap alatt veszünk fel egy epizódot. Ilyenkor hajnali ötkor kelünk, és este tízig dolgozunk. A nyersanyagból aztán egy hét utómunka után alakul ki a végeredmény.
(6.) ***– Mik a jövőbeli tervek?***
– A Gasztroangyal tevékenysége folyamatosan bővül. Egy igen tartalmas honlap készült mellé, a facebookos közösségünk pedig túllépte a 170 000 tagot. Tavaly megrendezésre került az első Gasztroangyal-hétvége, év végén pedig megjelent a könyvünk A sűrűje címmel. Titkos tervem, hogy megszülethessen egy junior Gasztroangyal tévésorozat is, hiszen sok gyerek érdeklődik a műsor iránt.

2. szöveg

A Gasztroangyal tévéműsor stábja – élén Borbás Marcsi műsorvezetővel – május 7-én és 8-án a Muravidéken forgatott. Csentétől Dobronakig a Muravidék jellegzetes és hagyományos ételeit, azok elkészítését örökítették meg a képkockákon. Hogy a műsor gazdag kulináris képet alkothasson vidékünkről, abban a helyi gazdák, gazdasszonyok vállaltak szerepet. Csentében Király Mária és Király Lajos a bogrács, a sült bab és a gibanica készítését mutatta be, Petesházán Császár Ilona fumut készített, és mesélt a kalács történetéről. Völgyifaluban Kaszás Irén biodinamikus kertészetébe engedett betekintést, és a kendermagolaj jótékony hatásairól beszélt, Lendván a várban pedig a Hadik-legendát elevenítették fel. Dobronakon Hancsik József és Edit hagyományos falusi reggelivel várta a forgatócsoportot. Majd „tejfölös gombucát" és bujtarépát készítettek. Radamosban Rudas Magda muravidéki perecet és „bubos turut" készített, Bánután Cuk Péternél a Cuk Parasztgazdaság életébe kaptak betekintést. Végül a Lendva-hegyi Cuk borház fogadta a budapesti televízió munkatársait.
A műsort május 24-én 17:35-kor vetítik az M1-en.

(A www.hirado.hu és a Népújság 2014. május 22-i száma nyomán. A kép forrása: www.gilvanfa.hu. Letöltve: 2017. ápr. 26-án.)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Sohonyai Edit: Kockacukor (részletek)

A 17 éves Lányi Elvira, azaz Kockacukor egy kedves duci lány, aki beleszeret a jóképű Maxba.

Kockacukor észrevette, hogy mindenfélét kitalál, csak ne kelljen tanulnia, pedig várja a matek, a kémia és a biológia. Vajon mi lesz belőle, ha elvégzi az iskolát? Hogy örülne a Paprika Tévén egy jó főzőműsornak! Ő vezetné, és élő, egyenes adásban főzne a nagyérdeműnek. Anya szerint ugyanis ő „csemcseg" főzés közben. Fogalma sem volt, pontosan mit jelent ez a szó, de úgy érezte, mégis kifejezi az evés csettintő, cuppogó örömét. Egyszerre beszél és kóstolgat. Szívesen elcsemcsegne, csemegézne élő egyenes adásban akár... Vajon volna ember, aki ezt szívesen megnézi? [...]

A tegnapi találkozás a táplálékkiegészítős boltban megihlette. Mi volna, ha készítene Maxnak egy kifogástalan, első osztályú proteintortát? Méghozzá szerelmi varázslat céljából? Egy népi babonákkal foglalkozó gyűjteményben ugyanis azt olvasta, hogy a falusi lányok egy szál szőrüket belesütötték pogácsába, és „megetették" a kiszemelt legénnyel. [...]

El is határozta, hogy növeszt egy szál hónaljszőrt, és beleelegyíti az alapmasszába. Aztán elképzelte, hogy Max meglátja a gyönyörű tortát, beleharap az első szeletbe, és amilyen peche van, mindjárt odakunkorodik a nyelvére a hónaljképződmény.

„Mi ez a dzsuva?" – kérdezi, és köpködni kezd, miközben a következő mozdulattal már undorodva a kukába is hajítja az ő mesterművét, mely a halálát jelentené minden szép és mágikus hónaljképződménynek.

„Majd ledarálom!" – jött rá a megoldásra, és nagyon elégedett volt, hogy ilyen frappánsan kitalálta.

Beütötte a keresőbe a „*proteintorta*" kifejezést. Azt hitte, ez az ötlet senkinek nem jutott eszébe még kerek e világon, ennek ellenére egészen sok receptet talált. Egyet kiírt, és látta, ezt pikk-pakk el tudja készíteni, de a legfontosabb kérdésben nem látott tisztán: hogyan juttassa majd célba Élete Főművét? [...]

Igaz, hogy már tíz óra, de gyorsan nekiállt, hogy összedobja a proteintortát. Tojás, tej, túró volt a hűtőben, s hogy a többieket ne zavarja a pihenésben, kézi habverővel dolgozott. [...]

Amikor összeállt a tojásfehérje-habos piskótamassza-alap, már csak a mágia legfőbb elemét, az egy szál hónaljszőrt kellett valahogy prezentálni.

Hogyan?

Hogyan? Hát gyanta által!

Bedugta a gyantapatron melegítőjének dugóját a konnektorba, és lehúzta a pólóját. Kikészítette a gyantacsíkokat, és várt. Amikor a patron felmelegedett, lekente vele a hónalját, majd gyantacsíkokat simított rá, és egy mély lélegzet, valamint egy kis sikkantás után letépte. A gyantacsíkokat kiterítette az asztalra, majd elszaladt szemöldökcsipeszért, hogy egy szálat le tudjon aztán operálni a ragacsról. [...] Már csak a porítás hiányzott. Kávédaráló? Mozsár? Egyik sem jó... Az elkövetkezendő negyedórában azzal foglalatoskodott, hogy kisollóval a lehető legkisebb egységekre ossza a szőrt a massza fölött. Így ni! Már csak be kellett dobni a sütőbe a tepsit, és várhatta a végeredményt. 11-re készült el vele. Akkor feldíszítette két, hűtőben talált kukucskával (a lyukas közepű linzerkarikákat hívja Öcsi így), aztán ügyesen kimetszett banánszelettel szájat formált, és kész is volt a mosolygós proteinemberke. Hullafáradtnak érezte magát. Már csak annyi ereje volt, hogy fogat mosson, pizsit húzzon, és irány az ágy. Félkómásan abban reménykedett, hogy megálmodja majd, miként juttassa célba Élete Főművét...

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai Borbás Marcsi a Gasztroangyal című műsorról című szöveghez (1. szöveg), valamint a bekeretezett szöveghez (2. szöveg) kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el mindkettőt, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) A szövegek alatt feltüntettük mindkettő forrását. Írd a vonalakra, melyik hol jelenhetett meg!

1. szöveg: _____

2. szöveg: _____

(1 pont)

1. b) Fogalmazd meg, miért választottad ezt a forrást a 2. szöveg esetében!

_____

_____

(1 pont)

2. Melyik állítás igaz az 1. szöveg műfajára? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A A szöveg reklám, hiszen népszerűsíti a Gasztroangyal című műsort.

B A szöveg hír, hiszen hírt ad Borbás Marcsi legújabb műsoráról.

C A szöveg könyvajánló, amely Borbás Marcsi új könyvét mutatja be.

D A szöveg interjú, amelyet az újságíró Borbás Marcsival készített.

(1 pont)

3. Fogalmazd meg az 1. szöveg 1. bekezdése alapján, mit tart Marcsi fontosnak a munkájában! Két dolgot említs!

_____

_____

(1 pont)

4. Fogalmazd meg az 1. szöveg 2. bekezdése alapján, mi a Gasztroangyal című műsor célja! Két dolgot említs!

_____

_____

_____

(2 pont)

5. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások az 1. szövegre vonatkozóan? Karikázd be az I vagy a H betűt!

A Gasztroangyal egy-egy részén 40–45 ember dolgozik.	I	H
Egy-egy epizód elkészítése körülbelül egy hónapot vesz igénybe.	I	H
Marcsi a fiatalok részére is szeretne Gasztroangyalt készíteni.	I	H

(3 pont)

6. Válaszolj röviden a 2. szövegre vonatkozó kérdésekre!

Melyik évben forgatott a Gasztroangyal stábja a Muravidéken?

_____

Mivel ismerkedtek meg a lendvai várban?

_____

Hol fejezték be a muravidéki forgatást?

_____

Kinél reggelizett a stáb?

_____

(2 pont)

7. a) Egészítsd ki a táblázatot a megfelelő adatokkal a 2. szöveg alapján!

Helyszín	Az ételt készítette	Étel(ek)
Csente		
		perec, „bubos turu”
	Hancsik József és Edit	

(3 pont)

7. b) Az alábbi kép a muravidéki forgatáson készült. Pótold a mondatban a szavakat a szöveg alapján!

A képen Marcsi _____

tart a kezében, amelyet

_____ sütött.

(1 pont)

8. Írd az 1. szövegben szereplő idegen szavak elé a megfelelő jelentés betűjelét!

_____ gasztronómia

_____ média

A csillagászattal foglalkozó tudomány

B sajtó (újság, rádió, televízió)

C orvostudomány

D szakácsművészet, az étkezés kultúrája

E mezőgazdaság

(2 pont)

A kép forrása: http://www.gasztroangyal.hu

9. Alkoss a *munkaóra* összetett szó elő- és utótagjával egy-egy újabb, a mondatba illő összetett szót! Ha kell, toldalékold is a szavakat!

A hivatalokban héttől délután háromig tart a _____ .

Az iskolában minden félévben megváltoztatják az _____ .

(2 pont)

10. Írd le az 1. szöveg 6. bekezdésében levő számnevet betűkkel!

_____

(1 pont)

11. Pótold a perec receptjének utolsó mondatában a két felszólító módú igét (többes szám első személyben)!

Egy kiló lisztből közepesen lágy tésztát gyúrunk. A tésztát fél órát pihentetjük.

Ezután a megformázott perecek tetejét _____ tojássárgájával,
(megken)

és _____ sütőbe!
(tesz)

(2 pont)

12. Pótold a mondatokban a zárójelben megadott szavak megfelelően toldalékolt alakját!

A _____ Kaszás Irénnél a biodinamikus _____
(Völgyifalu) *(kertészet)*

ismerkedett a stáb.

Kaszásék _____ is készítenek olajat.
(kendermag)

(3 pont)

13. Írd ki az alábbi mondatból a kért mondatrészeket!

A jövő csak a külföldi receptek és szabályrendszerek alapján képzelhető el?

Állítmány: _____

Alany: _____

Minőségjelző: _____

(3 pont)

14. a) Karikázd be az alábbi összetett mondat ábrájának betűjelét!

Közel húsz éve tévézem, és mindig természetes közegemnek éreztem a magyar vidékek bemutatását.

A 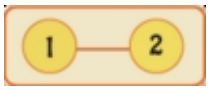

B 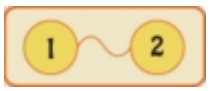

C 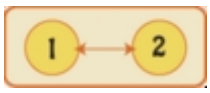

D

(1 pont)

14. b) Folytasd okhatározói mellékmondattal a főmondatot!

A nagymamám nem tudta megnézni a Gasztroangyal muravidéki epizódját,

_____

(1 pont)

15. Írj egy kb. 30–35 szóból álló meghívót Borbás Marcsi könyvének muraszombati bemutatójára a szöveg és az alábbi adatok felhasználásával!

A	B	C	D
2	1	2	1

Adatok: Muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár, 2019. május 23., 19 óra, Szabó Ferenc könyvtáros

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a Kockacukor című mű részletéhez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Melyik állítások igazak a szövegre? Karikázd be a betűjelüket!

   A A szöveg drámai műből való.

   B A szövegben uralkodik a leírás.

   C Az elbeszélő egyes szám harmadik személyben meséli el a cselekményt.

   D A szöveg formája szerint próza.

   E A szövegben sok költői kép van.

(2 pont)

2. A teljes mű terjedelme 283 oldal. Karikázd be a teljes mű műfajának betűjelét!

   A elbeszélés

   B komédia

   C elbeszélő költemény

   D regény

(1 pont)

3. Pótold a főszereplő „személyi igazolványában” a hiányzó adatokat!

   Teljes neve: _____

   Beceneve: _____

   Életkora: _____

(1 pont)

4. Fogalmazd meg az első bekezdés alapján:

4. a) miről álmodozik a főszereplő a jövőjét illetően,

_____

_____

(1 pont)

4. b) továbbá azt, hogy megfelelő lenne-e számára ez a „munka”!

_____

_____

(1 pont)

5. Pótold a hiányzó szavakat a szöveg értelmében!

A főszereplő _____ készít egy _____ nevű fiúnak. Akkor született meg benne ez az ötlet, amikor a fiúval találkozott a _____ _____. A receptet a/az _____ kereste meg.

(2 pont)

6. a) Fogalmazd meg röviden, mi volt a lány célja ennek az ételnek az elkészítésével!

_____

_____

(1 pont)

6. b) Mutasd be, milyen babona adta neki az ötletet!

_____

_____

(1 pont)

7. Karikázd be az alábbi mondat megfelelő folytatásának betűjelét!

A főszereplő attól tartott,

A hogy a fiú a mágikus hozzávaló miatt a kutyájának adja az ételt.

B hogy a fiú nem fogadja el tőle az ételt.

C hogy a fiú a mágikus hozzávaló miatt kidobja az ételt.

D hogy a fiú jó étvággyal elfogyasztja az ételt.

(1 pont)

8. Írd a vonalra, mikor készítette a főszereplő az ételt, és mennyi időt vett az igénybe!

_____ _____

(1 pont)

9. Írd a vonalra az aláhúzott szó rokon értelmű megfelelőjét!

Egyet kiírt, és látta, ezt <u>pikk-pakk</u> el tudja készíteni... _____

(1 pont)

10. Írd ki a 3. bekezdésből (*El is határozta*... kezdetű) az alábbi jelentésnek megfelelő szókapcsolatot!

nincs szerencséje _____

(1 pont)

11. Sohonyai Edit 1970-ben született. Melyik magyar író született ugyanabban a században, mint ő? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

A Mikszáth Kálmán

B Nógrádi Gábor

C Móricz Zsigmond

D Jókai Mór

(1 pont)

12. Írd a műcímek előtti vonalra a megfelelő szerző betűjelét a 11. feladatból!

_____ Légy jó mindhalálig

_____ Szent Péter esernyője

_____ PetePite

(2 pont)

13. Írd az első vonalra a 12. feladatból annak a műnek a címét, amelyikből az alábbi részlet való, a másodikra pedig a főszereplő kisdiák teljes nevét!

„A kollégium nagy, komor, négyszögű épület. Voltaképpen csak az első része komor, a Nagytemplom felőli ősi épület [...]
A kisdiák e percben a szoba közepén álló nagy asztal legutolsó, legbelső fiókját kihúzva, abban kotorász. Ennek a fióknak az első oldala zöldre van festve, mint maga az asztal."

A mű címe: _____

A kisdiák teljes neve: _____

(1 pont)

14. A részlet azzal fejeződik be, hogy a főszereplő majd megálmodja, hogyan juttatja célba Élete Főművét. Gondold ki, hogyan teszi ezt meg, és írd le ezt 5–8 mondatban!

A	B	C	D
2	2	1	1

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred

Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred

Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred

Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred

Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred

4.2.4.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Učni načrt za angleščino, Skupni evropski jezikovni okvir in dokumenta Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 7–10 let (angl. »Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 7–10 Years«) in Zbirka reprezentativnihvzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 11–15 let (angl. »Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 11–15 Years«) so podlage za NPZ iz angleščine v 6. razredu. Preizkus preverja opisnike na predstopnji ravni A1, takoimenovani A0 ali »pre-A1«, nato na ravni A1 in delno tudi na ravni A2, saj lahko le tako identificiramo tudi tiste učence, ki (so) si znanje angleščine pridobivajo zunaj učilnice ali pa izkazujejo izredno visoko jezikovno učljivost, oziroma tiste, ki zaradi različnih razlogov ne dosegajo niti praga ravni A1. Obe skupini učencev sta lahko zelo demotivirani, če jim pri pouku ne nudimo dovolj zahtevnih dejavnosti oziroma veliko prezahtevne naloge.

Poleg učnega načrta PK za angleščino pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi najnovejša spoznanja s področja preverjanja in ocenjevanja tujejezikovnega znanja ter zmožnosti pri učencih ob koncu drugega izobraževalnega obdobja. V svetu je vse več držav, ki uvajajo nacionalna preverjanja znanja iz tujih jezikov, hkrati se povečuje število testnih centrov, ki ponujajo tudi e-teste za mlajše učence (npr. »Cambridge English: Young Learners«, »PTE Young Learners«, »Oxford Young Learners Placement Test« itn.), saj omogočajo veliko bolj kakovostno vizualno podporo in vnos slušnih besedil brez motečih dejavnikov. Tudi predmetna komisija za angleščino se zaveda, da je v tej smeri potrebno narediti določene korake, zato so na Univerzi v Ljubljani, na Pedagoški fakulteti začeli z izvajanjem študije o računalniški pismenosti učencev v 6. razredu, s poudarkom na usposobljenosti učencev ob koncu drugega obdobja za tipkanje besedil. Študija se je v tem šolskem letu zaključila in o njenih rezultatih bo predsednica komisije poročala Državni komisiji za NPZ, hkrati pa bodo objavljeni tudi strokovni in znanstveni prispevki.

Tudi v tem šolskem letu predmetna komisija opozarja, da sodobni in kakovostni tujejezikovni preizkusi znanja in zmožnosti iz tujih jezikov preverjajo vse štiri jezikovne zmožnosti, to so poslušanje, govorjenje, branje in pisanje. Le vse štiri jezikovne spretnosti skupaj namreč tvorijo tujejezikovno komunikacijsko zmožnost, in umanjkanje ene od prej naštetih ne daje popolne informacije o tujejezikovnem znanju in zmožnostih posameznika. Tega PK za angleščino nikakor ne uspe izpolniti, saj se je morala tudi v šolskem letu 2018/19 zaradi zakonskih okvirov odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa. Pri interpretaciji rezultatov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 6. razreda osnovne šole je zato še posebej nujno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno spretnost in tako še posebej izpostavimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen na tem preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Iz raziskav je namreč znano, da so učenci različno uspešni glede na posamezno jezikovno zmožnost, zato morajo učitelji angleščine učencem in staršem pojasniti, da nacionalni preizkus preverja le tri od štirih jezikovnih zmožnosti, in jim v tem smislu tudi nuditi povratne informacije. Zato je ob interpretaciji rezultatov zelo pomembna tudi učiteljeva ocena govornega sporazumevanja učenca v angleščini, ki jo je treba upoštevati pri interpretaciji rezultatov na vseh ravneh, od posameznega učenca prek razreda, šole in celotne države.

V šolskem letu 2018/19 je preizkus obsegal naloge:

1. izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
1. dopolnjevanja z naborom,
2. dopolnjevanja brez nabora (s slikovno iztočnico, danimi začetnimi črkami in številom črk),
3. kratkih odgovorov,
4. povezovanja slik in besed,
5. odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Učenci v preizkusu niso bili izpostavljeni nobeni novi vrsti naloge, saj se te ne spreminjajo bistveno. To je pomemben podatek, saj lahko s precejšnjo verjetnostjo trdimo, da so tisti učenci, ki so rešili vsaj enega do dva preizkusa iz prejšnjih let, lahko dodobra spoznali proces reševanja testnih nalog. To pa nadalje pomeni, da nepoznavanje vrste nalog in procesa reševanja ne bi smelo imeti bistvenega vpliva na dosežke učencev.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	18.723
Število postavk	41
Možne točke	48
Povprečno število točk	24,62
Povprečno število odstotnih točk	51,29
Standardni odklon odstotnih točk	26,86
Indeks težavnosti	0,51
Indeks zanesljivosti	0,95

Vsako leto število kandidatov narašča. Lani jih je bilo za 903 več kot predlani, letos pa 798 več kot lani. Povprečno število odstotnih točk (51,29) je skoraj popolnoma enako kot lani, saj znaša razlika med obema preizkusoma zgolj 0,23 točke. Tudi v preteklih letih se je povprečno število odstotnih točk na preizkusu gibalo med 49,55 (2015/16) in 57,35 (2016/17). Tako kot v predhodnem šolskem letu smo tudi tokrat vključili nalogo preverjanja prepoznavanja besedišča, ki zahteva povezovanje slik in besed, da bi tako zagotovili preverjanje minimalnih standardov znanja, vključili smo naloge različnih taksonomskih ravni, ki pa se morajo interpretirati v povezavi z znanjem besedišča učencev.

Zanesljivost preizkusa se je še dvignila, in sicer z 0,94 na 0,95. Vsa leta, odkar poteka preizkus znanja iz angleščine ob koncu 6. razreda, je zanesljivost preizkusa vedno zelo visoka (nad 0,9). Takšen rezultat nakazuje, da so vse naloge preverjale isti konstrukt, to je tujejezikovno zmožnost, in lahko tako s precejšnjo verjetnostjo ugotovimo, da je preizkus glede notranje konsistentnosti veljaven, da torej preverja znanje in zmožnosti angleščine, in ne kakšnega drugega znanja oziroma zmožnosti. Zaradi nepreverjanja govorne zmožnosti pa je znižana vsebinska veljavnost tudi v tem letu, kar moramo pri interpretaciji rezultatov še posebej upoštevati.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred

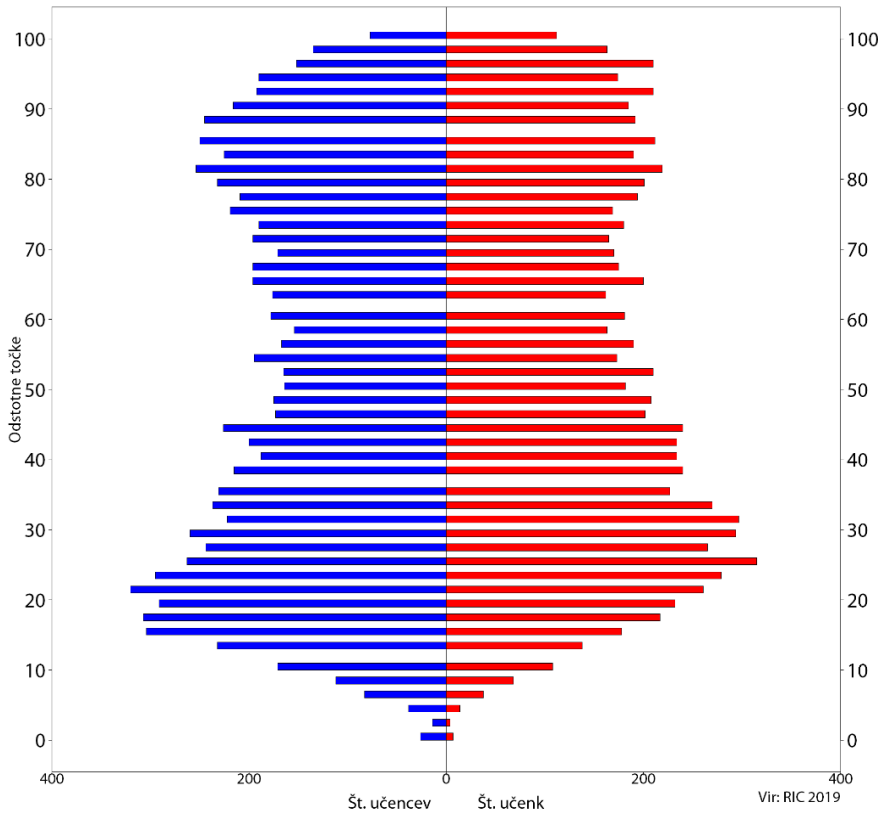

Z rezultatom, glede na porazdelitve in primerjave dosežkov učencev in učenk, smo lahko izredno zadovoljni, saj še nikoli v času izvajanja NPZ iz angleščine nismo opazili večjih razlik. Prav tako je bilo tudi v šolskem letu 2018/19. PK TJA se ves čas trudi, da izbira teme, ki so splošne in zanimive tako za fante kot za dekleta, prav tako lahko domnevamo, da je angleščina predmetno področje, ki tudi v šoli ne daje prednosti oziroma postavlja določen spol populacije v depriviligiran položaj.

Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Osrednjeslovenska regija	54,56	27,07	5.386	103
Podravska regija	52,96	27,66	2.562	84
Pomurska regija	52,81	28,57	540	19
Obalno-kraška regija	51,87	26,75	995	27
Gorenjska regija	51,71	25,88	2,080	35
Primorsko-notranjska regija	50,49	26,16	486	17
Savinjska regija	49,10	25,98	2.406	57
Goriška regija	48,61	25,44	1,104	28
Koroška regija	48,07	27,21	609	22
Jugovzhodna Slovenija	47,52	26,92	1.385	36
Zasavska regija	47,08	26,22	537	13
Posavska regija	43,81	26,28	633	24

Iz razporeditve dosežkov po regijah opažamo, da je, kot že nekaj zadnjih let, na prvem mestu Osrednjeslovenska regija (54,56), vendar ji tesno sledijo Podravska (52,96), Pomurska (52,81), Obalno-Kraška (51,87) in Gorenjska (51,71). Razlika med prvo- in zadnjeuvrščeno regijo znaša 10,75 in kaže na naraščajočo smer v povečevanju razlik med regijami (2017/18 = 8,68; 2016/17 = 7,57). Že več let opozarjamo na potrebo po kvantitativno-kvalitativni raziskavi, ki bi odkrila dejavnike, ki vplivajo na višje oziroma nižje dosežke učencev.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred

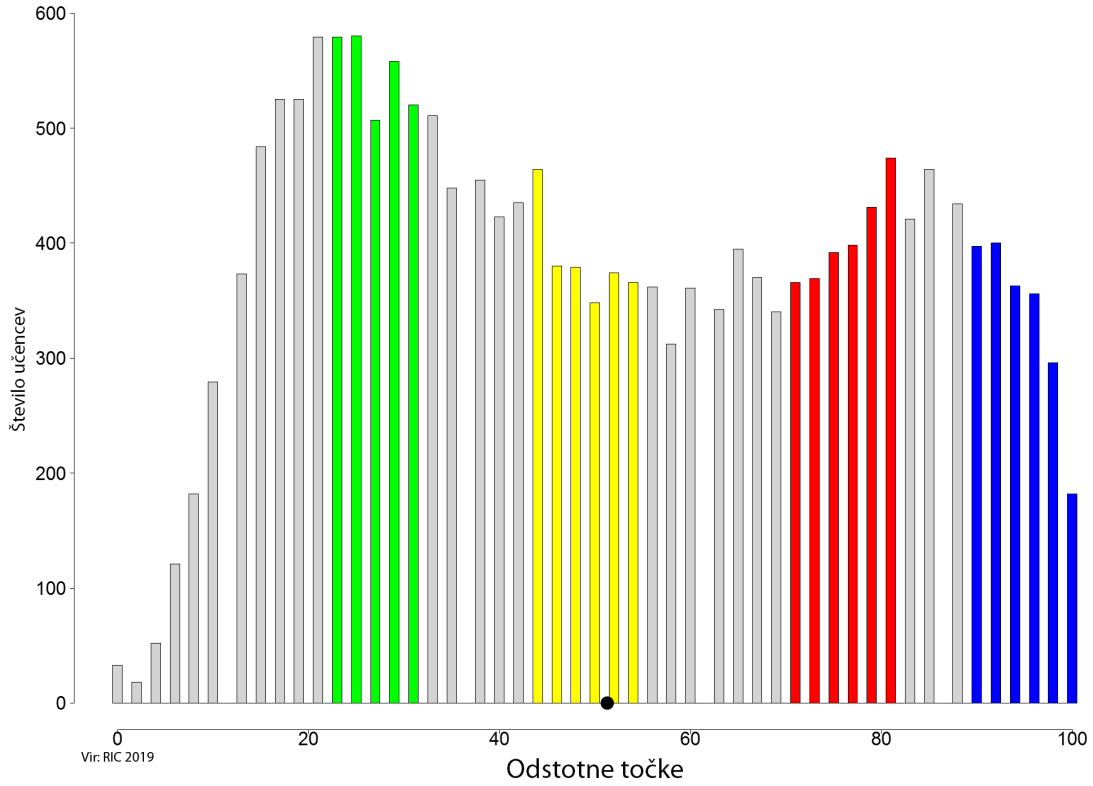

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

C) BESEDIŠČE

1. naloga: *GET READY FOR A KITTEN*
Opis naloge: Učenci so pri tej nalogi prebrali besedilo o pripravah na sprejem hišnega ljubljenčka in ga dopolnili z besedami iz nabora, tako da so v vrzeli vpisali ustrezno črko od A do I. Tri besede so bile odveč.

V zeleno območje se je uvrstila **2. testna postavka**, ki je preverjala poznavanje in rabo besede *toys*. Za uspešno reševanje te postavke so učenci morali prebrati uvodni odstavek in razumeti, da gre za priprave na sprejem hišnega ljubljenčka. V sobesedilu so morali naštete besede v oklepaju – *balls, balls of string*, *rubber mice* – povezati z nadpomenko *toys*.

2A. naloga: *AT THE SEASIDE*
Opis naloge: Naloga prepoznavanja besed brez sobesedila s slikovno iztočnico se je navezovala na sliko, ki predstavlja peščeno plažo in morje. Učenci so morali poiskati besedo za označene predmete iz danega nabora, nato pa v razpredelnico vpisati črko, s katero je bila izbrana beseda označena. Tri besede so imele vlogo distraktorjev.

V zeleno območje sta se uvrstili **1.** in **2. testna postavka**. Večina učencev je uspešno prepoznala morsko zvezdo (*starfish*) in grozdje (*grapes*). Morsko zvezdo so najverjetneje povezali z besedo *star* in obliko morske zvezde, vrste sadja pa se učenci učijo zgodaj, zato jim te besede iz nabora ni bilo težko ugotoviti.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *THE ASTRONAUT*
Opis naloge: Naloga izbirnega tipa je preverjala razumevanje pogovora med učencem in astronavtom Stevom, ki odgovarja na vprašanja o mednarodni vesoljski postaji in življenju astronavtov na njej. Učenci so morali povedi dopolniti z ustreznim podatkom iz vnosnega besedila, odločali pa so se med tremi možnostmi.

V rumeno območje se je uvrstila **2. testna postavka**. Učenci, ki so uspešno rešili to postavko, so morali iz vnosnega besedila razbrati vrsto zelenjave *onion* ter nato v odgovoru poiskati njeno nadpomenko *vegetables*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *JUSTIN'S HENS*
Opis naloge: Naloga bralnega razumevanja je zahtevala kratke odgovore na vprašanja, vezana na besedilo o dveh prijateljih, ki redita kokoši. Besedilo je bilo razdeljeno na tri dele, da bi učencem olajšali iskanje informacij.

V rumeno območje so se uvrstile **3.**, **5.** in **6. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili 3. postavko, so morali povezati pomen besed *feed* in *eat* ter pri navajanju odgovora paziti, da niso navedli odvečnih informacij, ki bi vplivale na pomen odgovora.

Pri reševanju 5. testne postavke so učenci morali razumeti vprašanje, ki sprašuje po pijači, ter izluščiti iskano informacijo besedišča *tea*.

Pri 6. postavki so učenci, ki so uspešno rešili to postavko, razumeli vprašalnico *why* in razbrali, da gre za vzročno-posledično razmerje.

C) BESEDIŠČE

1. naloga: *GET READY FOR A KITTEN*
Pri tej nalogi sta se v rumeno območje uvrstili **3.** in **5. testna postavka**.

Tretja testna postavka je preverjala poznavanje besedne zveze *wake up*. Učencem je bila v pomoč beseda *up* ter *asleep in sleeping*.

Peta testna postavka je preverjala poznavanje besede *garden*. Učenci, ki so razumeli ključne besede *take out* in *street*, so iz nabora besed izbrali besedo *garden*, ki se je edina nanašala na zunanji prostor.

2A. naloga: *AT THE SEASIDE*
V rumeno območje se je uvrstila **3. testna postavka**.

Ta postavka je preverjala poznavanje oziroma prepoznavanje besede *bowl*. Gre za besedišče, obravnavano pri tematskih sklopih hrana, prostor (kuhinja).

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *GRANDPA'S SHOP*
Opis naloge: Naloga dopolnjevanja z naborom je preverjala razumevanje pogovora med Petrom in njegovim vnukom. Učenci so morali povedi dopolniti z ustreznim podatkom iz vnosnega besedila, v pomoč so imeli dane besede. Naloga je imela pet distraktorjev.

V rdeče območje se je uvrstilo vseh **šest testnih postavk**.

Za uspešno reševanje 1. postavke so morali učenci razumeti besedno zvezo *likes best* v postavki in hkrati med poslušanjem prepoznati, da se *Peter's favourite clock* v vnosnem besedilu nanaša na pred tem omenjeno *cow clock,* ter nazadnje vse skupaj povezati.

Pri 2. postavki so morali učenci razumeti daljši del vnosnega besedila in izmed več zaporedoma naštetih podatkov izluščiti podatek o tem, da je *the pendulum clock* velika *(big)*.

Za uspešno reševanje 3. postavke so morali učenci razumeti besedni zvezi *sweep the floor* in *clean the windows* v vnosnem besedilu in ju povezati z iskano besedo *cleaning*.

Za uspešno reševanje 4. postavke so morali učenci dobro razumeti daljši del vnosnega besedila in izluščiti podatek o tem, da dedek nekega popoldneva trgovino zapre zgodaj (*early*).

Pri 5. postavki so morali učenci razumeti zahtevnejše besedne zveze: *slowly made their way outside of town, up a hill; reached the top* in jih povezati z glagolom *climb* v postavki in iskano besedo *hill*.

Za uspešno reševanje 6. postavke so morali učenci razumeti daljši del besedila, ki govori o dedkovih načrtih za prihodnost, in besedno zvezo *sounds like a good plan* iz vnosnega besedila povezati z iskano besedo *surprised*, ki je označevala dejansko Petrovo razpoloženje.

2. naloga: *THE ASTRONAUT*
V rdeče območje so se uvrstile **3.**, **4.** in **5. testna postavka**.

Pri 3. postavki so morali učenci razumeti in povezati besedi *communicates* v postavki in *talk* v vnosnem besedilu. V pomoč je bila beseda *families* v vnosnem besedilu in *family* v postavki. Učenci so morali pozorno poslušati celotni del vnosnega besedila, da so uspešno povezali *telephone* z *every day*.

Za uspešno reševanje 4. testne postavke so morali učenci razumeti glavno misel daljšega vnosnega besedila ter posamezne besede, kot so *meat, fish, vegetables*, povezati z *every day food*.

Pri 5. testni postavki so morali učenci poslušati daljši del vnosnega besedila, da so razumeli in povezali podrobnosti. Ključna za uspešno reševanje sta bila dva dela vnosnega besedila ...*we learn other languages*… in *a colleague from China is teaching me his language*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *JUSTIN'S HENS*
V rdeče območje spadajo **1.**, **2.** in **4. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno reševali te postavke, so razumeli podatke in podrobnosti, prav tako pa so morali razumeti pomen besed in besednih zvez. Pri 1. testni postavki so iz sobesedila … *After this you can go into the field and look for* … razbrali pravilen odgovor in povezali *look for* iz besedila s *find* v vprašanju. Pri 2. testni postavki so morali poiskati podatek v besedilu. Razumeti so morali sobesedilo v povezavi s števili tisoč in sto dvajset ter odgovoriti na vprašanje *How many …?* Ker se v tem odstavku pojavljajo tri števila, lahko predvidevamo, da večina učencev ni dovolj pozorno prebrala besedila. Postavka 4 je od učencev zahtevala razumevanje vprašanja *Who … to … ?* V sobesedilu je bilo treba poiskati podatek.

2. naloga: *COLLECTING COINS*
Opis naloge: Naloga je bila sestavljena iz šestih kratkih besedil o zbiranju kovancev. Učenci so jih morali povezati z ustreznimi vprašanji. Posamezno krajše besedilo je odgovarjalo na eno izmed danih vprašanj v preglednici. Učenci so morali razumeti glavno misel v besedilu. Dve vprašanji sta bili odveč.

V rdeče območje spadajo **1.**, **2.**, **4.**, **5.** in **6. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili te postavke, so razumeli sobesedilo v izbranih delih besedila, podrobnosti in notranja razmerja. Pri 1. testni postavki so morali pomensko povezati zbiranje kovancev z zaslužkom (*collecting is a way to get rich …. sell … get a lot of money*) in del besedila povezati z vprašanjem G (*How can you earn money …?*).

Druga testna postavka je od učencev zahtevala razumevanje bistva besedila in povezavo med npr. *show us a bit of history* iz besedila z *learn* iz vprašanja F.

Pri 4. testni postavki je bilo treba, podobno kot pri drugi, razumeti sobesedilo in besedi *collect* in *collector* ter oboje povezati.

Peta testna postavka je od učencev zahtevala razumevanje odstavka in povezavo med preteklostjo in sedanjostjo *all times and ages* iz vprašanja H je bilo treba povezati z *the past* … iz besedila. Učencem je bil v pomoč tudi del besedila »*The Hobby of the Kings*« in povezava s sedanjostjo v zadnjem delu odstavka.

Pri 6. postavki je bilo treba povezati vprašanje A z informacijami v besedilu kot npr. *little apartment … fit into one corner of your drawer* ...

C) BESEDIŠČE

1. naloga: *GET READY FOR A KITTEN*
V rdeče območje sta se uvrstili **1.** in **4. testna postavka**.

Pri 1. testni postavki so morali učenci razbrati iz sobesedila, da se manjkajoča vrzel nanaša na besedo, ki opisuje sobo in bo ustrezna glede na del povedi, ki sledi besedi *room* (*so that your kitten won't be cold*). Učenci so morali razumeti besede v naboru in se odločiti med dvema pridevnikoma: *icy* in *warm*. Učenci, ki so sobesedilo razumeli, so pravilno vstavili črko H v vrzel (*warm*) in izločili pridevnik *icy*, saj mora biti soba topla, da mucku ne bo hladno. Četrta testna postavka je preverjala poznavanje glagola *show* in njegove uporabe v sobesedilu. Vse druge besede v naboru pomensko niso ustrezale kot dopolnitev vrzeli 4.

2A. naloga: *AT THE SEASIDE*
V rdeče območje se je uvrstila **4. testna postavka**.

Učenci so morali na sliki prepoznati, da puščica kaže na brisačo (*towel*).

2B. naloga: *AT THE SEASIDE*
Pri tej nalogi so se v rdeče območje uvrstile **1.**, **3.** in **5. testna postavka**.

Prva postavka je zahtevala dopolnitev povedi z glagolom *swim*. Predložna zveza *in the sea* bi lahko služila kot namig za glagol *swim*.

Tretja testna postavka je zahtevala od učencev poznavanje besede *castle*. Na ta samostalnik jih je napeljevala slika (fant, ki gradi peščeni grad) in sobesedilo, tako pred vrzeljo (*Others play on the beach and try to make a big*) kot tudi za njo (*with lots of towers and walls from sand*). Morda je bil problematičen tudi zapis besede.

Peta testna postavka je preverjala pomen in zapis besede *mask*. Učenec je plavalca z masko lahko videl na sliki, v pomoč bi mu lahko bilo tudi sobesedilo *your snorkel* in *to see underwater*.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *The Astronaut*
V to območje sta se uvrstili **1.** in **6. postavka**.

Pri prvi testni postavki so morali učenci razumeti daljši del slušnega besedila, pri čemer so si lahko pomagali s ključnimi besedami *free time... looking out on the Earth is my favourite thing*. Učenci so morali besedno zvezo *especially enjoys* povezati z besedno zvezo iz vnosnega besedila *favourite thing*.

Za uspešno rešeno 6. testno postavko so učenci morali razumeti daljši del slušnega besedila in izluščiti podatek, ki se je nanašal na čas. Vse tri možne izbire so učenci slišali tudi v vnosnem besedilu.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *Collecting Coins*
V to območje se je uvrstila **3. postavka**.

Za uspešno rešitev te postavke so morali učenci prebrati krajše besedilo, ki govori o tem, kako se lotiti zbiranja kovancev. Učenci so morali vnosno besedilo povezati z vprašanjem *How do you start collecting coins?*. Učenci, ki so našli povezavo med besednima zvezama *start collecting* in *how to get started*, so uspešno rešili to postavko.

C) BESEDIŠČE

2B. naloga: *At the seaside*
V to območje sta se uvrstili **2.** in **4. postavka**.

Predvidevamo, da so učenci pri 2. postavki imeli težave z razumevanjem besedne zveze *lying under* in *umbrella*, ki so jo morali vpisati v vrzel. Dodatno težavo je učencem povzročal sam zapis daljše besede.

Za uspešno rešitev 4. postavke so morali učenci razumeti daljšo poved za vrzeljo (*A b_____ ride can also be great fun if there are waves and your best friend sits in it with you)* in biti natančni pri zapisu.

D) PISNO SPOROČANJE

Pri pisni nalogi so morali učenci napisati, kako v Sloveniji preživljamo novoletne počitnice. V sestavku so morali opisati priprave na praznovanje novega leta, kaj se dogaja na novoletni večer in kako preživijo prvi dan v novem letu.

V modro območje so se uvrstili vsi trije **kriteriji (vsebina, besedišče in pravopis ter slovnica)**.

Izbrane teme so del učnega načrta in zato preseneča tako nizek rezultat pri kriteriju vsebina. Indeks diskriminativnosti odlično ločuje med učenci, ki so vsebinsko zadostili zahtevam naloge, in tistimi, ki morajo pisno sporočanje v angleščini še razviti.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Grandpa's shop*	dopolnjevanje z naborom	umetnostna besedila: pripovedi, zgodbe, fotozgodbe, pravljice, legende, basni, šale, anekdote	družina, dom, hišni ljubljenčki, prijatelji, vzorniki, težave, odnosi	– razume podatke in podrobnosti v besedilu; – ugotovi razpoloženje govorcev; – izlušči glavne poudarke besedila;	1	1	rdeče	0,49	0,62
								2	1	rdeče	0,59	0,55
								3	1	rdeče	0,58	0,68
								4	1	rdeče	0,45	0,70
								5	1	rdeče	0,46	0,64
								6	1	rdeče	0,50	0,70
A	2	slušno razumevanje	*The astronaut*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	intervjuji, pogovori	šola, izobraževanje, poklici, storitve	– razume podatke in podrobnosti v besedilu;	1	1	modro	0,37	0,39
								2	1	rumeno	0,70	0,30
								3	1	rdeče	0,60	0,28
								4	1	rdeče	0,50	0,44
								5	1	rdeče	0,41	0,57
								6	1	modro	0,40	0,47
B	1	bralno razumevanje	*Justin's hens*	kratki zaprti odgovori	umetnostna besedila: pripovedi, zgodbe, fotozgodbe, pravljice, legende, basni, šale, anekdote	narava (živali, rastline, letni časi, vreme, ekologija)	– razume podatke in podrobnosti v besedilu; – razume nekatera osnovna notranja razmerja v besedilu (npr. med osebami, dogodki itd.); – razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila;	1	1	rdeče	0,56	0,69
								2	1	rdeče	0,52	0,63
								3	1	rumeno	0,70	0,61
								4	1	rdeče	0,60	0,59
								5	1	rumeno	0,72	0,54
								6	1	rumeno	0,70	0,64
B	2	bralno razumevanje	*Collecting coins*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice)	– razume podatke in podrobnosti v besedilu; – razume nekatera osnovna notranja razmerja v besedilu (npr. med osebami, dogodki itd.); – razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila.	1	1	rdeče	0,50	0,60
								2	1	rdeče	0,51	0,65
								3	1	modro	0,34	0,39
								4	1	rdeče	0,58	0,64
								5	1	rdeče	0,47	0,63
								6	1	rdeče	0,39	0,58

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	besedišče	*Get ready for a kitten*	dopolnjevanje z naborom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	družina, dom, hišni ljubljenčki, prijatelji, vzorniki, težave, odnosi	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila; – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij;	1	1	rdeče	0,51	0,65
								2	1	zeleno	0,84	0,45
								3	1	rumeno	0,78	0,54
								4	1	rdeče	0,52	0,64
								5	1	rumeno	0,60	0,58
C	2A	besedišče	*At the seaside*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila	prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice)	– razume pomen besed;	1	1	zeleno	0,92	0,30
								2	1	zeleno	0,91	0,25
								3	1	rumeno	0,66	0,46
								4	1	rdeče	0,52	0,41
	2B			dopolnjevanje brez nabora	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki		– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila; – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij; – ustrezno zapisuje znane besede;	1	1	rdeče	0,48	0,46
								2	1	modro	0,28	0,47
								3	1	rdeče	0,46	0,61
								4	1	modro	0,36	0,54
								5	1	rdeče	0,46	0,68
D		pisno sporočanje	*New year holiday*	krajši pisni sestavek	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	prazniki, navade in običaji	– piše besedilo z vodeno nalogo; – piše enostavčne in večstavčne povedi; – piše o konkretnih temah; – uporablja končna ločila in veliko začetnico; – uporablja preproste slovnične strukture; – uporablja preprosta in pogosta vezniška sredstva in druga osnovna sredstva medpovednega povezovanja; – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področjih; – ustrezno zapisuje znane besede.	Vsebina	4	modro	0,39	0,76
								Besed.	3	modro	0,38	0,78
								Slovnica	3	modro	0,33	0,79

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Preizkus znanja iz angleščine za 6. razred je preverjal tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje in tujezikovno znanje, to je poznavanje in rabo besedišča, v sobesedilu in zunaj njega, torej povsem isto znanje in zmožnosti kot predhodna leta. Govorne zmožnosti preizkus ni preverjal.

Rezultati kažejo, da so učenci dosegli najvišje rezultate pri preverjanju poznavanja besedišča, ko so povezovali slike iz danega nabora besed (indeks težavnosti/IT = 0,75 in je zelo podoben lanskemu [0,79]), slabše pa so se odrezali pri rabi besedišča v sobesedilu (IT = 0,53, lani 0,51). Skupno je IT pri nalogah preverjanja besedišča znašal 0,60. V šolskem letu 2017/18 je bil 0,61, skorajda isti kot v tem letu. Sledi bralno razumevanje (IT = 0,55), kjer so rezultati višji za 5 odstotnih točk od rezultatov preverjanja slušnega razumevanja (IT = 0,50). V predhodnem šolskem letu sta se indeksa težavnosti pri obeh zmožnosti razlikovala za 6 odstotnih točk (indeks težavnosti pri preverjanju slušnega razumevanja je znašal 0, 55, pri bralnem razumevanju pa 0,49). Pri pisni zmožnosti (IT = 0,37) so učenci dosegli zelo podoben rezultat kot lansko leto (IT = 0,38).

Rezultat je v skladu s pričakovanji, saj učenci na zgodnji stopnji najprej usvajajo besedišče in slušno zmožnost, nato počasi tudi bralno zmožnost. Tudi letos, tako kot lansko leto, so višji rezultati pri poznavanju in rabi besedišča, ne pa pri slušni zmožnosti, ki se je do lanskega leta vedno uvrščala najvišje med vsemi deli preizkusa. Razloga ne moremo objektivno poiskati, saj so tako testne naloge vsako leto drugačne, druga pa je tudi populacija testiranih učencev. Zato PK TJA že nekaj let opozarja, da bi morali preizkusi znanja vsebovati tudi sidrne naloge, ki bi lahko dale odgovor na prej zastavljeno vprašanje. En od dejavnikov je morda tudi količinsko (pre)nizka izpostavljenost učencev slušnim vnosom v angleščini pri pouku in doma, predvsem takšnim, ki so (delno) avtentični. Možno je tudi, da se je zunajšolska izpostavljenost slušnemu vnosu v angleščini zmanjšala, saj ponujajo televizijski programi vse večje število tujejezikovnih otroških programov v slovenščini, kar zmanjšuje tujejezikovni vnos. Rezultat pri pisni zmožnosti je za 1 odstotno točko nižji kot lani, še vedno pa podpovprečen, kar kaže na to, da je potrebno to zmožnost postopoma in procesno razvijati že od 4. razreda naprej v obliki čim bolj avtentičnih nalog in z ustrezno povratno informacijo.

Pri vseh jezikovnih zmožnostih (poslušanju, branju in pisanju) kot tudi pri rabi jezika znašajo indeksi diskriminativnosti nalog od 0,56 do 0,84, (l. 2018: od 0,58 do 0,85), kar je izredno pozitiven rezultat, podoben lanskemu. Z veliko gotovostjo lahko ugotovimo, da so naloge izredno dobro ločevale med bolj in manj zmožnimi učenci, da so torej učenci dejansko lahko pokazali svoje znanje angleščine.

Sledi podrobna razlaga rezultatov posameznih testnih postavk pri določeni jezikovni zmožnosti oziroma znanju. Učenci so v povprečju dosegli za eno odstotno točko višji rezultat pri 1. slušni nalogi (IT = 0,51), ki je bila naloga vstavljanja z naborom, kot pri 2. nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,50). Dve leti zapored so bili rezultati tudi do 10 odstotnih točk višji pri nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, kar pa se ni pokazalo tudi letos, saj je bila prva naloga dopolnjevanja celo za 1 % v povprečju lažja od naloge izbirnega tipa. Da bi pridobili podrobnejše informacije o vplivu vrste nalog na dosežke učencev, smo v šolskem letu 2018/19 na Univerzi v Ljubljani, na Pedagoški fakulteti raziskali, ali je delovni spomin v maternem in tujem jeziku povezan z dosežki učencev pri slušnem razumevanju v tujem jeziku, ali se pojavljajo razlike v dosežkih učencev z boljšim in učencev s slabšim delovnim spominom v maternem in tujem jeziku pri slušnem razumevanju v tujem jeziku ter ali vrsta naloge slušnega razumevanja v tujem jeziku vpliva na dosežke učencev. V raziskavi, v katero smo vključili 100 učencev 6. razreda, smo s pomočjo testov delovnega spomina, kratkoročnega spomina in preizkusov znanja slušnega razumevanja (NPZ 2017 in NPZ 2018) ugotavljali vpliv delovnega spomina in vrste nalog na dosežke učencev pri slušnem razumevanju v tujem jeziku. Med delovnim spominom v maternem jeziku in dosežki na preizkusu znanja slušnega razumevanja v angleščini kot tujem jeziku je bila zaznana pozitivna povezava, ki pa ni bila statistično pomembna. Raziskava je nadalje pokazala, da med delovnim spominom v angleščini kot tujem jeziku in dosežki na preizkusu znanja slušnega razumevanja v angleščini kot tujem jeziku obstaja pozitivna statistično pomembna povezanost. Med učenci z boljšim in učenci s slabšim delovnim spominom v angleščini kot tujem jeziku se je pokazala statistično pomembna razlika. Učenci z boljšim delovnim spominom v tujem jeziku (angleščini) so v povprečju dosegli višje število točk pri slušnih nalogah izbirnega tipa in nalogah dopolnjevanja besedila z naborom besed. Med učenci z boljšim in učenci s slabšim delovnim spominom v maternem jeziku (slovenščini) ni bilo prisotnih statistično pomembnih razlik pri reševanju slušnih nalog izbirnega tipa in nalog dopolnjevanja besedila z naborom besed. Rezultati so pokazali, da se dosežki učencev na merjenju slušnega razumevanja v angleščini kot tujem jeziku razlikujejo glede na vrsto naloge, ki meri slušno razumevanje. Učenci so pri nalogah izbirnega tipa dosegli višje število točk kakor pri nalogah dopolnjevanja besedila z naborom besed.

Najbolje rešena postavka pri slušnem razumevanju pri obeh nalogah je bila 2. postavka 2. naloge (IT = 70), lansko leto je bila najvišja postavka podobno visoka (IT = 0,73). Učenci so morali razumeti pisni vnos, in sicer … *At the space station, astronauts grow … flowers/vegetables/fruits.* Razumeti so morali tudi slušni vnos, in sicer, kaj astronavti vzgajajo na vesoljski ladji (rože, zelenjavo ali sadje). Če so pozorno prisluhnili slušnemu besedilu, so lahko izvedeli, da ruski astronavti vzgajajo čebulo v plastični vrečki v vodi. Nato so morali povezati, da sodi čebula med zelenjavo, in tako so lahko odgovorili na vprašanje. Med najtežje rešljive postavke pa se je uvrstila 1. postavka,

2. naloge, kjer so morali učenci ugotoviti, kaj Steve najraje počne v prostem času. Na razpolago so bili trije odgovori, in sicer branje knjig, telovadba in opazovanje našega planeta. Le 37 % učencev je pravilno izbralo tretji odgovor (*watching the planet*). Ti so natančno prebrali pisno besedilo in tudi ne glede na oba distraktorja, ki sta bila omenjena v vhodnem slušnem besedilu, razumeli, da Steve sicer bere knjige, da tudi telovadi, da pa najraje ogleduje planet Zemljo z oken vesoljske postaje. Ta postavka je bila verjetno tako težka zaradi tega, ker se vsi odgovori pojavijo v vhodnem slušnem besedilu in mora učenec zelo natančno poslušati, da ugotovi, kaj Steve najraje počne.

Pri bralnem razumevanju so učenci dosegli v povprečju pri obeh bralnih nalogah 55,5 % (1. naloga z IT 0,64 in 2. naloga z IT 0,47), v povprečju za 5 odstotnih točk več kot lani (skupni IT obeh nalog je bil 0,50). Najbolje rešena je bila 5. postavka 1. naloge (IT = 0,72), ko so morali učenci odgovoriti na vprašanje *What do the two men drink?* in odgovor je bil *tea* (čaj). Ker je bil čaj edina pijača, ki je bila omenjena v besedilu, je skorajda tri četrtine učencev pravilno povezalo ključni besedi *drink* in *tea*. Tudi lansko leto je imela najbolje rešena postavka pri bralnem razumevanju podoben indeks težavnosti (0,76). Se najzahtevnejša postavka bralnega razumevanja je bila 3. postavka 2. naloge (IT = 0,34), ko so morali učenci povezati vprašanje D (*How do you start collecting coins*?) z ustreznim odstavkom besedila (z odstavkom številka 3). Najverjetneje je učence zavedlo vprašanje E (*Where do you start collecting?),* ki pa ni bilo ustrezno vprašanje na podano besedilo pod številko 3. Pri učencih 6. razreda že dalj časa opažamo, da imajo težave z avtomatiziranim razumevanjem najpogostejših vprašalnic, npr. *who, what, how, where*. Zopet se je pokazalo, da skorajda tri četrtine učencev ne obvlada natančnega branja. Najnižja postavka pri nalogah bralnega razumevanja v lanskem preizkusu iz angleščine je bila podobno nizka (IT = 0,30).

Pri nalogah rabe besedišča je bilo tudi letos učencem najlažje povezovanje slik in besed zunaj sobesedila (IT = 0,75 in se je zelo približal lanskemu rezultatu 0,79), sledi vstavljanje z naborom (IT = 0,65; lani: IT = 0,62), najtežje pa je bilo zopet, podobno kot lansko leto, vstavljanje brez nabora, kjer so morali učenci besede tudi pravilno zapisati (IT = 0,41 in je popolnoma enak kot v lanskem preizkusu pri istem tipu nalog). Najlažja postavka je bila 1. postavka prvega dela 2. naloge (IT = 0,92; lani: IT = 0,91). Večina učencev je pravilno povezala zapis besede *starfish* v okvirčku s sliko. Gre za pogosto rabljeno besedišče (živali), hkrati je to tudi tematika, ki je učencem te starosti še posebej zanimiva.

Kot najtežja pa se je izkazala 2. postavka B-dela 2. naloge (IT = 0,28), kar je za 0,10 višji rezultat kot lansko leto pri isti vrsti naloge. Predvidena rešitev za 1. postavko je bila *umbrella*, ki sodi med daljše večzložne besede in tudi zapis ni preprost.

Pri pisnem sporočanju tako kot lani in predlani kriterij vsebine ostaja nizek. Izbrana tema je bila tudi tokrat del učnega načrta za angleščino za osnovno šolo (praznovanje). Pisna zmožnost je namreč tvorbna in zato procesna zmožnost in je brez postopnega ter strukturiranega procesnega poučevanja in nato utrjevanja (več sestavkov preko šolskega leta), ki mu sledi ustrezna povratna informacija, nikakor ne moremo razvijati in dokončno razviti.

Kot najtežja testna postavka se je pri pisnem sporočanju uvrstil kriterij slovnica (IT = 0,33), skorajda povsem enak rezultat kot lani (IT = 0,32), čeprav imata tudi kriterija vsebina (IT = 0,39; lani: IT = 0,41) in besedišče/pravopis (IT = 0,38; lani: IT = 0,40) nizek rezultat. Vsi navedeni rezultati so zelo podobni lanskim in predlanskim. Indeksi težavnosti so primerljivi z indeksi težavnosti zadnjih nekaj let, vendar je opaziti, da so ti iz leta v leto nižji, kar je lahko zaskrbljujoče, saj je v današnjem mednarodnem prostoru industrije, trgovanja, znanosti, letalstva, pomorstva itn. dokaj dobro razvita pisna zmožnost v angleščini prej nuja kot želja prav vseh družbeno aktivnih prebivalcev.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Tudi letos nam statistični rezultati kažejo, da ima nacionalni preizkus iz angleščine ob koncu drugega obdobja vse lastnosti zanesljivega instrumenta (visoki indeks zanesljivosti, izredno visoki indeksi diskriminativnosti, visoko ujemanje referenčnega ocenjevanja pri odgovorih objektivnega tipa, veliko število podobnih rezultatov pri testnih nalogah kot lansko leto itn.). Prav tako lahko ugotovimo, da je tudi veljaven, saj glede na teorijo usvajanja (tujih) jezikov in strukturo konstrukta sporazumevalne zmožnosti preverja obe receptivni zmožnosti, rabo besedišča, rabo slovnice pri pisnih izdelkih in pisno zmožnost. Na žalost pa že vrsto let ugotavljamo, da preizkus ne zajema govorne zmožnosti, zato moramo biti pri interpretaciji učenčeve jezikovne zmožnosti v angleščini še posebno pozorni. Učenci so lahko namreč govorno zelo uspešni, manj pa bralno in pisno oziroma obrnjeno, zato pri oblikovanju »angleškega« profila učenca, govorne zmožnosti nikakor ne smemo izpustiti. Da bi govorna zmožnost ne bila zapostavljena, je zato pomembno, da jo učitelji pri pouku čim bolj razvijajo in jo temu ustrezno tudi preverjajo in ocenjujejo. PK TJA upa, da nacionalni preizkusi znanja na dolgi rok ne bodo imeli negativnega povratnega učinka na poučevanje angleščine. Zelo smiselno pa bi bilo, da odgovorne institucije opravijo raziskave na to temo.

V šolskem letu 2018/19 je preizkus preverjal tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje s podobnimi vrstami nalog kot v predhodnih letih. Nalogo, ki preverja prepoznavanje besedišča zunaj sobesedila, torej na ravni povezovanja slik in besed, smo uporabili tretje leto in tudi tokrat je pokazala, da jo

učenci v veliki večini uspešno rešujejo. Pomembno je izpostaviti, da so takšne vrste nalog sicer ustrezne, vendar samo če so dopolnjene in nadgrajene z nalogami (upo)rabe besedišča, saj učenec s prvimi ne pokaže, da zna besedišče ustrezno rabiti v sobesedilu, kar pa je ključna naloga vsakega tujejezikovnega uporabnika.

Letošnji rezultati so precej podobni lanskim in tudi predlanskim pri vseh preverjanih jezikovnih zmožnostih. Le razlika med nalogo dopolnjevanja z naborom in nalogo izbirnega tipa je bila to leto bistveno manjša. Kljub temu bi bilo na podlagi izsledkov raziskave, ki so jo izvedli na UL, Pedagoški fakulteti, smiselno razmisliti, kako premostiti razlike med učenci z boljšim in učenci s slabšim delovnim spominom in kako vključiti v pouk različne vrste nalog slušnega razumevanja v angleščini kot tujem jeziku, torej kako učbenike dopolniti z drugimi, bolj avtentičnimi in kakovostnimi nalogami. Pri preverjanju bralne zmožnosti ostaja rezultat podoben lanskemu in hkrati precej nižji od rezultata izpred dveh let. Čeprav zaradi umanjkanja sidrnih nalog ne moremo zanesljivo trditi, da bralna zmožnost nazaduje, pa je trend zadnjih dveh let nespodbuden za učence, učitelje, starše in odločevalce. Vsekakor je za uspešno branje in bralno razumevanje v tujem jeziku treba preveriti učenčevo zmožnost dekodiranja, tako v prvem kot v drugem jeziku, kar je tako pri slovenščini in tudi pri angleščini kot tujem jeziku nedorečeno na državni ravni. Učitelji nimajo na razpolago ustreznih merilnih instrumentov, niti knjig, ki bi bile besedilno, besedno in skladenjsko razvrščene v ustrezne stopnje težavnosti. Zato bi morala slovenska šolska politika projektno raziskati tozadevno problematiko, pripraviti načrt oblikovanja instrumentov in gradiva ter izobraževanja učiteljev. V tujini je na tem področju že več desetletji uveljavljena zelo učinkovita praksa, saj učitelji podrobno spremljajo učenčevo spretnost dekodiranja vse od vstopa v šolo. Ob takšnem načrtnem delu in spremljanju dekodiranja v učnem in tujih jezikih, bi učitelji lahko zelo zgodaj identificirali učence z disleksijo, ki še posebej pri pouku angleščine potrebujejo učinkovito strokovno oporo, saj gre za globok jezik, ki zato povzroča več ovir tistim učencem, ki se morajo spopadati s to prirojeno motnjo. Učiteljem so na voljo prosto dostopno gradivo in izobraževanja, enega takšnih lahko najdejo na spletnem naslovu: ***http://dystefl2.uni.lodz.pl/***. Letos je nastalo novo gradivo v okviru projekta *Engage*, ki ga učitelji lahko uporabijo z učenci drugega in tretjega triletja (***http://engage.uni-miskolc.hu***). Tudi učenci, ki presegajo standarde znanja pri vseh jezikovnih zmožnostih (učenci, ki so se uvrstili v rdeče in modro področje), morajo biti opaženi in podprti pri učenju angleščine, npr. z zahtevnejšimi avtentičnimi nalogami, ustrezno zahtevnim gradivom, nalogami, ki vključujejo IKT, itn. Vsekakor pa je podporno učno okolje za učenje jezikov bistveni dejavnik, ki vpliva na učne rezultate. Učenju jezikov naklonjeno okolje omogoča učencem nenehen dostop do tujejezikovnega gradiva (razredna knjižnica s tujejezikovnimi knjigami in drugimi viri ves čas šolanja) ali z IKT podprtega gradiva. Prav vsi deležniki (učitelji, starši in vodstva šol) morajo soodgovorno spodbujati učenje jezikov tako v šolah kot tudi zunaj njih in spodbujati medpredmetno povezovanje oziroma vključevanje jezikov v nejezikovna predmetna področja. Pri vseh predmetih se v evropskem prostoru pričakuje jezikovno občutljivo poučevanje, ko učitelj razume razno-/večjezičnost kot dodano vrednost današnje družbe in ne kot prepreko in oviro na poti učnega uspeha. Pomembno spoznanje številnih domačih in mednarodnih študij je tudi, da brez ekstenzivnega branja in poslušanja/gledanja, torej branja in poslušanja/gledanja za zabavo, ne moremo doseči uspeha pri intenzivnem branju oziroma poslušanju. To zadnje pa je tisto, kar merimo z nacionalnimi preizkusi, saj je preverjanje ekstenzivnega branja in poslušanja na državni ravni na tej stopnji zaenkrat še nedosegljiva naloga. A moramo se zavedati, da tudi intenzivnega branja z bralnimi vajami in branjem oz. vajami poslušanja in s poslušanjem zgolj (kratkih) neavtentičnih besedil iz učbenika ne bomo razvili samostojnih in učinkovitih bralcev oziroma poslušalcev in hkrati bodo dosežki učencev na nacionalnem preizkusu ostajali nezadovoljivi.

Kot že več let poudarjamo, je slušna zmožnost ena od prvih zmožnosti, ki jo otrok razvije v prvem jeziku, enako pomembna pa je tudi pri učenju/usvajanju drugih/tujih jezikov. Je podlaga drugim jezikovnim zmožnostim, kot je na primer dekodiranje zapisanega besedila. Zato moramo prav vse učence nenehno izpostavljati čim večjemu slušnemu vnosu, učiteljevemu kot tistemu, ki prihaja iz različnih naprav (avdio- in videoposnetki, ustrezni filmi, gosti iz tujih držav, sodelovanje z učenci iz drugih jezikovnih okolij itn). Še posebej naj učitelji že od prvega razreda naprej poskušajo redno izvajati tudi naloge razvijanja fonološkega zavedanja, saj so le-te posebej podporne za učence z disleksijo, ki imajo težave razpoznavanja določenih glasov oziroma razlikovanja med glasovi, hkrati pa so koristne za prav vse učence.

Tudi letos moramo ponovno poudariti, da se nekateri učenci težko znajdejo z nalogami na preizkusu, ki niso del učbenikov. Predlagamo, da so učenci izpostavljeni čim več različnim tipom nalog, saj se bodo le tako razvili v samostojne in neodvisne uporabnike jezikov. Pri razvijanju slušnega in bralnega razumevanja je nujno razvijati tudi strategije, ki jih uspešen bralec/poslušalec tujega jezika mora odlično razviti, če želimo, da ga ne bo malo težje besedilo že takoj na začetku zaustavilo. Na primer, zelo pomembna strategija je, kako razumeti slušno/pisno besedilo, v katerem so besede, ki jih ne poznamo. Kako še vedno razumeti bistvo in se ne že takoj na začetku predati in »izključiti možgane«, je zelo pomembna strategija, saj bomo v vseh jezikih vedno naleteli na besede, ki jih ne bomo popolnoma razumeli.

Kljub temu da je k boljšim rezultatom pri rabi besedišča tako kot že dve predhodni leti nedvomno pripomogla uvedba naloge, ki je preverjala besedišče zunaj sobesedila, na ravni prepoznavanja, pa to ne pomeni, da so učenci, ki so dosegli glavnino točk pri tej nalogi, pri drugih pa so bili neuspešni, tudi učinkoviti uporabniki jezika. Zelo

nenavadno bi bilo, če bi se zadovoljili, da določeni učenci razvijejo zgolj pasivno rabo jezika. Zato je pri teh učencih treba delati na razvijanju aktivne rabe jezika v zadnjem triletju, saj je drugače možno, da ne bodo nikoli postali uporabniki angleščine, kar pa nikakor ni cilj, ki ga želimo doseči.

Pri pisnem sporočanju nas je letos presenetilo opažanje, da so nekateri učenci zapisali besedilo v slovenščini. Tega do sedaj nismo zaznali, in to je tudi skrb zbujajoča ugotovitev. Prav tako na letošnjem preizkusu dobrih 2.000 učencev (približno 10 %) ni odgovorilo na to nalogo, kar pomeni, da sploh niso poskusili zapisati vsaj nekaj besed. PK TJA ne more ugotoviti ključnih vzrokov za takšno stanje. Možna so predvidevanja, npr. pomanjkanje motivacije za učenje angleščine, neustrezno poučevanje pisne zmožnosti, umanjkanje poučevanja pisne zmožnosti itn. Na drugi strani je podobno število učencev, ki popolnoma dosegajo ali celo presegajo zastavljene cilje učnega načrta. Obe skupini ne smeta biti prezrti. Ker je bila tudi tokrat izbrana tema del učnega načrta za angleščino za osnovno šolo, nas preseneča tako nizek dosežek učencev. Že vrsto let zato zapisujemo v končno poročilo, da gre za tvorbno zmožnost, katere brez procesnega poučevanja in nato utrjevanja (pisanje sestavkov od besed prek povedi, odstavkov do sestavkov skozi vse šolsko leto), ki ji sledi ustrezna povratna informacija, nikakor ne moremo razviti.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Poslušaj zgodbo o Petru in njegovem dedku. Dopolni spodnje povedi z besedami iz okvirčka. Pet besed je odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

GRANDPA'S SHOP

angry	big	cat	cleaning	cow	early
hill	late	selling	surprised	town	~~week~~

0. Peter is in grandpa's Clock Shop once a ***week*** .

1. Peter likes the _____ clock best.
2. The pendulum clock is a _____ clock.
3. Peter helps in the shop with the _____.
4. One afternoon grandpa closes the shop _____.
5. Grandpa and Peter climb the _____ slowly.
6. Peter is _____ when grandpa tells his plans.

(6 točk)

(Vir slike: http://pngimg.com/upload/clock_PNG6647.png. Pridobljeno: 5. 12. 2016.)

2. naloga

Poslušaj intervju z astronavtom Stevom Swansonom in obkroži črko pred najustreznejšo dopolnitvijo povedi. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE ASTRONAUT

0. We can see the International Space Station

   (A) at night.

   B during the day.

   C any time.

1. In his free time, Steve especially enjoys

   A reading books.

   B doing exercise.

   C watching our planet.

2. At the space station, astronauts grow

   A flowers.

   B vegetables.

   C fruits.

3. Every day, Steve communicates with his family via

A telephone.

B video.

C e-mail.

4. Astronauts eat

A special pills.

B everyday food.

C fast food.

5. Steve is learning

A English.

B Russian.

C Chinese.

6. Astronauts spend _____ outside the space station.

A one hour

B four hours

C five hours

(6 točk)

(Vir slike: https://www.freepik.com/free-photos-vectors/background. Created by Freepik. Pridobljeno: 26. 10. 2017.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi besedilo o Justinu in Albertu, ki redita kokoši, in NA KRATKO odgovori na vprašanja. Glej primer 0, ki je že rešen.

JUSTIN'S HENS

Justin is a farmer who looks after hens. The hens are all healthy. Every morning Justin gets up and hurries to his hens and gives them a handful of wheat and corn. Then he says: "Good morning my hens! After this you can go into the field and look for big, fat, juicy worms and have them for dessert!" Then Justin carefully fills his basket with eggs that his precious hens lay every day.

0. **What** does Justin give to his hens every morning?

   Wheat and corn.

1. **Where** do Justin's hens find worms?

   _____

One morning, Justin hears someone calling him. "Justin, I've got some important news!" It is his friend Albert who lives on the farm next door and he also keeps hens.

"I've got a special recipe that will make my hens lay five more eggs a day. If this recipe is right, I will buy a thousand hens and then I'll be rich!" Justin raises his eyebrows. "But you already have one hundred and twenty hens. Isn't that enough? And what will you do with five thousand eggs a day?"

2. **How many** hens has Albert got at the moment?

   _____

A week later, Albert shows Justin round his farm. His hens are crowded together, all clucking loudly. Justin is surprised because Albert feeds his hens with special green mash. After a few days Albert's hens start laying eggs which are twice the normal size.

When Justin is worried, he sits with his hens and talks to them. One day he says to his hens: "Well, I can't say that I like this. Something strange is going on at Albert's farm. I have a bad feeling about it."

3. **What** do Albert's hens eat?

_____

4. **Who** does Justin talk to when he is worried?

_____

Then one morning Justin hears Albert shouting. "It's a disaster! Help me! I don't know what to do." He sits on Justin's bench in front of the house. Justin pours them hot tea and listens carefully to his neighbour, Albert.

"My hens are laying ten eggs a day. But I have big problems selling them because they are green. Look!" He gives Justin an egg that is as green as a frog.

Justin thinks for a moment. "I think your hens need some proper seed. Take some of my wheat and corn and give your hens a proper meal."

Albert smiles: "Thank you, my friend."

5. **What** do the two men drink?

_____

6. **Why** don't people buy hen eggs from Albert's farm?

_____

(6 točk)

(Prirejeno po: *Discovery Box*, december 2015.)

(Vir slike: http://chickenbreedslist.com/images/backyard_chickens.jpg. Pridobljeno: 2. 11. 2016.)

2. naloga

Preberi besedilo o zbiranju kovancev. Poveži vprašanja z odstavki besedila. Črko najustreznejšega vprašanja vpiši v kvadratek pred izbranim odstavkom. Dve vprašanji sta odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

COLLECTING COINS

0. [C] Everyone needs a hobby. You need to do something you enjoy doing by yourself or with your family. You need to find something that you are not bored with.

1. [ ] Coin collecting is also a way to get rich. Most of us have coins lying around the house. But if you have a coin from the year 1013, you can sell it and get a lot of money.

2. [ ] Coins can show us a bit of history. Some coins show the head of a king. Other coins show how people dressed. If we have the coins of Queen Elizabeth I, we can see how she dressed during her life in the 16th century.

3. [ ] You can begin collecting coins if you keep all the small money you get or find. As your collection grows, you want to have more and more coins. A web site that shows beginners how to get started is www.collectorscorner.org.

4. [ ] If you are a coin collector, these are the things you need: a box, an album for coins, gloves to protect the coins from fingers that could ruin them. You also need a magnifying glass to see every little detail on the coin.

5. [ ] Kings and queens started coin collecting already in the past. That is why people call it “The Hobby of Kings”. Today we can look at coin collecting as a game. While it’s a challenge, it can also be good fun no matter how old you are.

6. [ ] If you live in a little apartment, then coin collecting is for you. Your collection will fit into one corner of your drawer. Just remember you need to put it in a safe place, so your coins cannot be damaged.

(Prirejeno po: *Boys’ Quest*, junij/julij 2010.)

A	How much space do you need to keep coins?
B	What do you need to collect coins?
~~C~~	What does everybody need?
D	How do you start collecting coins?
E	Where do you start collecting?
F	What can you learn from the coins?
G	How can you earn money by collecting coins?
H	Why is coin collecting great for all times and ages?
I	Which web site can you buy coins on?

(6 točk)

(Vir slike: http://travels.marbleart.us/Euro/UsingtheEuro.htm. Pridobljeno: 2. 11. 2016.)

C) BESEDIŠČE

1. naloga

Dopolni besedilo o pripravah na sprejem hišnega ljubljenčka z besedami iz okvirčkov. Na črte v besedilu vpiši črko (A–I) izbrane besede. Tri besede so odveč. Glej primer 0, ki je že rešen.

A biscuits **B** garden **C** icy **D** room **E** show

F toys **G** wake **H** warm **I** ~~welcome~~

GET READY FOR A KITTEN

Find out how to **(0)** __*I*__ a kitten into your home.

Before your kitten arrives,

- prepare a basket with a pillow and put it in a quiet, **(1)** ___ room so that your kitten won't be cold.
- prepare a food corner.
- get some **(2)** ___ (balls, balls of string, rubber mice…).

When your kitten arrives,

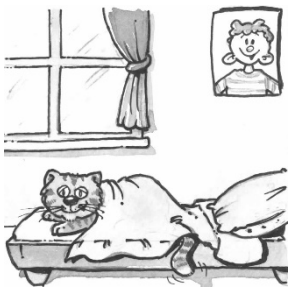

- put it in the room where its basket is. Let it explore its new bed. If your kitten falls asleep, don't **(3)** ___ it up. Sleeping is a sign that the kitten feels safe.
- **(4)** ___ your kitten its food corner and litter box.
- keep your kitten inside for the first week. At the end of the first week, take your cat out on a lead or stay with it while it discovers your **(5)** ___ and street.

(Prirejeno po: *Discovery Box*, maj 2013.)

(5 točk)

2. naloga

AT THE SEASIDE

Naloga A

Oglej si sliko in preberi besede (A–H) v okvirčku. V razpredelnico vpiši črke izbranih besed, ki poimenujejo označene stvari na sliki (1–4). Tri besede so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

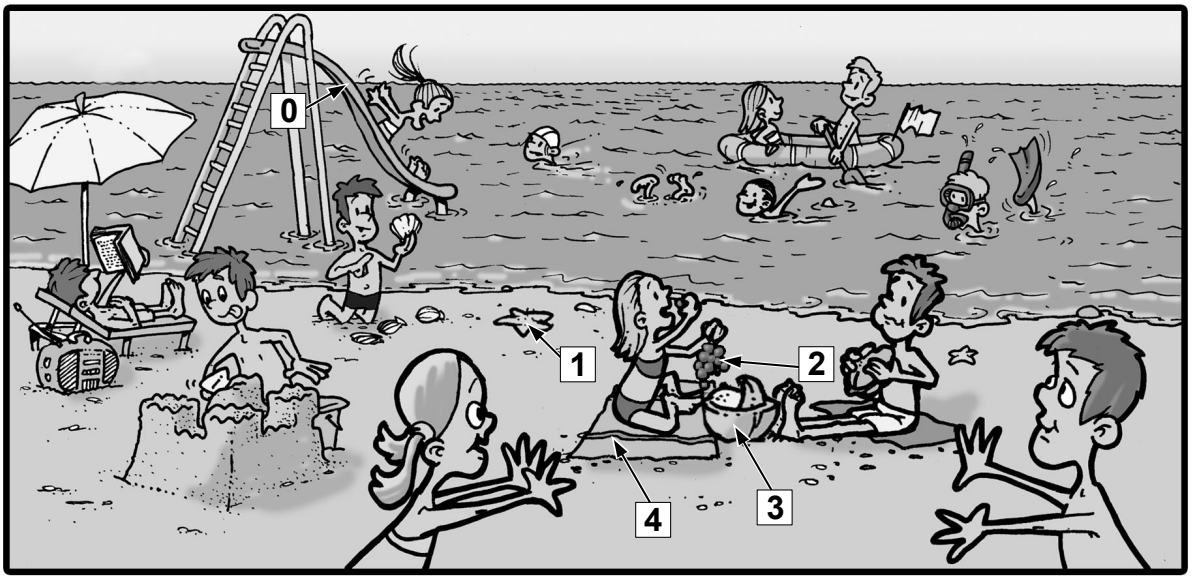

A bowl	**B** crab	**C** curtain	**D** grapes
E plums	**F** ~~slide~~	**G** starfish	**H** towel

0.	1.	2.	3.	4.
F				

(4 točke)

Naloga B

Ponovno si oglej sliko. Dopolni besedilo, ki opisuje sliko, z besedami, ki se začenjajo na dano črko. Manjkajoče besede niso označene s številkami na sliki. Vsaka črtica predstavlja ENO ČRKO. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

A sunny summer day can be wonderful! So, put on your swimsuit and enjoy your time on the **(0) b** **e a c h**. You can relax by the water, **(1) s** __ __ __ in the sea, play games, look for seashells or all of these!

Some children like lying under a beach **(2) u** __ __ __ __ __ __ __ . They read books or listen to the radio. Others play on the beach and try to make a big **(3) c** __ __ __ __ __ with lots of towers and walls from sand.

A **(4) b** __ __ __ ride can also be great fun if there are waves and your best friend sits in it with you. Don't forget your snorkel and **(5) m** __ __ __ to see underwater.

Enjoy yourself!

(5 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

Prijatelj iz Avstralije želi izvedeti, kako v Sloveniji preživljamo novoletne praznike. Opiši:

- priprave na praznovanje novega leta,
- kaj se dogaja na novoletni večer,
- kako preživiš prvi dan v novem letu.

Napiši vsaj 10 povedi.

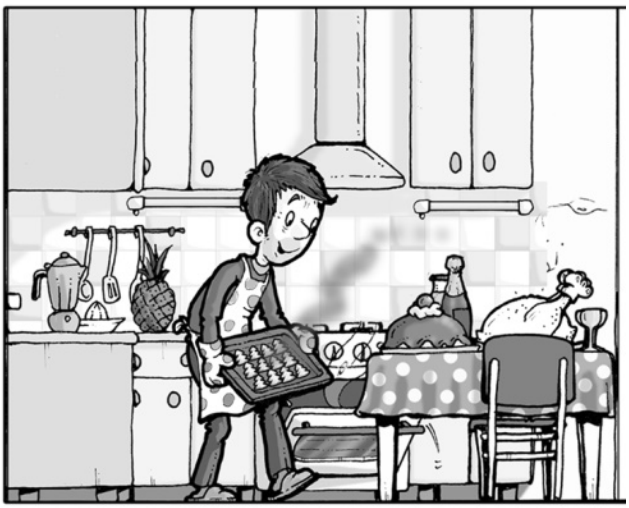

NEW YEAR HOLIDAY

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče in pravopis:	*3 točke*
Slovnica:	*3 točke*

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Učni načrt za angleščino in Skupni evropski jezikovni okvir ter tudi najnovejši dokument Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 11–15 let (angl. »Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 11 – 15 Years«) so podlage za NPZ iz angleščine za 9. razred. Preizkus preverja opisnike na ravni A2 in B1. Raven A2 je vmesna raven (angl. »Waystage«), B1 pa je raven sporazumevalnega praga (angl. »Threshold Level«). Za prvo je značilno, da uporabnik razume povedi in pogoste izraze, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja. Zmožen je sporazumevanja v preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o znanih in rutinskih zadevah. S preprostimi besedami zna povedati nekaj o sebi in svojem neposrednem okolju ter zadovoljiti svoje trenutne potrebe. Za uporabnika ravni B1 pa je značilno, da pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razume glavne točke, kadar gre za znane reči, s katerimi se redno srečuje v šoli, prostem času itn. Tvoriti zna preprosta povezana besedila o temah, ki so mu znane ali ga zanimajo. Opisati zna izkušnje in dogodke, sanje, upanja in ambicije ter na kratko utemeljiti in pojasniti svoja mnenja in načrte. Pri sestavi preizkusa znanja iz angleščine upošteva PK TJA tudi sodobna dognanja s področja raziskav učenja, poučevanja in preverjanja/ocenjevanja tujejezikovnega znanja mladostnikov. Eklektičen pristop poučevanja tujih jezikov zahteva ustrezen pristop tudi pri ocenjevanju znanja, zato je treba preverjanje posameznih jezikovnih zmožnosti oziroma sporazumevalne zmožnosti kot celote zastaviti tako, da so testne naloge čim bolj avtentične, zanimive za učence, hkrati pa oblikovane tako, da jih je mogoče izvesti na številni populaciji na isti dan ob istem času. Kot že kar nekaj let se je tudi v letošnjem šolskem letu zaradi zakonskih okvirov PK za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa v 9. razredu. Pri interpretaciji dosežkov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 9. razreda osnovne šole je zato nujno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno zmožnost in tako še posebej poudarimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen pri preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Priporočamo, da se s tem seznanijo vsi učenci in njihovi starši. Sporazumevalne zmožnosti namreč ne moremo preveriti v celoti, če ne preverimo tudi govorne spretnosti.

V šolskem letu 2018/19 je preizkus obsegal naloge:

1. izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
2. dopolnjevanja brez nabora (z dano prvo črko, nedoločnikom/edninskim samostalnikom v oklepaju oz. danimi začetnimi črkami),
3. kratkih odgovorov,
4. povezovanja slušnega vnosa in povzetka,
5. odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Učenci v preizkusu niso bili izpostavljeni nobeni novi vrsti naloge. To je pomemben podatek, saj lahko s precejšnjo verjetnostjo trdimo, da so tisti učenci, ki so rešili vsaj enega do dva preizkusa iz prejšnjih let, lahko dodobra spoznali proces reševanja testnih nalog. To pa nadalje pomeni, da nepoznavanje vrste nalog in procesa reševanja ne bi smelo imeti bistvenega vpliva na dosežke učencev.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.065
Število postavk	41
Možne točke	50
Povprečno število točk	27,79
Povprečno število odstotnih točk	55,58
Standardni odklon odstotnih točk	23,2
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,93

Število kandidatov, ki so opravljali preizkus, se je od lanskega leta povečalo s 3.882 na 4.065 in je hkrati za 164 kandidatov nižje izpred dveh let. Število postavk in možne točke so ostale enake kot predhodna leta. Povprečno število odstotnih točk znaša 55,58 (2018: 59,77 in 2017: 61,67). Standardni odklon 23,20 je nižji kot lansko leto in leto pred tem (2018: 25,30, 2017: 25,88) in je v upadanju, vendar so razlike pri dosežkih še vedno velike in s tem tudi v znanju angleščine. Indeks zanesljivosti je tudi letos zelo visok (0,93), v letu 2018 je bil 0.94, v letu 2017 pa 0.93, kar ponovno nakazuje, da so vse naloge preverjale isti konstrukt, to je tujejezikovno zmožnost, kar je bil tudi cilj preizkusa. S tem podatkom smo lahko zelo zadovoljni. Tudi v tem šolskem letu grafična predstavitev razporeditve po doseženih točkah kaže, da je bil preizkus bolj občutljiv za merjenje jezikovnih zmožnosti dane populacije kot lansko leto, je pa krivulja še vedno delno pomaknjena v desno in ni zaznati ustrezne razpršenosti vrednosti okrog aritmetične sredine. Preizkus je letos sicer bil otežen, saj je indeks težavnosti ustrezno nižji od predhodnih let, vendar bo treba z otežitvijo nadaljevati. Samo preizkus, ki se čim bolj približa normalni porazdelitvi, tudi učinkovito ločuje med bolj in manj uspešnimi učenci ter pokaže na njihova močna in šibka področja znanja in zmožnosti.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred

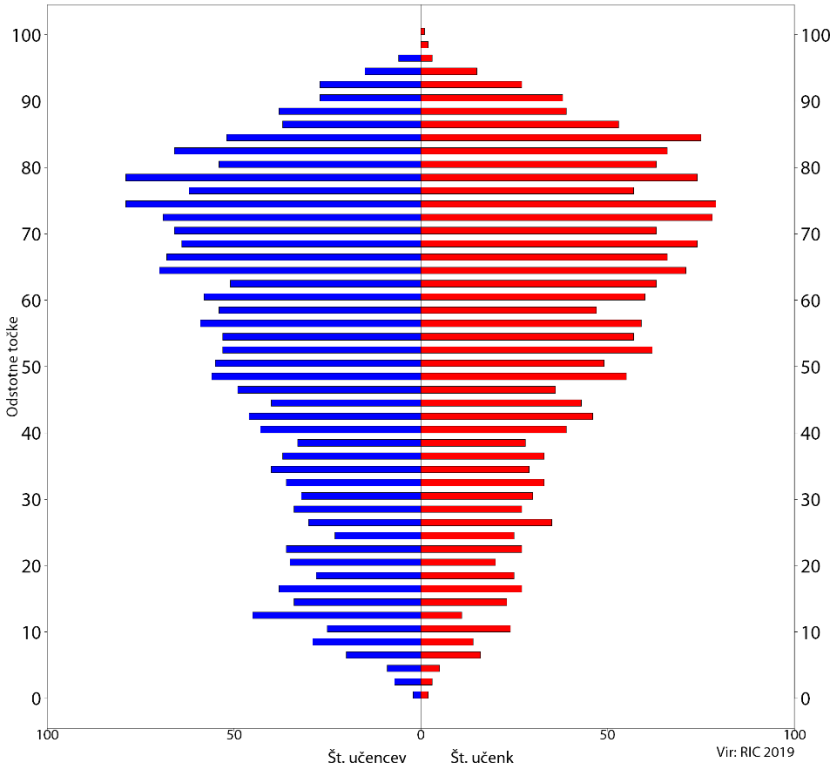

Tako kot od vsega začetka NPZ iz angleščine kaže tudi letošnja analiza dosežkov glede na spol, da med deklicami in dečki ni velikih razlik. To je izredno spodbuden rezultat, saj je preizkus očitno zastavljen tako, da imata oba spola enake možnosti pokazati tujejezikovno znanje in zmožnosti. PK TJA se namreč od vsega začetka močno trudi, da vključuje tematike, ki so zanimive za oba spola, da tako noben spol ne bi bil v prednosti oziroma v depriviligiranem položaju.

Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Zasavska regija	59,58	24,20	86	2
Obalno-kraška regija	58,04	23,51	196	5
Osrednjeslovenska regija	57,40	23,45	1182	27
Gorenjska regija	57,15	23,31	452	9
Goriška regija	56,38	22,25	255	7
Pomurska regija	56,13	20,17	104	4
Podravska regija	55,18	23,38	607	20
Jugovzhodna Slovenija	54,14	22,99	308	9
Savinjska regija	54,05	22,87	486	15
Koroška regija	51,59	22,62	135	4
Primorsko-notranjska regija	50,90	23,80	107	4
Posavska regija	47,99	24,30	148	6

Dosežki na NPZ pri angleščini v 9. razredu so razporejeni tako, da je letos prvič na prvem mestu Osrednjeslovensko regijo (57,40) zamenjala Zasavska regija (59,58), sledi ji Obalno-Kraška regija (58,04), ki je bila lansko leto na drugem mestu. Razlika med prvo in tretjo regijo znaša 2,18 odstotne točke. Tudi Gorenjska regija se je zelo približala prvi trojici (57,15). Nato sledi pet regij z razliko 2 odstotnih točk, in sicer od 56 do 54 točk, to so Goriška, Pomurska, Podravska, Jugovzhodna Slovenija in Savinjska regija. Nato sta dve regiji med 51 in 50 točkami, to sta Koroška in Primorsko-Notranjska regija. Na zadnjem mestu pa je Posavska regija s 47,99 točke. Če naredimo primerjavo z zadnjimi tremi leti, lahko ugotovimo, da se na zadnjih mestih izmenjujejo te regije: Primorsko-Notranjska, Koroška, Posavska regija in Jugovzhodna Slovenija. Zanimiv pa je premik Zasavske regije, ki se je vsako leto pomaknila višje in to leto prehitela vse druge regije.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred

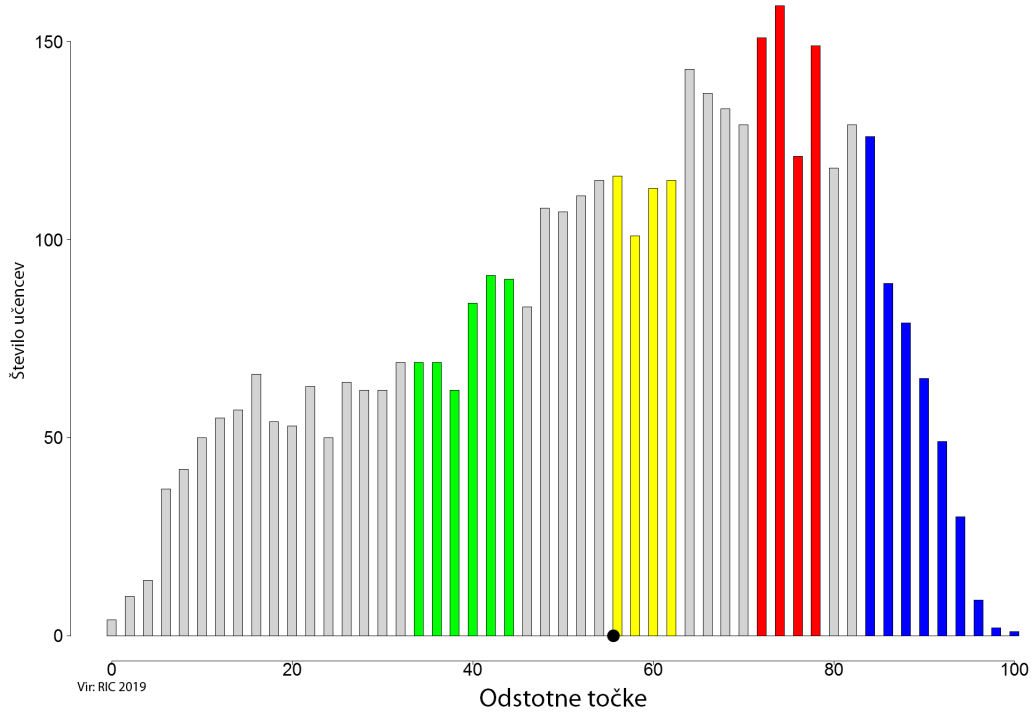

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *QUEEN OF KATWE*
Opis naloge: Učenci so poslušali intervju z Davidom Oyelowo, igralcem v filmu Queen of Katwe. Slušna naloga je bila izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Učenci so morali pri vsaki testni postavki obkrožiti črko pred pravilnim odgovorom in s tem izkazati, da so izluščili glavno misel in glavne poudarke besedila ter razumeli podatke in podrobnosti v besedilu. Vsaka postavka je imela štiri izbire.

V zeleno območje se je uvrstila **3. testna postavka**, pri kateri so učenci uspešno povezali del slušnega besedila *to learn about his attitudes and outlooks* z odgovorom *was interested in,* ki je bilo v nadaljevanju vnosnega besedila podkrepljeno tudi z *It was so wonderful to be able to ask him questions*, s čimer so lahko izločili ostale tri pomensko negativne možnosti. Po dvakratnem poslušanju je večini učencev uspelo tretjo postavko uspešno rešiti.

2. naloga: *SCIENTIFIC RESEARCHES AND REPORTS*
Opis naloge: Pri tej nalogi so učenci poslušali novice s področja znanosti. Vsaki slišani novici so morali izbrati najustreznejši povzetek. Dva povzetka sta bila odveč in sta delovala kot distraktorja. To je naloga povezovanja, ki od učenca zahteva, da poišče glavno misel/misli posameznega dela slušnega besedila.

V zeleno območje sta se uvrstili **4.** in **5. testna postavka**.

Pri 4. testni postavki so učenci, ki so jo uspešno rešili, povezali *you cannot remember the word or the expression* iz vnosnega slušnega besedila s povzetkom *Drinking it affects your memory*. Ključni besedi za razumevanje in izbiro pravilnega odgovora sta bili *remember* in *memory*.

Pri 5. testni postavki so imeli učenci v vnosnem besedilu več informacij (*open the fridge in the middle of the night, suffering from a real medical illness, a serious eating disorder, symptoms*), ki so jih vodile k odgovoru C (*Eating at the wrong time can mean you are sick).*

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *THE LITTLE PEOPLE FROM HAWAII*
Opis naloge: Prva naloga bralnega razumevanja je zahtevala, da učenci pokažejo razumevanje podatkov in podrobnosti v legendi o malih izmišljenih bitjih, ki jim Havajčani pravijo Menehuni. Učenci so morali zapisati odgovor z največ šestimi besedami na vprašanja, ki so bila vezana na besedilo. Vprašanja so si sledila v vrstnem redu dogodkov v besedilu. Sprejemljivi so bili tudi odgovori, ki so bili zapisani s pravopisnimi in slovničnimi napakami, ki niso vplivale na razumevanje.

V zeleno območje se je uvrstila **3. testna postavka**. Učencem je pri uspešnem reševanju testne postavke pomagala povezava med *musical instruments like trumpets and drums using leaves and logs* v izhodiščnem besedilu in *What do the Menehunes use to create their instruments* v vprašanju. Reševanje je olajšalo tudi dejstvo, da je testna postavka zahtevala natančno dve vrsti materiala, ki so ju Menehuni uporabili za izdelovanje glasbil, kar je nakazoval veznik *and*.

C) RABA JEZIKA

2. naloga: *THE FRENCH REVOLUTION*
Opis naloge: V članku o francoski revoluciji so morali učenci zapolniti vrzeli z ustreznimi besedami, pri čemer je bila prva črka zapisana, s črticami pa je bilo označeno tudi število črk v manjkajočih besedah. Učenci so morali razumeti sobesedilo, saj drugače niso mogli uspešno rešiti testnih postavk.

V zeleno območje se je uvrstila **3. testna postavka**, kjer so morali učenci besedilo dopolniti s pridevnikom *rich*. Beseda je bila kratka, hkrati pa v veliki večini niso imeli težav z razumevanjem sobesedila. V pomoč pri reševanju je bila tudi poved *They lived in great luxury*, ki dodatno pojasnjuje iskano besedo *rich*.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *QUEEN OF KATWE*
V to območje sta se uvrstili **testni postavki 2** in **6**.

Učenci, ki so pravilno rešili postavko 2, so iz slišanega morali razbrati, da je Robert Katende trener šaha (*a chess trainer*). Pravilni odgovor so razbrali iz samega vprašanja novinarja ...*Phiona's coach*... Povezati so morali besedi *coach* in *trainer*. V pomoč pa jim je bil tudi predhodni opis o tem, kakšne so bile Robertove zadolžitve pri šahovski dejavnosti, ki se je odvijala v cerkvi. Tudi Oyelowova izjava *He was the chess consultant on the film so* ... jim je bila lahko v pomoč pri odločitvi, kateri je pravilni odgovor na zastavljeno vprašanje.

Pri 6. postavki so morali učenci pozorno poslušati daljši del besedila, da so lahko pravilno rešili to postavko. Iz dela besedila so morali izluščiti glavno misel. Nekaj zahtevnejšega besedišča je morda razlog, da se je ta postavka uvrstila v rumeno območje, čeprav je bilo tudi brez razumevanja tega besedišča mogoče ugotoviti pravilni odgovor (npr. *facing real challenges, continuing to work hard*).

2. naloga: *SCIENTIFIC RESEARCHES AND REPORTS*
V rumeno območje sta se uvrstili **testni postavki 1** in **2**.

Postavko 1 so uspešno rešili učenci, ki so izluščili glavno misel in obenem razumeli posamezne poudarke. Morali so povezati ključne besede iz vnosnega besedila (npr. *overfeeding their pets*) s povzetkom *Excessive feeding*... Istočasno pa so učencem bile v pomoč besede *risk of diabetes, heart disease and other health problems,* ki se vse nanašajo na bolezenska stanja in jih je bilo potrebno povezati z nadpomenko *ill*.

Učenci so morali za uspešno reševanje 2. testne postavke izluščiti glavno misel celotnega dela. V pomoč so jim bile npr. besedne zveze: *women with the lowest salary* in *more likely to be obese*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *THE LITTLE PEOPLE FROM HAWAII*
V rumeno območje so se uvrstile **testne postavke 1, 2, 4** in **6**.

Pri 1. postavki so morali učenci za uspešno reševanje iz sobesedila prepoznati, da je govor bitij iz legende podoben renčanju psa. Učenci, ki so pravilno odgovorili na vprašanje, so povezali besedni zvezi *voices sound like* s *talking similar to*.

Za uspešno reševanje postavke 2 je bilo treba poiskati besedo, ki se nanaša na material, ki so ga Menehuni uporabljali pri gradnji. Material je bil posredno omenjen v besedi *stonework*. Predvidevamo, da se je ta postavka uvrstila v rumeno območje, ker so nekateri učenci namesto na vprašanje o vrsti materiala odgovarjali z vrsto orodja in zapisali kot odgovor *stone hammers,* ki pa je napačen.

Postavka 4 je zahtevala podrobnejše branje in razumevanje podatkov in podrobnosti v besedilu. Učenci, ki so nalogo rešili pravilno, so ugotovili, da se morajo bitja potopiti v vodo in se dotakniti kamnov na dnu oceana (... *diving into the cool water to touch them on the ocean floor*). Pri reševanju te postavke so morali učenci prepoznati besedo *them* in jo povezati s *stones*. Iz tega so nato lahko sklepali, da so le-ti na dnu oceana.

Šesta testna postavka je od učencev zahtevala, da izmed štirih povedi izberejo tisto, ki najbolje povzame sporočilo celotnega vnosnega besedila. To postavko so pravilno rešili učenci, ki so iz besedila uspeli razbrati, da pravzaprav ni popolnoma jasno, ali ta bitja res obstajajo ali ne.

Morali so torej izluščiti bistvo celotnega besedila, istočasno pa na podlagi prebranega prav tako izločiti ostale tri distraktorje. Ključni za pravilno rešitev te postavke so bili ti deli besedila: *Some people say yes, that they are true natives; Others know them only as mythical beings; Still others claim they are supernatural*.

2. naloga: *RAPSTYLE*
Opis naloge: Besedilo druge naloge bralnega razumevanja govori o glasbeni zvrsti *rapu*. Naloga je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom izmed treh danih možnosti. Učenci so se morali glede na glavno misel, glavne poudarke besedila in podrobnosti v besedilu odločiti, ali je zapisana trditev glede na besedilo pravilna (*True*), napačna (*False*) ali podatka v besedilu ni mogoče najti (*Not given*).

V rumeno območje sodita **testni postavki 2** in **3**.

Učenci so pravilno rešili 2. testno postavko, če so povezali *violent or offensive lyrics* iz vnosnega besedila s pridevnikom *aggressive*. V pomoč jim je bil glagol *sing*, ki so ga lahko povezali s samostalnikom *song* ter prislovom *frequently*, ki se nanaša na prislov *often* v vnosnem besedilu.

Pri 3. testni postavki so učenci morali razumeti, da drugi odstavek besedila *Rapstyle* govori o oblačilih, ki jih nosijo izvajalci *rapa*. Iskali so poved, ki se navezuje na besedno zvezo *well known brands*. Povezati so jo morali z besedno zvezo *designer labels*. Če slednjega niso razumeli, so jim pri reševanju lahko pomagale tudi naštete znane blagovne znamke.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *EAT YOUR SPOON*
Opis naloge: Besedilo naloge nas seznani z nenavadno iznajdbo, in sicer z jedilnim priborom, ki ga na koncu poješ. Učenci so morali besedilo dopolniti z različnimi slovničnimi strukturami, in sicer z največ dvema ustreznima manjkajočima besedama (samostalnik, glagol, zaimek, pridevnik). Za pravilno rešitev so morali razumeti besedilo ter pomen besed in besednih zvez iz sobesedila. Odgovor je moral biti zapisan pravopisno pravilno.

V rumeno območje se je uvrstila **2. testna postavka**, ki je preverjala znanje stopnjevanja pridevnika. Učenci so morali pridevnik *good*, ki je bil naveden v oklepaju, stopnjevati v primernik (*better)*, ki sodi med posebnosti. Učenci so morali razumeti del sobesedila, da so pravilno tvorili primernik. V veliko pomoč jim je bila beseda *than*, ki se v angleščini uporablja pri tvorjenju primernika.

2. naloga: *THE FRENCH REVOLUTION*
V rumeno območje sta se uvrstili **testni postavki 1** in **5**.

Učenci so morali pri 1. postavki razumeti, da se zahtevana beseda *farmers* povezuje z delom vnosnega besedila *common people; countryside; worked in the fields*.

Pri 5. postavki so morali za uspešno reševanje razumeti, da zadnji odstavek v celoti pripoveduje, kaj se je dogajalo v letih francoske revolucije (*years*), ko je bila Francija v vojni s sosednjimi državami. Do pravilnega odgovora *years* sta jim pomagali dve letnici iz sobesedila in še beseda *during*, ki se v angleščini uporablja pri izražanju časovnih obdobij.

D) PISNO SPOROČANJE – TRAVELLING

Opis naloge: Pri nalogi pisnega sporočanja so učenci s pomočjo iztočnic razmišljali o potovanjih. Iskali so vzroke, zakaj ljudje potujejo, razmišljali o svojem idealnem potovanju in pojasnjevali, zakaj pravimo, da potovanja širijo obzorja.

V rumeno območje spada **kriterij zgradba besedila**, ki je zahteval rabo osnovnih vezniških sredstev, ustrezno rabo ločil in smiselno povezanost besedila na besedni, stavčni, povedni in medodstavčni ravni. Učenci, ki so pri tej testni postavki dosegli maksimalno število točk, so dokazali, da znajo besedilo smiselno strukturirati in ga povezati na vseh ravneh. Hkrati je učenec, ki je dosegel 2 točki, napisal dovolj koherentno besedilo, ki je bilo razumljivo kljub slovničnim oziroma pravopisnim napakam.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *QUEEN OF KATWE*
V rdeče območje spada **1. postavka**.

Učenci, ki so ustrezno rešili to postavko, so morali pozorno poslušati, da so povezali besedno zvezo *to get a meal* iz postavke s *finding a cup of oatmeal* v vnosem besedilu in tako dokončali poved *Phiona Mutesi went into church because she wanted*... Tudi če niso razumeli besede *oatmeal*, so si lahko pomagali z besedama *cup* in *meal* iz vnosnega besedila.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *THE LITTLE PEOPLE FROM HAWAII*
V rdeče območje spada **5. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili to testno postavko, so morali natančno prebrati daljši del vnosnega besedila in razumeti tudi določene podrobnosti. Učenci so imeli težave z zapisom odgovora s samo šestimi besedami, ker so odgovor prepisovali iz besedila, ta pa je vseboval več kot šest besed in hkrati del, ki ni vseboval odgovora na zastavljeno vprašanje (*They hid until the others were out of sight.*). Lahko sklepamo, da ob tem nekateri učenci niso dovolj natančno prebrali vprašanja, saj so pisali o tistih, ki so zapustili Havaje, namesto o tistih, ki so ostali na tem otoku.

2. naloga: *RAPSTYLE*
V rdeče območje spada **5. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili to testno postavko (*According to Eminem, rap is the cause of bullying among teenagers*), so morali razumeti besedno zvezo *it's senseless to blame rap for the teen violence*, ki sodi med zahtevnejše besedišče. Učenci so imeli razlago za rešitev te testne postavke tudi v verzih, ki so bili zapisani iz ene od Eminemovih pesmi. Predvidevamo, da so učenci, ki so uspešno rešili to postavko, tudi te verze prebrali in se vanje poglobili (*Well can it (music) load a gun and pull its trigger too?*).

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *EAT YOUR SPOON*
V to območje sta se uvrstili **postavki 3** in **4**.

Učenci, ki so uspešno rešili testni postavki, so morali razumeti pomen besed in ustrezno uporabiti tudi bolj zapletene slovnične strukture. Pri 3. postavki so tako morali nadomestiti besedo *dough* z zaimkom *it*, pri 4. postavki pa je bilo treba tvoriti trpnik (*is made*), kar je zahtevnejša slovnična struktura.

2. naloga: *THE FRENCH REVOLUTION*
Pri tej nalogi se je v rdeče območje uvrstila **6. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili 2. postavko, so morali razumeti sobesedilo in pravilno zapisati besedo *peace*. V pomoč naj bi jim bile besedne zveze: *stop war, bring back order, the end of the French Revolution*.

D) PISNO SPOROČANJE – TRAVELLING

V rdeče območje so se uvrstili **kriteriji za vrednotenje vsebine, besedišča in slovnice**. Učenci, ki so zadostili tem kriterijem, so morali pri vsebini dobro razviti in utemeljiti iztočnice (*zakaj ljudje potujejo, kakšno bi bilo njihovo idealno potovanje in zakaj pravimo, da potovanja širijo obzorja*). Pri besedišču so morali uporabiti bogato besedišče, ki ustreza zahtevam naloge, pri slovnici pa osnovne in več raznolikih, večinoma pravilno in ustrezno rabljenih slovničnih struktur.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *SCIENTIFIC RESEARCHES AND REPORTS*
V modro območje se je uvrstila **3. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili to postavko, so morali pozorno poslušati besedilo in povezati povzetek, ki govori o spremembah navad pitja čajev, obenem pa jih ni smel zavesti distraktor, ki omenja škodljivost pitja čaja in kave. Ključno je bilo razumevanje besedila *it has fallen to just 251 million today, allowing Turkey to overtake Britain* v povezavi z osebnim zaimkom *them* v povzetku.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *RAPSTYLE*
V modro območje spada **testna postavka 4**.

Učenci, ki so uspešno rešili to postavko, so morali povezati pomena sopomenk *shiny* in *sparkle* ter *word* in *term* ter tako razumeti trditev o besedilu, ki je bila resnična. Za uspešno rešitev te testne postavke so si učenci lahko pomagali z daljšim delom besedila o bleščečem nakitu *(gold necklaces, jewel-covered watches...)*, okrašenih sijočih avtomobilih *(the sparkle on the cars...)*, kar je dalo novo besedo *Bling Bling*.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *EAT YOUR SPOON*
V modro območje sta se uvrstili **testni postavki 1** in **6**.

Učenci, ki so uspešno rešili 1. testno postavko, so uspešno prepoznali zahtevano množinsko obliko besede *knife – knives,* ki je izjema, ter jo tudi pravilno zapisali.

Učenci, ki so uspešno rešili 6. testno postavko, so morali v časovni odvisnik (*When their company…)* zapisati eno od sprejemljivih slovničnih oblik besede *expand* (*present simple active*, *present simple passive*, *present perfect*). Predvidevamo, da je bila najpogostejša napaka uporaba prihodnjika namesto sedanjika zaradi dobesednega prevoda iz slovenščine v angleščino.

2. naloga: *THE FRENCH REVOLUTION*
V modro območje se je uvrstila **testna postavka 2**.

Učenci, ki so uspešno rešili 2. postavko, so morali sklepati iz sobesedila, da gre pri iskani besedi za osebo glede na oziralni zaimek *who* in da je predhodno omenjena Marie Antoinette hčerka avstrijskega monarha, ter nato iskano besedo *daughter* tudi natančno zapisati. Napačen zapis je bil eden od najpogostejših razlogov za napako.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje, s 65-odstotno uspešnostjo jih niso rešili niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki na preizkusu znanja, so se uvrstile te postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *QUEEN OF KATWE*
V območje nad modrim sta se uvrstili **testni postavki 4** in **5**.

Predvidevamo, da se je 4. testna postavka uvrstila v območje nad modrim, ker so bili vsi podatki danih možnih nadaljevanj omenjeni v vnosnem besedilu drug za drugim, kar je od učencev zahtevalo res pozorno poslušanje in razumevanje daljšega dela vnosnega besedila.

Predvidevamo, da so imeli učenci pri reševanju 5. testne postavke težave pri izbiri pravilnega odgovora, ker niso razumeli vnosnega besedila.

2. naloga: *SCIENTIFIC RESEARCHES AND REPORTS*
V območje nad modrim se je uvrstila **testna postavka 6**.

Pri tej testni postavki so učenci morali poiskati pravilen naslov za članek, ki je govoril o odkritju, da miši bolje reagirajo na vonj čokolade kot na sir. Predvidevamo, da se je ta testna postavka uvrstila v območje nad modrim predvsem zaradi distraktorja *People catch animals by using a bar of chocolate*. Tisti, ki so uspešno rešili to testno postavko, so dobro ločili podatek *using a bar of chocolate* od podatka *a specific smell of food*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *RAPSTYLE*
V območje nad modrim so se uvrstile **testne postavke 1**, **6** in **7**.

Pri testni postavki 1 (*Most rappers come from Dullsville, USA)* so morali učenci iz dela besedila razbrati, da je Dullsville izmišljeno mesto in je simbol za nekaj, kar mlade dolgočasi. Predvidevamo, da večina učencev ni razumela, da mesto Dullsville ne obstaja in je zato verjetno sklepala, da trditev *Most rappers come from Dullsville, USA* ni napačna, pač pa, da tega podatka v besedilu ni.

Testna postavka 6 je preverjala podrobnosti v besedilu, in sicer so učenci morali ločiti, da iz ločenih družin prihajajo mnogi reperski glasbeniki, ne pa tudi njihovi občudovalci. Oba izraza (*rap fans* in *rappers come from broken families*) sta bila dana v isti povedi. Predvidevamo, da je večina učencev trditev *Rap music fans come from broken families* razumela kot napačno.

Tudi testna postavka 7 je preverjala razumevanje podrobnosti v besedilu. Trditev *Stephanie founded a new radio station for rap music* je namreč napačna, saj je ona samo predlagala, da se ustanovi, ustanovil jo je pa potem bostonski župan in ne ona. Predvidevamo, da so učenci besedilo napačno razumeli oziroma besedila niso dovolj natančno prebrali.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *EAT YOUR SPOON*
V območje nad modrim se je uvrstila **testna postavka 5**.

Pri testni postavki 5 so morali učenci postaviti glagol *try* v ustrezen glagolski čas (*Present Perfect Simple*). Iz dela besedila o začinjenih žlicah so morali razbrati, iz česa so narejene, poleg tega pa razumeti, iz česa so jih delali do sedaj (besedna zveza *so far*). Predvidevamo, da je večina učencev to postavko neuspešno rešila, ker so glagol v oklepaju postavili v navaden preteklik. Dodatno težavo jim je verjetno predstavljal sam zapis (sprememba -y pred -ed).

2. naloga: *THE FRENCH REVOLUTION*
Testno postavko 4 so uspešno rešili tisti učenci, ki so razumeli del besedila, ki pojasnjuje vzrok za državljansko vojno. Pričakovana beseda je bil predlog *between*. Predvidevamo, da pri reševanju te postavke učenci niso razumeli povezave med *the royalist on one hand and the republicans on the other* ali pa so naredili napako pri zapisu besede.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Queen of Katwe*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	intervjuji, pogovori	prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice)	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila; – razume podatke in podrobnosti v besedilu; – razume pomen posameznih neznanih besed v besedilu;	1	1	rdeče	0,55	0,37
								2	1	rumeno	0,67	0,51
								3	1	zeleno	0,84	0,48
								4	1	nad modrim	0,25	0,27
								5	1	nad modrim	0,21	0,07
								6	1	rumeno	0,68	0,48
A	2	slušno razumevanje	*Scientific researches and reports*	naloge urejanja, razvrščanja, povezovanja	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	znanost, tehnologija in mediji	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila; – razume podatke in podrobnosti v besedilu; – razume pomen posameznih neznanih besed v besedilu;	1	1	rumeno	0,77	0,56
								2	1	rumeno	0,76	0,58
								3	1	modro	0,35	0,47
								4	1	zeleno	0,82	0,47
								5	1	zeleno	0,89	0,50
								6	1	nad modrim	0,23	0,32
B	1	bralno razumevanje	*Little people from Hawaii*	kratki zaprti odgovori	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	domišljijski svet	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila; – razume podatke in podrobnosti v besedilu; – razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila;	1	1	rumeno	0,66	0,65
								2	1	rumeno	0,65	0,51
								3	1	zeleno	0,84	0,59
				izbirni tip z enim pravilnim odgovorom				4	1	rumeno	0,69	0,64
								5	1	rdeče	0,49	0,59
								6	1	rumeno	0,69	0,56
B	2	bralno razumevanje	*Rapstyle*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice)	– izlušči glavno misel in glavne poudarke besedila; – razume podatke in podrobnosti v besedilu; – razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila.	1	1	nad modrim	0,40	0,17
								2	1	rumeno	0,69	0,45
								3	1	rumeno	0,72	0,33
								4	1	modro	0,44	0,30
								5	1	rdeče	0,61	0,37
								6	1	nad modrim	0,30	0,24
								7	1	nad modrim	0,38	0,14

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	poznavanje in raba jezika	*Eat your spoon*	dopolnjevanje s preoblikovanjem	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	znanost, tehnologija in mediji	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila; – uporablja raznovrstne, tudi bolj zapletene slovnične strukture;	1	1	modro	0,30	0,44
								2	1	rumeno	0,66	0,65
								3	1	rdeče	0,56	0,60
				dopolnjevanje brez nabora		vsakdanje življenje (hrana, pijača, oblačila, nakupovanje, rutine)		4	1	rdeče	0,47	0,59
								5	1	nad modrim	0,13	0,33
								6	1	modro	0,34	0,45
C	2	poznavanje in raba jezika	*The French revolution*	dopolnjevanje brez nabora	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	zgodovina	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila; – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področij; – ustrezno zapisuje znane besede;	1	1	rumeno	0,59	0,64
								2	1	modro	0,37	0,45
								3	1	zeleno	0,84	0,59
								4	1	nad modrim	0,17	0,39
								5	1	rumeno	0,73	0,51
								6	1	rdeče	0,56	0,63
D	1	pisno sporočanje	*Travelling*	krajši pisni sestavek	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	država, kraj, prebivalci, potovanja, promet	– piše besedilo z vodeno nalogo in obvlada določene strategije pisanja; – piše o konkretnih temah; – piše o delno abstraktnih temah; – piše enostavčne in večstavčne povedi; – piše besedila, prilagojena sporočilnemu namenu, besedilni vrsti ter stopnji formalnosti; – ureja svoje pisanje; – uporablja končna in druga ločila; – uporablja raznovrstne, tudi bolj zapletene slovnične strukture; – uporablja raznovrstna vezniška sredstva (npr. označevanje sosledja, vzročnosti, pogojnosti itn.); – uporablja besedišče z ustreznih tematskih področjih; – ustrezno zapisuje znane besede.	Vsebina	4	rdeče	0,60	0,78
								Zgradba	4	rdeče	0,55	0,82
								Besed.	3	rdeče	0,54	0,83
								Jezik	2	rumeno	0,67	0,75

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza po jezikovnih zmožnostih (slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje) in rabi jezika, ki jih je preverjal nacionalni preizkus za 9. razred, kaže, da so indeksi težavnosti pri obeh zmožnostih, razen pisne, in rabi jezika nižji od lanskih in predlanskih. Pri bralni zmožnosti znaša indeks težavnosti 0,58 (2018: 0,63; 2017: 0,63), pri slušni zmožnosti 0,58 (2018: 0,62; 2017: 0,65), pri rabi jezika 0,47 (2018: 0,60; 2017: 0,60) in nazadnje pri pisnem sporočanju 0,58 (2018: 0,54; 2017: 0,59). Zelo pohvalno je, da se je dvignila pisna zmožnost, saj gre za tvorbno zmožnost, ki se razvije pozneje od obeh receptivnih zmožnosti (poslušanja in branja). Težko določimo razloge, lahko pa sklepamo, da je vpliv NPZ iz angleščine pozitiven na dosežke učencev. Letos se je izredno nizko z dosežki uvrstila raba jezika, obe nalogi preverjata rabo jezika v sobesedilu in zato zahtevata od učencev poznavanje besedišča, slovnice in delno tudi branja. Gre pa za naloge, ki bistveno bolje pokažejo raven znanja rabe jezika kakor naloge, ki preverjajo znanje besedišča oziroma slovnice zunaj sobesedila, ki lahko pokažejo zgolj na razumevanje posameznih besed in pravil.

Analiza razpona indeksov diskriminativnosti nalog kaže, da se le-ta giblje med 0,58 in 0,81 (lani med 0,67 in 0,83) in v povprečju znaša 0,73 (lani: 0,76). Podrobna analiza 41 testnih postavk kaže, da je pri veliki večini indeks diskriminativnosti ustrezno visok, le tri postavke imajo indeks diskriminativnosti pod 0,20, vendar pri nobeni ni opaziti negativnega predznaka, kar pa bi bilo zaskrbljujoče. Ugotovimo lahko, da posamezne testne postavke dobro ločujejo med tujejezikovnim znanjem in zmožnostmi učencev, torej tistimi, ki znajo več, in tistimi, ki morajo znanje angleščine še nadgraditi. Povprečen IT (0,58) obeh nalog bralnega razumevanja je za 5 odstotnih točk nižji od lanskega (0,63), je pa še vedno krepko nad polovico. Najslabše so učenci rešili 6. testno postavko pri 2. nalogi (IT = 0,30), ki je bila naloga izbirnega tipa. Učenci so se morali za posamezne trditve odločiti, ali so pravilne, napačne, ali pa zanje odgovora v besedilu ni. Za trditev *Rap music fans come from broken families*. učenec ni mogel najti odgovora v besedilu, saj o tem njegov avtor ne govori. V četrtem odstavku je sicer zelo podobna poved *Fans say this is because many rap singers come from families of broken marriages*. Hitro in površno branje je lahko zavedlo učenca, da je zaključil, da trditev glede na besedilo drži. Najvišji IT ima 3. postavka pri 1. nalogi, nalogi kratkih odgovorov. Na vprašanje *What do the Menehunes use to create their instruments?* _____ and _____ so morali učenci odgovoriti z dvema besedama, in sicer *leaves* in *logs*. Predvideni odgovor so učenci lahko prebrali v tretjem odstavku v povedi *They make their own musical instruments like trumpets and drums using leaves and logs*. Razloge za visoko uspešnost učencev lahko najdemo v relativno pogosto rabljenem besedišču izbranega dela besedila in v jasno oblikovani postavki, ki je z dvema črtama in veznikom in (angl. »and«) jasno opozorila učence, da morajo zapisati dve besedi (odgovora). Verjetno ni naključje, da se je tudi v lanskem letu postavka kratkih odgovorov, ki je tudi zahtevala dva odgovora povezana z »and«, prav tako uvrstila najvišje, torej med najbolj rešljive postavke.

Med najzahtevnejše testne postavke pri nalogah slušnega razumevanja sodi 5. testna postavka 1. naloge, ki ima IT 0,21. Lani je najnižji IT pri slušnih nalogah znašal 0,27. Naloga je bila izbirnega tipa s štirimi ponujenimi odgovori, torej dejavnik uganjevanja znaša 25 %. Odgovori, ki so bili ponujeni, so bili dobro izbrani, saj so določeni vsebovali delno pravilne odgovore, ki pa so hkrati vsebovali tudi nepravilno/napačno informacijo. Zato so učenci morali zelo natančno poslušati daljši del besedila, povezovati dele besedila in na koncu sami oblikovati pomen. Tudi besedišče in strukture povedi ne sodijo med preproste in enoznačne, zato zahtevajo od poslušalca daljšo koncentracijo in poslušanje ter osredotočanje na ključne informacije. Indeks diskriminativnosti je sicer pozitiven, a je izredno nizek. To pa pomeni, da so tudi uspešni učenci imeli težave s to postavko.

Kot testna postavka z najvišjim IT (0,89) in zato najlažja se je izkazala 5. testna postavka pri 2. nalogi slušnega razumevanja, kjer so morali učenci povezati različna poročila z ustreznim povzetkom. Lanski IT najlažje testne postavke pri slušnem razumevanju je za 6 odstotnih točk nižji od letošnjega (IT = 0,83). Večina učencev je besedišče kot … *in the middle of the night*…, …. *Night Eating Syndrome* …, *after 7 pm* … uspešno povezala s trditvijo oziroma povzetkom *Eating at the wrong time can mean you are sick*. Predvidevamo lahko tudi, da ostali povzetki niso posebej dobro delovali, za kar pa nimamo podatkov in bomo to raziskali v prihodnosti.

Pri preverjanju rabe jezika, kjer so učenci morali pokazati znanje besedišča in slovničnih pravil v sobesedilu, je znašal povprečni IT 1. naloge 0,41 (lani: 0,53), 2. naloge pa 0,54 (lani: 0,67). Ugotovimo lahko, da sta oba indeksa letos nižja, in sicer za 12 odstotnih točk pri 1. nalogi in za 13 pri 2. Najnižji IT (0,13) je imela 5. testna postavka pri 1. nalogi, ki je preverjala rabo slovničnega časa *Present Perfect Simple*, ki je bil tudi edina možna rešitev. Slovenščina tega slovničnega časa ne pozna, torej ga učenci ne morejo primerjati z določeno strukturo v svojem prvem jeziku, kar predstavlja pri učenju drugih/tujih jezikov običajno večjo težavo, še posebej če učenci ne usvajajo tujega/drugega jezika situacijsko, holistično oziroma pri pouku, ki je bolj kot slovnično naravnan na komunikacijo in vsebino. Poznavanje prav tega slovničnega časa je namreč premalo, da bi ga učenci znali uporabiti situacijsko in bolj kot ne avtomatizirano. Zanimivo je, da le 69 učencev od 4.066 ni zapisalo odgovora, medtem ko je bilo napačnih odgovorov 513. Najverjetneje je večina učencev zapisala pretekli čas – *tried* (*Past Tense Simple*) oziroma kakšen drugi slovnični čas. Verjetno je predstavljal težavo tudi pravilen zapis glagola, saj se glagol *poskusiti* v nedoločniku glasi *try* in *se* v preteklem deležniku črka *y* spremeni v črko *i*, predenj dodamo obrazilo *-ed*. To je posebnost in jo morajo učenci obvladati, da lahko pravilno tvorijo *Present Perfect Tense*.

Pri nalogi pisnega sporočanja so morali učenci razmišljati o potovanjih, in sicer zakaj ljudje potujejo, kakšno bi bilo njihovo idealno potovanje in zakaj pravimo, da potovanja širijo obzorja.

Dolžina besedila je bila določena med 120 in 150 besed kot tudi predhodna leta. Ocenjevalna lestvica ostaja že nekaj let enaka, tako da učitelji ocenjevalci vrednotijo pisne izdelke s temi kriteriji: vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila. Najvišji IT zasledimo pri kriteriju zgradba 0,67 (2018: 0,63; 2017: 0,67), sledi vsebina 0,59 (2018: 0,54; 2017: 0,60), nato besedišče 0,55 (2018: 0,52; 2017: 0,56) in nazadnje slovnica 0,54 (2018: 0,52; 2017: 0,54). Že tretje leto zapored je IT pri kriteriju zgradbe najvišji. Enako kot lani ugotavljamo, da sta možna dva razloga, in sicer ali je 67 % učencev usvojilo pravila vezljivosti na ravni besedil A2/B1, ali pa so zahteve učiteljev nekoliko nižje. Kontrolno ocenjevanje je sicer pri dveh od treh preizkusov pri nalogi pisnega sporočanja pokazalo, da so se ocenjevalci precej dobro približali ocenam komisije (80- in 90-odstotno ujemanje), kar potrjuje prvi razlog. Vendar pa je pri tretjem kontrolnem preizkusu ujemanje med ocenjevalci in komisijo pri kriteriju zgradbe zelo nizko (30 %) in zato še vedno ne moremo z gotovostjo trditi, ali učenci dejansko obvladajo vezljivosti oziroma so zahteve učiteljev (pre)nizke.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Teorija jezikovnega ocenjevanja in vrednotenja že nekaj desetletij poudarja, da so najpomembnejše merske karakteristike, ki naj bi jih imeli dobri preizkusi znanja, in zmožnosti: veljavnost, zanesljivost, objektivnost in občutljivost. Tudi letošnji preizkus je, tako kot že vrsto let, veljaven, saj so vse testne naloge v preizkusu del konstrukta sporazumevalne zmožnosti, tako da sta zagotovljeni konstruktna in vsebinska veljavnost. Ob tem seveda ne smemo pozabiti, da govorne zmožnosti ne preverjamo, in jo morajo učitelji ob interpretaciji znanja in zmožnosti posameznega učenca (njegovega jezikovnega profila v angleščini) nujno dodati oziroma vključiti v skupno oceno znanja angleščine. PK za angleščino predlaga učiteljem, da za vsakega učenca že od prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja dalje oblikujejo jezikovni profil oziroma jezikovni listovnik za posameznega učenca, ki ga z leti dopolnjujejo in ga ob zaključku šolanja lahko učenec odnese s seboj v srednjo šolo. Jezikovni profil, ki ima lahko obliko jezikovnega listovnika, mape, zbirnika v papirni ali v digitalni obliki, je lahko pomemben prispevek k bolj objektivnemu preverjanju jezikovnega znanja, saj lahko vanj vključimo tudi govorno zmožnost in druge zmožnosti/spretnosti, zapisane v *Skupnem evropskem jezikovnem okviru*, na primer pragmatične, sociokulturne, medkulturne, sociolingvistične zmožnosti itn. Na ta način lahko tudi druge deležnike, kot so starši, srednješolski učitelji in drugi, opozorimo, da je poleg zmožnosti, ki jih preverja NPZ iz angleščine, treba upoštevati tudi, kako se učenec odziva v okviru govorne ali pragmatične zmožnosti. Na voljo so udi različne oblike digitalnih jezikovnih listovnikov, na primer ***https://www.ecml.at/Thematicareas/EvaluationandAssessment/EuropeanLanguagePortfolio/tabid/4179/Default.aspx***.

Glede na zelo visok indeks zanesljivosti je preizkus tudi zanesljiv, kar pomeni, da vse testne postavke merijo določen del konstrukta sporazumevalne zmožnosti. Pri večini testnih postavk, to je pri 38., je indeks diskriminativnosti zelo visok oziroma visok, pri treh pa je nizek, vendar nikjer ni negativen. To pomeni, da preizkus zelo uspešno ločuje med tistimi učenci, ki imajo več znanja, in tistimi, ki izkazujejo šibko znanje angleščine ob zaključku osnovne šole glede na veljaven učni načrt.

Preverjanje slušnega razumevanja kaže, da učenci dokaj dobro razumejo krajša in jezikovno manj kompleksna besedila, nekaj več težav pa se je pokazalo pri postavkah, pri katerih je bilo treba za izbiro pravilnega odgovora dobro razumeti daljše dele besedila in izbirati med potencialno možnimi odgovori oziroma je bilo besedilo besediščno in slovnično kompleksnejše. Opažamo, da večina učencev izbere pravilen odgovor, če so odgovori enoznačni, če torej ni distraktorjev, ki bi zahtevali natančno in poglobljeno razumevanje. Prav tako jim dela težave sklepanje in povzemanje daljših delov besedila. Zato že vrsto let priporočamo, da učenci poslušajo slušna besedila tudi zunaj pouka, za domačo nalogo, da je slušno razumevanje res del vsake učne ure in da se postopoma in strukturirano razvijajo slušne strategije. Učitelji naj pripravljajo oziroma izbirajo slušne naloge, ki vsebujejo vsaj tri možne distraktorje. Ob teh nalogah se morajo z učenci pogovarjati, zakaj je določen odgovor pravilen oziroma napačen. Brez poglobljene in natančne povratne informacije učenci ne bodo nadgradili oziroma izboljšali slušne zmožnosti, zato tudi ne bodo postali uspešnejši pri reševanju teh nalog. Naj omenimo mednarodne raziskave s področja ekstenzivnega poslušanja, kjer gre za daljša besedila, ki jih učenci poslušajo, ker so jih izbrali sami in jih zanima njihova vsebina, in ki nedvoumno potrjujejo, da je za uspešno razvijanje intenzivnega poslušanja nujno potrebno poslušanje daljših besedil. Zato je treba o teh značilnostih usvajanja jezikov poučiti tudi starše in druge pomembne deležnike v učnem procesu. Hkrati pa ponuditi učencem dovolj zanimivo gradivo, da bodo imeli možnost in motivacijo za ekstenzivno poslušanje. Danes je na spletu na voljo veliko slušnega gradiva, ki pa ga mora učitelj izbrati za učence in jim ga ponuditi v razredni spletni učilnici, kamor naj imajo dostop tudi otrokovi starši.

Pri preverjanju bralnega razumevanja se je izkazalo, tako kot lansko leto, da učenci večinoma dobro razumejo besedila in znajo poiskati odgovore na osnovna vprašanja (kaj, kateri, kdaj) ter prepoznati jasne trditve kot pravilne oziroma nepravilne. Pri vprašanjih/trditvah, ki zahtevajo izluščenje odgovora iz drugače ubesedenih in širših delov besedila oziroma natančno branje posameznih besed/besednih zvez, pa se pri večini učencev pokažejo težave. Ugotavljamo, da imajo povprečno in nadpovprečno uspešni učenci ustrezno razvite bralne strategije in širok nabor besedišča, zato jih zahtevnejše besedilo ne odvrne od branja in zmorejo prepoznati pomen neznanih

besed iz sobesedila. Slednje pa ne velja za šibke bralce, torej tiste, ki pri nalogi bralnega razumevanja niso dosegli polovice točk. Zato velja del pouka posvetiti tudi strategijam, ki bodo učencem pomagale pri usvajanju zmožnosti bralnega razumevanja. Posvetiti se je treba različnim podspretnostim bralnega razumevanja: preletavanju, iskanju specifičnih informacij, sklepanju, natančnemu branju itn. Ob bralnih nalogah se je zato treba pogovoriti o odgovorih, zakaj so pravilni, zakaj so napačni, kaj določeno vprašanje zahteva, na kaj se nanaša, itn. Iz raziskav vemo, da je povratna informacija uspešna takrat, ko je učenec vanjo aktivno vpet, ob tem pa sledi še ustna diskusija. Še posebej bi želeli opozoriti na dejstvo, da kljub vsakoletni vključenosti nalog kratkih odgovorov pri bralnem razumevanju in jasnemu navodilu, učenci še vedno ne upoštevajo, da morajo odgovor napisati z omejenim številom besed. Zato predlagamo, da se razredna praksa uskladi z navodili bralnih nalog s kratkimi odgovori, saj tako učenci ne bodo zmedeni in se bodo verjetno v večjem številu držali zapisanih navodil. Kot je za razvito slušno razumevanje ključno ekstenzivno poslušanje, tako je za doseganje učinkovitega bralnega razumevanja nujno, da beremo daljša besedila za zabavo, ker nas zanimajo in želimo izvedeti nove vsebine (ekstenzivno branje). V vsaj eni od učilnic tujih jezikov naj bo zato knjižni kotiček, ki vsebuje starosti učencev primerne knjige v angleščini. Knjige so lahko poenostavljene različice originalov ali pa knjige, ki so napisane za otroke, katerim je prvi jezik angleščina. Pri slednjih moramo izbrati zbirke, kjer so knjige razvrščene po stopnjah in jih učenci berejo glede na njihove dosežke pri bralni zmožnosti.

Pri preverjanju rabe jezika (poznavanje in raba besedišča in slovničnih pravil v sobesedilu) so imeli učenci precej več težav, saj so se prav te naloge uvrstile med najtežje na celotnem preizkusu. Povprečni IT obeh nalog rabe jezika znaša 0,47 in je precej nižji od lani (0,60). Tako so bili učenci uspešnejši pri nalogah rabe jezika, kjer so odgovori posegali na preprosto in pogosto rabljeno besedišče oziroma preprostih struktur. Težave pa so imeli pri bolj kompleksnih slovničnih strukturah, pri besedah, kjer je zapis drugačen od pričakovanega oziroma ustaljenega. Naloge z vrzelmi sodijo med tiste naloge, ki zelo zanesljivo pokažejo na raven jezikovne rabe posameznika, niso pa tiste, ki bi jih v razredu morali nenehno vaditi. Zato je ekstenzivno branje in poslušanje treba uvajati čim prej, že v prvem triletju, sicer tam bere učitelj, poslušajo in gledajo pa lahko malo daljše slušno-vizualne vnose. Brez ustreznega vnosa, kjer lahko učenci zaznajo strukturo jezika v naravnih situacijah, bodo te naloge ostale vedno trd oreh. Kot pomanjkljivost se kaže tudi nenatančnost pri zapisu posameznih besed. Učiteljem priporočamo, da poleg jasne razlage slovničnih pravil in besedišča uporabljajo tudi čim bolj avtentične naloge, to so tiste, ki so v sobesedilu in v učencih zbudijo zanimanje za njihovo reševanje ter imajo jasen končni cilj in doprinašajo k razvijanju splošne sporazumevalne zmožnosti.

To leto se je tvorbna naloga uvrstila pred nalogi rabe jezika, kar lahko pozdravimo kot napredek učencev, saj ravno pisna naloga najbolj celovito preverja (pisno) sporazumevalno zmožnost učencev. Pri tem ugotavljamo, da so učenci dokaj uspešni pri kriteriju zgradba, sledi mu kriterij vsebina. Takšni rezultati se pojavljajo že nekaj let in bi zato bilo treba narediti sekundarne raziskave, da bi ugotovili, kakšno raven vezljivosti besedila na ravni povedi, odstavka in celotnega besedila dosegajo učenci in ali je le-ta v skladu z ravnjo A1/B1 glede na dokument *Skupni evropski referenčni jezikovni okvir*. Pri kriteriju vsebina bi sicer pričakovali višje rezultate, prav tako nas skrbi, da so nekateri učenci oddali pisne izdelke napisane v slovenščini. Pri učenju in poučevanju tujih jezikov si velja zapomniti, da k izboljšanju pisne spretnosti prispeva več dejavnikov: (1) izpostavljenost učencev različnim vrstam pisnih besedil in nato pisanje s pomočjo odlično napisanih modelov/prikazov pisnih besedil (od razglednic, elektronskih sporočil do povzetkov in opisov); (2) besedilna analiza modelov pisnih besedil – predstavljanje pisnih besedil v razredu (v parih, skupinah, frontalno); (3) kognitivni pisni model, ki vključuje eksplicitен prikaz strategij, ki jih uporabljajo izkušeni pisci, ko načrtujejo, se odločajo in urejajo svoja besedila; (4) učiteljevo eksplicitno poudarjanje miselnih in procesno podpornih iztočnic/vprašanj; (5) učenčevo samoocenjevanje lastnih pisnih izdelkov s pomočjo zbirnih map/listovnikov/portfolijev, seznamov za preverjanje pisnih izdelkov (angl. »self-review check lists«); (6) ocenjevanje pisnih izdelkov v parih in skupinah; (7) učenčeva ubeseditev posameznih stopenj pisnega procesa; (8) razvijanje samoregulacijskih strategij pri učenju pisanja; (9) učiteljeva sprotna povratna informacija, ki spodbuja učence k izboljšanju pisnih izdelkov.

Za zaključek želimo sporočiti, da je pouk jezikov treba usmerjati k usvajanju raznojezične zmožnosti, saj učenci v Evropski uniji potrebujejo učitelje, ki so jezikovno občutljivi in odzivni na prav vse jezike. Jeziki v šoli morajo prevzeti mesto dodane vrednosti in ne biti razumljeni kot ovire na poti učnega uspeha. Zato je izredno pomembno, da na šoli vzpostavimo učno okolje, ki podpira učenje vseh jezikov v vsakem trenutku, takšno, ki jih ne postavlja v hierarhični red ali prepoveduje njihovo rabo. Raznojezična zmožnost je namreč preplet vseh jezikov in kultur, ki jih posameznik zna, zaznava v okolju ali je v stiku z njimi prek digitalnih orodij. V tej smeri se premikajo tudi pedagogike posameznih tujih jezikov, saj želimo vsem učencem zagotoviti enake pogoje za dosego učnega uspeha in blaginje.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Poslušaj intervju z igralcem Davidom Oyelowo in obkroži črko pred najbolj ustreznim odgovorom. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

QUEEN OF KATWE

0. Phiona Mutesi grew up

   A as an only child.

   (B) in a single parent family.

   C with her father spoiling her.

   D at her grandparents'.

1. Phiona Mutesi went into the church because she wanted

   A to pray to get more food.

   B to meet other kids.

   C to spy on her brother.

   D to get a meal.

2. Robert Katende was

   A a chess champion.

   B a chess trainer.

   C a movie actor.

   D a local priest.

3. David Oyelowo ____ Robert Katende's beliefs and opinions.

   A was interested in

   B argued about

   C worried about

   D disagreed with

4. The movie *Queen of Katwe* is convincing because

A in crowd scenes there are extras from many countries.

B it compares life in different African slums.

C it shows cultures on different continents.

D it was shot where real-life characters live.

5. Oyelowo liked the movie cast because it was a combination of

A beauty and maturity.

B talent and hard work.

C youth and experience.

D talent and freshness.

6. The message of the movie is that

A children should support each other.

B we mustn't give up in spite of problems.

C there is no success without money.

D talent matters the most to succeed.

(6 točk)

2. naloga

Poslušaj poročila iz sveta znanosti. Vsakemu poročilu (1–6) poišči najbolj ustrezen povzetek (A–I). Črko izbranega povzetka vpiši v razpredelnico. Dva povzetka sta odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

SCIENTIFIC RESEARCHES AND REPORTS

A Eating your greens results in good health.

B Drinking it affects your memory.

C Eating at the wrong time can mean you are sick.

D Some animals prefer a specific smell of food.

E Researchers claim coffee is healthier than tea.

F Excessive feeding makes the animals ill.

G People catch animals by using a bar of chocolate.

H Changing drinking habits placed them second.

I The rich care more about their weight than the poor.

0.
A

1.	2.	3.	4.	5.	6.

(6 točk)

(Vir slike: http://clipartfreefor.com/image.php?pic=/cliparts/laboratory-clipart/cliparti1_laboratory-clipart_05.jpg. Pridobljeno: 12. 4. 2016.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi legendo o malih ljudeh s Havajev in glede na besedilo odgovori na vprašanja oziroma obkroži najbolj ustrezen odgovor. Odgovori naj bodo kratki (NAJVEČ ŠEST BESED). Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE LITTLE PEOPLE FROM HAWAII

Everyone knows about elves, witches, and ghosts. But do you know anything about Menehunes, the little people of Hawaii? According to legend, Menehunes live in the mountains and hidden valleys of the Hawaiian Islands. They make their homes in huts, caves, or hollow logs. People who claim to have seen the Menehunes say they're two to three feet tall with strong, muscular bodies and big dark eyes that peer out from under the shaggy eyebrows. Their low, gruff voices sound like the growl of a dog.

The Menehunes' special skill is stonework. Stories tell of the many buildings, roads, bridges, waterways, and fishponds they have built throughout the Hawaiian Islands. Oddly enough, the Menehunes work only at night when they can’t be seen, and they use only stone hammers. And if they don't finish something by morning, it is left undone. People who claim to have heard the Menehunes at play say they are merry and talkative. They make their own musical instruments like trumpets and drums using leaves and logs. The Menehunes are fond of games, too. One of their favourites is pushing stones over a cliff, then diving into the cool water to touch them on the ocean floor. Another is rolling themselves down soft, grassy hills. Often Menehunes take part in foot-racing and spear-throwing competitions.

Some people say that at one time there were large numbers of Menehunes on one of the islands. But legend tells us that the Menehune king was very concerned because his men were marrying Hawaiian women, and he ordered all the Menehunes to leave this island. They slipped away on a beautiful, floating island that disappeared into the Pacific mist. A few who could not bear to leave their Hawaiian wives and children hid until the others were out of sight. These Menehunes remained behind on the island. There are some Hawaiians today who claim to be their descendants.

Do Menehunes really exist? Some people say yes, that they are the true natives of the island, the Aborigines. Others know them only as mythical beings invented by the storytellers. Still others claim they are supernatural beings such as gods or forest spirits.

(Prirejeno po: *Spider*, avgust 2006.)

(Vir slike: https://en.wikipedia.org/wiki/Menehune#/media/File:Menehune_Statue_.jpg. Pridobljeno: 24. 4. 2017.)

0. Who are Menehunes compared to?

Elves, witches, and ghosts.

1. What is Menehunes' talking similar to?

_____

2. Which material do the Menehunes use at work?

_____

3. What do the Menehunes use to create their instruments?

_____ and _____

4. Where do the stones in one of the Menehunes' games finally end up?

_____

5. What did some Menehunes have to do to stay with their Hawaiian families?

_____

6. Which statement is true?

A Menehunes are great storytellers.

B Menehunes are serious creatures.

C Menehunes are still a mystery.

D Menehunes are descendants of the Hawaiians.

(6 točk)

2. naloga

Preberi besedilo o rapu in ugotovi, ali so zapisane trditve pravilne (TRUE), napačne (FALSE) ali v besedilu niso omenjene (NOT GIVEN). V razpredelnici s kljukico (✓) označi najbolj ustrezno rešitev. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

RAPSTYLE

Snoop Dogg

Visit the shopping mall of small towns USA and you'll see rap's impact on teen style. The boys with oversized hoodies and oversized pants that are pulled down low, and the girls wearing tight, short tops and low jeans. How come?
According to MTV viewer reports, a large number of teens watch music videos more than two hours a day. There on screen are cool and rebellious rappers, looking and sounding unique. Teens want a slice of that image, particularly if they come from Dullsville, USA which is only an invented name for a place that is boring. Wearing the same clothes as rappers who often sing violent or offensive lyrics, can make the person in the clothes feel very cool and rebellious too. And rap fashion is big business; last year over $ 2 billion worth of rap style clothing was sold.
Rap and hip-hop were born in the ghettoes of New York City over 30 years ago. Not too many years later, hip-hop performers wore expensive designer labels such as Polo, Ralph Lauren or Tommy Hilfiger and sang about Prada and Gucci. The clothes were often worn differently, for example wearing a baseball cap backwards or leaving shoelaces untied. Rappers boasted with enormous gold necklaces and jewel-covered watches or by driving costly cars. Sometimes the sparkle on the cars and jewelry was very extravagant so it became known as a slang term Bling Bling.
Rap wouldn't be rap without its bad boy image. It's well known that Snoop Dogg and 50 Cent used to sell drugs and both have faced murder charges. So does rap glamorize crime? Eminem, who admits he likes to provoke people with his music, believes it's senseless to blame rap for teen violence. He sings:

"They say music can alter moods and talk to you.
Well can it load a gun and pull its trigger too?
Well if it can, the next time you assault a dude,
just tell the judge it was my fault and I'll get sued."

Critics also accuse rap music of degrading women. Fans say this is because many rap singers come from families of broken marriages. The question is, do their songs affect teen attitudes toward women? 18-year-old Stephanie Alves from Boston says yes. At school, she heard girls described with bad words all the time and the guys were all into guns and money. Stephanie felt insulted. Instead of just getting angry, she did something about it. She wrote to the mayor of Boston suggesting a new radio station that played rap – without sexist lyrics. He loved the idea, and he established the station. No artists are banned, but some of their songs are.

(Prirejeno po: *Club* št. 1, 2004.)

(Vir slike: https://sl.wikipedia.org/wiki/Rap#/media/File:Snoop_Dogg_Hawaii.jpg. Pridobljeno: 24. 4. 2017.)

		T	F	NG
0.	You can see rap's influence on young people's clothing.	✓		
1.	Most rappers come from Dullsville, USA.			
2.	Words of rapper songs are frequently aggressive.			
3.	Well known brands of clothes were well accepted among hip-hop artists.			
4.	Rappers' "shiny" image resulted in a new word.			
5.	According to Eminem, rap is the cause of bullying among teenagers.			
6.	Rap music fans come from broken families.			
7.	Stephanie founded a new radio station for rap music.			

(7 točk)

Eminem

(Vir slike: https://en.wikipedia.org/wiki/Eminem#/media/File:Eminem_live_at_D.C._2014.jpg. Pridobljeno: 24. 4. 2017.)

C) RABA JEZIKA

1. naloga

Dopolni besedilo o nenavadni iznajdbi. V vsako praznino vpiši le ENO besedo, samo pri besedah v oklepaju pa lahko vpišeš tudi do DVE besedi. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

EAT YOUR SPOON

Imagine you're at a picnic, enjoying some spicy noodles and fruit salad. For dessert, you have a slice of cake. Then you top off your meal by (**0**) ***eating*** your fork. That's the vision of an Indian company called Bakeys. They want to replace plastic forks and spoons with ones made out of food.

Out of all the plastic waste in the world, Indians throw away 120 billion plastic forks, (**1**) _____ (**knife**), and spoons every year. Indian chemist Narayana Peesapaty thought there must be a (**2**) _____ (**good**) way than the existing one. Bakeys uses a simple recipe. Workers knead the flour with water to make a dough and then shape (**3**) _____ into spoons. They bake the spoons until they're hard. Bakeys also makes flavored ones. A sweet spoon has a little sugar mixed into the dough. A savory spoon (**4**) _____ (**make**) with salt and spices. So far, they (**5**) _____ (**try**) making spoons using colorful vegetables.

When their company (**6**) _____ (**expand**), they will add edible chopsticks, forks, and even salad bowls for sale in the future. You might be seeing one of these spoons on your table soon.

(Prirejeno po: *Ask*, februar 2017.)

(6 točk)

(Vir slike: https://tse1.mm.bing.net/th?id=OIP.KA81R5-ay-Rhu3Ds-lYxEgEsCo&pid=15.1&P=0&w=302&h=171. Pridobljeno: 9. 2. 2017.)

2. naloga

Preberi besedilo o francoski revoluciji in ga dopolni. Prva črka iskane besede je že dana. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE FRENCH REVOLUTION

In 1789, the population of France was divided into three (**0**) **g** ***r o u p s***: the priests, the aristocracy and the common people. The priests and the aristocracy were the most powerful, but they were in the minority. The common people were mostly (**1**) **f**__ __ __ __ __ __ who lived in the countryside and worked in the fields.

Louis XVI was king from 1774. When he was 16, he married Marie Antoinette, who was a (**2**) **d**__ __ __ __ __ __ __ of the Austrian Emperor. In 1789, France was in crisis. Peasants refused to pay high taxes. People in towns went on strike. Many were very poor and so unhappy because the king and his family were (**3**) **r**__ __ __. They lived in great luxury. That is why the people wanted changes. They also wanted more freedom and the same rights for all.

Civil war broke out (**4**) **b**__ __ __ __ __ __ the royalists on one hand and the republicans on the other. The royalists believed in the monarchy and the republicans believed in the new form of government. Thousands of nobles, including the queen Antoinette, were guillotined. From September 1793 to July 1794 the violence got even worse. This period of time was called “the Reign of Terror”.

During the revolutionary (**5**) **y**__ __ __ __, France was at war with nearby countries. In 1795, a young French general called Napoleon Bonaparte managed to stop war and bring back order and (**6**) **p**__ __ __ __ in France. On 9th November 1799 Napoleon took over the government. That was the end of the French Revolution.

(Prirejeno po: *Discovery Box*, januar 2007.)

(6 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

Pred začetkom počitnic je internetni ponudnik turističnih storitev objavil natečaj za razmišljanje o potovanjih. Napiši sestavek z naslovom Potovanja.
V sestavku zapiši:

- zakaj ljudje potujejo,
- kakšno bi bilo tvoje idealno potovanje (zakaj, kam, s kom, kako, koliko časa …),
- zakaj pravimo, da potovanja širijo obzorja.

Besedilo naj bo dolgo od 120 do 150 besed. Ovrednoteni bodo vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila.

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek,
ki se ne vrednoti.

Travelling

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče:	*4 točke*
Slovnica:	*3 točke*
Zgradba besedila:	*2 točki*

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred

Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.5.1.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred

Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.5.2.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred

4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut oziroma več, glede na prilagoditve za učence s posebnimi potrebami. Preizkus je vključeval slušno razumevanje (dve nalogi s 14 postavkami), bralno razumevanje (dve nalogi s 14 postavkami) ter poznavanje in rabo jezika (štiri naloge z 19 postavkami). Skupno število točk vseh treh delov je bilo 52, število postavk pa 47.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- povezovanja,
- kratkih zaprtih odgovorov,
- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- korekcije,
- dopolnjevanja z naborom
  in vodeni pisni sestavek.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Ravni ciljev	Deleži v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Naloge so bile sestavljene v skladu s taksonomskimi stopnjami.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	415
Število postavk	47
Možne točke	52
Povprečno število točk	35,84
Povprečno število odstotnih točk	68,92
Standardni odklon odstotnih točk	19,47
Indeks težavnosti	0,69
Indeks zanesljivosti	0,92

Indeks težavnosti (IT) kaže, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK za nemščino ter s cilji in standardi učnega načrta. Najvišje število točk (52) so dosegli štirje učenci, manj kot 10 točk je doseglo sedem učencev, en je dosegel 0 točk.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred

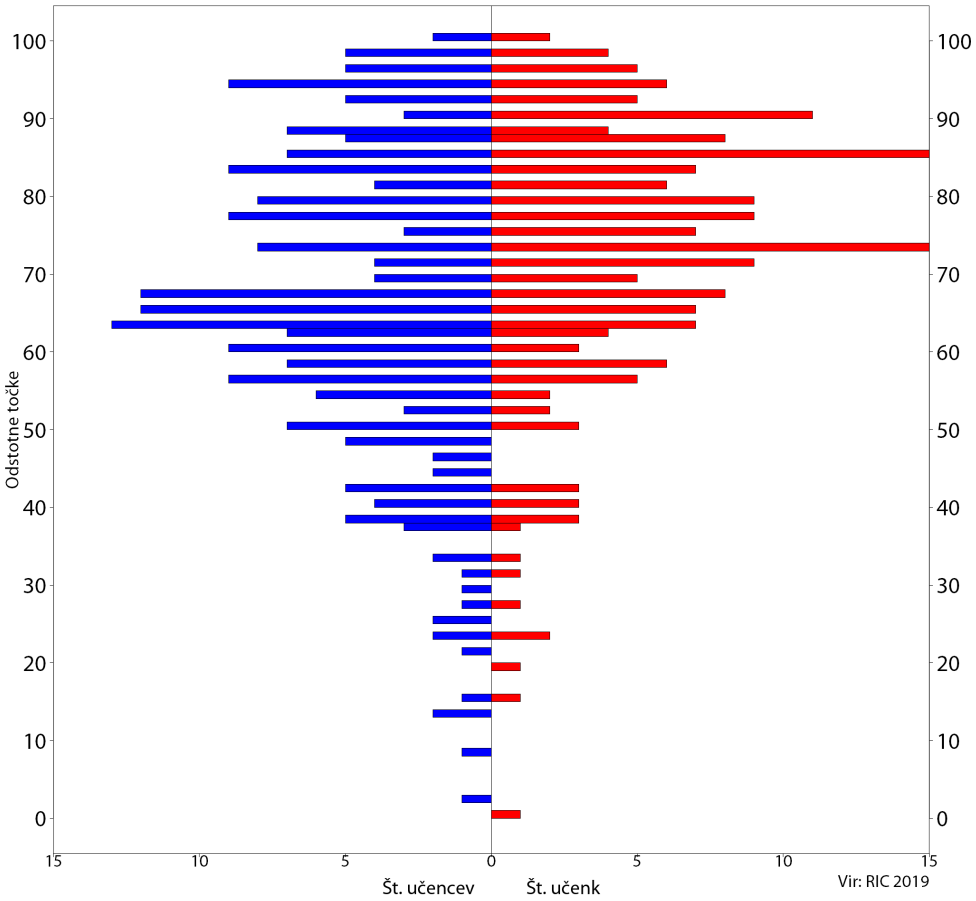

Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so učenke za spoznanje uspešnejše od učencev.

Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 380 učenci, sledi Podravska s 26 učenci in Koroška regija z 9 učenci. Ker so razlike med številom učencev in številom vključenih šol med regijami zelo velike (v eni regiji npr. samo ena šola), podatki ne omogočajo posploševanj.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred

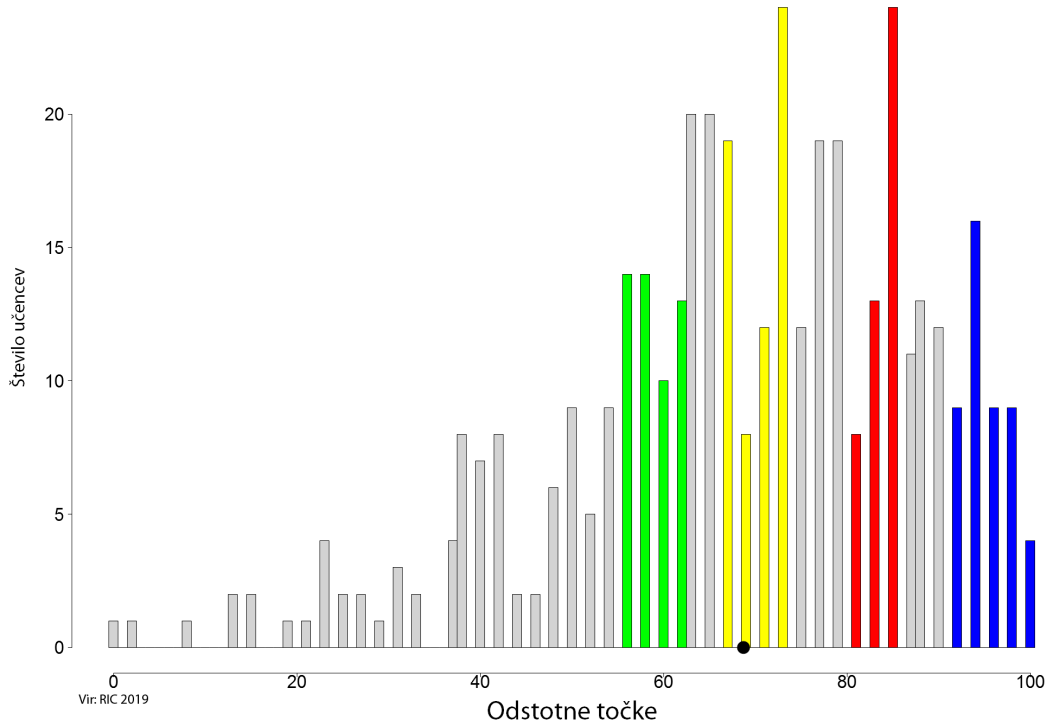

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili vse postavke naloge povezovanja, kjer so iz slišanega razbrali določene podatke o tem, kaj jedo vrstniki po svetu za zajtrk. Razumeli so besedne zveze in pogosto besedišče s področja hrane in pijače. Na taksonomski ravni je to srednje zahtevna naloga.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 2., 5. in 6. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov, kjer so iz slišanega razbrali določene podatke na temo hišni ljubljenček. Razumeli so preproste izjave o Maxovi mački (ime, starost, najljubša igračka in najljubša pijača). Na taksonomski ravni je to srednje zahtevna naloga.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 2., 4., 5., 6., 7. in 8. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S selektivnim branjem so morali poiskati podatke v kratkih besedilih na oglasni deski. V prvem besedilu bi deklica Isabella rada imela mačko, v drugem Elias išče svoje kolo, v tretjem pa Milla išče dopisovalko iz Nemčije.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 2. in 4. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov. Na prebrano besedilo so se odzvali z zapisom pravilne rešitve. Z veliko verjetnostjo lahko trdimo, da so ti dve postavki uspešno rešili zato, ker so iz vprašanja razbrali besedo *Kilo* (2. postavka) oz. *Prozent* (4. postavka).

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

3. naloga

Učenci so uspešno rešili 6. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjalo temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov. Pravilno so k odgovoru *Ich spiele Tennis* izbrali vprašanje *Was machst du gern*?.

4. naloga

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. Uspešni so bili pri kriteriju vsebina. Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo dane slikovne iztočnice na temo prosti čas. Večina učencev je sledila navodilom in v svoje razmišljanje vključila podatke, ki so jih zahtevale iztočnice. Kljub slovničnim oz. pravopisnim napakam je bilo besedilo pri večini učencev razumljivo.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 3. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov, kjer so iz slišanega razbrali določene podatke na temo hišni ljubljenček. Zapisati so morali barvo mačke.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 3. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov. Na prebrano besedilo so se odzvali z zapisom pravilne rešitve. Odgovoriti so morali na vprašanje *Wie alt kann ein Apfelbaum werden?*

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 4. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjala ustrezna raba besedišča na temo rojstni dan v družinskem krogu. Pravilno so vstavili samostalnik *Blumen*.

2. naloga

Učenci so uspešno rešili 1. postavko, kjer so morali namesto nepravilne besede zapisati pravilno. Gre za nalogo korekcije. V povedi s temeljnim besediščem so morali uporabiti ustrezno besedo in jo slovnično in pravopisno pravilno zapisati. Beseda, ki so jo morali zamenjati, je bila podčrtana. Pri 1. postavki so morali vstaviti predlog *um* oz. drug pomensko ustrezen predlog.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 7. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov, kjer so iz slišanega razbrali določene podatke na temo hišni ljubljenček. Zapisati so morali najljubšo hrano Maxove mačke. Na taksonomski ravni je to srednje zahtevna naloga.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 3. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v kratkih besedilih na oglasni deski, v katerem bi deklica Isabella rada imela mačko, ki ni starejša od enega leta. Šlo je za parafrazirano izjavo *bis 12 Monate*.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 1. in 5. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov. Na prebrano besedilo so se odzvali z zapisom pravilne rešitve. Odgovoriti so morali na vprašanji *Welche Obstsorte mögen die Deutschen?* oz. *Aus welchem Land kommt der größte Apfel der Welt?*. Gre za kompleksnejša vprašanja, ki zahtevajo dobro razumevanje besed in besednih zvez.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga
Učenci so uspešno rešili 3. in 5. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjala ustrezna raba besedišča na temo rojstni dan v družinskem krogu. Pravilno so vstavili samostalnik *Torte* oz. *Geschenke*.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 3., 4. in 5. postavko, kjer so morali namesto nepravilne besede zapisati pravilno. Gre torej za nalogo korekcije. V povedi s temeljnim besediščem so morali uporabiti ustrezno besedo in jo slovnično in pravopisno pravilno zapisati. Beseda, ki so jo morali zamenjati, je bila podčrtana. Pri 2. in 4. postavki so morali vstaviti ustrezen glagol, pri 3. in 5. pa ustrezen samostalnik.

3. naloga
Učenci so uspešno rešili 2., 3., 4. in 5. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjalo temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 4. postavko. V nalogi kratkih zaprtih odgovorov so iz slišanega razbrali določene podatke na temo hišni ljubljenček. Slišati so morali določen specifičen podatek, in sicer velikost mačke.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo na določeno temo vezano besedilo, ki komajda presega njihov besedni zaklad.

2. naloga
Učenci so uspešno rešili 6. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov. Na prebrano besedilo so se odzvali z zapisom pravilne rešitve. Odgovoriti so morali na vprašanje *Wie viele Apfelsorten gibt es in Deutschland?*. Gre za kompleksnejše vprašanje, ki zahteva dobro razumevanje besed in besednih zvez.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 1., 2. in 6. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjala ustrezna raba besedišča na temo rojstni dan v družinskem krogu. Najuspešnejši učenci so pravilno vstavili besedno zvezo *zu Hause* (1. postavka), *Onkel* (2. postavka) in *Konzertkarten* (6. postavka).

3. naloga

Učenci so uspešno rešili 1. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjalo temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov. Na vprašanje *Ich wohne in Hamburg. Und du*? so izbrali pravilen odgovor *Ich lebe in Celje.*

4. naloga

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. Uspešni so bili pri kriteriju jezikovna pravilnost. Gre za nalogo, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo dane slikovne iztočnice na temo prosti čas.

Sklep

Razporeditev dosežkov kaže, da so učenci zelo uspešni pri slušnem in bralnem razumevanju ter dobro poznajo temeljno besedišče. Težave imajo pri sledenju zahtevnejšega slušnega besedila, pri samostojnem zapisu besed in pri jezikovno pravilnem tvorjenju krajšega besedila. Presenetljivo jim je težave delala tudi naloga poznavanja in rabe jezika, pri kateri so morali izkazati poznavanje temeljnega besedišča in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov.

Večina postavk v preizkusu (dvaindvajset) spada v zeleno območje, štiri postavke v rumeno, v rdečem območju je štirinajst postavk (predvsem naloge poznavanja ter rabe jezika), v modrem pa je sedem postavk, ki se posamično pojavljajo pri vseh treh sklopih nalog, največ pa v tretjem delu (poznavanje in raba jezika).

Glavni cilj pouka nemščine na ravni zgodnjega učenja je razvijanje sporočilne sposobnosti. Glede na dosežke pri nacionalnem preverjanju znanja učiteljem priporočamo, da naj več pozornosti namenjajo tvorjenju vodenih pisnih sestavkov. Že več let zaporedoma se namreč pojavljajo isti rezultati, ki kažejo na slabše pisno izražanje. Produktivne naloge učencem še vedno delajo težave.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.5.1.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Mahlzeit am Morgen*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	prispevek	hrana in pijača	– razume preproste izjave v znanem kontekstu; – razbere temo slišanega besedila, vezanega na obravnavano temo;	1	1	zeleno	0,87	0,30
								2	1	zeleno	0,87	0,27
								3	1	zeleno	0,96	0,27
								4	1	zeleno	0,93	0,31
								5	1	zeleno	0,93	0,39
								6	1	zeleno	0,88	0,32
								7	1	zeleno	0,92	0,35
A	2	slušno razumevanje	*Max stellt sein Haustier vor*	kratki zaprti odgovori	prispevek	hišni ljubljenčki	– razume preproste izjave v znanem kontekstu; – razbere temo slišanega besedila, vezanega na obravnavano temo;	1	1	zeleno	0,89	0,40
								2	1	zeleno	0,90	0,48
								3	1	rumeno	0,62	0,35
								4	1	modro	0,44	0,38
								5	1	zeleno	0,59	0,31
								6	1	zeleno	0,70	0,44
								7	1	rdeče	0,63	0,48
B	1	bralno razumevanje	*Eine Pinnwand voller Steckbriefe*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	oglasi	prosti čas	– bere znane in tudi nekatere neznane besede; – zelo dobro razume pomen besed in besednih zvez v preprostem besedilu s pogosto rabljenim in predvidljivim besediščem; – najde in razume določene podatke v besedilu;	1	1	zeleno	0,84	0,36
								2	1	zeleno	0,93	0,38
								3	1	rdeče	0,57	0,59
								4	1	zeleno	0,88	0,46
								5	1	zeleno	0,90	0,42
								6	1	zeleno	0,80	0,50
								7	1	zeleno	0,93	0,36
								8	1	zeleno	0,86	0,51
B	2	bralno razumevanje	*Fünfmal staunen über Äpfel*	kratki zaprti odgovori	članek	hrana in pijača	– bere znane in tudi nekatere neznane besede; – zelo dobro razume pomen besed in besednih zvez v preprostem besedilu s pogosto rabljenim in predvidljivim besediščem; – najde in razume določene podatke v besedilu; – na prebrano besedilo se odziva s kratkimi odgovori na vprašanja.	1	1	rdeče	0,59	0,36
								2	1	zeleno	0,74	0,41
								3	1	rumeno	0,66	0,49
								4	1	zeleno	0,82	0,55
								5	1	rdeče	0,56	0,62
								6	1	modro	0,46	0,36

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	poznavanje in raba jezika	*Ein Familienfest*	dopolnjevanje z naborom	sestavek	člani družine, prazniki: rojstni dan	– prepozna, razume in uporabi temeljno besedišče;	1	1	modro	0,42	0,37
								2	1	modro	0,40	0,48
								3	1	rdeče	0,55	0,56
								4	1	rumeno	0,60	0,56
								5	1	rdeče	0,43	0,48
								6	1	modro	0,36	0,49
C	2	poznavanje in raba jezika	/	korekcija	brez besedila (posamezni stavki)	vsakdanja opravila	– uporabi temeljno besedišče;	1	1	rumeno	0,69	0,44
								2	1	rdeče	0,49	0,55
								3	1	rdeče	0,53	0,57
								4	1	rdeče	0,44	0,43
								5	1	rdeče	0,57	0,60
C	3	poznavanje in raba jezika	*Ein Interview mit Jan*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	pogovor	jaz: osebni podatki	– uporabi temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov;	1	1	modro	0,39	0,38
								2	1	rdeče	0,62	0,43
								3	1	rdeče	0,60	0,41
								4	1	rdeče	0,67	0,28
								5	1	rdeče	0,57	0,46
								6	1	zeleno	0,76	0,43
C	4	poznavanje in raba jezika	*Freizeit*	*krajši pisni sestavek*	sestavek	prosti čas	– tvori kratko besedilo s pomočjo besednih iztočnic in slikovne iztočnice.	Vsebina	4	zeleno	0,87	0,66
								Jezik	3	modro	0,52	0,63

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Izhodišče prvega dela **(slušno razumevanje)** sta bili dve besedili. Prvo je bilo na temo hrana in pijača, drugo pa na temo hišni ljubljenčki. Pri nalogi A 1 (IT = 0,91) so bili učenci s pomočjo slišanih informacij pri nalogi povezovanja zelo uspešni. IT postavk se giblje med 0,87 in 0,96.

Naloga A 2 (IT = 0,68) je bila naloga kratkih zaprtih odgovorov; IT se giblje med 0,44 in 0,90. Pri podrobnem poslušanju in parafraziranih izjavah so se pojavljale manjše težave.

Drugi del **(bralno razumevanje)** je bil sestavljen iz dveh nalog. Pri nalogi B 1 (IT = 0,84) je bilo pomembno razumevanje krajših besedil z oglasne deske. Gre za nalogo izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. IT se pri teh postavkah giblje med 0,57 in 0,93. Učenci so imeli težave pri podrobnih podatkih, ki so jih morali izluščiti iz besedila.

Naloga B 2 (IT = 0,64) je bila naloga kratkih zaprtih odgovorov. V kompleksnejšem besedilu so morali poiskati zahtevane podatke. IT se giblje med 0,46 in 0,82.

Tretji del **(poznavanje in raba jezika)** je zajemal štiri naloge. Prva, C 1 (IT = 0,46) je bila naloga dopolnjevanja z naborom. IT se giblje med 0,36 in 0,60. Rezultati kažejo, da učenci dobro prepoznajo besedišče, vezano na temo rojstni dan.

Druga, C 2 (IT = 0,54) je bila naloga korekcije. Učenci so morali podčrtano besedo nadomestiti s slovnično in pravopisno pravilno besedo. IT se giblje med 0,44 in 0,69.

Pri nalogi C 3, nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,60), so imeli učenci težave pri postavki C 3.1. Predvidevamo, da so bili površni pri branju vprašanja. IT se giblje med 0,39 in 0,76.

Četrta naloga je bila tvorbna (IT = 0,72). Učenci so uspešni pri kriteriju vsebina (IT = 0,87), težave imajo pri postavki jezikovna pravilnost (IT = 0,52).

Sklepne ugotovitve

Analiza dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine v 6. razredu je pokazala, da so bili učenci pri reševanju nalog zelo uspešni, saj so dosegli povprečen rezultat 68,92 %. To ponovno dokazuje, da je pouk nemščine na tej stopnji dobro zastavljen, učenci pa imajo solidno znanje. Najmanj težav jim dela slušno razumevanje, težave pa se kažejo pri selektivnem branju besedila, kjer morajo poiskati zahtevano informacijo. Pri prepisovanju besed iz nabora so učenci še vedno manj natančni, samostojni zapis besede jim dela še veliko preglavic. Ponovno učiteljice in učitelje pozivamo, naj pri delu z učenci v drugem izobraževalnem obdobju namenijo več časa branju avtentičnih oziroma poenostavljenih besedil. Prav tako naj učenci rešujejo zahtevnejše naloge iz poznavanja in rabe jezika na različne teme. Članice komisije in sestavljavke nalog ugotavljamo, da pri nacionalnem preizkusu znanja iz nemščine v 6. razredu ni bilo posebnosti. Upoštevale smo priporočila s seminarjev in priporočila Rica. Hvaležne smo za dragocene nasvete učiteljev iz prakse.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Hör zu und schreibe den richtigen Buchstaben zu jedem Namen wie im Beispiel. Zwei bleiben übrig.

(Prisluhni besedilu in k vsakemu imenu vpiši ustrezno črko kot v primeru. Dve sta odveč.)

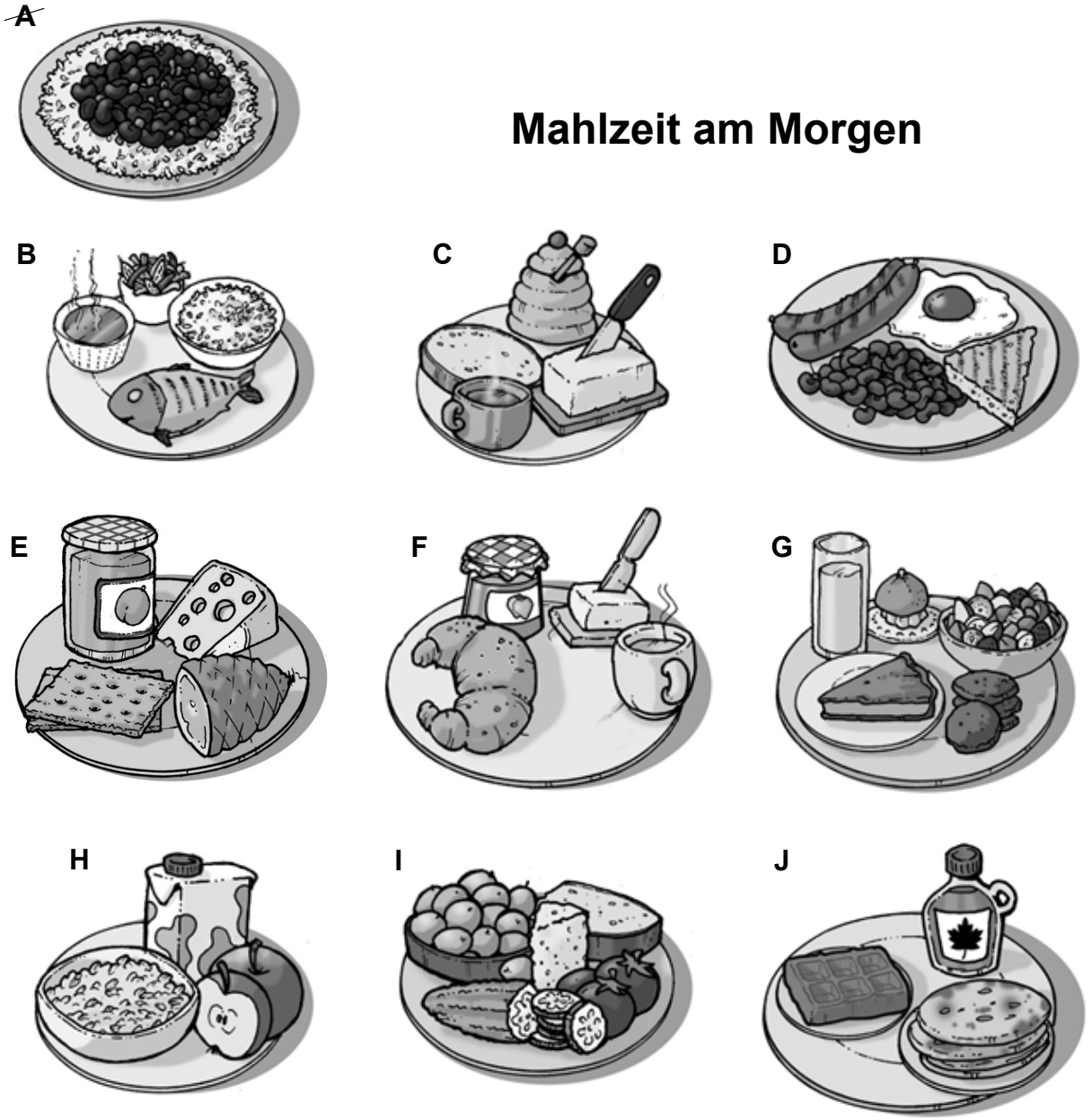

0. Pedro	1. Sven	2. Jana	3. Kim	4. Umut	5. Anna	6. Zoe	7. David
A							

(7 točk)

2. naloga

Hör zu und ergänze die Angaben wie im Beispiel.

(Prisluhni besedilu in dopolni podatke kot v primeru.)

Max stellt sein Haustier vor

0. *Tier:* ***Katze***

1. Name des Tieres: _____

2. Alter: _____

3. Farbe: _____

4. Größe: _____

5. Lieblingsspielzeug: _____

6. Lieblingsgetränk: _____

7. Lieblingsessen: _____

(7 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies aufmerksam die Texte.
(Pozorno preberi besedila.)

Eine Pinnwand voller Steckbriefe

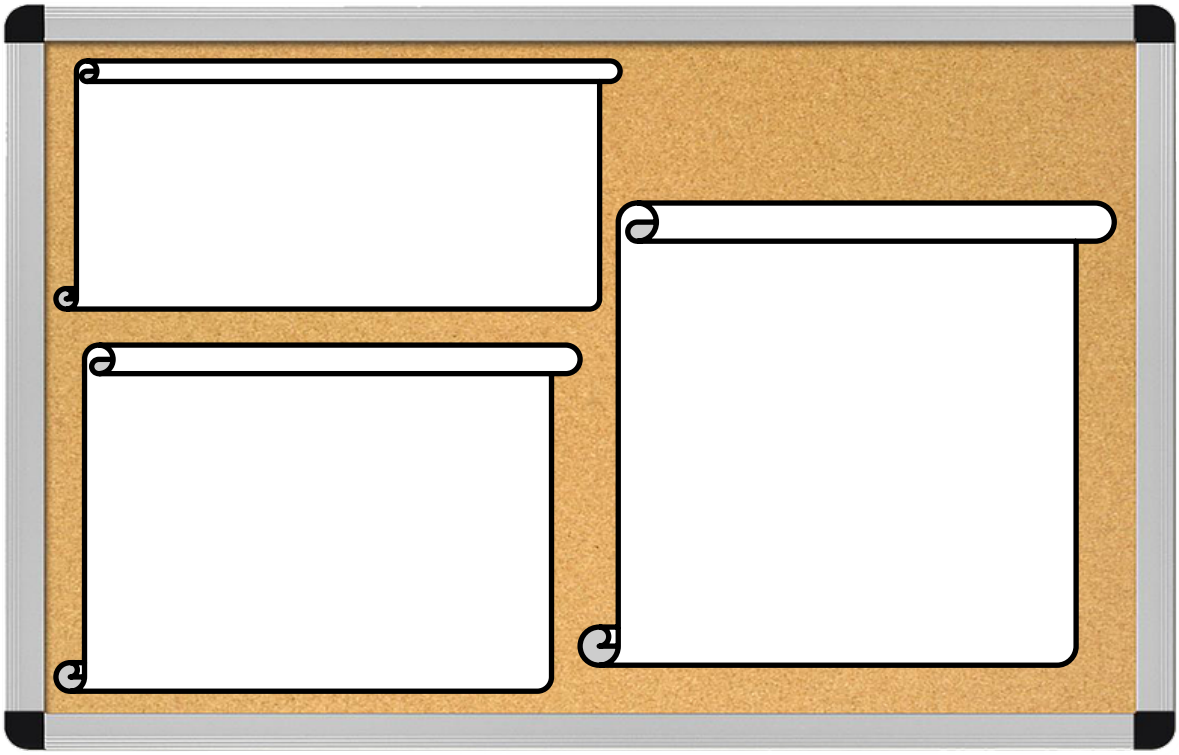

Für wen trifft das zu? Kreuze an wie im Beispiel.
(Za koga to velja? Označi s križcem kot v primeru.)

	Isabella	Milla	Elias	
0.	***X***			*wünscht sich eine Katze.*
1.				möchte jemandem regelmäßig Briefe schreiben.
2.				sucht sein Fahrrad.
3.				möchte ein Haustier, das bis 12 Monate alt ist.
4.				hat ein buntes Fahrrad.
5.				kann ein Musikinstrument spielen.
6.				kann in zwei Sprachen schreiben.
7.				hat eine E-Mail-Adresse.
8.				hat eine Handynummer.

(8 točk)

2. naloga

Lies den Text und löse die Aufgabe.

(Preberi besedilo in reši nalogo.)

Fünfmal staunen über Äpfel

Süß, sauer, saftig: Die Erntezeit der Äpfel beginnt im September, zum Ende des Sommers. Hier kommen fünf Fakten zu den Früchten!

Gib mir fünf!

1. Deutsche lieben Äpfel: Fast 25 Kilogramm verputzt jeder von uns im Jahr, etwa im Kuchen, als Saft oder auch als pure Frucht. Das sind insgesamt rund zwei Millionen Tonnen!
2. Etwa sieben Jahre muss ein Apfelbaum aus einem Samen wachsen, bis er zum ersten Mal Früchte trägt. Dafür kann er bis zu 100 Jahre alt werden.
3. Kein Wunder, dass er so saftig ist: Ein Apfel besteht zu 85 Prozent aus Wasser. Der Rest sind Kohlenhydrate, Fett, Eiweiß, Mineralstoffe und Vitamine.
4. Der größte Apfel der Welt wurde laut Guinnessbuch der Rekorde 2005 in Japan von Chisato Iwasaki geerntet: Das Prachtstück wog 1,849 Kilogramm.
5. Etwa 30.000 Apfelsorten gibt es weltweit, davon 2000 in Deutschland. In den Supermärkten liegen aber meist nur einige Sorten.

(Prirejeno po: http://www.geo.de/geolino/natur-und-umwelt/14740-rtkl-gib-mir-fuenf-fuenfmal-staunen-ueber-aepfel. Pridobljeno: 27. 9. 2017.)

Antworte kurz wie im Beispiel.
(Odgovori na kratko kot v primeru.)

0. Wann pflückt man die Äpfel?

   Im September.

1. Welche Obstsorte mögen die Deutschen?

   _____

2. Wie viele Kilo Äpfel isst jeder Deutsche im Jahr?

   _____

3. Wie alt kann ein Apfelbaum werden?

   _____

4. Wie viel Prozent Wasser gibt es in einem Apfel?

   _____

5. Aus welchem Land kommt der größte Apfel der Welt?

   _____

6. Wie viele Apfelsorten gibt es in Deutschland?

   _____

(6 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Ergänze den Text mit den Wörtern aus dem Kästchen wie im Beispiel. Zwei Wörter bleiben übrig.

(Besedilo dopolni z besedami iz okvirčka kot v primeru. Dve besedi sta odveč.)

Ein Familienfest

Blumen	Cousine	Freunde	Geschenke	~~Jahre~~
Konzertkarten	Onkel	Torte	zu Hause	

Alina ist heute zwölf **(0)** ___***Jahre***___ alt. Sie feiert **(1)** _____.

Fast alle kommen, nur **(2)** _____ Karl nicht. Tante Susanne

macht eine **(3)** _____. Ihre Oma bringt bestimmt schöne

(4) _____ aus dem Garten. Die Gäste bringen viele

(5) _____. Das blaue ist besonders schön. Alina ist schon

neugierig, was drinnen ist. Es sind zwei **(6)** _____.

(6 točk)

2. naloga

Korrigiere die unterstrichenen Fehler in Sätzen. Schreibe deine Verbesserung auf die Linie wie im Beispiel.

(Popravi podčrtane napake v povedih. Zapiši popravek na črto kot v primeru.)

0. Es hat wieder Montag. ***ist***

1. Ich stehe am 7 Uhr auf. _____

2. Ich schlafe meine Hausaufgabe. _____

3. Im Esszimmer putze ich mir die Zähne. _____

4. Meine Schwester und ich essen Tee zum Frühstück. _____

5. Beim Frühstück lese ich ein Bild. _____

(5 točk)

3. naloga

Umkreise die richtige Lösung wie im Beispiel.

(Obkroži ustrezno rešitev kot v primeru.)

Ein Interview mit Jan

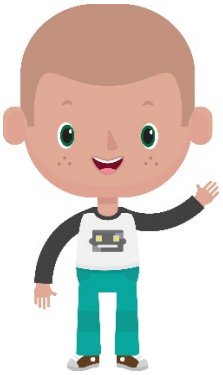

0. Woher kommst du?

   A Aus Slowenien.

   B Wohin fährst du?

   C Wo wohnst du?

1. Ich wohne in Hamburg. Und du?

   A Ich bin allein.

   B Ich komme nach Ljubljana.

   C Ich lebe in Celje.

2. A In welche Klasse gehst du?

   B Welche Klasse ist das?

   C Wo ist deine Klasse?

   Ich bin in der 6. Klasse.

(Vir slike: https://www.freepik.com/free-vector/set-of-beautiful-children-characters_958397.htm#term=junge&page=1&position=10. Pridobljeno: 23. 1. 2019.)

3. Wann hast du Schule?

A Am Abend.

B Vier Stunden.

C Von acht bis halb zwei.

4. Wer ist deine Lehrerin?

A Der Direktor.

B Frau Baumann.

C Herr Fischer.

5. Lernst du in der Schule Deutsch?

A Deutsch ist nicht so schwer.

B Ich spreche nicht gut Deutsch.

C Ja, ich habe vier Stunden pro Woche.

6. A Was machst du gern?

B Was magst du nicht?

C Was schmeckt dir gut?

Ich spiele Tennis.

(6 točk)

4. naloga

Schau dir die Bilder an. Was machen die Personen in ihrer Freizeit? Schreibe mindestens sechs Sätze.

(Oglej si slike. Kaj počnejo osebe v svojem prostem času? Napiši najmanj šest povedi.)

Freizeit

Montag	Dienstag	Mittwoch	Donnerstag	Freitag	Samstag	Sonntag
		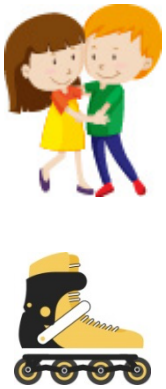				
Alex	Melissa	Finn und Pia	Oskar	Julian	Lena	Sophie

(Vir slik: https://www.freepik.com/. Pridobljeno: 11. 12. 2017.)

Vsebina:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*3 točke*

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut oziroma več, glede na prilagoditve za učence s posebnimi potrebami. Preizkus je vseboval slušno razumevanje (dve nalogi s 15 postavkami), bralno razumevanje (dve nalogi s 15 postavkami), poznavanje in rabo jezika (dve nalogi z 20 postavkami) ter pisno sporočanje (ena naloga s 4 postavkami). Skupno število točk vseh štirih delov je bilo 65, število postavk pa 54.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanja brez nabora,
- kratkih odgovorov
  in vodeni pisni sestavek.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Ravni ciljev	Deleži v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Naloge so bile sestavljene v skladu s taksonomskimi stopnjami.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	72
Število postavk	54
Možne točke	65
Povprečno število točk	36,71
Povprečno število odstotnih točk	56,47
Standardni odklon odstotnih točk	21,54
Indeks težavnosti	0,56
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred

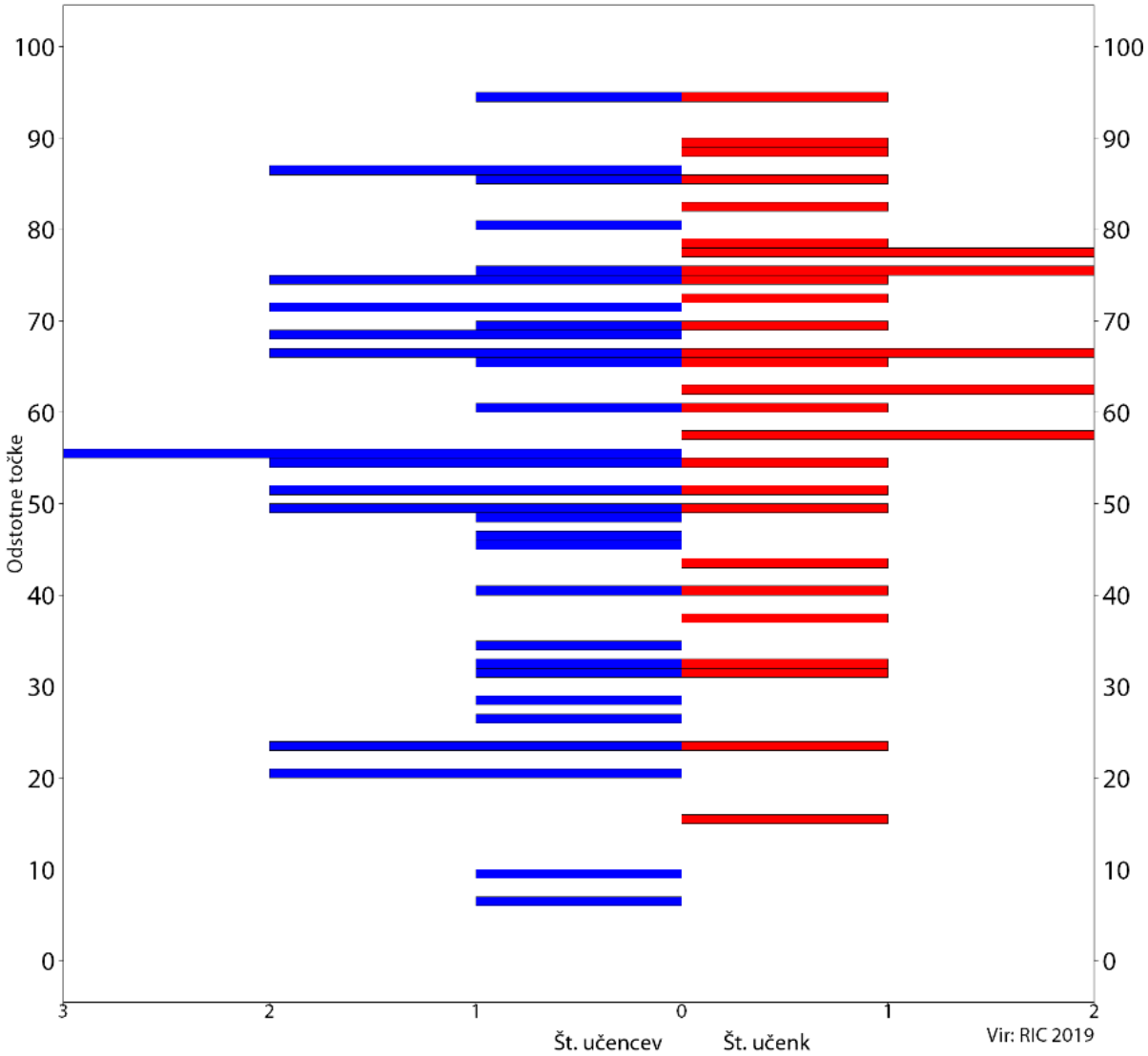

Z grafa je razvidno, da bistvenih odstopanj v znanju glede na spol ni.

Preizkuse je pisalo 72 učenk in učencev na šestih šolah, v dveh regijah (Podravski in Pomurski). Razlike med številom učencev in številom vključenih šol so med regijama zelo velike (v eni od regij npr. samo dve šoli, kjer sta dva učenca pisala NPZ iz nemščine v 9. razredu), zato podatki ne omogočajo posploševanj.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred

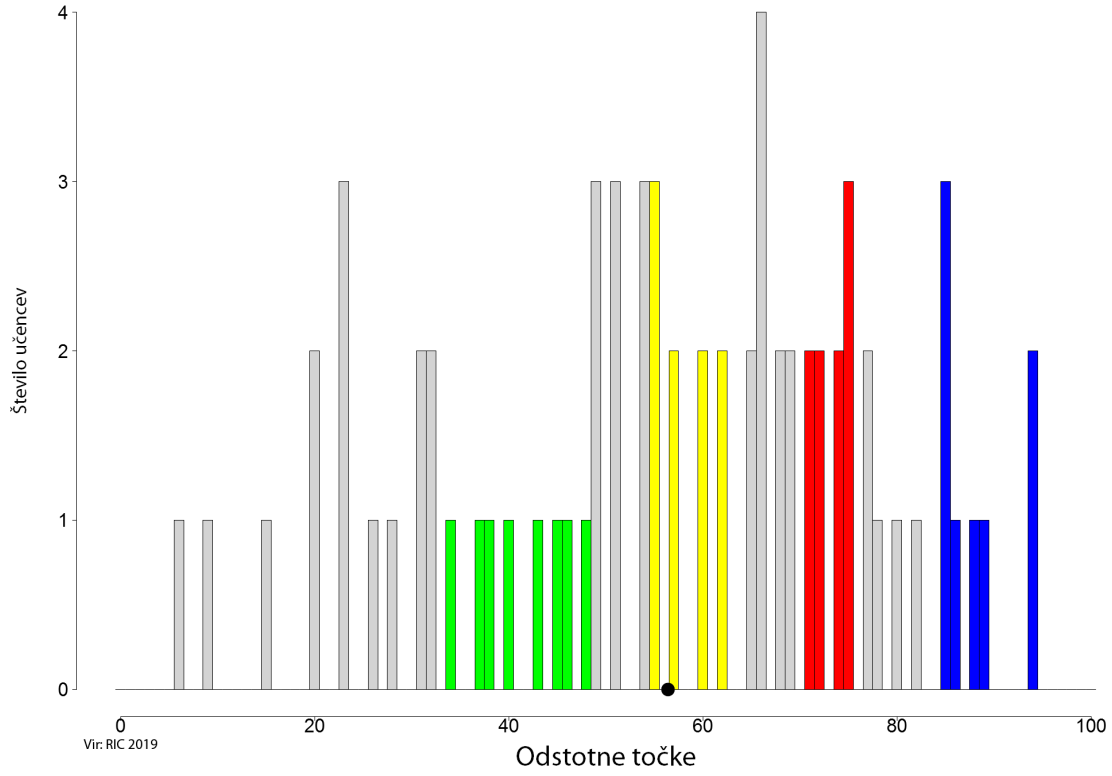

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *mejo spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Pri 1. nalogi govorjenega besedila so učenci slišali pogovor na temo prosti čas – šport. Uspešno so rešili 1. in 2. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora. Na taksonomski ravni sta to manj zahtevni postavki.

2. naloga

Pri 2. nalogi govorjenega besedila so učenci slišali pogovor na temo rojstni dan. Uspešno so rešili prve štiri postavke naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Razumeti so morali parafrazirano izjavo in na podlagi slišanega izbrati ustrezno rešitev. S temami rojstni dan, nakupovanje in cena se učenci seznanijo že zelo zgodaj in so jim torej blizu. Tudi izbirni tip naloge z enim pravilnim odgovorom jim ni delal težav.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so morali učenci prebrati besedilo in na kratko odgovoriti na vprašanja. Uspešno so rešili 5. postavko in s tem pokazali razumevanje določene podrobnosti v besedilu, ki je vezana na razumevanje temeljnega besedišča, in sicer živali.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi poznavanja in rabe jezika so učenci uspešno rešili 1. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. Vstaviti so morali predlog *nach*. Postavka jim ni delala težav, saj je »*nach Hause*« pogosto rabljena besedna zveza.

V zelenem območju je največ postavk slušnega razumevanja. Učenci besedišče in jezikovne strukture najprej prepoznavajo s poslušanjem, nato z branjem in jih šele nato začnejo tudi uporabljati. Pokazali so, da znajo poiskati prave podatke v besedilu.

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *mejo med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 4., 5. in 9. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora. Razumeti so morali parafrazirane izjave. Postavki 4 in 5 so uspešno rešili učenci, ki so razumeli opis športa – *Headis*, postavko 9 pa tisti, ki so razumeli, kako dolgo se deček s tem športom ukvarja.

2. naloga

Uspešno so rešili 5. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Razumeti so morali parafrazirano izjavo in na podlagi slišanega izbrati ustrezno rešitev.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Uspešno so rešili 1., 2., 4., 6., 7. in 8. postavko. Gre za razumevanje besedila, vezanega na temo naravno okolje. Razumeti so morali besedilo in na kratko odgovoriti na vprašanja. Na taksonomski ravni postavke spadajo med zahtevnejše.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so na določeno temo uspešno rešili 1., 3., 4. in 6. postavko. Gre za nalogo povezovanja oz. razvrščanja. Dele besedila so morali povezati s kratkimi povedmi – povzetki. Razumeti so morali glavno misel krajših besedil in najvažnejše podrobnosti na temo šola, poklic in potovanje.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so pravilno rešili 4. in 8. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. Pri 4. postavki je naloga preverjala rabo glagola *sein*. Učenci so morali vstaviti glagol *ist* in izločiti distraktor *sind*. Osmo postavko so uspešno rešili učenci z dobrim razumevanjem sobesedila. Vstaviti so morali samostalnik *Tiere*, ki ga usvojijo že zelo zgodaj.

2. naloga

Učenci so pravilno rešili 3. in 6. postavko izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Vstaviti so morali *wäre* oz. *zum (Horizont)*. Gre za zahtevnejši slovnični strukturi.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Pri tej nalogi so s pomočjo iztočnic napisali vodeno besedilo – sestavek na določeno temo. Naloga preverja zmožnost tvorjenja besedila s pomočjo danih iztočnic. Učenci so bili pri tvorbni nalogi uspešni pri postavki zgradba. Sestavek znajo logično povezati in misli jasno izražati.

V rumenem območju so štiri postavke slušnega razumevanja in deset postavk bralnega razumevanja, kar priča o tem, da učenci znajo poiskati informacije, sklepati in izluščiti bistvo. Pri poznavanju in rabi jezika učenci pokažejo, da prepoznajo določene strukture in besedišče ter jih znajo uporabiti. Pri tvorbni nalogi znajo sestavek logično povezati in uporabljajo preproste stavčne strukture.

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 3., 6. in 10. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora. Tretja postavka je zahtevala razumevanje letnice začetka omenjenega športa. Šesto postavko so uspešno rešili učenci, ki so razumeli pravila igre. Pri 10. postavki so morali razumeti, kje igrajo ta šport, – *in der Schule*. Čeprav gre za osnovno besedišče, ki ga učenci zagotovo poznajo, so se postavke uvrstile v rdeče področje. Verjetno je razlog v parafraziranih izjavah, kjer gre za kompleksnejše besedne zveze.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Uspešno so rešili 3. postavko. Gre za razumevanje besedila, vezanega na temo naravno okolje. Razumeti so morali besedilo in na kratko odgovoriti na vprašanja. Učenci so uspešno rešili postavko, če so razumeli vprašalnico *Wen?* in iz besedila razbrali specifično informacijo *Eine Nachbarin*. Na taksonomski ravni spada postavka med zahtevnejše.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so učenci na določeno temo uspešno rešili 2., 5. in 7. postavko. Gre za nalogo povezovanja oz. razvrščanja. Dele besedila so morali povezati s kratkimi povedmi – povzetki. Razumeti so morali glavno misel krajših besedil in najvažnejše podrobnosti na temo šola, poklic in potovanje. Drugo postavko so uspešno rešili učenci, ki so ugotovili, da je bistvo drugega dela besedila, kam deklica potuje. Za uspešno reševanje 5. postavke so morali razumeti besedno zvezo *Sport treiben* in jo povezati z *judom*. Deseto postavko so uspešno rešili učenci, ki so v povzetku razumeli besedo *selbstständig* in jo povezali z *unabhängig* iz vnosnega besedila.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so pravilno rešili 2., 3., 6. in 9. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. Iz nabora besed so morali kot pravilne rešitve prepoznati *Geschäften*, *ein (paar)*, *Welt* und *ihrer*. Za uspešno reševanje so morali razumeti besedilo. Predvidevamo, da pri reševanju teh postavk niso bili uspešni zaradi kompleksnosti besedila.

2. naloga

Učenci so pravilno rešili 1., 2., 4. in 10. postavko izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Pri 1. postavki so morali iz treh ponujenih rešitev izbrati glagol *wissen (weiß)*. Četrto postavko so pravilno rešili učenci, ki obvladajo pridevniško sklanjatev. Pri 10. postavki so morali razumeti, da je treba glagol postaviti v preteklik – *Perfekt*. Postavke spadajo v rdeče območje, ker gre za kompleksnejše slovnične strukture.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

V rdeče območje spada kriterij *vsebina*. Kriterij vsebina od učencev zahteva, da upoštevajo vsa dana izhodišča in izčrpno podajo vse zahtevane informacije. Presenetljivo je, da učenci niso uspeli izčrpno vključiti vseh izhodišč, čeprav jim je tema blizu – opis poletnih počitnic.

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Učenci so uspešno rešili 7. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora. Ta postavka zahteva natančno poslušanje. Razumeti so morali besedo *Kopfschmerzen* in jo povezati s parafrazirano izjavo *tut weh*. Gre za kompleksnejšo besedno zvezo.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Učenci so pravilno rešili 5. in 10. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. Pri 5. postavki so morali vstaviti glagol *haben* in ob tem prepoznati pretekli čas – *Perfekt*. Pri 10. postavki so morali vstaviti *oder,* kar predstavlja osnovno besedišče. Učenci so najverjetneje imeli težave zaradi kompleksnosti besedila.

2. naloga

Učenci so pravilno rešili 5., 7. in 9. postavko izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Za uspešno reševanje postavk so morali besedilo dobro razumeti. Pri 5. postavki so morali izbrati glagol *hat* in razumeti besedno zvezo *Lust haben*. Pri 7. postavki so morali prepoznati, da gre za *dich (entscheide dich)*, pri 9. pa so morali izbrati veznik *wie*. Pri reševanju omenjenih postavk so najverjetneje imeli težave, ker gre za kompleksnejše slovnične strukture in nevsakdanje besedilo.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

V modro območje se je uvrstil kriterij besedišče. Glede na to, da je kriterij vsebina v rdečem območju, je posledično tudi besedišče skromno, ponekod neustrezno. Slab rezultat pri kriteriju besedišče je presenetljiv, saj predvidevamo, da jim je tema o počitnicah blizu in da besedišče s tega področja dobro poznajo.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki spadajo v območje nad modrim, ne rešijo v 65 odstotkih primerov niti učenci z najboljšimi dosežki. V to območje so se uvrstile štiri postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Za uspešno reševanje 8. postavke so morali učenci ugotoviti, da postavka sprašuje po materialu, iz katerega je žoga narejena, – *Gummi*. Ključno za uspešno reševanje postavke je bilo razumevanje sobesedila in besed, kot so *weich, leicht* in *hergestellt wird*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Za uspešno reševanje 7. postavke pri 1. nalogi poznavanja in rabe jezika so morali učenci vstaviti modalni glagol *können*. Gre za nalogo dopolnjevanja z naborom. Predvidevamo, da so imeli učenci težave z razumevanjem besedila.

2. naloga

Za uspešno reševanje 8. postavke so morali učenci izbrati besedo *noch*. Gre za nalogo izbirnega tipa.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Nad modro območje se je uvrstil kriterij jezikovna pravilnost. Izhodišča pisnega sestavka zahtevajo pisanje v pretekliku. Ugotavljamo, da veliko učencev ne zna uporabljati zahtevnejših slovničnih struktur.

SKLEP

Opisi dosežkov po območjih kažejo, da so učenci najuspešnejši pri slušnem razumevanju. Nalogi slušnega razumevanja sta porazdeljeni v vsa štiri območja, pri drugi nalogi prevladuje zeleno območje.

Testne postavke pri bralnem razumevanju so razpršene v zeleno, rumeno in rdeče območje. Pri obeh nalogah prevladuje rumeno območje. Prvemu besedilu sledi naloga kratkih odgovorov. Od učencev zahteva natančno branje, prepoznavanje pomena neznanih besed iz sobesedila in povezovanje delov besedila. Pri drugem besedilu so učenci razvrščali povzetke k delom besedila. Naloga se je uvrstila pretežno v rumeno in rdeče območje.

Naloge poznavanja in rabe jezika spadajo na višjo taksonomsko raven, zato so tudi bolj selektivne. Poznavanje in rabo jezika smo preverjali v sobesedilu. Testne postavke so razpršene v vsa štiri območja, večina se jih je uvrstila v rdeče območje.

Zahtevnejša je bila tudi tvorbna naloga, ki preverja sporazumevalno sposobnost učencev. Ti imajo še vedno največ težav z jezikovno pravilnostjo. Dokaj uspešni so bili pri kriteriju zgradba, kar dokazuje, da so zmožni napisati povezano besedilo s pomočjo iztočnic. Naloga se je uvrstila v vsa območja razen v zelenega. Le povprečno in nadpovprečno uspešni učenci so nalogo rešili uspešno.

Glede na cilje preverjanja ima skoraj vsaka naloga postavke, ki padejo vsaj v tri območja, izjema sta le naloga A.2, ki je skoraj v celoti v zelenem območju, in naloga B.2, ki pade v dve območji.

Največ postavk v preizkusu (19) spada v rumeno območje, predvsem naloge bralnega razumevanja. Šestnajst postavk spada v rdeče območje – največ jih je pri poznavanju in rabi jezika. V zelenem območju je osem postavk, večina jih je pri slušnem razumevanju. Sedem postavk je v modrem območju, prevladujejo postavke pri poznavanju in rabi jezika. Zunaj vseh območij so štiri postavke.

Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta, zato so rezultati pričakovani.

Presenetljivo je le, da učenci pri pisnem sestavku niso uspeli izčrpno vključiti vseh izhodišč, čeprav jim je tema o počitnicah blizu. Prav tako je iz istega razloga presenetljivo, da se je kriterij besedišče uvrstil v modro območje.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.5.2.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Gemischtes Doppel*	dopolnjevanje brez nabora	intervju	prosti čas: šport	– razume temeljno sporočilo besedil s področja prostega časa; – iz besedila razbere določene specifične podatke;	1	1	zeleno	0,89	0,36
								2	1	zeleno	0,83	0,30
								3	1	rdeče	0,39	0,66
								4	1	rumeno	0,68	0,59
								5	1	rumeno	0,46	0,50
								6	1	rdeče	0,36	0,55
								7	1	modro	0,35	0,58
								8	1	nad modrim	0,10	0,42
								9	1	rumeno	0,60	0,67
								10	1	rdeče	0,43	0,50
A	2	slušno razumevanje	*Muttis Geburtstag*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	pogovor	prazniki: rojstni dan nakupovanje: kakovost, cena	– razume temeljno sporočilo besedil s področja prostega časa; – iz besedila razbere določene specifične podatke;	1	1	zeleno	0,82	0,51
								2	1	zeleno	0,89	0,39
								3	1	zeleno	0,83	0,31
								4	1	zeleno	0,88	0,50
								5	1	rumeno	0,83	0,32
B	1	bralno razumevanje	*Pias treue Taube*	kratki zaprti odgovori	članek	dom in družina: hišni ljubljenčki	– razbere glavno misel krajših besedil iz osebnega in delno širšega tematskega področja in najvažnejše podrobnosti; – poišče določene specifične podatke;	1	1	rumeno	0,81	0,37
								2	1	rumeno	0,69	0,63
								3	1	rdeče	0,43	0,67
								4	1	rumeno	0,68	0,67
								5	1	zeleno	0,81	0,48
								6	1	rumeno	0,60	0,72
								7	1	rumeno	0,63	0,64
								8	1	rumeno	0,65	0,58

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
B	2	bralno razumevanje	*Wie soll ich jetzt weitermachen?*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	sestavek	jaz: izkušnje, želje, načrti šola poklici potovanja prosti čas: šport	– razbere glavno misel krajših besedil iz osebnega in delno širšega; tematskega področja in najvažnejše podrobnosti;	1	1	rumeno	0,64	0,50
								2	1	rdeče	0,63	0,52
								3	1	rumeno	0,67	0,45
								4	1	rumeno	0,61	0,56
								5	1	rdeče	0,54	0,22
								6	1	rumeno	0,72	0,32
								7	1	rdeče	0,63	0,45
C	1	poznavanje in raba jezika	*Einkaufen ohne Plastiktüten*	dopolnjevanje z naborom	članek	naravno okolje: skrb za okolje nakupovanje	– uporabi usvojeno besedišče in slovnične strukture v novih kontekstih;	1	1	zeleno	0,69	0,41
								2	1	rdeče	0,43	0,54
								3	1	rdeče	0,44	0,41
								4	1	rumeno	0,75	0,51
								5	1	modro	0,31	0,54
								6	1	rdeče	0,57	0,58
								7	1	nad modrim	0,19	0,20
								8	1	rumeno	0,63	0,62
								9	1	rdeče	0,50	0,50
								10	1	modro	0,39	0,46
C	2	poznavanje in raba jezika	*Ich wollte dir von meiner Wollke erzählen*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	pesem	domišljijski svet	– uporabi usvojeno besedišče in slovnične strukture v novih kontekstih;	1	1	rdeče	0,67	0,45
								2	1	rdeče	0,65	0,30
								3	1	rumeno	0,64	0,46
								4	1	rdeče	0,72	0,21
								5	1	modro	0,46	0,16
								6	1	rumeno	0,50	0,15
								7	1	modro	0,36	0,37
								8	1	nad modrim	0,47	0,16
								9	1	modro	0,44	0,30
								10	1	rdeče	0,33	0,06

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
D	1	pisno sporočanje	*Diesen Sommer werde ich nie vergessen*	krajši pisni sestavek	sestavek	prosti čas: počitnice	– napiše razumljivo besedilo, tudi s podrobnostmi iz vsakdanjega okolja, z realnega področja, ki ga osebno zanima; – tvori besedilo z uporabo navodil; – večinoma pravilno uporablja posebnosti nemščine pri zapisu; – obvlada v ustrezni meri besedišče in strukture, ki so potrebne za besedila v običajnih situacijah; – zna znane informacije posredovati; – na preprost način predstavi poletne počitnice.	Vsebina	5	rdeče	0,58	0,73
								Zgradba	2	rumeno	0,60	0,68
								Besed.	4	modro	0,46	0,76
								Jezik	4	nad modrim	0,39	0,72

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Izhodišče prvega dela **(slušno razumevanje)** sta bili dve učencem neznani govorjeni besedili. Z nalogami smo preverjali učenčevo zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

Nalogo A 1 so učenci uspešno rešili. Indeks težavnosti naloge je 0,51 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,10 in 0,89. Indeks diskrimativnosti je 0,81. Slušna naloga dopolnjevanja brez nabora je od učencev zahtevala natančno poslušanje in zbranost. Tema naloge šport in prosti čas je učencem sicer blizu, vendar so morali razumeti določene specifične podatke. Najslabše rešena postavka je bila A.1.08, kjer so morali učenci razumeti iz kakšnega materiala je žoga. Ključno za uspešno reševanje postavke je bilo razumevanje sobesedila in besede *hergestellt wird*. Število učencev, ki posameznih postavk pri nalogi niso reševali, se giblje med 3 in 36. Ugotavljamo, da je ta tip naloge zahtevnejši za slušno razumevanje.

Naloga A 2 je bila za učence dokaj preprosta, saj se IT giblje med 0,82 in 0,89, IT celotne naloge pa znaša 0,85. Učenci so z lahkoto sledili pogovoru otrok, ki se pogovarjata o maminem rojstnem dnevu.

Drugi del **(bralno razumevanje)** je bil sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali učenčeve zmožnosti branja in bralnega razumevanja.

Naloga bralnega razumevanja B 1 je bila dokaj uspešno rešena (IT 0,66). Indeks diskriminativnosti je visok 0,81. Učenci so morali razumeti besedilo o živalih in na kratko odgovoriti na vprašanja. Najslabše je bila rešena postavka B 1.3. Ugotavljamo, da učenci niso razumeli vprašalnice *Wen*.

Nalogo bralnega razumevanja B 2 so učenci rešili slabše od prve, saj IT znaša 0,63 in se giblje med 0,54 in 0,72. Gre za nalogo povezovanja in razvrščanja, kjer so morali dele besedila povezati s povzetki. Ugotavljamo, da je tema besedila šola, poklic in prosti čas učencem sicer blizu, vendar je bil tip naloge zahtevnejši.

Tretji del **(poznavanje in raba jezika)** je zajemal dve nalogi, na podlagi katerih so učenci pokazali, kako dobro poznajo in uporabljajo določene jezikovne strukture in besedišče v sobesedilu.

Naloga C 1 je bila za učence zahtevnejša. IT celotne naloga znaša 0,49 in se giblje med 0,19 in 0,75. Indeks diskriminativnosti je visok 0,81. Ugotavljamo, da je bila naloga zahtevnejša zaradi kompleksnosti besedila.

Naloga poznavanja in rabe jezika C 2 je naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Indeks težavnosti celotne naloga znaša 0,53 in se giblje med 0,33 in 0,72. Največ napak se je pojavilo pri postavki C 2.10 (IT = 0,33), kjer so učenci morali prepoznati deležnik preteklega časa. Ugotavljamo, da imajo težave pri tvorbi sestavljenega preteklika.

V četrtem delu D **(pisno sporočanje)** so učenci tvorili krajše pisno besedilo na podlagi iztočnic na temo poletne počitnice. Vseboval je te postavke: 1. vsebino (IT = 0,58), 2. zgradbo (IT = 0,60), 3. besedišče (IT = 0,46) in 4. jezikovno pravilnost (IT = 0,39). Pet učencev naloge ni reševalo.

Na podlagi podatkov lahko sklepamo, da imajo učenci težave pri pisanju vodenega sestavka. Največ pomanjkljivosti se je pokazalo pri postavki jezikovna pravilnost, kjer je IT najnižji. Ugotavljamo, da učenci v ustrezni meri ne obvladajo sestavljenega preteklika, s katerim bi predstavili dejavnosti med poletnimi počitnicami.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Rezultati kažejo, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK ter s cilji in standardi v učnem načrtu. Najvišje število odstotnih točk (94) sta dosegla dva učenca. Trije pa so dosegli manj kot 20-% točk. Visok je indeks zanesljivosti testa, saj znaša 0,94.

Navodila za reševanje nalog so bila jasno oblikovana. Napak pri vrednotenju ni bilo veliko. Opravljene so bile tri poizvedbe, pri katerih se je število točk zvišalo.

Za izboljšanje dela pri pouku predlagamo več samostojnega tvorjenja besedil, različne tipe nalog pri posameznih jezikovnih spretnostih ter utrjevanje in uporabo sestavljenega preteklika (*Perfekt*) v običajnih situacijah.

Učence in učenke je potrebno motivirati, da se bodo pri NPZ potrudili in pokazali svoje dejansko znanje. Nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu umeščamo v skupni evropski jezikovni okvir na raven A2/B1. Kot pomoč pri poučevanju in zastavljanju ciljev predlagamo publikacijo *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Hör zu und ergänze wie im Beispiel. (Prisluhni besedilu in dopolni kot v primeru.)

Gemischtes Doppel

0. Das Thema der Woche sind ___***Sportarten***___ .

1. Elias ist _____ Jahre alt.

2. Elias wohnt in _____.

3. Die Sportart Headis gibt es seit _____.

4. Headis hat Elemente von _____ und _____.

5. Man braucht eine Tischtennisplatte und einen _____.

6. Im Spiel darf die _____ den Ball nicht berühren.

7. Nach dem Headisspielen tut sein _____ nicht weh.

8. Der Headisball ist aus _____.

9. Elias treibt diese Sportart schon _____.

10. Elias trainiert Headis in der _____.

(10 točk)

2. naloga

Hör zu und umkreise den Buchstaben vor der richtigen Lösung wie im Beispiel.
(Prisluhni besedilu in obkroži črko pred ustrezno rešitvijo kot v primeru.)

Muttis Geburtstag

0. Die Kinder sprechen über Muttis …
   - (A) Geburtstagsgeschenk.
   - B Geburtstagsparty.
   - C Geburtstagstorte.

1. Mutti bekommt von den Kindern fast immer …
   - A ein Buch.
   - B Blumen.
   - C Pralinen.

2. Für Max ist ein T-Shirt …
   - A eher ein Geschenk für Papa.
   - B langweilig.
   - C zu teuer.

3. Max kann für Mamas Geschenk nur … ausgeben.
   - A 15 €
   - B 5 €
   - C 4 €

4. Max und Tina schenken ihrer Mutti einen Kuchen und …

A Blumen.

B ein Buch.

C einen Film.

5. Tina soll …

A das Geschenk kaufen.

B den Kuchen backen.

C Oma einladen.

(5 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies den Text. (Preberi besedilo.)

Pias treue Taube

Seit dem vergangenen Winter lebt Stadttaube Gru bei Pia und ihrer Familie in Hamburg. Pia hatte Gru als Küken auf einem Parkplatz gefunden. Sie nahm die Taube mit nach Hause und erkundigte sich bei einer Nachbarin, wie sie Gru am besten füttert und pflegt. Inzwischen ist Gru ziemlich groß und ziemlich clever. Fliegt sie etwa zum Waschbecken und schlägt mit den Flügeln, will sie Pia damit sagen: „Ich möchte baden, bitte Wasser anmachen." Auch beim Kochen ist sie dabei und guckt von der Arbeitsplatte aus zu. Gru darf das – im Gegensatz zu den anderen Haustieren der Familie: einem Hund und zwei Kaninchen. Außerdem begleitet sie Pia überall hin. Einmal kam sie auf der Schultasche mit zur Schule. Ein Fehler: Gru hat sich den Weg gemerkt und will Pia nun jedes Mal hinterherfliegen, wenn sie in die Schule geht. Während Pia lernt, wartet Gru auf dem Pausenhof. „Gru macht schon viele Umstände", gesteht Pia. Sie weiß, dass es das Beste für Gru ist, sie auszuwildern. Sie hat auch schon eine Idee, wie das gehen könnte: „Im Garten schaut manchmal ein Taubenjunge vorbei. Ich hoffe, dass er Grus Freund wird und sie mit ihm eine Familie gründet."

(Prirejeno po: GEOlino 8/2014.)

Antworte kurz wie im Beispiel. (Odgovori na kratko kot v primeru.)

0. Wie heißt die Taube?

   Gru.

1. Wo wohnt die Taube jetzt?

   _____

2. Wo fand das Mädchen die Taube?

   _____

(Vir slike: https://www.freepik.com/free-vector/card-collection-with-birds-butterfly_1218839.htm. Pridobljeno: 31. 1. 2019.)

3. Wen fragte Pia, wie man eine Taube pflegt?

_____

4. Wohin fliegt die Taube, wenn sie baden möchte?

_____

5. Welche Haustiere hat die Familie noch?

_____

6. Wohin fliegt die Taube oft mit Pia?

_____

7. Wo wartet die Taube?

_____

8. Was wünscht sich das Mädchen für die Taube?

_____

(8 točk)

2. naloga

Lies den Text. (Preberi besedilo.)

„Wie soll ich jetzt weitermachen?"

0. Diese Frage hat sich Lena am Ende der 10. Klasse gestellt. „Eine Klasse überspringen oder ein Jahr ins Ausland gehen?" Trotz eines hervorragenden Zeugnisses hat sie sich gegen beide Möglichkeiten entschieden. *E*

1. Die guten Kontakte zu den Mitschülern ihres Jahrgangs waren der Hauptgrund. In der 11. ist vieles neu. Die Klassen wurden aufgelöst und die Schüler haben individuelle Stundenpläne und zusätzliche neue Fächer. Lena hat sich für Pädagogik entschieden. „Lehrerin werde ich aber auf keinen Fall", meint sie lachend. Richtig konkret ist Lenas Berufswunsch noch nicht.

2. Lenas größtes Erlebnis war in diesem Jahr die Teilnahme an einem Jugendaustausch mit Japan im Sommer. Gemeinsam mit ihrer Freundin Stephanie und vier weiteren Mädchen fuhr sie drei Wochen in das asiatische Land. Sie lebte dort bei Familien und lernte so Kultur und Sprache des Landes unmittelbar kennen. Besonders beeindruckt war Lena von der Freundlichkeit der Menschen und dem Essen.

3. Kaum zurück in Deutschland, kam der Gegenbesuch von gleich zwei Austauschprogrammen: Studentin Allie aus Florida, bei der Lena im letzten Jahr gewesen war, sowie Tomoe und Sayaka, zwei Studentinnen aus Japan. Stephanie und Lena gingen mit ihren ausländischen Gästen shoppen, besuchten Museen und unternahmen Ausflüge in die Umgebung. „Ich habe unheimlich viel gelernt in dieser Zeit", meint Lena.

4. Vom Reisefieber gepackt, kaufte sie sich wenig später vom eigenen Geld ein günstiges Flugticket und reiste in den Herbstferien zu ihrer Tante nach Stockholm.

5. Mit ihrem Hobby Judo hatte Lena Pech. Durch eine Verletzung konnte sie mehrere Wochen lang nicht mehr trainieren. Dadurch waren auch Wettkämpfe für längere Zeit ausgeschlossen.

6. Doch Lena gibt nicht auf. Sie besuchte einen Lehrgang, um Sportassistentin zu werden. Schon jetzt trainiert sie Kinder im Judo.

7. Und noch einen Wunsch hat Lena: „Endlich den Autoführerschein machen und unabhängig sein!"

(Prirejeno po: 10 JUMA 1/2006.)

Ordne die Aussagen in der Tabelle zu den Textabschnitten wie im Beispiel. Zwei Aussagen bleiben übrig. (Razvrsti trditve v tabeli k besedilu kot v primeru. Dve trditvi sta odveč.)

A	Lena besuchte ihre Verwandte im Ausland.
B	Japanisches Essen schmeckte Lena nicht.
C	Lena möchte selbstständig sein.
D	Lena arbeitet mit Kindern.
~~E~~	Lena hatte gute Noten in der Schule.
F	Als Austauschschülerin reiste Lena nach Japan.
G	Trotz der Verletzung nahm Lena an Wettkämpfen teil.
H	Lena weiß noch nicht genau, was sie werden möchte.
I	Lena treibt Sport.
J	Drei Studentinnen aus dem Ausland besuchten Lena.

(7 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Ergänze den Text mit den Wörtern aus dem Kästchen wie im Beispiel. Vier Wörter bleiben übrig. (Vstavi ustrezne besede iz okvirčka kot v primeru. Štiri besede so odveč.)

abgeben	Bäume	ein	Geschäften	Glas
haben	ihrer	ist	~~kaufen~~	können
nach	oder	sind	Tiere	Welt

Einkaufen ohne Plastiktüten

In einem Supermarkt **(0)** ___***kaufen***___ wir lauter Dinge, die wir zu Hause essen und trinken. Um die Einkäufe **(1)** _____ Hause zu bekommen, packen wir an der Kasse alles in Taschen. In vielen **(2)** _____ liegen dafür Tüten aus Plastik bereit. Doch **(3)** _____ paar Läden verzichten neuerdings darauf. Plastik **(4)** _____ nicht gut für unsere Umwelt. Das **(5)** _____ Wissenschaftler schon vor längerer Zeit herausgefunden. Trotzdem schmeißen Menschen auf der ganzen **(6)** _____ jeden Tag Plastiktüten weg. Diese **(7)** _____ zum Beispiel über Umwege im Meer oder in Flüssen landen. Dort sind sie eine Gefahr für **(8)** _____, die im Meer leben. Auch Vögel nehmen das Plastik mit **(9)** _____ Nahrung auf. Daher gibt es an Supermarktkassen häufig auch Papiertüten **(10)** _____ Beutel aus Stoff.

(Prirejeno po: http://www.kruschel.de/nachrichten/Einkaufen_ohne_Plastik-Tueten_16953405.htm. Pridobljeno: 3. 6. 2016.)

(10 točk)

2. naloga

Lies das Gedicht. Umkreise den Buchstaben vor der richtigen Lösung wie im Beispiel.
(Preberi pesem in obkroži črko pred pravilno rešitvijo kot v primeru.)

Ich wollte dir von meiner Wolke erzählen

(geschrieben von Folke Tegetthoff)

Sie wartet schon ungeduldig am Himmel auf mich –
hat sogar einen roten Teppich ausgerollt.
„Wohin wird die Reise heute **(0)** …?", frage ich.
„Das **(1)** … nur der Wind!", sagt die Wolke,
„aber du darfst wählen, wie wir **(2)** …".
Na, ja, eine Schiffsreise wäre nicht schlecht.
Wolkenschiffe gleiten so sachte über blaue
Himmelsmeere. Außerdem wären wir allein.

Mit der Eisenbahn **(3)** … es natürlich auch recht lustig.
Die Wolkenlokomotive dampft mit vielen **(4)** … Wagen
Berg und Tal, auf und ab.

Und im Schornstein werden laufend neue Wolkenzüge geboren –
bis der Himmel voller Eisenbahnen ist!
Wenn der Wind Lust **(5)** …,
könnten wir natürlich auch im schnittigen Düsenflieger reisen.
Einmal bis **(6)** … Horizont und zurück.
Nur – so sieht man nicht viel von der Gegend.
„Wolke, was meinst du?"
„Entscheide **(7)** … rasch", flüstert sie,
„sonst kommt mein Chef **(8)** … auf die Idee,
mich Gewitter machen zu lassen. Das wäre nicht lustig für dich!"
Und so springe ich schnell auf
und überlasse es dem Wind, **(9)** … wir heute reisen.
Huiii, schon sind wir weg!!!
Wo, wo, wo haben wir uns **(10)** …???

(Vir: ZWEI und MEHR, 23/2016.)

0.	A fahren	(B) gehen	C kommen

1.	A hat	B macht	C weiß
2.	A hüpfen	B klettern	C reisen
3.	A wäre	B wären	C wärst
4.	A klein	B kleinen	C kleines
5.	A hat	B ist	C macht
6.	A zu	B zum	C zur
7.	A dich	B mich	C mir
8.	A noch	B nur	C schon
9.	A als	B was	C wie
10.	A verstecken	B versteckst	C versteckt

(10 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

Du nimmst am Schulwettbewerb zum Thema „Diesen Sommer werde ich nie vergessen" teil. Der interessanteste Text wird mit einem Ausflug nach Wien belohnt. Beim Schreiben beachte folgende Fragen:

- **Wo warst du im Sommer?**
- **Was hast du im Sommer gemacht?**
- **Warum war dieser Sommer unvergesslich und wichtig für dich?**

Schreibe 80 bis 100 Wörter. Punkte bekommst du für Inhalt, Aufbau, Wortschatz und sprachliche Richtigkeit.

(Udeležil/-a se boš šolskega tekmovanja na temo „Tega poletja ne bom nikoli pozabil/-a". Najbolj zanimivo besedilo bo nagrajeno z izletom na Dunaj. Pri pisanju upoštevaj naslednja vprašanja:

- Kje si bil/-a poleti?
- Kaj si poleti počel/-a?
- Zakaj je bilo to poletje nepozabno in pomembno zate?

Napiši od 80 do 100 besed. Točke boš dobil/-a za vsebino, zgradbo, besedišče in pravilno rabo jezika.)

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek, ki se ne vrednoti.

Diesen Sommer werde ich nie vergessen

Vsebina:	*5 točk*
Zgradba:	*2 točki*
Besedišče:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*4 točke*

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred

Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred

Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred

Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 9. razred

Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja je opisana v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	19.316
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	28,64
Povprečno število točk v odstotkih	57,28
Standardni odklon	17,44
Indeks težavnosti	0,57
Indeks zanesljivosti	0,91

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 37 učencev (0,19 %), medtem ko je 11 učencev (0,06 %) doseglo nič točk.

Dosežki po spolu in regijah

Razlaga grafov je podana v poglavju *4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja*.

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred

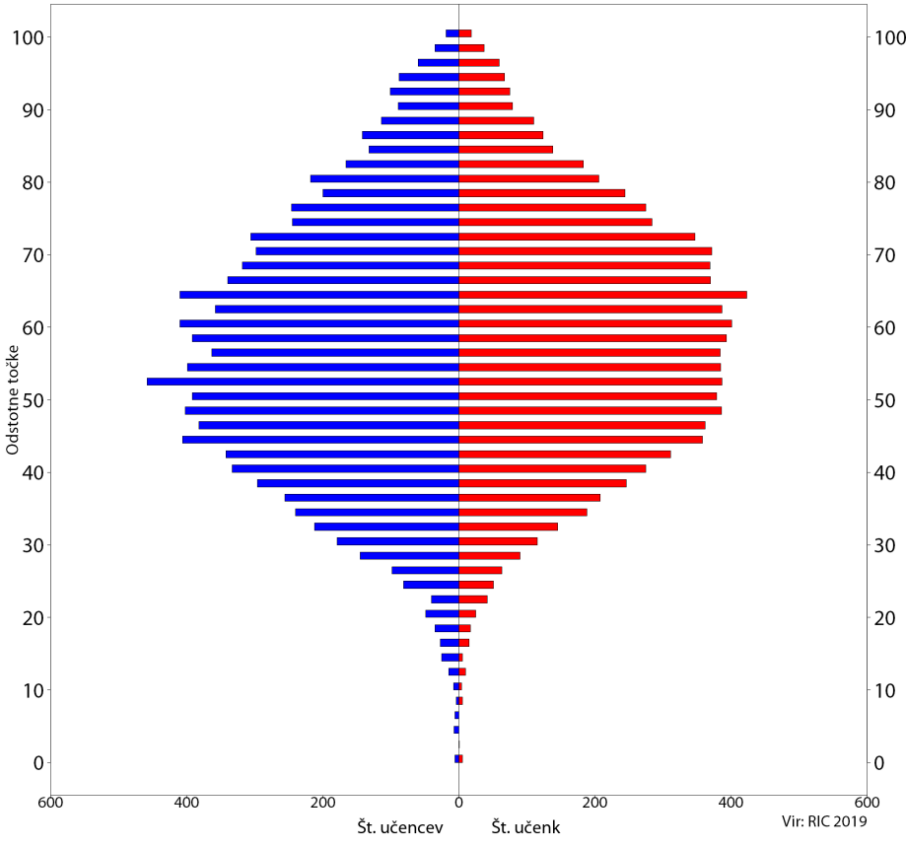

Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična. Učenci in učenke so približno enako uspešno reševali matematične naloge oziroma pri rezultatih ne ugotavljamo pomembnih razlik med spoloma.

Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	55,13	16,81	1000	27
Goriška regija	57,11	16,34	1120	28
Primorsko-notranjska regija	57,65	16,82	491	17
Gorenjska regija	58,66	17,20	2092	35
Osrednjeslovenska regija	59,35	17,82	5433	104
Jugovzhodna Slovenija	55,22	18,20	1385	36
Posavska regija	54,61	17,27	636	24
Zasavska regija	54,87	16,33	535	13
Savinjska regija	57,42	16,88	2431	57
Koroška regija	53,72	16,70	618	23
Podravska regija	56,67	17,48	2642	85
Pomurska regija	54,45	17,60	933	39

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred

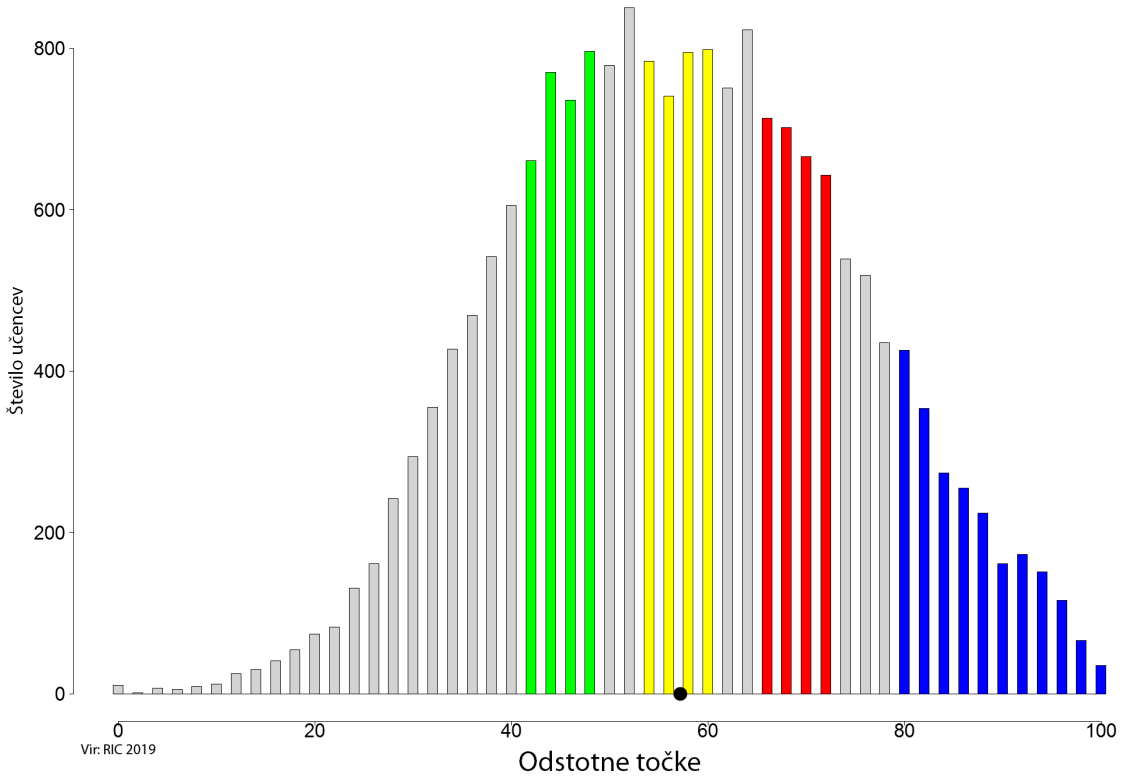

Pojasnilo: PK za matematiko je pri opisih dosežkov pri vsaki postavki uporabila tisti cilj iz *Učnega načrta za matematiko* (2011), ki najbolje odraža cilj posamezne postavke v nalogi.

ZELENO OBMOČJE

Učenci seštevajo in množijo naravna števila do milijona ter seštevajo decimalna števila. Zaokrožijo naravno število na stotice. Prepoznajo dele celote in jih zapišejo v obliki ulomka. Poznajo in uporabijo matematične simbole za vzporednost, pravokotnost in pripadnost množici. Zapišejo elemente dane množice. Ugotovijo pravilo vzorca in narišejo naslednjo sliko vzorca.

Učenci:
- pisno seštevajo, odštevajo in množijo naravna števila do milijona (nalogi 1. a in 1. b);
- seštevajo in odštevajo decimalna števila (oziroma desetiške ulomke) (naloga 1. c);
- uporabljajo pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih znajo zapisati z ustrezno simboliko (nalogi 2.a.1 in 2. b);
- na modelih in na sliki prepoznajo dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapišejo v obliki ulomka (nalogi 3. a in 3. c);
- število zaokrožijo na desetice, stotice (naloga 4. c);
- seštevajo in odštevajo decimalna števila (oziroma desetiške ulomke) (naloga 4. d);
- pisno množijo naravna števila do milijona (naloga 5. a);
- poznajo in uporabljajo matematično simboliko: vzporednost $\parallel$, pravokotnost $\perp$ (naloga 7. b);
- prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (nalogi 8. a in 8. d).

Zgledi:
naloge 1. a, 1. b. 1. c
naloga 2. b
naloga 3. a

RUMENO OBMOČJE

Učenci od naravnega števila odštejejo decimalno število. Prepoznajo lik, na katerem je osenčen ustrezen del celote. Uporabljajo pravilo za deljivost z 10. Uporabijo pravilo vzorca pri opisu slike vzorca.

Učenci:
- seštevajo in odštevajo decimalna števila (oziroma desetiške ulomke) (naloga 1. d);
- na modelih in na sliki prepoznajo dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapišejo v obliki ulomka (naloga 3. b);
- spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10) (naloga 6. e);
- prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (naloga 8. b).

Zgledi:
naloga 1. d
naloga 3. b
naloga 6. e

RDEČE OBMOČJE

Učenci množijo in delijo naravna in decimalna števila ter odštevajo decimalna števila. Urejajo decimalna števila po velikosti, razlikujejo desetiške enote. Poznajo pravili za deljivost števila z 2 in s 5. Izmerijo ali prepoznajo velikost pravega kota in polovice pravega kota.

Učenci:
- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (naloga 1. f);
- primerjajo in urejajo po velikosti decimalna števila (naloga 4. a);
- razlikujejo desetiške enote (naloga 4. b);
- seštevajo in odštevajo decimalna števila (oziroma desetiške ulomke) (naloga 4. e);
- računajo v množici naravnih števil prek milijona (naloga 4. f);

– pisno množijo naravna števila do milijona (naloga 5. b);
– spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10) (nalogi 6. a in 6. c);
– usvojijo pojem velikost kota in primerjajo kota po velikosti (večji, manjši, skladen) brez merjenja (naloga 7. a).

Zgledi:
naloge 4. a, 4. b, 4. e, 4. f
nalogi 6. a in 6. c
naloga 7. a

MODRO OBMOČJE

Učenci množijo naravno število z decimalnim številom, delijo naravna števila in množijo decimalna števila. Poznajo pravila za deljivost števila s 3, z 9 ter z 2 in s 3 hkrati. Zapišejo elemente preseka dveh množic. Rešijo geometrijski problem iz vsakdanjega življenja v povezavi s ploščinami.

Učenci:
– množijo dve decimalni števili (naloga 1. e);
– uporabljajo pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih znajo zapisati z ustrezno simboliko (naloga 2.a.2);
– pisno delijo z enomestnim številom in napravijo preizkus (tudi z ostankom) (naloga 5. c);
– množijo dve decimalni števili (naloga 5. d);
– spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10) (naloge 6. b, 6. d in 6. f);
– izračunajo ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazcev in ju uporabljajo pri izračunu površine kocke in kvadra (naloga 9).

Zgledi:
nalogi 5. c in 5. d
naloga 9

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge, ki niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 odstotkih primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kot tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci izračunajo količnik med naravnim in decimalnim številom. Narišejo kot po navodilu. Zapišejo elemente unije dveh množic. Uporabijo pravilo vzorca pri opisu 10. slike vzorca.

Učenci:
– uporabljajo pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih znajo zapisati z ustrezno simboliko (naloga 2.a.3);
– delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (naloga 5. e);
– ocenijo, narišejo in izmerijo kot do stopinje natančno (geotrikotnik, kotomer) (naloga 7. c);
– prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (naloga 8. c).

Zgleda:
naloga 2.a.3
naloga 7. c

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1	1. a	6	*Računske operacije in njihove lastnosti*	pisno sešteva in odšteva naravna števila do milijona;	II.	5. in 6.	zeleno	0,89	0,15
	1. b		*Računske operacije in njihove lastnosti*	pisno sešteva in odšteva naravna števila do milijona;	II.		zeleno	0,82	0,28
	1. c		*Računske operacije in njihove lastnosti*	sešteva in odšteva decimalna števila (oziroma desetiške ulomke);	II.		zeleno	0,84	0,25
	1. d		*Računske operacije in njihove lastnosti*	sešteva in odšteva decimalna števila (oziroma desetiške ulomke);	II.		rumeno	0,63	0,51
	1. e		*Računske operacije in njihove lastnosti*	množi dve decimalni števili;	II.		modro	0,44	0,41
	1. f		*Računske operacije in njihove lastnosti*	deli dve decimalni števili in naredi preizkus;	III.		rdeče	0,53	0,42
2	2.a.1	6	*Logika in jezik*	uporablja pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih zna zapisati z ustrezno simboliko;	I.	5.	zeleno	0,84	0,32
	2.a.2		*Logika in jezik*	uporablja pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih zna zapisati z ustrezno simboliko;	II.		modro	0,46	0,32
	2.a.3		*Logika in jezik*	uporablja pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih zna zapisati z ustrezno simboliko;	II.		nad modrim	0,29	0,25
	2.b.1		*Logika in jezik*	uporablja pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih zna zapisati z ustrezno simboliko;	I.		zeleno	0,91	0,31
	2.b.2		*Logika in jezik*	uporablja pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih zna zapisati z ustrezno simboliko;	I.		zeleno	0,94	0,25
	2.b.3		*Logika in jezik*	uporablja pojme množica, osnovna množica, podmnožica, unija, presek, prazna možica in jih zna zapisati z ustrezno simboliko;	I.		zeleno	0,94	0,23
3	3.a.1	6	*Racionalna števila*	na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	I.	5. in 6.	zeleno	0,95	0,22
	3.a.2		*Racionalna števila*	na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	I.		zeleno	0,96	0,24
	3.a.3		*Racionalna števila*	na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	I.		zeleno	0,96	0,22
	3.a.4		*Racionalna števila*	na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	I.		zeleno	0,95	0,24
	3. b		*Racionalna števila*	na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	II.		rumeno	0,65	0,57
	3. c		*Racionalna števila*	na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka.	III.		zeleno	0,93	0,34

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
4	4. a	6	*Racionalna števila*	primerja in ureja po velikosti decimalna števila;	II.	4., 5. in 6.	rdeče	0,51	0,55
	4. b		*Naravna števila*	razlikuje desetiške enote;	I.		rdeče	0,45	0,47
	4. c		*Naravna števila*	število zaokroži na desetice, stotice;	I.		zeleno	0,89	0,31
	4. d		*Računske operacije in njihove lastnosti*	sešteva in odšteva decimalna števila (oziroma desetiške ulomke);	I.		zeleno	0,81	0,35
	4. e		*Računske operacije in njihove lastnosti*	sešteva in odšteva decimalna števila (oziroma desetiške ulomke);	III.		rdeče	0,46	0,59
	4. f		*Racionalna števila*	računa v množici naravnih števil prek milijona;	III.		rdeče	0,47	0,44
5	5. a	5	*Računske operacije in njihove lastnosti*	pisno množi naravna števila do milijona;	III.	4., 5. in 6.	zeleno	0,80	0,41
	5. b		*Računske operacije in njihove lastnosti*	pisno množi naravna števila do milijona;	IV.		rdeče	0,47	0,53
	5. c		*Računske operacije in njihove lastnosti*	pisno deli z enomestnim številom in napravi preizkus (tudi z ostankom);	IV.		modro	0,38	0,33
	5. d		*Računske operacije in njihove lastnosti*	množi dve decimalni števili;	IV.		modro	0,32	0,39
	5. e		*Računske operacije in njihove lastnosti*	deli dve decimalni števili in naredi preizkus;	IV.		nad modrim	0,32	0,27
6	6. a	6	*Računske operacije in njihove lastnosti*	spozna in uporablja pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10);	I.	6.	rdeče	0,44	0,56
	6. b		*Računske operacije in njihove lastnosti*	spozna in uporablja pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10);	II.		modro	0,17	0,52
	6. c		*Računske operacije in njihove lastnosti*	spozna in uporablja pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10);	I.		rdeče	0,51	0,55
	6. d		*Računske operacije in njihove lastnosti*	spozna in uporablja pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10);	II.		modro	0,26	0,50
	6. e		*Računske operacije in njihove lastnosti*	spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10);	I.		rumeno	0,65	0,53
	6. f		*Računske operacije in njihove lastnosti*	spozna in uporablja pravila za deljivosti (npr. z 2, s 5, s 3, z 9 in z 10);	III.		modro	0,25	0,52
7	7.a.1	5	*Merjenje*	usvoji pojem velikost kota in primerja kota po velikosti (večji, manjši, skladen) brez merjenja;	II.	5. in 6.	rdeče	0,54	0,38
	7.a.2		*Merjenje*	usvoji pojem velikost kota in primerja kota po velikosti (večji, manjši, skladen) brez merjenja;	II.		rdeče	0,51	0,44
	7.b.1		*Geometrijski elementi in pojmi*	pozna in uporablja matematično simboliko: vzporednost $\parallel$, pravokotnost $\perp$;	I.		zeleno	0,92	0,31
	7.b.2		*Geometrijski elementi in pojmi*	pozna in uporablja matematično simboliko: vzporednost $\parallel$, pravokotnost $\perp$;	I.		zeleno	0,92	0,34
	7. c		*Merjenje*	oceni, nariše in izmeri kot do stopinje natančno (geotrikotnik, kotomer);	III.		nad modrim	0,18	0,31

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
8	8. a	4	*Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami*	prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje;	II.	6.	zeleno	0,89	0,31
	8. b		*Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami*	prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje;	III.		rumeno	0,63	0,36
	8. c		*Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami*	prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje;	III.		nad modrim	0,24	0,33
	8. d		*Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami*	prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje.	III.		zeleno	0,76	0,36
9	9.1	6	*Geometrijski elementi in pojmi*	izračuna ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazcev in ju uporablja pri izračunu površine kocke in kvadra;	IV.	6.	modro	0,21	0,47
	9.2		*Geometrijski elementi in pojmi*	izračuna ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazcev in ju uporablja pri izračunu površine kocke in kvadra;	IV.		modro	0,16	0,51
	9.3		*Geometrijski elementi in pojmi*	izračuna ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazcev in ju uporablja pri izračunu površine kocke in kvadra;	IV.		modro	0,12	0,50
	9.4		*Geometrijski elementi in pojmi*	izračuna ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazcev in ju uporablja pri izračunu površine kocke in kvadra;	IV.		modro	0,12	0,50
	9.5		*Geometrijski elementi in pojmi*	izračuna ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazcev in ju uporablja pri izračunu površine kocke in kvadra;	IV.		modro	0,23	0,43
	9.6		*Geometrijski elementi in pojmi*	izračuna ploščino pravokotnika in kvadrata z uporabo obrazcev in ju uporablja pri izračunu površine kocke in kvadra.	IV.		modro	0,13	0,47

LEGENDA: *Taksonomska stopnja* (Gagne): I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Povprečni dosežek postavk po nalogah, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji, je 82 %, na drugi 56 %, na tretji 53 % in na četrti taksonomski stopnji 25 %. Od postavk, ki preverjajo znanje:

- prve taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavkah 3.a.2 in 3.a.3, kjer so učenci s slike prebrali del celote in ga zapisali (96 %), najnižji pa pri postavki 6.a, kjer so učenci ugotavljali deljivost osemmestnega števila z 2 (44 %);
- druge taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 8.a, kjer so učenci s pomočjo ugotovljenega pravila narisali naslednjo sliko vzorca (93 %), najnižji pa pri postavki 6.b, kjer so učenci ugotavljali deljivost osemmestnega števila s 3 (17 %);
- tretje taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 3.c, kjer so učenci pobarvali polovico lika (93 %), najnižji pa pri postavki 7.c, kjer so narisali in označili kot (18 %);
- četrte taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 5.b, kjer so učenci s prebranim besedilom ugotovili in popravili napako pri računanju zmnožka (47 %), najnižji pa pri postavki 9.3 in 9.4, kjer so učenci izračunali ploščini v problemski nalogi iz vsakdanjega življenja (12 %).

Najuspešnejši so bili učenci pri nalogi, ki je preverjala prepoznavanje delov celote (naloga 3). Najmanj uspešni so bili pri reševanju problemske naloge iz vsakdanjega življenja v povezavi z ravninsko geometrijo (naloga 9).

SKLEPNE UGOTOVITVE

PK za matematiko ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk preizkusa znanja pričakovano. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah. Izkazalo se je, da ima preizkus visok indeks zanesljivosti (0,91).

PK za matematiko ugotavlja, da imajo učenci 6. razreda največ težav z reševanjem problemskih nalog iz vsakdanjega življenja s področja ravninske geometrije. Učenci ne ločijo med pojmoma obseg in ploščina. Težave imajo tudi s pravili za deljivost oz. pravilno uporabo matematične terminologije (število, števka, številka). Učenci so slabše reševali tudi nerutinsko nalogo iz osnovnih računskih operacij, kjer je bil poudarek na razumevanju besedila. Tudi pri načrtovanju in označevanju kota učenci ne izkazujejo dovolj dobrega znanja. Ravno tako so učenci nezanesljivi pri določanju preseka in unije danih množic.

Najvišje dosežke so učenci dosegli pri nalogi, ki je preverjala prepoznavanje delov celote in zapis le-teh v obliki ulomka. Bolje reševane naloge so bile tudi s področja števil, kjer so seštevali in množili z naravnimi števili. Znajo pravilno uporabiti simboliko (pripadnost množici, pravokotnost, vzporednost). Večinoma ugotovijo pravilo in nadaljujejo vzorec.

PK za matematiko je tudi v letu 2019 preverjala morebitne razlike v dosežkih učencev 6. in 9. razreda pri isti nalogi iz poznavanja pravil za deljivost (v 6. razredu naloga 6, v 9. razredu naloga 2).

PK za matematiko ugotavlja, da so bili devetošolci uspešnejši (IT = 0,50) od šestošolcev (IT = 0,38); vsebina naloge se po učnem načrtu obravnava v 6. razredu. Pri vseh postavkah so bili devetošolci uspešnejši od šestošolcev, kar je razvidno iz spodnjih preglednic. Pri treh postavkah, kjer so upoštevali pravilo za deljivost s 3 (postavka b), z 9 (postavka d) ter z 2 in s 3 hkrati (postavka f), ni bilo večjih razlik v uspešnosti reševanja, saj so te postavke relativno slabo reševali v obeh razredih.

6. razred	
Postavka	**Indeks težavnosti**
6.a	0,44
6.b	0,17
6.c	0,51
6.d	0,26
6.e	0,65
6.f	0,25

9. razred	
Postavka	**Indeks težavnosti**
2.a	0,59
2.b	0,28
2.c	0,68
2.d	0,30
2.e	0,78
2.f	0,33

Predlagamo, da učitelji še posebej skrbno izgrajujejo matematični jezik (natančno izražanje, razumevanje matematičnih pojmov, uporaba ustrezne terminologije in simbolike) ter posebno pozornost namenjajo matematično pravilnim zapisom.

Na področju ravninske geometrije naj učenci utrjujejo pojme in koncepte, povezane s pojmom ploščine in obsega lika, ter naj podatke izražajo v različnih enotah oziroma naj enote ustrezno uporabljajo. Strategije reševanja problema naj učenci povezujejo z izkušnjami iz življenja, s čimer lahko kritično presodijo dobljeno rešitev. Pri reševanju nalog s področja ravninske geometrije naj učenci pogosteje uporabljajo modele in s tem razvijajo ravninsko predstavljivost.

Ob reševanju besedilnih nalog naj učenci uporabljajo različne bralne strategije in s tem besedilno nalogo opišejo v korektnem matematičnem jeziku.

1. Izračunaj.

1. a) $547 + 32\,543 =$

(1 točka)

1. b) $506 \cdot 18 =$

(1 točka)

1. c) $24{,}7 + 3{,}52 =$

(1 točka)

1. d) $482 - 39{,}9 =$

(1 točka)

1. e) $82 \cdot 0{,}01 =$

(1 točka)

1. f) $67{,}5 : 0{,}5 =$

(1 točka)

2. Na sliki so narisane množice $\mathcal{A}$, $\mathcal{B}$ in C.

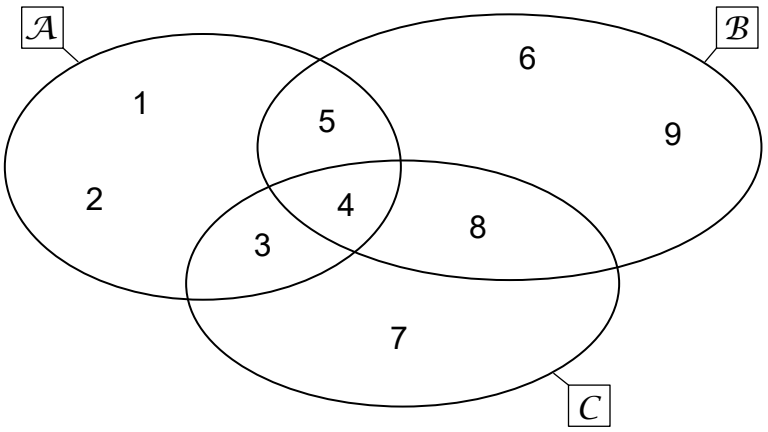

2. a) Dopolni spodnje zapise množic.

$\mathcal{A} = \{$ _____ $\}$

(1 točka)

$\mathcal{B} \cap C = \{$ _____ $\}$

(1 točka)

$\mathcal{A} \cup \mathcal{B} = \{$ _____ $\}$

(1 točka)

2. b) Vstavi ustrezen znak $\in$ ali $\notin$.

5 _____ $\mathcal{A}$ 6 _____ $\mathcal{B}$ 7 _____ $\mathcal{B}$

(3 točke)

3. a) Vsak lik na sliki je razdeljen na enake dele. Zapiši, kolikšen del lika je osenčen.

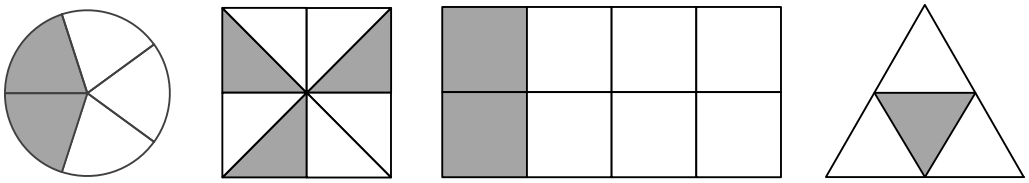

_____ _____ _____ _____

(4 točke)

3. b) V katerem primeru je osenčena $\frac{1}{3}$ lika?

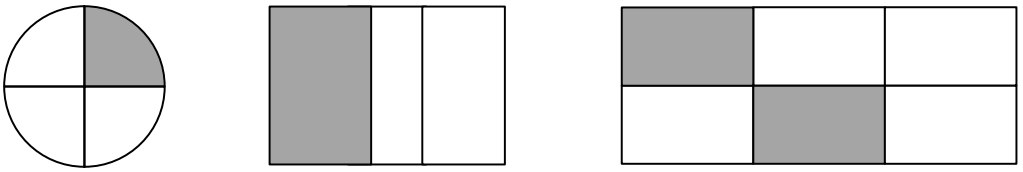

Lik A Lik B Lik C

Odgovor: _____

(1 točka)

3. c) Pobarvaj $\frac{1}{2}$ lika.

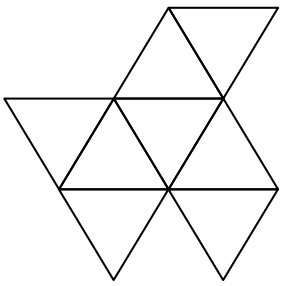

(1 točka)

4. Dana so števila:

67,404 20 427,48 554 554 47,4 554 0,04

4. a) Dana števila uredi po velikosti.

_____ < _____ < _____ < _____ < _____ < _____

(1 točka)

4. b) V katerem izmed danih števil števka 4 pomeni 4 stotice?

Zapiši to število: _____

(1 točka)

4. c) Katero izmed danih števil lahko zaokrožiš na število 600? Dopolni.

_____ ≐ 600

(1 točka)

4. d) Kateri dve dani števili moraš sešteti, da bo vsota največja?

To sta števili: _____ in _____.

(1 točka)

4. e) Od največjega danega števila odštej najmanjše dano število. Koliko je razlika?

Razlika je _____.

(1 točka)

4. f) Deli število 554 554 s številom 554. Koliko je količnik?

Količnik je _____.

(1 točka)

5. Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

5. a) Nada je želela izračunati zmnožek števil 405 in 300. Pri zapisu enega faktorja se je zmotila ter izračunala zmnožek števil 405 in 30.

Da popravi napako, mora zmnožek števil 405 in 30

A množiti s 5

B množiti s 30

C množiti z 10

D deliti z 10

E deliti s 30

(1 točka)

5. b) Jernej je želel izračunati zmnožek števil 45 in 34. Pri zapisu enega faktorja se je zmotil ter izračunal zmnožek števil 45 in 33.

Da popravi napako, mora zmnožku, ki ga je izračunal, prišteti

A 33

B 1

C 34

D 45

E 54

(1 točka)

5. c) Ilka je nameravala izračunati količnik števil 207 in 9, a je pri deljenju uporabila delitelj 3 namesto 9.

Da popravi napako, mora

A dobljeni količnik deliti s 6

B dobljeni količnik množiti s 3

C dobljeni količnik deliti s 3

D dobljeni količnik deliti z 9

E od dobljenega količnika odšteti 6

(1 točka)

5. d) Rok je želel izračunati zmnožek števil 7,1 in 5,8. Izračunal pa je zmnožek števil 71 in 58.

Da dobi zmnožek števil 7,1 in 5,8, mora zmnožek števil 71 in 58

A množiti s 100

B množiti z 10

C deliti z 1

D deliti z 10

E deliti s 100

(1 točka)

5. e) Bojan je želel izračunati količnik števil 46 in 0,02. Število 46 je delil z 2.

Da dobi količnik števil 46 in 0,02, mora dobljeni količnik števil 46 in 2

A množiti s 100

B množiti z 10

C deliti z 1

D deliti z 10

E deliti s 100

(1 točka)

6. Na črto ob posameznem primeru zapiši vse možnosti.

Katero števko lahko postavimo na mesto enic 8-mestnega števila 90 520 19__ , da bo to število

6. a) deljivo z 2?

Odgovor: _____

(1 točka)

6. b) deljivo s 3?

Odgovor: _____

(1 točka)

6. c) deljivo s 5?

Odgovor: _____

(1 točka)

6. d) deljivo z 9?

Odgovor: _____

(1 točka)

6. e) deljivo z 10?

Odgovor: _____

(1 točka)

6. f) deljivo z 2 in s 3 hkrati?

Odgovor: _____

(1 točka)

7. Dan je kvadrat $ABCD$ in točka E.

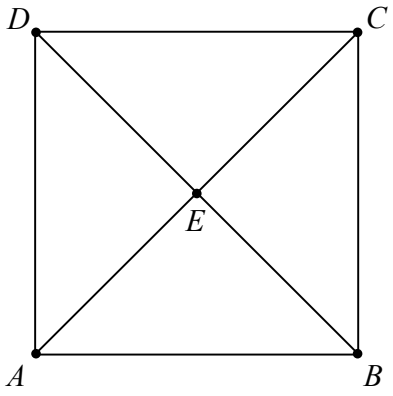

7. a) Določi velikost kota.

$\sphericalangle BAE =$ _____ $\sphericalangle CED =$ _____

(2 točki)

7. b) Vstavi ustrezen znak $\parallel$ in $\perp$.

AD _____ BC AB _____ AD

(2 točki)

7. c) Dopolni sliko tako, da bo nastal kot FGH, velik 40°.

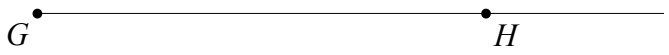

(1 točka)

8. Marjan je oblikoval slikovni vzorec. Narisal je prve štiri slike.

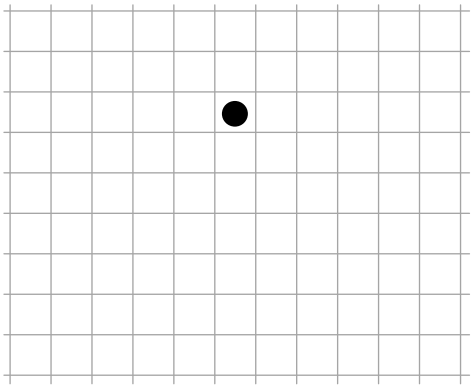

Slika 1

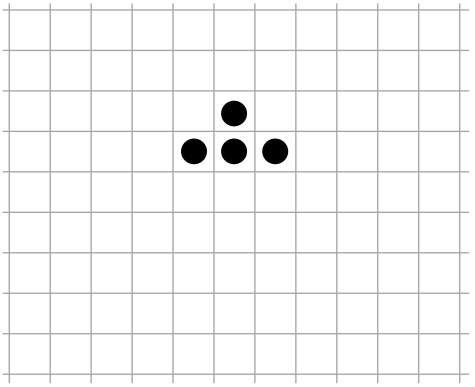

Slika 2

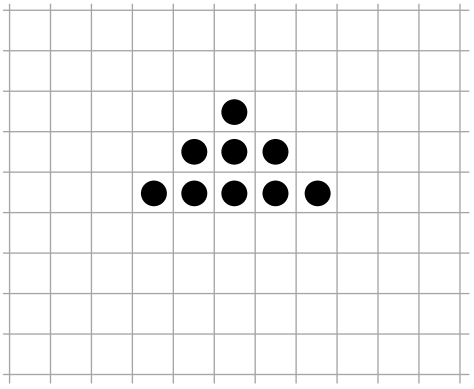

Slika 3

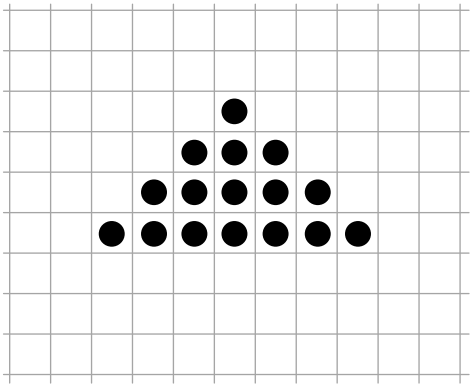

Slika 4

8. a) Ugotovi pravilo in nariši še naslednjo sliko tega vzorca.

Slika 5

(1 točka)

8. b) Koliko krogcev potrebuješ za sliko 6?

Odgovor: _____

(1 točka)

8. c) Koliko krogcev potrebuješ za sliko 10?

Odgovor: _____

(1 točka)

8. d) Obkroži črko pred izjavo, ki velja za dani vzorec.

A V vsaki vrstici, razen prve, je trikrat toliko krogcev kakor v vrstici nad njo.

B V vsaki sodi vrstici je sodo število krogcev.

C V vsaki vrstici, razen prve, sta dva krogca več kakor v vrstici nad njo.

(1 točka)

9. Miha in Neža sta imela skupno sobo.

Njuna skupna soba

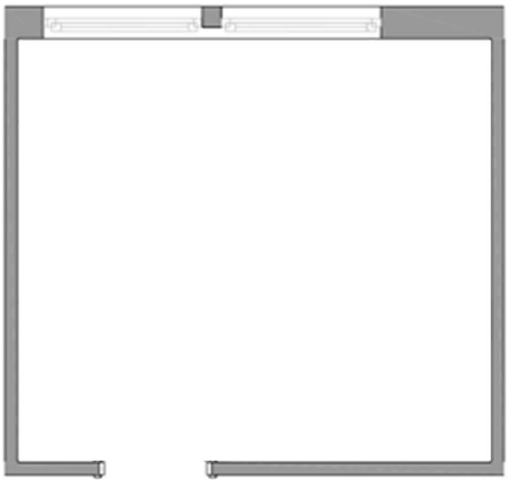

Starši so njuno skupno sobo razdelili tako, da imata vsak svojo sobo.

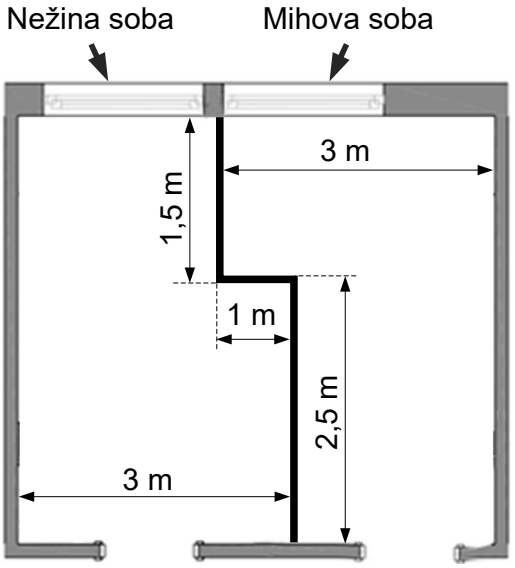

Čigava soba je večja? Za koliko?

Reševanje:

Odgovor: _____

(6 točk)

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja je opisana v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	16.744
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	25,52
Povprečno število točk v odstotkih	51,05
Standardni odklon	21,51
Indeks težavnosti	0,51
Indeks zanesljivosti	0,93

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 36 učencev oziroma 0,22 %, najnižje število točk (0) je doseglo 17 učencev oziroma 0,10 %.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga prikazov je podana v poglavju *4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja*.

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred

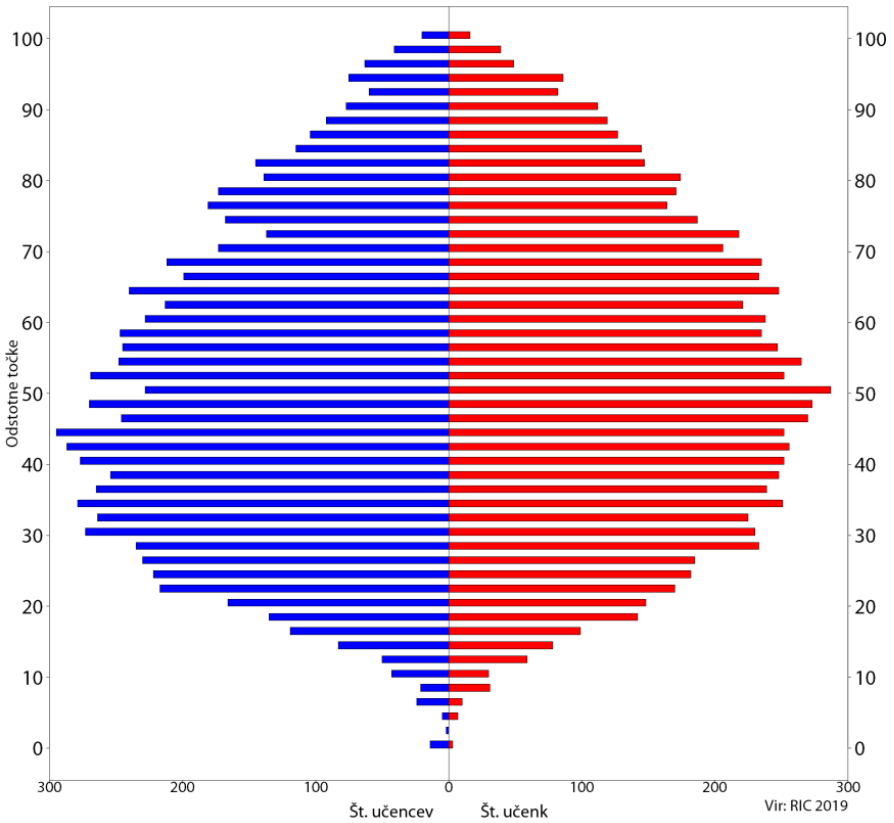

S prikaza je razvidno, da so med dosežki učencev in dosežki učenk le manjše razlike.

Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 9. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Stevilo učencev	število šol
Obalno-kraška regija	50,83	21,24	820	25
Goriška regija	49,62	20,05	932	28
Primorsko-notranjska regija	50,86	19,86	430	16
Gorenjska regija	52,06	21,15	1823	35
Osrednjeslovenska regija	53,59	22,00	4561	101
Jugovzhodna Slovenija	51,92	21,39	1130	36
Posavska regija	47,75	20,99	632	24
Zasavska regija	46,04	21,19	403	13
Savinjska regija	51,33	21,16	2130	57
Koroška regija	48,42	21,18	612	21
Podravska regija	48,89	22,03	2389	84
Pomurska regija	48,15	20,73	882	38

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred

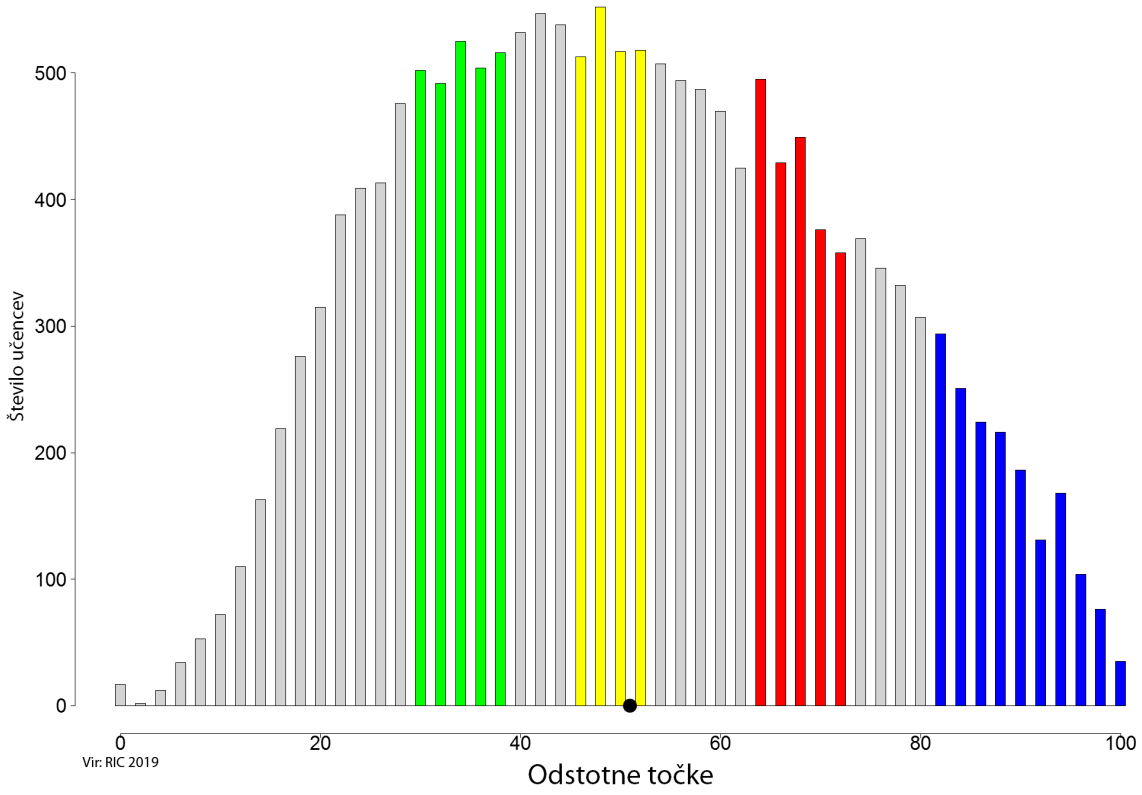

Pojasnilo: PK za matematiko je pri opisih dosežkov pri vsaki postavki uporabila tisti cilj iz *Učnega načrta za matematiko* (2011), ki najbolje odraža cilj posamezne postavke v nalogi.

ZELENO OBMOČJE

Učenci izračunajo kvadratni koren popolnih kvadratov manjših števil, uporabljajo pravilo za deljivost z 10 in poznajo nasprotno vrednost racionalnega števila. Pretvarjajo med sosednjimi časovnimi enotami ter računajo z njimi. Uporabijo višino pri načrtovanju trikotnika. Iz preglednice preberejo ustrezni podatek. Prepoznajo pravilo zaporedja naravnih števil in zapišejo manjkajoči člen.

Učenci:
- izračunajo kvadratni koren popolnih kvadratov manjših števil (naloga 1. f);
- spoznajo in uporabljajo pravilo za deljivost z 10 (naloga 2. e);
- iz prikaza razberejo podatek (naloga 3. a);
- pretvarjajo med sosednjimi časovnimi enotami (večimenske enote v enoimenske in obratno) in računajo s količinami (nalogi 3. b in 3. c);
- poznajo in uporabljajo višino pri načrtovanju trikotnika (naloga 5. a);
- racionalnemu številu poiščejo nasprotno vrednost (naloga 6. a);
- opazujejo vzorec, prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (naloga 7.a.1).

Zgledi:
naloge 3. a, 3. b, 3. c
naloga 5. a
naloga 7. a (samo postavka 7.a.1)

RUMENO OBMOČJE

Učenci odštevajo ulomke, decimalno število množijo s 100, uporabijo pravila za deljivost z 2 in s 5, zapišejo absolutno vrednost števila. Ekvivalentno preoblikujejo linearno enačbo z ulomki. Prepoznajo pravilo zaporedja racionalnih števil in zapišejo manjkajoči člen.

Učenci:
- seštevajo in odštevajo racionalna števila (naloga 1. b);
- decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (naloga 1. c);
- spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti z 2 in s 5 (nalogi 2. a in 2. c);
- uporabljajo zakone o ohranitvi relacije enakosti pri reševanju linearnih enačb in jih utemeljijo (naloga 4.b.1);
- racionalnemu številu določijo absolutno vrednost (naloga 6. c);
- prepoznajo pravilo v vzorcu in ga nadaljujejo (naloga 7.a.2);
- opazujejo in prepoznajo pravilo v vzorcu in vzorec nadaljujejo (naloga 7.b.1).

Zgledi:
naloga 1. b
naloga 1. c
nalogi 2. a in 2. c
nalogi 7.a.2 in 7.b.1

RDEČE OBMOČJE

Učenci seštevajo, odštevajo in delijo decimalna števila, določijo osnovo pri znani vrednosti potence in stopnji, uporabijo odstotni račun pri reševanju matematičnega problema iz vsakdanjega življenja. Odštejejo zmnožek vsote in razlike dveh členov ter seštevajo oz. odštevajo enočlenike. Rešijo linearno enačbo z ulomki in naredijo preizkus. Uporabijo Pitagorov izrek v enakokrakem trikotniku. Izračunajo aritmetično sredino.

Učenci:
- seštevajo in odštevajo racionalna števila (naloga 1. a);
- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (naloga 1. d);
- določijo aritmetično sredino (naloga 3. d);
- izračunajo zmnožek vsote in razlike dveh danih členov ter kvadrat dvočlenika (naloga 4.a.2);
- računajo z algebrskimi izrazi: seštevajo, odštevajo, množijo veččlenik z enočlenikom (naloga 4.a.3);
- rešijo linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravijo preizkus (nalogi 4.b.2 in 4.b.3);
- poznajo Pitagorov izrek in ga uporabljajo pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku (naloga 5. d);
- poznajo pojme: osnova, eksponent, potenca in vrednost potence (naloga 6. d);
- povečajo dano količino oziroma jo zmanjšajo za p % (naloga 9.c.1).

Zgledi:
naloga 1. a
naloga 1. d
naloga 5. d
naloga 6. d

MODRO OBMOČJE

Učenci uporabijo pravilo za deljivost s 3, z 9 ter z 2 in s 3 hkrati, zapišejo obratno vrednost števila in določijo korenjenec pri znani vrednosti kvadratnega korena. Izračunajo kvadrat dvočlenika. Načrtajo višino na krak enakokrakega topokotnega trikotnika. Z uporabo podatkov izračunajo višino stranske ploskve in ploščino plašča pravilne štiristrane piramide. Rešijo matematični problem iz vsakdanjega življenja. Določijo modus in mediano za dane podatke ter prepoznajo in zapišejo pravilo danega vzorca.

Učenci:
- spoznajo in uporabljajo pravila za deljivosti s 3, z 9 ter z 2 in s 3 hkrati (naloge 2. b, 2. d in 2. f);
- določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (nalogi 3. e in 3. f);
- izračunajo zmnožek vsote in razlike dveh danih členov ter kvadrat dvočlenika (naloga 4.a.1);
- poznajo in uporabljajo višino pri načrtovanju trikotnika (naloga 5. b);
- danemu ulomku določijo obratni ulomek (naloga 6. b);
- izračunajo kvadratni koren popolnih kvadratov manjših števil (naloga 6. e);
- prepoznajo pravilo v vzorcu, poiščejo posplošitev in zapišejo algebrski izraz (naloga 7.b.2);
- rešijo odprte in zaprte probleme, razčlenijo problemsko situacijo in postavljajo raziskovalna vprašanja (nalogi 8.a.1 in 8.b.1);
- rešujejo besedilne naloge z odstotki in pred računanjem ocenijo rezultat (tudi z uporabo žepnega računala, vendar brez neposredne uporabe tipke %) (naloga 8.a.2);
- izračunajo p % od osnove naloga (naloga 8.b.2);
- rešijo indirektne besedilne naloge (naloga 8. c);
- uporabljajo Pitagorov izrek pri reševanju nalog o telesih (naloga 9.a.1);
- uporabljajo obrazce za izračun površine in prostornine prizme, valja, piramide in stožca ter za računanje neznanih količin (naloga 9.a.2);
- izračunajo ploščino plašča, površino in prostornino piramide ter stožca (direktne in indirektne naloge) (naloga 9.a.3);
- primerjajo in urejajo po velikosti decimalna števila (naloga 9. b);
- povečajo dano količino oziroma jo zmanjšajo za p % (naloga 9.c.2).

Zgleda:
naloga 8
naloga 9

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge, ki niso tipične za nobeno od prej opisanih območij in jih v 65 odstotkih primerov ne rešijo niti učenci z najboljšimi dosežki. Te naloge reši manj kot tretjina najboljših učencev, to je učencev, ki so uvrščeni v modro območje.

Učenci izračunajo vrednost izraza s potenco. Izmerijo velikost zunanjega kota enakokrakega topokotnega trikotnika.

Učenci:
- izračunajo vrednost potence (osnova je lahko celo število, ulomek, decimalno število ali kvadratni koren števila) (naloga 1. e);
- razlikujejo pojma notranji in zunanji kot trikotnika (naloga 5. c).

Zgleda:
naloga 1. e
naloga 5. c

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1	1. a	6	Računske operacije in njihove lastnosti	sešteva in odšteva racionalna števila;	II.	8	rdeče	0,50	0,42
	1. b		Računske operacije in njihove lastnosti	sešteva in odšteva racionalna števila;	II.	8	rumeno	0,70	0,49
	1. c		Računske operacije in njihove lastnosti	decimalna števila množi in deli s potenco števila 10;	II.	6	rumeno	0,72	0,45
	1. d		Računske operacije in njihove lastnosti	deli dve decimalni števili in naredi preizkus;	III.	6	rdeče	0,46	0,43
	1. e		Potence	izračuna vrednost potence (osnova je lahko celo število, ulomek, decimalno število ali kvadratni koren števila);	II.	8	nad modrim	0,35	0,20
	1. f		Potence	izračuna kvadratni koren popolnih kvadratov manjših števil;	II.	8	zeleno	0,79	0,36
2	2. a	6	Računske operacije in njihove lastnosti	spozna in uporablja pravila za deljivosti z 2;	I.	6	rumeno	0,59	0,55
	2. b		Računske operacije in njihove lastnosti	spozna in uporablja pravila za deljivosti s 3;	I.		modro	0,28	0,58
	2. c		Računske operacije in njihove lastnosti	spozna in uporablja pravila za deljivosti s 5;	I.		rumeno	0,68	0,55
	2. d		Računske operacije in njihove lastnosti	spozna in uporablja pravila za deljivosti z 9;	I.		modro	0,30	0,51
	2. e		Računske operacije in njihove lastnosti	spozna in uporablja pravilo za deljivost z 10;	I.		zeleno	0,78	0,46
	2. f		Računske operacije in njihove lastnosti	spozna in uporablja pravila za deljivosti z 2 in 3 hkrati;	IV.		modro	0,33	0,56
3	3. a	6	Obdelava podatkov	iz prikaza razbere podatek;	I.	5	zeleno	0,97	0,07
	3. b		Merjenje	pretvarja med sosednjimi enotami (večimenske enote v enoimenske in nasprotno) in računa s količinami;	II.	5	zeleno	0,81	0,38
	3. c		Merjenje	pretvarja med sosednjimi enotami (večimenske enote v enoimenske in nasprotno) in računa s količinami;	III.	5	zeleno	0,94	0,12
	3. d		Obdelava podatkov	določi aritmetično sredino;	III.	7	rdeče	0,52	0,44
	3. e		Obdelava podatkov	določi aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	I.	9	modro	0,46	0,42
	3. f		Obdelava podatkov	določi aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke.	I.	9	modro	0,44	0,41

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
4	4.a.1	6	Izrazi	izračuna zmnožek vsote in razlike dveh danih členov ter kvadrat dvočlenika;	II.	9	modro	0,43	0,46
	4.a.2		Izrazi	izračuna zmnožek vsote in razlike dveh danih členov ter kvadrat dvočlenika;	II.		rdeče	0,45	0,45
	4.a.3		Izrazi	računa z algebrskimi izrazi: sešteva, odšteva, množi veččlenik z enočlenikom;	III.		rdeče	0,57	0,50
	4.b.1		Enačbe in neenačbe	uporablja zakone o ohranitvi relacije enakosti pri reševanju linearnih enačb in jih utemelji;	III.		rumeno	0,70	0,51
	4.b.2		Enačbe in neenačbe	reši linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravi preizkus;	III.		rdeče	0,53	0,60
	4.b.3		Enačbe in neenačbe	reši linearno enačbo z realnimi koeficienti in napravi preizkus;	II.		rdeče	0,38	0,59
5	5.a.1	6	Geometrijski elementi in pojmi	pozna in uporablja višino pri načrtovanju trikotnika;	III.	7	zeleno	0,88	0,29
	5.a.2		Geometrijski elementi in pojmi	pozna in uporablja višino pri načrtovanju trikotnika;	II.	7	zeleno	0,88	0,31
	5.b		Geometrijski elementi in pojmi	pozna in uporablja višino pri načrtovanju trikotnika;	III.	7	modro	0,28	0,45
	5. c		Geometrijski elementi in pojmi	razlikuje pojma notranji in zunanji kot trikotnika;	II.	7	nad modrim	0,15	0,26
	5.d.1		Geometrijski elementi in pojmi	pozna Pitagorov izrek in ga uporablja pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku;	III.	8	rdeče	0,40	0,61
	5.d.2		Geometrijski elementi in pojmi	pozna Pitagorov izrek in ga uporablja pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku;	I.	8	rdeče	0,40	0,61
6	6. a	5	Realna števila	racionalnemu številu poišče nasprotno vrednost;	I.	8	zeleno	0,85	0,21
	6. b		Računske operacije in njihove lastnosti	danemu ulomku določi obratni ulomek;	I.	7	modro	0,21	0,47
	6. c		Realna števila	racionalnemu številu določi absolutno vrednost;	I.	8	rumeno	0,66	0,35
	6. d		Potence	pozna pojme: osnova, eksponent, potenca in vrednost potence;	I.	8	rdeče	0,55	0,53
	6. e		Potence	izračuna kvadratni koren popolnih kvadratov manjših števil;	I.	8	modro	0,49	0,19
7	7.a.1	4	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	opazuje vzorec, prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje;	II.	5	zeleno	0,92	0,23
	7.a.2		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	prepozna pravilo v vzorcu in ga nadaljuje;	II.	6	rumeno	0,70	0,47
	7.b.1		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	opazuje in prepozna pravilo v vzorcu in vzorec nadaljuje;	II.	8	rumeno	0,72	0,42
	7.b.2		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami;	prepozna pravilo v vzorcu, poišče posplošitev in zapiše algebrski izraz.	IV.	8	modro	0,35	0,53

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
8	8.a.1	5	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	reši odprte in zaprte probleme, razčleni problemsko situacijo in postavlja raziskovalna vprašanja;	IV.	7	modro	0,21	0,49
	8.a.2		Odnosi med količinami	rešuje besedilne naloge z odstotki in pred računanjem ocenijo rezultat (tudi z uporabo žepnega računala, vendar brez neposredne uporabe tipke %);	III.		modro	0,21	0,49
	8.b.1		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	reši odprte in zaprte probleme, razčleni problemsko situacijo in postavlja raziskovalna vprašanja;	IV.		modro	0,34	0,57
	8.b.2		Odnosi med količinami	izračuna p % od osnove;	III.		modro	0,33	0,55
	8. c.		Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	reši indirektne besedilne naloge;	IV.		modro	0,50	0,36
9	9.a.1	6	Geometrija in merjenje	uporablja Pitagorov izrek pri reševanju nalog o telesih;	IV.	9	modro	0,21	0,54
	9.a.2		Geometrija in merjenje	uporablja obrazce za izračun površine in prostornine prizme, valja, piramide in stožca ter za računanje neznanih količin;	IV.	9	modro	0,23	0,54
	9.a.3		Geometrija in merjenje	izračuna ploščino plašča, površino in prostornino piramide ter stožca (direktne in indirektne naloge);	IV.	9	modro	0,18	0,53
	9. b		Racionalna števila	primerja in ureja po velikosti decimalna števila;	I.	6	modro	0,36	0,44
	9.c.1		Odnosi med količinami	poveča dano količino oziroma jo zmanjša za p %;	II.	7	rdeče	0,49	0,58
	9.c.2		Odnosi med količinami	poveča dano količino oziroma jo zmanjša za p %.	II.	7	modro	0,34	0,57

LEGENDA: Taksonomske stopnje (Gagne): I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Povprečni dosežek postavk po nalogah, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji, je 53 %, na drugi 61 %, na tretji 51 % in na četrti taksonomski stopnji 29 %. Od postavk, ki preverjajo znanje:

- prve taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 3.1, kjer so učenci prebrali podatek iz preglednice (97 %), najnižji pa pri postavki 6.b, kjer so zapisali obratno vrednost danega števila (21 %);
- druge taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 7.a.1, kjer so učenci zapisali manjkajoči člen zaporedja naravnih števil (92 %), najnižji pa pri postavki 5.c, kjer so izmerili velikost zunanjega kota trikotnika (15 %);
- tretje taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 3.c, kjer so učenci prebrali ustrezne podatke iz preglednice in jih sešteli (94 %), najnižji pa pri postavki 8.a.2, kjer so učenci v problemu iz vsakdanjega življenja s pomočjo danih podatkov izračunali celoto (21 %);
- četrte taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 8.c, kjer so učenci v problemu iz vsakdanjega življenja tolmačili podatke (50 %), najnižji pa pri postavki 9.a.3, kjer so izračunali ploščino plašča pravilne štiristrane piramide (18 %).

Najuspešnejši so bili učenci pri nalogi, ki je preverjala poznavanje pravil za oblikovanje zaporedja in njihovo nadaljevanje (naloga 7). Najslabše rešena naloga je bila naloga s področja prostorske geometrije, ki povezuje razumevanje osnovnih pojmov pravilne štiristrane piramide, uporabo Pitagorovega izreka pri izračunu stranske višine in uporabo obrazcev za računanje površine te piramide (naloga 9).

SKLEPNE UGOTOVITVE

PK za matematiko ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk preizkusa znanja pričakovano. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah in ima visok indeks zanesljivosti (0,93).

Ugotavljamo, da imajo učenci težave z reševanjem problemskih besedilnih nalog iz vsakodnevnega življenja, kjer bi morali uporabiti izkušnje iz vsakodnevnega življenja in ustrezno kritično vrednotiti dobljeno rešitev problema. Med večje vrzeli v znanju uvrščamo razumevanje pojmov prostorske geometrije v povezavi z uporabo Pitagorovega izreka pri računanju višine stranske ploskve in ploščine plašča piramide. Predvidevamo, da učenci ne ločijo med pojmoma *zunanjost notranjega kota trikotnika* in *zunanji kot trikotnika*. Učenci ne znajo korektno ubesediti pravila danega zaporedja.

PK ugotavlja, da so učenci uspešni pri branju podatkov iz preglednice, težave pa imajo pri določanju srednjih vrednosti, kjer so nedosledni pri zapisu ustrezne enote. Učenci so uspešni pri načrtovanju enakokrakega trikotnika, kjer so dani podatki in narisana skica trikotnika.

PK za matematiko je tudi v letu 2019 preverjala morebitne razlike v dosežkih učencev 6. in 9. razreda pri isti nalogi iz poznavanja pravil za deljivost (v 6. razredu naloga 6, v 9. razredu naloga 2).

PK ugotavlja, da so bili devetošolci uspešnejši (IT = 0,50) od šestošolcev (IT = 0,38); vsebina naloge se po učnem načrtu obravnava v 6. razredu. Pri vseh postavkah so bili devetošolci uspešnejši od šestošolcev, kar je razvidno iz spodnjih preglednic. Pri treh postavkah, kjer so upoštevali pravilo za deljivost s 3 (postavka b), z 9 (postavka d) ter z 2 in s 3 hkrati (postavka f), ni bilo večjih razlik v uspešnosti reševanja, saj so te postavke relativno slabo reševali v obeh razredih.

6. razred	
Postavka	**Indeks težavnosti**
6.a	0,44
6.b	0,17
6.c	0,51
6.d	0,26
6.e	0,65
6.f	0,25

9. razred	
Postavka	**Indeks težavnosti**
2.a	0,59
2.b	0,28
2.c	0,68
2.d	0,30
2.e	0,78
2.f	0,33

Predlagamo, da učitelji še posebej skrbno izgrajujejo matematični jezik (natančno izražanje, razumevanje matematičnih pojmov, uporaba ustrezne terminologije in simbolike) in posebno pozornost namenjajo matematično pravilnim zapisom. Pri reševanju nalog s področja prostorske geometrije naj učenci uporabljajo modele in s tem razvijajo prostorsko predstavljivost.

Pri reševanju besedilnih nalog naj se učenci navajajo na uporabo bralnih strategij, da bodo besedilno nalogo korektno opisali z matematičnim jezikom, strategije reševanja pripadajočega problema naj učenci povezujejo z izkušnjami iz življenja, kar bo pripomoglo tudi k logičnemu utemeljevanju.

Opažamo, da imajo učenci težave pri povezovanju strategij reševanja problemov iz različnih matematičnih vsebin, čeprav gre pri tem le za poznavanje in razumevanje osnovnih matematičnih pojmov. Predlagamo, da učitelji pri utrjevanju povezujejo znanje različnih učnih vsebin ob kompleksnih nalogah s poudarkom na razumevanju.

1. Izračunaj:

1. a) $-2,5+3,02-1,57=$

(1 točka)

1. b) $\frac{5}{6}-1\frac{1}{4}=$

(1 točka)

1. c) $0,037\cdot 100=$

(1 točka)

1. d) $22,32:3,6=$

(1 točka)

1. e) $-2^6=$

(1 točka)

1. f) $\sqrt{\frac{289}{361}}=$

(1 točka)

2. Na črto ob posameznem primeru zapiši vse možnosti. Katero števko lahko postavimo na mesto enic 8-mestnega števila 90 520 19_ , da bo to število:

2. a) deljivo z 2?

Odgovor: _____

(1 točka)

2. b) deljivo s 3?

Odgovor: _____

(1 točka)

2. c) deljivo s 5?

Odgovor: _____

(1 točka)

2. d) deljivo z 9?

Odgovor: _____

(1 točka)

2. e) deljivo z 10?

Odgovor: _____

(1 točka)

2. f) deljivo z 2 in s 3 hkrati?

Odgovor: _____

(1 točka)

3. V preglednici je zapisano, koliko časa so nekateri učenci gledali televizijo v petek, soboto in nedeljo.

	Petek	Sobota	Nedelja
Miro	0,5 h	180 min	2,5 h
Alenka	30 min	1 h	150 min
Andreja	180 min	2 h 30 min	120 min
Karlo	0 h	2,5 h	1 h 30 min

3. a) Koliko časa je Alenka v soboto gledala televizijo? _____

(1 točka)

3. b) Koliko časa je Karlo gledal televizijo v vseh treh dneh skupaj? _____

(1 točka)

3. c) Kdo je največ časa gledal televizijo v vseh treh dneh skupaj? _____

(1 točka)

3. d) Koliko časa v povprečju so v petek Miro, Alenka, Andreja in Karlo gledali televizijo?

_____

(1 točka)

3. e) Mediana podatkov o gledanju televizije v soboto je _____

(1 točka)

3. f) Modus podatkov o gledanju televizije v nedeljo je _____

(1 točka)

4. a) Poenostavi izraz.

$$(2a-3)^2-(a+5)(a-5)=$$

(3 točke)

4. b) Reši enačbo $\frac{2x}{3}+\frac{5}{6}=\frac{x}{6}+\frac{1}{3}$ in napravi preizkus.

Reševanje: Preizkus:

$$\frac{2x}{3}+\frac{5}{6}=\frac{x}{6}+\frac{1}{3}$$

(3 točke)

5. Jure je narisal skico enakokrakega trikotnika ABC in načrtal osnovnico tega trikotnika.

Podatki: $c = 8$ cm
$v_c = 3$ cm

Skica:

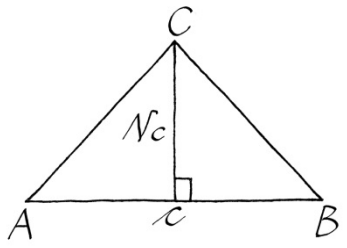

5. a) Dokončaj načrtovanje trikotnika.

Slika:

(2 točki)

5. b) Na sliki načrtaj višino na stranico b trikotnika ABC.

(1 točka)

5. c) Velikost zunanjega kota pri oglišču C je _____.

(1 točka)

5. d) Izračunaj dolžino kraka trikotnika ABC.

Reševanje:

Dolžina kraka trikotnika ABC je _____ cm.

(2 točki)

6. Na črto zapiši tako število, da bo izjava pravilna.

6. a) 5 je nasprotna vrednost števila _____.

(1 točka)

6. b) _____ je obratna vrednost števila -5.

(1 točka)

6. c) Absolutna vrednost števila 5 je _____.

(1 točka)

6. d) Če je vrednost potence 32 in stopnja potence 5, je osnova _____.

(1 točka)

6. e) Kvadratni koren števila _____ je 9.

(1 točka)

7. a) Vpiši manjkajoče število v zaporedju.

1098	1107	1116		1134

0,04	0,12	0,36		3,24

(2 točki)

7. b) Vpiši manjkajoče število in zapiši pravilo, po katerem je zaporedje oblikovano.

$1\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$	$-\frac{1}{4}$		$-2\frac{1}{4}$

Pravilo: _____

_____

(2 točki)

8. Rudi je v nedeljo, 30. decembra 2018, začel brati knjigo in jo je do konca prebral v sredo, 2. januarja 2019. Prvi dan je prebral $20\ \%$ od vseh strani knjige, naslednji dan $\frac{1}{4}$ ostanka, tretji dan polovico tistega, kar mu je še ostalo, četrti dan pa 30 strani.

8. a) Koliko strani besedila je imela knjiga, ki jo je prebral Rudi?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

8. b) Koliko odstotkov celotnega besedila je prebral četrti dan?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

8. c) Kateri dan je začel brati drugo polovico knjige?

Odgovor: _____

(1 točka)

9. Šotor ima obliko pravilne štiristrane piramide. Visok je $1{,}6\ \mathrm{m}$, osnovni rob pa je dolg $2{,}4\ \mathrm{m}$.

9. a) Tonček bo premazal zunanjo stran šotorskega platna z zaščitnim sredstvom. Dna šotora ne bo premazal. Koliko kvadratnih metrov šotorskega platna bo premazal?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

9. b) Tonček bo kupil zaščitno sredstvo za premaz šotorskega platna. En liter zaščitnega sredstva zadošča za premaz 10 do $15\ \mathrm{m}^2$. Najmanj koliko bo plačal za nakup, če zaščitno sredstvo prodajajo le v embalaži po $1\ \ell$ oziroma $5\ \ell$?

Odgovor: _____

(1 točka)

9. c) Koliko bi stal liter zaščitnega sredstva v embalaži po $1\ \ell$, če bi se pocenil za $5\ \%$?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

4.2.7 Predmetna komisija za fiziko

4.2.7.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz fizike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.7.1.1: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika, 9. razred

Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih

Slika 4.2.7.1.3: Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016, 2014 in 2019

Slika 4.2.7.1.4: Klasična primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2019, N = 4.110); desno: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih (NPZ, 9. razred, 2019, N = 4.110)

Slika 4.2.7.1.5: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih: levo za NPZ 2014, 9. razred, N = 4.134, in desno za NPZ 2016, 9. razred, N = 4.176)

Slika 4.2.7.1.6: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 17.a.

Slika 4.2.7.1.7: Porazdelitev uspešnosti učencev, učenk in obojih skupaj po osmih skupinah učencev, razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za dela nalog 13.a in 14.c.

Slika 4.2.7.1.8: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred

Slika 4.2.7.1.9: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov pri nalogi 14.a

Slika 4.2.7.1.10: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov za nalogo 8 iz leta 2008 in nalogo 11 iz leta 2019 po značilnih skupinah učencev

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.7.1.2: Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016 in 2019

Preglednica 4.2.7.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014

Preglednica 4.2.7.1.4: Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred

Preglednica 4.2.7.1.5: Uspešnost učencev pri nalogah 1 in 20.c

Preglednica 4.2.7.1.6.: Uspešnost učencev pri nalogah 8 iz leta 2008 in 11 iz leta 2019

4.2.7.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz fizike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Predmetna komisija je na začetku šolskega leta pregledala obstoječa izhodišča in zasnovo preizkusa ter opredelila: čas reševanja (60 minut), tipe nalog, razmerja med taksonomskimi stopnjami in vsebinska področja. Preizkus je vsebinsko in taksonomsko podoben zadnjima iz let 2014 in 2016 ter vsebuje 20 nalog z največjim možnim številom doseženih točk 36, tako kot v vseh dosedanjih preizkusih znanja fizike. Glede na leta pred letom 2014 je poleg vsebinskih sprememb, ki so posledica spremembe učnega načrta za fiziko, glavna sprememba ta, da nismo vključili nobene naloge, kjer bi do končnega rezultata učenec potreboval več korakov in bi bil vsak vmesni korak točkovan. Takim nalogam smo do sedaj rekli »strukturirane«, a jih bomo zaradi poenotenja s terminologijo pri maturi iz fizike v bodoče imenovali »problemske« naloge, saj pri maturi predmetna komisija za fiziko uporablja pojem »strukturirana« za naloge z več podvprašanji, ki vodijo dijaka do končnega rezultata. Ker je to skoraj nasprotno od sedanje uporabe pri nacionalnem preverjanju znanja iz fizike, smo se odločili za poenotenje in bomo te naloge v bodoče imenovali »problemske«. Problemskih nalog v zadnjih nekaj preizkusih nismo vključevali, ker smo v preteklih letih ugotovili, da take naloge učenci rešujejo slabo in da se uspešnost iz leta v leto ne spreminja opazno. Taksonomsko je zato preizkus iz leta 2019 bliže tistima iz let 2016 in 2014 kot tistim iz let 2007, 2008 in 2012.

Vsebinsko naloge pokrivajo fizikalne vsebine naravoslovja v 7. razredu (zvok in valovanje, okoli 6 %) ter fizike v 8. in 9. razredu, to so: svetloba (okoli 8 %), sile (okoli 14 %), tlak in vzgon in gostota (okoli 14 %), delo in energija in toplota (okoli 19 %), gibanje (okoli 17 %), vesolje (okoli 6 %), elektrika (električni tok, napetost, delo in upor, skupaj okoli 17 %). Delež navedenih vsebin v preizkusu je skladen z deleži vsebin, predvidenih z učnim načrtom za fiziko v osnovni šoli. V preizkusu je 11 nalog z enim vprašanjem, ki je ali izbirnega tipa ali zahteva kratek odgovor. Ostalih 9 nalog sestavlja več vprašanj, ki so ali izbirnega tipa ali zahtevajo kratek pisni ali slikovni odgovor. Pri vseh vprašanjih velja, da je odgovor ovrednoten z eno točko, kar pomeni, da nismo vključili nobene problemske naloge, kjer bi od učenca pri enem vprašanju zahtevali odgovor, ki nujno zahteva več korakov in bi ga zato ovrednotili z več točkami. Kot je razvidno v nadaljevanju (sliki 4.2.7.1.1 in 4.2.7.1.2), je letošnji izbor nalog očitno učencem veliko bolj ustrezal od nalog prejšnjih let, saj je uspešnost v letu 2019 v vseh pogledih opazno višja od prejšnjih let. Ali to pomeni več znanja fizike ali ne, o tem več v nadaljevanju tega poročila.

Kot običajno, po taksonomskih stopnjah naloge razvrstimo na tri ravni: prva stopnja (znanje in poznavanje) letos 25 odstotkov, druga stopnja (razumevanje in uporaba) letos 58 odstotkov in tretja stopnja (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, analiza, vrednotenje) letos 17 odstotkov. Največji delež je odmerjen razumevanju in uporabi, ker sta po mnenju predmetne komisije za učence pri tej starosti in na tej ravni izobraževanja pri fiziki razumevanje in sposobnost uporabe znanja na konkretnih primerih ključna iz dveh razlogov. Prvi je ta, da je pri fiziki od vseh naravoslovnih predmetov učencem zakonitosti narave najpreprosteje predstaviti s preprostimi ponovljivimi poskusi in jih tako prepričati v veljavnost fizikalnih zakonitosti. Drugi razlog je velik pomen fizike za celoten človeški družbeno-tehnološki razvoj. Učenci ga lahko cenijo mnogo bolj, če razumejo osnovne fizikalne zakonitosti, ki opisujejo naravo in tehnologijo okoli nas. Poleg navedenega v specifikacijske tabele vključujemo pri vsaki nalogi oziroma postavki tudi cilj/-e in standard/-e iz veljavnih učnih načrtov, ki ju/jih naloga preverja.

Analiza dosežkov

Iz preglednice 4.2.7.1.1 je razvidno, da je NPZ iz fizike opravljalo 4.109 učencev[8]. Povprečno število doseženih točk je ščepec pod 23 oziroma skoraj 64 odstotkov, kar je znatno več od povprečnega dosežka kateregakoli leta do sedaj in na žalost tudi precej višje od 50 odstotkov, kar si predmetna komisija za fiziko predstavlja kot idealno vrednost. Porazdelitev je glede na prejšnja leta pomaknjena za približno 5 točk v desno, kar naredi merjenje razlik v znanju med učenci iz sredine in z vrha populacije manj zanesljivo. Število vseh točk v preizkusu je bilo 36. Najboljši dosežek 36 točk je kljub visokemu povprečju dosegel samo en učenec, prav tako je nič točk dosegel le en učenec, a je že naslednji učenec po uspešnosti dosegel 4 točke, kar kaže na relativno lahke naloge v primerjavi s prejšnjimi preizkusi iz fizike. Težavnost nalog oziroma postavk (IT) se sicer spreminja od 0,10 do 0,97, a je porazdelitev precej pomaknjena k višjim vrednostim, saj ima šest nalog IT do 0,34, vse ostale pa od 0,47 naprej; kar 20 nalog ima IT nad 0,65, kar bi v smislu uspešnosti pomenilo, da jih celotna populacija, vzeto kot ena skupina,

[8] Razen tam, kjer je očitno, da gre za primerjavo med učenkami in učenci, uporabljamo besedo »učenci« za oba spola, tako za dekleta kot fante.

uspešno reši. Za primerjavo: leta 2016, ko je bila porazdelitev blizu idealne, kot si jo predstavlja predmetna komisija za fiziko, je bilo 11 nalog z IT do 0,33, nad 0,47 je imelo IT le 19 nalog, medtem ko je bilo »uspešno« rešenih nalog z IT nad 0,65 borih devet. Preizkus v letu 2019 je bil za učence premalo zahteven, kar zmanjšuje predvsem zmožnost merjenja razlik v znanju posameznih učencev. Zlasti to velja za zgornjo polovico učencev po uspešnosti na celotnem preizkusu.

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki[9]

Število učencev	4.109
Število postavk v preizkusu	36
Možne točke	36
Povprečno število točk	23,0
Mediana	24
Povprečno število odstotnih točk	63,8
Standardni odklon odstotnih točk	17,1

Ker porazdelitev učencev po točkah letos odstopa tako od vseh preostalih preizkusov kot tudi od idealne porazdelitve, se bomo povsem izognili ugotavljanju tega, ali znanje učencev »raste« ali »pada«. Namesto tega bomo preverili, ali se da zaznati razlike v znanju najnižjih dveh skupin po skupnem dosežku – zelene in rumene – glede na ugotovitve prejšnjih preverjanj znanja.

Preglednica 4.2.7.1.2: Razlike (v doseženih točkah) med povprečnimi dosežki učencev v sosednjih barvnih skupinah na NPZ v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016 in 2019[10]

Razlika med	2007	2008	2012	2014	2016	2019
rumeno in zeleno	3,5	3,5	3,7	5,0	4,0	5,4
rdečo in rumeno	4,4	5,4	5,7	5,4	4,4	3,4
modro in rdečo	8,3	8,2	7,9	7,4	7,7	3,9

Slika 4.2.7.1.1: Porazdelitev učencev po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2019, N = 4110)

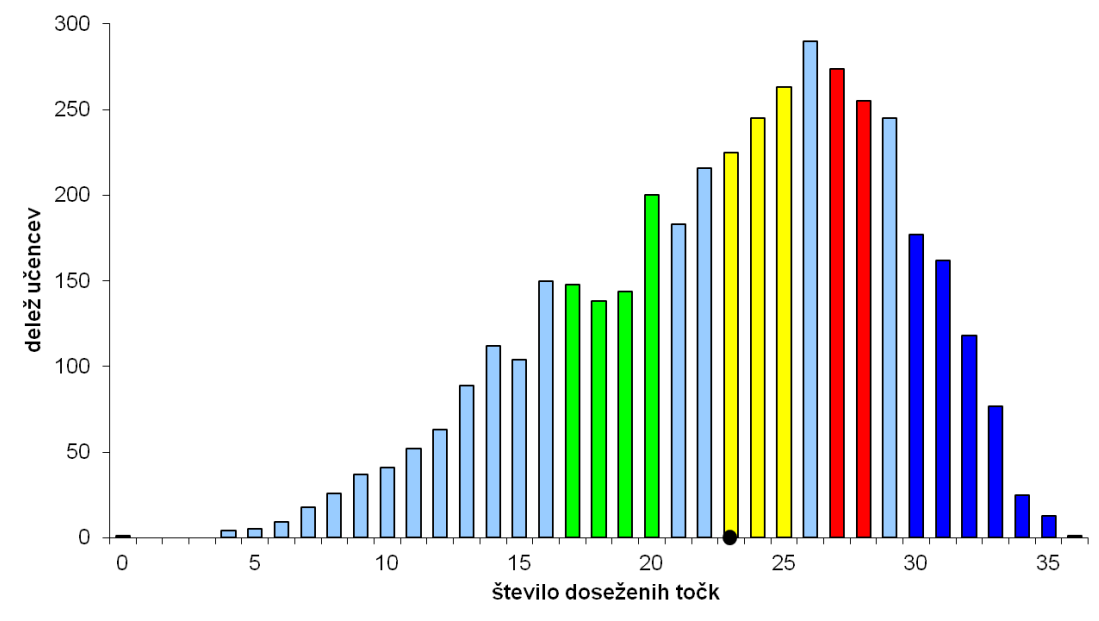

Črna pika na sliki označuje povprečno število doseženih točk.

[9] Preizkus iz fizike je v letu 2019 pisalo 4.110 oseb, od tega je bila ena oseba odrasla (Ljudska univerza), vsi ostali so bili učenci osnovnih šol. Ena oseba statistike ne spremeni opazno, zato bomo kljub temu, da se nekateri podatki nanašajo na vseh 4.110 udeležencev, nekateri pa na 4.109 učencev, navajali vse podatke kot primerljive. Ta opomba je bralcu namenjena zato, da se ne bo spraševal, zakaj je ponekod kot celotno število oseb N navedeno 4.110, ponekod pa 4.109.

[10] Povsod, kjer se v preglednicah pojavljajo podatki preverjanj za več let, so sivo obarvani podatki za leto 2019.

Kot smo napovedali že v letnem poročilu leta 2012, smo v naslednjih letih v preizkus znanja vključevali več manj zahtevnih nalog, s katerimi smo nameravali bolje zaznati predvsem razlike v znanju tako imenovane zelene in rumene skupine, ki sta bili v preteklih letih po dosežkih običajno zelo blizu skupaj. V letu 2019 smo v tej želji šli predaleč, saj je skoraj 60 odstotkov nalog oziroma točk uvrščenih v zeleno in rumeno skupino nalog, vse tri preostale skupine vsebujejo okoli 40 odstotkov točk. Dosegli smo res največjo razliko do sedaj po številu doseženih točk med učenci zelene in učenci rumene skupine (5,4 točke), a smo ob tem zelo zmanjšali predvsem razliko med številom doseženih točk učencev rdeče in učencev modre skupine – razlika je skoraj pol manjša, kot je bila v preteklih preizkusih, – ter tudi rumene in rdeče skupine učencev (preglednica **4.2.7.1.2**). To težavo kaže že globalni rezultat (slika 4.2.7.1.1), kjer se vidi, da je ločljivost med zadnjimi tremi barvnimi skupinami majhna, manjša, kot bi si predmetna komisija za fiziko želela. Razlike med povprečnimi dosežki učencev v zaporednih barvnih skupinah so za vsa leta zbrane v preglednici **4.2.7.1.2**.

Glede na uspešnost dele nalog, na podlagi štirih barvnih skupin učencev, razvrstimo v pet skupin, poleg nalog zelene, rumene, rdeče in modre skupine imamo tudi tako imenovane naloge »nad modrim območjem«; to je skupina nalog, ki je ne rešijo uspešno (torej več kot približno 65 % teh učencev) niti učenci modre skupine. Naloge nad modrim območjem na kratko imenujemo tudi naloge »sive« skupine. Ta skupina nalog je na grafih (primer je slika 4.2.7.1.2) obarvana sivo.

Preglednica 4.2.7.1.3: Število točk v posamezni skupini za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012 in 2014

Skupina nalog\število točk	2007	2008	2012	2014	2016	2019
zelena	6	6	3	4	7	14
rumena	3	2	7	7	5	7
rdeča	4	7	7	9	7	8
modra	17	14	10	8	11	3
nad modrim	6	7	9	8	6	4

Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev točk oziroma delov nalog po posameznih barvnih območjih, ki posredno odsevajo težavnost nalog za učence, za preizkuse znanja iz fizike v letih 2007, 2008, 2012, 2014, 2016 in 2019.

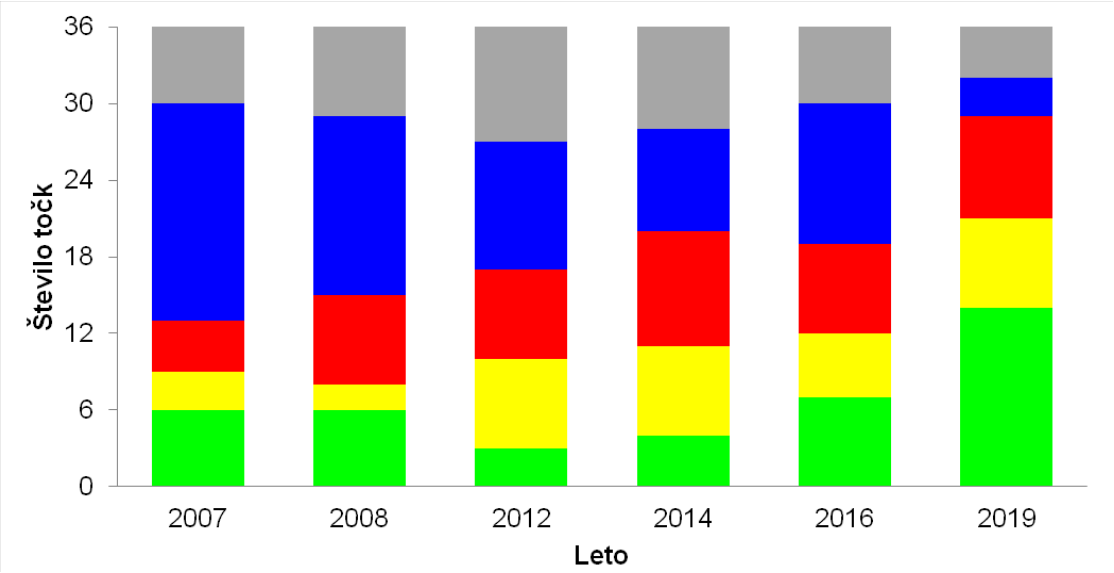

Zaradi manj ustrezne porazdelitve učencev po doseženem številu točk tudi število nalog v posamezni barvni skupini za leto 2019 opazno odstopa od prejšnjih preizkusov (preglednica **4.2.7.1.3** in slika 4.2.7.1.2), saj je kar 14 nalog v zeleni in sedem v rumeni skupini nalog, medtem ko je povprečno število v prejšnjih petih preizkusih za naloge v zeleni skupini 5,2 in za naloge v rumeni skupini 4,8. Glede na povedano se je pri letošnjem preizkusu smiselno bolj posvetiti razlikam v znanju učencev okoli 25. kvantila (zelena skupina) in znanju učencev iz sredine populacije (okoli 50. kvantila, rumena skupina) ter razlikam v znanju učencev rumene in rdeče (okoli 75. kvantila) skupine. Razlike med znanjem rdeče skupine in skupine 10 odstotkov najuspešnejših učencev so letos predvsem zaradi majhnega števila nalog v modri skupini (samo tri; preglednica **4.2.7.1.3**) slabše merljive. Idealno bi bilo imeti med sedem in osem nalog v vsaki skupini, letos to velja le za dve skupini, na nek način je sprejemljivo tudi veliko število nalog v zeleni skupini, nikakor pa ne moremo biti zadovoljni s samo sedmimi nalogami v modri in sivi (območje nad modrim) skupini skupaj.

Enakomerno porazdeljeno število točk v posamezne barvne skupine je cilj, ki omogoča dober opis znanja posamezne skupine in s tem kakovosten pregled znanja prek celotne populacije. Številke v preglednici **4.2.7.1.3** nakazujejo, da se je enakomernost porazdelitve nalog iz leta v leto izboljševala do leta 2016, medtem ko letošnji preizkus žal negativno odstopa od tega trenda (slika 4.2.7.1.3). To se nazorno vidi na sliki 4.2.7.1.2, kjer je letošnja situacija videti skoraj zrcalna tisti iz leta 2007. Če smo takrat imeli občutno preveč nalog v modrem in nalog nad modrim območjem (23 – preizkus je bil preveč zahteven), imamo letos občutno preveč nalog v zelenem območju (14, skupaj z rumenimi na spodnjem koncu porazdelitve pa 21 – preizkus je bil premalo zahteven).

Slika 4.2.7.1.3: Relativna porazdelitev učencev po številu doseženih točk v letih 2016 (temno modra), 2014 (svetlo modra) in 2019 (črna krivulja)

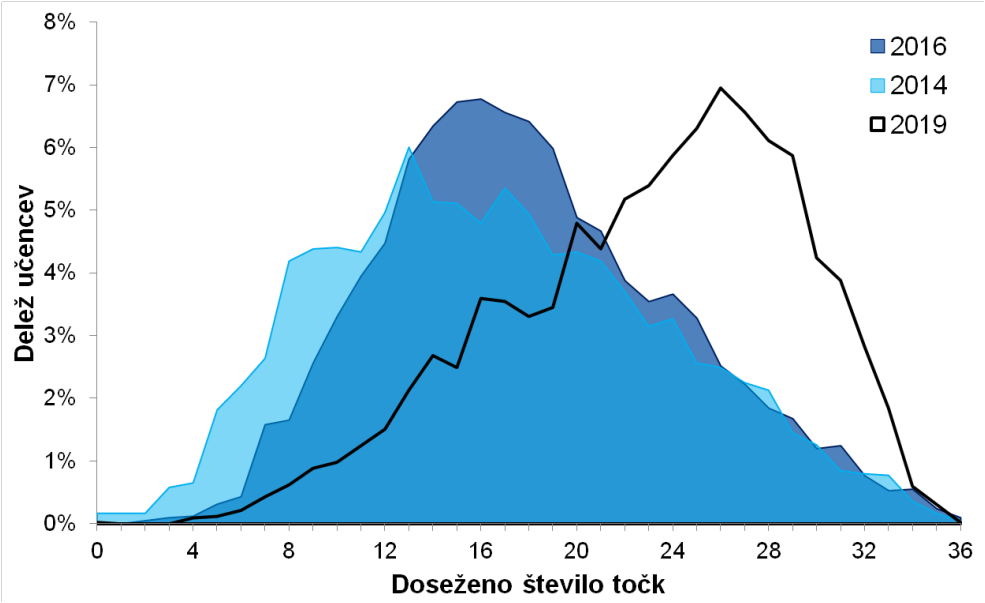

Lepo je razvidno, da je porazdelitev leta 2016 relativno široka in dokaj simetrična, v letu 2014 malo širša in malenkost premaknjena v levo, medtem ko je porazdelitev v letu 2019 izrazito asimetrična, občutno pomaknjena v desno in posledično tudi ožja.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.7.1.4: levo: Klasična primerjava uspešnosti učencev (modro) in učenk (rdeče) po doseženem številu točk pri predmetu fizika (NPZ, 9. razred, 2019, N = 4.110); desno: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih (NPZ, 9. razred, 2019, N = 4.110)

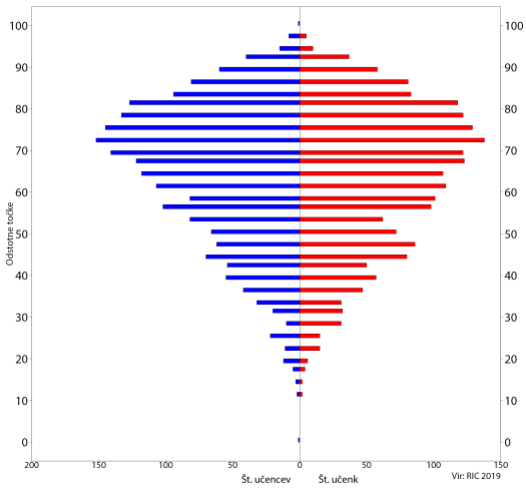

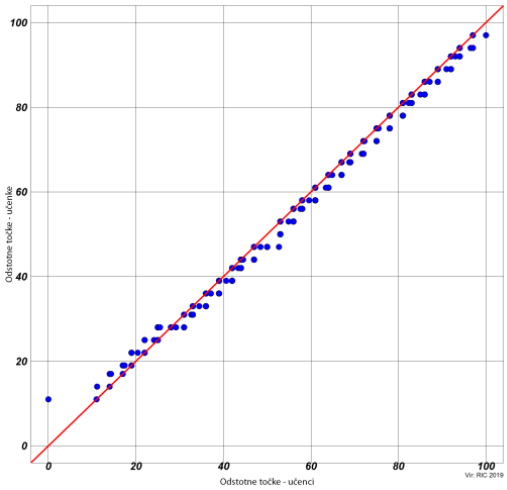

Na desni sliki, kjer je pri nekem dosežku pika pod diagonalno rdečo linijo, to pomeni več fantov kot deklet, kjer je pika nad diagonalno rdečo linijo, pa pomeni več deklet kot fantov.

Porazdelitev dosežkov po regijah, spolu in šolah ne kaže posebnih odstopanj od državnega povprečja. Porazdelitev po spolu je dokaj simetrična. Med učenci in učenkami jih je največ doseglo 26 točk (72 %), kar je za okoli 10 točk višji dosežek kot leta 2016. Širši interval najbolj pogostega doseženega števila točk učencev je od 25 do 29 točk (69 do 81 %) oziroma učenk od 24 do 29 točk (67 do 81 %), kot je razvidno s slike 4.2.7.1.4 levo. Da med dosežki učencev in učenk ni velikih razlik, je razvidno tudi z nekoliko drugačne grafične predstavitve (slika 4.2.7.1.4 desno), na kateri so razlike med dosežki učenk in učencev bolj poudarjene in se vidi, da so vse točke izredno blizu diagonale, ki pomeni popolno enakost obeh skupin.

Slika 4.2.7.1.5: Primerjava dosežkov učenk in učencev po kvantilih: levo za NPZ 2014, 9. razred, N = 4.134, in desno za NPZ 2016, 9. razred, N = 4.176)

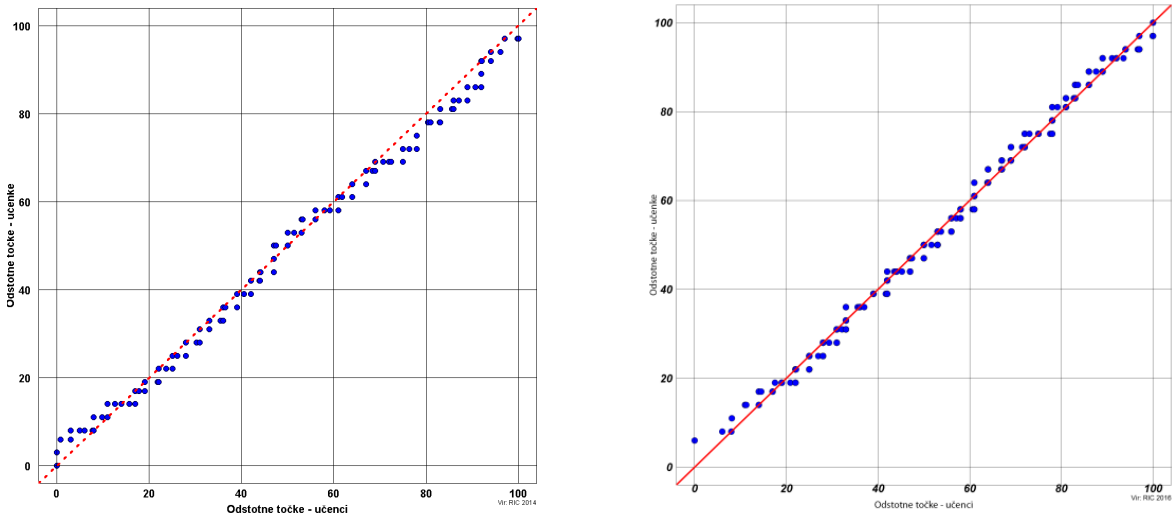

Več fantov kot deklet pri nekem dosežku označuje pika pod diagonalno rdečo linijo, več deklet kot fantov pa pika nad diagonalno rdečo linijo.

Slika 4.2.7.1.6: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev (vsaka rdeča črtica predstavlja skupino približno 12,5 % vseh učencev), razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za nalogo 17.a.

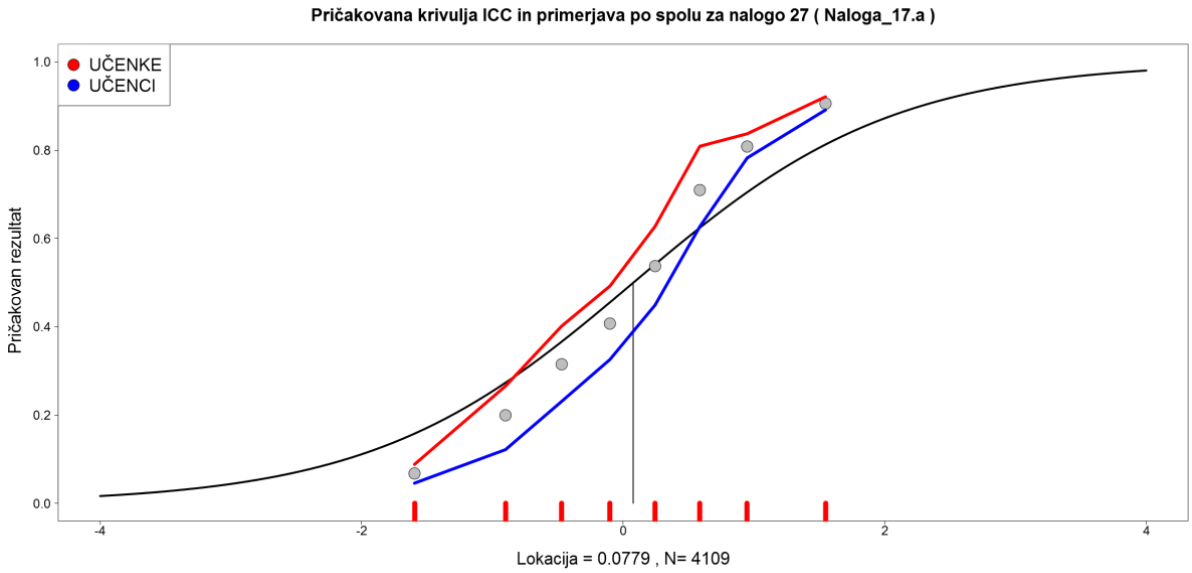

Na vodoravni osi je »znanje«: vrednost »0« ustreza povprečju preizkusa, desno so naloge, ki so »težje« od povprečja preizkusa, levo pa naloge, ki so »lažje« od povprečja preizkusa. Na navpični osi je »uspešnost reševanja«, ki je za vsako od osmih skupin učencev in/ali učenk izračunana kot povprečna vrednost uspešnosti posamezne

skupine. Črna črta (tako imenovana ICC-krivulja[11]) označuje teoretično porazdelitev uspešnosti.

Kljub temu se pri višjih dosežkih (nad okoli 70 odstotnih točk) v večini preverjanj opazi nekoliko večje število učencev, kar samo na sebi ni statistično zaznavno odstopanje, a se vztrajno ponavlja iz leta v leto[12]. Izjema je leto 2016, kjer je pri dosežkih nad 60 odstotnih točk nekoliko več deklet vse do dosežkov nad 90 odstotnimi točkami, kjer je ponovno nekoliko več fantov (slika 4.2.7.1.5 desno). Po drugi strani je v letošnjem preizkusu pri posameznem dosežku nekoliko več fantov že od dosežka okoli 30 odstotnih točk. Poudariti je treba, da so opisane razlike minimalne in da v vseh preizkusih najdemo kakšno nalogo, pri kateri so opazno uspešnejša dekleta (slika 4.2.7.1.6), in kakšno nalogo, pri kateri so opazno uspešnejši fantje (slika 4.2.7.1.7).

*Slika 4.2.7.1.7: Porazdelitev uspešnosti učencev (modra črta), učenk (rdeča črta) in obojih skupaj (sivi krožci) po osmih skupinah učencev, razporejenih na podlagi uspešnosti na celotnem preizkusu, za dela nalog **13.a** (zgoraj) in **14.c** (spodaj).*

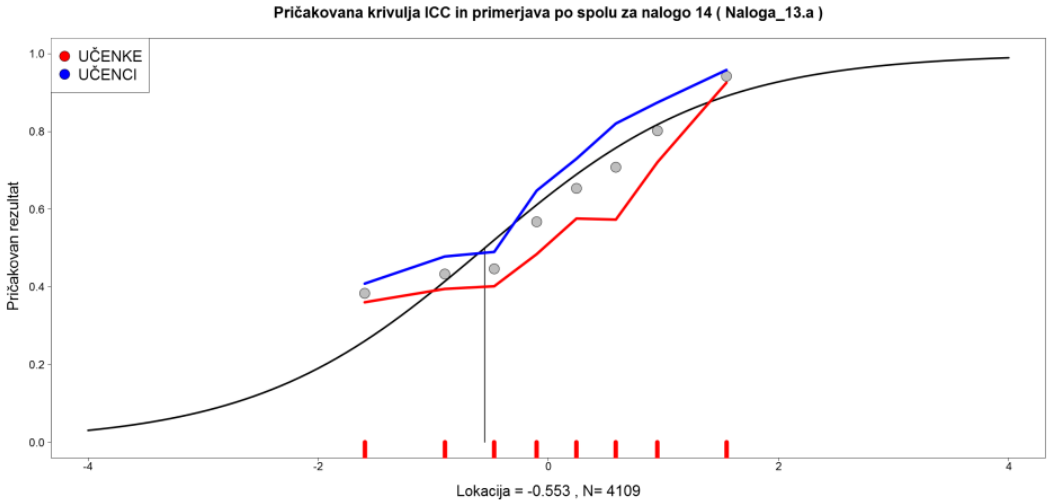

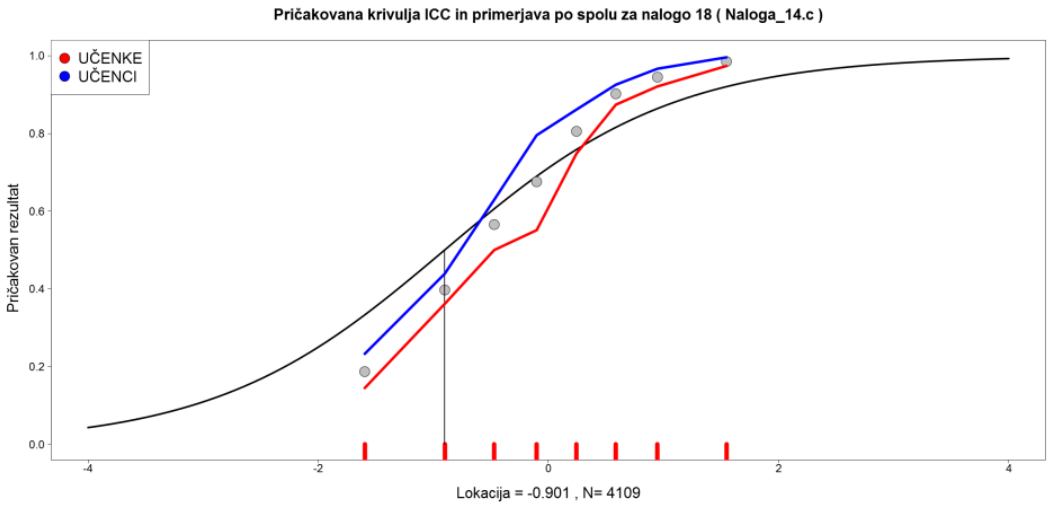

[11] Več o računanju in uporabi ICC-krivulj v analizi preizkusov znanja ve dr. Gašper Cankar na Ricu. Nanj se je potrebno obrniti tudi za morebitne reference v literaturi.

[12] Vtis, da je med najuspešnejšimi več učencev kot učenk, je skladen z uspehi na tekmovanjih iz fizike v srednji šoli. Kljub boljšemu splošnemu uspehu dijakinj najvišja mesta na državnih tekmovanjih iz fizike vsa leta dosegajo dijaki. V petčlanskih ekipah, ki vsako leto predstavljajo Slovenijo na mednarodnih fizikalnih tekmovanjih, sta bili v vseh letih samostojne Slovenije le dve dijakinji.

Poglejmo naloge, pri katerih lahko govorimo o razliki v uspešnosti po spolu. Razlike so sicer majhne, a jih ne moremo pojasniti zgolj kot statistični šum. Posamezne naloge ali deli nalog, kjer so učenke uspešnejše od učencev, so letos po vrsti naloge: **1**, **8**, **17.a**, **17.b**, **19.b** in **19.c**, kjer so učenke presegale učence v povprečju za 5 do 10 odstotnih točk. Učenci so bili uspešnejši od učenk pri delih nalog oziroma nalogah: **13.a**, **13.b**, **14.b**, **14.c** in **16.c** v povprečju za 10 do 15 odstotnih točk. Naloge, kjer opazimo razlike med spoloma, ne po tem, katere vsebine pokrivajo, ne po tem, v katerem razredu se vsebine obravnavajo, ne izstopajo na način, da bi lahko sklepali o očitnih razlogih za razlike. Povprečna uspešnost nalog, kjer so uspešnejša dekleta, je 0,44, uspešnost nalog, kjer so uspešnejši fantje, pa 0,63. Če je bilo leta 2016 videti, da so fantje uspešnejši pri težjih nalogah, je letos videti, da so pri težjih nalogah uspešnejša dekleta.

Ker so pri nekaterih delih nalog oziroma nalogah uspešnejše učenke, pri drugih pa učenci, v povprečju ni znatnih razlik med obema spoloma. Podrobnejša analiza nalog, kjer nastopajo razlike, presega okvir tega poročila in jo bo predmetna komisija pripravila kot poseben prispevek le, če se bo kdaj v prihodnje odkrilo statistično zanesljive korelacije med posameznimi vsebinami/oblikami/zahtevnostjo nalog ter razliko med uspešnostjo učenk in uspešnostjo učencev.

Porazdelitev po regijah je bolj ali manj enakomerna in ne odstopa od porazdelitve v preteklih letih. Povprečne vrednosti vseh regij so blizu skupnemu povprečju, opaznih razlik letos ni ne pri manjših, ne pri večjih regijah, tako da statistično opaznih razlik med regijami ni in je znanje učencev, ki ga izmerimo s preizkusi znanja iz fizike, v splošnem zelo malo odvisno od regije šole.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.7.1.8: Porazdelitev točk pri fiziki, 9. razred

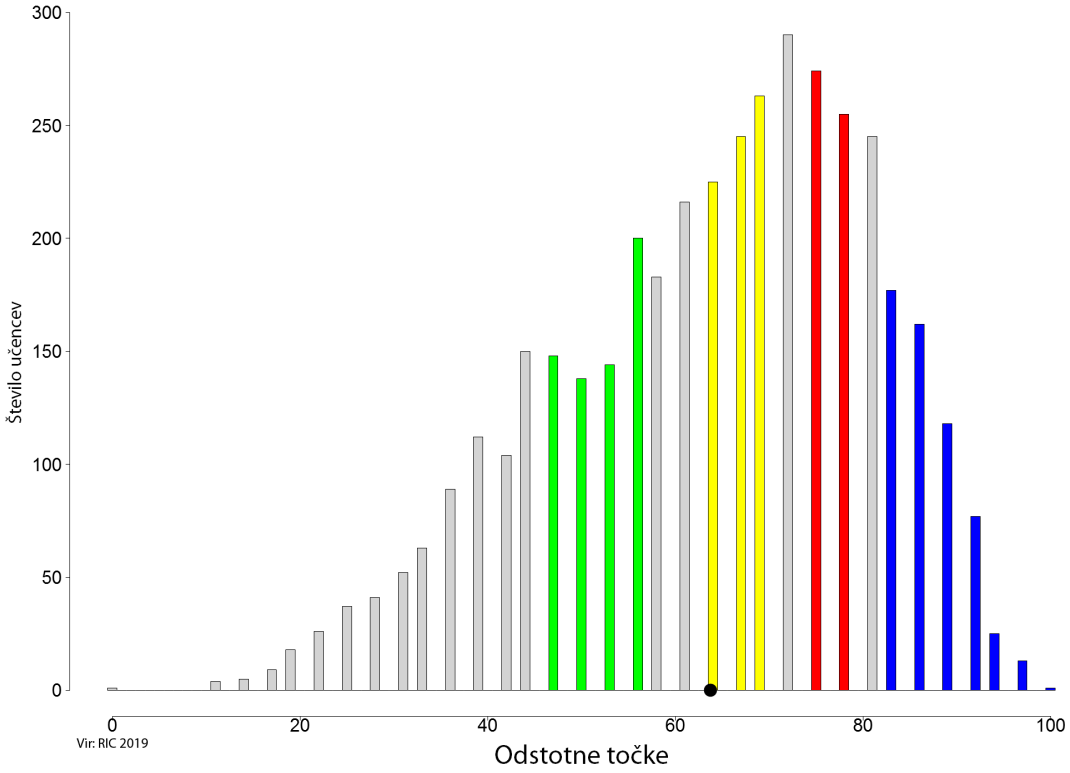

Uvodni komentar

Pri sestavljanju nalog je PK za fiziko upoštevala, da pomeni znanje fizike razumevanje narave okoli nas. Zato smo preizkus sestavili tako, da smo, kjer je bilo le mogoče, vprašanja (in odgovore v vprašanjih izbirnega tipa) oblikovali tako, da je bila pravilnost odgovora pogojena z vsebinskim razumevanjem in ne zgolj s tem, ali se učenec spomni definicije oziroma enačbe ali izraza.

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*:

- razložijo primere, v katerih so spremembe notranje energije povezane s spremembo temperature, (naloga 6);
- uporabijo enačbo za računanje hitrosti (naloga 8);
- narišejo graf, ki prikazuje odvisnost poti od časa, z njega preberejo podatke, ga razložijo in razumejo, katero vrsto gibanja predstavlja; s poskusi usvojijo, da je hitrost količnik poti in časa, (naloga 9);
- razložijo enoto svetlobno leto (naloga 10);
- razložijo pojme zvezda, planet, satelit, komet, meteor, galaksija ipd. (naloga 11);
- spoznajo, da svetilo lahko oddaja svetlobo na vse strani, in opredelijo pojme svetilo, osvetljeno telo, svetlobni curek, senca (naloga 12. a);
- spoznajo nekaj oddajnikov zvoka (npr. glasilke, strune, radijski zvočnik) in sprejemnik zvoka (uho) (naloga 12. b);
- uporabijo pripravo za merjenje sil (naloga 14. b);
- s primerjavo gostot oziroma povprečnih gostot razložijo, v katerih okoliščinah telo plava, lebdi ali potone; predstavijo odvisnost količin z grafi, berejo grafe in razumejo odvisnosti (naloga 15. a);
- predstavijo odvisnost količin z grafi, berejo grafe in razumejo odvisnosti (naloga 15. b);
- analizirajo, kako se s časom spreminja hitrost pri enakomerno pospešenem gibanju, (naloga 16. a);
- uporabijo enačbo za računanje pospeška. Analizirajo, kako se s časom spreminja hitrost pri enakomerno pospešenem gibanju, (naloga 16. d);
- načrtujejo in izvajajo preproste poskuse in raziskave, obdelujejo podatke, analizirajo rezultate poskusov in oblikujejo sklepe (naloga 18. b);
- s poskusi raziščejo zakonitosti delitve toka skozi vzporedno vezane porabnike, spreminjanje toka skozi izvir, če se število vzporedno vezanih porabnikov povečuje, in primerjajo napetost izvira z napetostjo na porabnikih; uporabijo enačbo za računanje moči in električnega dela (naloga 20. b).

Posredno smo izmerili še, da učenci z dosežki v zelenem območju:

- vedo, da se svetloba pri prehodu iz snovi v snov v nobenem primeru ne lomi pod negativnim kotom, čeprav ne vedo zanesljivo, ali se lomi ali se širi po prehodu nemoteno (naloga 1). O tem sklepamo iz pogostnosti odgovorov pri nalogi 1, saj je le okoli 6 odstotkov od vseh 4.176 učencev izbralo odgovor D, ki bi pomenil, da se svetloba pri lomu ob prehodu iz vode »odbije« od vpadne pravokotnice in se v zraku širi v vodoravni smeri »nazaj«. Iz razlike v pogostnosti izbranih odgovorov A in C (2 : 11) sklepamo, da učenci vedo, kako se svetloba lomi pri prehodu iz zraka v vodo. Iz podobne pogostnosti odgovorov B in C (5 : 9) sklepamo, da učenci niso dobro razumeli vprašanja;
- vedo, da Sončev mrk ne more nastati ob Luninem prvem ali zadnjem krajcu, čeprav ne vedo, ali je ob Sončevem mrku mlaj ali ščip, (naloga 10). Vedo torej, da morajo biti ob mrku Luna, Zemlja in Sonce poravnani, ne vedo pa dobro, kje mora biti katero telo. O tem sklepamo iz pogostnosti odgovorov pri nalogi 10, saj je le 125 (okoli 3 odstotke) od vseh 4.176 učencev kot pravilni odgovor izbralo prvi ali zadnji krajec.

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo predvsem pomembno kompetenco uporabe preprostih grafov (naloge 17. a, 17. b, 17. c in 18.a.1) in enostavnih vsebin iz astronomije, sil in dela. Izrecno, s poukom fizike pridobljeno znanje se navezuje predvsem na nalogi 2 in 16. a.

Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo naloge, ki so po pričakovanju I. ali II. taksonomske stopnje.
V tem območju uspešno rešujejo tudi preprosto nalogo III. taksonomske stopnje (naloga 17. c), kjer prek grafičnega zapisa odvisnosti napovejo stanje sistema.

Zgled:
naloga 17

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo *med polovicama dosežkov*:

- znajo izmeriti prostornino negeometrijskih teles (naloga 3);
- ugotovijo primere, pri katerih sta dve sili enaki, in poiščejo dani sili nasprotno enako silo (naloga 14. c);
- s poskusom ugotovijo, da je raztezek vzmeti premo sorazmeren s silo, ki deluje na vzmet, in ga zato lahko uporabimo kot mero za velikost sile (naloga 14. d);
- usvojijo, da je pospešek količnik spremembe hitrosti in časa; narišejo graf, ki prikazuje odvisnost hitrosti telesa od časa, z grafa preberejo podatke, graf razložijo in razumejo, kakšno vrsto gibanja predstavlja graf (naloga 16. b);
- uporabijo enačbo za računanje pospeška. Analizirajo, kako se s časom spreminja hitrost pri enakomerno pospešenem gibanju, (naloga 16. c);
- razumejo in uporabijo izrek o kinetični in potencialni energiji (naloga 17. b);
- uporabijo termometer za merjenje temperature (naloga 18. a).

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo večje znanje kakor učenci v zelenem območju, predvsem nekoliko presenetljivo pravilno rešujejo tudi naloge, ki zahtevajo preprosto sklepanje in se uvrščajo med naloge III. taksonomske stopnje (naloge 15. a, 15. c in 17. d). Poleg nalog, povezanih s tlakom v tekočinah, uspešno rešujejo naloge seštevanja vzporednih sil in poznajo enoto za prostornino. Morda je še najbolj presenetljivo, da za razliko od učencev rdeče skupine uspešno rešijo kar nekaj nalog, kjer je potrebno vsaj enostavno sklepanje.

Zgledi:
naloge 3, 5 in 15

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri fiziki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*:

- ugotovijo, ali so sile, ki delujejo na telo, v ravnovesju; razumejo, da telo miruje ali pa se giblje premo in enakomerno, če so sile na telo v ravnovesju, (naloga 2);
- opredelijo moč kot količnik dela in časa, v katerem je delo opravljeno, (naloga 5);
- usvojijo, da so vzvod, škripec in klanec preprosta orodja, (naloga 7);
- s poskusi raziščejo, kako se svetloba odbija od telesa, in analizirajo potek svetlobnega žarka pri odboju na ravnem zrcalu (naloga 13. a);
- uporabljajo fizikalno znanje za razumevanje in pojasnjevanje vsakdanjih izkušenj in pojavov; opišejo pojave, ki jih preučuje fizika, in uporabo fizike v vsakdanjem življenju, znanosti, tehniki, medicini (naloga 15. c);
- uporabijo enačbo za računanje spremembe potencialne energije (naloga 17. a);
- s poskusi spoznajo osnovne elemente električnega kroga in uporabljajo dogovorjene znake za njegovo risanje; prepoznajo vzporedno in zaporedno vezavo elementov v električnem krogu (naloga 19. a);
- s poskusi raziščejo zakonitosti delitve toka skozi vzporedno vezane porabnike, spreminjanje toka skozi izvir, če se število vzporedno vezanih porabnikov povečuje, in primerjajo napetost izvira z napetostjo na porabnikih; prepoznajo vzporedno in zaporedno vezavo elementov v električnem krogu (naloga 20. a).

Učenci v tem območju uspešno rešujejo preproste računske naloge, osnove geometrijske optike, kinematike in dinamike ter vsebin naravoslovja. Glede na učence rumenega in zelenega območja kažejo malo boljše razumevanje osnovnih fizikalnih zakonitosti in zvez med posameznimi količinami. V tej skupini so učenci tudi v preteklosti uspešno pretvarjali med hitrostjo v m/s in km/h.

Uspešnost učencev rdečega območja v povezavi s taksonomskimi stopnjami nalog kaže, da ti uspešneje »uporabljajo« znanje od učencev zelenega in rumenega območja, saj je večina dodatnih nalog, ki jih rešijo glede na prej omenjeni skupini, II. taksonomske stopnje (naloge 1, 8, 9, 14.2 in 18.a.2). Zanimivo je, da ne rešujejo uspešno nobene dodatne naloge III. taksonomske stopnje.

Zgleda:
nalogi 8 in 12

MODRO OBMOČJE

Učenci, ki predstavljajo *zgornjo desetino* učencev po uspešnosti na celotnem preizkusu:

- izračuna tlak kot količnik sile in ploščine, na katero deluje sila pravokotno, (naloga 4);
- spoznajo, da svetilo lahko oddaja svetlobo na vse strani, in opredelijo pojme svetilo, osvetljeno telo, svetlobni curek, senca (naloga 13. b);
- s poskusi razišče zakonitosti električnega toka skozi zaporedno vezane upornike in zakonitosti porazdelitve napetosti na zaporedno vezanih upornikih (naloga 19. b).

To je območje 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki v celotni populaciji. Učenci z dosežki v tem območju uspešno rešujejo večino nalog in kažejo razumevanje fizikalnih zakonitosti pojavov. Izpostaviti velja, da edini relativno uspešno rešujejo naloge iz vzporedne vezave porabnikov v električnem krogu. Uspešno rešujejo naloge in kažejo znanje zahtevnejših vsebin iz vesolja, sil in tlaka, gibanja in elektrike.

Učenci uspešno rešujejo naloge vseh taksonomskih stopenj, vendar so tudi med nalogami, ki jih ne rešujejo uspešno, naloge vseh treh taksonomskih stopenj. Zanimivo je, da so po eni strani med šestimi nalogami, ki jih niti učenci iz te skupine ne rešujejo uspešno, kar tri I. taksonomske stopnje. Po drugi strani so med nalogami, ki jih učenci te skupine rešujejo uspešno, glede na skupino učencev rdeče skupine, skoraj vse (razen dveh) naloge II. taksonomske stopnje. Značilna razlika je, da so med temi nalogami težje računske ali konceptualne naloge.

Zgleda:
nalogi 4 in 20

NAD MODRIM OBMOČJEM

Tako smo poimenovali naloge, ki so jih tudi tisti iz skupine 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki na celotnem preizkusu reševali z manj kakor 65-odstotno uspešnostjo. Ugotovitve zato veljajo za celotno populacijo.

Učenci:

- usvojijo pojma gorišče in goriščna razdalja zbiralne leče; s poskusi raziščejo zakonitosti preslikave z zbiralno lečo in analizirajo potek žarkov skozi zbiralno lečo (naloga 1);
- opredelijo pojma opazovano telo in okolica (naloga 14. a);
- s poskusom raziščejo in usvojijo Ohmov zakon; opišejo električni upor kot lastnost porabnikov (naloga 19. c);
- opišejo elektroskop (naloga 20. c).

Celo učenci z najvišjimi dosežki ne rešujejo uspešno vseh nalog. To je skladno z rezultati preizkusov iz fizike iz prejšnjih let, je pa takih nalog v letošnjem preizkusu manj – le šest. Od tega so tri naloge učenci modre skupine reševali zelo blizu meje, ko lahko trdimo, da so nalogo uspešno reševali. Tako so naloge, ki jih učenci iz vseh barvnih skupin ne rešujejo uspešno, pravzaprav le tri (naloge 6, 18. b in 20. a). Vse tri naloge so bile zamišljene kot zahtevnejše, tako da nizka uspešnost pri teh treh nalogah ne preseneča. Če sta nalogi 6 (vsebina: tlak) in 18. b (ne takoj očitna povprečna hitrost gibanja) pričakovano slabo reševani zaradi zahtevnosti, je nizka uspešnost reševanja naloge 20. a in naloge 20 v celoti morda povezana s tem, da nekateri učitelji te snovi do pisanja preizkusa na NPZ ne uspejo predelati.

Na podlagi uspešnosti reševanja posameznih nalog in delov nalog lahko zaključimo, da učenci ne rešujejo uspešno nekaterih nalog priklica podatkov (naloga 13 v celoti) ali zapisa definicij (naloga 19. b). Med nalogami, ki jih učenci niso uspešno reševali, so naloge vseh taksonomskih stopenj, kot rečeno, tudi kar tri vprašanja I. taksonomske stopnje (naloge 13. a, 13. b in 19. b).

Zgleda:
nalogi 6 in 13

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.7.1.4: Specifikacijska tabela, fizika, 9. razred

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1		1	Svetloba	ve, da obstajajo zbiralne in razpršilne leče. Različne leče razvrsti med zbiralne in razpršilne;	I.	8	nad modrim	0,10	0,23
2		1	Sile	ugotovi, ali so sile, ki delujejo na telo, v ravnovesju; razume, da telo miruje ali pa se giblje premo in enakomerno, če so sile na telo v ravnovesju;	II.	8	rdeče	0,61	0,24
3		1	Tlak, vzgon in gostota	zna izmeriti prostornino negeometrijskih teles. Odčita vrednost tudi iz analognih merilnih instrumentov;	II.	8	rumeno	0,69	0,45
4		1	Tlak, vzgon in gostota	izračuna tlak kot količnik sile in ploščine, na katero deluje sila pravokotno. Opredeli tlak kot količnik sile in ploščine, na katero deluje sila pravokotno;	II.	8	modro	0,47	0,35
5		1	Delo, energija in toplota	opredeli moč kot količnik dela in časa, v katerem je delo opravljeno. V računskih primerih uporabi enačbo za računanje moči;	III.	9	rdeče	0,59	0,47
6		1	Delo, energija in toplota	razloži primere, v katerih so spremembe notranje energije povezane s spremembo temperature;	II.	9	zeleno	0,83	0,21
7		1	Delo, energija in toplota	usvoji, da so vzvod, škripec in klanec preprosta orodja;	I.	9	rdeče	0,61	0,32
8		1	Gibanje	uporabi enačbo za računanje hitrosti;	II.	8	zeleno	0,80	0,46
9		1	Gibanje	nariše graf, ki prikazuje odvisnost poti od časa, z njega preberejo podatke, ga razloži in razume, katero vrsto gibanja predstavlja; s poskusi usvoji, da je hitrost količnik poti in časa. Grafično prikaže in razloži odvisnost poti od časa pri enakomernem gibanju;	II.	8	zeleno	0,86	0,39
10		1	Vesolje	razloži enoto svetlobno leto;	I.	8	zeleno	0,76	0,22
11		1	Vesolje	razloži pojme zvezda, planet, satelit, komet, meteor, galaksija ipd.;	I.	8	zeleno	0,77	0,30
12	12. a	1	Zvok in valovanje	spozna, da svetilo lahko oddaja svetlobo na vse strani, in opredeli pojme svetilo, osvetljeno telo, svetlobni curek, senca;	I.	7	zeleno	0,83	0,36
	12. b	1	Zvok in valovanje	spozna nekaj oddajnikov zvoka (npr. glasilke, strune, radijski zvočnik) in sprejemnik zvoka (uho);	I.	7	zeleno	0,82	0,38
13	13. a	1	Svetloba	s poskusi razišče, kako se svetloba odbija od telesa, in analizira potek svetlobnega žarka pri odboju na ravnem zrcalu;	III.	8	rdeče	0,61	0,28
	13. b	1	Svetloba	spozna, da svetilo lahko oddaja svetlobo na vse strani, in opredeli pojme svetilo, osvetljeno telo, svetlobni curek, senca;	II.	8	modro	0,34	0,41
14	14. a	1	Sile	opredeli pojma opazovano telo in okolica;	I.	8	nad modrim	0,21	0,24
	14. b	1	Sile	uporabi pripravo za merjenje sil;	II.	8	zeleno	0,82	0,38
	14. c	1	Sile	ugotovi primere, pri katerih sta dve sili enaki, in poišče dani sili nasprotno enako silo;	II.	8	rumeno	0,68	0,51
	14. d	1	Sile	s poskusom ugotovi, da je raztezek vzmeti premo sorazmeren s silo, ki deluje na vzmet, in ga zato lahko uporabimo kot mero za velikost sile.	III.	8	rumeno	0,67	0,49

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
15	15. a	1	Tlak, vzgon in gostota	s primerjavo gostot oziroma povprečnih gostot razloži, v katerih okoliščinah telo plava, lebdi ali potone; predstavi odvisnost količin z grafi, bere grafe in razume odvisnosti;	II.	8	zeleno	0,85	0,39
	15. b	1	Tlak, vzgon in gostota	predstavi odvisnost količin z grafi, bere grafe in razume odvisnosti;	I.	8	zeleno	0,96	0,23
	15. c	1	Tlak, vzgon in gostota	uporablja fizikalno znanje za razumevanje in pojasnjevanje vsakdanjih izkušenj in pojavov; opiše pojave, ki jih preučuje fizika, in uporabo fizike v vsakdanjem življenju, znanosti, tehniki, medicini;	III.	8	rdeče	0,59	0,37
16	16. a	1	Gibanje	analizira, kako se s časom spreminja hitrost pri enakomerno pospešenem gibanju;	II.	9	zeleno	0,97	0,20
	16. b	1	Gibanje	usvoji, da je pospešek količnik spremembe hitrosti in časa; nariše graf, ki prikazuje odvisnost hitrosti telesa od časa, z grafa prebere podatke, graf razloži in razume, kakšno vrsto gibanja predstavlja graf;	II.	9	rumeno	0,77	0,47
	16. c	1	Gibanje	uporabi enačbo za računanje pospeška. Analizira, kako se s časom spreminja hitrost pri enakomerno pospešenem gibanju;	II.	9	rumeno	0,72	0,47
	16. d	1	Gibanje	uporabi enačbo za računanje pospeška. Analizira, kako se s časom spreminja hitrost pri enakomerno pospešenem gibanju;	III.	9	zeleno	0,85	0,27
17	17. a	1	Delo, energija in toplota	uporabi enačbo za računanje spremembe potencialne energije;	II.	9	rdeče	0,49	0,49
	17. b	1	Delo, energija in toplota	razume in uporabi izrek o kinetični in potencialni energiji;	II.	9	rumeno	0,75	0,46
18	18. a	1	Delo, energija in toplota	uporabi termometer za merjenje temperature;	II.	9	rumeno	0,62	0,32
	18. b	1	Delo, energija in toplota	načrtuje in izvaja preproste poskuse in raziskave, obdeluje podatke, analizira rezultate poskusov in oblikuje sklepe;	II.	9	zeleno	0,85	0,38
19	19. a	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	s poskusi spozna osnovne elemente električnega kroga in uporablja dogovorjene znake za njegovo risanje. Prepozna vzporedno in zaporedno vezavo elementov v električnem krogu;	II.	9	rdeče	0,51	0,47
	19. b	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	s poskusi razišče zakonitosti električnega toka skozi zaporedno vezane upornike in zakonitosti porazdelitve napetosti na zaporedno vezanih upornikih;	II.	9	modro	0,31	0,31
	19. c	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	s poskusom razišče in usvoji Ohmov zakon. Opiše električni upor kot lastnost porabnikov;	I.	9	nad modrim	0,17	0,29
20	20. a	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	prepozna vzporedno in zaporedno vezavo elementov v električnem krogu. Uporabi zakonitost delitve toka pri vzporedno vezanih porabnikih;	II.	9	rdeče	0,54	0,43
	20. b	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	uporabi enačbo za računanje moči in električnega dela. Uporabi zakonitost delitve toka pri vzporedno vezanih porabnikih;	II.	9	zeleno	0,86	0,27
	20. c	1	Elektrika (električni tok, napetost, delo in upor)	ve, da se zaradi večjega števila vzporedno vezanih porabnikov povečuje skupni tok skoznje ob stalni napetosti izvira. Uporabi zakonitost delitve toka pri vzporedno vezanih porabnikih.	III.	9	nad modrim	0,10	-0,12

LEGENDA:
Taksonomske stopnje (po Bloomu): I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Specifikacijska tabela vsebuje vse bistvene podatke o nalogah in o tem, kako uspešno so učenci in učenke reševali posamezne naloge. Kljub temu je iz teh podatkov težko neposredno sklepati o znanju populacije ob koncu osnovnega izobraževanja. Razlog je v majhnem številu nalog in posledično omejeni možnosti preverjanja različnih vsebinskih področij, taksonomskih ravni in odziva na različne tipe nalog. Z upoštevanjem dodatnih podatkov in analiz, ki jih naredijo na Ricu, lahko kljub vsemu potegnemo skupne poteze znanja celotne populacije oziroma značilnega znanja, ki ga ima določen delež celotne populacije. Prav tako lahko načeloma spremljamo spreminjanje teh značilnih lastnosti skozi leta.

Letošnji preizkus ima sledeče lastnosti. Ker je večina nalog druge taksonomske stopnje, ni velikih odstopanj tudi po taksonomskih stopnjah in po vsebinskih področjih. Tako sta *Zvok in valovanje* ter *Vesolje* letos v celoti prve taksonomske stopnje, prav vsa ostala področja, *Svetloba*, *Sile*, *Tlak, vzgon in gostota*, *Delo, energija in toplota, Gibanje* in *Elektrika* pa imajo po eno nalogo prve in tretje taksonomske stopnje, vse ostale pa druge taksonomske stopnje. Upravičeno bi torej lahko rekli, da so naloge iz vseh vsebin, razen *Zvok in valovanje* ter *Vesolje,* v povprečju druge taksonomske stopnje. V tem smislu je letošnji preizkus uravnotežen bolje kot katerikoli do sedaj.

Uspešnost po vsebinskih področjih ni neposredno korelirana s taksonomskimi stopnjami. Naloga **16.d**, ki je tretje taksonomske stopnje, je tako med najbolje reševanimi nalogami z IT 0,85, medtem ko je, na primer, naloga **14.a**, ki je prve taksonomske stopnje, med najslabše reševanimi nalogami z IT 0,21. Kako je to mogoče oziroma zakaj nas to ne bi smelo presenetiti? Nalogi sta sicer primerljivi tudi po tem, da sta obe izbirnega tipa in obe del strukturirane naloge z več podvprašanji. Taksonomska stopnja naj bi ustrezala miselnim procesom v možganih večine učencev med reševanjem naloge. Težavnost pove, kako uspešno učenci nalogo rešijo. Naloga **16.d** je iz vsebine *Gibanje*, ki je od vseh vsebin pri fiziki v osnovni šoli učencem verjetno najbliže, in iz leta v leto ugotavljamo, da naloge iz teh vsebin učenci uspešno rešujejo. Vprašanje v nalogi – primerjava časov zaustavljanja dveh avtomobilov na podlagi tabeliranih podatkov za prvih 5 sekund ustavljanja štirih avtomobilov – je taksonomsko nedvoumno zahtevno, saj mora učenec iz podatkov v tabeli najprej sklepati o načinu gibanja avtomobilov (ugotoviti mora, da je gibanje enakomerno pojemajoče), potem pa mora podatke ekstrapolirati (v mislih ali na papir dodajati v tabelo nove vrstice, dokler za opazovana avtomobila hitrost ne doseže vrednosti 0), torej kvantitativno obdelati. Nato mora med ponujenimi odgovori izbrati tistega, ki ustreza njegovim ugotovitvam. Videti je, da učencem višji kognitivni procesi kot taki ne delajo težav, če jim je vsebina dovolj znana, da se naloge ne bojijo oziroma so dovolj samozavestni glede svojih zmožnosti, da bodo nalogo uspešno rešili. Iz vsega tega sledi, da se jim naloga zdi lahka in jo tudi uspešno rešijo. Po drugi strani je naloga **14.a** iz vsebine *Sile*, ki je učencem manj domača, predvsem pa jim vsakodnevne izkušnje oziroma še bolj interpretacija teh izkušenj niso v pomoč na tak način kot pri vsebini *Gibanje*. Zakaj? Ko se ukvarjamo z gibanjem, opazujemo telesa in njihovo gibanje, ne sprašujemo pa se po vzrokih za tako ali drugačno gibanje. Naslednji korak, tako pri pouku kot zgodovinsko, predstavlja vprašanje, zakaj se telo giblje na določen način. Na to vprašanje je sistematično in v duhu sodobnega razumevanja fizike prvi odgovoril Newton, tu se pri pouku učenci srečajo s silami in Newtonovimi zakoni. In naloga **14.a** preverja natančno to – ali so si učenci zapomnili osnovne lastnosti sil oziroma to, kako sile vpeljemo pri pouku fizike. Naloga ne preverja toliko razumevanja, kot to, ali učenci dosledno upoštevajo lastnosti sil in ali prepoznajo na konkretnem primeru iskano silo. Zato je naloga prve kognitivne stopnje. Nizko uspešnost ima po mnenju predmetne komisije naloga zato, ker je vprašanje na prvi pogled otročje lahko, med ponujenimi napačnimi odgovori (lahko bi jim rekli motilci ali s tujko »distraktorji«) pa je en neubranljivo privlačen (slika 4.2.7.1.9). Nizka uspešnost je verjetno posledica dveh dejavnikov, prej opisanega privlačnega motilca (mamljivega napačnega odgovora A: *Sila roke.*) in površnega branja oziroma prehitre izbire odgovora. Argument za zadnjo ugotovitev je porazdelitev izbiranja odgovorov po celotni populaciji (slika 4.2.7.1.9). Tako najmanj kot najbolj (skrajno leva oziroma desna skupina na sliki 4.2.7.1.9) uspešni učenci na celotnem preizkusu z veliko pogostnostjo izbirajo napačni odgovor A. Videti je, da učenci, ker v besedilu piše: »*S silomerom povlečemo voziček*…« in je na sliki narisana na levem krajišču silomera sila »F_{roke}«, spregledajo, da na voziček ne deluje roka, temveč silomer, in zato izberejo na prvi pogled povsem logičen odgovor A. V mislih »preskočijo« silomer kot nekakšen posrednik med roko in vozičkom. Premislek je podoben kot, na primer, pri udarcu žogice z loparjem – udari sicer igralec, a na žogico deluje lopar in ne roka igralca oziroma igralec. Izkušnja iz vsakdanjega življenja oziroma pogovorna interpretacija (»… igralec udari žogico…«) učence tu verjetno zavede, namesto da bi jim bila v pomoč kot pri vsebini *Gibanje*.

*Slika 4.2.7.1.9: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov pri nalogi **14.a***

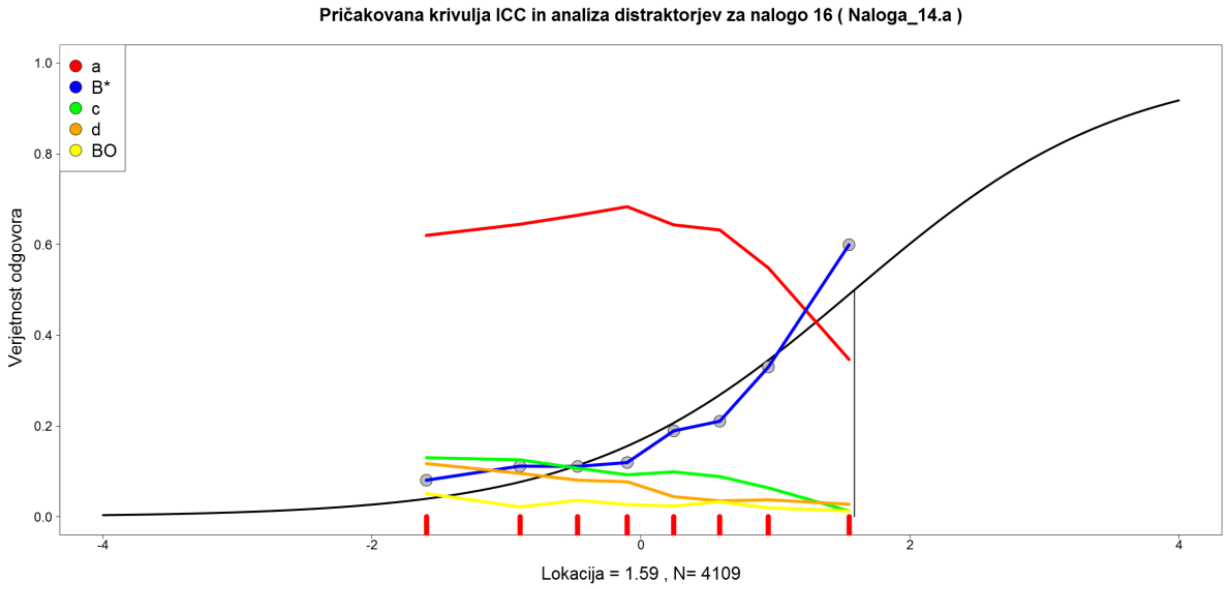

Napačni odgovor A (rdeča črta) so s pogostnostjo okoli 60 % izbirale vse skupine učencev do vključno 6. skupine, gledano od učencev z najnižjim uspehom na celotnem preizkusu. Samo najuspešnejših 12,5 % učencev (8. oziroma skrajno desna skupina) je bolj pogosto kot napačni odgovor A izbralo pravilni odgovor B (modra črta).

Ker je analiza značilnih nalog narejena že v poglavju o ***opisih dosežkov***, nima smisla še enkrat podrobno analizirati vseh vsebinskih področij. Namesto tega bomo na primeru nekaterih nalog, ki so v preizkusu 2019 tako ali drugače podobne nalogam iz preteklih let, primerjali uspešnost učencev in se ponovno posvetili dilemi o tem, ali je ali ni mogoče slediti časovnim trendom znanja. Odgovor je po mnenju predmetne komisije za fiziko še vedno bolj ne kot da. V sklepnem delu poročila kljub tej pomanjkljivosti še enkrat poudarimo, kaj nam nacionalna preverjanja o znanju učencev povedo in zakaj je koristno, da nacionalna preverjanja znanja so in ostanejo del šolskega sistema.

Že v preizkusih leta 2016 in 2014 smo se naučili, da so nekatere naloge prve taksonomske stopnje, na prvi pogled je presenetljivo, med najslabše reševanimi nalogami. Tudi letos je tako naloga **1** iz področja *Svetloba* med najslabše reševanimi (IT = 0,10). In kot v preteklih letih gre za faktografijo – naloga namreč sprašuje po simbolu oziroma oznaki, ki jo na skicah uporabljamo za zbiralno lečo. Ponovimo lahko sklep izpred treh let: Videti je, da si podatke učenci na splošno zapomnijo precej selektivno. Take, ki jih srečajo le pri pouku, po možnosti le pri neki točno določeni vsebini, kaj hitro pozabijo.

Naloga **1** si deli mesto najslabše reševane naloge v letošnjem preizkusu z nalogo **20.c**, ki je tretje taksonomske stopnje iz vsebine *Elektrika*, a je po porazdelitvi uspešnosti med nalogama pomembna razlika. Pri nalogi **1** je opaziti nedvoumno monotono naraščanje uspešnosti od najmanj uspešne (zelene) do najbolj uspešne (modre) skupine učencev, medtem ko je uspešnost pri nalogi **20.c** praktično enaka po celotni populaciji (preglednica 4.2.7.1.5). Iz tega sklepamo, da je bil del naloge **20.c** ali vsem učencem prezahteven ali pa te snovi (vzporedna in zaporedna vezava upornikov) do datuma nacionalnega preverjanja znanja preprosto še niso obravnavali. Slednje smo iz neformalnih pogovorov z nekaterimi učitelji zares lahko potrdili. S tem v zvezi se pojavlja vprašanje, ali morda učitelji prav zaradi nacionalnega preverjanja znanja spreminjajo tempo dela. Znano je namreč, da v preizkuse iz fizike ne vključujemo magnetizma in zadnjih poglavij iz vsebine *Elektrika*, torej električnega dela in moči, ker naj bi te vsebine pri pouku obravnavali v maju in juniju. Špekuliramo lahko, da nekateri učitelji zato hote ali podzavestno magnetizmu namenjajo zelo malo časa in obravnavo ostalih tem podaljšajo tako, da do preizkusa iz fizike v pričetku maja ne dokončajo oziroma še ne obravnavajo vezav upornikov v električne kroge. Če je to res, potem je to eden od nehotenih in nezaželenih vplivov nacionalnega preverjanja na pouk in bi bilo treba v zvezi s tem učitelje opozoriti, da je glavno vodilo pri pouku učni načrt in ne to, kaj se ali se ne preverja na nacionalnem preverjanju znanja.

Preglednica 4.2.7.1.5: Uspešnost učencev pri nalogah 1 in 20.c

Leto	Del naloge	Učenci iz območja: zeleno	rumeno	rdeče	modro	IT
2019	1	0,02	0,08	0,12	0,32	0,10
2019	20.c	0,10	0,07	0,06	0,12	0,10

V stolpcih od tretjega do sedmega so podane uspešnosti učencev iz posamezne značilne skupine pri posamezni nalogi, v sedmem stolpcu je povprečna uspešnost vseh učencev.

Kot zadnje dejanje analize rezultatov nacionalnega preverjanja znanja fizike 2019 se posvetimo tistemu, za kar imamo letos največ podatkov: razlikam v znanju med zeleno in rumeno skupino učencev ter primerjavo znanja teh dveh skupin z izmerjenim znanjem preteklih preverjanj znanja fizike.

Tako imenovanih zelenih nalog – torej nalog, katerih uspešno reševanje interpretiramo kot znanje celotne populacije – je bilo v letu 2019 kar 14, skoraj trikrat več kot v povprečju v prejšnjih preverjanjih znanja fizike. Po kognitivni stopnji so naloge zlasti druge (8 nalog) in prve (5 nalog) taksonomske stopnje, kar je povsem skladno s preostalimi preizkusi. To, da je med zelenimi nalogami tudi naloga **16.d**, ki je tretje taksonomske stopnje, samo po sebi niti ne preseneča tako zelo. Bolj presenetljivo je, da je naloga **16.d** po mnenju predmetne komisije poleg visoke taksonomske stopnje tudi zahtevna oziroma je predmetna komisija zanjo pričakovala precej manjšo uspešnost reševanja (0,30) od dosežene (0,85). Kaj torej zna celotna populacija?

Tako kot prejšnja leta so vsebinsko učencem blizu naloge iz vsebin *Gibanje*, kjer po mnenju predmetne komisije k uspešnemu reševanju pogosto prispevajo vsakodnevne izkušnje učencev. V letošnjem preizkusu so bile štiri take zelene naloge. Tako naloga **8** kot naloga **9** temeljita na enakomernem gibanju, ki je učencem zelo predstavljivo in nimajo težav ne z računanjem ne z interpretacijo preprostih grafov. V nalogi **16** gre sicer za enakomerno pospešeno oziroma pojemajoče gibanje, a je tematika (ustavljanje avtomobilov, podatki so podani v tabeli) učencem očitno dovolj blizu, da niso imeli nobenih težav niti s preprosto ekstrapolacijo pri vprašanju **16.a** (kateri avtomobil se prvi ustavi) niti z bolj zahtevno ekstrapolacijo in interpretacijo pri vprašanju **16.d**. Naloga **16.d** sprašuje po razmerju časa ustavljanja dveh avtomobilov in zahteva precej razmisleka ter dokaj zahtevno uporabo podatkov, ki so zbrani za prvih 5 sekund ustavljanja štirih avtomobilov. V predmetni komisiji smo zato pričakovali, da bodo na ta del naloge pravilno odgovorili predvsem najuspešnejši učenci (rdeča in modra skupina). Rezultati kažejo, da so nalogo uspešno reševali vsi učenci. V predmetni komisiji se nagibamo k mnenju, da so učenci to zahtevno nalogo uspešno reševali predvsem zato, ker jim je gibanje kot vsebina blizu in se niso prestrašili zahtevnega vprašanja, ampak so se ga lotili z uporabo vsega naučenega. Uspešnost naloge kaže, da je poleg znanja za uspešno reševanje pomemben tudi odnos učencev do dane naloge – bolj ko se počutijo kompetentne, z manj treme se lotijo naloge in takrat je lahko tudi uspeh večji.

Ko iščemo razloge za veliko število zelenih nalog, ne moremo mimo značilnosti teh nalog. Izkaže se, da pot do rešitve letošnjih zelenih nalog pogosto vodi ali prek vsakdanjih izkušenj oziroma dobrega poznavanja vsebin, recimo naloge **6**, **8**, **9**, **12**, **16** in **18.b**, ali pa se da na vprašanja pravilno odgovoriti v znatni meri z logičnim sklepanjem in minimalnim poznavanjem fizikalnega ozadja, recimo naloge **15.a**, **15.b** in celo **20.b**. Uspešno rešeni nalogi **10** in **11** iz vsebine *Vesolje* sta za razliko od nekaterih prejšnjih let, ko so učenci na naloge prve taksonomske stopnje iz teh vsebin odgovarjali izrazito neuspešno, obe vezani na pojma (svetlobno leto in galaksija), ki ju pri pouku očitno obravnavajo kot pomembna v večini slovenskih šol, hkrati pa ju učenci srečujejo tudi v vsakdanjem življenju in zato njun pomen bolje pomnijo oziroma ga uspešneje prepoznajo. Nekoliko drugačna od vseh naštetih je uspešno reševana naloga **14.b** iz vsebine *Sile*, kjer pa gre za enostavno odčitavanje z merilnega instrumenta (slika silomera), kar se je tudi v preteklih letih izkazalo za spretnost, ki jo imajo naši učenci dobro razvito. Zavedanje teh dejstev zadovoljivo pojasni veliko število zelenih nalog, a na žalost ne pomeni večjega znanja generacije 2019, temveč prej nekoliko preveč z manj zahtevnimi nalogami napolnjen preizkus znanja.

V naslednjem koraku poglejmo, po čem se v letu 2019 znanje rumene skupine (označuje sredino populacije) loči od znanja zelene skupine (predstavlja tri četrtine oziroma malo bolj široko vzeto celotno populacijo). V rumeno skupino sodijo naloge **3**, **14.c**, **14.d**, **16.b**, **16.c**, **17.b** in **18.a**. Izkaže se, da lahko za prav vse naštete naloge lepo opišemo razliko v primerjavi s podobnimi oziroma primerljivimi nalogami iz zelene skupine.

Naloga **16** iz vsebine *Gibanje* je deloma v zeleni in deloma v rumeni skupini in je kot taka idealna kot ilustracija za ugotavljanje razlik. Oba zelena dela naloge (a in d) sta izbirnega tipa, medtem ko del **16.b** zahteva risanje grafa, ker je tudi po prejšnjih merjenjih znanja prej naloga rumene kot zelene skupine. Naloga **16.c** je po drugi strani videti povsem primerljiva z nalogo **16.a** in celo nekoliko manj zahtevna od naloge **16.d**, a so jo učenci kljub temu reševali manj uspešno od teh dveh nalog. Razloge je težko nedvoumno navesti, malce špekulativno bi razlog kljub

vsemu lahko bil to, da je vprašanje postavljeno odprto in kot tako predstavlja za učence več možnosti napak kot vprašanja odprtega tipa, četudi so ta zahtevna, kot je, denimo, naloga **16.d**. Natančnejše razloge za razliko v uspešnosti bi lahko dobili le s podrobnejšo analizo odgovorov pri nalogi **16.c**, kar pa presega pričujoče poročilo. Niso pa razlike v uspešnosti reševanja delov naloge **16** v ničemer odstopajoče od preverjanj znanja preteklih let.

Podobno primerjavo ponuja naloga **14**. Del **14.a** je poglavje zase in smo o njem pisali na začetku te analize, ostali trije deli pa so ali v zeleni ali v rumeni skupini nalog. Zeleni del **14.b** od učenca zahteva odčitavanje sile s slike silomera, pri tem je slika preprosta in odčitek očitno celoštevilčen, zato je odčitavanje lahko zelo uspešno. Po drugi strani sta oba rumena dela naloge, del **14.c**, ki vključuje uporabo oziroma razumevanje 1. Newtonovega zakona, in del **14.d**, ki dodatno zahteva uporabo Hookovega zakona, po vseh parametrih zahtevnejša in tudi dejansko odražata večje fizikalno znanje. Ta dva rumena dela torej že vključujeta razumevanje snovi, ki ga zeleni del ne vključuje tako eksplicitno. Razlika je ponovno skladna z meritvami znanja fizike iz preteklih let.

Naslednji zanimivi rumeni nalogi za primerjavo razlik med zeleno in rumeno skupino učencev sta nalogi **3** in **18.a**, ko ju primerjamo z zeleno nalogo **14.b**. Pri vseh treh nalogah je pomemben del odčitavanje s slike merilnega instrumenta: s silomera pri **14.b**, s skale merilnega valja pri **3** in s termometra pri **18.a**. In značilna razlika je, da je pri zeleni nalogi odčitek celoštevilčen in se ga odčita iz »velike« enote (po 1 N), medtem ko je pri obeh rumenih nalogah odčitek iz »malih« enot s to posebnostjo, da je mala enota enaka 0,2 velike enote in ne 0,1 velike enote, kot bi bil preprostejši primer. Tako je potrebno na skali, ki ima veliko enoto 10 ml, odčitati prostornino 56 ml (marsikdo se zmoti in odčita 53 ml, ker spregleda, da mala enota predstavlja 2 ml in ne 1 ml). Podobno je potrebno s slike termometra, ki ima veliko enoto 20 °C, odčitati temperaturo 26 °C (marsikdo se zmoti in odčita 23 °C, ker spregleda, da je dolžina male enote 2 °C in ne 1 °C). Ali je omenjena razlika pokazatelj večjega ali manjšega znanja fizike? Ker je merjenje fizikalnih količin in uporaba merilnih instrumentov eden od pomembnih elementov pouka fizike, predmetna komisija meni, da je sposobnost uporabe (na preizkusu lahko dejansko testiramo le odčitavanje s slik merilnikov) merilnih instrumentov pomembna spretnost, ki naj bi jo učenci pridobili pri pouku fizike. In omenjene razlike lepo pokažejo, kje so naši učenci – preproste odčitke obvladajo vsi, malce bolj zahtevno odčitavanje uspešno opravi polovica populacije.

Edina preostala rumena naloga je del **17.b** naloge **17**. V isti nalogi se del **17.a** uvršča v rdečo skupino, zato poglejmo, v čem se razlikujeta ti dve vprašanji oziroma kaj lahko morda sklepamo o znanju letošnje populacije iz rezultatov te naloge. V delu **17.b** od učencev pričakujemo kvalitativni odgovor (katera energija se veča), medtem ko v delu **17.a** iščemo številsko vrednost, torej je vprašanje kvantitativno (za koliko se spremeni potencialna energija). Del **17.b** zahteva precej osnovno razumevanje pretvorb energije in v tem smislu je povsem pričakovano, da se naloga uvršča med rumene naloge, ki jih uspešno rešuje polovica populacije. Stanje je skladno s preteklimi preizkusi – recimo z nalogo **6** iz preizkusa v letu 2014. Po drugi strani se tudi vprašanje **17.a** ne zdi dosti zahtevnejše, saj gre za izračun spremembe potencialne energije za dobro definirano spremembo, ki se jo v podobni obliki zagotovo večkrat sreča pri pouku fizike. Edini dodatni premislek oziroma korak je pretvorba mase telesa v težo, kar samo na sebi za učence po meritvah preteklih let ne predstavlja težke naloge. Težavnost naloge zraste verjetno zato, ker se učencev ne sprašuje neposredno po pretvorbi mase v težo, ampak je to vmesni korak, ki ga morajo učenci opaziti in upoštevati samo od sebe. Tudi v preteklih merjenjih se je izkazalo, da podobni vmesni koraki, čeprav zelo enostavni in med poukom načeloma večkrat poudarjeni[13], zmanjšajo uspešnost reševanja posamezne naloge. Torej letošnje merjenje tudi s to nalogo potrjuje opažanja prejšnjih let, da preproste in neposredno zahtevane pretvorbe med maso in težo ali med hitrostjo, izraženo v m/s ali v km/h, učencem ne delajo veliko težav in se take naloge uvrščajo v zeleno skupino (leta 2014 naloga **2**), medtem ko se ista vprašanja, ki se pojavljajo kot del strukturiranih nalog in pri katerih ni izrecno zapisano, da bo vmes potrebno narediti to pretvorbo, uvrščajo večinoma v rdečo (leta 2008 naloga **15.a**, leta 2012 naloga **17.a.1**, leta 2014 naloga **19.c**, leta 2016 naloga **18.a.2**) ali celo modro skupino (leta 2008 naloga **13.c**). Ponovno lahko ugotovimo, da je letošnji rezultat v tem oziru skladen s prejšnjimi merjenji znanja fizike.

[13] Vsaj po mnenju članov predmetne komisije se učence med obravnavo potencialne energije mora in se tudi jih v praksi večkrat opozori na to, naj bodo pozorni, kdaj in kako računajo s težo ter kdaj in kako z maso telesa.

*Slika 4.2.7.1.10: Porazdelitev izbire posameznih odgovorov za nalogo 8 iz leta 2008 (zgoraj) in nalogo **11** iz leta 2019 (spodaj) po značilnih skupinah učencev*

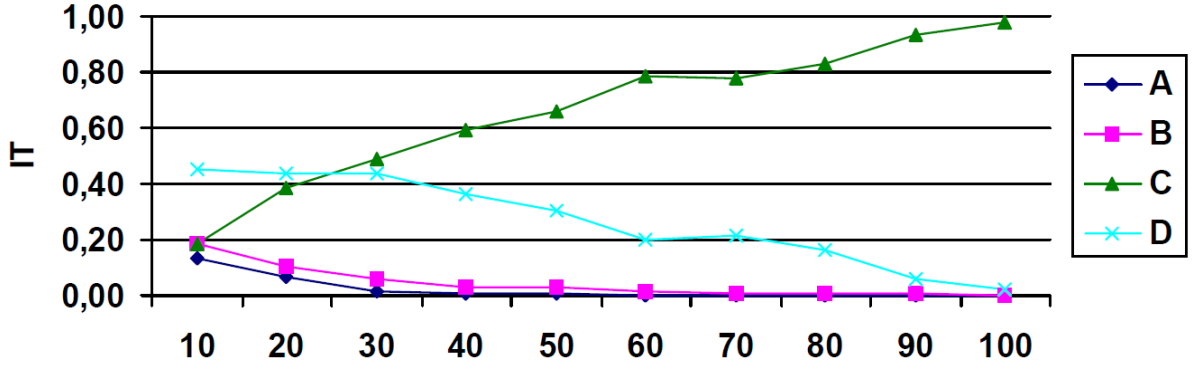

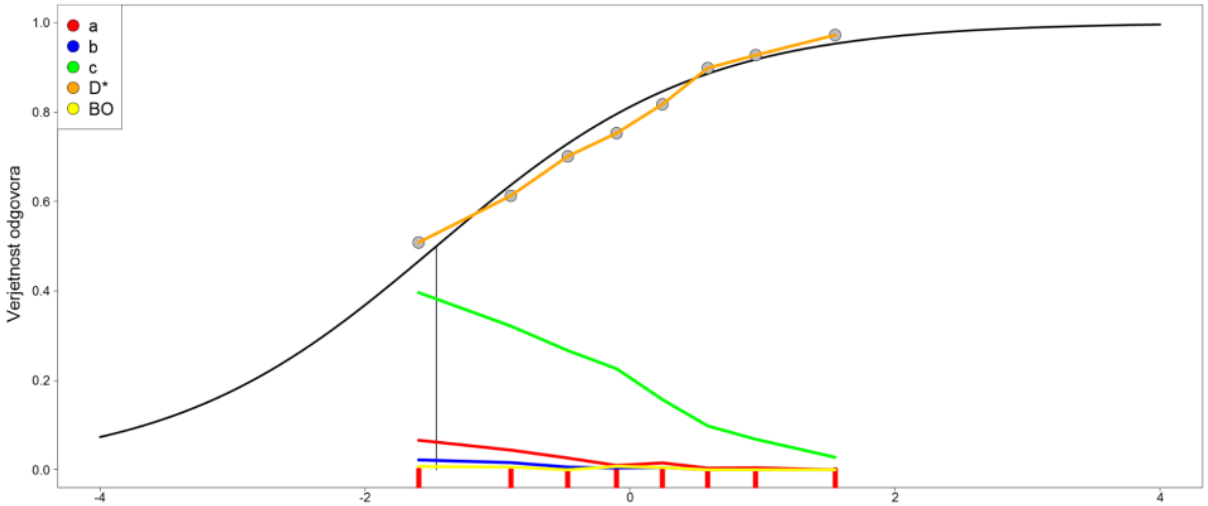

Grafa sta oblikovno precej različna, a ponazarjata podobno vsebino. Na vodoravni osi so skupine učencev, katerih uspeh na celotnem preizkusu raste proti desni, na navpični osi je za vprašanja izbirnega tipa delež posameznega odgovora. Za primerjavo nalog sta na vsakem od grafov pomembna dva odgovora: pravilni (zgoraj C, zelena krivulja; spodaj D, oranžna krivulja) in najpogosteje izbran napačni (zgoraj D, turkizna krivulja; spodaj C – zelena krivulja). Očitno je, da ne leta 2008, ne leta 2019 učenci odgovorov razen C in D skoraj niso izbirali in da so med tema dvema manj uspešni učenci dokaj pogosto izbirali napačnega, v obeh letih pa proti desni (skupine uspešnejših učencev) ta delež lepo pada na račun vse pogostejše izbire pravilnega odgovora.

V preizkus leta 2019 je bila kot naloga **11** vključena vsebinsko enaka naloga kot naloga **8** v preizkusu leta 2008, letošnja je bila le oblikovno malenkost spremenjena. Leta 2008 je bil pravilni odgovor na vprašanje, kaj je galaksija, zapisan kot odgovor C – »velika skupina zvezd«, medtem ko je bil najpogosteje izbran napačni odgovor zapisan kot odgovor D – »drugo ime za naše osončje«. Leta 2019 je bil pravilni odgovor zapisan kot odgovor D – »Velika skupina zvezd.« in najpogosteje izbran napačni odgovor kot odgovor C – »Drugo ime za naše osončje.«. S kolikšno uspešnostjo so učenci posameznih barvnih skupin reševali nalogi, je zapisano v preglednici **4.2.7.1.6**. Uspešnost po celotni populaciji je v letu 2019 za okoli 10 % višja od uspešnosti v letu 2008. Ker gre samo za eno nalogo, ki je povrh med bolje reševanimi (leta 2008 je bila naloga sicer v rumeni barvni skupini, a je bila po uspešnosti na 8. mestu med 36 nalogami, medtem ko je leta 2019 na 13. mestu, a je v zeleni skupini), na podlagi tega ne moremo govoriti o večjem ali manjšem znanju generacije 2019 v primerjavi z generacijo 2008. Po drugi strani je porazdelitev odgovorov v obeh preizkusih izredno podobna, kar se lepo vidi na sliki 4.2.7.1.10, kljub temu da se je način izpisa, ki ga uporabljajo na Ricu, medtem oblikovno in metodološko (namesto prejšnjih 10 skupin učencev jih je sedaj le 8, sedaj graf vključuje tudi učence, ki niso izbrali nobenega odgovora) nekoliko spremenil. Na sliki 4.2.7.1.10 je lepo razvidno, da je bilo reševanje naloge v obeh letih kvalitativno skoraj identično, le delež pravilnih in napačnih odgovorov je leta 2019 na račun najbolj pogosto izbranega napačnega odgovora premaknjen za okoli 0,10 v korist pravilnega odgovora. Nedvomno je naloga leta 2019 reševana uspešneje kot leta 2008, hkrati lahko s precejšnjo gotovostjo trdimo, da se naloge učenci lotevajo v obeh letih na podoben način in da so

obakrat vključeni podobni miselni procesi in enake asociacije, saj v porazdelitvi posameznih odgovorov ni kvalitativnih razlik.

Preglednica 4.2.7.1.6.: Uspešnost učencev pri nalogah 8 iz leta 2008 in 11 iz leta 2019

		Učenci iz območja:				
Leto	**Naloga**	**zeleno**	**rumeno**	**rdeče**	**modro**	**IT**
2008	8	0,57	0,62	0,78	0,87	0,64
2019	11	0,66	0,79	0,89	0,97	0,77

V stolpcih od tretjega do sedmega so podane uspešnosti učencev iz posamezne značilne skupine pri posamezni nalogi, v sedmem stolpcu je povprečna uspešnost vseh učencev.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Kaj lahko povemo za konec? Morda največkrat ponovljene ugotovitve v letošnjem poročilu lahko strnemo v naslednje:

- velika količina zelenih in rumenih nalog v letošnjem preizkusu znanja je omogočila podrobnejšo analizo razlik v znanju med obema skupinama, kar posledično pomeni primerjavo med tem, kar zna večina učencev, in tem, kar zna približno polovica učencev. Sklenemo lahko, da letošnje ugotovitve podpirajo ugotovitve prejšnjih let, a je zaradi večjega števila nalog tem ugotovitvam mogoče malo bolj zaupati;
- globalno se znanje učencev iz leta v leto ne spreminja oziroma se spreminja tako malo, da tega nedvoumno ne uspemo izmeriti.

V povezavi z drugo ugotovitvijo velja dodati, da imamo sedaj kljub vsemu že šest meritev znanja fizike in bi načeloma o trendih znanja morali biti sposobni povedati kaj več kot le to, da si razlik v znanju ne upamo meriti iz takih ali drugačnih razlogov. Kljub temu se zaradi odstopanja zahtevnosti letošnjega preizkusa od vseh predhodnih petih nismo lotili iskanja trendov, ampak smo zgolj preverili skladnost letošnjih in preteklih merjenj med seboj. Majhne razlike v uspešnosti pri enakih ali zelo podobnih nalogah se iz leta v leto pojavljajo in iz teh razlik bi se dalo previdno sklepati o trendih znanja. Če bodo povprečne karakteristike naslednjega ali naslednjih dveh preizkusov dovolj blizu želeni porazdelitvi – povprečje blizu 50 %, široka porazdelitev, po doseženih točkah dovolj razmaknjene barvne skupine učencev in zadostno število nalog v posameznih barvnih skupinah – bomo poskusili izmeriti tudi trende znanja, ki smo se jim do sedaj zavestno izogibali.

Čisto za konec naj, kljub temu da v poročilu tokrat niso navedeni novi konkretni dokazi, še enkrat poudarimo, da iz načina reševanja nalog, posebej tistih zahtevnejših v rdeči, modri in skupini nad modrimi iz leta v leto opažamo, da učenci naloge rešujejo zavzeto in po svojih najboljših močeh, hkrati pa niso (preveč) obremenjeni z izidom preizkusa. Oboje nam omogoča, da rezultate obravnavamo kot verodostojne pokazatelje znanja fizike ob zaključku šolanja izbrane generacije v devetletni osnovni šoli.

1. Nariši simbol (oznako) za zbiralno lečo.

(1 točka)

2. Slika kaže lesen kvader, ki plava na vodi.

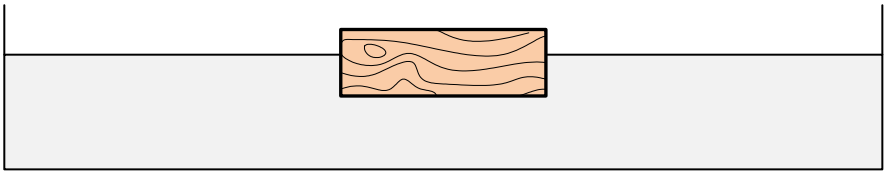

Katera izmed spodnjih slik ustrezno prikazuje sile, ki delujejo na kvader?

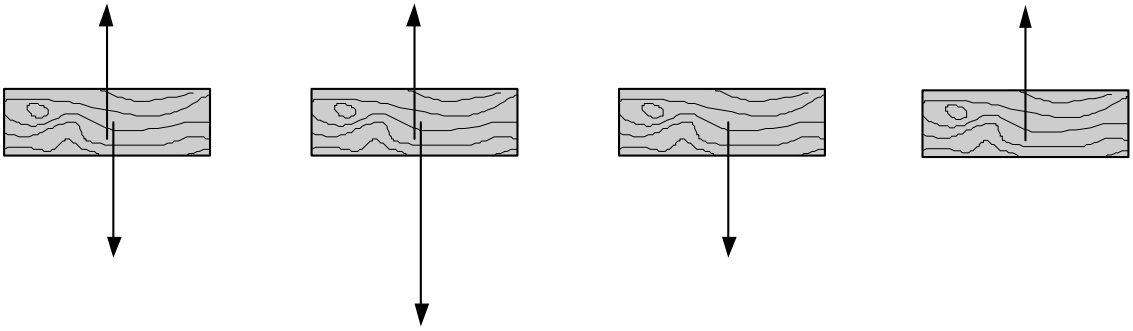

Slika 1 Slika 2 Slika 3 Slika 4

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Slika 1.

B Slika 2.

C Slika 3.

D Slika 4.

(1 točka)

3. V prazno menzuro smo najprej nalili 30 ml vode. Potem smo vanjo potopili kroglice. S slike odčitaj podatke in ugotovi, kolikšna je prostornina vseh kroglic skupaj.

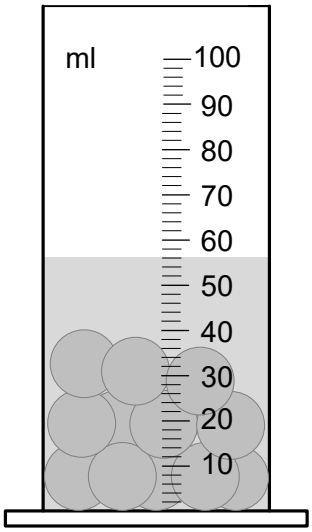

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Skupna prostornina kroglic je 56 cm^3.

B Skupna prostornina kroglic je 53 cm^3.

C Skupna prostornina kroglic je 26 cm^3.

D Skupna prostornina kroglic je 23 cm^3.

(1 točka)

4. Tinček stoji na eni nogi. V tleh pod njegovim stopalom je tlak za 25 kPa večji od normalnega zračnega tlaka. Za koliko je tlak pod njegovimi stopali večji od normalnega zračnega tlaka, kadar stoji na obeh nogah? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A 12,5 kPa.

B 25 kPa.

C 50 kPa.

D 100 kPa.

(1 točka)

5. Alenka zlaga knjige na knjižno polico in pri tem opravi v 30 sekundah $150\ \mathrm{J}$ dela. Jure ji pomaga in opravi v 2 minutah $0{,}6\ \mathrm{kJ}$ dela. S kakšno močjo dela Jure? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Jure dela z manjšo močjo kot Alenka.

B Jure dela z enako močjo kot Alenka.

C Jure dela z večjo močjo kot Alenka.

D Iz podatkov zgoraj se na vprašanje ne da odgovoriti.

(1 točka)

6. Lonec s hladno vodo postavimo na vročo ploščo štedilnika. Kaj se dogaja z vodo v naslednjih minutah? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Večata se notranja energija in temperatura vode.

B Veča se temperatura vode, notranja energija vode se ne spreminja.

C Manjša se notranja energija vode, temperatura vode se ne spreminja.

D Manjša se temperatura vode, notranja energija vode se veča.

(1 točka)

7. Kaj od naštetega ni enostavno orodje? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Vzvod.

B Klanec.

C Pritrjeni škripec.

D Vzmetna tehtnica.

(1 točka)

8. Anžeta je na smučišču zanimala hitrost sedežnice. Izmeril je, da na sedežnici potrebuje $25\ \mathrm{s}$, da se premakne med dvema stebroma, ki sta $75\ \mathrm{m}$ narazen. S kolikšno hitrostjo se premikajo sedeži sedežnice?

Odgovor: _____

(1 točka)

9. V koordinatnem sistemu na sliki spodaj sta s črkama A in B označena grafa za gibanje avtomobilčkov A in B.

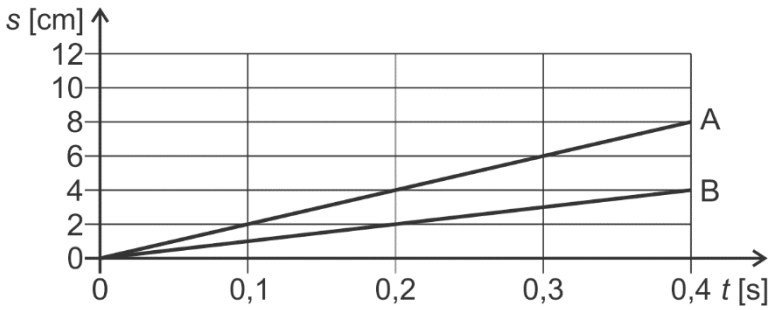

Kateri avtomobilček je hitrejši? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Avtomobilček A.

B Avtomobilček B.

C Oba avtomobilčka sta enako hitra.

D Z grafa se ne da določiti, kateri avtomobilček je hitrejši.

(1 točka)

10. Kaj je svetlobno leto? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A To je razdalja od Sonca do Zemlje.

B To je čas trajanja poletja na Zemlji.

C To je čas, v katerem Zemlja obkroži Sonce.

D To je razdalja, ki jo svetloba prepotuje v enem letu.

(1 točka)

11. Kaj je galaksija? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Ime ozvezdja na severnem nebu.

B Našemu Soncu najbližja zvezda.

C Drugo ime za naše osončje.

D Velika skupina zvezd.

(1 točka)

12. a) Katero izmed naštetih teles je svetilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Odprta knjiga.

B Polna Luna.

C Prižgana sveča.

D Stensko ogledalo.

(1 točka)

12. b) Katero izmed teles je oddajnik zvoka (zvočilo)? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Antena.

B Boben.

C Mikrofon.

D Uho.

(1 točka)

13. Puščice prikazujejo smer sončnih žarkov. V točki N na desni jadrnici je zrcalo.

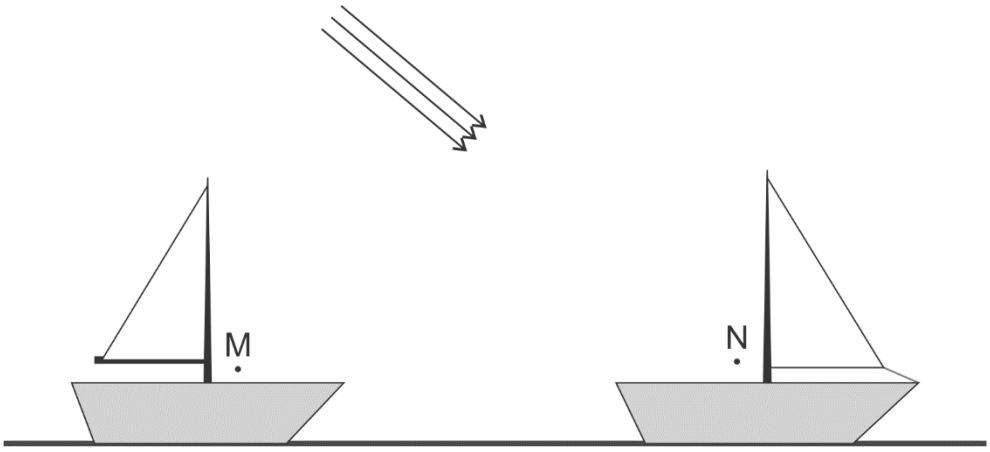

13. a) Med spodaj narisanimi zrcali izberi tisto, ki je nagnjeno tako, da bo v točki N sončno svetlobo odbilo v točko M na levi jadrnici. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

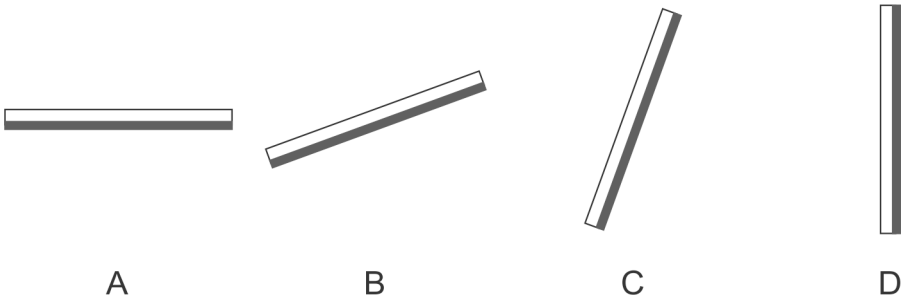

(1 točka)

13. b) Na vodni gladini na sliki zgoraj označi točko, kjer je senca vrha jambora leve jadrnice.

(1 točka)

14. Voziček je z vzmetjo pripet na zid. S silomerom, ki lahko meri sile do $6\ \mathrm{N}$, povlečemo voziček, kot kaže slika. Voziček miruje.

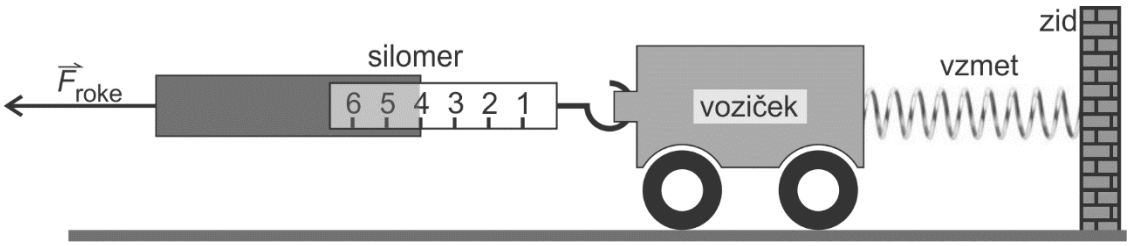

14. a) Katera od naštetih sil deluje na voziček? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Sila roke.

B Sila teže.

C Sila trenja.

D Sila zidu.

(1 točka)

14. b) S kolikšno silo deluje silomer na voziček?

Odgovor: _____

(1 točka)

14. c) S kolikšno silo deluje vzmet na voziček?

Odgovor: _____

(1 točka)

14. d) V zgornjem primeru je raztezek vzmeti $4\ \mathrm{cm}$. Za koliko se poveča raztezek, če se sila roke poveča za $2\ \mathrm{N}$?

Odgovor: _____

(1 točka)

15. Histogram prikazuje gostote različnih snovi.

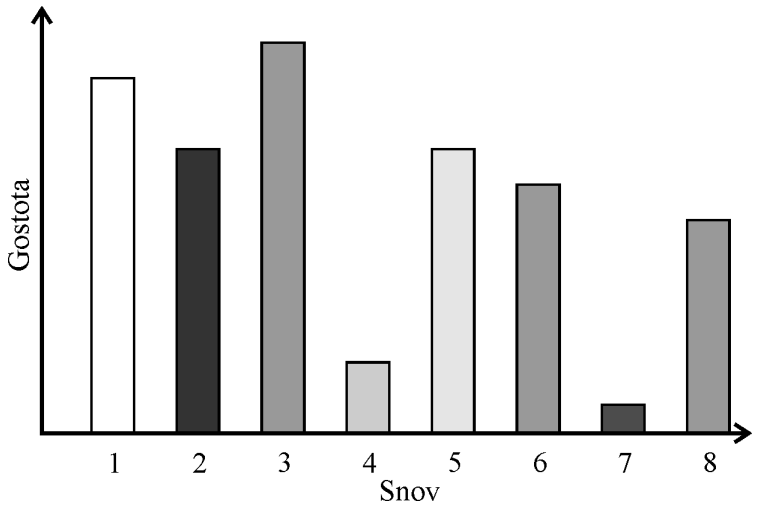

15. a) Snov številka 6 je voda. Katera od navedenih snovi plava na vodi? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Snov številka 1.

B Snov številka 3.

C Snov številka 5.

D Snov številka 8.

(1 točka)

15. b) Kateri dve snovi imata enaki gostoti? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Snovi številka 2 in 5.

B Snovi številka 2 in 6.

C Snovi številka 4 in 7.

D Snovi številka 5 in 6.

(1 točka)

15. c) Poznamo uporabne snovi, ki imajo majhno gostoto in zdržijo velike obremenitve. Česa od navedenega spodaj ni primerno izdelovati iz teh snovi? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Avtomobilskih delov.

B Ogrodij gorskih koles.

C Sider za ladje.

D Vodnih reševalnih jopičev.

(1 točka)

16. Štirje avtomobili so vozili s hitrostjo $60\,\frac{\text{km}}{\text{h}}$. Vozniki so hkrati pritisnili na zavoro. Vsak voznik je zaviral, dokler se njegov avtomobil ni ustavil. V preglednici so zapisane izmerjene hitrosti za prvih pet sekund zaviranja.

	Hitrost avtomobilov $\left[\frac{\text{km}}{\text{h}}\right]$			
Čas [s]	Avtomobil 1	Avtomobil 2	Avtomobil 3	Avtomobil 4
0,0	60	60	60	60
1,0	56	50	52	54
2,0	52	40	44	48
3,0	48	30	36	42
4,0	44	20	28	36
5,0	40	10	20	30

16. a) Kateri avtomobil se je prvi ustavil? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Avtomobil 1.

B Avtomobil 2.

C Avtomobil 3.

D Avtomobil 4.

(1 točka)

16. b) Za avtomobil, ki se je prvi ustavil, nariši graf hitrosti v odvisnosti od časa.

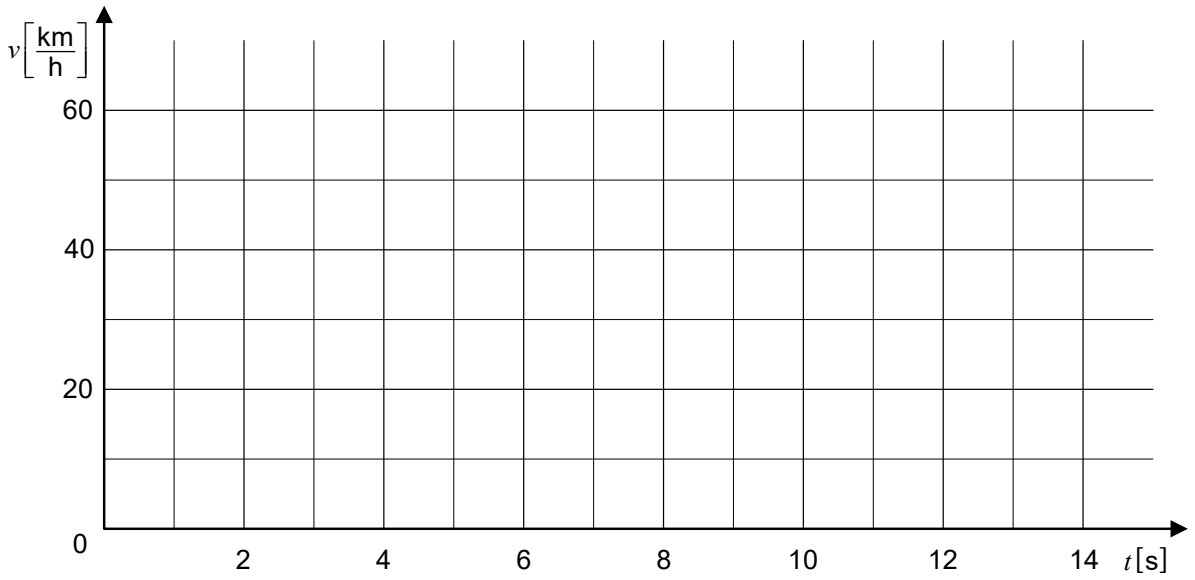

(1 točka)

16. c) Koliko časa od začetka zaviranja je potreboval avtomobil 4, da se je ustavil?

Odgovor: _____

(1 točka)

16. d) Primerjaj čas ustavljanja avtomobilov 1 in 3. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Avtomobil 1 je za ustavljanje potreboval dvakrat manj časa kot avtomobil 3.

B Avtomobil 1 je za ustavljanje potreboval enako časa kot avtomobil 3.

C Avtomobil 1 je za ustavljanje potreboval dvakrat več časa kot avtomobil 3.

D Avtomobil 1 je za ustavljanje potreboval štirikrat več časa kot avtomobil 3.

(1 točka)

17. S 3 metre visoke okenske police je na tla padlo korito z rožami z maso 5 kg.

17. a) Za koliko se je koritu z rožami spremenila potencialna energija?

Odgovor: _____

(1 točka)

17. b) Katera energija se je koritu med padanjem večala?

Odgovor: _____

(1 točka)

18. Termometer kaže opoldansko temperaturo zraka.

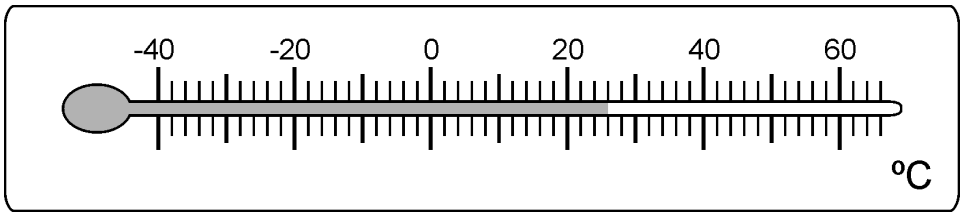

18. a) Kolikšna je opoldanska temperatura zraka?

Odgovor: _____

(1 točka)

18. b) Kolikšna je bila jutranja temperatura zraka, če se je od jutra do poldneva segrelo za 15 °C?

Odgovor: _____

(1 točka)

19. V električni krog zaporedno vežemo štiri enake upornike in vir enosmerne napetosti z napetostjo $16\ \mathrm{V}$. Upor vsakega upornika je $10\ \Omega$.

19. a) Nariši shemo električnega kroga.

(1 točka)

19. b) Kolikšna je napetost na drugem uporniku?

Odgovor: _____

(1 točka)

19. c) Zapiši Ohmov zakon.

Odgovor: _____

(1 točka)

20. V električni krog vežemo tri enake žarnice, kot kaže slika. Skozi vir teče električni tok 120 mA.

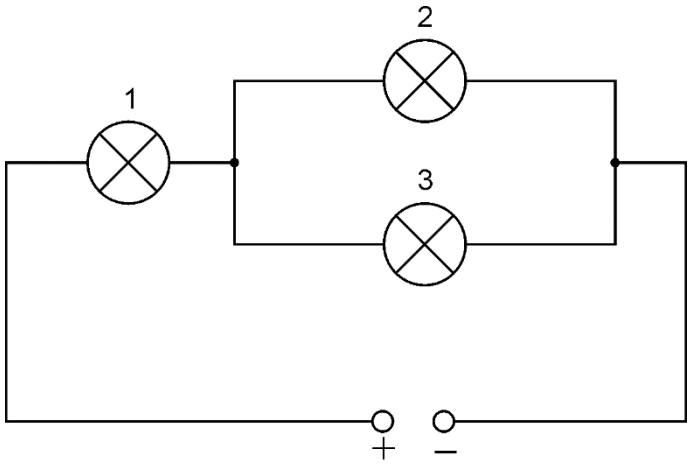

20. a) Kolikšen tok teče skozi žarnico 3?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. b) Katera izmed treh žarnic najbolj sveti?

Odgovor: _____

(1 točka)

20. c) Kako se spremeni električni tok skozi vir, če v električni krog k vzporedno vezanima žarnicama vežemo vzporedno še eno enako žarnico? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Električni tok skozi vir se zmanjša.

B Električni tok skozi vir se ne spremeni.

C Električni tok skozi vir se poveča.

D Iz danih podatkov na to vprašanje ni mogoče odgovoriti.

(1 točka)

4.2.8 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz domovinske in državljanske kulture in etike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.8.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred

Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.8.1.2: Porazdelitev dosežkov pri domovinski in državljanski kulturi in etiki po regijah, 9. razred

Preglednica 4.2.8.1.3: Specifikacijska tabela, domovinska in državljanska kultura in etika, 9. razred

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz domovinske in državljanske kulture in etike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča nacionalnega preverjanja znanja pri predmetu Domovinska in državljanska kultura in etika je preverjanje znanja vseh vsebinskih sklopov, standardov znanja in ciljev učnega načrta predmeta. Naloge so zasnovane tako, da preverjamo znanje s prepletanjem vsebin, pri čemer naj bi učenec pri reševanju izkazoval veščine, kot so državljanska pismenost, kritično mišljenje in dejavno vključevanje v družbeno življenje. S preizkusom znanja preverjamo temeljno družboslovno znanje in sposobnost zrele etične presoje. Pri tem so osrednje tematike človekove pravice in delovanje demokracije (posameznik in življenje v skupnosti, aktivno državljanstvo, etika in družbeno življenje v evropski in svetovni skupnosti, okoljska problematika itd.). Naloge so oblikovane tako, da vire črpajo iz realnih in aktualnih življenjskih situacij (mediji, javne razprave, strokovna in druga relevantna literatura itd.). Ker se predmet izvaja tako v 7. kot 8. razredu osnovne šole, naloge zajemajo vse vsebinske sklope, nekatere vsebine pa se med seboj tudi medpredmetno prepletajo in nadgrajujejo v 9. razredu.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.8.1.1: Osnovni statistični podatki

Število kandidatov	3.849
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	25,51
Povprečno število odstotnih točk	51,01
Standardni odklon odstotnih točk	17,11
Indeks težavnosti	0,51
Indeks zanesljivosti	0,88

Nacionalno preverjanje znanja je opravljalo 3.849 učencev. V povprečju so dosegli 25,51 točke (51,01 %). Nihče ni dosegel najvišjega možnega števila točk; najboljši dosežek je bil 48 točk (96 % vseh točk), ki so ga dosegli trije učenci (0,08 %), 19 učencev je doseglo 45 točk (90 %) ali več. Večina učencev (1.995 oz. 51,83 %) je dosegla od 19 do 32 točk. Šest učencev (0,16 %) ni doseglo nobene točke. Upoštevali smo prelome v frekvenčni porazdelitvi.

Indeks težavnosti znaša 0,51. Frekvenčna porazdelitev je skoraj povsem enakomerno razporejena, s širokim razponom in nihanjem vrha. Vrh je med 19 in 32 točkami (26,27 % in 78,10 %).

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.8.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred

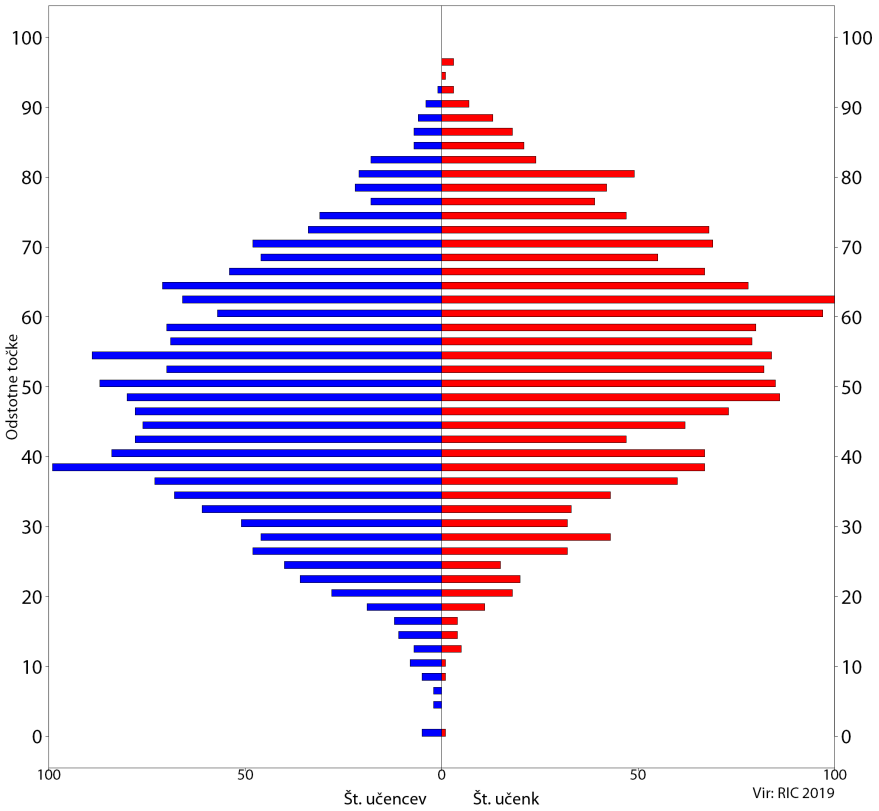

S slike 4.2.8.1.1 lahko razberemo, da so dosežki po spolu neenakomerno porazdeljeni. Povprečni dosežek učenk je višji od povprečnega dosežka učencev. Največji delež učenk ima dosežke med 48 in 50 odstotnimi točkami, medtem ko ima največji delež učencev dosežke med 38 in 54 odstotnimi točkami. Nižje dosežke je doseglo več učencev kot učenk, najvišje dosežke pa so dosegle učenke.

Preglednica 4.2.8.1.2: Porazdelitev dosežkov pri domovinski in državljanski kulturi in etiki po regijah, 9. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	46,99	17,56	231	9
Goriška regija	51,20	16,93	194	7
Primorsko-notranjska regija	51,16	17,99	91	3
Gorenjska regija	48,90	17,32	478	9
Osrednjeslovenska regija	52,29	17,48	969	21
Jugovzhodna Slovenija	53,42	16,31	240	9
Posavska regija	56,38	16,21	159	6
Zasavska regija	47,18	16,14	112	3
Savinjska regija	50,00	17,04	498	14
Koroška regija	51,78	16,21	145	6
Podravska regija	50,05	16,57	536	20
Pomurska regija	53,82	16,26	196	9

Dosežke nad državnim povprečjem (51,01 %) je doseglo šest regij. Standardni odklon je med regijami primerljiv. Najvišje povprečje (56,38 %) so dosegli v Posavski regiji, najnižje (46,99 %) pa v Obalno-Kraški, pri čemer velja upoštevati, da so nekatere regije zastopane z relativno majhnim številom učencev oziroma šol.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk pri domovinski in državljanski kulturi in etiki, 9. razred

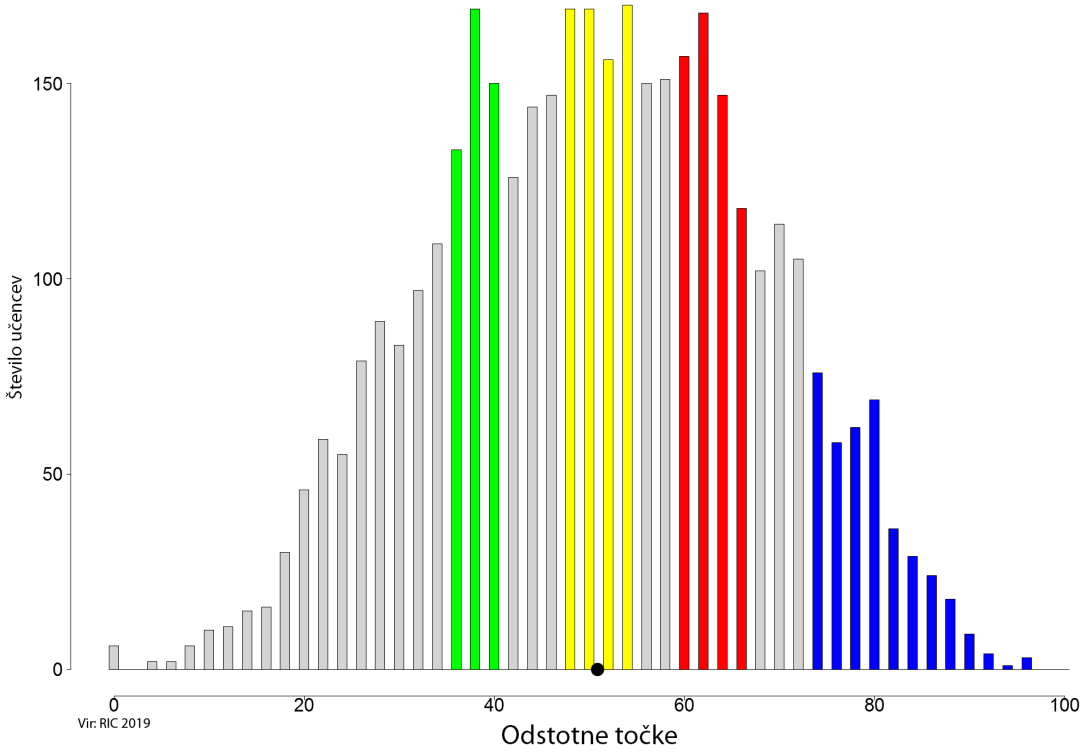

ZELENO OBMOČJE

Naloge: 1. a, 1. c, 2. b, 6. a, 8. a, 12. a, 14. a, 16.1, 16.2

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):

- razumejo vlogo dokumentov, ki dokazujejo osebno identiteto (osebna izkaznica, rojstni list itd.) – poimenujejo uradno listino, s katero izkazujemo osebno identiteto, (naloga 1. a);
- razumejo, da so vloge v skupnosti vezane na odgovornost – načrtujejo preventivne aktivnosti preprečevanja namerne škode v šolskem okolišu (naloga 1. c);
- v analizi situacij prepoznavajo norme in postopke demokratičnega odločanja – načrtujejo postopek demokratičnega odločanja v oddelčni skupnosti (naloga 2. b);
- na primerih spoznavajo stanje človekovih pravic v Sloveniji in v svetu – iz besedila razberejo le eno (od dveh zahtevanih) kršitev človekovih pravic (naloga 6.a.1), iz preglednice pa število kršitev človekovih pravic (naloga 8. a);
- spoznajo postopke, po katerih so izvoljeni nosilci oblasti, – iz grafa razberejo zahtevani podatek (naloga 12. a);
- spoznajo pravico do stavke – navedejo eno od pogostih stavkovnih zahtev (naloga 14. a);
- na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje – vedo, da je večjezičnost v Evropski uniji pomembna vrednota za njeno delovanje (naloga 16.1);
- spoznajo odločanja v EU – poznajo razliko med uradnimi in delovnimi jeziki Evropske unije (naloga 16.2).

Odgovore na naloge zelenega območja so učenci iskali v besedilih, preglednicah in grafih, iz šolskega okolja in deloma v povezavi z znanjem iz drugih predmetov. Učenci znajo in razumejo nekatera temeljna dejstva z različnih vsebinskih področij.
Prevladovali so odgovori v obliki besed in enostavnih besednih zvez oz. so učenci izbrali med več danimi možnostmi.

Zgled:
naloga 14. a
Prva postavka naloge (14. a) sodi v zeleno območje, druga (14. b) pa v modro območje.

RUMENO OBMOČJE

Naloge: 2. a, 3, 4. b, 6. a. 2, 9. a, 10. a, 11. a, 12. b, 13. b, 19. a, 20. a

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):
- v analizi situacij prepoznavajo norme in postopke demokratičnega odločanja – prepoznajo eno pravilo demokratičnega odločanja na volišču (naloga 2. a);
- pridobijo osnovna spoznanja o nastanku Republike Slovenije – med danimi možnostmi prepoznajo plebiscit kot del procesov osamosvajanja Republike Slovenije (naloga 3);
- razumejo pomen državljanstva za posameznika (primer oseb brez državljanstva) in razumejo posebnost otrokovih pravic – razumejo univerzalno pravico otrok do izobraževanja (naloga 4. b);
- na primerih spoznavajo stanje človekovih pravic v Sloveniji in v svetu – iz besedila razberejo dve zahtevani kršitvi človekovih pravic (naloga 6.a.2);
- spoznajo skupne značilnosti velikih svetovnih verstev in razlike med njimi – znajo povezati verstva z njegovim simbolom (naloga 9. a);
- spoznajo razliko med združevanjem državljanov na podlagi skupnih interesov (društva, zveze itd.) in skupnih političnih ciljev – med danimi možnostmi izbere ustrezen način ustanovitve politične stranke (naloga 10. a);
- spoznajo občino in njeno delovanje – poimenujejo temeljno lokalno skupnost v Sloveniji (naloga 11. a);
- razumejo, kako pomembno vlogo imajo mediji v sodobnih družbah – načrtujejo aktivnosti za dvig volilne udeležbe s pomočjo medijev (naloga 12. b);
- spoznavajo politične pravice državljana – v konkretnem primeru prepoznajo peticijo kot obliko državljanske akcije (naloga 13. b);
- na primerih spoznavajo globalizacijo – med danimi možnostmi prepoznajo opis globalizacije (naloga 19. a);
- razvijajo stališča v zvezi z globalizacijskimi vprašanji – navedejo tri različne obnovljive vire energije (naloga 20. a).

Učenci pri reševanju nalog rumenega območja izkazujejo znanje in razumevanje temeljnih pojmov in procesov na področjih demokratičnega odločanja, političnega sistema, človekovih pravic, verstev in državljanstva ter vprašanj sodobnega sveta.
Z izjemo dveh nalog so učenci tvorili odgovore samostojno in na različne načine, brez virov pomoči (brez besedil, slik, grafov ipd.).

Zgled:
naloga 3

RDEČE OBMOČJE

Naloge: 1.b.1, 1.b.2, 6. b, 9. b, 18. a, 18.b.1, 19. b

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):
- prepoznajo svojo pripadnost skupinam in skupnostim. Učenci prepoznajo manjše in večje človeške skupnosti – poimenujejo dve širši skupnosti, katerih člani so, (nalogi 1.b.1 in 1.b.2);
- seznanjajo se z ustanovami, ki skrbijo za varovanje človekovih pravic – navedejo mednarodno organizacijo/institucijo na področju varovanja človekovih pravic (naloga 6. b);
- spoznajo skupne značilnosti velikih svetovnih verstev in razlike med njimi – razlikujejo med monoteizmom in politeizmom (naloga 9. b);
- pridobijo informacije o ciljih in delovanju teh organizacij in razlogih za članstvo v njih – navedejo mednarodno organizacijo/institucijo na področju zagotavljanja varnosti in miru (naloga 18. a);
- na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v Evropski uniji na vsakdanje življenje – navedejo en učinek (od dveh zahtevanih) varnostnih ukrepov na meji (naloga 18.b.1);
- razvijajo stališča v zvezi z globalizacijskimi vprašanji – načrtujejo razreševanje globalnega problema razkoraka med bogatimi in revnimi (naloga 19. b).

Reševanje nalog rdečega območja od učencev v veliki meri zahteva uporabo zahtevnejših miselnih procesov. Učenci pri nalogah izkazujejo uporabo temeljnih pojmov v različnih družbeno-političnih situacijah in razumevanje vzročno-posledičnih povezav.

Zgled:
naloga 18
Tretja postavka naloge (18.b.2) spada v modro območje, ostali dve pa v rdeče območje.

MODRO OBMOČJE

Naloge: 5. a. 1, 5. b, 6. c, 7. b, 7. c, 11. b, 14. b, 15. a, 17. a, 17.b.1, 18.b.2, 20. b

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):
- se seznanijo s členom ustave, ki Republiko Slovenijo opredeli kot socialno državo, – navedejo enega od dveh zahtevanih primerov uresničevanja socialne države (naloga 5.a.1);
- razvijajo stališča in vrednostno usmeritev v zvezi s socialnimi pravicami – poimenujejo socialno ogroženo skupino in načrtujejo obliko pomoči tej skupini (naloga 5. b);
- razvijejo občutljivost za kršitve človekovih pravic in motivacijo za njihovo varovanje – načrtujejo državne ukrepe za preprečevanje sovražnega govora in nestrpnosti (naloga 6. c);
- v Ustavi Republike Slovenije prepoznajo človekove pravice – navedejo pravni akt, ki zagotavlja italijanski in madžarski narodni skupnosti posebne pravice, (naloga 7. b). Razumejo pomen in prednosti, ki jih prinaša zastopanost v Ustavi opredeljenih narodnostnih/etničnih manjšin v Državnem zboru (naloga 7. c);
- spoznajo občino in njeno delovanje – navedejo primer aktivne participacije posameznika pri delovanju lokalne oblasti (naloga 11. b);
- spoznajo pravico do stavke – navedejo enega od poklicev, ki ima z zakonom omejeno pravico do stavke in pojasnijo razlog za omejitev (naloga 14. b);
- pridobijo osnovne informacije o tem, kako država pridobi sredstva za svoje delovanje in za kaj jih porabi, – razložijo, kako sami prispevajo (posredno) sredstva v proračun Republike Slovenije (naloga 15. a);
- na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje – pojasnijo razloge za skupne politike EU (naloga 17. a). Med danimi možnostmi izberejo enega (od dveh) ustreznih področij skupne zakonodaje EU (naloga 17.b.1);
- na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v Evropski uniji na vsakdanje življenje – navedejo dva zahtevana učinka varnostnih ukrepov na meji (naloga 18.b.2);
- spoznavajo aktivnosti in gibanja za rešitev globalnih vprašanj – navedejo način, kako država spodbuja posameznike k uporabi obnovljivih virov energije, (naloga 20. b).

Naloge v modrem območju preverjajo bolj celovito znanje o družbeno-političnih procesih, ki ne izhajajo zgolj iz konkretnih življenjskih izkušenj učencev.
Naloge zahtevajo presojo, abstrakcijo in kritično refleksijo družbenih pojavov na krajevni, državni, evropski in svetovni ravni, ki jih učenci podajajo v obliki kratkega polodprtega odgovora.

Zgled:
naloga 5. b
Druga postavka naloge spada nad modro območje, ostale pa v modro območje.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge: 4. a, 5.a.2, 7. a, 8. b, 9. c, 10. b, 10. c, 13. a, 15. b, 16.3, 17.b.2

Učenci (učni cilj – vsebina naloge):

- razumejo pomen državljanstva za posameznika (primer oseb brez državljanstva) – ne razumejo interesov države, da nekateri posamezniki hitreje pridobijo državljanstvo, (naloga 4. a);
- se seznanijo s členom ustave, ki Republiko Slovenijo opredeli kot socialno državo – ne znajo navesti dveh zahtevanih primerov uresničevanja socialne države (naloga 5.a.2);
- prepoznajo glavna etična načela, vgrajena v opredelitve človekovih pravic – ne znajo navesti etičnih načel, na katerih temeljijo pravice, (naloga 7. a);
- seznanjajo se z ustanovami, ki skrbijo za varovanje človekovih pravic, – ne razumejo vloge Evropskega sodišča za človekove pravice (naloga 8. b);
- spoznajo, da so v Sloveniji verske skupnosti ločene od države. Razumejo pomen simbolov in praznikov države Slovenije – ne znajo v povezavi razložiti ločenosti države od verskih skupnosti ter praznovanja verskih in državnih praznikov (naloga 9. c);
- spoznajo postopke, po katerih so izvoljeni nosilci oblasti, – na konkretnem primeru ne znajo razložiti parlamentarnega praga (naloga 10. b);
- spoznajo razliko med združevanjem državljanov na podlagi skupnih interesov (društva, zveze itd.) in skupnih političnih ciljev – ne znajo pojasniti razlik med cilji interesne skupine in politične stranke (naloga 10. c);
- spoznavajo politične pravice državljana – ne znajo pojasniti koncepta političnih demonstracij (naloga 13. a);
- pridobijo osnovne informacije o tem, kako država pridobi sredstva za svoje delovanje in za kaj jih porabi, – ne poznajo trošarine kot posebne dajatve (naloga 15. b);
- na primerih spoznajo vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje – ne vedo, koliko je uradnih jezikov EU, (naloga 16.3). Med danimi možnostmi ne znajo izbrati obeh ustreznih področij skupne zakonodaje EU (naloga 17.b.2).

V območju nad modrim so naloge, ki preverjajo znanje o izbranih (bolj celovitih) konceptih in obenem preverjajo poznavanje konkretnih dejstev/izrazov.
Od učencev zahtevajo uporabo zahtevnejših miselnih procesov – sintezo, analizo in vrednotenje.

Zgled:
nalogi 10. b in 10. c
Prva postavka naloge spada v rumeno območje, ostali dve pa v območje nad modrim.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.8.1.3: Specifikacijska tabela, domovinska in državljanska kultura in etika, 9. razred

Oznaka naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1. a	1	Posameznik, skupnost, država	razume vlogo dokumentov, ki dokazujejo osebno identiteto (osebna izkaznica, rojstni list itd.);	M	I.	zeleno	0,87	0,22
	1. b	1	Posameznik, skupnost, država	prepozna svojo pripadnost skupinam in skupnostim ter prepozna manjše in večje človeške skupnosti;	M	II.	rdeče	0,6	0,37
		1	Posameznik, skupnost, država	prepozna svojo pripadnost skupinam in skupnostim ter prepozna manjše in večje človeške skupnosti;	M	I.	rdeče	0,53	0,38
	1. c	1	Posameznik, skupnost, država	razume, da so vloge v skupnosti vezane na odgovornost;	S	III.	zeleno	0,77	0,31
2	2. a	1	Posameznik, skupnost, država	v analizi situacij prepoznava norme in postopke demokratičnega odločanja;	S	I.	rumeno	0,7	0,33
	2. b	1	Posameznik, skupnost, država	v analizi situacij prepoznava norme in postopke demokratičnega odločanja;	S	III.	zeleno	0,79	0,32
3	3	1	Skupnost državljanov Republike Slovenije	pridobi osnovna spoznanja o nastanku Republike Slovenije;	M	I.	rumeno	0,63	0,37
4	4. a	1	Skupnost državljanov Republike Slovenije	razume pomen državljanstva za posameznika (primer oseb brez državljanstva);	S	II.	nad modrim	0,16	0,3
	4. b	1	Skupnost državljanov Republike Slovenije; Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	razume pomen državljanstva za posameznika (primer oseb brez državljanstva) in posebnost otrokovih pravic;	S	III.	rumeno	0,64	0,31
5	5. a	1	Demokracija od blizu	se seznani s členom ustave, ki Republiko Slovenijo opredeli kot socialno državo;	M	II.	modro	0,3	0,39
		1	Demokracija od blizu	se seznani s členom ustave, ki Republiko Slovenijo opredeli kot socialno državo;	M	II.	nad modrim	0,22	0,37
	5. b	1	Skupnost državljanov Republike Slovenije	razvija stališča in vrednostno usmeritev v zvezi s socialnimi pravicami;	M	III.	modro	0,43	0,48
6	6. a	1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	na primerih spoznava stanje človekovih pravic v Sloveniji in v svetu;	M	II.	zeleno	0,78	0,36
		1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	na primerih spoznava stanje človekovih pravic v Sloveniji in v svetu;	M	II.	rumeno	0,72	0,41
	6. b	1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	seznanja se z ustanovami, ki skrbijo za varovanje človekovih pravic;	M	I.	rdeče	0,52	0,42
	6. c	1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	razvije občutljivost za kršitve človekovih pravic in motivacijo za njihovo varovanje;	S	III.	modro	0,3	0,42

Oznaka naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
7	7. a	1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	prepozna glavna etična načela, vgrajena v opredelitve človekovih pravic;	S	II.	nad modrim	0,22	0,2
	7. b	1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	v Ustavi Republike Slovenije prepozna človekove pravice;	S	I.	modro	0,29	0,43
	7. c	1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	v Ustavi Republike Slovenije prepozna človekove pravice.	S	III.	modro	0,31	0,39
8	8. a	1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	na primerih spoznava stanje človekovih pravic v Sloveniji in v svetu;	M	II.	zeleno	0,94	0,2
	8. b	1	Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah	seznanja se z ustanovami, ki skrbijo za varovanje človekovih pravic;	M	III.	nad modrim	0,23	0,35
9	9. a	1	Verovanja, verstva in država	spozna skupne značilnosti velikih svetovnih verstev in razlike med njimi;	M	I.	rumeno	0,69	0,26
	9. b	1	Verovanja, verstva in država	spozna skupne značilnosti velikih svetovnih verstev in razlike med njimi;	M	III.	rdeče	0,46	0,52
	9. c	1	Verovanja, verstva in država	spozna, da so v Sloveniji verske skupnosti ločene od države. Razume pomen simbolov in praznikov države Slovenije;	M	III.	nad modrim	0,13	0,35
10	10. a	1	Demokracija od blizu	spozna razliko med združevanjem državljanov na podlagi skupnih interesov (društva, zveze itd.) in skupnih političnih ciljev;	S	I.	rumeno	0,74	0,34
	10. b	1	Demokracija od blizu	spozna postopke, po katerih so izvoljeni nosilci oblasti;	S	II.	nad modrim	0,37	0,2
	10. c	1	Demokracija od blizu	spozna razliko med združevanjem državljanov na podlagi skupnih interesov (društva, zveze itd.) in skupnih političnih ciljev;	S	III.	nad modrim	0,17	0,4
11	11. a	1	Demokracija od blizu	spozna občino in njeno delovanje;	M	I.	rumeno	0,69	0,4
	11. b	1	Demokracija od blizu	spozna občino in njeno delovanje;	M	II.	modro	0,34	0,48
12	12. a	1	Demokracija od blizu	spozna postopke, po katerih so izvoljeni nosilci oblasti;	M	II.	zeleno	0,93	0,25
	12. b	1	Demokracija od blizu	razume, kako pomembno vlogo imajo mediji v sodobnih družbah;	M	III.	rumeno	0,64	0,48
13	13. a	1	Demokracija od blizu	spoznava politične pravice državljana;	M	I.	nad modrim	0,17	0,42
	13. b	1	Demokracija od blizu	spoznava politične pravice državljana;	S	II.	rumeno	0,7	0,31
14	14. a	1	Finance, delo in gospodarstvo	spozna pravico do stavke;	M	I.	zeleno	0,88	0,34
	14. b	1	Finance, delo in gospodarstvo	spoznajo pravico do stavke;	M	II.	modro	0,28	0,37
15	15. a	1	Finance, delo in gospodarstvo	pridobi osnovne informacije o tem, kako država pridobi sredstva za svoje delovanje in za kaj jih porabi;	M	II.	modro	0,46	0,34
	15. b	1	Finance, delo in gospodarstvo	pridobi osnovne informacije o tem, kako država pridobi sredstva za svoje delovanje in za kaj jih porabi;	M	I.	nad modrim	0,39	0,21
16		1	Slovenija, Evropska unija, svet	na primerih spozna vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje;	M	II.	zeleno	0,85	0,13
		1	Slovenija, Evropska unija, svet	spozna odločanja v EU;	M	I.	zeleno	0,8	0,21
		1	Slovenija, Evropska unija, svet	na primerih spozna vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje;	M	I.	nad modrim	0,44	0

Oznaka naloge		Točke	Vsebine	Cilji – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
17	17. a	1	Slovenija, Evropska unija, svet	na primerih spozna vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje;	M	III.	modro	0,27	0,39
	17. b	1	Slovenija, Evropska unija, svet	na primerih spozna vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje;	M	II.	modro	0,46	0,19
		1	Slovenija, Evropska unija, svet	na primerih spozna vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje.	M	II.	nad modrim	0,12	0,07
18	18. a	1	Slovenija, Evropska unija, svet	pridobi informacije o ciljih in delovanju teh organizacij in razlogih za članstvo v njih;	M	I.	rdeče	0,51	0,44
	18. b	1	Slovenija, Evropska unija, svet	na primerih spozna vpliv članstva Slovenije v Evropski uniji na vsakdanje življenje;	M	III.	rdeče	0,44	0,5
		1	Slovenija, Evropska unija, svet	na primerih spozna vpliv članstva Slovenije v Evropski uniji na vsakdanje življenje;	M	III.	modro	0,32	0,45
19	19. a	1	Svetovna skupnost	na primerih spoznava globalizacijo;	M	I.	rumeno	0,67	0,38
	19. b	1	Svetovna skupnost	razvija stališča v zvezi z globalizacijskimi vprašanji;	M	III.	rdeče	0,56	0,39
20	20. a	1	Svetovna skupnost	razvija stališča v zvezi z globalizacijskimi vprašanji;		I.	rumeno	0,67	0,41
	20. b	1	Svetovna skupnost	spoznava aktivnosti in gibanja za rešitev globalnih vprašanj.		II.	modro	0,4	0,41

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebine/Cilji – učenec: zapisana vsebina/cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, S – standard; povzeto po *Učnem načrtu*
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje
Območje: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz domovinske in državljanske kulture in etika*
.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski preglednici

Analiza dosežkov po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Naloge v preizkusu znanja pokrivajo vseh osem vsebinskih sklopov učnega načrta (*Učni načrt Državljanska in domovinska vzgoja ter etika*, 2011) in logično sledijo opredeljenim učnim ciljem vsebinskih sklopov od 7. do konca 8. razreda.

Glede na posamezne vsebinske sklope oziroma vsebinska področja je bil po pričakovanjih najbolje rešen vsebinski sklop *Posameznik, skupnost, država* (71 % učencev je pravilno rešilo naloge tega vsebinskega sklopa), sledi *Svetovna skupnost* (58 %), *Demokracija od blizu* (53 %), *Finance, delo, gospodarstvo* (50 %), *Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah* (48 %), *Slovenija, EU, svet* (47 %), najslabše pa je bil rešen sklop *Skupnost državljanov Slovenije* (40 %). Med vsemi nalogami je bila najbolje rešena naloga 8.a, ki jo je pravilno rešilo 3.622 učencev (94 %), medtem ko je bila najslabše rešena naloga 17.b.2, ki jo je rešilo 456 učencev (12 %).

Vsebinsko področje ***Posameznik, skupnost, država*** je obsegalo pet nalog s skupnim možnim številom 6 točk. V tem sklopu so bile najbolje rešene naloge 1.a, 2.b in 1.c. Najbolje rešena naloga, ki jo je pravilno rešilo 87 % učencev, je naloga 1.a, ki je od učencev zahtevala zapis uradne listine, s katero posameznik izkazuje svojo osebno identiteto. Gre za nalogo prve taksonomske stopnje, učni cilj pa pokriva tudi minimalni standard znanja. Prav tako dobro rešeni nalogi znotraj tega vsebinskega sklopa sta nalogi 2.b in 1.c, prvo je pravilno rešilo 79 in slednjo 77 % učencev. Gre za nalogi tretje taksonomske stopnje, ki od učencev na podlagi opisane situacije oziroma primera zahtevata načrtovanje in podajanje predloga. Uspešnost reševanja obeh nalog gre pripisati dejstvu, da sta nalogi izhajali iz vsakodnevnih izkušenj učencev in neposrednega šolskega okolja (npr. odločanje v šolski skupnosti, nasilno vedenje vrstnikov ipd.). Vse tri najbolje rešene naloge znotraj tega področja so od učencev zahtevale zapis kratkega odgovora (zaprtega ali polodprtega).

Najslabše rešeni nalogi znotraj prvega vsebinskega področja sta bili nalogi 1.b.1 in 1.b.2, ki sta od učencev zahtevali zapis dveh širših skupnosti, katerima tudi sami pripadajo. Po en primer je pravilno zapisalo 60 % učencev, oba 53 %. Ugotavljamo, da so se pri učencih pojavile težave pri ustreznem zapisu glagolske oblike, saj je naloga zahtevala navedbo skupnosti in ne učenčeve vloge v njej.

Vsebinsko področje ***Skupnost državljanov Republike Slovenije*** je zajelo pet nalog s skupnim možnim številom 6 točk. Najbolje rešeni nalogi znotraj tega področja sta bili nalogi 3 in 4.b. Naloga 4.b, ki jo je pravilno rešilo 64 % učencev, je zasnovana na tretji taksonomski stopnji in je od učencev zahtevala razumevanje tako pomena državljanstva za posameznika kot specifično oziroma posebno varstvo otrokovih pravic. Naloga 3 je bila naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom – naloga obkroževanja, prve taksonomske stopnje in minimalnega standarda znanja. Delež učencev, ki so nalogo pravilno rešili, je 63 %. Znanje o osamosvojitvi Republike Slovenije je povezano s pridobivanjem in povezovanjem znanja pri drugih predmetih tudi v zadnjem razredu osnovne šole (npr. zgodovina, geografija, slovenščina).

Najslabše rešene naloge tega vsebinskega področja so bile naloge 4.a, 5.a.1 in 5.a.2. Naloga 4.a, ki jo je pravilno rešilo zgolj 16 % učencev, je bila naloga druge taksonomske stopnje in je zahtevala zapis kratkega zaprtega odgovora. Pri učencih je naloga preverjala širše razumevanje pravnega koncepta državljanstva, natančneje, izredne naturalizacije (zakaj je Republiki Sloveniji v interesu, da nekateri tujci hitreje pridobijo slovensko državljanstvo). Učenci, ki so nalogo uspešno reševali, so izkazali razumevanje in navajali aktualne primere predvsem s področja športa. Naloga 5.a, ki je prav tako druge taksonomske stopnje, je od učencev zahtevala zapis kratkega polodprtega odgovora. Glede na to, da cilj učnega načrta vključuje poudarek na členu *Ustave Republike Slovenije*, ki opredeljuje socialno državo, podpira tudi minimalni standard znanja, komisija ni pričakovala nizkega odstotka pravilnih odgovorov. Naloga je od učencev namreč zahtevala zapis dveh primerov, kako se v Republiki Sloveniji uresničujejo načela socialne države. Po en pravilen primer je zapisalo 30 % učencev, oba zahtevana pa zgolj 22 %.

Slabše rešena je bila tudi naloga 5.b (tretja taksonomska stopnja, minimalni standard znanja), na katero je pravilno odgovorilo 43 % učencev. Komisija pripisuje slabše reševanje omenjene naloge dejstvu, da so morali učenci za pridobitev točke zapisati dvoje: poimenovati socialno ogroženo skupino in navesti obliko pomoči (kako bi učenec sam pomagal tej skupini).

Vsebinsko področje ***Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah*** je vključevalo osem nalog s skupnim seštevkom 9 možnih točk. Najbolje rešena naloga je bila naloga 8.a, ki jo je pravilno rešilo 94 % učencev. Naloga, ki je zaradi branja preglednice druge taksonomske stopnje, je od učencev zahtevala spretnost branja podatkov in zapis oziroma izpis odgovora in tako ni zahtevala osnovnega ali specifičnega znanja predmeta. Med bolje rešenimi nalogami znotraj tega področja je naloga 6.a, ki je zasnovana na drugi taksonomski stopnji z minimalnim standardom znanja in jo je pravilno rešilo preko 70 % učencev, je od učencev zahtevala zapis kratkega zaprtega odgovora. Učenci so morali iz besedila razbrati dve človekovi pravici, ki sta bili posameznikom v nalogi dodanemu besedilu kršeni (78 % učencev je zapisalo eno človekovo pravico, 72 % pa dve).

Presenetljivo je, da je na nalogo 6.b (prva taksonomska stopnja, minimalni standard znanja), ki je zahtevala zapis mednarodne institucije oziroma organizacije, delujoče na področju varovanja človekovih pravic in svoboščin, pravilno odgovorila polovica učencev (52 %). Vsebine in cilji, ki se navezujejo na človekove in otrokove pravice, institucije za njihovo varovanje, so v učnih načrtih zastopane vertikalno in se z njimi učenci seznanijo že v nižjih razredih osnovne šole.

Znotraj vsebinskega področja ***Slovenija je utemeljena na človekovih pravicah*** so bile najslabše rešene naloge 7.a (pravilno jo je rešilo 22 % učencev), 8.b (23 %), 7.b (29 %), 6.c (30 %) in 7.c (31 %). Vse naloge so od učencev zahtevale zapis kratkega (zaprtega ali polodprtega) odgovora. Naloga 7. b, ki je bila zasnovana na prvi taksonomski stopnji, je od učencev zahteva poznavanje *Ustave Republike Slovenije*, natančneje, poznavanje varovanja človekovih pravic, zapisanih v njej, specifično nanašajoč se na zagotavljanje varovanja pravic italijanske in madžarske narodne skupnosti. Naloga 7.a, zasnovana na drugi taksonomski stopnji, je od učencev zahtevala razumevanje in abstrahiranje prebranega člena *Ustave Republike Slovenije*. Izjemno nizek odstotek pravilnih odgovorov (22 %) govori o nepoznavanju koncepta načela, oziroma etičnega načela. Učenci so namreč pogosto navajali pravice, za katerimi pa se nahajajo splošna etična načela. Naloge 6.c, 7.c in 8.b so naloge tretje taksonomske stopnje in zahtevajo širše razumevanje sodobnega sveta, delovanja in možnih ukrepov države, vloge in nalog mednarodnih institucij (Evropsko sodišče za človekove pravice) in sintetiziranje ter apliciranje *Ustave Republike Slovenije* na konkretno družbeno življenje.

Vsebinsko področje ***Verovanja, verstva, država*** je vključevalo tri naloge, vse so pokrivale minimalni standard znanja. Naloga 9.a je zasnovana na prvi taksonomski stopnji, medtem ko sta ostali dve na tretji. Po pričakovanju komisije, je bila najbolje rešena naloga 9.a, uspešno jo je rešilo 69 % učencev. Učenci so morali prepoznati in povezati ustrezen verski simbol s podanim svetovnim verstvom.

Najslabše rešena naloga v tem vsebinskem sklopu je bila naloga 9.c, ki je hkrati tudi druga najslabše rešena naloga v preizkusu. Pravilno jo je rešilo 13 % učencev. Četudi naloga pokriva minimalna standarda znanja, je od učencev zahtevala zmožnost celovitega mišljenja, razumevanja, povezovanja, primerjanja in opredelitve dveh ravni, dejstev: ločenosti države od cerkve in prepoznavanje pomena praznikov ter krščanske tradicije. Komisija je sicer predvidela boljši rezultat pri nalogi 9.b, ki je od učencev zahtevala razlago ene od razlik med monoteizmom in politeizmom. To nalogo je pravilno rešilo le 46 % učencev.

V vsebinskem sklopu oziroma področju ***Demokracija od blizu***, ki je zajel devet nalog z 9 možnimi točkami, so bile najbolje rešene naloge 12.a, 10.a, 11.a in 12.b, 13.b. Naloga 12.a, ki jo je pravilno rešilo 93 % učencev, je podobno kot naloga 8.a (obe nalogi sta v preizkusu tudi najbolje rešeni), zahtevala branje in razumevanje grafa ter zapis/izpis odgovora iz njega. Nalogi prve taksonomske stopnje sta nalogi 10.a (naloga obkroževanja – izbirni tip z enim možnim odgovorom, pravilno jo je rešilo 74 % učencev) in 11.a (kratek zaprti odgovor, pravilno jo je rešilo 64 % učencev). Naloga druge taksonomske stopnje je naloga 13.b (izbirni tip z enim pravilnim odgovorom, minimalni standard znanja, pravilno jo je rešilo 17 % učencev).

Naloga 13.a je vključno z nalogo 10.c (tretja taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 17 % učencev) najslabše rešena naloga znotraj tega vsebinskega področja. Gre za poznavanje pojma političnih demonstracij, medtem ko je naloga 10.c zahtevala pojasnilo razlike med osnovnim ciljem interesne skupine in politične stranke. Nizek odstotek pravilnih odgovorov predpostavlja pomanjkljivo politično pismenost učencev, res pa je, da sta bili nalogi 10.a in 13.b, ki se prav tako povezujeta z znanjem s področja politične pismenosti učencev, dobro rešeni (pravilno jo je rešilo 74 % oziroma 70 % učencev). Na podlagi tega lahko sklepamo, da na uspešnost reševanja nalog vpliva tip naloge, saj sta nalogi 10.a in 13.b zasnovani na način obkroževanja, kjer so učenci izbrali eno možnost, medtem ko sta preostali dve najslabše rešeni nalogi od učencev zahtevali samostojen zapis odgovora. Podobno kot nalogi 10.c in 13.a, je slabše rešena tudi naloga na drugi taksonomski stopnji (11.b), ki jo je pravilno rešilo 34 % učencev. Naloga je od učencev zahtevala zapis ene od možnosti, kako lahko posamezniki uresničujejo pravico do sodelovanja pri vprašanjih lokalne oblasti. Enak delež uspešnosti reševanja (34 %) je bil tudi pri nalogi 10.b. Pri tej nalogi se je izkazala površnost branja navodila, saj je naloga od učenca zahtevala zapis dvojega: zapis, da stranka bo oziroma ne bo zastopana v Državnem zboru ter pojasnilo oziroma poznavanje parlamentarnega praga.

Pod vsebinskim sklopom ***Finance, delo, gospodarstvo*** so zajete štiri naloge s skupnim številom 4 možnih točk. Najbolje rešena naloga je naloga 14.a (pravilno jo je rešilo 88 % učencev). Naloga prve taksonomske stopnje je zahteva poznavanje in zapis ene od zahtev stavkajočih delavcev.

Najslabše rešena je bila naloga druge taksonomske stopnje, 14.b, katero je pravilno rešilo 28 % učencev. Naloga je od učencev zahtevala širše znanje in razumevanje ter konkreten zapis poklica, pri katerem obstajajo zakonske omejitve stavke. Učenec je moral navesti oboje: poklic in razložiti, zakaj omejitev velja.

Naloga 15.a, ki je naloga druge taksonomske stopnje in jo je pravilno rešilo 46 % učencev, je od njih zahtevala razumevanje in zapis kratkega zaprtega odgovora, navedbo, kako učenec sam prispeva v državni proračun. Naloga 15.b, ki jo je pravilno rešilo 39 % učencev, je naloga prve taksonomske stopnje; učenci so morali zapisati vrsto davka na porabo, ki obdavčuje bencin, tobačne izdelke in alkohol. Gre za poznavanje termina, učenci so imeli podporo v grafu.

Vsebinski sklop ***Slovenija, Evropska unija, svet*** je zajel devet nalog in prav toliko možnih točk. Med vsemi nalogami sta najbolje rešeni nalogi 16.1 (pravilno obkrožilo 85 % učencev) in 16.2 (80 %). Obe nalogi oziroma trditvi sta del celotne naloge, sestavljene iz treh trditev, alternativnega tipa (drži/ne drži), vezane na poznavanje jezikovnih politik Evropske unije. Slabše rešena je naloga 16.3, na katero je pravilno odgovorilo 44 % učencev. Prvi dve trditvi sta od učencev zahtevali splošno znanje, npr. vrednota EU je večjezičnost in poznavanje delovnih jezikov EU, medtem ko se je tretja trditev nanašala na eksplicitno poznavanje števila uradnih jezikov EU.

Nizek rezultat so učenci dosegli pri nalogah 17.b.1 in 17.b.2, ki je zasledovala cilj učnega načrta – prepoznavo vpliva članstva Republike Slovenije v Evropski uniji na vsakdanje življenje. Učenci so morali izbrati dve področji, ki ne sodita v skupno zakonodajo Evropske unije. En pravilni odgovor je podalo 46 % učencev, oba pa zgolj 12 %.

Prav tako slabo rešena je naloga 17.a (pravilno jo je rešilo 22 % učencev), ki je od učencev zahtevala zapis razlage, zakaj imajo države EU na nekaterih področjih skupno politiko. Vse tri naloge kažejo, da cilj učnega načrta, ki opredeljuje poznavanje vpliva članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje, ni dovolj uresničen, utrjen oziroma poglobljen. Razlog lahko najdemo v zoženem obsegu ur, namenjenih temu sklopu, zaradi česar obravnava vsebin EU ostaja na površinski ravni. Tudi naloga 18.b je zasledovala cilj vpliv članstva Slovenije v EU na vsakdanje življenje. V njej so učenci morali navesti dva učinka varnostnih ukrepov nekaterih evropskih držav na življenje ljudi ob meji. Po en učinek je navedlo 44 % učencev, oba 32 % učencev, kar je pričakovan dosežek.

Vsebinsko področje ***Svetovna skupnost*** vsebuje štiri naloge in prav tolikšno število možnih točk. V tem sklopu sta najbolje rešeni nalogi 19.a in 20.a, obe je pravilno rešilo 67 % učencev. Učenci morajo poznati opis, ki ga opredeljuje koncept globalizacije (19.a, prva taksonomska stopnja, tip obkroževanja z enim pravilnim odgovorom), druga naloga je od učencev zahtevala navedbo treh obnovljivih virov energije. Slabše rešena je naloga 20.b, ki je od učencev zahteva razmislek o ukrepih države pri spodbujanju uporabe obnovljivih virov energije. Podobno zahtevna naloga je bila naloga 19.b (tretja taksonomska stopnja, pravilno je odgovorilo 56 % učencev), kjer je moral učenec zavzeti holističen pogled na razreševanje globalnih problemov človeštva in podati svoj predlog. Komisija ocenjuje, da nalogi 19.b in 20.b glede na zahtevnost nista bili slabo rešeni.

Analiza dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Naloge v preizkusu znanja v uravnoteženem deležu vključujejo vse tri taksonomske stopnje. S 17 točkami so preverjale znanje in miselne procese prve taksonomske stopnje, z 18 točkami druge in s 15 točkami tretje taksonomske stopnje. Po pričakovanjih so učenci najbolje reševali naloge prve taksonomske stopnje (60 % učencev je pravilno rešilo naloge), nato druge (49 %) in tretje (43 %).

Znotraj nalog **prve taksonomske stopnje** sta bili najbolje rešeni nalogi 14.a (nalogo je pravilno rešilo 88 % učencev) in 1.a (pravilno jo je rešilo 87 % učencev). V prvem primeru so učenci zapisali eno zahtevo, ki si jo s stavko pogosto prizadevajo doseči delavci, v drugem pa poimenovali uradno listino, s katero izkazujemo osebno identiteto. Obe nalogi sovpadata tudi z minimalnim standardom znanja. Dobro rešena naloga je tudi naloga 16.2 (pravilno jo je rešilo 80 % učencev), ki je od učencev zahtevala poznavanje delovnih jezikov Evropske unije (naloga alternativnega tipa). Kljub temu da so učenci na to nalogo uspešno odgovarjali, pa naloga istega, alternativnega tipa 16.3, ki je od učencev zahtevala konkretno znanje, poznavanje števila uradnih jezikov Evropske unije, ni bila rešena najbolj uspešno. Pravilno jo je rešilo le 44 % učencev.

Najslabše rešene naloge prve taksonomske stopnje so naloge 13.a, 7.b in 16.3. Presenetljivo je, da je zgolj 17 % učencev pravilno odgovorilo na vprašanje, kaj so politične demonstracije (naloga 13.a) oziroma politični protesti. Učni cilj, pri katerem učenci spoznajo politične pravice državljana, podpira tudi minimalni standard znanja.

Komisija ugotavlja, da je poznavanje ključnih vsebin slovenske ustave in poznavanja pravic narodnostnih skupnosti, pomanjkljivo. Toliko bolj, ker se vsebine obravnavajo tudi pri predmetih, kot so slovenščina, zgodovina in geografija. Nalogo 7.b, ki je od učencev zahtevala zapis dokumenta *Ustava Republike Slovenije* – z njo so zagotovljene posebne pravice narodnostnih skupnosti – je pravilno rešilo zgolj 29 % učencev.

Najbolje rešene naloge **druge taksonomske stopnje** so naloge 8.a (pravilno rešilo 94 % učencev), 12.a (93 %), 16.1 (85 %), 6.a.1 (78 %) in 16.a.2 (72 %). Nalogi, ki sta bili v preizkusu nasploh najbolje rešeni, nista zahtevali posebnega predmetnega znanja, temveč sta preverjali funkcionalno pismenost – razumevanje navodil/naloge in prepis zahtevanega odgovora iz preglednice oziroma grafa. Naloga 16.a.1 je preverjala poznavanje vrednot večjezičnosti za delovanje EU, 6.a pa v celoti navedbo dveh človekovih pravic iz besedila, pri čemer je bila uspešnost pri navedbi ene 78 % in druge 72 %.

Najslabše rešena naloga druge taksonomske stopnje je 17.b.2 (pravilno jo je rešilo 12 % učencev). Naloga je zahtevala navedbo še enega področja (skupaj navedbo dveh področij), ki ni del skupne zakonodajne politike Evropske unije. Prav tako slabo rešena je naloga 4.a, na katero je pravilno odgovorilo 16 % učencev. Naloga je od učencev zahtevala razumevanje in razlago, zakaj obstaja interes Slovenije, da nekateri tujci hitreje pridobijo državljanstvo Republike Slovenije. Presenetljivo slabo rešeni sta nalogi 5.a.1 in 5.a.2, ki sta pri učencih preverjali razumevanje koncepta socialne države oziroma vsebin, ki izkazujejo, da je Slovenija ustavno in zakonodajno urejena socialna država. Rezultati naloge, ki je od učencev zahtevala navedbo dveh primerov, kako se v Sloveniji uresničujejo načela socialne države, so pokazali, da je 30 % učencev navedlo en primer, oba pa zgolj 22 %. Prav tako slabo rešena naloga druge taksonomske stopnje je naloga 7.a, kjer gre za nepoznavanje opredelitve etičnega načela. Nalogo, ki jo podpira minimalni standard znanja, je pravilno rešilo 22 % učencev.

Slabše rešene naloge druge taksonomske stopnje so tudi naloge 10.b (ne/natančnost zapisa odgovora), 11.b in 14.b. Gre za naloge, ki so povezane z razumevanjem delovanja političnega sistema: uresničevanje pravic posameznikov pri sodelovanju o pomembnih vprašanjih lokalne skupnosti, navedbo poklica in možne zakonske omejitev do stavke.

Najbolje rešeni nalogi **tretje taksonomske stopnje** sta bili nalogi vsebinskega sklopa *Posameznik, skupnost, država* in sicer naloga 1.c (pravilo jo je rešilo 77 % učencev) in 2.b (79 %). Obe nalogi sta od učencev zahtevali načrtovanje in podajanje predlogov, pri čemer gre za aktivacijo kompleksnejših miselnih procesov, hkrati pa visok delež pravilnih odgovorov nakazuje, da učenci uspešno rešujejo naloge višjih taksonomskih ravni, če so neposredno povezane z njihovim vsakdanjih življenjem in neposredno izkušnjo.

Nalogi 4.b in 12.b je pravilno rešilo 64 % učencev. Prva naloga se nanaša na specifično varstvo otrokovih pravic (pravica do izobraževanja tujih otrok), druga na zmožnost vživljanja v avtentično situacijo, konkretneje, v vlogo urednika časopisa in načrtovanje.

Najslabše rešene naloge tretje taksonomske stopnje so naloge 9.c (pravilno jo je rešilo 13 % učencev), 10.c (17 %), 8.b (23 %) in 17.a (27 %). Naloge od učencev zahtevajo konkretno in širše predmetno znanje, razumevanje, spretnost povezovanja, primerjanja, analize ter sinteze.

Analiza dosežkov po standardu znanja glede na indeks težavnosti

Naloge preizkusa znanja so zasnovane na učnih ciljih učnega načrta za predmet Domovinska in državljanska kultura in etika. Letošnji preizkus znanja je spremljal tudi standarde znanja učnega načrta, pri čemer je vseboval 70 % nalog minimalnega standarda znanja (35 možnih točk) in 26 % nalog standarda znanja (13 možnih točk). Ena naloga glede na učni cilj nima opredeljenega standarda znanja (20.a in 20.b, 4 % možnih točk). Učenci so v povprečju v 52 % uspešno rešili naloge minimalnega standarda znanja, naloge standarda znanja pa v 47 %.

Najuspešneje rešene naloge glede na minimalni standard znanja so naloge 1.a, 6.a.1, 8.a, 12.a, 14.a in 16.1. Dve od teh nalog nimata dodatka, medtem ko so imeli učenci pri ostalih oporo pri odgovoru v grafu, preglednici in besedilu. Najbolje rešeni nalogi minimalnega standarda znanja od učencev nista zahtevali neposrednega predmetnega znanja, temveč spretnost branja preglednice oziroma grafa. Večina najbolje rešenih nalog minimalnega standarda je nalog, ki so od učencev zahtevale zapis kratkega odgovora. Od vseh šestih najbolje rešenih nalog minimalnega standarda so tri zasnovane na prvi in tri na drugi taksonomski stopnji.

Najslabše rešene naloge glede na minimalni standard znanja so naloge 9.c (tretja taksonomska stopnja), 13.a (prva taksonomska stopnja), 17.b.2 (druga taksonomska stopnja), 5.a.1, 5.a.2 (druga taksonomska stopnja), 8.b (tretja taksonomska stopnja). Ugotavljamo, da je uspešnost reševanja nalog minimalnega standarda povezana s težavnostjo nalog oziroma da so slabše rešene tiste naloge, ki zahtevajo aktivacijo višjih miselnih procesov. Vse najslabše rešene naloge minimalnega standarda znanja so brez dodatka k nalogi (npr. besedilo, graf, preglednica, slika ipd.) in večina je od učencev zahtevala zapis kratkega polodprtega odgovora.

Najbolje rešene naloge, ki so preverjale standard znanja, so naloge 1.c (tretja taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 77 % učencev), 2.a (prva taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 70 % učencev), 2.b (tretja taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 79 % učencev), 10.a (prva taksonomska stopnja, pravilno rešilo 74 % učencev) in 13.b (druga taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 70 % učencev). Večina najbolje rešenih nalog nima dodatka, v treh primerih gre za zapis kratkega odgovora, v dveh za izbirni tip z enim pravilnim odgovorom (obkroževanje). Uspešnost reševanja nalog je povezana z nalogami, v katerih so opredeljene situacije iz učenčevega neposrednega

šolskega življenja, podporo v slikovnem gradivu (npr. s slike prepoznati pravilo demokratičnega odločanja na volišču), ter s tipom naloge, ki je od učencev zahtevala izbiro enega pravilnega odgovora z obkroževanjem.

Najslabše rešene naloge, ki so preverjale standard znanja, so naloge 4.a (druga taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 16 % učencev), 6.c (tretja taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 30 % učencev), 7.a (druga taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 22 % učencev), 7.b (prva taksonomska stopnja, pravilno rešilo 29 % učencev), 7.c (tretja taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 31 % učencev) in 10.c (tretja taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 17 % učencev). Razen ene so vse ostale naloge pri učencih preverjale razumevanje, spretnosti povezovanja, analize, sinteze, vrednotenja in načrtovanja. Slabo rešena je naloga 7.a, kar kaže nepoznavanje koncepta etičnega načela. Sklepamo lahko, da se obravnavi in utrjevanju te vsebine posveča premalo pozornosti. Prav tako so bile slabše rešene naloge, ki se nanašajo na politično pismenost in delovanje države Republike Slovenije, npr. položaj in pravice narodnostnih manjšin, institucije države, vlogo države pri ukrepih (naloga 6.c).

Analiza dosežkov po tipu nalog glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja je zasnovan na šestih različnih tipih nalog. Največ je bilo nalog, ki so od učencev zahtevale zapis kratkega zaprtega odgovora (46 % vseh možnih točk) in kratkega polodprtega odgovora (34 % vseh možnih točk). Štiri naloge so izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (8 % možnih točk); ena naloga je izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (17.b z dvema možnima točkama); ena naloga (16.) je alternativnega tipa (drži/ne drži) s 3 možnimi točkami ter ena naloga povezovanja z 1 možno točko.

Analiza dosežkov po tipu naloge potrjuje ugotovitve predhodnega nacionalnega preverjanja znanja iz domovinske in državljanske kulture in etike. Najbolje rešene so naloge alternativnega tipa, kjer so učenci vrednotili pravilnost zapisane trditve (drži/ne drži). Ta tip naloge je pravilno rešilo 70 % učencev je pravilno rešilo ta tip naloge, ki pa je bila hkrati tudi ena sama naloga (naloga 16). Enako uspešno (69 % pravilnih odgovorov glede na tip naloge) predstavlja tip naloge izbire enega izmed več možnih zapisanih odgovorov (npr. naloge 3, 10.a, 13.b in 19.a) ter tip naloge povezovanja (9.a).

Učenci so v 53 % uspešno reševali naloge, ki so od njih zahtevale zapis **kratkega zaprtega odgovora**. Med temi so bile najuspešneje rešene naloge, ki so imele določen dodatek, npr. besedilo, graf, preglednico, najslabše pa naloge brez dodatka, z izjemo naloge, kjer je nujno poznavanje koncepta načela. Tako so najbolje rešene naloge kratkega zaprtega odgovora 8.a (pravilno jo je rešilo 94 % učencev), 12.a (93 %), 1.a (87 %), 6.a v celoti (78 % in 72 %). Najslabše rešene naloge tega tipa so naloge 4.a, 7.a, 9.c, 10.c in 14.b. Najslabše rešene naloge tega tipa od učencev zahtevajo konkretno širše znanje, razumevanje aktualnih dogodkov, primerjanje, povezovanje ter sintezo več dejstev.

Učenci so od vseh tipov nalog najslabše reševali naloge, ki je so od njih zahtevale zapis **kratkega polodprtega odgovora** (42 % učencev je uspešno rešilo ta tip naloge). Najbolje rešene naloge tega tipa so bile naloge 1.c, 2.b in 4.b. Vse tri naloge so opredeljene na tretji taksonomski stopnji in nimajo dodatkov. Uspešnost reševanja teh nalog je povezana z neposredno življenjsko izkušnjo učencev, saj se naloge nanašajo na konkretno načrtovanje rešitev oziroma predlog s strani učencev v njihovem šolskem okolju. Najslabše rešene naloge tega tipa so naloge 13.a (naloga prve taksonomske stopnje z minimalnim standardom znanja), ki je zahtevala opredelitev političnih demonstracij (pravilno jo je rešilo 17 % učencev), 8.b (tretja taksonomska stopnja, pravilno jo je rešilo 23% učencev), 5.a- in 5.b (druga taksonomska stopnja) in 6.c (tretja taksonomska stopnja). Vse najslabše rešene naloge tega tipa se nanašajo na razumevanje elementov in načel socialne države, vlogo države pri preprečevanju širjena nestrpnosti in sovražnega govora ter vlogo Evropskega sodišča za človekove pravice.

Analiza dosežkov po dodatnem gradivu glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja vključuje raznovrstne naloge tudi glede na dodatno gradivo. Največ nalog v preizkusu ni vsebovalo dodatka, medtem ko so imele določene naloge dodatno gradivo, ki so učencem omogočale oporo pri odgovarjanju. Preizkus znanja je tako zajel deset nalog z dodatnim gradivom z 11 možnimi točkami , skupaj 22 % vseh nalog v preizkusu.

Najbolje rešene naloge glede na dodatno gradivo so bile naloga s preglednico (8.a, kjer je 94 % učencev nalogo pravilno rešilo), nato nalogi, ki sta vsebovali podporno sliko (volišče in verski simbol), sledijo naloge z grafom (npr. 12.a) in besedilom (6.a, 14.a). Znotraj tipa dodatnega gradiva pa niso vse naloge enako uspešno rešene.

Uspešnost reševanja glede na dodatno gradivo je tesno povezana z zahtevanimi miselnimi procesi učencev. Najuspešneje rešene naloge so bile tiste, ki so od učencev zahtevale prepis, izpis odgovora z grafa oziroma iz preglednice, najslabše pa tiste, ki so terjale konkretno predmetno znanje (razumevanje, kaj so etična načela, vrste davkov, omejitev stavke glede na poklic).

SKLEPNE UGOTOVITVE

V zaključku analize dosežkov je smiselno podati nekatere ugotovitve, ki se ponujajo ob pogledu na dosežke nacionalnega preverjanja znanja pri predmetu Domovinska in državljanska kultura in etika. Ob tem je smiselno uvodoma poudariti, da so, podobno kot pri NPZ pri predmetu v letu 2015, splošni dosežki v veliki meri izpolnili pričakovanja in je z njimi predmetna komisija zadovoljna. Ob tem komisija ocenjuje, da je smiselno podati tudi nekatere konstruktivne kritične premisleke, primarno namenjene morebitni orientaciji pri nadaljnjem izboljšanju kakovosti izvedbe nacionalnega preverjanja znanja pri predmetu in, morda še pomembneje, razvoju kakovosti poučevanja in vsebin domovinske in državljanske kulture in etike.

Analiza dosežkov po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti razkriva, da glede uspešnosti reševanja nalog med posameznimi vsebinskimi sklopi ni bistvenih razlik, z dvema izjemama. Prva izjema je področje *Posameznik, skupnost, država*, ki so ga učenci v povprečju reševali najbolje. Naloge v tem sklopu so izrazito temeljile oziroma izhajale iz vsakodnevnih situacij učencev, zato lahko utemeljeno sklepamo, da učenci dobro prepoznavajo in razumejo družbene in politične procese, ki jih »živijo« in so torej del njihovega vsakdana. Druga izjema je področje *Skupnost državljanov Republike Slovenije*, ki so ga med vsemi sklopi učenci (daleč) najslabše reševali. Čeprav so naloge v okviru tega sklopa od učencev zahtevale različno znanje (zgodovina nastanka Republike Slovenije, pridobivanje slovenskega državljanstva, pravice državljanov Republike Slovenije in tujih državljanov), pa je očitno predvsem, da je znanje s področja pridobivanja državljanstva Republike Slovenije in zagotavljanja socialne zaščite najranljivejših pomanjkljivo. V predmetni komisiji zato izpostavljamo, da je potrebno v okviru predmeta sistematično prenašati znanje o državljanstvu ter njegovem pomenu predvsem v smislu varovanja temeljnih pravic in svoboščin ter obenem krepiti veščine in delovanje posameznikov in posameznic, prek katerih bodo izkazovali socialni čut in solidarnost s tistimi, ki potrebujejo pomoč.

Dodano ugotovitev, ki jo komisija želi izpostaviti, je, da so bile po pričakovanjih med najbolje rešenimi nalogami tiste, ki so imele dodatek k besedilu (npr. preglednico, sliko, graf), vendar sta tudi tu izjemi, in sicer nalogi 15.a in 15.b (področje *Finance, delo in gospodarstvo*), pri katerih so morali učenci izkazati znanje s področja javnih financ.

Analiza dosežkov po taksonomskih stopnjah pokaže, da so bile v skladu s pričakovanji komisije najbolje rešene naloge prve taksonomske stopnje, pri čemer je treba izpostaviti izrazito izjemo, nalogo 13.a, ki je bila med najslabše rešenimi nalogami v celotnem preizkusu. Sicer pa so bile najslabše rešene naloge na tretji taksonomski stopnji, vendar ob tem poudarjamo, da je razlika v uspešnosti reševanja nalog na drugi in nalog na tretji taksonomski stopnji precej majhna. Komisija tudi v kontekstu analize po taksonomskih stopnjah ugotavlja, da je uspešnost reševanja nalog (ne glede na taksonomsko stopnjo) zelo odvisna od tega, ali je naloga zastavljena tako, da izhaja iz učenčevih življenjskih situacij ali pa je bolj abstraktne narave.

Čeprav se komisija zaveda, da je dodatno gradivo pri nalogah velikokrat opora pri iskanju pravilnih odgovorov in je uporaba raznovrstnega gradiva pomembna za učence v smislu priklica relevantnih vsebin in izkazovanja bralne ter funkcionalne pismenosti, pa je bilo teh nalog relativno malo, vseh skupaj zgolj 11. Izmed teh so bile najbolje rešene naloga s preglednico (8.a) in nalogi s slikama kot dodatkom.

V luči sklepnih ugotovitev analize dosežkov pri nacionalnem preverjanju znanja 2018/19 lahko povzamemo, da so učenci:

- naloge večine vsebinskih sklopov v okviru predmeta reševali podobno uspešno, pri čemer je pozitivno izstopal vsebinski sklop *Posameznik, skupnost, država* (in morda tudi sklop *Svetovna skupnost*), negativno pa je izstopal vsebinski sklop *Skupnost državljanov Slovenije*;
- bolje reševali naloge, ki izhajajo iz njihovega vsakdana in družbenega okolja, v katerem delujejo;
- slabše reševali naloge, ki so bolj abstraktne;
- vešči uporabe dodatnega gradiva v nalogah; slike in preglednice jim v veliki meri olajšajo reševanje nalog in na njihovi podlagi laže zapišejo pravilen odgovor. Če je naloga kljub dodatnem gradivu (npr. besedilo) zahtevala abstrahiranje ali sintezo, so nalogo učenci rešili manj uspešno;
- pričakovano najbolje reševali naloge prve taksonomske stopnje, nato druge in tretje, vendar med slednjima ni bistvene razlike;
- izkazali pomanjkljivo znanje ali težave pri reševanju kompleksnejših vsebin in pojmov, obenem pa presenetljivo tudi pri konceptih ali vsebinah, za katere je komisija predpostavljala, da jih bodo učenci bolj suvereno reševali.

Na osnovi opravljene analize komisija podaja ta priporočila učiteljem:

- pri posredovanju vsebin v okviru predmeta je potrebno ne le vztrajati na izrazni natančnosti, temveč krepiti tudi razumevanje podajanih (abstraktnih) pojmov v konkretnih situacijah;
- znanje s področja varovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, tudi tistih, ki so zapisane v *Ustavi Republike Slovenije*, je potrebno dodatno krepiti in jih osmišljevati v vsakodnevnih situacijah;
- potrebno je vložiti dodaten napor k političnemu opismenjevanju učencev, predvsem glede poznavanja in razumevanja političnega sistema Republike Slovenije, njenega ustroja, pristojnosti in upravljanja specifičnih področij (kot je na primer sociala);
- podobno kot že doslej, tudi tokrat ugotavljamo, da so učenci pogosto premalo pozorni na navodila za reševanje nalog, zato priporočamo, da se v vzgojno-izobraževalnem procesu temu namenja večja pozornost.

Ker so pomembni tudi odzivi in ugotovitve učiteljev ocenjevalcev, smiselno dodajamo v zaključek tudi nekatere njihove najpomembnejše ugotovitve, kakor so bile zajete v *Analizi anketnega vprašalnika za učitelje ocenjevalce o e-vrednotenju in preizkusih NPZ za 9. razred*.

Iz Analize anketnega vprašalnika za učitelje ocenjevalce o e-vrednotenju in preizkusih NPZ za 9. razred je mogoče izpostaviti sledeče:

- učitelji ocenjevalci so kot najprimernejše prepoznali tiste naloge, ki so merile na odzivanje učencev v vsakodnevnih, življenjskih situacijah (primer nalog 1.c, 2.b in 5), kjer so morali izkazati kritično mišljenje, svoj čut za pravičnost in solidarnost, za konstruktivno razreševanje konfliktov in situacij, ter svoj družbeni angažma in okoljsko ozaveščenost;
- učitelji ocenjevalci so kot najmanj primerne označili naloge, ki so preverjale specifično znanje z različnih področij (prim. naloge 9.a, 10.c, 12.a, 17.b in 18.b), pri čemer je bila največkrat izpostavljena naloga 9.c, ki je od učencev terjala razločevanje državnih in verskih praznikov ter je preverjala znanje na tretji taksonomski stopnji. Pri teh nalogah so učitelji ocenjevalci problematizirali jasnost zastavljenega vprašanja, zahtevnost konceptov, abstraktnost, nerazumevanje naloge. Predmetna komisija ugotavlja, da morda nekateri ocenjevalci niso povsem seznanjeni s specifičnimi nalogami na NPZ, ki preverja znanje na vseh treh taksonomskih stopnjah in ni namenjen temu, da bi bila vsa vprašanja lahka, prav tako naloge naslavljajo vse vsebine učnega načrta, obenem pa tudi bralno pismenost;
- enako kot v preizkusu znanja l. 2015 so ocenjevalci izpostavljali, da učenke in učenci niso dovolj seznanjeni s tematikami, povezanimi z Evropsko unijo, da naloge tega vsebinskega sklopa zahtevajo preveč podrobno poznavanje Evropske unije, da jih tematika ne zanima ipd. Predmetna komisija ohranja stališče, da gre za še premalo izpostavljeno področje, glede na vpliv, ki ga imajo evropski integracijski procesi na nacionalne družbe, in da ne gre toliko za prezahtevne naloge kot za dejstvo, da izobraževalni proces v osnovni šoli (pri predmetu Domovinska in državljanska kultura in etika) nameni premalo časa evropskim in globalizacijskim vsebinam;
- v splošnem so učitelji ocenjevalci letošnje preverjanje znanja pri domovinski in državljanski kulturi in etiki ocenili kot dobro, večini so se zdele naloge in *Navodila za vrednotenje* ustrezna, bodo pa njihove pripombe in sugestije predmetni komisiji služile ob pripravi novih preizkusov znanja. Učitelji sugerirajo, da predmetna komisija v prihodnje v *Navodilih za vrednotenje* ponudi še več možnih odgovorov in tako olajša delo ocenjevalcem, nekateri priporočajo še več zaprtih vprašanj, da naj se komisija izogne preveč abstraktnim nalogam in preverjanju poznavanja zahtevnejših konceptov (prim. *nadnacionalno, politične demonstracije* ipd.) in da se doda še kakšen odgovor v razdelku *Še sprejemljivi odgovori*;
- pri učiteljih domovinske in državljanske kulture in etike je potrebno okrepiti seznanjanje z računalniškim programom *Orodje za ugotavljanje kakovosti izkazanega znanja* (*OrKa Ric*) in *e-Banko nalog Ric*, kar lahko pomembno prispeva in pripomore k uspešnejšem delu pri predmetu in pri analizi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja.

1. a) Poimenuj eno uradno listino, s katero izkazujemo svojo osebno identiteto.

_____

(1 točka)

1. b) Poimenuj dve širši skupnosti, katerih član si.

Širša skupnost 1: _____

Širša skupnost 2: _____

(2 točki)

1. c) S sošolci v garderobi opazite učenca, ki je namerno poškodoval garderobno omarico. O tem obvestite razrednika in vodstvo šole. Kako bi lahko s sošolci v prihodnje skušal preprečiti tovrstno povzročanje škode?

_____

_____

(1 točka)

2. a) Oglej si sliko 1 in odgovori na vprašanje.

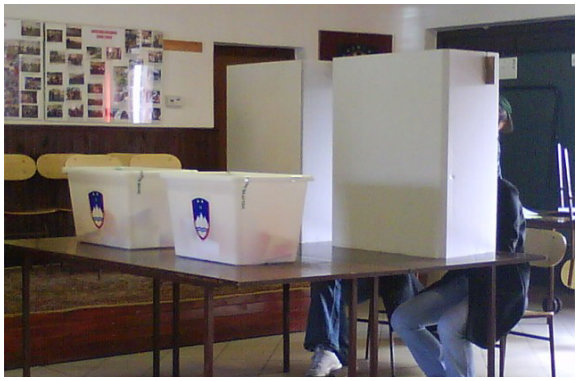

Slika 1: Volišče

Iz slike 1 prepoznaj eno pravilo demokratičnega odločanja na volišču.

_____

(1 točka)

2. b) Oddelčna skupnost odloča o zaključnem izletu. Učenke in učenci so navedli vsak svoj predlog. Opiši postopek, kako bi lahko prišli do končne odločitve na demokratičen način.

_____

_____

_____

(1 točka)

3. Na kakšen način so slovenski volivci leta 1990 odločali o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Z vpisom v volilni register samostojne in neodvisne Republike Slovenije.

B Z udeležbo na plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

C Z udeležbo na skupščinskem glasovanju o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

D Z udeležbo na referendumu o določitvi meje samostojne in neodvisne Republike Slovenije.

(1 točka)

(Vir slike 1: https://www.prlekija-on.net/lokalno/2014/rezultati-1-kroga-volitev-za-zupana-po-voliscih.html. Pridobljeno: 23. 5. 2018.)

4. a) Zakaj je Republiki Sloveniji v interesu, da nekateri tujci hitreje pridobijo slovensko državljanstvo?

_____

(1 točka)

4. b) Razloži, zakaj je prav, da ima otrok tujih državljanov pravico do izobraževanja v Sloveniji, čeprav nima slovenskega državljanstva.

_____

_____

(1 točka)

5. a) V ustavi je napisano, da je Republika Slovenija socialna država. Navedi dva primera, kako se v Sloveniji uresničujejo načela socialne države.

Primer 1: _____

Primer 2: _____

(2 točki)

5. b) Za socialno pravičnost ne skrbi le država, temveč k njej prispevamo vsi. Poimenuj socialno ogroženo skupino in na primeru razloži, kako bi ti lahko pomagal posamezniku te skupine.

_____

_____

(1 točka)

6. a) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

»V Iraku se varnostna situacija vedno bolj slabša. Oborožena skupina Islamska država izvršuje etnično čiščenje, pobija pripadnike verskih manjšin, ugrablja ženske /.../. Vladne sile izvajajo zunajsodne poboje in mučijo zapornike.«

Navedi dve človekovi pravici, ki sta bili ljudem iz besedila kršeni.

Človekova pravica 1: _____

Človekova pravica 2: _____

(2 točki)

6. b) Navedi eno mednarodno organizacijo ali institucijo, katere cilj je opozarjanje na kršitve človekovih pravic in svoboščin.

_____

(1 točka)

6. c) V evropskih državah naraščata sovražni govor in nestrpnost. Pojasni, na kakšen način lahko država preprečuje pojavljanje sovražnega govora in nestrpnosti.

_____

_____

(1 točka)

(Vir besedila: http://www.zakaj-bezijo. Pridobljeno: 4. 2. 2018.)

7. a) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

> 61. člen
> (izražanje narodne pripadnosti)
> Vsakdo ima pravico, da svobodno izraža pripadnost k svojemu narodu ali narodni skupnosti, da goji in izraža svojo kulturo in uporablja svoj jezik in pisavo.

Navedi eno od etičnih načel, na katerem temeljijo pravice, zapisane v besedilu.

_____

(1 točka)

7. b) Na podlagi katerega dokumenta imajo člani italijanske in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji zagotovljene posebne pravice?

_____

(1 točka)

7. c) Medtem ko imata italijanska in madžarska narodna skupnost vsak svojega demokratično izvoljenega predstavnika v Državnem zboru Republike Slovenije, ga romska skupnost nima. Kaj bi romska skupnost pridobila, če bi imela svojega izvoljenega predstavnika v Državnem zboru?

_____

_____

(1 točka)

(Vir besedila: http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=1. Pridobljeno: 4. 2. 2018.)

8. a) Oglej si preglednico 1 in odgovori na vprašanje.

Pravice	število kršitev	
	Slovenija (1993–2014)	skupno (1959–2014)
Obveznost spoštovanja človekovih pravic	/	/
Pravica do življenja	2	1030
Prepoved mučenja	22	2237
Pravica do svobode in varnosti	6	2871
Pravica do poštenega sojenja	271	9865
Pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja	8	1085
Svoboda izražanja	1	591
Pravica do učinkovitega pravnega sredstva	262	1935
Prepoved diskriminacije	1	232
Varstvo lastnine	2	2898

Preglednica 1: Število kršitev človekovih pravic na Evropskem sodišču za človekove pravice

Za kršitev katere človekove pravice v Republiki Sloveniji je bilo med letoma 1993 in 2014 vloženih največ vlog na Evropskem sodišču za človekove pravice?

_____

(1 točka)

8. b) Pojasni, zakaj je za varovanje človekovih pravic v Evropi pomembno, da obstaja Evropsko sodišče za človekove pravice.

_____

_____

(1 točka)

(Vir preglednice 1: prirejeno po ugotovitvah Evropskega sodišča za človekove pravice in Evropski konvenciji o človekovih pravicah; http://www.delo.si/assets/media/picture/20150822/Ozadja__7K_EUPravice.jpg?rev=0. Pridobljeno: 4. 2. 2018.)

9. a) Poveži verstvo z njegovim simbolom. Številko pred simbolom napiši na črto pred verstvo.

VERSTVO	SIMBOLI
_____ budizem	1
	2
	3
	4

Slika 2: Simboli

(1 točka)

9. b) Razloži eno od razlik med monoteizmom in politeizmom.

_____

_____

(1 točka)

9. c) Republika Slovenija verskih praznikov ne uvršča med državne praznike. Hkrati nekatere verske praznike uvršča med dela proste dneve. Pojasni obe dejstvi.

_____

_____

_____

(1 točka)

(Vir slike 2: http://www2.arnes.si/~osljjk6/dke/dke_gradiva/dke_4_kriz_spomin/10_spomin.htm. Pridobljeno: 22. 1. 2018.)

10. a) Na kakšen način lahko državljani Republike Slovenije ustanovijo politično stranko? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Najmanj 200 polnoletnih državljank in državljanov obišče Državni zbor in obvesti poslance o novi politični stranki.

B Najmanj 200 polnoletnih državljank in državljanov organizira politično zborovanje, na katerem določi ime stranke.

C Najmanj 200 polnoletnih državljank in državljanov podpiše izjavo o ustanovitvi stranke in jo registrira pri pristojnem organu.

D Najmanj 200 polnoletnih državljank in državljanov na upravni enoti podpiše prisego o delovanju v dobrobit Slovenije.

(1 točka)

10. b) Politična stranka se je udeležila državnozborskih volitev v Republiki Sloveniji in prejela 3,8 % glasov. Pojasni, zakaj bo oziroma ne bo stranka v prihodnjem mandatu zastopana v Državnem zboru.

_____

_____

(1 točka)

10. c) Pojasni razliko med osnovnim ciljem interesne skupine in politične stranke.

_____

_____

_____

(1 točka)

11. a) Kako v Republiki Sloveniji imenujemo temeljne lokalne skupnosti, ki jih vodijo župani?

_____

(1 točka)

11. b) Navedi eno možnost, kako lahko posamezniki uresničujejo pravico do sodelovanja pri vprašanjih lokalne oblasti.

_____

(1 točka)

12. Oglej si graf na sliki 3 in odgovori na vprašanji.

Slika 3

12. a) Katero je bilo zadnje volilno leto, ko je bila volilna udeležba na predsedniških volitvah v Sloveniji v obeh krogih še nad 50 odstotki?

_____

(1 točka)

12. b) Kako bi ti kot urednik časopisa poskušal prispevati k višji volilni udeležbi na prihodnjih predsedniških volitvah?

_____

_____

_____

(1 točka)

(Vir slike 3: https://img.rtvslo.si/_up/upload/2017/11/12/65450039_volitve2017-1.png. Pridobljeno: 23. 1. 2018.)

13. a) Kaj so politične demonstracije?

_____

(1 točka)

13. b) Skupina državljanov podpiše zahtevo za zaprtje tovarne, ki onesnažuje okolje nekega kraja. Obkroži črko pred obliko državljanske akcije, ki jo izvaja skupina državljanov.

A Referendum.

B Peticija.

C Gladovna stavka.

D Humanitarna akcija.

(1 točka)

14. a) Navedi eno zahtevo, ki si jo s stavko pogosto prizadevajo doseči delavci.

_____

(1 točka)

14. b) Izberi enega od poklicev, pri katerem je pravica do stavke lahko (zakonsko) omejena, in pojasni zakaj takšna omejitev.

_____

_____

(1 točka)

15. Oglej si graf na sliki 4 in odgovori na vprašanji.

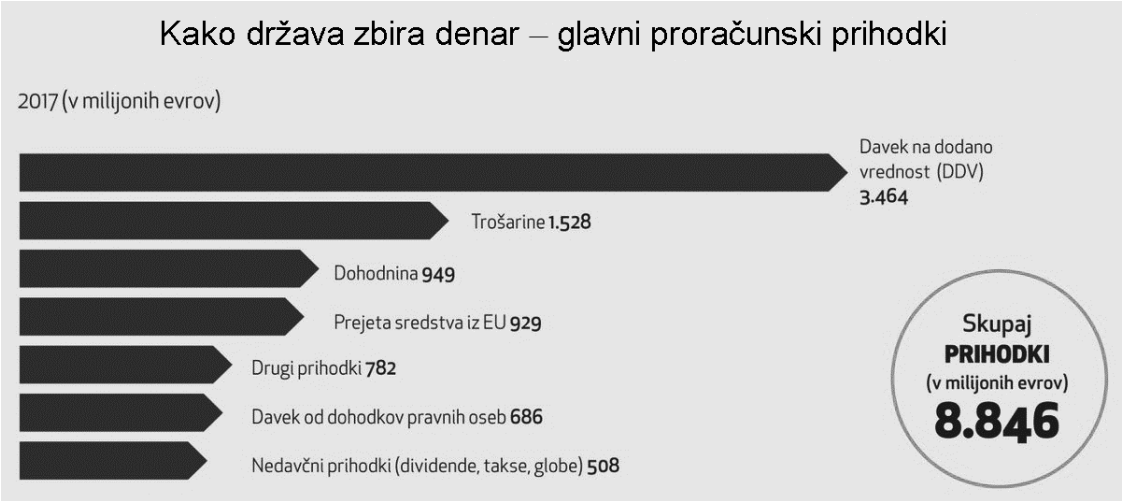

Slika 4

15. a) Pojasni, kako tudi ti posredno prispevaš denar v proračun Republike Slovenije.

_____

(1 točka)

15. b) Kako se imenuje vrsta davka na porabo, ki obdavčuje bencin, tobačne izdelke in alkohol?

_____

(1 točka)

16. Preberi trditve o jezikovnih politikah Evropske unije. Obkroži DRŽI, če je trditev pravilna, in NE DRŽI, če trditev ni pravilna.

Večjezičnost je pomembna vrednota za delovanje Evropske unije.	DRŽI	NE DRŽI
Zakonodaja Evropske unije je na voljo samo v delovnih jezikih Evropske unije (angleščina, francoščina, nemščina).	DRŽI	NE DRŽI
Uradnih jezikov Evropske unije je 22.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

(Vir slike 4: https://pbs.twimg.com/media/Cxc7jU4WIAAYXxA.jpg. Pridobljeno: 4. 2. 2018.)

17. a) Pojasni, zakaj imajo države Evropske unije na nekaterih področjih (npr. promet) skupno zakonodajo in politiko.

_____

_____

(1 točka)

17. b) Kateri od naštetih področij ne sodita v skupno zakonodajo Evropske unije? Obkroži črko pred dvema ustreznima odgovoroma.

A Kultura.

B Ribištvo.

C Izobraževanje.

D Trgovina.

E Carine.

(2 točki)

18. a) Navedi eno mednarodno organizacijo, ki skrbi za varnost in mir tudi na območju Evrope.

_____

(1 točka)

18. b) Nekatere evropske države v imenu varnosti uvajajo na mejah strožje varnostne ukrepe (poostren nadzor nad prehajanjem meja, tehnične ovire …). Navedi dva učinka tovrstnih ukrepov na življenje ljudi ob meji.

Učinek 1: _____

_____

Učinek 2: _____

_____

(2 točki)

19. a) Kaj označuje globalizacija? Obkroži črko pred ustreznim opisom.

A Globalizacija označuje zmanjševanje komunikacije na globalni ravni.

B Globalizacija označuje procese povezovanja in sovplivanja na globalni ravni.

C Globalizacija označuje delitev dobička med državnimi podjetji na globalni ravni.

D Globalizacija označuje slabitev migracijskih tokov med celinami.

(1 točka)

19. b) Predlagaj, kako bi lahko učinkoviteje reševali globalni problem velikega razkoraka med bogatimi in revnimi.

_____

_____

(1 točka)

20. a) Navedi tri obnovljive vire energije.

Obnovljivi vir 1: _____

Obnovljivi vir 2: _____

Obnovljivi vir 3: _____

(1 točka)

20. b) Navedi en način, kako Slovenija spodbuja ljudi k uporabi obnovljivih virov energije.

_____

_____

(1 točka)

4.2.9 Predmetna komisija za likovno umetnost

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz likovne umetnosti **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri likovni umetnosti, 9. razred

Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri likovni umetnosti, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri likovni umetnosti po regijah, 9. razred

Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, likovna umetnost, 9. razred

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz likovne umetnosti **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Podlaga za pripravo preizkusov znanja je bil osnovnošolski učni načrt:

Učni načrt. Program osnovna šola. Likovna vzgoja (Elektronski vir) / predmetna komisija Kocjančič, N. … (et al.). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2011.

Prvi del preizkusa je obsegal 13 nalog: naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori, naloge povezovanja urejanja in razvrščanja, naloge kratkih zaprtih odgovorov in naloge alternativnega tipa, ki so pokrivale vsebine obeh likovnih sklopov: *Oblikovanje na ploskvi (risanje, slikanje, grafika, grafično oblikovanje)* in *Oblikovanje v tridimenzionalnem prostoru (kiparstvo, arhitektura)*.

Naloge preizkusa so preverjale vseh šest taksonomskih stopenj Bloomove taksonomije (znanje, razumevanje, uporaba, analiza, sinteza, vrednotenje), ki so za potrebe NPZ združene v tri stopnje:

1. naloge prve taksonomske stopnje so preverjale znanje in poznavanje osnovnih likovnih pojmov ter posebnosti likovnih tehnik, povezanih z izražanjem oblikovanja na ploskvi in oblikovanjem v tridimenzionalnem prostoru;
2. naloge druge taksonomske stopnje njihovo razumevanje in uporabo;
3. pri nalogah tretje taksonomske stopnje pa naj bi učenci pokazali razumevanje kompleksnejših povezav med likovnimi pojmi in uporabo likovnih zakonitosti.

Ob reševanju nalog prve taksonomske stopnje je učenec lahko dosegel 14 točk (40 %), nalog druge taksonomske stopnje 11 točk (31,43 %) in nalog tretje taksonomske stopnje 10 točk (28,57 %). Posamezne naloge so bile ovrednotene z eno do štirimi točkami.

Najvišje možno skupno število točk v prvem delu preizkusa je bilo 35.

Drugi del preizkusa (likovna naloga) je naloga s slikovnim odgovorom, risba s svinčnikom. Točkovanje je potekalo po merilih za vrednotenje likovnega izdelka, in sicer:

1. rešitev likovnega problema (od 0 do 5 točk);
2. likovne tehnike (od 0 do 5 točk);
3. izvedba likovnega motiva (od 0 do 5 točk).

Likovna naloga (naloga III taksonomske stopnje) kaže učenčev pristop k likovnemu oblikovanju, poznavanje in uporabo likovnih zakonitosti in likovnega jezika ter sposobnost samostojne interpretacije postavljene likovne naloge.

Najvišje možno skupno število točk za likovno nalogo je bilo 15.

Maksimalno so učenci lahko dosegli 50 točk. Čas reševanja je bil 60 minut.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.247
Število postavk	38
Možne točke	50
Možne točke prvi del	35
Možne točke drugi del (likovna naloga)	15
Povprečno število absolutnih točk	24,91
Povprečno število odstotnih točk	49,82
Standardni odklon odstotnih točk	16,99
Povprečno število absolutnih točk – prvi del	17,55
Povprečno število odstotnih točk – prvi del	35,10
Povprečno število absolutnih točk – drugi del	7,36
Povprečno število odstotnih točk – drugi del	14,72
Indeks težavnosti	0,50
Indeks težavnosti – prvi del	0,50
Indeks težavnosti drugi del (likovna naloga)	0,49
Indeks zanesljivosti	0,84

NPZ je opravljalo 4.247 učencev. V povprečju so dosegli 24,91 točke (49,82 %). Noben učenec ni dosegel maksimalnega števila 50 točk Trije učenci so dosegli od 47,5 do 48,5 točke (od 95 do 97 %), 18 učencev je doseglo 45 točk (90 %) ali več, 188 učencev je doseglo 40 točk (80 %) ali več. Deset točk (20 %) ali manj je doseglo 166 učencev (3,9 %), 22 učencev (0,51 %) je doseglo 5 točk (10 %) in manj, 8 učencev (0,19 %) pa ni doseglo nobene točke.

Indeks težavnosti znaša 0,50. Frekvenčna porazdelitev je simetrična in ima rahlo razpotegnjen vrh, ki se nahaja med 18 in 27/30 točkami (36 in 54/61 %).

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in učencev pri likovni umetnosti, 9. razred

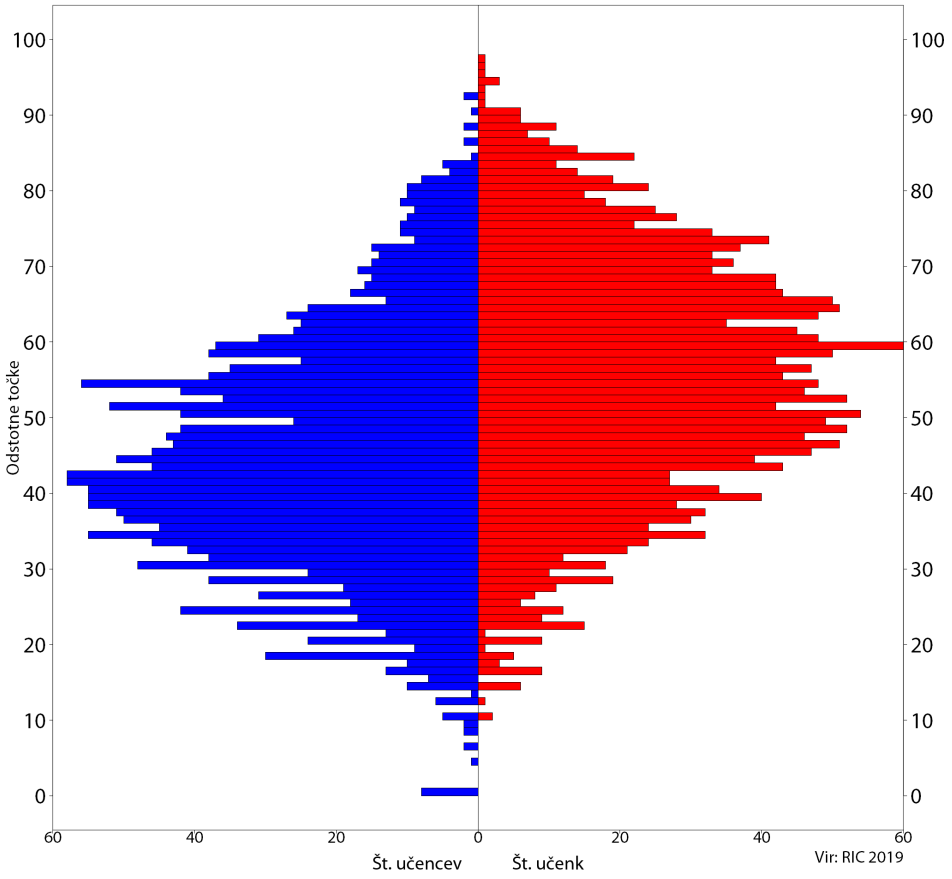

S slike 4.2.9.1.1 lahko razberemo, da večina dosežkov vseh učencev spada v območje od 36 do 60 odstotnih točk. Več učenk ima dosežke okrog 59 odstotnih točk, medtem ko ima več učencev okrog 42 odstotnih točk. Nižje dosežke (spodnja desetina) je doseglo več učencev kakor učenk, najvišje dosežke (gornja petina) je doseglo več učenk.

Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri likovni umetnosti po regijah, 9. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	50,06	16,34	212	6
Goriška regija	50,94	17,29	232	7
Primorsko-notranjska regija	51,65	15,37	123	5
Gorenjska regija	48,97	18,08	375	8
Osrednjeslovenska regija	50,02	17,28	1137	26
Jugovzhodna Slovenija	53,98	16,61	267	9
Posavska regija	44,65	15,91	156	6
Zasavska regija	45,15	16,06	100	5
Savinjska regija	51,78	16,87	533	14
Koroška regija	41,76	16,78	160	5
Podravska regija	51,00	16,33	630	21
Pomurska regija	47,39	15,81	322	14

Državnemu povprečju, ki znaša 49,82 %, so se najbolj približali v Osrednjeslovenski (50,02 %), Obalno-Kraški (50,06 %), Goriški (50,94 %) in Podravski regiji (51,00 %). Najvišja povprečja so dosegli v Jugovzhodni Sloveniji (53,98 %), Savinjski regiji (51,78 %) in Primorsko-Notranjski regiji (51,65 %), najnižje pa v Koroški regiji (41,67 %), pri čemer velja upoštevati, da so nekatere regije zastopane z relativno majhnim številom šol in učencev.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri likovni umetnosti, 9. razred

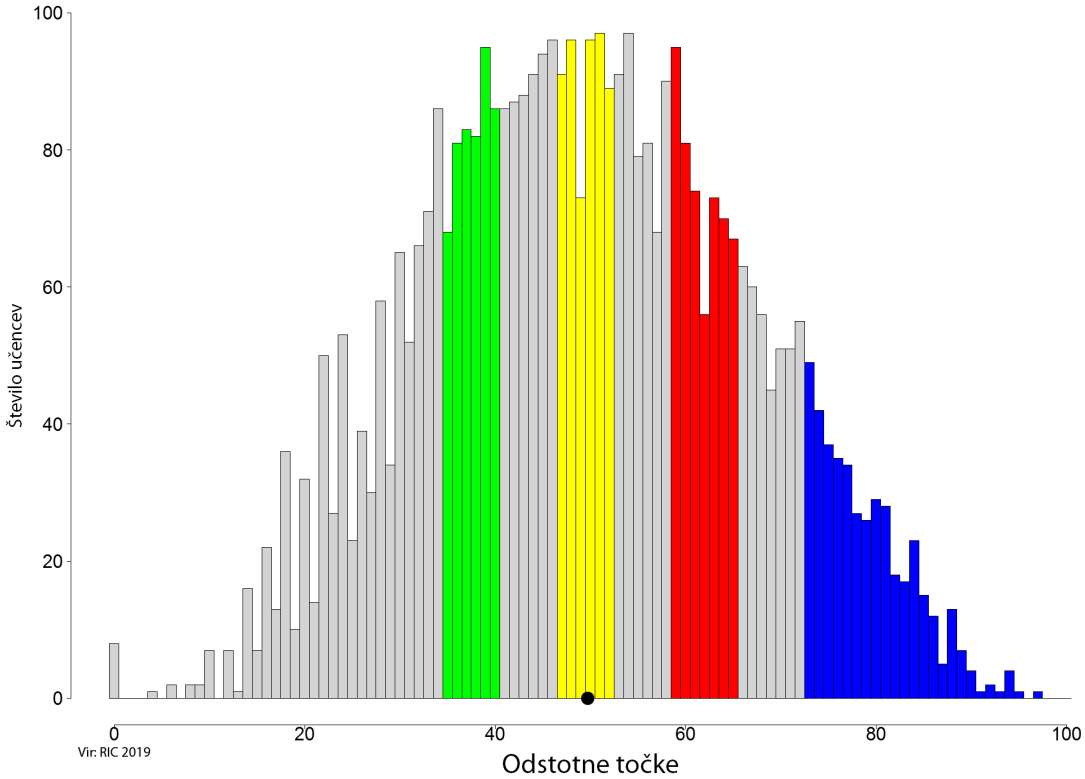

PRVI DEL PREIZKUSA ZNANJA

V dokumentu so zapisani izpeljani učni cilji po *Učnem načrtu za likovno vzgojo* (2011).

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri likovni umetnosti določajo zgornjo *mejo spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili **naloge:** 3. b, 5.c.1, 8.2, 9.3, 13. a.

Vsebine:
Obča znanja
Slikanje
Prostor
Grafika

Taksonomske stopnje:
Pri nalogah 3. b, 8.2, 9.3 in 13. a smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje) in pri nalogi 5.c.1 na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:
- spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru, – poznajo figuralni kip (naloga 3. b);
- ob likovnih delih spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi, – na dani reprodukciji prepoznajo toplo-hladni barvni kontrasti (naloga 5.c.1);

– spoznavajo različne grafične tehnike – znajo povezati linorez z njegovim kratkim opisom (naloga 8.2);
– spoznajo likovna dela likovne kulturne dediščine – poznajo nekaj značilnosti male grafike (ex libris) (naloga 9.3);
– izdelajo fotomontažo oz. animirani film – prepoznajo animacijo kot navidezno gibanje (naloga 13.a).

Pri nalogah zelenega območja so učenci večino odgovorov (likovne pojme) prepoznavali med več danimi možnimi odgovori in s pomočjo barvnih prilog.
Naloge zelenega območja preverjajo znanje, temeljne pojme, ki jih po učnem načrtu pri pouku laže spoznavajo ob izvedbah likovnih nalog.

Zgled:
naloga 5.c.1

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri likovni umetnosti določajo *mejo med polovicama dosežkov*, so rešili **nalogo 2.b.2.**

Vsebine:
Prostor

Taksonomske stopnje:
Pri nalogi 2.b.2 smo preverjali znanje na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:
– načrtujejo arhitekturni objekt z oblikovalnimi elementi arhitekturnega prostora – na sliki prepoznajo stebre kot arhitekturni element (naloga 2.b.2).

Naloga rumenega območja preverja temeljne pojme ob slikovnem gradivu s področja arhitekture.

Zgled:
naloga 2.b.2

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri likovni umetnosti določajo *mejo zgornje četrtine dosežkov*, so rešili **naloge:** 2.b.1, 3. a, 5. a, 8.3, 9.1, 10. a, 10. b., 10. c, 11.1, 11.2, 11.3.

Vsebine:
Obča znanja
Grafika
Kiparstvo
Risanje
Prostor

Taksonomske stopnje:
Pri nalogah 3. a, 5. a in 9.1, smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje), pri nalogah 2.b.1, 10. b, 10. c., 11.1, 11.2, 11.3 na II. (uporaba znanja, razumevanje) ter pri nalogah 8.3 in 10. a na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:
– oblikovalni elementi arhitekturnega prostora – na sliki prepoznajo kupolo kot arhitekturni element (naloga 2.b.1);
– spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru, – poznajo arhitekturni kip (naloga 3. a);
– spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja na ploskvi, – dano likovno delo znajo uvrstiti v slikarstvo (naloga 5. a);
– spoznavajo različne grafične tehnike – znajo povezati grafično tehniko suhe igle z njenim kratkim opisom (naloga 8.3);
– spoznajo likovna dela likovne kulturne dediščine – poznajo več značilnosti male grafike (ex libris) (naloga 9.1);

- razvijajo sposobnost analiziranja likovnih del; razvijajo občutek ob uporabi različnih materialov in pripomočkov za izražanje na ploskvi – na danem likovnem delu narišejo bežiščnice po načelih linearne perspektive (naloga 10. a);
- razvijajo sposobnost analiziranja likovnih del – na danem likovnem delu označijo bežišče po načelih linearne perspektive (naloga 10. b);
- razvijajo sposobnost analiziranja likovnih del – na danem likovnem delu narišejo horizont po načelih linearne perspektive (naloga 10. c).
- razumejo oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi; spoznajo pomembna likovnoumetniška dela svetovne kulturne dediščine – na dani sliki prepoznajo gibljivi kip (mobil) (naloga 11.1);
- spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru, – na dani sliki prepozna malo plastiko (naloga 11.2);
- spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru, – na dani sliki prepozna relief (naloga 11.3).

Večina nalog rdečega območja preverja poznavanje pojmov, ki jih učenci spoznavajo skozi posamezne likovne naloge pri likovnem prakticiranju in ob likovnem vrednotenju, kjer se posamezni pojmi ubesedijo.

Zgled:
naloga 10

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri likovni umetnosti določajo *mejo zgornje desetine dosežkov*, so rešili **naloge:** 1.a1, 1.a.2, 1.a.3, 2. a, 2.b.3, 4. b, 4. c, 6, 7, 9.2, 11.4.

Vsebine:
Obča znanja
Risanje
Slikanje
Grafika
Kiparstvo
Prostor

Taksonomske stopnje:
Pri nalogah 4. b, 4. c, 6, 7, 9.2 smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje), pri nalogah 2. a, 2.b.3 in 11.4 na II. (uporaba znanja, razumevanje) ter pri nalogah 1.a1, 1.a.2, 1.a.3 na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:
- razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora – na dani sliki prepoznajo prikaz globine prostora s ptičjo perspektivo (naloga 1.a.1);
- razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora – na dani sliki prepoznajo prikaz globine prostora s centralno perspektivo (naloga 1.a.2);
- razvijajo občutek za gradnjo iluzije prostora – na dani sliki prepoznajo prikaz globine prostora z zračno perspektivo (naloga 1.a.3);
- razvijajo sposobnost analiziranja in vrednotenja likovnih del – na dani zgradbi znajo določiti vrsto kompozicije (simetrična/vodoravna kompozicija)(naloga 2. a);
- načrtujejo arhitekturni objekt z oblikovalnimi elementi arhitekturnega prostora – na sliki prepoznajo obok kot arhitekturni element (naloga 2.b.3);
- načrtujejo urbanistične spremembe v domačem kraju – prepoznajo naloge urbanista (naloga 4. b);
- načrtujejo arhitekturni objekt – prepoznajo urbanizem in naloge krajinskega arhitekta (naloga 4. c);
- ob likovnih delih spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi, – med danimi nasprotji prepoznajo značilnosti količinsko barvnega nasprotja (naloga 6);
- ob likovnih delih spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi, – znajo poimenovati tihožitje kot likovni motiv (naloga 7);

– spoznajo likovna dela likovne kulturne dediščine – poznajo vse zahtevane značilnosti male grafike (ex libris) (nalogi 9.2);
– razumejo oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi – na sliki prepoznajo kiparsko instalacijo (naloga 11.4).

Učenci, ki so uspešno rešili naloge modrega območja, izkazujejo dobro znanje likovnih pojmov z različnih likovnih področij, zlasti s področja oblikovanja v prostoru.
Nekatere naloge modrega območja niso rešene v skladu s pričakovanji, kar morda kaže na selektivno obravnavo ciljev in likovnih pojmov v likovnih nalogah pri pouku.

Zgled:
naloga 1. a

NAD MODRIM OBMOČJEM

V območje, kamor spadajo naloge, ki jih v 65-odstotni uspešnosti niso rešili niti učenci z najvišjimi dosežki, so se uvrstile **naloge**: 1. b, 4. a, 5. b, 5.c.2, 8.1, 12, 13. b.

Vsebine:
Risanje
Kiparstvo
Prostor
Slikanje
Grafika
Obča znanja

Taksonomske stopnje:
Pri nalogah 1. b, 13. b smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (prepoznavanje), pri nalogi 4. a na II. (uporaba znanja, razumevanje) ter pri nalogah 5. b, 5.c.2, 8.1, 12 na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza, vrednotenje).

Učenci:
– ne razvijajo občutka za gradnjo iluzije prostora – ne poznajo pojma iluzija prostora (naloga 1. b);
– ne načrtujejo urbanistične spremembe v domačem kraju; spoznajo pomembna likovnoumetniška dela svetovne kulturne dediščine – na danih slikah ne prepoznajo krajinske arhitekture in urbanističnega prostora (naloga 4. a);
– ob likovnih delih ne spoznavajo likovnih pojmov, povezanih z oblikovanjem na ploskvi, – na dani reprodukciji ne prepoznajo kolorističnega slikanja (naloga 5. b);
– ob likovnih delih ne spoznavajo likovnih pojmov, povezanih z oblikovanjem na ploskvi, – na dani reprodukciji ne prepoznajo komplementarnega barvnega nasprotja (naloga 5.c.2);
– ne spoznavajo različnih grafičnih tehnik – ne znajo povezati grafične tehnike kolagrafije z njenim kratkim opisom (naloga 8.1);
– ne spoznavajo pojmov, povezanih z različnimi načini izražanja v prostoru, – na skici kipa ne označijo negativnega kiparskega prostora (naloga 12);
– ne izdelajo fotomontaže oz. animiranega filma, pri oblikovanju na ploskvi uporabljajo digitalne tehnologije – ne znajo določiti vrstnega reda postopkov izdelave risanega filma (naloga 13. b).

Za uspešno reševanje nalog nad modrim območjem je bilo potrebno izkazovanje znanja na najvišjih taksonomskih stopnjah. Učenci lahko tako znanje pridobijo le ob realizaciji zahtevnih in kompleksnih likovnih nalog ter ob besedni analizi.

Zgled:
naloga 12

DRUGI DEL PREIZKUSA ZNANJA

LIKOVNA NALOGA

K vrednotenju likovne naloge smo zaradi lažjega vrednotenja pristopili parcialno in vrednotili vsak element posebej s šeststopenjsko ocenjevalno lestvico. Pri vsakem od elementov vrednotenja (likovni problem, likovna tehnika in likovni motiv) je bilo mogoče doseči maksimalno število pet točk.

Zaradi večje objektivnosti sta posamezno likovno nalogo ovrednotila dva ocenjevalca. Vsak od njiju je ločeno ovrednotil posamezni element naloge. Končno število točk je bilo povprečje točk obeh ocenjevalcev.

V likovni nalogi s področja risanja smo preverjali kognitivne, psihomotorične in afektivne cilje. Pri likovnem problemu smo vrednotili znanje o prostorskih ključih, pri likovni tehniki pa izkoriščenost tehničnih in izraznih možnosti svinčnika. Pri motivu smo vrednotili zanimivo rešitev motiva (pustna povorka), domišljijo, skladnost motiva z likovnim problemom in likovno tehniko.

Rešitev likovnega problema in motiva spada v rdeče območje. To pomeni, da večina učencev dobro pozna vsaj enega od prostorskih ključev in ga uspešno predstavi ob danem motivu v likovni nalogi.

Rešitev likovne tehnike spada v modro območje, kar pomeni, da izvedbe likovnih tehnik niso v skladu s pričakovanji, kar morda kaže na pomanjkanje časa za realizacijo likovne naloge ali tudi na selektivno obravnavo likovnih tehnik v likovnih nalogah pri pouku.

Zgled:
(likovna naloga)

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, likovna umetnost, 9. razred

Oznaka naloge		Točke	Področje	Cilji – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	01.a.1	1	Risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora (ptičja perspektiva);	S	III.	modro	0,56	0,17
	01.a.2	1	Risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora (centralna perspektiva);	S	III.	modro	0,53	0,12
	01 a.3	1	Risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora (zračna perspektiva);	S	III.	modro	0,33	0,27
	01. b	1	Risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora (iluzija prostora);	S	I.	nad modrim	0,41	0,18
2	02. a	1	Prostor	razvija sposobnost analiziranja in vrednotenja likovnih del (ravnovesje v arhitekturi);	S	II.	modro	0,28	0,39
	02.b.1	1	Prostor	načrtuje arhitekturni objekt z oblikovalnimi elementi arhitekturnega prostora (kupola);	S	II.	rdeče	0,56	0,38
	02.b.2	1	Prostor	načrtuje arhitekturni objekt z oblikovalnimi elementi arhitekturnega prostora (stebri);	S	II.	rumeno	0,63	0,33
	02. b.3	1	Prostor	načrtuje arhitekturni objekt z oblikovalnimi elementi arhitekturnega prostora (obok);	S	II.	modro	0,3	0,38
3	03. a	1	Kiparstvo	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru (arhitekturni kip);	S	I.	rdeče	0,63	0,17
	03. b	1	Kiparstvo	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru (figuralni kip);	S	I.	zeleno	0,84	0,25
4	04. a	1	Prostor	načrtuje urbanistične spremembe v domačem kraju; spozna pomembna likovnoumetniška dela svetovne kulturne dediščine (krajinska arhitektura/urbanistični prostor);	S	II.	nad modrim	0,27	0,27
	04. b	1	Prostor	načrtuje urbanistične spremembe v domačem kraju (funkcija urbanega prostora);	S	I.	modro	0,39	0,29
	04. c	1	Prostor	načrtuje arhitekturni objekt (krajinska arhitektura);	S	I.	modro	0,5	0,22
5	05. a	1	Obča znanja	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja na ploskvi (likovno področje);	M	I.	rdeče	0,51	0,41
	05. b	1	Slikanje	ob likovnih delih spoznava likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi (kolorističnо slikanje);	S	III.	nad modrim	0,17	0,22
	05.c.1	1	Slikanje	ob likovnih delih spoznava likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi (toplo-hladni barvni kontrasti);	S	III.	zeleno	0,82	0,16
	05.c.2	1	Slikanje	ob likovnih delih spoznava likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi (komplementarno barvni kontrasti);	S	III.	nad modrim	0,23	0,17
6	06.1	1	Slikanje	ob likovnih delih spoznava likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi (količinski barvni kontrast);	M	I.	modro	0,38	0,36
7	07.1	1	Obča znanja	ob likovnih delih spoznava likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi (likovni motiv);	S	I.	modro	0,37	0,44
8	08.1	1	Grafika	spoznava različne grafične tehnike (kolagrafija);	S	III.	nad modrim	0,31	0,25
	08.2	1	Grafika	spoznava različne grafične tehnike (linorez);	S	I.	zeleno	0,8	0,26
	08.3	1	Grafika	spoznava različne grafične tehnike (suha igla);	S	III.	rdeče	0,61	0,33

Oznaka naloge		Točke	Področje	Cilji – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
9	09.1	1	Grafika	spozna likovna dela likovne kulturne dediščine (mala grafika);	M	I.	rdeče	0,62	0,29
	09.2	1	Grafika	spozna likovna dela likovne kulturne dediščine (mala grafika);	M	I.	modro	0,58	0,23
	09.3	1	Grafika	spozna likovna dela likovne kulturne dediščine (mala grafika).	M	I.	zeleno	0,79	0,23
10	10. a	1	Risanje	razvija sposobnost analiziranja likovnih del; razvija občutek ob uporabi različnih materialov in pripomočkov za izražanje na ploskvi (centralna perspektiva – bežiščnice);	S	III.	rdeče	0,57	0,47
	10. b	1	Risanje	razvija sposobnost analiziranja likovnih del (centralna perspektiva – bežišče);	S	II.	rdeče	0,57	0,47
	10. c	1	Risanje	razvija sposobnost analiziranja likovnih del (centralna perspektiva – horizont);	S	II.	rdeče	0,49	0,51
11	11.1	1	Kiparstvo	razume oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi; spozna pomembna likovnoumetniška dela svetovne kulturne dediščine (gibljivi kip);	S	II.	rdeče	0,61	0,13
	11.2	1	Kiparstvo	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru (mala plastika);	S	II.	rdeče	0,51	0,37
	11.3	1	Kiparstvo	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru (relief);	S	II.	rdeče	0,5	0,42
	11.4	1	Kiparstvo	razume oblikovalne strategije v sodobni kiparski praksi (instalacija);	S	II.	modro	0,47	0,21
12	12.1	1	Kiparstvo	spoznava pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru (negativni prostor);	S	III.	nad modrim	0,21	0,15
13	13. a	1	Obča znanja	izdela fotomontažo oz. animirani film (animacija);	M	I.	zeleno	0,93	0,27
	13. b	1	Obča znanja	izdela fotomontažo oz. animirani film, pri oblikovanju na ploskvi uporablja digitalne tehnologije (animacija);	M	I.	nad modrim	0,27	0,1
14	14. a	1	Risanje	razvija občutek za gradnjo iluzije prostora;	S	III.	rdeče	0,54	0,68
	14. b	1	Risanje	pri oblikovanju na ploskvi uporablja tradicionalno orodje in materiale;	M	III.	modro	0,45	0,64
	14. c	1	Risanje	razvija izrazne zmožnosti pri oblikovanju na ploskvi in s tem neguje individualni likovni izraz.	S	III.	rdeče	0,48	0,66

LEGENDA:
Naloge: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge
Vsebine/Cilji – učenec: zapisana vsebina/cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*
Standardi znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, S – standard; povzeto po *Učnem načrtu*
Taksonomske stopnje (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I – znanje in prepoznavanje, II – razumevanje in uporaba, III – analiza in sinteza ter vrednotenje
Območje: zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz domovinske in državljanske kulture in etika*
.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja pri likovni umetnosti vsebuje besedilne naloge in nalogo za izdelavo likovnega izdelka.
Besedilne naloge pokrivajo vsebine šestih vsebinskih sklopov, in sicer: **risanja**, **slikanja**, **grafike**, **kiparstva**, **oblikovanja prostora** in **občega znanja**.
V prvem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale vsebine likovnega področja **risanje**.
Z 10. nalogo smo preverjali poznavanje pravilnosti postopka pri risanju linearne perspektive. Pri prvem delu 10. naloge (10.1 in 10.2) so bili učenci manj uspešni, kot je predmetna komisija (v nadaljevanju PK) pričakovala, čeravno sta bila indeksa glede na težavnost celotnega preizkusa (IT = 0,50) nekoliko višja (IT = 0,57; IT = 0,57), saj bi morala biti gradnja likovnega dela z uporabo prostorskih ključev in perspektive del stalne likovnopedagoške prakse. Naloga 10.1 je od učencev zahtevala, da na pripravljeni podobi krajine vrišejo vsaj pet bežiščnic, ki se stekajo v bežišče (očišče), naloga 10.2 pa označitev bežišča (očišče). Zanimivo je, da so učenci pri nalogi 10.3 dosegli še slabši dosežek in je ta del izpadel še težji (IT = 0,49), čeprav bi v pripravljeno skico morali vrisati horizont. Horizont in bežiščnice so osnova pri konstruiranju in razumevanju linearne perspektive. Predvsem horizont in bežišče (očišče) sta izhodišče za razumevanje smeri bežiščnic, zato je bila PK toliko bolj presenečena nad slabšim dosežkom. Precej težka za reševanje (IT = 0,46) se je pokazala tudi 1. naloga (1.a.1, 1.a.2, 1.a.3). Nekoliko bolje so učenci na reprodukcijah prepoznali pojma ptičja in centralna perspektiva (IT = 0,56; IT = 0,53), medtem ko jim je zračna perspektiva delala težave (IT = 0,33). Pri nalogi 1.b izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom so učenci morali analizirati reprodukcije umetniških del na barvni prilogi in jih povezati s pojmi oblikovanja na ploskvi (iluzija prostora). Tudi ta naloga je bila za nekatere učence zahtevnejša (IT = 0,41), kot smo v PK pričakovali. Naloge s področja risanja so v povprečju enakovredne (IT = 0,49) glede na težavnost celotnega preizkusa (IT = 0,50).
V drugem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale vsebine likovnega področja **slikanje**. V tem vsebinskem sklopu so učenci najbolje rešili del 5. naloge (5.c.1), kjer so morali pri nalogi izbirnega tipa, na podlagi barvne reprodukcije umetniškega dela, razlikovati barvna nasprotja in ugotoviti, katera barvna nasprotja je umetnik uporabil na svojem likovnem delu. Ta del naloge, kjer so morali prepoznati toplo-hladno barvno nasprotje, je bil tudi najlažji (IT = 0,84). Izredno slabo (IT = 0,17; IT = 0,23) so učenci reševali drugi del te naloge (5.b in 5.c.2), kjer so morali prepoznati koloristični način slikanja in zaobljenost oblik na umetniškem delu s pomočjo komplementarnega barvnega nasprotja, čeprav sta ta dva dela preverjala enake standarde znanja. Za precej težko se je izkazala tudi naloga 6.1 (IT = 0,38), s katero smo preverjali enake standarde znanja kot pri prejšnji nalogi, razmerja med barvami pri količinskem barvnem nasprotju. PK je pričakovala bolj uspešno reševanje slednjih nalog, saj je poznavanje in praktična realizacija slikanja z upoštevanjem določenega barvnega nasprotja osnova vsake likovne naloge s področja slikarstva na predmetni stopnji osnovne šole. Nasploh so se izkazale naloge s področja slikarstva za učence, glede na težavnost celotnega preizkusa (IT = 0,50), kot zelo težke (IT = 0,26), brez upoštevanja naloge 5.c.1; glede na vse naloge s področja slikanja pa je IT = 0,40).
V tretjem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale vsebine likovnega področja **grafika**. Naloga 8 s področja grafike (8.1, 8.2, 8.3) je bila naloga povezovanja, kjer so morali učenci povezati ustrezne pojme s pravilnim opisom. Glede na vsebino, kjer je šlo za prepoznavanje grafičnih tehnik (kolagrafija, linorez, suha igla), učenci niso dosegli želenih dosežkov, čeprav so naloge preverjale likovne pojme, ki jih učenci delno spoznavajo že v zgodnejšem obdobju šolanja. Izjema je le linorez pri nalogi 8.2 (IT = 0,80), grafična tehnika, ki jo učenci v letih šolanja praviloma izvedejo večkrat. Čeprav indeks težavnosti naloge 8 (0,57) nekoliko odstopa od indeksa težavnosti celotnega preizkusa, je PK pričakovala boljši dosežek. Naloga 9 s področja grafike (9.1, 9.2, 9.3) je bila naloga alternativnega tipa, kjer so morali učenci trditve povezati s pojmom *ex libris*. Glede na preprostost naloge je indeks težavnosti za to nalogo dokaj nizek (0,66), čeprav visok glede na indeks težavnosti celotnega preizkusa (0,50).
V četrtem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale vsebine likovnega področja **kiparstvo**. Nalogi 3.a in 3.b zaprtega tipa z obkroževanjem odgovorov sta se izkazali za precej lahki, od učencev sta zahtevali poznavanje osnovnih likovnih pojmov (I. taksonomska stopnja), povezanih z načini izražanja v tridimenzionalnem prostoru. Da gre v prvem primeru (3.a) za arhitekturni kip in v drugem primeru (3.b) za figuralni kip, je ugotovila večina učencev (IT = 0,63 in 0,84). Pri nalogi 11 (11.1, 11.2, 11.3 in 11.4) so morali učenci na posameznih slikah na barvni prilogi določiti pojme, povezane z različnimi načini izražanja v prostoru. V prvem primeru (11.1) sta pravilen odgovor gibljivi kip prepoznali slabi dve tretjini učencev (IT = 0,61). Precej težji so se izkazali ostali trije odgovori (11.2, 11.3 in 11.4): mala plastika (IT = 0,51), relief (IT = 0,50) in instalacija (IT = 0,47). Da bo pri nalogi 11 le približno polovica učencev prepoznala pravilne odgovore, PK ni pričakovala, saj naj bi se učenci pri pouku likovne umetnosti v času osnovnošolskega izobraževanja seznanili ter likovno izražali v prostoru in poznali zahtevane termine. Da je poznavanje kompleksnejših likovnih pojmov v naših šolah precej šibko, je pokazala zadnja naloga (12.1) tega vsebinskega sklopa. Naloga kratkega zaprtega odgovora je preverjala razumevanje kiparskega prostora in so jo učenci reševali s pomočjo slike. Na skici so morali s svinčnikom pobarvati negativni kiparski prostor, kar je uspešno izvedla le petina učencev (IT = 0,21).

V petem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale vsebine likovnega področja **oblikovanje prostora (arhitektura)**. Naloga 2 je bila kompleksna naloga kratkih zaprtih odgovorov. Učenci so na slikovnih primerih morali določiti in k slikam zapisati pravilni pojem. Najuspešnejši so bili pri določitvi iskanega pojma stebri pri nalogi 2.b.2 (IT = 0,63). Pojem kupola pri nalogi 2.b.1 pa je prepoznala dobra polovica učencev (IT = 0,56). Preostala dva iskana pojma: ravnovesje v arhitekturi pri nalogi 2.a in obok pri nalogi 2.b.4 pa je poznala le še tretjina učencev (IT = 0,28; IT=0,3). Vsebinam s področja oblikovanja prostora se v naši likovnopedagoški praksi namenja manj pozornosti, kar je posledica slabšega strokovnega znanja učiteljev in deficitarnemu številu pedagoških ur pouka likovne umetnosti v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Prav tako težka se je izkazala tudi kombinirana naloga 4: naloga razvrščanja (4.a) in nalogi zaprtega tipa (4.b, 4.c), kjer so morali učenci razlikovati likovna pojma s področja arhitekture, prepoznati naloge urbanista ter krajinskega arhitekta. Naloge urbanista je pravilno opredelila slaba tretjina učencev (IT = 0,39), polovica učencev pa je v ponujenih odgovorih prepoznala naloge krajinskega arhitekta (IT = 0,50). Podobno kot v vsebinskem sklopu slikanja so bile tudi naloge, ki so v preizkusu znanja preverjale vsebine iz oblikovanja prostora, v povprečju za učence zahtevne (IT = 0,42) glede na težavnost celotnega preizkusa (0,50).
V šestem vsebinskem sklopu so naloge v preizkusu znanja preverjale **obče likovno znanje**. Naloga 5.a iz tega vsebinskega sklopa je bila tipa zapis kratkega odgovora, kjer so učenci na reprodukciji slike morali prepoznati ustrezno likovno področje. Čeprav je šlo za izredno lahko nalogo, z likovnimi področji se učenci srečujejo skozi vsa leta osnovnošolskega izobraževanja, jo je uspešno rešila le polovica učencev (IT = 0,51). Ta dosežek preseneča PK. Prav takšno presenečenje za PK je tudi dosežek naloge 7.1 tega področja, ki je od učencev na osnovi opisa zahtevala priklic in zapis pojma tihožitje. Nalogo je uspešno rešila samo dobra tretjina učencev (IT = 0,37). Pri nalogah 13.1 in 13.2 v prvem delu, nalogah izbirnega tipa, so učenci prepoznali pojem animacija. Naloga se je izkazala za najlažjo v preizkusu (IT = 0,93). V drugem delu naloge pa se izkaže, da pozna pravilen postopek izdelave animacije le slaba tretjina učencev (IT = 0,27). Dosežki nalog, ki so v preizkusu znanja preverjale obče likovno znanje, so v povprečju, glede na težavnost celotnega preizkusa (IT = 0,50), skoraj identični, če upoštevamo nalogo 13.1 (IT = 0,52), vendar presenetljivo težja brez upoštevanja naloge 13.1 (IT = 0,38).
Naloga 14 – **likovna naloga** predstavlja praktični del preizkusa. Večina ciljev likovne vzgoje se realizira prek praktičnega likovnoustvarjalnega dela z ozaveščanjem likovnih pojmov, z jasno postavljenimi likovnimi problemi, ustrezno uporabo likovne tehnike in izvirno realiziranim motivom. Pri likovni nalogi so si učenci morali zamisliti ulico s pustno povorko, kjer je vse mogoče. Domišljijski motiv naj bi s svinčnikom upodobili tako, da bi pri prikazovanju globine prostora in predmetov uporabili znanje o prostorskih ključih. Prvi del naloge (14.a) je bil koncipiran tako, da je od učencev pričakoval prikaz prostora z uporabo različnih prostorskih ključev (delno prekrivanje, zmanjševanje podob, linearna perspektiva). V tem delu je naloga spremljala razvitost občutka za gradnjo iluzije prostora. Drugi del naloge (14.b) je bil bolj usmerjen v uporabo likovnih orodij in materialov ter pri učencih preverjal, kako pri likovnem izražanju samostojno uporabljajo likovno tehniko in kako so izkoriščene tehnične in izrazne možnosti svinčnika. Tretji del naloge (14.c) pa je spremljal razvitost izraznih zmožnosti učencev pri oblikovanju na ploskvi in njihov individualni likovni izraz, ki se kaže v zanimivi rešitvi motiva (pustna povorka, pustne maske, figure v gibanju ipd.). Dosežki praktičnega dela preizkusa kažejo, da je bilo pri izvedbi likovne naloge uspešnih le 50 % vseh učencev. Znotraj posameznih elementov likovne naloge (14.a, 14.b in 14.c) je glede indeksa težavnosti precej odstopanj. Tako se je prvi del naloge (prostorski ključi) pokazal še najlažji (IT = 0,56), precej težja pa sta bila drugi in tretji del naloge (IT = 0,45; IT = 0,48). Ugotovimo lahko, da so bili učenci zadovoljivo uspešni pri reševanju likovnega problema, pri izvedbi likovne tehnike in likovnega motiva ter pri izvirni uskladitvi teh dveh elementov pa so imeli precej več težav. Z vidika težavnosti (IT = 0,49) so učenci likovno nalogo v povprečju reševali enakovredno povprečju težavnosti celotnega preizkusa (0,50). Je pa pri tej nalogi zaskrbljujoč podatek, da likovne naloge ni reševalo približno 200 učencev, kar je 4,7 % celotne v NPZ zajete generacije.

Analiza dosežkov **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Dosežki učencev pri besedilnih nalogah so pričakovani glede na taksonomske stopnje. V preizkusu je 14 točk preverjalo znanje na prvi taksonomski stopnji, kjer so bili dosežki boljši kot na preizkusu v celoti (IT = 0,57). Z 11 točkami smo preverjali znanje druge taksonomske stopnje. Uspešnost reševanja pa je malenkost pod dosežki preizkusa v celoti (IT = 0,47). Deset točk v besedilnih nalogah je preverjalo znanje tretje taksonomske stopnje. Likovna naloga s 15 točkami je preverjala znanja na tretji taksonomski stopnji. Celoten preizkus je imel 25 točk, ki so preverjale znanje tretje taksonomske stopnje. Učenci so te naloge reševali slabše (IT = 0,45) glede na preizkus v celoti. Če pogledamo samo besedilne naloge tretje taksonomske stopnje pa je dosežek še nižji (IT = 0,43).

V besedilnem delu preizkusa je bilo 14 točk **prve taksonomske stopnje**, kar pomeni 40 % pisnega dela preizkusa. Naloge so bile razvrščene v vseh šest vsebinskih sklopov, in sicer: risanje, slikanje, grafika, kiparstvo, prostorsko oblikovanje in obče znanje. Učenci so naloge uspešno reševali, čeprav nekoliko pod pričakovanji komisije, saj je bilo pet nalog prve taksonomske stopnje, ki jih je rešila precej manj kot polovica učencev. Naloga 1.b je bila s področja risanja (IT = 0,41) in je iskala pojem iluzija prostora. Naloga 4.b s področja oblikovanja prostora (IT = 0,39) je iskala odgovor glede nalog urbanistov, pri nalogi 6.1 s področja slikanja (IT = 0,38) pa je bilo potrebno po opisu

prepoznati količinsko barvno nasprotje. Nalogi 7.1 in 13.2 sta bili s področja občega znanja. Pri prvi s tega področja precej učencev po opisu ni prepoznalo motiva tihožitja (IT = 0,37) in pri slednji jih več kot 70 % ni pravilno zapisalo zaporedja izdelave risanega filma (IT = 0,27). Vzrok za slabši dosežek pri tej nalogi je lahko v tem, da je te pojme pri likovni umetnosti skozi praktične likovne naloge težje realizirati in ostajajo le na teoretični ravni prepoznavanja. Na ostale naloge prve taksonomske stopnje je pravilno odgovorila polovica ali več učencev. Nalogo 4.c s področja oblikovanja prostora je pravilno rešilo 50 % učencev. Le odstotek več učencev je pravilno rešilo nalogo 5.a istega področja. Nalogi 9.1 (IT = 0,62) in 9.2 (IT = 0,58) s področja grafike so učenci rešil skladno s pričakovanji PK. Prav tako tudi nalogo 3.a (IT = 0,63) s področja kiparstva in nalogo 9.3 (IT = 0,79) s področja grafike. Nekoliko lahke oz. prelahke pa se zdijo zadnje tri naloge prve taksonomske stopnje. Pri nalogi 8.3 je grafično tehniko linorez po opisu prepoznalo 80 % učencev. Nalogo 3.b (IT = 0,84) s področja kiparstva in nalogo 13.a (IT = 0,93) s področja občega znanja pa so učenci najbolje rešili.

V besedilnem delu preizkusa je bilo 11 točk, ki so preverjale znanje **druge taksonomske stopnje**, kar pomeni 31,43 celotnega preizkusa. Naloge so bila razvrščene v tri vsebinske sklope: risanje, kiparstvo in prostorsko oblikovanje. Največ točk je bilo s področja prostorskega oblikovanja (5), sledita področji kiparstva (4) in risanja (3). Pri vprašanjih druge taksonomske stopnje so učenci najslabše odgovarjali na nalogo 4.a s področja oblikovanja prostora, katero je pravilno rešilo le 27 % učencev, precej učencev (46) pa na vprašanje sploh ni odgovorilo. Naloge druge taksonomske stopnje, ki jih je rešila manj kot tretjina učencev, sta bili še nalogi 2.a (28 %) in 2.b.3 (30 %) prav tako s področja oblikovanja prostora. Pri nalogi 2.a na vprašanje glede ravnovesja v arhitekturi sploh ni odgovorila dobra tretjina učencev (33,4 %); pri nalogi 2.b.3 pa precej učencev ni prepoznalo oboka kot arhitekturnega elementa. Nekako na ravni celotnega preizkusa so učenci reševali nalogi 11.4 s področja kiparstva in 10.c s področja risanja. Pri prvi je pojem instalacija prepoznalo 47 % učencev, pri drugi pa je v sliko pravilno vrisalo horizont 49 % učencev.

Pri nalogah druge taksonomske stopnje je 50 % učencev ali več pravilno odgovorilo na šest vprašanj (2.b.1, 2.b.2, 10.b, 11.1, 11.2, 11.3). Med temi nalogami so učenci najbolje rešili nalogo 2.b.2 s področja oblikovanja prostora, kjer je stebre kot arhitekturne elemente pravilno prepoznalo 63 % učencev.

V prvem delu preizkusa je bilo 10 točk, ki so preverjale znanje na **tretji taksonomski stopnji**, kar pomeni 28,57 % celotnega preizkusa. Naloge tretje taksonomske stopnje so pokrivale štiri vsebinske sklope: risanje (4 točke), slikanje (3), grafika (2) ter kiparstvo (1). Med vprašanji tretje taksonomske stopnje, na katere je pravilno odgovorila več kot polovica učencev, teh vprašanj je pet, so vprašanja:1.a.1, 1.a.2, 5.c.1, 8.4 in 10.a. Tri vprašanja, na katera je več kot 50 % učencev odgovorilo pravilno, so bila s področja risanja. Naloga 1.a.1, kjer so učenci morali prepoznati ptičjo perspektivo, je imela težavnost 0,56. Pri nalogi 1.a.2, ki je spraševala po centralni perspektivi, pa je bila težavnost 0,53. Pri nalogi 10.a s področja risanja, kjer so učenci v sliko vrisali bežiščnice, je bila težavnost 0,57. Pri nalogah tretje taksonomske stopnje (IT = 0,82) so učenci najuspešneje rešili nalogo 5.c.1 s področja slikanja, saj so na barvni reprodukciji pravilno prepoznali toplo-hladni kontrast. Uspešni so bili tudi pri nalogi 8.4 s področja grafike (IT = 0,61). Precej slabše pa so reševali ostalih pet nalog tretje taksonomske stopnje: 1.a.3, 8.1, 5.c.2, 12 in 5.b. Pri nalogi 1.a.3 s področja risanja zračne perspektive ni prepoznalo kar 67 % učencev, grafične tehnike kaligrafija pri nalogi 8.4 pa 69 % učencev. Še slabši so bili učenci pri nalogi 5.c.2 s področja slikanja, kjer 77 % učencev ni prepoznalo komplementarnega barvnega kontrasta. Pri nalogi 12 s področja kiparstva pa negativnega kiparskega prostora ni prepoznalo 79 % učencev. Najslabše so učenci reševali nalogo 5.b s področja slikanja, kjer na barvni reprodukciji za prikaz plastičnosti zaobljenosti oblik kolorističnega slikanja ni prepoznalo kar 83 % učencev.

Likovno nalogo uvrščamo med naloge **tretje taksonomske stopnje**. Likovna naloga predstavlja 30 % celotnega preizkusa. Vsi trije deli likovne naloge so bili s področja risanja. Pri prvem delu likovne naloge (14.a), torej pri uspešni realizaciji likovnega problema, so bili učenci najuspešnejši, nekoliko manj uspešni pa so bili pri izvedbi likovnega motiva (14.c). Več težav jim je povzročalo obvladovanje likovne tehnike (14.b), kar pomeni, da so slabše izkoristili izrazne možnosti risala, svinčnika. Likovno nalogo, ki je zahtevala odgovor tretje taksonomske stopnje, je uspešno rešilo 49 % učencev. Ob zavedanju, da se približno 200 učencev likovne naloge sploh ni lotilo, se zdi to še kar zadovoljiv dosežek.

Primerjava povprečnih indeksov težavnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje kaže na to, da so dosežki pri pravilnih odgovorih na vprašanja vseh taksonomskih stopenj različni. Povprečna težavnost vprašanj prve taksonomske stopnje je 0,57; druge taksonomske stopnje je 0,47 in tretje taksonomske stopnje, skupaj z likovno nalogo, je 0,45. V PK smo pričakovali nekoliko boljše odgovore na vprašanja prve taksonomske stopnje. Iz dosežkov lahko povzamemo, da je raven miselnih procesov prepoznavanja in znanja likovnih pojmov prenizka, saj so ti osnovni miselni procesi temeljna podlaga za miselne procese višjih taksonomskih stopenj.

Analiza dosežkov učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

Standardi znanja izhajajo iz splošnih in operativnih ciljev predmeta likovna umetnost. V preizkusu je 12 točk preverjalo minimalne standarde znanja in 38 točk ostale standarde znanja.

Minimalni standardi so bili zajeti tako v besedilnem delu kot tudi pri likovni nalogi. Ti standardi, ki smo jih v nalogah preverjali s področja občega znanja, so sledeči: spoznavajo pojme, povezane z različnimi načini izražanja na ploskvi (likovno področje), izdelajo fotomontažo oz. animirani film (animacija), pri oblikovanju na ploskvi uporabljajo digitalne tehnologije (animacija). S področja grafike je preizkus preverjal minimalni standard znanja: spoznajo likovna dela likovne kulturne dediščine (mala grafika. Preizkus je preverjal tudi minimalne standarde s

področja slikanja (ob likovnih delih spoznavajo likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi, – količinski barvni kontrast) in s področja risanja (pri oblikovanju na ploskvi uporabljajo tradicionalno orodje in materiale). Uspešnost reševanja nalog, ki so pokrivale minimalne standarde, je bila 57 %. Ostali standardi (38 točk), ki jih je preizkus preverjal, so z vseh področij (risanja, oblikovanja prostora, slikanja, grafike, kiparstva in občega znanja) in zajemajo naloge vseh treh taksonomskih stopenj. Tudi ti standardi so bili zajeti tako v besedilnem delu kot tudi pri likovni nalogi. Uspešnost reševanja nalog, ki so pokrivale ostale standarde, je bila 48 %.
Pri sestavi likovne naloge je PK upoštevala tudi priporočilo, da učenci glede na zahteve v učnem načrtu in skladno s svojimi zmožnostmi v svojih izdelkih likovno izrazijo razumevanje likovnih vprašanj, ki jih učitelj načrtuje na podlagi pojmov, predvidenih v učnem načrtu. Komisija je pri sestavi nalog upoštevala standarde, kot so zapisani v učnem načrtu, tako da so vse naloge besedilnega dela preverjale standarde in minimalne standarde. Prav tako smo minimalne standarde in standarde znanja preverjali pri likovni nalogi.

Analiza dosežkov **po tipu nalog** glede na indeks težavnosti

Besedilni del preizkusa je sestavljalo pet tipov nalog, in sicer naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja (12 točk), naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (8 točk), naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (2 točki), naloge kratkih zaprtih odgovorov (10 točk) in naloge alternativnega tipa (3 točke). Drugi del preizkusa je bila likovna naloga, ki so jo učenci reševali s slikovnim odgovorom (15 točk).

V skladu s pričakovanji so učenci najbolje reševali **naloge alternativnega tipa**, katerih povprečni indeks težavnosti nalog je bil 0,66. Pri teh nalogah, ki so vse s področja grafike, so učenci v povprečju dosegli največ točk pri nalogi 9.3 (IT = 0,79), sledita nalogi 9.1 (IT = 0,62) in 9.2 (IT = 0,58). Celotna naloga 9 je preverjala s področja male grafike – ekslibris.
Nekoliko slabše kot prejšnji tip nalog, vendar enako dobro so učenci reševali **naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom** (IT = 0,53) in nalogi **izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori** (IT = 0,53), ki so pokrivala področja risanja, kiparstva, oblikovanja prostora, slikanja in občega znanja.

Pri **nalogah izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom** so bili učenci najuspešnejši pri nalogi 13.1 z vsebinami občega znanja. Ta naloga, ki je preverjala poznavanje animacije, je bila za učence dokaj lahka (IT = 0,93). Podobno uspešni so bili učenci tudi pri nalogi 3.b s področja kiparstva, kjer so morali prepoznati različne načine izražanja v prostoru – figuralni kip (IT = 0,84) in nekoliko manj pri nalogi 3.a, kjer so morali prepoznati arhitekturni kip (IT = 0,63). Nekoliko nad povprečjem težavnosti celotnega preizkusa (IT = 0,50) je bila naloga 4.c s področja oblikovanja prostora, ki je s pomočjo barvne reprodukcije preverjala poznavanje krajinske arhitekture. Ostale naloge tega tipa so delale učencem več težav. Nalogo 1.b s področja risanja, kjer bi učenci na barvnih reprodukcijah morali prepoznati upodobitev prostora kot iluzijo prostora, so reševali slabše kot pričakovano (IT = 0,41). Še nekoliko težji sta izpadli nalogi 4.b in 6.1 s področja oblikovanja prostora (T = 0,39) in s področja slikanja (IT = 0,38). Pri prvi nalogi bi morali prepoznati naloge urbanistov, pri drugi pa značilnosti količinskega kontrasta. O barvnih kontrastih učenci govorijo in naj bi jih tudi praktično likovno uporabili na celotni predmetni stopnji, zato je ta dosežek presenetljiv. Prav tako je presenečenje za PK dosežek pri nalogi 5.b s področja slikanja, kjer bi učenci ob barvni prilogi morali prepoznati likovne pojme, povezane z oblikovanjem na ploskvi. Učenci so nalogo reševali zelo slabo (IT = 0,17), saj na barvni reprodukciji niso prepoznali, da je umetnik za dosego tridimenzionalnosti, zaobljenosti oblik uporabil kolorističnо slikanje.
Tudi pri nalogah **izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori** se je naloga 5.c.2 s področja slikanja pokazala kot težavna (IT = 0,23). Tudi pri tej nalogi bi učenci ob barvni prilogi morali prepoznati likovne pojme povezane z oblikovanjem na ploskvi, konkretno komplementarni barvni kontrast. Pri likovnih nalogah s področja slikarstva bi učenci morali ob teoretičnih izhodiščih, likovnih problemih in likovnih pojmih le-te tudi praktično realizirati in v fazi vrednotenja tudi ponotranjiti. Dosežki NPZ kažejo, da marsikje žal ni tako. So pa učenci zato prvi del naloge 5.c.1 reševali bolje. Prepoznavanje toplo-hladnega kontrasta na barvni reprodukciji jim ni delalo večjih težav (IT = 0,82).

V besedilnem delu preizkusa je bilo največ **nalog povezovanja, urejanja in razvrščanja** (12 točk), ki so bile glede na težavnost celotnega preizkusa v povprečju nekoliko težje (IT = 0,48). Ta tip nalog je zajemal naloge s področja kiparstva (4 točke), risanja (3), grafike (3), oblikovanja prostora (1) in občega znanja (1). Največ težav sta učencem predstavljali nalogi 4.a in 13.2 s področja oblikovanja prostora in občih znanj. Prepoznavanje urejenega prostora (4.a) in zaporedje izdelave risanega filma (13.2) sta učencem predstavljali veliko težavo (IT = 0,27). Le nekoliko bolje, vendar še vedno precej slabo, so učenci reševali nalogo 8.1 s področja grafike. Vedenja, da matrico za kolagrafijo naredijo tako, da rišejo z lepilom ali v lepilo, učenci v preizkusu niso izkazali (IT = 031), čeprav elementarno različico te tehnike učenci marsikje izdelajo že na razredni stopnji osnovne šole. Tudi naloga 1.a.3 s področja risanja, kjer bi s pomočjo barvne priloge učenci morali prepoznati zračno perspektivo, jim je povzročala težave (IT = 0,33). Nekoliko bolje, nekako v skladu s povprečjem celotnega preizkusa, so učenci reševali nalogo 11 s področja kiparstva, kjer je bilo treba prepoznati instalacijo (11.4; IT = 0,47), relief (11.3; IT = 0,50) in malo plastiko (11.2; IT = 0,51). Precej manj težav od pričakovanega (III. taksonomska stopnja) sta učencem predstavljali nalogi 1.a.2 in 1.a.1 s področja risanja, kjer so morali s pomočjo barvne priloge prepoznati centralno perspektivo (IT = 0,53)

in ptičjo perspektivo (IT = 0,56). Enako uspešni so bili učenci pri reševanju naloge 11.1 s področja kiparstva, kjer so morali s pomočjo barvne priloge prepoznati gibljivi kip (mobil), (IT = 0,61) in naloge 8.4 s področja grafike, kjer so prepoznali opis postopka pri izdelavi grafične tehnike, poimenovane suha igla, (IT = 0,61). Daleč najlažja od nalog tega tipa je bila naloga 8.3 s področja grafike (I. taksonomska stopnja), kjer je velika večina učencev prepoznala opis postopka pri izdelavi grafične tehnike linorez, (IT = 0,80). Čeprav je ta tehnika stalnica pri likovni umetnosti v naših osnovnih šolah, pa je vseeno ni prepoznalo 20 % učencev.

Najslabše dosežke in nižje od povprečja celotnega preizkusa so učenci dosegli pri **nalogah kratkih zaprtih odgovorov**. Ta tip nalog je pokrival področja oblikovanja prostora (4 točke), risanja (3), občega znanja (2) in kiparstva (1), skupaj 10 točk. Najmanj težav pri tem tipu nalog je učencem povzročala naloga 2.b.2 s področja oblikovanja prostora (II. taksonomska stopnja), kjer so morali na fotografiji prepoznati arhitekturni element – steber (IT = 0,63). Enak dosežek so učenci dosegli pri dveh nalogah. Pri nalogi 10.a s področja risanja, kjer jih je več kot polovica na sliko pravilno vrisala pet bežiščnic (IT = 0,57) in nalogi 10.b, kjer so pravilno označili bežišče. Naloga 10.a je bila tretje taksonomske stopnje, naloga 10.b pa druge. Le nekoliko slabši (IT = 0,56) je bil dosežek učencev pri nalogi 2.b.1 s področja oblikovanja prostora, kjer so morali na fotografiji prepoznati arhitekturni element – kupolo. Podobno uspešni (IT = 0,51) so bili učenci tudi pri reševanju naloge 5.a s področja občega znanja, saj so umetniško delo pravilno uvrstili v področje slikanja. Na ravni celotnega preizkusa (IT = 0,50) so učenci reševali tudi nalogo 10.c s področja risanja, pri kateri so v sliko pravilno umestili horizont. Manj uspešni pa so bili učenci pri reševanju naloge 7.1 s področja občega znanja (IT = 0,37), naloge 2.b.3 s področja oblikovanja prostora; (IT = 0,30), naloge 2.a (IT = 0,28) in naloge 12 s področja kiparstva (IT = 0,21). Pri nalogi 7.1 (I. taksonomska stopnja) učenci po opisu niso prepoznali motiva tihožitja, čeprav ga likovno upodabljajo vsa leta osnovnošolskega izobraževanja. Pri nalogi 2.b.3s področja oblikovanja prostora na sliki niso prepoznali arhitekturnega elementa – oboka in pri nalogi 2.a ne kompozicije arhitekture.

Najslabše so rešili nalogo 12.1 (III. taksonomska stopnja), kjer bi na risbi morali označiti negativni kiparski prostor. Dosežki pri **nalogah kratkih zaprtih odgovorov** so pod ravnjo celotnega preizkusa (IT = 0,45).

Naloge s slikovnim odgovorom, je predstavljala likovna naloga, torej naloge 14.a, 14.b in 14.c. Vsi trije slikovni odgovori so bili s področja risanja tretje taksonomske stopnje. Učenci so bili najuspešnejši pri prvem delu likovne naloge (IT = 0,54), nekoliko težji je bil tretji del naloge (IT = 0,48), saj so bili pri individualnih likovnih rešitvah nekoliko manj uspešni. Pod povprečjem celotnega preizkusa pa so bili pri drugem delu likovne naloge, saj so pri risanju slabše izkoristili izrazne možnosti risala, svinčnika (IT = 0,45). Podrobnejši pogled reševanja likovne naloge pove, da pri prvem delu likovne naloge, ki je predstavljal rešitev likovnega problema, ni doseglo niti ene točke kar 287 učencev, eno točko od možnih petih pa 672 učencev. Drug del likovne naloge, kjer smo v preizkusu preverjali uspešno uporabo likovne tehnike, je brez točk ostalo 239 učencev in kar 955 jih je doseglo eno točko od petih možnih. Uspešnost pri tretjem delu likovne naloge, kjer je preizkus zahteval izvirno upodobitev likovnega motiva, je bila še slabša, saj kar 412 učencev ni doseglo nobene točke. Še precej bolj je zaskrbljujoč pa je podatek, da se kar 200 učencev reševanja likovne naloge sploh ni lotilo. Skupaj je bilo pri likovni nalogi možnih 15 točk; povprečno število doseženih točk pa je bilo 7,36 točke, kar na zgoraj ugotovljeno niti ni tako slabo, na to kaže tudi indeks težavnosti (IT = 0,49), ki je na ravni celotnega preizkusa.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Glede na prikazane dosežke in ob pregledu uspešnosti reševanja nalog v preizkusu znanja, komisija za likovno umetnost ugotavlja, da so bile naloge in preizkus ustrezno sestavljeni. Pri interpretaciji dosežkov se zavedamo omejitev, ki jih ima preizkus, s katerim v glavnem preverjamo kognitivne cilje, nekoliko manj pa afektivne in psihomotorične. Glede na zapisano dejstvo je predmetna komisija z dosežki učencev na nacionalnem preverjanju zadovoljna.

Dosežki kažejo, da je praktično znanje učencev s področja likovne vzgoje, torej tisto znanje, ki so ga izkazali prek lastnega likovno-ustvarjalnega dela, razmeroma dobro. V tem delu preizkusa, pri katerem so bile vse tri naloge uvrščene v tretjo taksonomsko stopnjo, je povprečno število doseženih točk 49 %, kar je na nivoju dosežkov celotnega preizkusa. Ob upoštevanju problematičnega dejstva, da 200 učencev (4,7 %) likovne naloge sploh ni reševalo, je dosežek dober. Praktični del preizkusa je tudi edini, ki hkrati preverja kognitivne, afektivne in psihomotorične cilje. Prav tako je likovna naloga nekako najbližje temeljnim ciljem predmeta likovna umetnost v osnovni šoli, zato nekako ublaži razočaranja PK podatek, da je pričakovane točke, nekako med 11–15 točkami (od 15 maksimalno), doseglo 25,8 odstotkov, torej dobra četrtina v NPZ zajetih učencev.

Nekoliko slabše pa so učenci odgovarjali pri besedilnem delu preizkusa. Pokazalo se je, da so imeli največje težave pri nalogah kratkih zaprtih odgovorov in pri odgovorih na vprašanja druge in tretje taksonomske stopnje. Zapis ustreznega pojma, ki bi ga morali prepoznati ali utemeljiti s pomočjo fotografije (kompozicija v arhitekturi, arhitekturni element – obok, motiv tihožitja, kiparski negativni prostor), jim je delal velike težave. Ugotavljamo, da učenci uspešneje rešujejo naloge, kjer imajo možne odgovore zapisane, kot naloge, kjer morajo sami poznati in zapisati ustrezen odgovor.

Nekoliko boljše dosežke so učenci dosegli pri nalogah izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori in nalogah povezovanja, vendar so bili tudi pri teh nalogah nekateri odgovori nenatančni in nepopolni. V nekaterih primerih so učenci pri nalogah povezovanja, urejanja in razvrščanja slabše odgovarjali od pričakovanega (prepoznavanje zračne perspektive, prepoznavanje krajinske arhitekture in urbanističnega prostora, prepoznavanje grafičnih tehnik suha igla in kolagrafija). Nepričakovano slabo so učenci odgovarjali tudi pri nalogi, ki je pokrivala vsebine občega znanja iz sodobnejših likovnih praks (zaporedje izdelave risanega filma). Pri nalogah izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori, učenci niso pravilno odgovorili na dokaj preprosta vprašanja (koloristično slikanje, količinski barvni kontrast), ki bi morala biti del znanja vsakega učenca, ki zapušča osnovno šolo. Ostali odgovori pri nalogah izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori, ki so zajemali prvo in tretjo taksonomsko stopnjo, so bili večinoma pravilno zapisani in naloge so bile rešene skladno s pričakovanji PK.

Pri nalogi s slikovnim odgovorom, ki ga je predstavljala likovna naloga, so bili vsi trije slikovni odgovori s področja risanja tretje taksonomske stopnje. Pri tem so bili učenci najuspešnejši pri prvem delu likovne naloge, reševanju likovnega problema, nekoliko slabši so bili pri tretjem delu likovne naloge, pri ustvarjalni realizaciji likovnega motiva. PK je bila neprijetno presenečena, saj so učenci pod povprečjem celotnega dela praktičnega preizkusa pri risanju slabše izkoristili izrazne možnosti risala, svinčnika, ki je temeljno risalo in ga učenci uporabljajo že v predšolskem obdobju.

Glede na rast taksonomskih stopenj se je pravilnost odgovorov manjšala. Tako so učenci pri nalogah prve taksonomske stopnje manj kot 70 % uspešno rešili eno nalogo, pri nalogah druge in tretje taksonomske stopnje pa manj kot 70 % uspešno rešili tri naloge. Najslabše so učenci reševali nalogo tretje taksonomske stopnje s področja slikanja, katero je pravilo rešilo le 17 % učencev.

Glede na dosežke smo v predmetni komisiji mnenja, da bi moral biti pouk likovne umetnosti v celotni vertikali osnovnošolskega izobraževanja, predvsem pa v zadnjem vzgojno-izobraževalnem obdobju usmerjen tako, da bi učenci ob likovnopraktičnih nalogah bolje ozavestiti tudi likovne pojme in bolj natančno opredeliti likovne probleme. Če učitelji v uvodnem delu učne ure natančno definirajo elemente likovne naloge in na ustreznih reprodukcijah besedno osvetlijo in hkrati vizualizirajo tudi likovne pojme, bo to vsekakor prispevalo k bolj kakovostnemu znanju in učence uvedlo v samostojno, zavestno reševanje novih likovnih problemov. Samostojna interpretacija doseženega pa bo v fazi vrednotenja učence navajala na korektno likovnoteoretsko terminologijo. V komisiji menimo, da bo tak, bolj ozaveščen način likovnopedagoškega dela v bodoče dal še boljše dosežke na zunanjem preverjanju znanja.

PRVI DEL

1. Oglej si slike 7, 8 in 9 v barvni prilogi ter reši nalogo.

1. a) Na slikah so različni prikazi globine prostora. Kateri pojem ustreza posamezni sliki? Nalogo rešiš tako, da na črto pred številko slike zapišeš črko ustreznega pojma.

SLIKE	POJMI
_____ Slika 7	A Zračna perspektiva.
_____ Slika 8	B Ptičja perspektiva.
_____ Slika 9	C Žabja perspektiva.
	D Centralna perspektiva.
	E Perspektiva z dvema bežiščema.
	F Obrnjena perspektiva.

(3 točke)

1. b) Na vseh slikah so prikazane globine prostora. Kako imenujemo tako upodobitev prostora? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Naravni prostor.

B Iluzija prostora.

C Zaprti prostor.

D Realni prostor.

(1 točka)

2. a) Nalogo boš reševal z uporabo slike 1.

Slika 1: Bazilika svetega Petra v Rimu

Katera vrsta kompozicije prevladuje na baziliki svetega Petra v Rimu na sliki 1? Odgovor zapiši na črto.

_____ kompozicija.

(1 točka)

(Vir slike 1: https://eucbeniki.sio.si/lum9/2418/index4.html. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)

2. b) Oglej si slike 2, 3 in 4, na katerih so vidni posamezni arhitekturni elementi. Poimenuj arhitekturni element, ki prevladuje na posamezni sliki. Odgovor napiši na črto ob sliki.

Slika 2

_____ *(1 točka)*

Slika 3

_____ *(1 točka)*

Slika 4

_____ *(1 točka)*

(Vir slike 2: http://www.francescomorante.it/pag_2/206ch.htm. Pridobljeno: 12. 8. 2017.
Vir slike 3: https://www.tripadvisor.it/LocationPhotoDirectLink-g. Pridobljeno: 12. 8. 2017.
Vir slike 4: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a0. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)

3. a) Kako imenujemo kipe, ki so okras zgradbe? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Montažni kipi.

B Prostostoječi kipi.

C Arhitekturni kipi.

D Miniaturni kipi.

(1 točka)

3. b) Kako imenujemo kipe, na katerih so upodobljeni človeški liki? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Nepredmetni kipi.

B Simbolični kipi.

C Abstraktni kipi.

D Figuralni kipi.

(1 točka)

4. a) Oglej si slike 10, 11 in 12 v barvni prilogi, ki prikazujejo urejen prostor. Nalogo rešiš tako, da na črto pred pojem zapišeš številko slike, na kateri je pojem prikazan.

POJMA

_____ krajinska arhitektura

_____ urbanistični prostor

(1 točka)

4. b) Kaj je naloga urbanistov? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Načrtujejo notranjo opremo stanovanj.

B Urejajo le parke in vrtove v mestu in okolici.

C Načrtujejo mesta, naselja, trge in ulice.

D Načrtujejo samo obnovo (adaptacijo) starih hiš v mestu.

(1 točka)

4. c) Župan mesta je najel krajinskega arhitekta. Katero nalogo mu je najverjetneje zaupal? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Načrtovanje nove mestne knjižnice.

B Prenovo občinske palače.

C Prometno ureditev v mestnem jedru.

D Ureditev parka okoli avtobusne postaje.

(1 točka)

5. a) V katero likovno področje uvrščamo likovno delo na sliki 13 v barvni prilogi? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

5. b) Kako je umetnik Paul Cezanne na sliki 13 v barvni prilogi prikazal plastičnost (tridimenzionalnost, zaobljenost) oblik? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A S kolorističnim slikanjem.

B S tonskim slikanjem.

C Z barvno modelacijo.

D S primarnimi barvami.

(1 točka)

5. c) Na sliki 13 v barvni prilogi je umetnik pri slikanju uporabil različna barvna nasprotja (kontraste). Kateri dve barvni nasprotji sta najbolj izraziti?
Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

A Toplo-hladno barvno nasprotje.

B Komplementarno barvno nasprotje.

C Terciarno barvno nasprotje.

D Harmonično barvno nasprotje.

E Sočasno ali simultano barvno nasprotje.

(2 točki)

6. V slikarstvu poznamo več barvnih nasprotij. Katera trditev drži za količinsko barvno nasprotje? Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

A Zelene barve je manj kot rdeče (del zelene, dva dela rdeče).

B Lokalne barve svetlimo in temnimo z belo in črno barvo.

C Rumene barve mora biti več kot drugih barv.

D Oranžne barve je manj kot modre (del oranžne, dva dela modre).

(1 točka)

7. Slikar je na mizo postavil razne predmete in sadje ter jih naslikal. Kako imenujemo upodobljeni likovni motiv? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

8. Vrste grafičnih tehnik poveži z ustreznimi kratkimi opisi.
Nalogo rešiš tako, da na črto pred grafično tehniko zapišeš črko ustreznega opisa.

GRAFIČNE TEHNIKE	KRATKI OPISI
_____ kolagrafija	A Matrico izdelamo na kamniti plošči.
_____ linorez	B V matrico razimo s koničastim predmetom.
_____ suha igla	C Matrico izrezujemo s pomočjo grafičnih nožkov.
	D Barvo vtremo skozi sito.
	E Na matrico rišemo z lepilom ali v lepilo.
	F Matrico vrezujemo v trd les.

(3 točke)

9. Posebna oblika male grafike je ex libris.
Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni, obkroži NE DRŽI.

Ex libris je vrsta kaligrafske pisave.	DRŽI	NE DRŽI
Lastnik z ex librisom označuje lastništvo knjige.	DRŽI	NE DRŽI
Podoba na ex librisu pogosto pove nekaj o lastniku.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

10. Oglej si sliko 5 in reši nalogo.

Umetnik je naslikal podobo krajine. Pri upodobitvi globine prostora si je pomagal z linearno perspektivo. Sliko 5 dopolni tako, da

a) narišeš vsaj 5 bežiščnic, ki se stekajo v bežišče,

b) označiš bežišče (B),

c) narišeš še horizont (obzorje).

Riši s svinčnikom na sliko 5.

Slika 5: Alfred Sisley: Chemin de la Machine, Louveciennes

10. a	1 točka
10. b	1 točka
10. c	1 točka

(Vir slike 5: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alfred_Sisley_071.jpg. Pridobljeno: 10. 10. 2017.)

11. Oglej si slike 14, 15, 16 in 17 v barvni prilogi ter reši nalogo.

Na slikah so upodobitve v tridimenzionalnem prostoru. Kateri pojem ustreza posamezni sliki? Nalogo rešiš tako, da na črto pred številko slike zapišeš črko ustreznega pojma.

SLIKE	POJMI V TRIDIMENZIONALNEM PROSTORU
_____ Slika 14	A Instalacija.
_____ Slika 15	B Relief.
_____ Slika 16	C Spomenik.
_____ Slika 17	D Gibljivi kip (mobil).
	E Kip človeške figure.
	F Mala plastika.
	G Portalna plastika.

(4 točke)

12. Oglej si kip na sliki 6. Na skici s svinčnikom pobarvaj negativni kiparski prostor.

Slika 6: David Potter

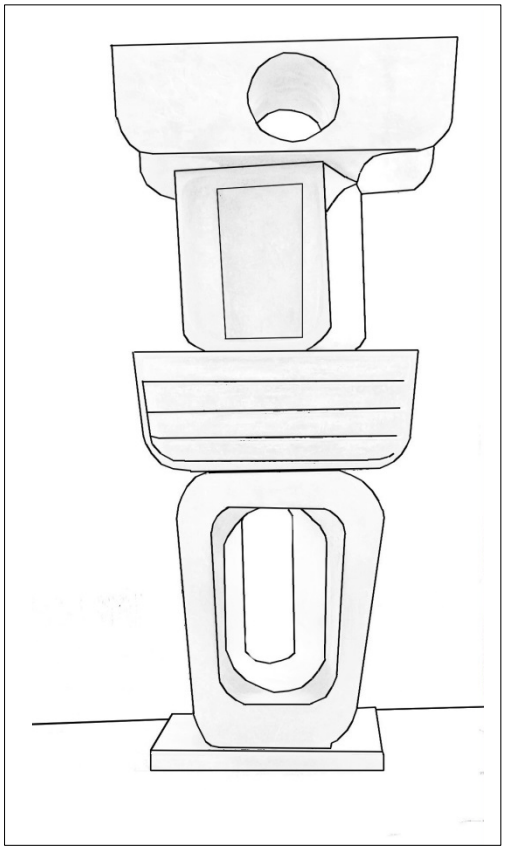

Skica

(1 točka)

(Vir slike 6: https://davidpotter2012.files.wordpress.com/2013/12/img_6475.jpg. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)

13. Pri risanem filmu nam navidezno gibanje ustvari hitra menjava prikazanih sličic. Vsaka izmed sličic se nekoliko razlikuje od prejšnje.

13. a) Kako imenujemo opisano navidezno gibanje? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Animacija.

B Instalacija.

C Dekoracija.

D Ilustracija.

(1 točka)

13. b) Pravilno razvrsti zaporedje izdelave risanega filma tako, kot si sledi v procesu izdelave. S številkami od 1 do 4 na črte zapiši vrstni red izdelave.

_____ montaža

_____ snemalna knjiga

_____ ideja

_____ animiranje

(1 točka)

DRUGI DEL

LIKOVNA NALOGA

14. V okvir na naslednji strani izdelaj likovno nalogo:

    Zamisli si ulico s pustno povorko, kjer je vse mogoče (domišljijski motiv).
    Motiv nariši tako, da boš pri prikazovanju globine prostora in predmetov uporabil znanje o prostorskih ključih (delno prekrivanje, zmanjševanje podob, linearna perspektiva).

    Riši s svinčnikom. Skušaj čimbolj izrabiti možnosti in učinke, ki ti jih omogoča svinčnik.

    Pri risanju bodi čimbolj izviren.

14. a	Problem	5 točk
14. b	Tehnika	5 točk
14. c	Motiv	5 točk

Barvna priloga

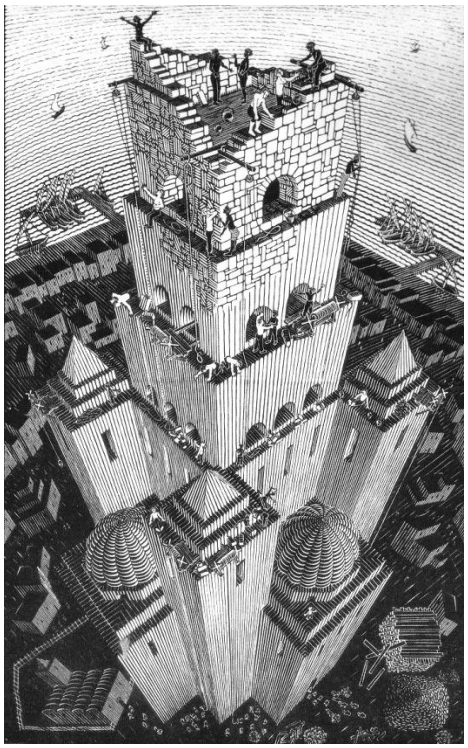

Slika 7: M. C. Escher: Tower of Babel

Slika 8: M. C. Escher: Still Life and Street

Slika 9: Anton Karinger: Triglav iz Bohinja

(Vir slike 7: https://www.pinterest.com/pin/161355599119485553/. Pridobljeno: 22. 11. 2017.)
(Vir slike 8: https://www.pinterest.com/pin/427067977134566338/. Pridobljeno: 22. 11. 2017.)
(Vir slike 9: https://www.ng-slo.si/si/imagelib/zoom/default/DOGODKI/. Pridobljeno: 22. 11. 2017.)

Slika 10: Trg svetega Petra, Rim

Slika 11: Interier

(Vir slike 10: https://eucbeniki.sio.si/lum9/2430/index5.html. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)
(Vir slike 11: http://www.luxuryguide.si/chest/gallery/interier-kot-kombinacija-italije-in-francije/luksuz-moda-trend-enterijer-dizajn-stan_02.jpg. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)

Slika 12: Versailles, Pariz

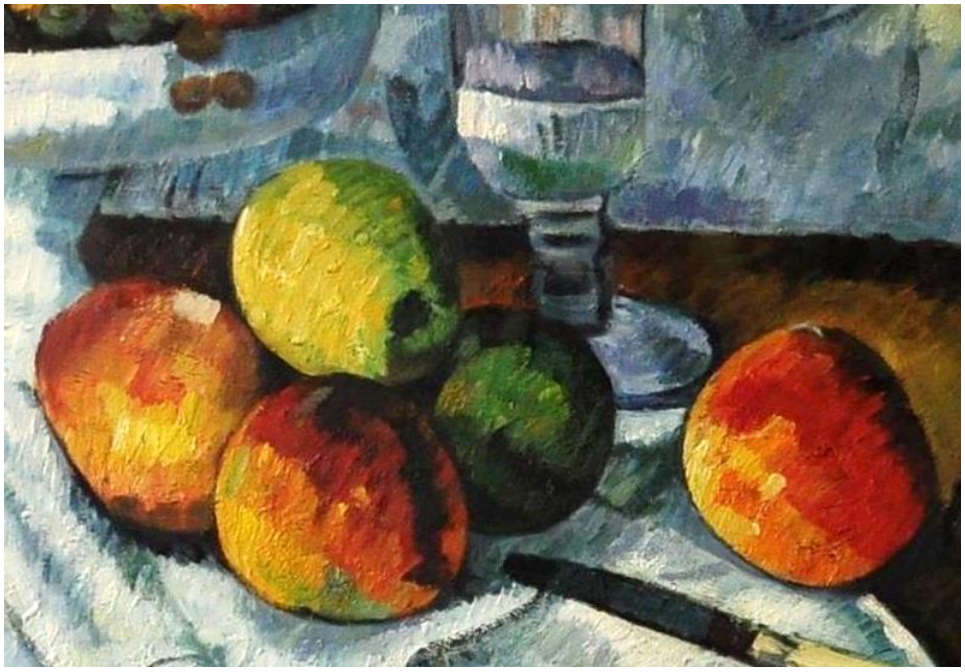

Slika 13: Paul Cezanne: Detajl oljne slike

(Vir slike 12: http://www.fotocommunity.de/photo/panorama-versailles. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)
(Vir slike 13: http://www.zachofalltradesblog.com/wp-content/. Pridobljeno: 10. 10. 2017.)

Slika 14: Alexander Calder

Slika 15: Glasbila

Slika 16: Egipčanski sarkofag

Slika 17: Azad Karim

(Vir slike 14: http://www.jetsetmodern.com/events/2014/10/12/mca-dna-alexander-calder. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)
(Vir slike 15: http://www.glasbila-korosec.si/instruments/zvrgolc/. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)
(Vir slike 16: https://arthearty.com/bas-sculpture-technique. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)
(Vir slike 17: http://www2.arnes.si/~akarim/aktualno_slike/trienale_istambul_16/DSCN9737.JPG. Pridobljeno: 12. 8. 2017.)

4.3 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami

V analizo so vključeni učenci s posebnimi potrebami, ki se šolajo v rednih osnovnih šolah po programu s prilagojenim izvajanjem in z dodatno strokovno pomočjo ali pa v enem od petih zavodov, ki izvajajo prilagojeni izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom. Glede na to, da je večina učencev s posebnimi potrebami vključena v redne osnovnošolske programe z enakovrednim izobrazbenim standardom, lahko rečemo, da je v naših analizah delež vseh učencev s posebnimi potrebami in posledično vpliv dosežkov tistih učencev, ki se šolajo v zavodih z enakovrednim izobrazbenim standardom za slepe in slabovidne, gluhe in naglušne ter gibalno ovirane, zelo majhen. Analizirali smo samo podatke tistih učencev s posebnimi potrebami, ki so zaprosili za prilagoditve pri opravljanju NPZ.

V nadaljevanju so predstavljeni dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi vrstniki pri NPZ v 9. razredu leta 2019 in v primerjavi z dosežki iz preteklih let. Glede na to, da so v to analizo vključeni le učenci, ki se šolajo v osnovnih šolah z enakovrednim izobrazbenim standardom in imajo pri NPZ številne prilagoditve, bi pričakovali, da bo njihova učna uspešnost primerljiva z uspešnostjo vrstnikov. Podatki pa kažejo prav nasprotno. Na voljo imamo podatke o učencih s posebnimi potrebami v 9. razredu za daljše časovno obdobje, in sicer od leta 2008 dalje, ko je bil uveden računalniški program za prijavo in so bile sistematično urejene in zbrane možne prilagoditve pri opravljanju NPZ. Ric od tega leta vodi obsežno podatkovno zbirko o učencih s posebnimi potrebami, ki uveljavljajo prilagoditve pri opravljanju NPZ.

Preglednica 4.3.1: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ v letu 2019, 9. razred

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Štev. % točk učencev brez PP	Štev. % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci 9. razreda
SLJ	15.133	1.664	49,9	35,4	70,9
ITJ	37	6	54,1	43,61	80,6
MAJ	65	0	65,0	–	–
TJA	3.638	427	57,4	40,7	70,9
TJN	62	9	57,9	46,1	79,6
MAT	15.109	1.634	52,5	37,2	70,9
FIZ	3.718	391	65,1	51,3	78,8
LUM	3.825	421	50,8	41,2	81,1
DDKE	3.492	356	52,0	41,7	80,2

Primerjava dosežkov učencev 9. razreda z njihovimi vrstniki pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 4.3.1.

Slika 4.3.1: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2019, 9. razred

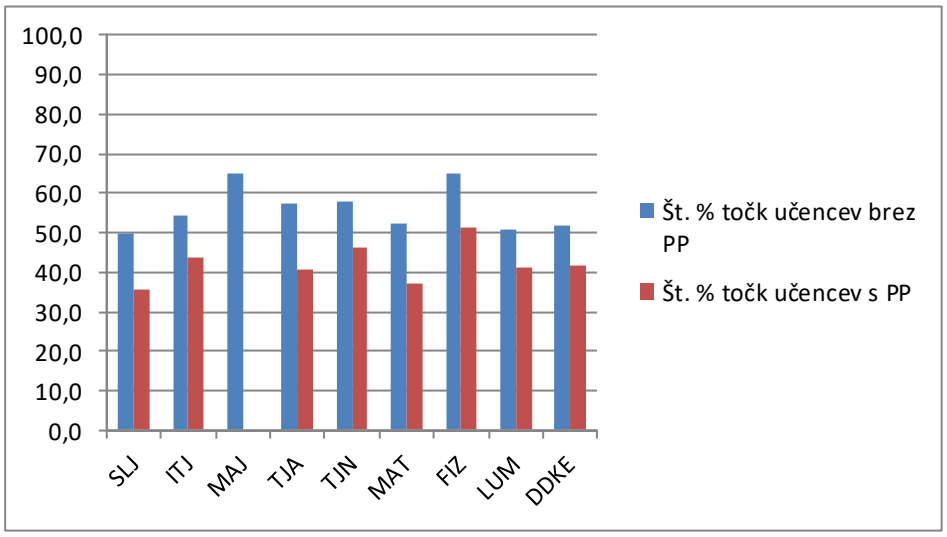

Ker neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti in tudi med različnimi predmeti ni strokovno ustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi s svojimi vrstniki brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 4.3.1 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2019 dosegli med 70,9 % in 81,1 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Pri slovenščini, matematiki in angleščini so učenci s posebnimi potrebami dosegli najnižje dosežke – v povprečju so pri vseh treh predmetih dosegli 70,9 % odstotnih točk vrstnikov brez posebnih potreb (2018 – slovenščina: 72,9 %, matematika: 66,7 %, angleščina: 64,4 %). Čeprav so učenci s posebnimi potrebami pri matematiki in angleščini bistveno izboljšali dosežke v primerjavi z lanskimi, so bili njihovi dosežki med vsemi predmeti enako kot lani najnižji. Pri slovenščini so letos dosegli nekoliko nižje dosežke kot lani. Izmed tretjih predmetov so bili dosežki najvišji pri likovni umetnosti (81,8 %), sledila je domovinska in državljanska kultura in etika (80,2 %), le malo pa so zaostajali dosežki pri fiziki (78,8 %).

Opozoriti je treba, da je NPZ iz italijanščine in nemščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 4.3.1, je imelo leta 2019 šest učencev s posebnimi potrebami pri NPZ iz italijanščine nižje dosežke od ostalih učencev; enako velja tudi za devet učencev, ki je opravljalo NPZ iz nemščine. NPZ iz madžarščine ni opravljal noben učenec.

Analiza podatkov za obdobje od leta 2008 do leta 2019 (*Slika 4.3.2*) kaže, da imajo učenci s posebnimi potrebami vseskozi najnižje dosežke pri angleščini, čeprav se od prve izvedbe do danes vztrajno zvišujejo. Podobno je tudi pri matematiki, medtem ko so dosežki pri slovenščini bolj ali manj konstantni. Leta 2019 so se dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s preteklo izvedbo zvišali pri petih predmetih: angleščini, matematiki, fiziki, likovni umetnosti ter domovinski in državljanski kulturi in etiki, znižali pa so se pri slovenščini in italijanščini. Najvišji so bili dosežki učencev s posebnimi potrebami pri tretjih predmetih. Pri angleščini, fiziki ter domovinski in državljanski kulturi in etiki so bili njihovi dosežki v primerjavi z vrstniki najvišji doslej.

Slika 4.3.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju od leta 2008–2019, 9. razred

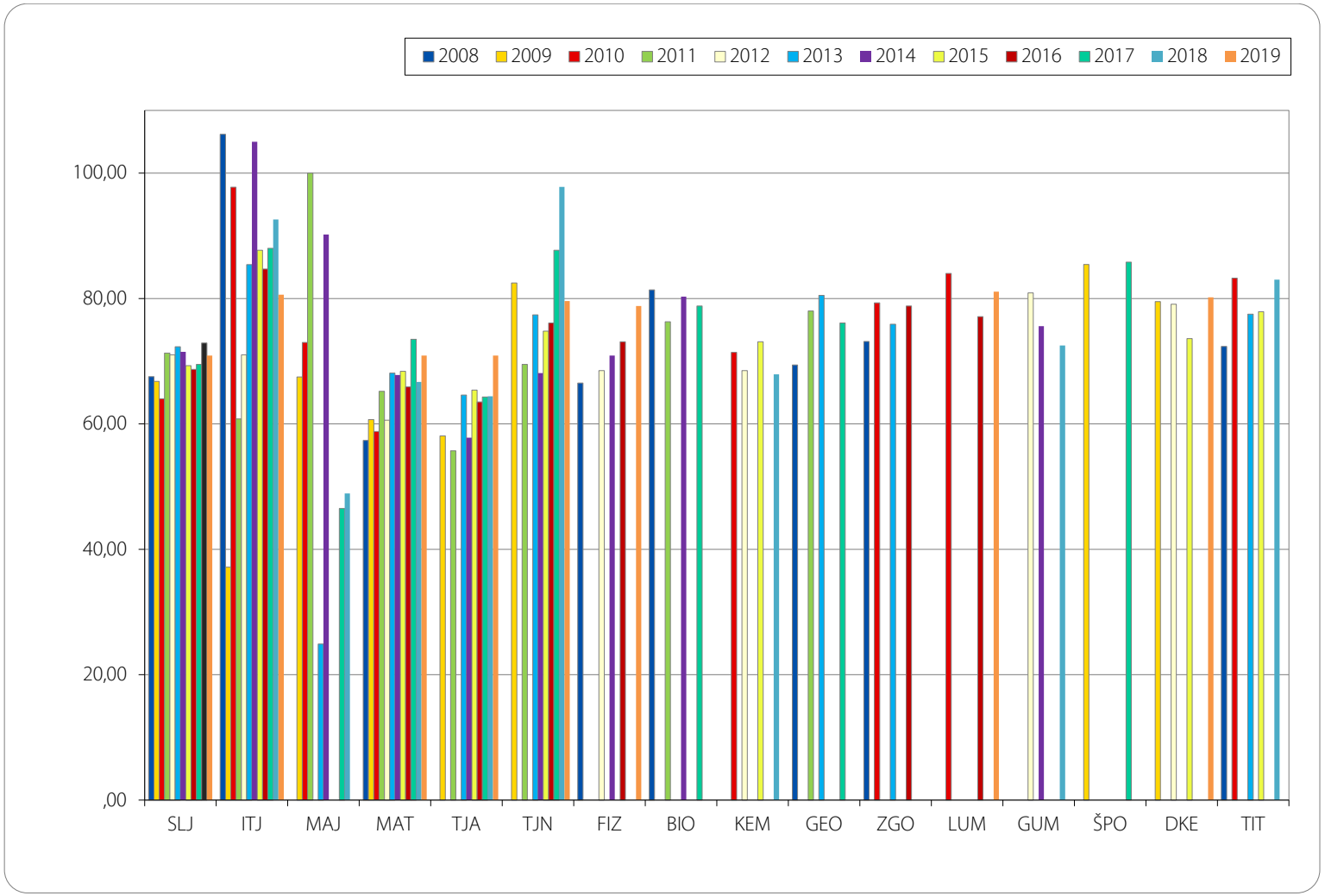

V nadaljevanju predstavljamo dosežke učencev s posebnimi potrebami pri posameznih predmetih v primerjavi z dosežki učencev z značilnim razvojem v 9. razredu.

Slika 4.3.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2019, 9. razred

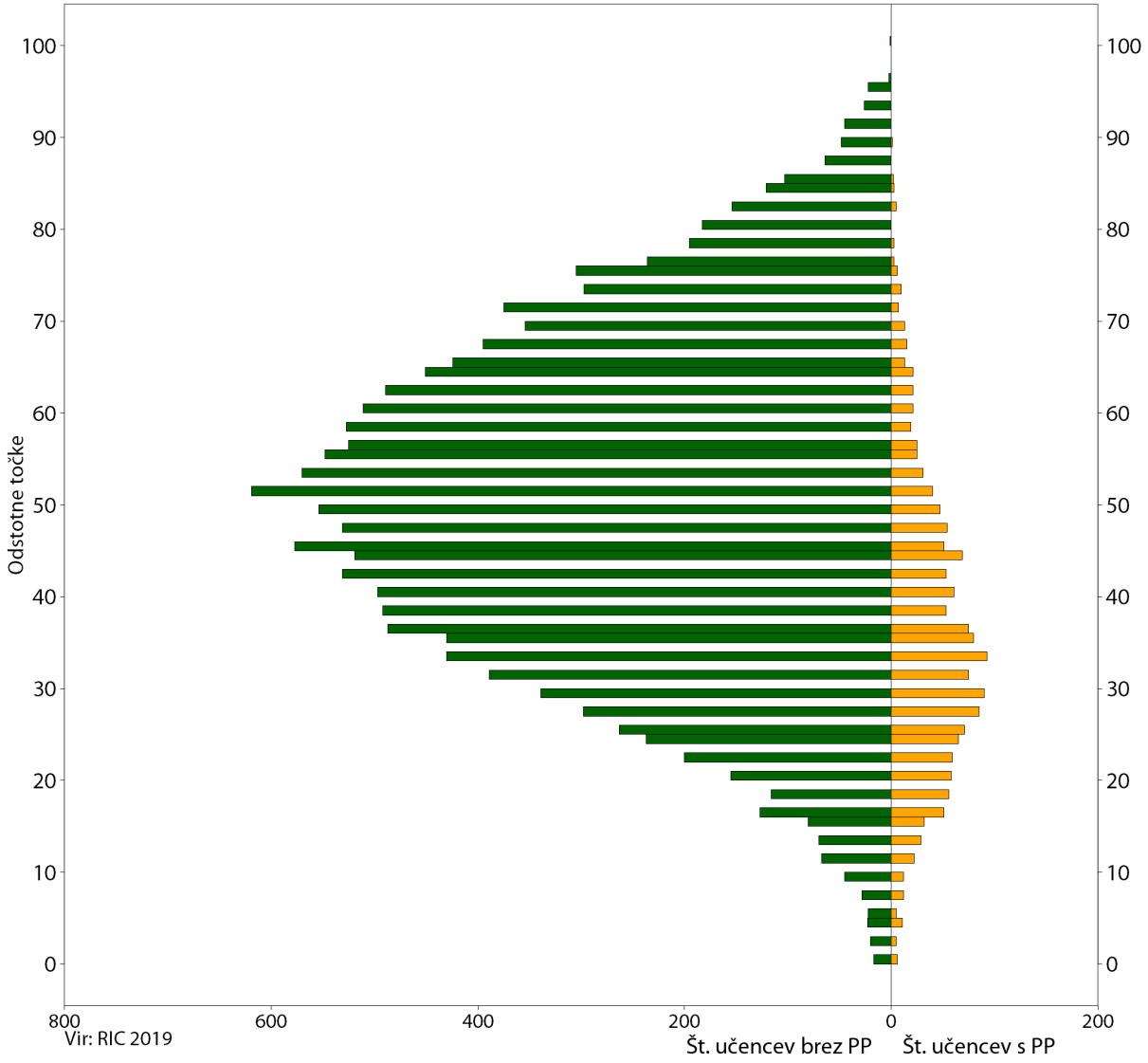

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini je bil 49,9 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 35,4 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je precej podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar brez izrazitih repov, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2019, 9. razred

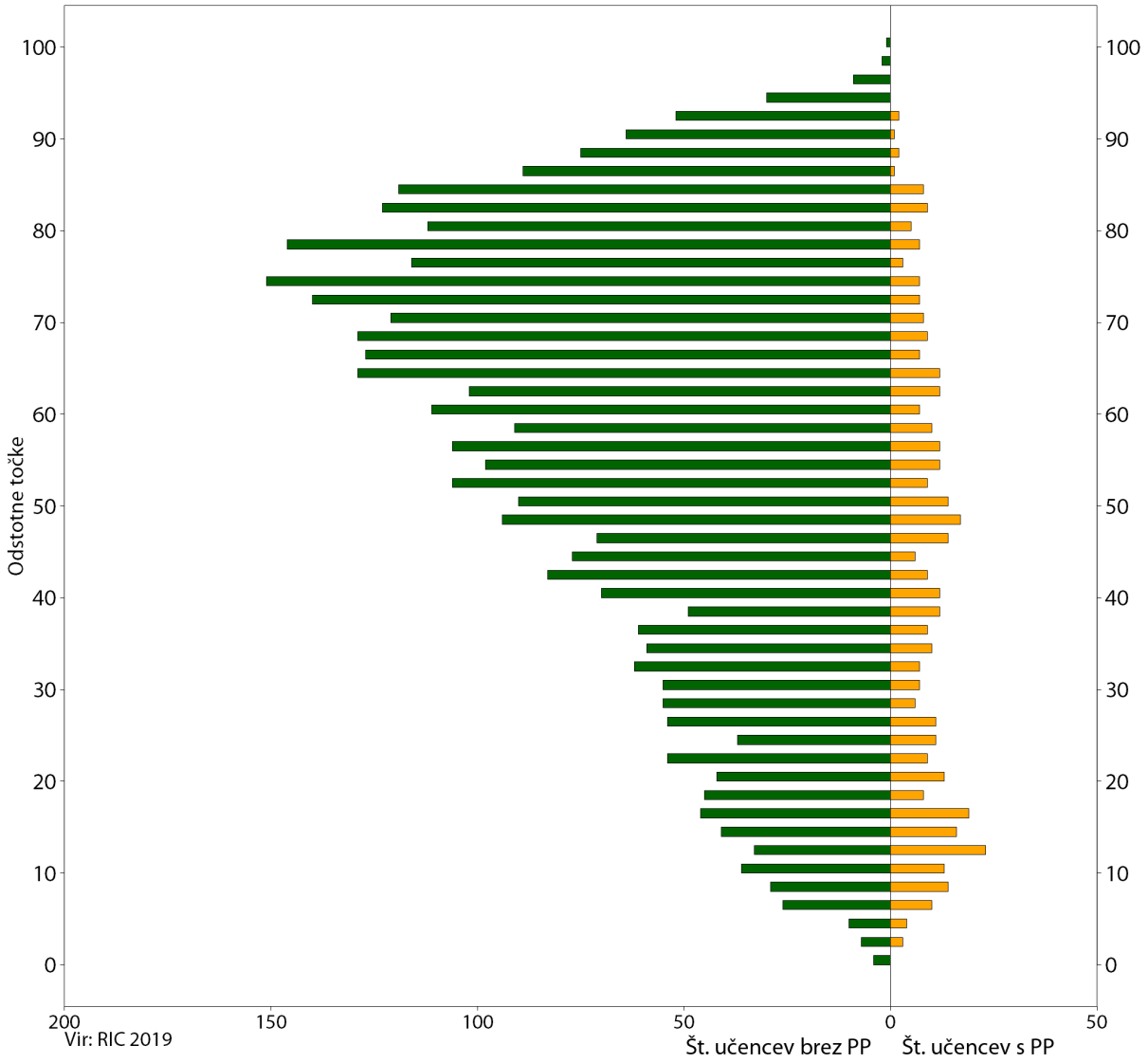

Leta 2019 so bili dosežki učencev s posebnimi potrebami pri angleščini najvišji v celotnem obdobju nacionalnega preverjanja znanja. Dosegli so 40,7 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 57,4 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je izrazito pomaknjena v desno in asimetrična v levo, brez izrazitih repov na levi in desni strani, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je precej nenavadna, z več neizrazitimi vrhovi, od katerih je najvišji na skrajnem levem delu krivulje.

Slika 4.3.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2019, 9. razred

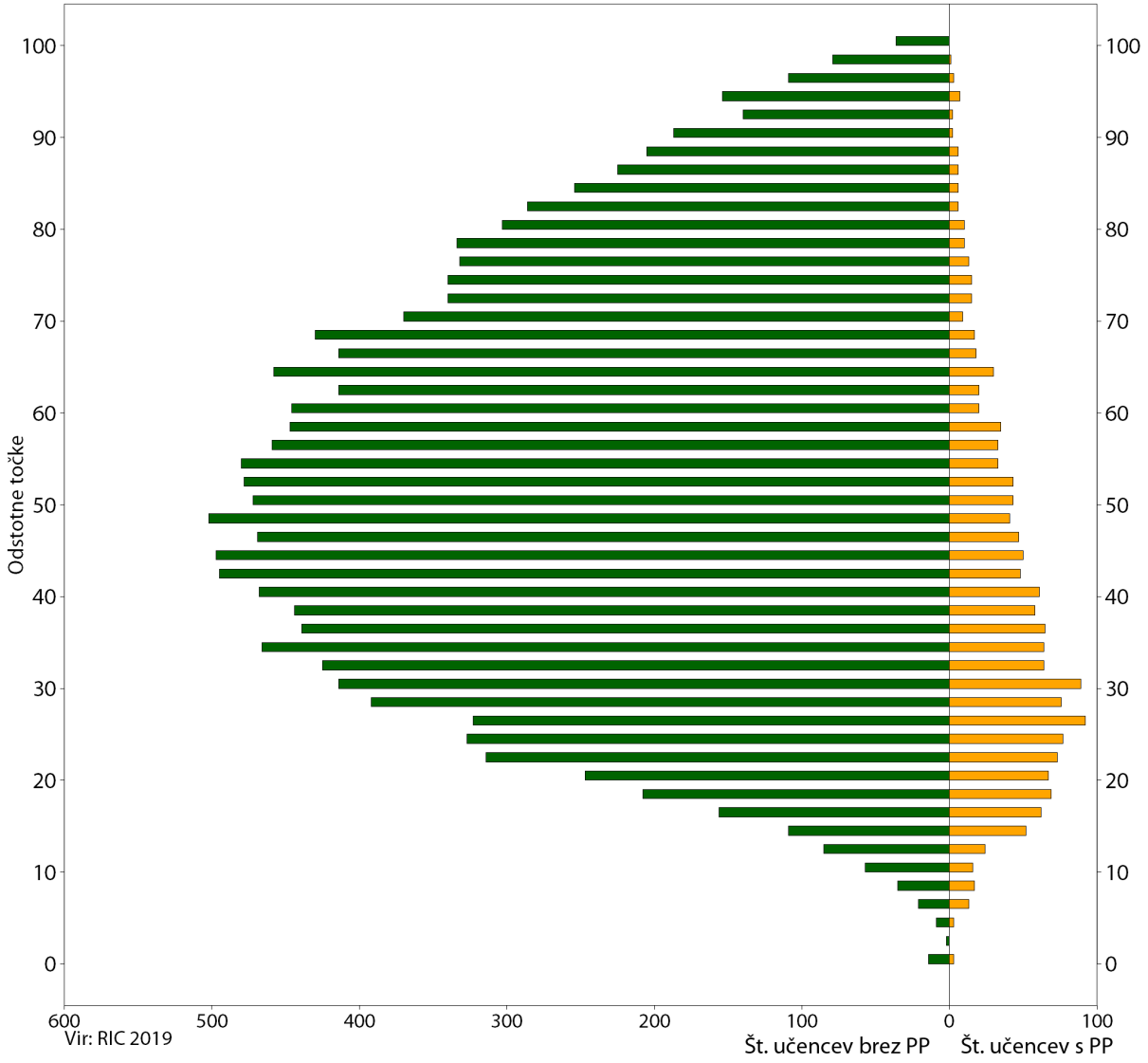

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je bil za skoraj 2,6 odstotne točke višji kakor pri slovenščini in je znašal 52,5 odstotne točke, medtem ko je bil povprečni dosežek učencev s posebnimi potrebami, ki je znašal le 37,2 odstotne točke, za 1,8 odstotne točke višji kot pri slovenščini. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar – podobno kot pri slovenščini – nima repov, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz fizike v letu 2019, 9. razred

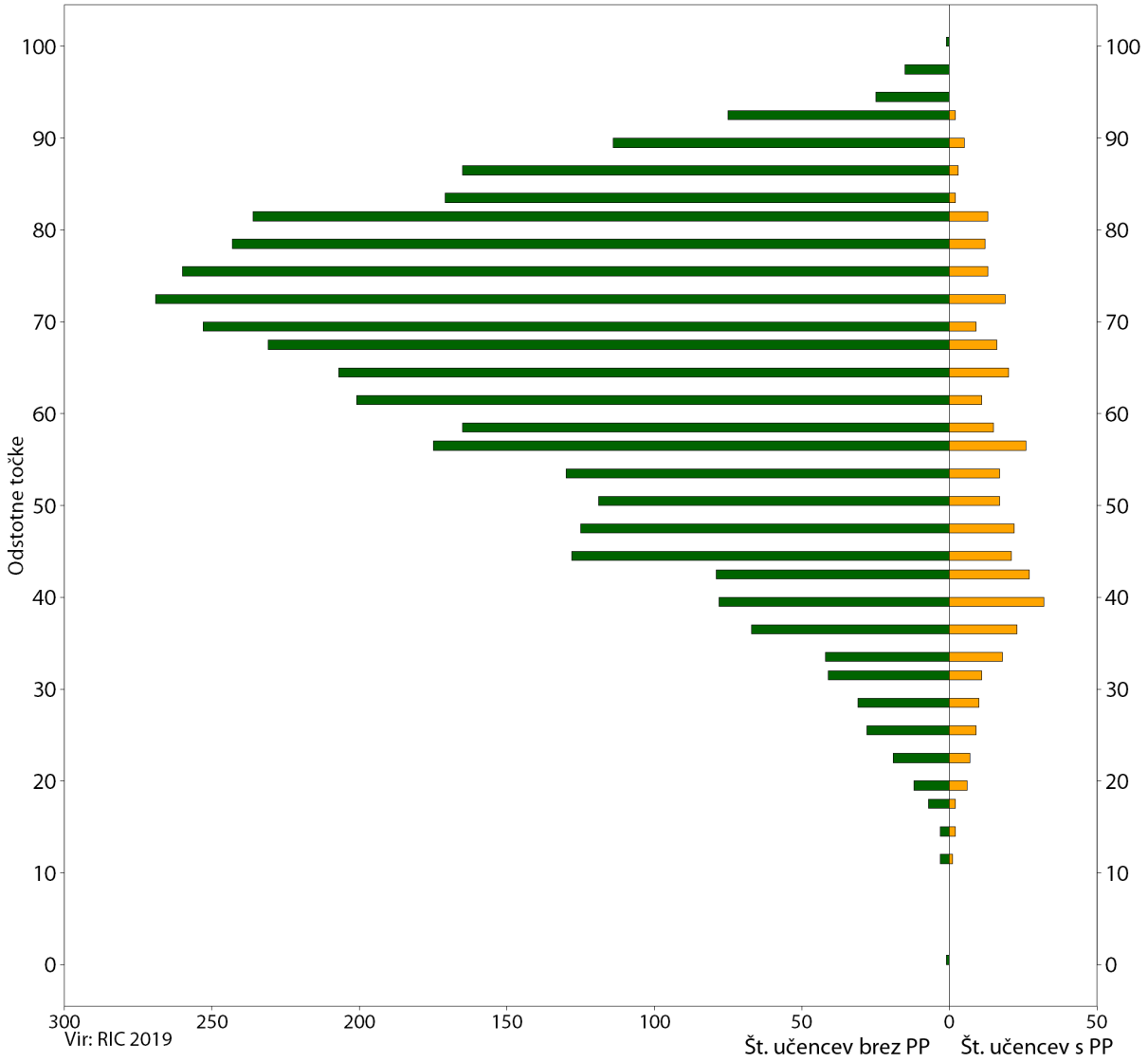

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri fiziki je znašal 65,1 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 51,3 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb, z vrhom nekoliko pomaknjenim v desno, je podobna normalni Gaussovi krivulji (manjka ji desni rep), porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami kaže obrnjeno sliko.

Slika 4.3.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz likovne umetnosti v letu 2019, 9. razred

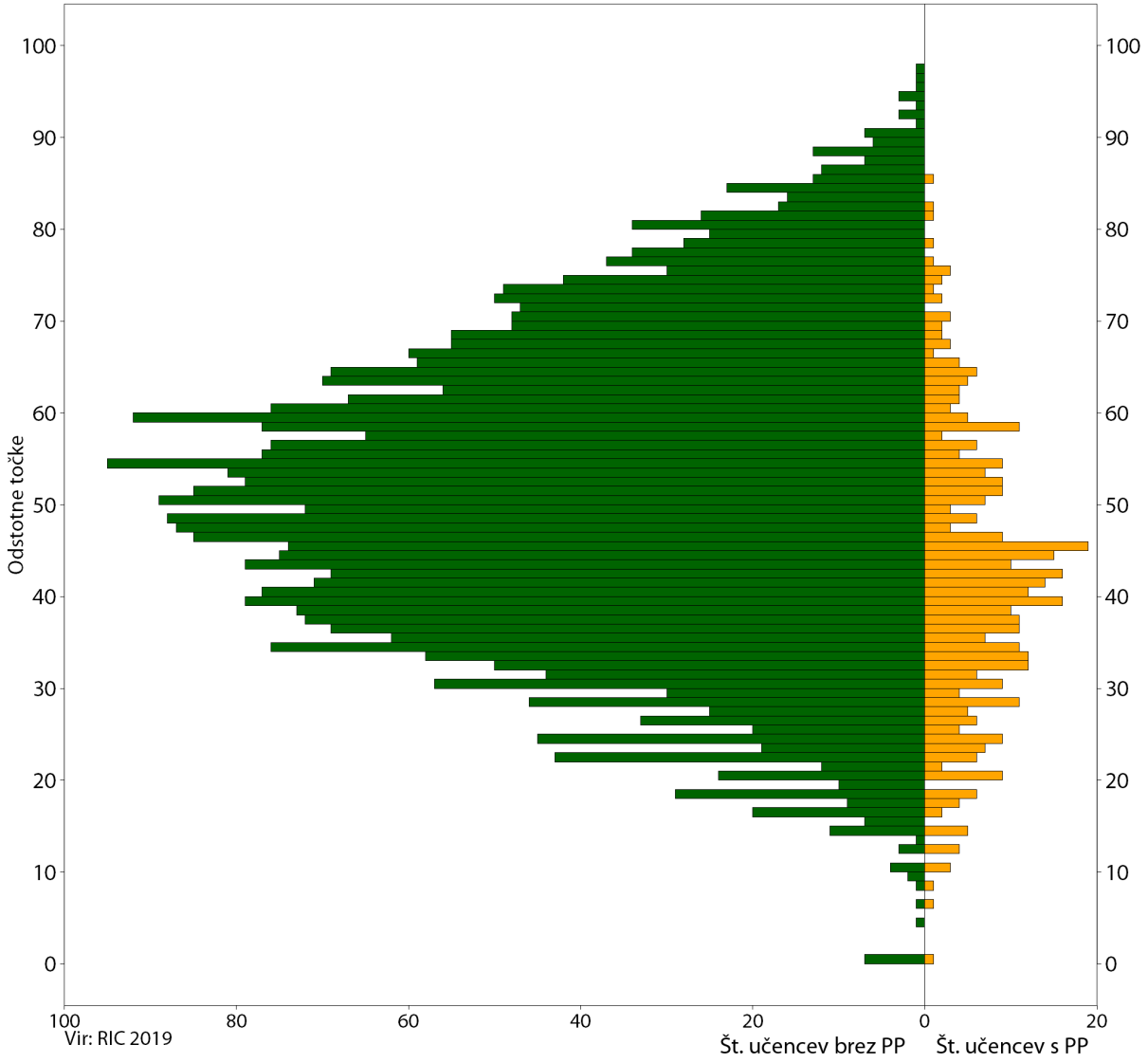

Učenci s posebnimi potrebami so leta 2019 pri likovni umetnosti dosegli so 41,2 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji in so znašali 50,8 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, z nenavadnimi odkloni pri posameznih odsekih, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa ji je precej podobna.

Slika 4.3.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz domovinske in državljanske kulture in etike v letu 2019, 9. razred

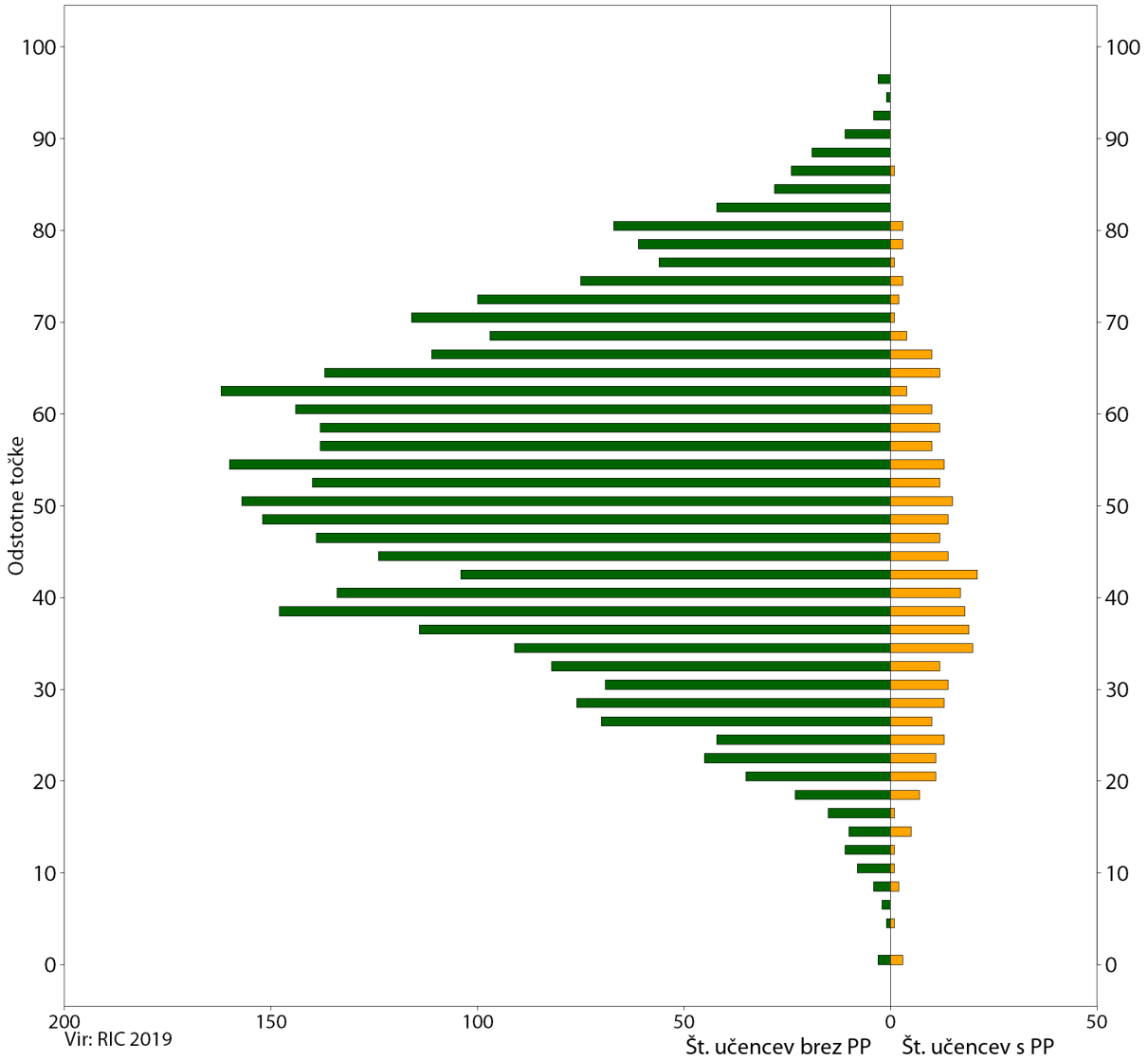

Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri domovinski in državljanski kulturi in etiki so znašali 41,7 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji (52,0). Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je nekoliko raztegnjena in pomaknjena v levo.

Grafična primerjava podatkov za italijanščino in nemščino zaradi majhnega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali ta dva preizkusa, ni smiselna.

V nadaljevanju obravnavamo podatke o učencih s posebnimi potrebami **v 6. razredu** od leta 2014 dalje, saj je bil NPZ za te učence to leto prvič obvezen in primerjava s preteklimi leti ne bi bila zanesljiva.

Preglednica 4.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ v letu 2019, 6. razred

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Število % točk učencev brez PP	Število % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci
SLJ	17.461	1.787	50,8	36,5	71,9
ITJ	42	10	50,9	36,3	71,3
MAJ	15	2	73,3	45,0	61,4
TJA	17.011	1.711	52,9	35,9	67,9
TJN	386	28	69,4	62,6	90,2
MAT	17.524	1.787	58,4	46,1	78,9

Opozoriti je treba, da je NPZ iz italijanščine in madžarščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 4.3.2, je imelo leta 2019 deset učencev s posebnimi potrebami pri NPZ iz italijanščine bistveno nižje dosežke kakor ostali učenci; NPZ iz madžarščine sta opravljala le dva učenca, ki sta prav tako dosegla nižje dosežke.

Primerjava dosežkov učencev 6. razreda pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 4.3.9.

Slika 4.3.9: Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2019, 6. razred

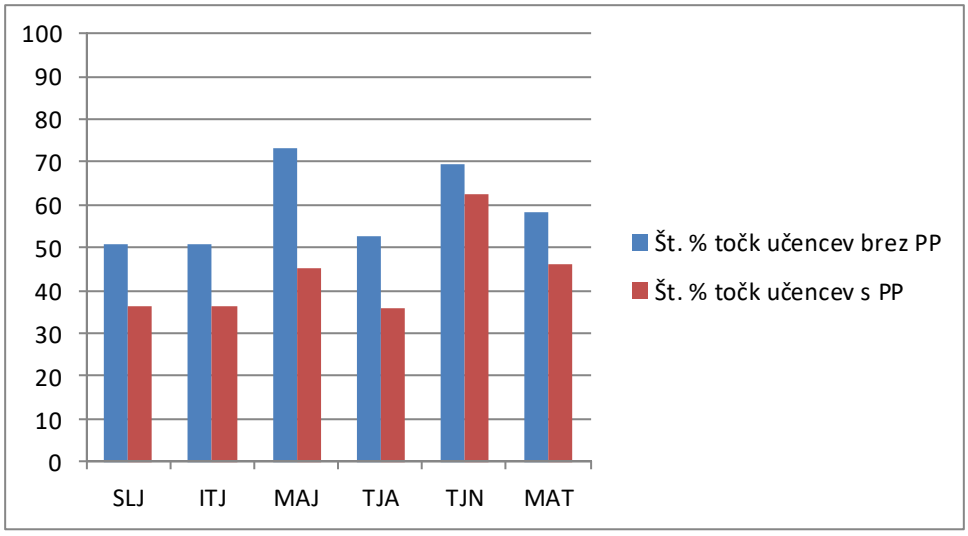

Ker neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti in med različnimi predmeti ni strokovno ustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 4.3.2 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2019 dosegli med 61,4 % in 90,2 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najnižji pri angleščini – v povprečju so dosegli 67,9 % odstotnih točk svojih vrstnikov, kar je sicer malenkost več kot lani (leta 2018: 67,7 %).

Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami dosegli 78,9 % odstotnih točk svojih vrstnikov, pri slovenščini pa 71,9 %. Podatki kažejo, da so imeli učenci s posebnimi potrebami v 6. razredu pri matematiki in nemščini višje dosežke kakor učenci s posebnimi potrebami v 9. razredu, pri slovenščini in angleščini pa nižje. V primerjavi z letom poprej so bili dosežki pri slovenščini in matematiki v letu 2019 višji. (*Slika 4.3.10*).

Analiza podatkov od leta 2014 do leta 2019 (*Slika 4.3.10*) kaže, da so učenci s posebnimi potrebami imeli najnižje dosežke pri angleščini.

Slika 4.3.10: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju od leta 2014–2019, 6. razred

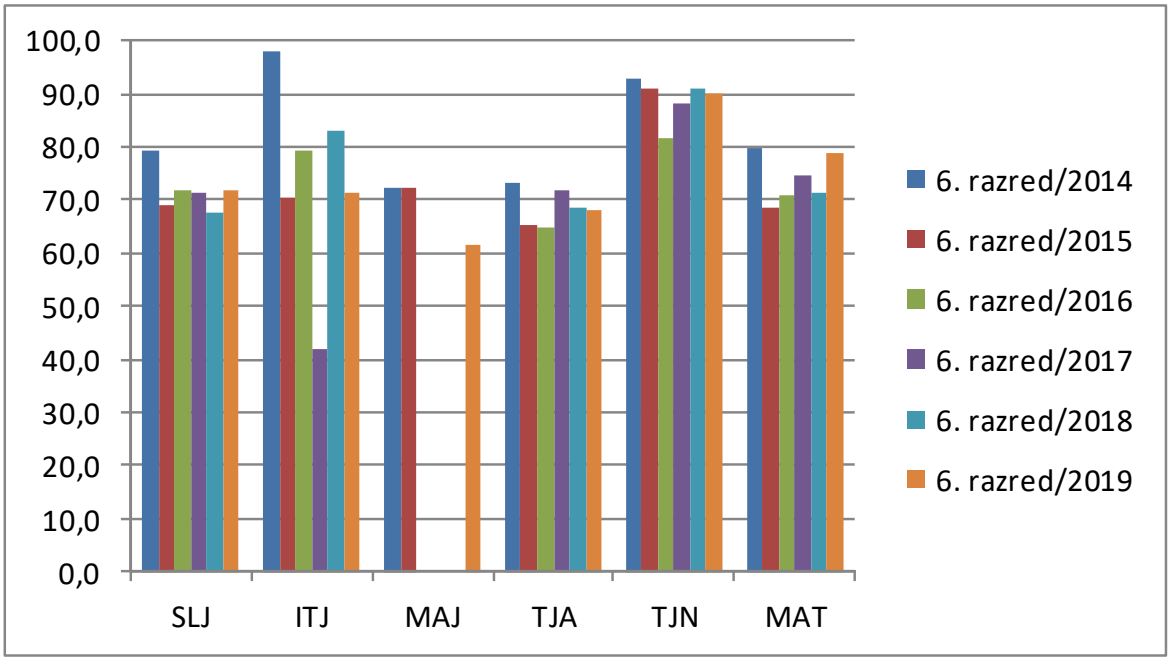

Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb so prikazani v nadaljevanju.

Slika 4.3.11: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2019, 6. razred

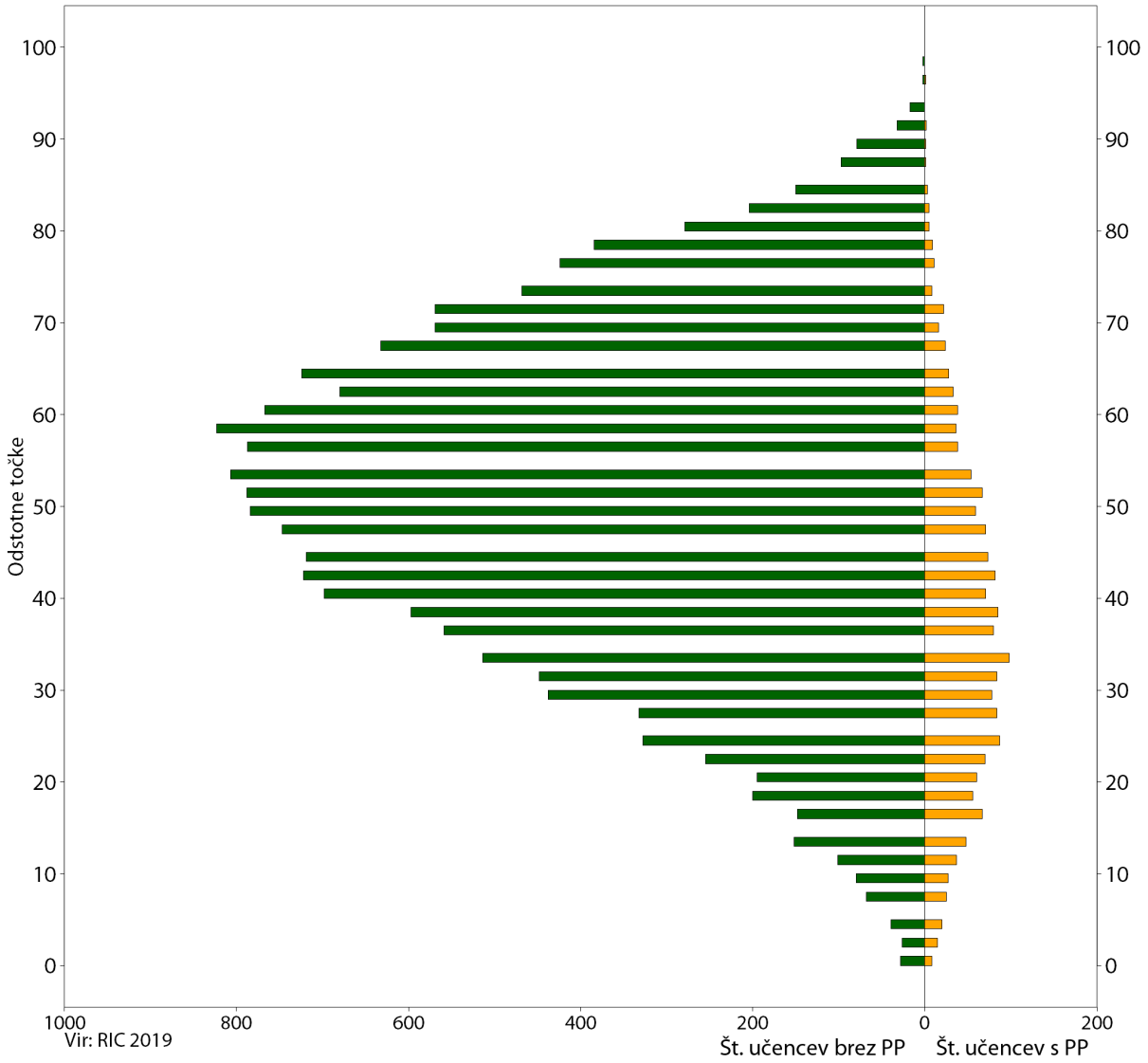

Leta 2019 je bil povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini 50,8 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa le 36,5 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.12: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2019, 6. razred

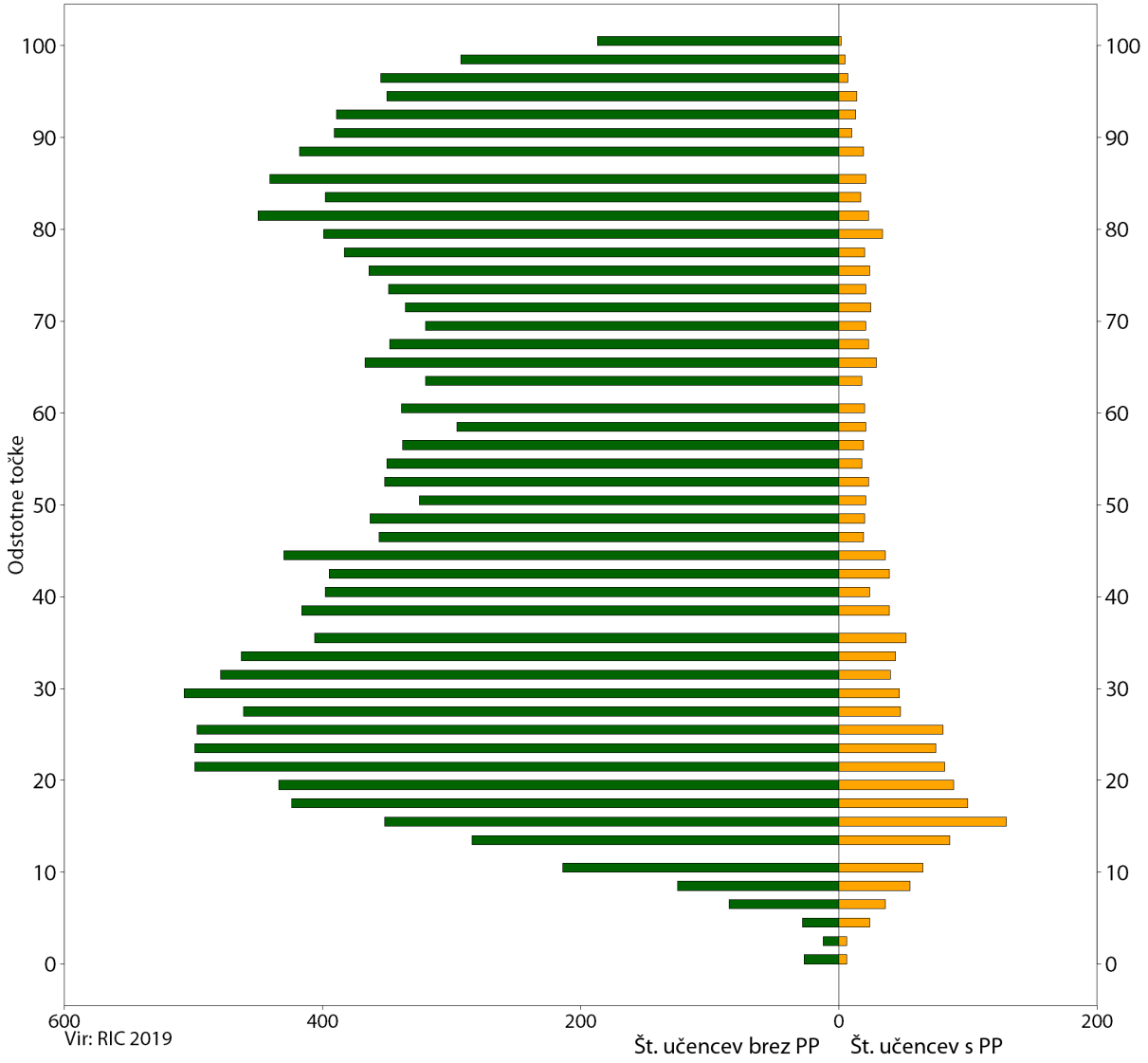

Pri angleščini so učenci s posebnimi potrebami dosegli samo 35,9 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 52,9 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je neenakomerna, z dvema izrazitima vrhovoma in brez značilnih repov na levi in desni strani, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami precej pomaknjena v levo, z izrazitim levim in neizrazitim desnim vrhom in asimetrična v desno.

Slika 4.3.13: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2019, 6. razred

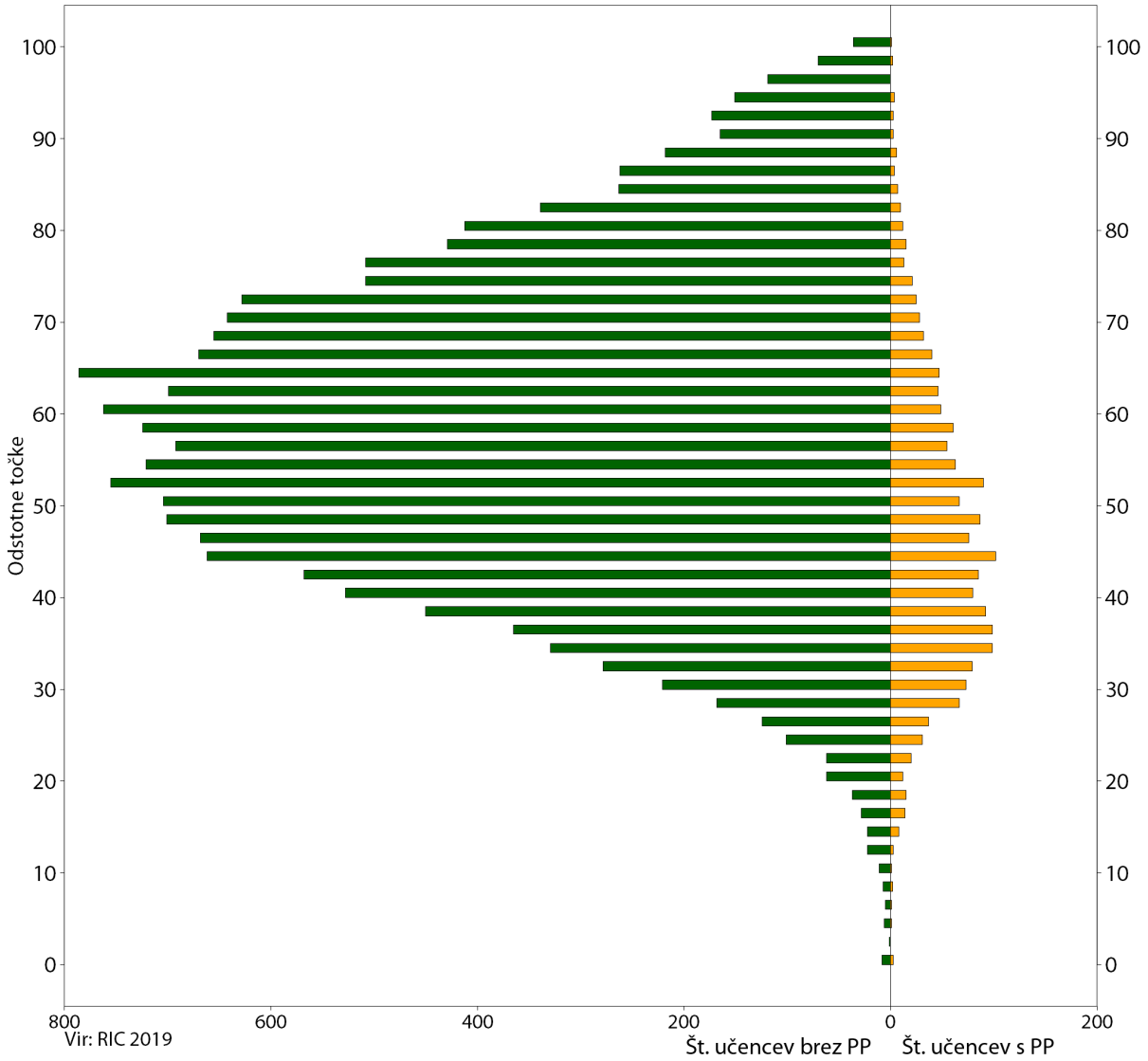

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je znašal 58,4 odstotne točke, povprečni dosežek učencev s posebnimi potrebami pa 46,1 odstotne točke. Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami dosegli višje dosežke v primerjavi z vrstniki z značilnim razvojem kakor pri slovenščini. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.14: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2019, 6. in 9. razred

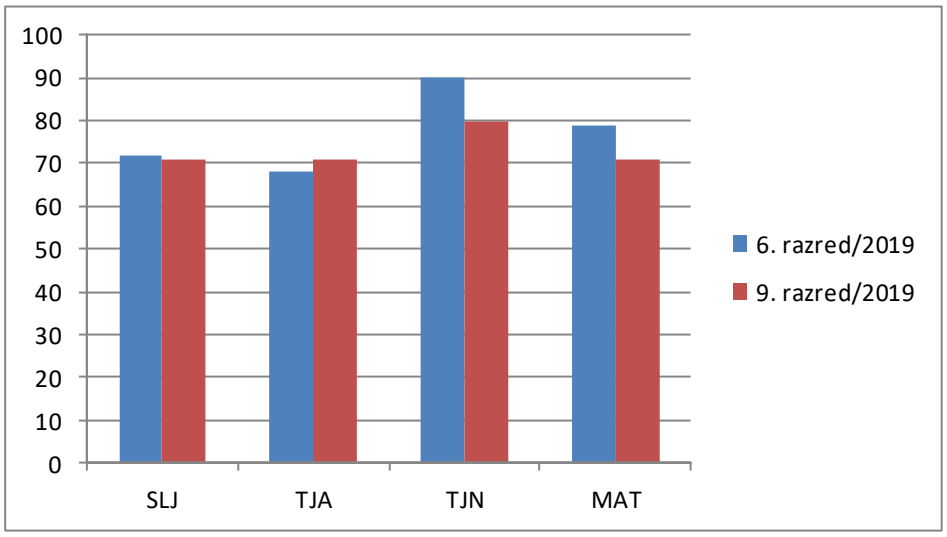

Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami v 6. in 9. razredu v letu 2019 kaže, da so se dosežki kljub strokovni pomoči, ki jo učenci prejemajo tri leta, pri slovenščini, nemščini in matematiki znižali, pri angleščini pa je bil dosežen napredek.

4.3.1 Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami, ki so NPZ leta 2016 opravljali v 6. in leta 2019 v 9. razredu, pri slovenščini in matematiki

Od vseh učencev, ki so leta 2019 opravljali NPZ v 9. razredu kot učenci s posebnimi potrebami (1.719), jih je bilo 68,5 % (1.178) prijavljenih kot učenci s posebnimi potrebami že leta 2016.

Vendar ti učenci v 6. in 9. razredu niso reševali istega testa oziroma testi niso umerjeni na isto mersko lestvico. V praksi to pomeni, da točk, dobljenih na obeh testih, ne moremo enakovredno primerjati. Težavo rešimo s standardizacijo vrednosti glede na aritmetično sredino in standardni odklon vsakokratne porazdelitve. Zaradi lažje berljivosti so standardizirane vrednosti linearno transformirane v lestvico, ki ima aritmetično sredino 50 in standardni odklon 20, kar je primerljivo s tipičnimi odstotnimi točkami.

Opisne statistike za vse učence v odstotnih točkah (neposredno neprimerljive)

	6. razred 2016		9. razred 2019	
	AS	SD	AS	SD
Slovenščina	54,46	19,20	48,48	18,16
Matematika	53,79	21,19	51,05	21,51

Opisne statistike za učence s posebnimi potrebami[14] v odstotnih točkah (neposredno neprimerljive)

	6. razred 2016		9. razred 2019	
	AS	SD	AS	SD
Slovenščina	41,64	17,04	34,66	15,63
Matematika	41,19	19,13	36,99	18,66

[14] Podatki so le za povezane učence.

Opisne statistike za učence s posebnimi potrebami[15] v standardiziranih vrednostih

	6. razred 2016	9. razred 2019
	AS	AS
Slovenščina	36,65	34,78
Matematika	38,11	36,93

Glede na to, da je aritmetična sredina nove lestvice 50, je jasno videti, da učenci s posebnimi potrebami ne dosegajo enakega povprečnega dosežka kot večinska populacija. Iz primerjav med 6. in 9. razredom lahko vidimo, da se je razkorak z dosežki večinske populacije pri obeh predmetih nekoliko povečal, čeprav sprememba razlike ni velika (za dve oziroma eno odstotno točko).

[15] Podatki so le za povezane učence. Standardizirane vrednosti za vse učence imajo aritmetično sredino 50 in standardni odklon 20.

4.4 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2018/2019

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.1.1: Pregled dosežkov po točkah glede na število učencev

Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred

Slika 4.4.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred

Slika 4.4.1.4: Dosežki učencev v letih 2018 in 2019 glede na skupno povprečno število točk

Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo

Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo

Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti (neumetnostno besedilo)

Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti (umetnostno besedilo)

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.1: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 6. razredu

Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred

Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred

Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa

Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa

Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.2: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 9. razredu

Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred

4.4.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred

Slika 4.4.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred

Slika 4.4.3.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.4.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz družboslovja **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.5.1: Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev pri družboslovju
Slika 4.4.5.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri družboslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.3: Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.4: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.5: Dosežki učencev po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti posameznega sklopa
Slika 4.4.5.6: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov v odstotkih za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope
Slika 4.4.5.7: Uspešnost reševanja nalog glede na indeks težavnosti in standard znanja po posameznih področjih in za celoten preizkus
Slika 4.4.5.8: Delež zastopanosti različnih tipov nalog
Slika 4.4.5.9: Dosežki učencev po tipih nalog na celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 9. razred
Preglednica 4.4.5.4: Uspešnosti reševanja v preteklih letih
Preglednica 4.4.5.5: Primerjava dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v preteklih letih

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2018/2019

Udeležba na nacionalnem preverjanju znanja (NPZ) je za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (PP NIS) prostovoljna, zato je delež vseh udeležencev razmeroma nizek. Tako se je NPZ v šolskem letu 2018/19 udeležila le nekaj več kot tretjina učencev 6. in nekaj manj kot polovica učencev 9. razredov, kar je primerljiv delež glede na pretekla leta. Seveda bi večje število udeležencev prispevalo k boljši predstavi o dosežkih učencev ob zaključku drugega in tretjega triletja PP NIS, za kar pa bodo v prihodnje potrebne nove spodbude za učitelje, učence in njihove starše. Preizkusa se je tudi letos, kot že pretekla leta, udeležilo več dečkov kot deklic, kar pa je odraz številčnega razmerja med njimi v PP NIS. Tudi učenci v PP NIS imajo pri NPZ možnost uveljavljanja različnih prilagoditev tako glede načina preverjanja, prilagoditev samega preizkusa znanja, uporabo posebnih pripomočkov ali prilagojeni način vrednotenja.

Ker NPZ v PP NIS ne zajame celotne populacije učencev ob koncu drugega in tretjega triletja, dosežke med leti kljub enaki strukturi preizkusov težko primerjamo, predstavljajo pa pomemben vir informacij o dosežkih posameznega učenca tako za učitelje, učence in njihove starše.

Preglednica 4.4.1: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 6. razredu

	6. razred											
	2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Slovenščina	74	35	80	40	78	38	68	32	92	39	87	34
Matematika	75	36	82	41	81	40	71	34	92	39	92	36

Preglednica 4.4.2: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 9. razredu

	9. razred													
	2013		2014		2015		2016		2017		2018		2019	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Slovenščina	92	52,3	86	40	98	55,7	88	37,6	86	43,2	117	46	103	42
Matematika	89	50,6	85	40	96	54,5	89	38	86	43,2	123	48	104	42
Družboslovje	90	51,1			96	54,5			83	41,7			104	42
Naravoslovje			87	41			90	38,5			120	47		

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus nacionalnega preverjanja znanja za leto 2019 je sestavljen iz 20 nalog, ki so glede na cilje in standarde pouka slovenščine razdeljene v dva dela: v prvem delu so učenci reševali naloge ob neumetnostnem (skupaj 12 nalog) in v drugem delu ob umetnostnem besedilu (skupaj 8 nalog).

S preizkusom znanja oziroma z nalogami ob neumetnostnem in umetnostnem besedilu preverjamo:

- bralne zmožnosti – zmožnost samostojnega tihega branja praviloma neznanega besedila,
- zmožnost branja podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo književnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisne zmožnosti,
- zmožnost samostojnega tvorjenja krajšega besedila po shemi.

Preizkus znanja vsebuje te tipe nalog: izbirni tip nalog (z enim ali z več pravilnimi odgovori), naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja, naloge alternativnega tipa, naloge z dopolnjevanjem in s kratkimi zaprtimi odgovori ter naloge kratkih polodprtih odgovorov. Preizkus znanja je v različnih deležih pokrival tri taksonomske stopnje po Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Ravni ciljev	Deleži v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	15 %

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki

Število udeležencev na NPZ 2019	87
Število postavk[16] preizkusa	50
Maksimalno število točk	50
Povprečno število točk	29,45
Povprečno število odstotnih točk	58,90
Standardni odklon odstotnih točk	15,70
Indeks težavnosti	0,59
Indeks zanesljivosti	0,88

Preizkus znanja iz slovenščine je letos opravljalo 87 učencev.

[16] Postavka je najmanjši del naloge, ki ga statistično zasledujemo in opisujemo znotraj preizkusa znanja.

Od 50 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 29,45 točke (58,90 %). V prvem delu, kjer so lahko osvojili 30 od 50 točk, so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (*V gozdu* – kratka pripoved). V povprečju so osvojili 19,44 od 30 možnih točk.

V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo (Hans Christian Andersen, *Grdi raček*). Od 20 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 10,02 točke. Najnižji dosežek za celotni preizkus (1 točko) je dosegel en učenec. Največ učencev (9) je doseglo 30 točk (60 %).

Najvišje število točk, 44 (88 %), je dosegel en učenec. Lanski najvišji dosežek je prav tako znašal 44 točk (88 %), eno leto poprej pa 43 točk (86 %).

Povprečni indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) celotnega preizkusa je 0,59. Glede na lanski preizkus bi lahko rekli, da sta preizkusa primerljiva po težavnosti, saj je bil v lanskem letu 0,60 (leta 2017 je ta znašal 0,61).

Slika 4.4.1.1: Pregled dosežkov po točkah glede na število učencev

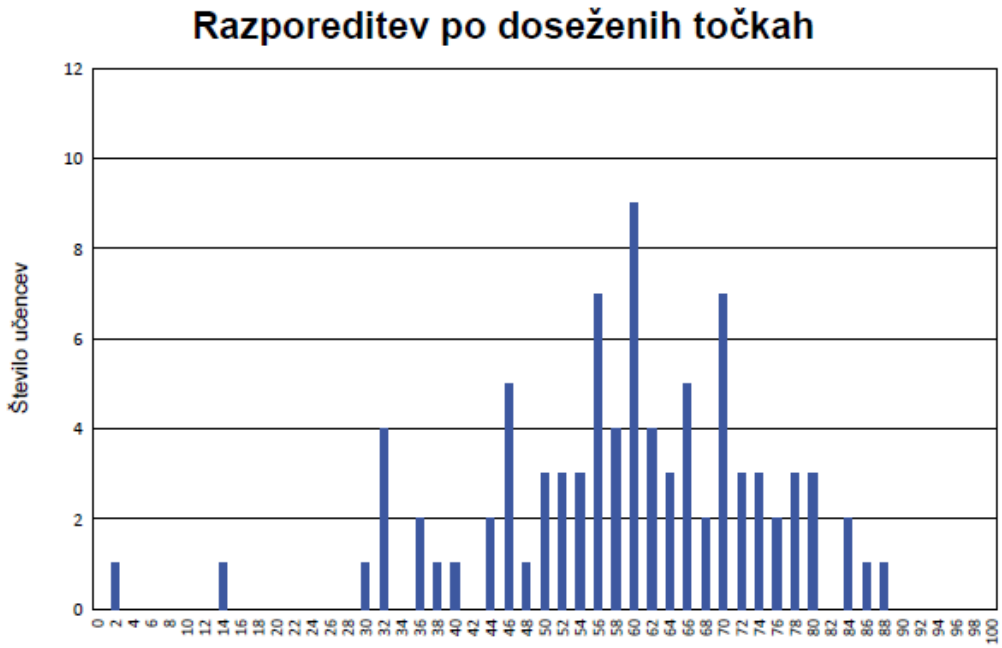

Slika 4.4.1.1 kaže frekvenčno porazdelitev dosežkov učencev. Ta je levo nesimetrična z vrhom pri 30 (60 %) točkah.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred

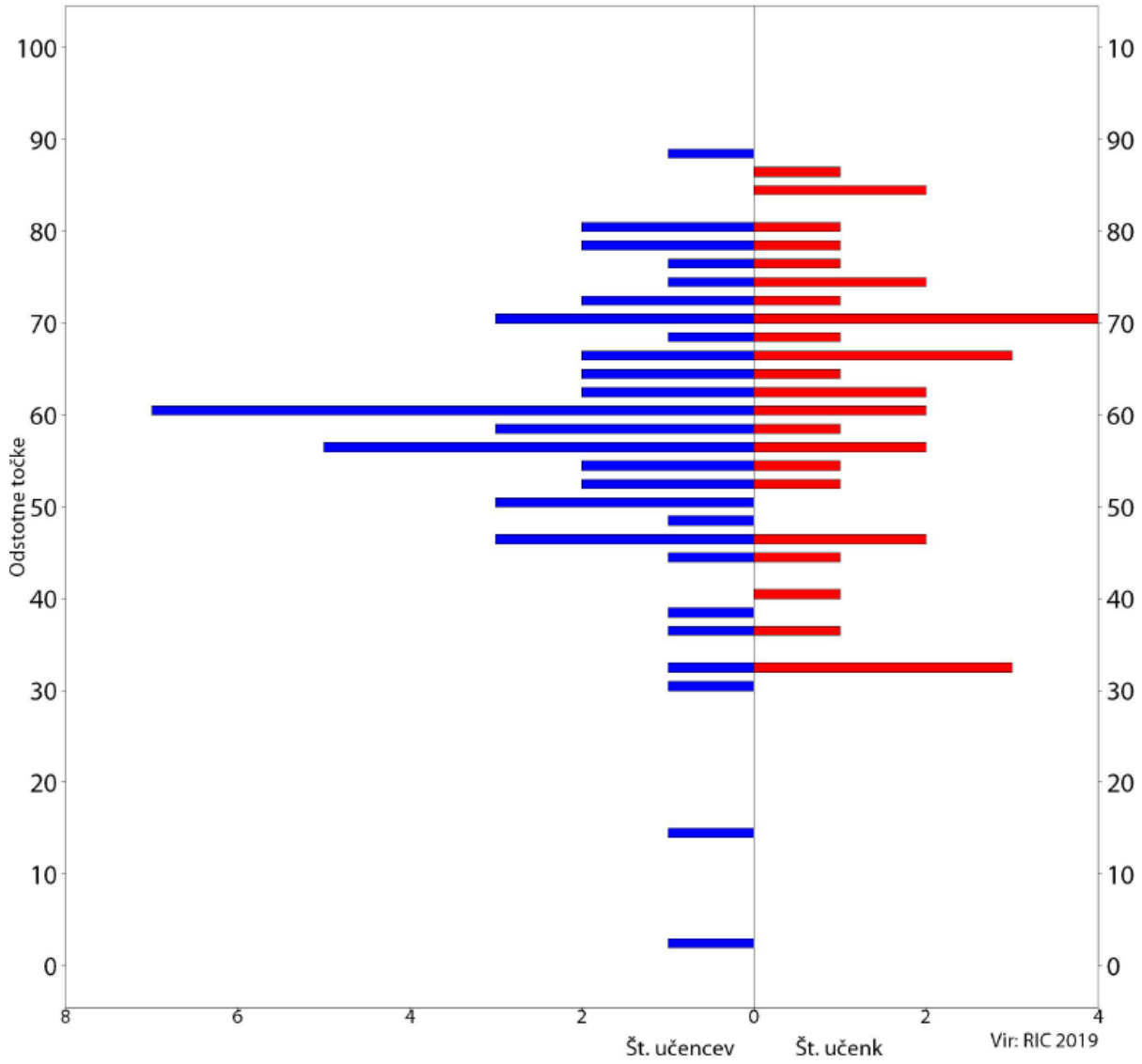

Preverjanje iz slovenščine je v 6. razredu opravljalo 35 deklet in 52 dečkov. Najvišji dosežek, 88 odstotnih točk, je dosegel deček. V lanskem letu je preverjanje opravljalo 30 deklic in 62 dečkov. Najvišji dosežek sta dosegli deklici, najnižji pa dečka. Tudi pri letošnjem preverjanju je najnižji dosežek dosegel deček.

Dosežki učencev po regijah niso primerljivi, saj se je za prostovoljno opravljanje preverjanja po regijah odločilo zelo različno število učencev. Največ učencev je opravljalo preverjanje iz Osrednjeslovenske regije, najmanj pa iz Obalno-Kraške.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.1.3: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred

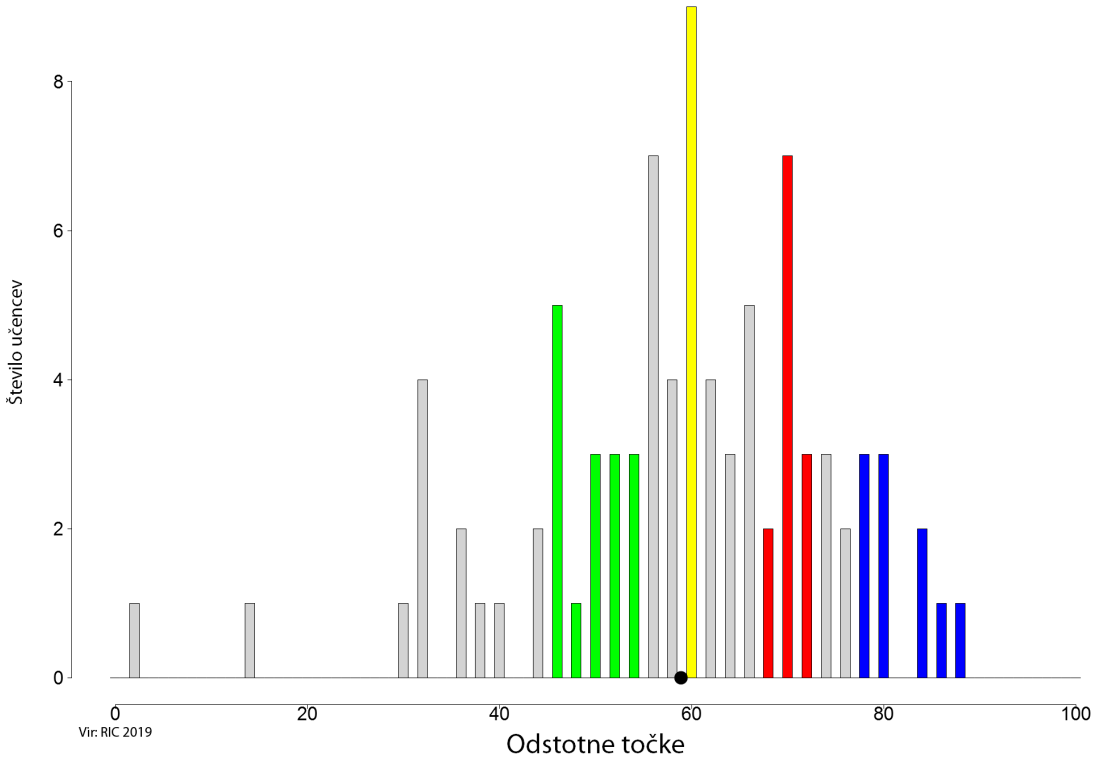

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo *mejo spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Naloge so preverjale znanje ob branju neumetnostnega besedila (dvanajst postavk) in znanje jezika (tri postavke).

Taksonomske stopnje: Pri petih nalogah (enajst postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri štirih (štiri postavke) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Največ je nalog s kratkimi zaprtimi odgovori in alternativnega tipa, sledijo naloge izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – ime in priimek avtorja (nalogi 1.02.1 in1.07.1);
- v besedilu prepoznajo bistveni podatek (nalogi 1.03.2 in 1.04.1);
- odgovorijo na vprašanja o vsebini besedila (naloge 1.05.1, 1.05.2, 1.05.3, 1.05.4 in 1.05.5);
- **določijo zaporedje dejanj dogodka** – (naloge 1.06.1, 1.06.2 in 1.06.3);
- **besedam poiščejo protipomenko** (naloga 1.08.1);
- ločijo knjižne in neknjižne besede (naloga 1.10.1);
- **uporabijo piko na koncu pripovedne povedi** (naloga 1.11.1).

Učenci prepoznajo osnovne podatke o besedilu (ime in priimek avtorja) ter bistvene podatke iz vsebine besedila. Določijo enostavno zaporedje dogodkov in razumejo členjenost besedila (na uvod, jedro in zaključek). Pokažejo le osnovno slovnično znanje (pika kot končno ločilo) in osnovno poimenovalno zmožnost (preprost primer protipomenke in knjižne ustreznice).

Zgled:
naloga 1.05

Umetnostno besedilo
Vsebine: Z nalogami se je preverjalo znanje umetnostnega besedila (šest postavk).

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (šest postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V zelenem območju preverjamo znanje z nalogami alternativnega tipa, izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori in nalogami kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:
- odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila (nalogi 2.01.1 in 2.01.2);
- **v besedilu prepoznajo bistveni podatek** (naloga 2.02.1);
- odgovorjajo na vprašanja o vsebini besedila (naloge 2.03.1, 2.03.2 in 2.03.5).

Učenci prepoznajo osnovne podatke o besedilu (naslov, ime in priimek avtorja). Odgovorijo na preprosta vprašanja o vsebini besedila tako, da izberejo med ponujenimi odgovori.

Zgled:
naloga 2.01

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo
Vsebine: V rumeno območje se je uvrstila ena naloga (dve postavki), ki je preverjala znanje ob branju neumetnostnega besedila in dve nalogi (štiri postavke), ki sta preverjali znanje jezika.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (dve postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri dveh (štiri postavke) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumenem območju prevladujejo naloge kratkih zaprtih odgovorov. Znanje smo preverjali tudi z eno nalogo izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:
- v besedilu prepoznajo bistveni podatek (nalogi 1.03.3 in 1.03.4);
- uporabijo veliko začetnico pri osebnih lastnih imenih (naloga 1.09.1);
- uporabijo vejico pri naštevanju (naloga 1.09.2);
- uporabijo vprašaj na koncu vprašalne povedi (nalogi 1.11.2 in 1.11.3).

Učenci prepoznajo več podatkov iz vsebine besedila. Pokažejo osnovno slovnično znanje (vprašaj kot končno ločilo ter vejica pri naštevanju) ter osnovno pravopisno znanje (raba velike začetnice v lastnih imenih).

Zgled:
naloga 1.09
Prvi dve postavki naloge sodita v rumeno območje, tretja pa nad modro.

Umetnostno besedilo
Vsebine: V rumeno območje sta se uvrstili dve nalogi (tri postavke), ki sta preverjali znanje ob branju umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (dve postavki) smo preverjali znanje na na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (ena postavka) pa na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge alternativnega tipa.

Učenci:
- odgovorijo na vprašanja o vsebini besedila (nalogi 2.03.3 in 2.03.4);
- identificirajo se s književno osebo (naloga 2.07.1).

Učenci prepoznajo več informacij iz vsebine besedila. Pokažejo osnovno zmožnost poistovetenja s književno osebo in prepoznajo preprost motiv za ravnanje književne osebe.

Zgled:
naloga 2.03
Prva, druga in peta postavka naloge sodijo v zeleno območje, tretja in četrta pa v rumeno območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo
Vsebine: V rdeče območje se je uvrstila ena naloga (ena postavka), ki je preverjala znanje ob branju neumetnostnega besedila in ena naloga (ena postavka), ki je preverjala jezikovno znanje.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni (ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju sta nalogi tipa kratkih zaprtih odgovorov in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:
- v besedilu prepoznajo bistveni podatek (nalogi 1.03.1);
- besedam poiščejo nadpomenko (naloga 1.08.2).

Učenci prepoznajo tudi podrobnosti iz vsebine besedila. Boljšo poimenovalno zmožnost pokažejo z ustrezno izbiro nadpomenke.

Zgled:
naloga 1.08
Prva postavka naloge sodi v zeleno območje, druga v rdeče in tretja v modro območje.

Umetnostno besedilo
Vsebine: V rdeče območje so se uvrstile tri naloge (tri postavke).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (ena postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri dveh (dve postavki) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora, naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom in alternativni tip naloge.

Učenci:
- odgovorijo na vprašanja o vsebini besedila (nalogi 2.04.1 in 2.06.1);
- identificirajo se s književno osebo (naloga 2.07.3).

Učenci prepoznajo tudi posamezne podrobnosti iz vsebine besedila in odgovorijo na vprašanje, ki zahteva preprosto sklepanje. Izkazujejo zmožnost poistovetenja s književno osebo in prepoznajo kompleksnejši motiv za ravnanje književne osebe.

Zgled:
naloga 2.04

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje sta se uvrstili dve nalogi (dve postavki), ki sta preverjali znanje jezika in znanje ob branju neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni (ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogo kratkega zaprtega odgovora in nalogo izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- prepoznajo vrsto besedila (naloga 1.01.1);
- besedam poiščejo sopomenko (naloga 1.08.3).

Učenci prepoznajo tudi manj pogosto vrsto neumetnostnega besedila. Dobro poimenovalno zmožnost izkažejo z ustrezno izbiro nadpomenke, protipomenke in sopomenke.

Zgled:
naloga 1.01

Umetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje so se uvrstile tri naloge (štiri postavke), ki so preverjale prepoznavanje, razumevanje umetnostnega besedila in samostojno ustvarjanje.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (dve postavki) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami kratkega zaprtega odgovora, izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori in nalogo kratkega polodprtega odgovora.

Učenci:

- v besedilu prepoznajo bistveni podatek (naloga 2.02.2);
- sledijo časovnemu zaporedju toka dogodkov (nalogi 2.05.1 in 2.05.2);
- poustvarijo krajše književno besedilo (nadaljevanje zgodbe) (naloga 2.08.1).

Učenci prepoznajo podrobnosti iz vsebine besedila ter časovno ustrezno razporedijo dogodke z začetka in konca zgodbe. Pokažejo dobro razumevanje besedila, tako da sami dodatno razvijejo enega od motivov besedila (poustvarjanje).

Zgled:
naloga 2.05
Prva in druga postavka sodita v modro območje, tretja pa nad modro območje.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Z nalogami smo preverjali jezikovno znanje (ena postavka) in poustvarjanje neumetnostnega besedila (štiri postavke).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (štiri postavke) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V območju nad modrim je ena naloga kratkega zaprtega odgovora in ena naloga kratkega polodprtega tipa.

Učenci so manj uspešni pri:

- slovnično pravilnemu prepisu povedi (naloga 1.09.3);
- pisanju krajšega preprostega besedila – zapis pravilnega poteka dogodkov (naloga 1.12.1), vključitev vsaj treh oseb v obnovo (naloga 1.12.2), zapis zaokroženega in povezanega besedila v vsaj petih povedih (naloga 1.12.3);
- uporabi slovničnih in pravopisnih pravil (naloga 1.12.4).

Učenci so nenatančni pri prepisu (tudi če gre le za posamezno poved). Težko napišejo krajše preprosto besedilo, v katerem morajo upoštevati več iztočnic. Prav tako v teh besedilih ne upoštevajo vseh slovničnih in pravopisnih pravil.

Zgled:
naloga 1.12

Umetnostno besedilo

Vsebine: V treh nalogah (štiri postavke) smo preverjali poznavanje, razumevanje in poustvarjanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni (dve postavki) na III. (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge kratkega zaprtega odgovora in kratkega polodprtega tipa.

Učenci so manj uspešni pri:

- sledenju časovno zaporednega toka dogodkov (naloga 2.05.3);
- identificiranju s književno osebo (naloga 2.07.2);
- pisanju zaokroženega povezanega besedila (naloga 2.08.2);
- pisanju zahtevanega števila slovnično pravilnih povedi (naloga 2.08.3).

Učenci imajo še vedno težave pri sledenju časovnemu zaporedju dogodkov (iz srednjega dela besedila). Težave imajo tudi pri samostojnem zapisu zaokroženega besedila, s hkratnim upoštevnjem vseh slovničnih in pravopisnih pravil. Tudi pri poustvarjanju težko združijo in upoštevajo različne zahteve (po vsebini, dolžini in slovnični ter pravopisni ustreznosti).

Zgled:
naloga 2.08
Prva postavka naloge sodi v modro območje, druga in tretja pa nad modro območje.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. DEL (Neumetnostno besedilo: *V gozdu* - kratka pripoved)									
1	01.1	1	Neumetnostno besedilo	prepozna vrsto besedila;	M	I.	modro	0,43	0,21
2	02.1	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila (ime in priimek avtorja);	M	I.	zeleno	0,97	0,25
3	03.1	1	Neumetnostno besedilo	v besedilu prepozna bistveni podatek;	M	I.	rdeče	0,46	0,25
	03.2	1	Neumetnostno besedilo	v besedilu prepozna bistveni podatek;	M	I.	zeleno	0,83	0,31
	03.3	1	Neumetnostno besedilo	v besedilu prepozna bistveni podatek;	M	I.	rumeno	0,66	0,27
	03.4	1	Neumetnostno besedilo	v besedilu prepozna bistveni podatek;	M	I.	rumeno	0,77	0,29
4	04.1	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanje iz besedila;	M	I.	zeleno	0,80	0,19
5	05.1	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	zeleno	0,85	0,33
	05.2	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	zeleno	0,86	0,42
	05.3	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	zeleno	0,89	0,23
	05.4	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	zeleno	0,77	0,42
	05.5	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	zeleno	0,84	0,50
6	06.1	1	Neumetnostno besedilo	določi zaporedje dejanj dogodka;	M	I.	zeleno	0,80	0,49
	06.2	1	Neumetnostno besedilo	določi zaporedje dejanj dogodka;	M	I.	zeleno	0,85	0,46
	06.3	1	Neumetnostno besedilo	določi zaporedje dejanj dogodka;	M	I.	zeleno	0,92	0,28
7	07.1	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	T	II.	zeleno	0,83	0,25
8	08.1	1	Jezik	besedam poišče protipomenko;	T	II.	zeleno	0,80	0,39
	08.2	1	Jezik	besedam poišče nadpomenko;	T	II.	rdeče	0,57	0,19
	08.3	1	Jezik	besedam poišče sopomenko;	T	II.	modro	0,36	0,23
9	09.1	1	Jezik	uporabi veliko začetnico pri osebnih lastnih imenih;	T	II.	rumeno	0,59	0,30
	09.2	1	Jezik	uporabi vejico pri naštevanju;	T	II.	rumeno	0,57	0,41
	09.3	1	Jezik	slovnično pravilno prepiše poved;	T	II.	nad modrim	0,22	0,26
10	10.1	1	Jezik	loči knjižne in neknjižne besede;	T	II.	zeleno	0,86	0,40
11	11.1	1	Jezik	uporabi piko na koncu pripovedne povedi;	T	II.	zeleno	0,84	0,44
	11.2	1	Jezik	uporabi vprašaj na koncu vprašalne povedi;	T	II.	rumeno	0,72	0,37
	11.3	1	Jezik	Uporabi vprašaj na koncu vprašalne povedi;	T	II.	rumeno	0,74	0,42
	12.2	1	Neumetnostno besedilo	piše krajše preprosto besedilo (vključitev vsaj treh oseb v obnovo);	T	III.	nad modrim	0,25	0,29
	12.3	1	Neumetnostno besedilo	piše krajše preprosto besedilo (zapis zaokroženega in povezanega besedila v vsaj 5 povedih);	T	III.	nad modrim	0,15	0,26
	12.4	1	Jezik	uporabi slovnična in pravopisna pravila.	T	III.	nad modrim	0,06	0,16

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
II. DEL (Umetnostno besedilo: *Grdi raček*)									
1	01.1	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I.	zeleno	0,91	0,46
	01.2	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih besedila;	M	I.	zeleno	0,92	0,38
2	02.1	1	Umetnostno besedilo	v besedilu prepozna bistveni podatek;	M	I.	zeleno	0,89	0,53
	02.2	1	Umetnostno besedilo	v besedilu prepozna bistveni podatek;	M	I.	modro	0,41	0,50
3	03.1	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	zeleno	0,74	0,43
	03.2	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	zeleno	0,74	0,32
	03.3	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	rumeno	0,55	0,45
	03.4	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	rumeno	0,67	0,53
	03.5	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	I.	zeleno	0,77	0,43
4	04.1	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	T	I.	rdeče	0,51	0,45
5	05.1	1	Umetnostno besedilo	sledi časovno zaporednemu toku dogodkov;	M	II.	modro	0,44	0,31
	05.2	1	Umetnostno besedilo	sledi časovno zaporednemu toku dogodkov;	M	II.	modro	0,29	0,33
	05.3	1	Umetnostno besedilo	sledi časovno zaporednemu toku dogodkov;	M	II.	nad modrim	0,14	0,15
6	06.1	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o vsebini besedila;	M	II.	rdeče	0,55	0,52
7	07.1	1	Umetnostno besedilo	identificira se s književno osebo;	T	II.	rumeno	0,55	0,36
	07.2	1	Umetnostno besedilo	identificira se s književno osebo;	T	II.	nad modrim	0,29	0,23
	07.3	1	Umetnostno besedilo	identificira se s književno osebo;	T	II.	rdeče	0,44	0,18
8	08.1	1	Umetnostno besedilo	poustvari krajše književno besedilo (nadaljevanje zgodbe);	T	III.	modro	0,16	0,46
	08.2	1	Umetnostno besedilo	napiše zaokroženo povezano besedilo;	T	III.	nad modrim	0,06	0,29
	08.3	1	Umetnostno besedilo	napiše zahtevano število slovnično pravilnih povedi.	T	III.	nad modrim	0,01	0,16

LEGENDA:
***Naloga*:** zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
***Točke*:** zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
***Vsebina*:** zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno in umetnostno besedilo oziroma jezik, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;
***Cilj – učenec*:** zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
***Standard znanja*:** zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;
***Taksonomska stopnja* (po Bloomu):** zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;
***Območje*:** zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slika 4.4.1.4: Dosežki učencev v letih 2018 in 2019 glede na skupno povprečno število točk

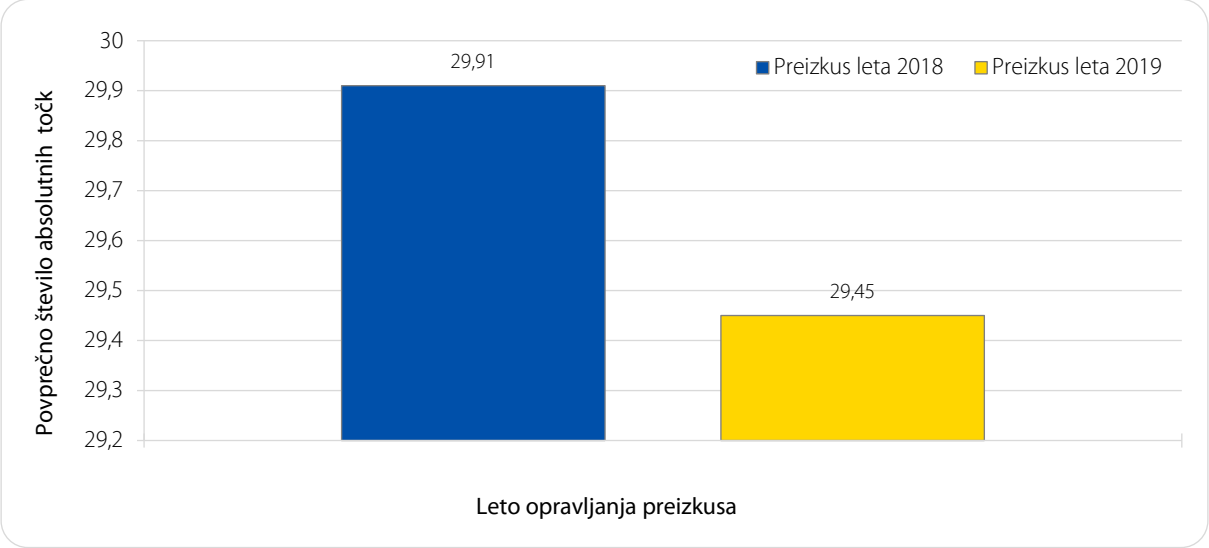

Leta 2019 so učenci v povprečju dosegli 29,45 točke (58,90 %) od možnih 50, kar je praktično enako kot lansko leto, ko so dosegli v povprečju 29,91 točke (59,83 %).

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja je sestavljen iz dveh delov. V prvem delu so učenci reševali naloge ob branju neumetnostnega besedila (kratka pripoved) in naloge, ki preverjajo slovnično in pravopisno znanje (na kratko – jezikovno znanje), v drugem delu pa naloge ob branju umetnostnega besedila (prirejen odlomek iz pravljice).

Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti

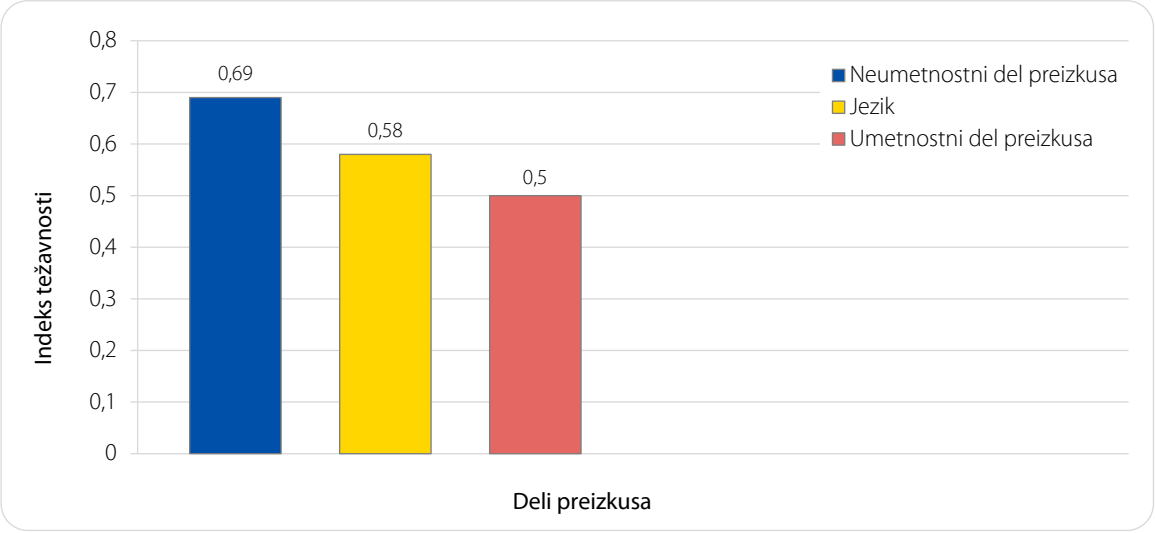

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT = 0,69) so v povprečju precej boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT = 0,50) in dosežkov učencev pri nalogah, ki so preverjale jezikovno znanje (IT = 0,58).

Med nalogami, vezanimi na branje **neumetnostnega besedila** (osem nalog, 19 točk), so učenci v celoti najuspešneje rešili 2. nalogo. Gre za nalogo, ki zahteva zapis kratkega odgovora, iskana informacija pa je ob

besedilu izpostavljena in jo je mogoče zlahka najti (gre za ime in priimek avtorja besedila). Zelo uspešno so reševali tudi 6. nalogo, ki zahteva določitev zaporedja treh elementov iz besedila. V obeh primerih gre za naloge prve taksonomske ravni. Najmanj uspešni so bili pri prvih dveh postavkah 12. naloge preizkusa, ki od učencev zahteva samostojen zapis (obnovo) na podlagi prebranega neumetnostnega besedila.

Med nalogami, ki preverjajo **slovnično znanje in pravopis** (štiri naloge, 11 točk), so bili učenci najuspešnejši pri 10. nalogi, kjer so morali poved dopolniti z ustrezno knjižno besedo (pri čemer so le izbirali med neknjižno besedo in njeno knjižno ustreznico). Prav tako so bili zelo uspešni pri 11. nalogi, toda le pri delu, ki zahteva dopolnjevanje povedi z ustreznim ločilom – s piko na koncu povedi. V obeh primerih gre za naloge druge taksonomske ravni. Izrazito neuspešni so bili pri četrti postavki 12. naloge, kjer so morali uporabiti slovnična in pravopisna pravila pri samostojnem zapisu. Pri tej nalogi gre za preverjanje učnega cilja na tretji taksonomski stopnji.

Med nalogami, vezanimi na branje **umetnostnega besedila**, (osem nalog, 20 točk) so učenci v celoti najuspešneje rešili 1. nalogo, pri kateri so morali odgovoriti na vprašanji o bistvenih podatkih o besedilu (naslov besedila, ime in priimek avtorja), tipa kratkih zaprtih odgovorov, na prvi taksonomski stopnji. Najmanj uspešni so bili pri reševanju 8. naloge, kjer gre za zapis krajšega zaokroženega in povezanega besedila (na podlagi prebranega umetnostnega besedila – poustvarjanje zgodbe). Gre za polodprti tip naloge na tretji taksonomski stopnji.

Analiza dosežkov nalog **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – **neumetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

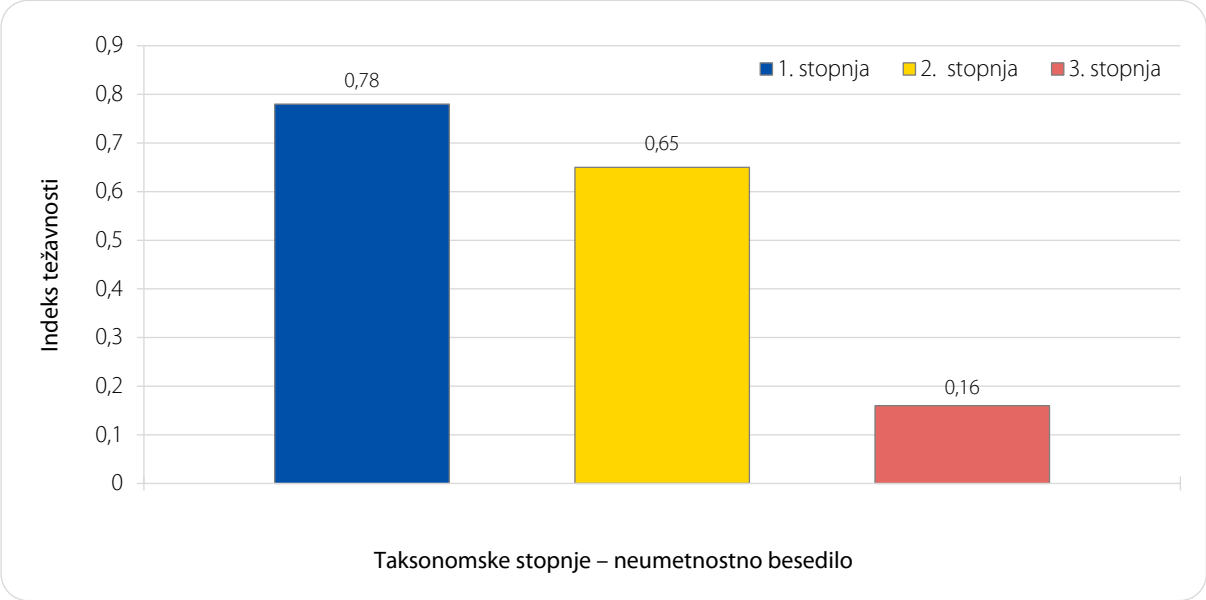

S slike 4.4.1.6 je razvidno, da težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami. Precejšnje odstopanje je pri nalogah tretje taksonomske stopnje. Učenci so najbolje rešili naloge, ki preverjajo dosežke na prvi taksonomski stopnji (IT = 0,78), nekoliko slabše so rešili naloge, ki so preverjale dosežke na drugi taksonomski stopnji (IT = 0,65), najmanj uspešni pa so bili pri nalogah na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,16).

Na **prvi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni prepoznavanja, je bilo šest nalog, ovrednotenih s 15 točkami. Najuspešneje so rešili 2. nalogo, ki zahteva zapis kratkega odgovora o informaciji v besedilu (podatek o avtorju besedila), 6. nalogo, kjer so morali določiti vrstni red (treh) elementov (dogodkov) iz besedila, pri čemer je največ učencev prepoznalo tretji (zadnji) element, ter nalogo 5.3, ki je naloga alternativnega tipa in zahteva prepoznavo bistvenega podatka iz besedila. Med nalogami prve taksonomske ravni so učenci najslabše reševali 1. nalogo, ki je naloga izbirnega tipa in je zahtevala poimenovanje vrste besedila. Slabši je tudi dosežek pri nalogi 3.1, kjer gre prav tako za izbirni tip naloge, kjer pa je med ponujenimi potrebno izbrati več pravilnih odgovorov.

Na **drugi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, je pet nalog, ovrednotenih z 11 točkami, in so jih učenci slabše rešili kot naloge na prvi taksonomski stopnji. Razen 7. vse naloge preverjajo slovnično in pravopisno znanje. Učenci so najuspešneje rešili 10. nalogo, kjer so morali razlikovati med knjižno in neknjižno besedo (ter z njo dokončati zapisano poved – tip kratkega odgovora). Uspešno so vstavljali končno stavčno ločilo – piko (kar pa ne velja v enaki meri za ostala ločila). Najslabše so rešili nalogo 9.3, ki je zahtevala natančen prepis povedi, v kateri je bilo predhodno (v nalogah 9.1. in 9.2) treba odpraviti dve osnovni pravopisni napaki. Učenci so bili pri označevanju pravopisnih napak precej uspešni, toda neuspešni pri natančnem prepisu povedi.

Na **tretji taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojne interpretacije in vrednotenja, je bila 12. naloga, ovrednotena s 4 točkami, in je bila pričakovano najslabše rešena. Največ težav so učenci imeli z uporabo slovnično in pravopisnih pravil in pri tvorjenju zaokroženega besedila v vsaj šestih povedih. Še največ učencev je uspelo v svojem besedilu zajeti ustrezno število oseb, kar je bila zahteva, ki smo jo vrednotili ob nalogi 12.2.

Analiza dosežkov nalog po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti – **umetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

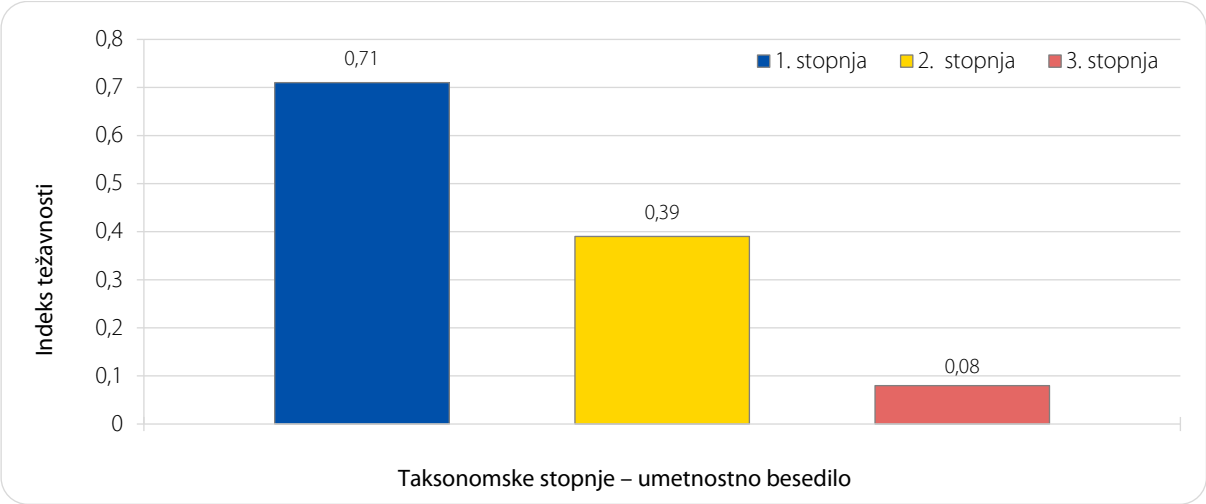

S slike 4.4.1.7 je razvidno, da tako kot v prvem delu preizkusa tudi letos težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča. Učenci so uspešno rešili naloge na prvi stopnji (IT = 0,71). Izrazito slabše pa so rešili naloge na drugi (IT = 0,39) in še precej slabše na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,08).

Na **prvi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni znanja in poznavanja, so bile štiri naloge, ovrednotene z 10 točkami. Učenci so najuspešneje rešili 1. nalogo, pri kateri so kratko odgovarjali na vprašanja o podatkih v besedilu (naslov in avtor besedila), ter nalogo 2.1, kjer prepoznavajo podatke iz besedila (le glavne književne osebe, v nalogi izbirnega tipa). Najslabše so rešili nalogo 2.2, kjer gre prav tako za prepoznavanje podatkov iz besedila, toda za prepoznavanje podrobnosti (za stranske književne osebe)

Na **drugi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, so bile tri naloge, ovrednotene s 7 točkami. Učenci so še najuspešneje rešili nalogi 6.1 in 7.1. Pri prvi gre za kratek odgovor na vprašanje o vsebini besedila, pri drugi pa za alternativni tip naloge, ki preverja zmožnost identifikacije s književno osebo. Najslabše rešen je bil del 5. naloge (5.3). Naloga zahteva urejanje vrstnega reda dogajanja v besedilu (vrstni red štirih elementov), pri čemer so imeli učenci največ težav s srednjim delom besedila (uspešneje so določali začetni in končni element zgodbe).

Na **tretji taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojne interpretacije in vrednotenja besedila (nadaljevanje zgodbe prebranega besedila), je bila ena naloga, ovrednotena s 3 točkami. Naloga je od učencev zahtevala zapis kratkega zaokroženega besedila, ki predstavlja nadaljevanje prebranega. Najtežje v celotnem preizkusu je bilo ravno upoštevanje slovničnih in pravopisnih pravil ob poustvarjanju besedila ter sam zapis zaokroženega, povezanega in primerno obsežnega besedila (najmanj šest povedi). Podobno kot v prvem delu preizkusa lahko ugotovimo, da imajo učenci največ težav z uporabo jezikovnega znanja oz. pri samostojnem oblikovanju besedila, ne glede na to, ali gre za usmeritve ob neumetnostnem ali ob umetnostnem besedilu.

Analiza dosežkov nalog **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – **neumetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – neumetnostno besedilo

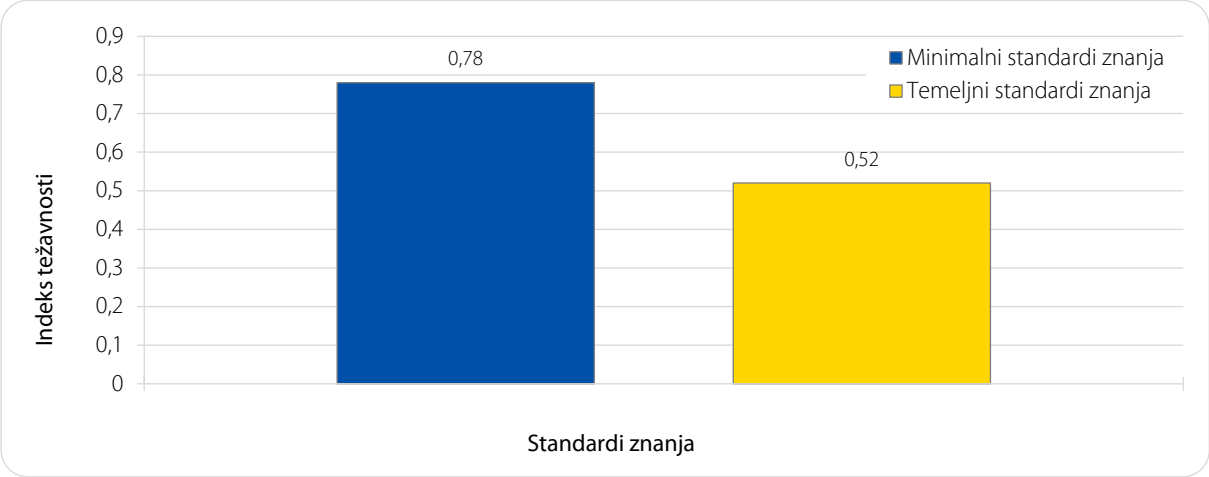

V prvem delu preizkusa je bilo šest nalog, ovrednotenih s 15 točkami, ki so preverjale minimalne standarde znanja in šest nalog, ovrednotenih s 15 točkami, ki so preverjale temeljne standarde znanja ob branju neumetnostnega besedila. Podobno kot v preteklih letih, so učenci bistveno uspešneje rešili naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja (IT = 0,78), kot naloge, ki so preverjale temeljne standarde znanja, (IT = 0,52).

Naloge, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, so preverjale učne cilje s prve taksonomske ravni, bile so različnih tipov, indeksi težavnosti pa so večinoma večji od 0,80. Kot najenostavnejša (IT = 0,97) izstopa 2. naloga, ki zahteva le kratek odgovor na vprašanje o avtorju besedila. Kot najtežavnejša (IT = 0,43) se je izkazala prva naloga, kjer je bilo treba med ponujenimi odgovori izbrati poimenovanje vrste prebranega neumetnostnega besedila. Vsi ponujeni odgovori so predstavljali vrste neumetnostnih besedil, verjetno pa se s kratko pripovedjo (kamor spada neumetnostno besedilo v preizkusu) pri obravnavi neumetnostnih besedil redkeje srečujejo.

Podobno kot v preteklih letih so učenci naloge, ki so preverjale **temeljne standarde** znanja slabše reševali. Naloge preverjajo učne cilje na drugi in tretji taksonomski stopnji. Učenci so najbolje rešili 10. in 11. nalogo, ki sta obe na drugi taksonomski stopnji (učni cilji na ravni razumevanja in uporabe). Pri 10. nalogi gre za izbiro knjižne besede, s katero je treba dokončati poved, pri 11. pa za vstavljanje končnega ločila. Kot najzahtevnejša se je izkazala 12. naloga, še zlasti 12.4, ki predstavlja zahtevo po uporabi slovničnih in pravopisnih pravil.

Analiza dosežkov nalog po standardih znanja glede na indeks težavnosti – **umetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti – umetnostno besedilo

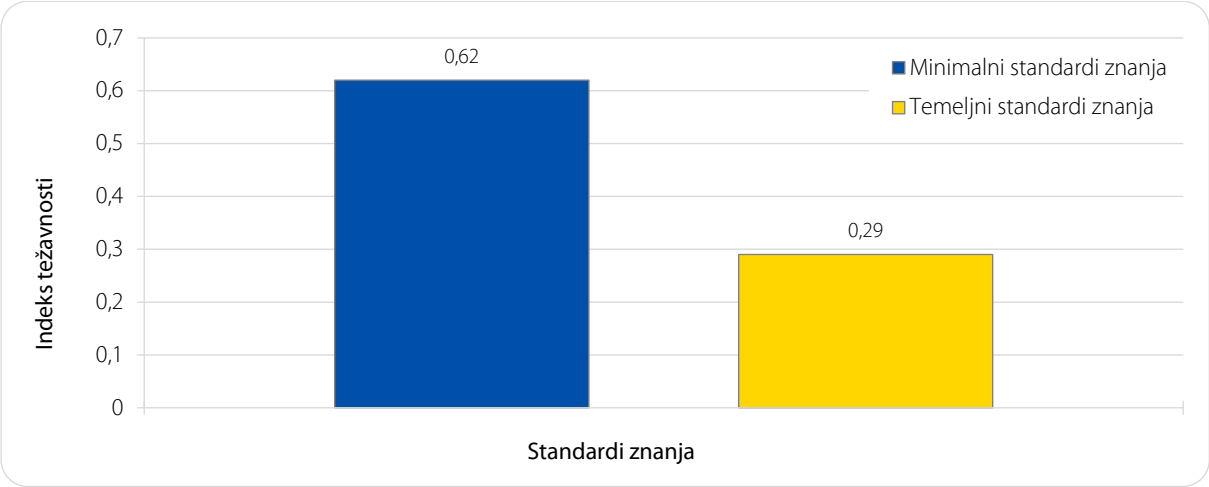

V drugem delu preizkusa, kjer so učenci reševali naloge ob umetnostnem besedilu, je bilo pet nalog, ovrednotenih s 13 točkami, za preverjanje minimalnih standardov znanja in tri naloge, ovrednotene s 7 točkami, za preverjanje temeljnih standardov znanja. Pričakovano so učenci uspešneje rešili naloge, ki so preverjale znanje minimalnih standardov.

Naloge, ki so preverjale znanje **minimalnih standardov**, (IT = 0,62) so bile na prvi (tri naloge, ovrednotene skupaj z 9 točkami) in drugi taksonomski stopnji (dve nalogi, ovrednoteni skupaj s 4 točkami). Najboljše rešeni sta nalogi 1.1 ter 1.2 (zapis podatkov o besedilu: naslov besedila, ime in priimek avtorja) ter naloga 2.1 (prepoznavanje bistvenega podatka iz besedila), ki smo jih omenjali že prej, saj indeks težavnosti pri vseh treh nalogah močno odstopa navzgor (IT je za vse okrog 0,9). Najslabše rešena naloga tega sklopa je ponovno naloga 5.3, ki zahteva urejanje zaporedja dogodkov v zgodbi, pri čemer so imeli učenci največ težav pri določitvi vmesnega dela zgodbe (uspešnejši so bili pri določitvi prvega in zadnjega elementa zgodbe).

Naloge, ki so preverjale znanje **temeljnih standardov**, (IT = 0,29) so bile večinoma na drugi in tretji taksonomski stopnji; izjema je 4. naloga, ki je na prvi. Najbolje rešena je bila naloga 7.1, ki preverja zmožnost identifikacije z eno od književnih oseb. Gre za nalogo alternativnega tipa, ki je preverjala učni cilj druge taksonomske ravni. Najslabše rešena pa je bila 8. naloga v celoti, ki je preverjala učne cilje tretje taksonomske stopnje, ki zahteva samostojen zapis kratkega besedila, za katerega je potrebno dobro razumevanje prebranega besedila, uporabo znanja o organiziranosti besedila ter uporabo slovničnih ter pravopisnih pravil.

Analiza dosežkov nalog **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog po tipih nalog glede na indeks težavnosti – **neumetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti (neumetnostno besedilo)

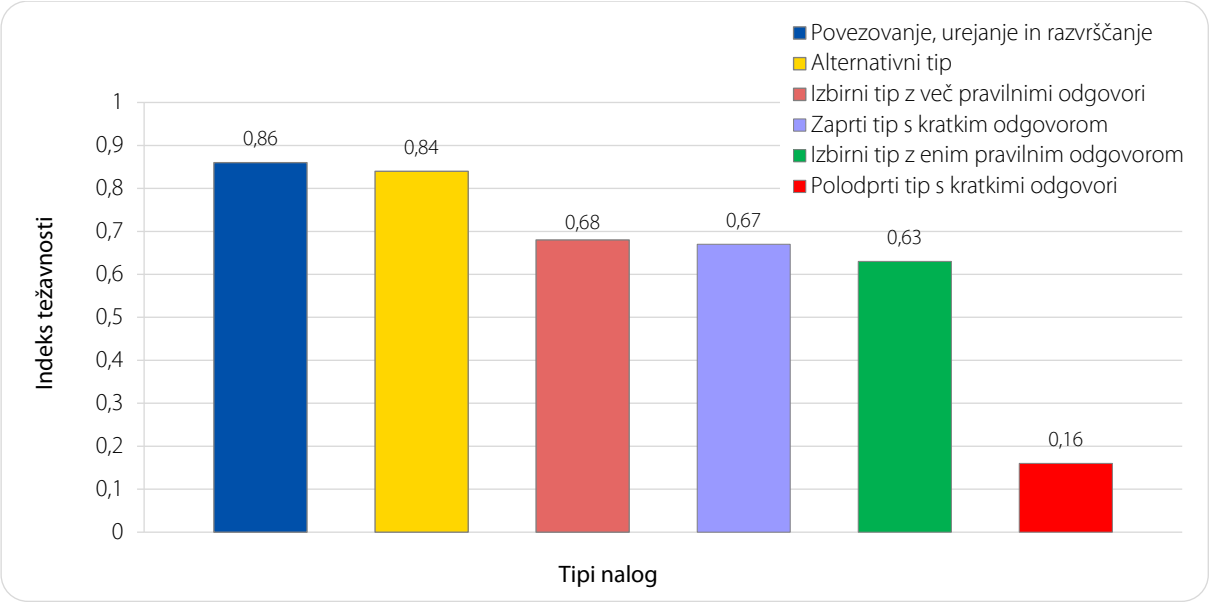

Število posameznih tipov nalog je ob umetnostnem in neumetnostnem različno, prav tako je različno število posameznih tipov nalog v celotnem preizkusu. Če pa si posamezne tipe nalog pogledamo po indeksih težavnosti, lahko vidimo, da so bili učenci pri reševanju nalog ob **neumetnostnem besedilu** najuspešnejši pri nalogah tipa povezovanja, urejanja in razvrščanja (IT = 0,86). Skoraj enako uspešni so bili pri nalogah alternativnega tipa (0,84). Vse te naloge so na prvi taksonomski stopnji. Po težavnosti sledijo naloge izbirnega tipa, pri katerih je možnih več odgovorov (IT = 0,68), naloge zaprtega tipa s kratkimi odgovori (0,67) in naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (0,63). Ravno naloge zaprtega tipa s kratkim odgovorom prevladujejo v delu preizkusa, ki preverja jezikovno znanje učencev in sodijo na drugo taksonomsko stopnjo. Med nalogami izbirnega tipa ena preverja doseganje ciljev na prvi in ena na drugi taksonomski stopnji. Pomembno odstopanje pa ponovno lahko opazimo pri polodprtem tipu nalog (IT = 0,16), ki zahtevajo tvorjenje kratkega besedila in preverjajo doseganje ciljev na tretji taksonomski stopnji.

Analiza dosežkov nalog po tipih nalog glede na indeks težavnosti – **umetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti (umetnostno besedilo)

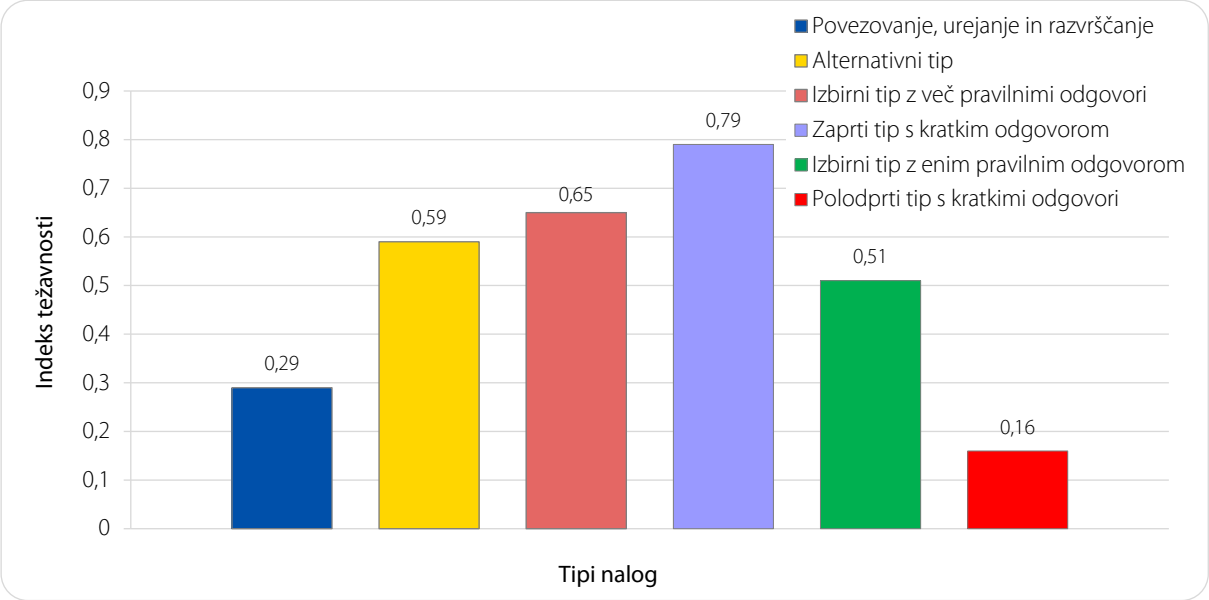

Pregled po tipih nalog ob **umetnostnem besedilu** kaže precej drugačno sliko. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju nalog zaprtega tipa s kratkim odgovorom (IT = 0,79). Dve nalogi preverjata cilje prve taksonomske ravni, ena pa doseganje cilja druge taksonomske ravni (pri tej so bili učenci precej manj uspešni kot pri prvih dveh nalogah istega tipa). Sledijo naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori, vse s prve taksonomske stopnje (IT = 0,65), naloge alternativnega tipa (0,59), med katerimi so naloge prve in druge taksonomske ravni. Naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,51) je ob umetnostnem besedilu ena sama in preverja dosežke prve taksonomske stopnje. Naloge, ki zahtevajo urejanje zaporedja dogodkov, so ob umetnostnem besedilu med najzahtevnejšimi nalogami (IT = 0,29) in preverjajo dosežke druge taksonomske stopnje. Kot najtežje so se izkazale naloge polodprtega tipa, ki sovpadajo z nalogami za preverjanje dosežkov tretje taksonomske stopnje (IT = 0,16). Gre za naloge, ki zahtevajo samostojen zapis krajšega besedila (poustvarjanje, usmeritve z izhodiščnim, umetnostnim besedilom).

Primerjava nalog **po tipih** nalog glede na vrsto besedila

Primerjava po tipih nalog glede na vrsto besedila kaže na veliko podobnost pri najzahtevnejših nalogah – to so naloge polodprtega tipa, ki pri obeh vrstah besedil preverjajo dosežke tretje taksonomske stopnje. Tako ob neumetnostnem kot ob umetnostnem besedilu se je ta tip nalog izkazal kot najbolj zahteven. Podobno težavnost imajo tudi naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (IT = 0,68 za naloge ob neumetnostnem besedilu, IT = 0,65 za naloge ob umetnostnem besedilu), ki vse preverjajo dosežke prve taksonomske stopnje. Nekoliko uspešnejši so bili učenci pri reševanju nalog zaprtega tipa s kratkimi odgovori ob umetnostnem besedilu (v primerjavi z neumetnostnim), saj je med njimi manj nalog za preverjanje dosežkov druge taksonomske stopnje. Razhajanje v uspešnosti reševanja posameznega tipa lahko vidimo tudi v primeru izbirnega tipa nalog, vendar so bili učenci v tem primeru uspešnejši pri reševanju nalog ob neumetnostnem besedilu. Še večje je razhajanje v primeru uspešnosti reševanja nalog alternativnega tipa in največja v primeru nalog povezovanja in urejanja (v obeh primerih so bili učenci manj uspešni pri nalogah ob umetnostnem besedilu). Do razhajanja prihaja najverjetneje zaradi tega, ker je isti tip nalog pri neumetnostnem besedilu namenjen preverjanju dosežkov pretežno prve taksonomske stopnje, ob umetnostnem pa druge.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Leta 2019 so učenci v povprečju dosegli 29,45 točke (58,9 %) od možnih 50; povprečen indeks težavnosti za preizkus v celoti znaša 0,59. Vsi ti podatki kažejo na primerljivost s povprečnimi dosežki preteklega leta.

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT = 0,69) so v povprečju precej boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (0,50) in dosežkov učencev pri nalogah, ki so preverjale znanje jezika (0,58).

Iz dosežkov je razvidno, da težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča ne glede na vrsto besedila (neumetnostno oz. umetnostno besedilo). Učenci imajo največ težav pri nalogah, ki zahtevajo uporabo slovničnih in pravopisnih pravil pri zapisu kratkega besedila. Kadar so usmerjeni v vsebino, delajo veliko slovničnih in pravopisnih napak, prav tako pa izkazujejo slabše zmožnosti organiziranosti besedila. Slabo so reševali tudi nalogo (oz. del naloge), ki zahteva enostaven prepis povedi, v kateri je bilo treba označiti dve pravopisni napaki. Četudi so učenci identificirali pravopisne napake, pa se v prepisu pogosto pojavijo iste ali celo nove napake. To kaže na velike težave združevanja že dveh zahtev posamezne naloge. Bistveno uspešnejši so, kadar gre za naloge, ki zahtevajo pomemben podatek neposredno iz besedila (bodisi kot naloga izbirnega tipa, alternativnega tipa ali zaprtega tipa s kratkim odgovorom), manj uspešni pa so pri odgovorih, ki zahtevajo pomembne podrobnosti (verjetno zaradi nenatančnega branja in zaradi manj pogosto uporabljene strategije usmerjenega iskanja določenega podatka ob ponovnem branju).

Učenci so ne glede na vrsto besedila (neumetnostno oz. umetnostno) podobno kot v preteklih letih bistveno uspešneje rešili naloge, ki preverjajo minimalne standarde znanja, kakor naloge, ki preverjajo temeljne standarde znanja. Naloge, ki preverjajo minimalne standarde znanja, (v obeh delih preizkusa) so večinoma na prvi taksonomski stopnji. Na drugi sta le dve nalogi ob umetnostnem besedilu, ki so ju med vsemi nalogami za preverjanje minimalnih standardov znanja učenci najslabše rešili. Naloge za preverjanje temeljnih standardov znanja pa so na drugi in tretji taksonomski stopnji (izjema je le ena naloga na prvi). Razvidno je, da težavnost narašča s taksonomsko stopnjo, kar je tudi pričakovano.

Z analizo dosežkov nalog po tipih nalog (glede na indeks težavnosti) lahko ugotovimo, da se tudi pri tipih nalog kaže, da učenci nekoliko uspešneje rešujejo naloge ob neumetnostnem kot umetnostnem besedilu. Težavnost pa narašča tudi po taksonomskih stopnjah, saj so učenci najmanj uspešni pri samostojnem tvorjenju – zapisu besedila ter pri uporabi naučenega znanja. Če gledamo preizkus kot celoto, vidimo, da so učenci najuspešnejši pri nalogah zaprtega tipa s kratkim odgovorom, najmanj pa pri polodprtem tipu nalog. Pri izbirnem tipu nalog z več možnimi odgovori se pogosto zgodi, da učenci ob pravilnih obkrožijo še kakšen nepravilni odgovor. Pomembno je, da se učenci že pri sprotnem preverjanju znanja srečujejo z različnimi tipi nalog in s pogostim usmerjanjem k branju navodil ter preverjanju lastnih odgovorov. Sklenemo lahko, da slabši dosežki na NPZ za učence v prilagojenem vzgojno-izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom kažejo na usvojene ravni branja in pisanja, ki jim še ne omogočajo, da bi se v pretežni meri usmerili na vsebino prebranega in zapisanega, pač pa imajo težave z natančnostjo branja in pisanja in prepoznavanjem zahtev posamezne naloge ter njihovim upoštevanjem.

1

PRILOGA 1

Besedilo 1

Tomaž Novak

V gozdu

Ali imaš rad kostanj? Jaz imam najraje pečenega. Še rajši pa ga grem jeseni nabirat v gozd. Obisk bližnjega gozda je zame vedno prava pustolovščina. Rad imam vonj po gozdu. Tam lahko opazujem živali in nabiram gozdne sadeže. Moj najboljši prijatelj Andrej gozda ne mara preveč, ker se mu je tam zgodila nesreča. Rad pa ima živali in kostanj tudi. Opisal bom, kaj se mu je lansko jesen zgodilo v gozdu.

Andrej je šel s svojim bratom Petrom in teto Meto nabirat kostanj. V bližnjem gozdu kostanja ni bilo več, zato so se do naslednjega gozda peljali s tetinim novim avtomobilom. Vozili so se približno pol ure. Parkirali so pred gostilno Pri Micki.

Vsak s svojo košaro so se odpravili v gozd. Dogovorili so se, da bodo tekmovali, kdo bo nabral največ kostanja. Tekmovanje se je začelo. Petru je šlo nabiranje zelo dobro od rok, Andreja pa so bolj zanimale gozdne živali. Teta je fanta večkrat opozorila, naj pazita, da ne bosta zašla.

Po uri in pol nabiranja kostanja je teta Meta opazila, da je Andrej izginil. Peter je stopil k najvišjemu drevesu in splezal nanj. Z vrha drevesa je zelo dobro videl okolico. Nedaleč stran je opazil Andreja, ki je težko hodil. Peter je splezal dol in mu skupaj s teto pohitel pomagat. Ko sta prišla do Andreja, jima je povedal, kaj se mu je zgodilo. Razložil jima je, da je med opazovanjem mravljišča stopil na skalo. Ta je bila spolzka in je padel. Udaril se je v nogo in si jo poškodoval. Pri padcu je stresel košaro in ostal brez vseh kostanjev. Namesto h kosilu so se morali odpraviti k zdravniku.

PRILOGA 2

Besedilo 2

Hans Christian Andersen

Grdi raček
(odlomek)

Nekega večera, ko je sonce prav lepo zašlo, je iz grmovja vzletela cela jata prelepih velikih ptic. Grdi raček lepših še ni videl. Bili so labodi. Oglašali so se na poseben način. Razprostrli so čudovita dolga krila in odleteli iz hladnih v toplejše kraje, na jezera, ki nikoli ne zmrznejo.

Zleteli so tako visoko, da se je grdemu račku čudno storilo pri srcu. Iztegnil je svoj vrat za njimi visoko kvišku ter vzkliknil tako glasno in nenavadno, da se je ustrašil svojega lastnega glasu. Ni vedel, kakšne ptice so bile, in ni vedel, kam so odletele. Toda imel jih je zelo zelo rad, kakor ni imel še nikdar nikogar.

Pritisnil je strupen mraz. Grdi raček je plaval po vodi, da ni do konca zmrznila. Luknja, v kateri je plaval, se je vsako noč bolj zožila. Grdi raček je močno brcal z nožicami, nazadnje pa se je utrudil, obležal in primrznil v ledu.

Navsezgodaj zjutraj je mimo prišel kmet. S coklami je razbil led in grdega račka odnesel domov. Tam je grdi raček spet oživel. Kmetovi otroci so se hoteli igrati z njim. On pa je mislil, da mu hočejo storiti kaj žalega, in je v strahu zletel. Poletel je v vedro z maslom in od tam v skrinjo z moko. Gospodinja je kričala in mahala za njim z grebljico. Otroci so se smejali, se drli in ga lovili po hiši. Še sreča, da so bila vrata odprta. Zbežal je ven v grmovje in onemogel obležal v novozapadlem snegu. Preveč žalostno bi bilo opisovati vse stiske, ki jih je grdi raček doživel tisto zimo. Komaj je preživel.

2

Sonce je spet topleje posijalo in škrjanci so zapeli. Bil je prelep spomladanski dan. Tedaj je grdi raček hipoma razprostrl svoja krila. Zašumela so močneje kot kadar koli prej in ga naglo ponesla v zrak. Kako lepo je bilo! Priletel je v sredo velikega vrta, kjer so cvetele jablane in je dišal španski bezeg. In tedaj so tik predenj izza gostega grmovja priplavali trije prelepi labodi. Šopirili so perje in lahkotno drseli po vodni gladini. Grdi raček je prepoznal prekrasne živali in prevzela ga je nenavadna otožnost.

Pognal se je po vodi in zaplaval proti prelepim labodom. Ugledali so ga in se vsi našopirjeni zagnali k njemu. »Kar pobijte me!« je zavpil ubožec, sklonil glavo k vodi in čakal smrt. A kaj je zagledal v bistri vodi? Pod sabo je ugledal svojo spremenjeno podobo. Ni bil več siv, grd in čuden ptič. Bil je prelep labod.

SLOVAR:
grebljica – priprava za čiščenje peči
našopirjeno – štrleče (perje)

(Prirejeno po: Hans Christian Andersen, Grdi raček, Svet iz besed 6, samostojni delovni zvezek za branje v 6. razredu osnovne šole, Rokus, Ljubljana 2004.)

I. DEL

Pozorno preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Poimenuj vrsto besedila, ki si ga prebral.
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Besedilo je opis osebe.

   B Besedilo je reklama.

   C Besedilo je kratka pripoved.

   D Besedilo je kratka novica.

   (1 točka)

2. Kdo je avtor besedila?
   Ime in priimek avtorja napiši na črto.

   _____

   (1 točka)

3. Obkroži črko pred štirimi osebami, ki nastopajo ali so omenjene v besedilu.

   A zdravnik

   B Micka

   C Andrej

   D Meta

   E zobozdravnik

   F Pavel

   G Peter

   (4 točke)

1

4. Kje se je Andrej poškodoval?
   Odgovor napiši na črto.

   _____

(1 točka)

5. Ali so spodaj zapisane trditve pravilne?
   Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.
   Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a) Po uri in pol je teta opazila, da je Andrej izginil.	DRŽI	NE DRŽI
b) Peter je z vrha drevesa zelo slabo videl okolico.	DRŽI	NE DRŽI
c) Peter je nedaleč stran opazil Andreja, ki je težko hodil.	DRŽI	NE DRŽI
d) Teta je sama pohitela na pomoč Andreju.	DRŽI	NE DRŽI
e) Andrej je med opazovanjem mravljišča stopil na korenino.	DRŽI	NE DRŽI

(5 točk)

6. Določi vrstni red dogodkov v besedilu.
   Zaporedje označi s številkami od 1 do 3. Številke napiši na črte.

   _____ Andrej se je v gozdu poškodoval.

   _____ Teta Meta, Andrej in Peter so se odpeljali v gozd nabirat kostanj.

   _____ Izlet se je končal pri zdravniku.

(3 točke)

7. V katerem delu besedila zvemo, da je Andrej šel k zdravniku?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A V uvodu.

B V jedru.

C V zaključku.

D V nobenem delu.

(1 točka)

8. a) Besedi poišči protipomenko.

Protipomenko napiši na črto.

blizu – _____

b) Besedam poišči nadpomenko.

Nadpomenko napiši na črto.

kostanj, smreka, javor – _____

c) Besedi poišči sopomenko.

Sopomenko napiši na črto.

deklica – _____

(3 točke)

1

9. Popravi dve pravopisni napaki.

   Na črte napiši pravilno poved.

   Moj prijatelj jakob ima rad jurčke lisičke in marele, ki jih sam nabere v gozdu.

   _____

   _____

   _____

   (3 točke)

10. Iz oklepaja izberi knjižno besedo in z njo dopolni poved.

    Borut je za sprehod po gozdu obul tople _____ .

    (štumfe / nogavice)

    (1 točka)

11. Zapiši ustrezno manjkajoče ločilo na koncu vsake povedi.

    a) Simon ima rad gozdne jagode

    b) Kdaj bomo prispeli domov

    c) Koliko kilogramov jabolk je v enem zabojčku

    (3 točke)

12. Na črte napiši obnovo prebranega besedila V gozdu. V obnovo vključi vsaj tri osebe in upoštevaj potek dogodkov. Pazi na pravopisna in slovnična pravila. Napiši najmanj šest povedi.

(4 točke)

2

II. DEL

Pozorno preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. a) Kdo je napisal prebrano besedilo?
   Ime in priimek avtorja napiši na črto.

   _____

   b) Na črto napiši naslov prebranega besedila.

   _____

(2 točki)

2. Kdo nastopa v besedilu?
   Obkroži črko pred dvema pravilnima odgovoroma.

   A Kokoši in krave.

   B Grdi raček in labodi.

   C Žabe in gosi.

   D Gospodinja in otroci.

   E Lastovke in sinice.

(2 točki)

3. Ali so spodaj zapisane trditve pravilne?
Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.
Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a) Iz grmovja je vzletela cela jata ptic.	DRŽI	NE DRŽI
b) Ptice so bile labodi.	DRŽI	NE DRŽI
c) Ptice so razprostrle čudovita kratka krila.	DRŽI	NE DRŽI
d) Ptice so odletele iz toplih v hladnejše kraje.	DRŽI	NE DRŽI
e) Ptice so odletele na jezera, ki vedno zmrznejo.	DRŽI	NE DRŽI

(5 točk)

4. Česa se je ustrašil grdi raček?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Svojega lastnega glasu.

B Toplega sonca.

C Petja škrjancev.

D Svojih kril.

(1 točka)

2

5. Določi vrstni red dogodkov v besedilu.
   Zaporedje označi s številkami od 1 do 4. Številke napiši na črte.

   _____ Grdi raček je primrznil v ledu.

   _____ V bistri vodi je grdi raček zagledal svojo novo podobo.

   _____ Grdi raček je razprostrl svoja krila in poletel v zrak.

   _____ Grdi raček je videl labode in ni vedel, kam so odleteli.

(3 točke)

6. Kdo je grdega račka rešil pred mrazom?
   Odgovor napiši na črto.

   _____

(1 točka)

7. Zakaj je grdi raček doživljal nemoč, strah, otožnost, žalost in osamljenost?
   Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.
   Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a) Ker je bil prepričan, da je grd in zapuščen.	DRŽI	NE DRŽI
b) Ker je hotel biti lep.	DRŽI	NE DRŽI
c) Ker ni imel svoje jate.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

8. Grdi raček se je srečal s tremi labodi. Ugotovil je, da je tudi sam labod. Opiši, kako se je razpletlo srečanje z labodi, ki so ga lepo sprejeli.

   Besedilo napiši na črte v šestih povedih. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(3 točke)

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus NPZ iz slovenščine je bil v šolskem letu 2018/19 sestavljen iz 24 nalog (50 postavk), razdeljenih na umetnostni in neumetnostni del. Upoštevani so bili cilji in standardi znanja, zapisani v *Učnem načrtu za prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom*. V celotnem preizkusu je bilo možno doseči 50 točk.

Prvi del je zajemal 14 nalog (30 postavk[17]), ki so jih učenci reševali s pomočjo neumetnostnega besedila (*Bovški krofi* – recept). Drugi del, ki je zajemal 10 nalog (20 postavk), pa se je navezoval na umetnostno besedilo (Franjo Frančič, *Dekle Burja*). Naloge tega dela so v veliki meri preverjale predvsem bralne zmožnosti, razumevanje in vrednotenje prebranega besedila.

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralno zmožnost – sposobnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo književnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisno zmožnost,
- samostojno tvorbo krajšega besedila.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz teh tipov nalog: kratek zaprt odgovor; izbirni tip z enim pravilnim odgovorom; izbirni tip z več pravilnimi odgovori; alternativni tip; povezovanje, urejanje in razvrščanje; kratki polodprti odgovor; dopolnjevanje brez nabora ter dopolnjevanje s preoblikovanjem.

V preizkusu so bile v različnih deležih zastopane tri taksonomske stopnje po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Ravni ciljev	Deleži v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	36 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	14 %

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	103
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število absolutnih točk	32,19
Povprečno število odstotnih točk	64,39
Standardni odklon odstotnih točk	17,86
Indeks težavnosti	0,64
Indeks zanesljivosti	0,91

[17] Najmanjši del naloge, ki ga statistično zasledujemo in opisujemo znotraj preizkusa znanja.

Preizkus znanja iz slovenščine so opravljali 103 učenci. Od 50 možnih točk so v povprečju dosegli 32,19 točke (64,39 %). V prvem delu so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila, kjer so imeli možnost doseči 30 od 50 možnih točk. V povprečju so osvojili 20,02 točke (66,73 %). V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo. Od 20 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 12,05 točke (60,25 %).

Najnižje število doseženih točk v preizkusu je bilo 0 (0 %). Dosegel ga je en učenec. Najvišje število doseženih točk je 48 (96 %). Ta dosežek je dosegel en učenec. Najvišjega možnega števila točk tudi to leto ni dosegel nihče.

Frekvenčna porazdelitev je levo asimetrična. Na levi je 17,48 % vseh dosežkov, ki so razporejeni med 0 in 50 odstotnimi točkami. Večina dosežkov je razporejena med 50 in 90 odstotnimitočkami (78,64 %) z najvišjim vrhom pri 68odstotnih točkah. Med 90 in 100 odstotnimi točkami je razporejenih 3,88 % dosežkov.

Povprečni indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) celotnega preizkusa je 0,64. Pri nalogah neumetnostnega dela je IT 0,65. Pri nalogah umetnostnega besedila je IT 0,60. Dosežki kažejo, da je bil letošnji preizkus glede IT v delu z neumetnostnim besedilom nekoliko lažji od lanskega, toda odstopanja niso velika.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred

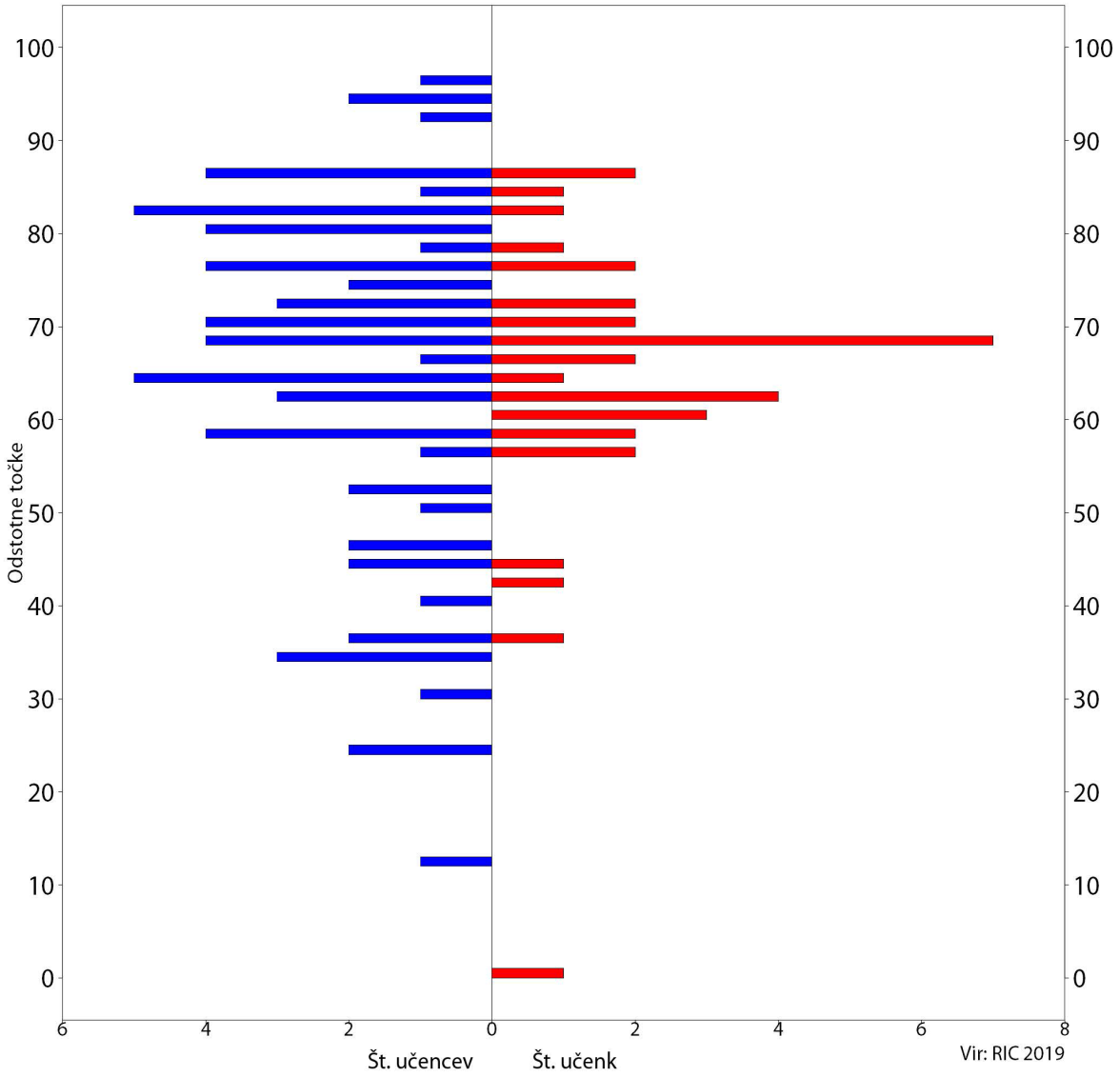

Preverjanje znanja je opravljalo 36 učenk in 67 učencev, skupno 103 učenci.

Razberemo lahko, da so v splošnem učenke dosegale nekoliko višje dosežke, saj pod 50-% točkami beležimo dosežke 14 učencev (21 %) in le 4 učenk (11 %). Tudi med višjimi dosežki so učenke bolje zastopane. Dosežke med 50 in 90 odstotnimi točkami je doseglo 32 učenk (89 %) in 53 (79 %) učencev. Dosežke med 90 in 100 odstotnimi točkami so dosegli 4 učenci (6 %) in nobena učenka. Najvišji dosežek je dosegel en učenec, najnižjega pa ena učenka.

Tudi v letošnjem letu je bilo odločanje za opravljanje NPZ po posameznih regijah in šolah zelo različno, tako glede udeležbe šol kot tudi glede števila prijavljenih učencev. Najslabši odziv je zabeležen na področju Primorsko-Notranjske, Goriške in Obalno-Kraške regije. S teh področij so se preizkusa udeležili po trije učenci. Najbolje pa so se, tako kot tudi že lansko in predlansko leto, odzvali na področju Savinjske regije, kjer se je preizkusa udeležilo 22 učencev. Zaradi tako različnega števila prijavljenih učencev iz posameznih regij primerjava dosežkov ni smiselna. Različno število udeležencev iz posamezne posledica prostovoljnega odločanja za preverjanje.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred

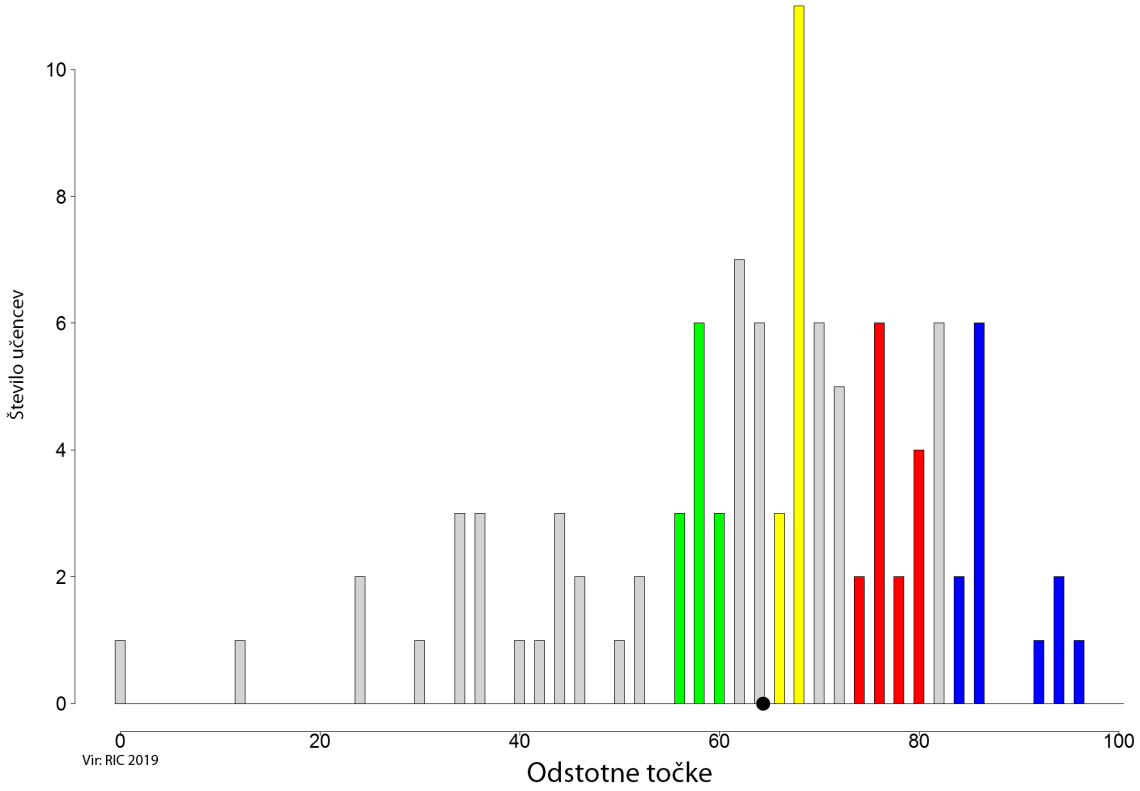

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri osmih nalogah (1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. – skupaj enajst postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri treh (10., 11. in 12. – štiri postavke) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in pri eni nalogi (14. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Največ je nalog kratkega zaprtega odgovora (enajst postavk), sledijo naloge dopolnjevanja brez nabora (dve postavki), naloge dopolnjevanja s preoblikovanjem (dve postavki) ter naloga kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:
- določijo vrsto umetnostnega besedila (nalogi 1.01.1);
- iščejo zahtevani podatek – poiščejo en podatek v viru; izpišejo dve sestavini; izpišejo enega od treh pripomočkov; poiščejo sestavino, ki jo lahko zamenjamo; poiščejo razlog za določen del postopka; najdejo dve od treh pravilnih trditev glede na besedilo; na črte dopolnijo manjkajoči del povedi iz besedila (naloge 1.02.2, 1.03.1, 1.03.2, 1.04.1, 1.05.1, 1.06.1, 1.07.1, 1.07.2, 1.08.1 in 1.08.2);
- skušajo uvrstiti besede med glagole, osebne zaimke, glavne in vrstilne števnike – pravilno zapišejo vrstilni števnik (naloga 1.10.2);
- postavijo glagole iz besedila iz nedoločniške oblike v osebno – postavijo glagol v 1. osebo množine ter glagol postaviti v 3. osebo ednine (nalogi 1.11.1 in 1.11.2);
- ob danem korenu besede navajajo besede iste besedne družine – navedejo eno besedo s korenom (naloga 1.12.1);
- ob učiteljevi pomoči oziroma sami pišejo krajša besedila – pri samostojnem zapisu uporabijo polovico danih ključnih besed (naloga 1.14.1).

V zelenem območju učenci določajo vrsto neumetnostnega besedila. Uspešno poiščejo osnovne konkretne podatke v/ob umetnostnem besedilu. Pravilno zapišejo vrstne števnike ter postavijo glagole iz nedoločniške oblike v osebno. Ob danem korenu besede tvorijo nove izpeljanke. Pišejo krajše besedilo z uporabo ponujenih besed.

Zgled:
naloga 1.08

Umetnostno besedilo
Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (2., 3. in 5. – skupaj pet postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog: V zeleno območje so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki), alternativnega tipa (dve postavki) in naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka).

Učenci:
- poiščejo podatek iz umetnostnega besedila – poimenujejo književni osebi, med danimi podatki najdejo ustreznega ter se pravilno opredelijo pri dveh od treh trditev glede na besedilo (naloge 2.02.1, 2.02.2, 2.03.1, 2.05.1 in 2.05.3).

Učenci prepoznajo osnovne podatke iz umetnostnega besedila.

Zgled:
naloga 2.02

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo
Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (2., 4. in 7. – štiri postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog: Vse naloge uvrščamo med kratke zaprte odgovore.

Učenci:
- iščejo zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu) – iz vira poiščejo vse zahtevane podatke; iz besedila izpišejo vse zahtevane pripomočke; izberejo zadnjo od treh pravilih trditev (naloge 1.02.1, 1.04.2, 1.04.3 in 1.07.3).

Učenci znajo v neumetnostnem besedilu poiskati zahtevane podatke.

Zgled:
naloga 1.02
Prva postavka naloge sodi v rumeno območje, druga v zeleno.

Umetnostno besedilo
Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1., 5. in 6. – štiri postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri dveh (8. in 9. – dve postavki) pa na II. (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (dve postavki), naloga kratkega zaprtega odgovora (ena postavka), naloga alternativnega tipa (ena postavka), dopolnjevanja z naborom (ena postavka) in naloga kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:
- iščejo zahtevani podatek – poiščejo podatek, v kateri knjigi je bilo objavljeno besedilo; pravilno se opredelijo pri trditvah glede na prebrano besedilo, poiščejo vse zahtevane besede iz določenega dela besedila (naloge 2.01.1, 2.05.2, 2.06.1 in 2.06.2);
- poskušajo razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev – iz besedila izluščijo eno od značajskih lastnosti osebe (naloga 2.08.3);
- najdejo razlago za ravnanje književnih oseb, če jo je mogoče izpeljati iz literarnega dogajanja, – razumejo vzročno-posledične povezave dogajanja v besedilu (naloga 2.09.1).

Učenci znajo poiskati več podatkov v besedilu in ob njem. Razumejo ravnanje in več značajskih lastnosti ene od književnih oseb.

Zgled:
naloga 2.01

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo
Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (9., 10. in 12. – tri postavke) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki) in naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (ena postavka).

Učenci:
- razčlenjujejo dogajanje na dogajalne enote, iščejo zahtevani podatek – razumejo prvi in zadnji korak zaporedja (naloga 1.09.1);
- skušajo besede uvrstiti med glagole, osebne zaimke, glavne in vrstilne številnike – pravilno zapišejo glavni številnik z besedo (naloga 1.10.1);
- ob danem korenu navajajo besede iste besedne družine – tvorijo vse zahtevane besede s korenom *-slad-* (naloga 1.12.2).

Učenci ustrezno prepoznajo in določajo začetek in konec zaporedja dogodkov. Zapišejo številnike z besedo in tvorijo besede iz besedne družine.

Zgled:
naloga 1.10
V rdeče območje se je uvrstila prva postavka, druga pa v zeleno območje.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (7. in 8. – tri postavke) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: Nalogo uvrščamo med naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki) in dopolnjevanja z naborom (ena postavka).

Učenci:

- razčlenjujejo dogajanje na dogajalne enote (nalogi 2.07.1 in 2.07.02);
- poskušajo razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev – iz besedila izluščijo več kot eno od značajskih lastnosti osebe (naloga 2.08.1).

Učenci razumejo in določajo zaporedje dogajalnih enot, prepoznajo več značajskih lastnosti književne osebe.

Zgled:
naloga 2.07

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (9., 11. in 13. – skupaj tri postavke) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja) in pri eni (14. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge so tipa kratkega polodprtega odgovora (dve postavki), povezovanja, urejanja in razvrščanja (ena postavka) ter kratkega zaprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- razčlenjujejo dogajanje na dogajalne čase – ustrezno najdejo tudi osrednji del zaporedja (naloga 1.09.2);
- postavijo glagole iz besedila iz nedoločniške oblike v osebno – postavijo glagol v 3. osebo ednine (naloga 1.11.3);
- v besedilu poiščejo glagole in jim določijo spol, število, čas – zapišejo poved v prihodnjem času (naloga 1.13.1);
- ob učiteljevi pomoči/sami pišejo krajša besedila – zapišejo smiselno zakroženo besedilo v najmanj devetih povedih (naloga 1.14.3).

Učenci v modrem območju znajo določiti tudi osrednji del zaporedja dogajalnih enot. Imajo več slovničnega znanja in samostojno zapišejo besedilo v danem obsegu.

Zgled:
naloga 1.13
V modro območje se je uvrstila prva postavka, druga spada v območje nad modrim.

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (4. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri eni (8. – dve postavki) na II. (razumevanje, uporaba znanja) in pri eni nalogi (10. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami dopolnjevanja z naborom (dve postavki) ter kratkega polodprtega odgovora.

Učenci:

- iščejo zahtevani podatek – izpišejo zahtevano poved (naloga 2.04.1);
- poskušajo razumeti psihološke lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe – iz besedila izluščijo vse zahtevane značajske lastnosti osebe (nalogi 2.08.2 in 2.08.4);

– ustvarjajo svoje domišljijske svetove, ki se dogajajo v preteklosti, prihodnosti ali sedanjosti (domišljijski spis), – zapišejo povezano besedilo v danem obsegu (naloga 2.10.2).

Učenci v modrem območju razumejo vse posredno izražene značajske lastnosti književnih oseb. Zapišejo krajše besedilo v danem obsegu.

Zgled:
naloga 2.08

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo
Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (13. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja) in pri eni (14. – dve postavki) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami kratkih polodprtih odgovorov (tri postavke) in nalogo dopolnjevanja s preoblikovanjem (ena postavka).

Učenci:
– ne usvajajo osnovnih pravil slovenskega pravopisa – ne prepišejo jezikovno pravilno stavka, ki so ga postavili v dani glagolski čas, (naloga 1.13.2);
– ob učiteljevi pomoči/sami ne pišejo krajših besedil – v lastno besedilo ne vključijo vseh danih ključnih besed (naloga 1.14.2);
– ne usvajajo osnovnih pravil slovenskega pravopisa – pri zapisu naredijo več kot dve jezikovni napaki (naloga 1.14.4).

Tudi najuspešnejši učenci ne prepišejo jezikovno pravilno stavka, ki so ga postavili v dani glagolski čas. Pri samostojnem zapisu ne zmorejo v zapis vključiti vseh danih besed ter pri zapisu naredijo več kot dve jezikovni napaki.

Zgled:
naloga 1.14
V območje nad modrim sta se uvrstili druga in četrta postavka 14. naloge, druga v zeleno, tretja pa v modro območje.

Umetnostno besedilo
Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (10. – dve postavki) smo preverjali miselne procese na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z zapisom kratkega polodprtega odgovora.

Učenci:
– ne ustvarjajo svojih domišljijskih svetov, ki se dogajajo v preteklosti, prihodnosti ali sedanjosti – ne upoštevajo v navodilu naštetih značilnosti pravljice (pravljično število, pravljične osebe, srečen konec) (naloga 2.10.1);
– z vajami ne usvajajo pravil slovenskega pravopisa – ne zapišejo jezikovno pravilno ustreznega umetnostnega besedila (naloga 2.10.3).

Tudi najuspešnejši učenci ne zmorejo samostojnega zapisa v devetih povedih po navodilih. Prav tako pri zapisu naredijo več kot dve jezikovni napaki.

Zgled:
nalogi 2.10.1 in 2.10.3
V območje nad modrim sta se uvrstili prva in tretja postavka 10. naloge, druga pa v modro območje.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. DEL (Neumetnostno besedilo: Kristina Merc –Matjašič: *Bovški krofi. Kuhajmo po domače*, Mladinska knjiga, Ljubljana 1998.)									
1	01.1	1	Neumetnostno besedilo	določi vrsto neumetnostnega besedila;	M	I.	zeleno	0,96	0,45
2	02.1	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu);	M	I.	rumeno	0,69	0,37
	02.2	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek (tudi v nebesednem delu);	M	I.	zeleno	0,76	0,38
3	03.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,86	0,48
	03.2	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,91	0,51
4	04.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,82	0,55
	04.2	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	rumeno	0,76	0,43
	04.3	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	rumeno	0,73	0,47
5	05.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,92	0,53
6	06.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,96	0,38
7	07.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,83	0,20
	07.2	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,80	0,23
	07.3	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	rumeno	0,74	0,16
8	08.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,86	0,47
	08.2	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,92	0,37
9	09.1	1	Neumetnostno besedilo	razčlenjuje dogajanje na dogajalne enote;	T	II.	rdeče	0,41	0,24
	09.2	1	Neumetnostno besedilo	razčlenjuje dogajanje na dogajalne enote;	T	II.	modro	0,39	0,20
10	10.1	1	Jezik	skuša besede uvrstiti med glagole, osebne zaimke, glavne in vrstilne števnike;	T	II.	rdeče	0,61	0,41
	10.2	1	Jezik	skuša besede uvrstiti med glagole, osebne zaimke, glavne in vrstilne števnike;	T	II.	zeleno	0,72	0,50
11	11.1	1	Jezik	postavi glagole iz besedila iz nedoločniške v osebno obliko;	T	II.	zeleno	0,87	0,35
	11.2	1	Jezik	postavi glagole iz besedila iz nedoločniške v osebno obliko;	T	II.	zeleno	0,86	0,45
	11.3	1	Jezik	postavi glagole iz besedila iz nedoločniške v osebno obliko;	T	II.	modro	0,56	0,22
12	12.1	1	Jezik	ob danem korenu navaja besede iste besedne družine;	T	II.	zeleno	0,73	0,54
	12.2	1	Jezik	ob danem korenu navaja besede iste besedne družine;	T	II.	rdeče	0,65	0,54
13	13.1	1	Jezik	v besedilu poišče glagole in jim določi spol, število, čas;	T	II.	modro	0,35	0,40
	13.2	1	Jezik	z vajami osvaja osnovna pravila slovenskega pravopisa;	T	II.	nad modrim	0,13	0,30

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
14	14.1	1	Neumetnostno besedilo	ob učiteljevi pomoči/sam piše krajša besedila;	T	III.	zeleno	0,76	0,46
	14.2	1	Neumetnostno besedilo	ob učiteljevi pomoči/sam piše krajša besedila;	T	III.	nad modrim	0,20	0,24
	14.3	1	Neumetnostno besedilo	ob učiteljevi pomoči/sam piše krajša besedila;	T	III.	modro	0,25	0,43
	14.4	1	Jezik	z vajami osvaja osnovna pravila slovenskega pravopisa.	T	III.	nad modrim	0,13	0,33

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
II. DEL (Umetnostno besedilo: Franjo Frančič, Dekle burja. Istrske pravljice, Karantanija, Ljubljana 2000.)									
1	01.1	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek:	M	I.	rumeno	0,73	0,53
2	02.1	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno	0,86	0,57
	02.2	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno	0,84	0,45
3	03.1	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno	0,91	0,57
4	04.1	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	modro	0,50	0,33
5	05.1	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno	0,83	0,48
	05.2	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno	0,62	0,40
	05.3	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno	0,87	0,58
6	06.1	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno	0,65	0,45
	06.2	1	Umetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno	0,73	0,37
7	07.1	1	Umetnostno besedilo	razčlenjuje dogajanje na dogajalne enote;	T	II.	rdeče	0,56	0,45
	07.2	1	Umetnostno besedilo	razčlenjuje dogajanje na dogajalne enote;	T	II.	rdeče	0,56	0,45

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
8	08.1	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	T	II.	rdeče	0,52	0,31
	08.2	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	T	II.	modro	0,49	0,36
	08.3	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	T	II.	rumeno	0,69	0,43
	08.4	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	T	II.	modro	0,48	0,37
9	09.1	1	Umetnostno besedilo	najde razlago za ravnanje književnih oseb, če jo je mogoče izpeljati iz literarnega dogajanja;	T	II.	rumeno	0,64	0,50
10	10.1	1	Umetnostno besedilo	ustvarja svoje domišljijske svetove, ki se dogajajo v preteklosti, prihodnosti ali sedanjosti (domišljijski spis);	T	III.	nad modrim	0,13	0,30
	10.2	1	Umetnostno besedilo	ustvarja svoje domišljijske svetove, ki se dogajajo v preteklosti, prihodnosti ali sedanjosti (domišljijski spis);	T	III.	modro	0,36	0,39
	10.3	1	Jezik	z vajami usvajajo osnovna pravila slovenskega pravopisa.	T	III.	nad modrim	0,08	0,33

LEGENDA:
Naloga: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebina: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo, umetnostno besedilo oziroma jezik, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;
Cilj – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
Standard znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;
Taksonomska stopnja (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območje: zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Dosežki učencev **po vsebini** glede na indeks težavnosti

Dosežki neumetnostnega dela preizkusa (povprečni IT je 0,65) so nekoliko višji od dosežkov umetnostnega dela (povprečni IT je 0,60).

Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti

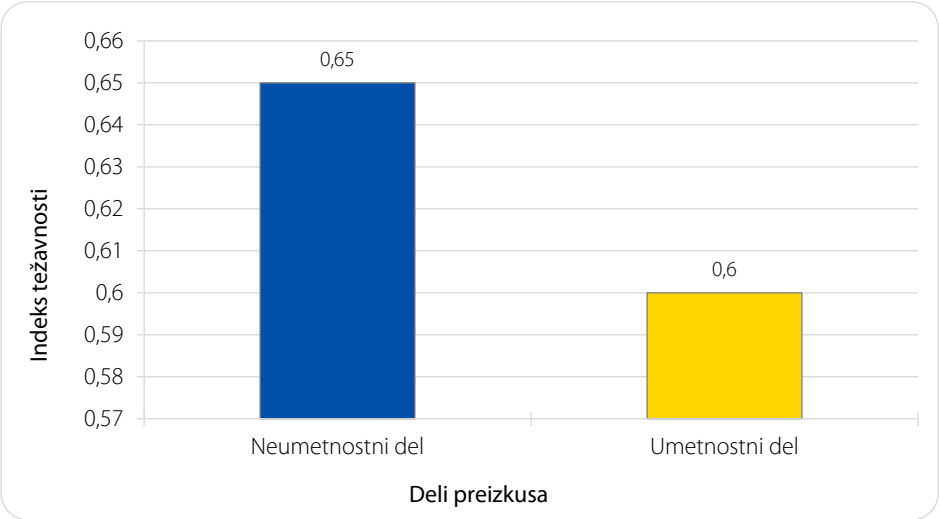

Neumetnostni del preizkusa lahko nadalje razdelimo na naloge, ki jih učenci rešujejo z uporabo besedila, in na jezikovne naloge. Zastopanost nalog, ki jih rešujejo s pomočjo besedila, je 64 % (devet nalog), s povprečnim IT 0,73. Jezikovne naloge pa so zastopane s 36 % (pet nalog); povprečni IT = 0,56. Povprečni IT neumetnostnega dela preizkusa je 0,65.

Učenci so uspešno reševali naloge vezane na **branje in razumevanje neumetnostnega besedila**. Najuspešneje so reševali 1. (IT = 0,96) in 6. nalogo (IT = 0,96). Pri 1. nalogi je bilo treba določiti vrsto neumestnega besedila, pri 6. pa poiskati podatek v besedilu in zapisati kratek odgovor. Prav tako so uspešno reševali 5. (IT = 0,92) in 3. nalogo (povprečni IT = 0,86), kjer je bilo ravno tako treba poiskati podatek in zapisati kratek odgovor, ter 8. nalogo (povprečni IT = 0,89), pri kateri so učenci dopolnjevali povedi. Slabše rešene so bile 9. naloga (povprečni IT = 0,4) ter postavki 14.2 (IT = 0,2) in 14.3 (IT = 0,25). Pri 9. nalogi je bilo treba razčleniti dogajanje na dogajalne enote, pri postavkah 14.2 in 14.3 pa zapisati krajše besedilo z uporabo vseh danih besed in ga smiselno zaokrožiti.

Na področju **jezika** so učenci dosegali nižje dosežke. Povprečni IT je 0,56. Najbolje so reševali 11. nalogo, (povprečni IT = 0,77). Večina učencev je pravilno postavila glagole iz besedila iz nedoločniške v osebno obliko. Nekoliko slabše so reševali 10. nalogo (povprečni IT = 0,67), pri kateri so morali zapisati števnik z besedo, in 12. nalogo (povprečni IT = 0,69), pri kateri so ob danem korenu navajali besede iste besedne družine.

Najslabše rešena je bila 13. naloga (povprečni I T= 0,24), v kateri so učenci zapisano poved postavili v prihodnji čas, in postavka 14.4 (IT = 0,13), pri kateri so morali znotraj pisnega sestavka zapisati jezikovno pravilne povedi. Pri zapisu so naredili več kot dve jezikovni napaki.

V delu preizkusa, povezanem z **branjem in razumevanjem umetnostnega besedila**, ki obsega deset nalog, je povprečni IT = 0,60.

Tako kot lani so bili učenci tudi letos zelo uspešni pri iskanju podatkov iz besedila. Najuspešneje rešena je bila 3. naloga (povprečni IT = 0,91). Večina je pravilno rešila tudi 2. (povprečni IT = 0,85) in 5. nalogo (povprečni IT = 0,77), kjer je bilo prav tako treba iz besedila razbrati konkreten podatek. Tako kot lansko leto je tudi letos dosežek učencev pri 7. nalogi (povprečni IT = 0,56) slabši, saj velik delež učencev ni pravilno določil zaporedja dogodkov.

Najmanj uspešno so reševali postavki 10.1 (IT = 0,13) in 10.3 (IT = 0,08). Učenci niso upoštevali v navodilu naštetih značilnosti pravljice in jezikovno pravilno zapisali besedila. Le zelo redki učenci so zapisali zaokroženo in povezano besedilo, kar je razvidno pri postavki 10.2 (IT = 0,36).

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

V prvem delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju **neumetnostnega besedila**, je bilo 14 nalog na vseh treh taksonomskih stopnjah: osem nalog (15 točk) na prvi, pet nalog (11 točk) na drugi in ena naloga (4 točke) na tretji stopnji. Težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami enakomerno narašča. Tako so učenci v skladu s pričakovanji najboljše dosežke dosegali pri nalogah na prvi taksonomski stopnji (IT = 0,83), kar je enak dosežek kot lani. Na drugi taksonomski stopnji je bil IT 0,57, kar je boljši dosežek kot lani. Pričakovano najslabše so reševali naloge na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,34).

Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa

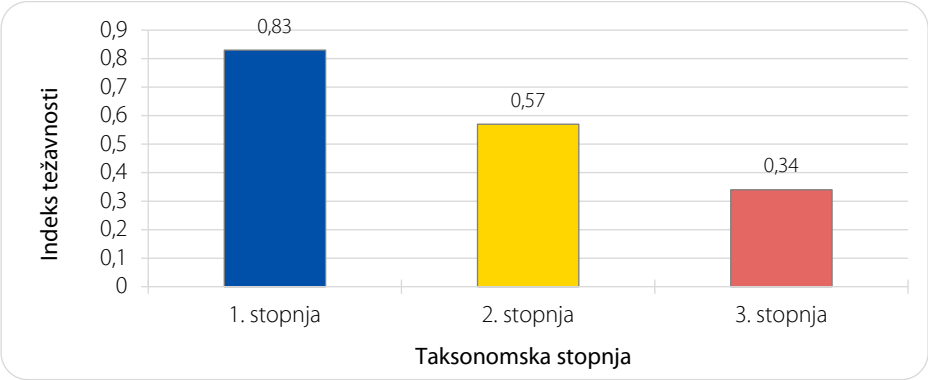

Naloge **prve taksonomske stopnje** preverjajo le minimalne standarde po učnem načrtu. Učenci so uspešno reševali vse naloge prve taksonomske stopnje. Najnižji dosežek beležimo pri postavki 2.1 (IT = 0,69), kjer so morali učenci navesti podatek o založbi in leto izida knjige.

Vse naloge **druge taksonomske stopnje** so preverjale temeljne standarde znanja. Učenci so pričakovano nekoliko slabše reševali te naloge, saj zahtevajo zahtevnejše miselne procese, kot sta razumevanje in uporaba. Najuspešnejši so bili pri postavkah 11.1 in 11.2, kjer je bilo treba postaviti glagole iz besedila iz nedoločniške v osebno obliko. Najmanj uspešni so bili pri postavki 13.2 (IT = 0,13), kjer večina učencev v povedi ni uporabila vseh besed iz dane povedi ali pa novozapisana poved ni bila jezikovno pravilna.

Naloge **tretje taksonomske stopnje** preverjajo temeljne standarde po učnem načrtu. Učenci samostojno tvorijo določeno besedilno vrsto in pri tem upoštevajo navodila naloge. Najbolje rešena postavka je bila 14.1 (IT = 0,76), pri kateri so učenci v samostojnem zapisu uporabili polovico danih ključnih besed. Najslabše so rešili postavko 14.4 (IT = 0,13). Tudi najuspešnejši učenci ne znajo slovnično in pravopisno pravilno zapisati daljše povedi ali več povedi skupaj.

V drugem delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju **umetnostnega besedila**, je bilo deset nalog na vseh taksonomskih stopnjah: na prvi je bilo šest nalog (10 točk), na drugi tri (7 točk) in na tretji ena (3 točke). Tudi tu so učenci v skladu s pričakovanji dosegali najboljše dosežke pri nalogah prve taksonomske stopnje (povprečni IT je 0,75), slabše na drugi (povprečni IT = 0,56), najslabše pa na tretji taksonomski stopnji s povprečnim IT 0,19.

Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa

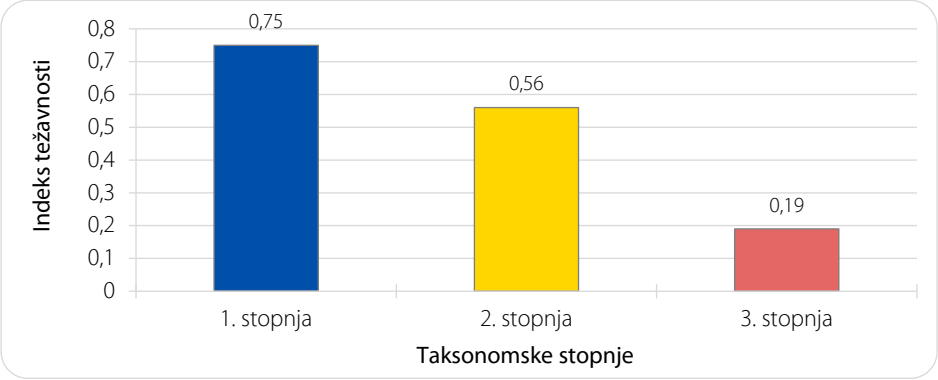

Na **prvi taksonomski stopnji**, ki preverja minimalne standarde znanja, so učenci zelo dobro rešili večino nalog. Najuspešnejši so bili pri postavkah, kjer je bilo treba v besedilu poiskati zahtevani podatek ali ugotoviti resničnost podatkov s pomočjo izhodiščnega besedila. Najslabše so reševali postavko 4.1 (IT = 0,50). Učenci so bili manj uspešni pri prepisu ustrezne povedi iz besedila.

Na **drugi taksonomski stopnji** preverjamo temeljne standarde znanja**.** Indeksi težavnosti se gibljejo med 0,48 in 0,69. Najuspešneje rešeni postavki sta 8.3 (IT = 0,69), kjer so učenci morali razumeti nekatere psihološke in socialne lastnosti književne osebe, in 9.1 (IT = 0,64), pri kateri so učenci razložili ravnanje književnih oseb.

Na **tretji taksonomski stopnji** je 10. naloga s tremi postavkami. Dosežki učencev so pri vseh postavkah zelo nizki (povprečen IT = 0,19). Pri postavki 10.2 (IT = 0,36) je le manjši delež učencev zapisal zaokroženo/povezano besedilo. Postavka 10.3 pa je bila za skoraj vse učence prezahtevna. Tudi najuspešnejši učenci niso znali zapisati jezikovno pravilnega besedila.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

V prvem delu preizkusa z neumetnostnim besedilom je 14 nalog, pri katerih je možno doseči 30 točk. Minimalne standarde znanja smo preverjali pri osmih nalogah (15 točk), temeljne pa pri šestih (15 točk).

V neumetnostnem delu je pri nalogah, ki so preverjale minimalne standarde znanja, IT 0,83. Pri šestih nalogah, ki so preverjale temeljne standarde znanja, je bil IT 0,51.

V umetnostnem delu je deset nalog, pri katerih lahko učenec doseže 20 točk. Šest nalog (10 točk) je preverjalo minimalne standarde znanja (IT = 0,67), štiri (10 točk) pa temeljne (IT = 0,50).

Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

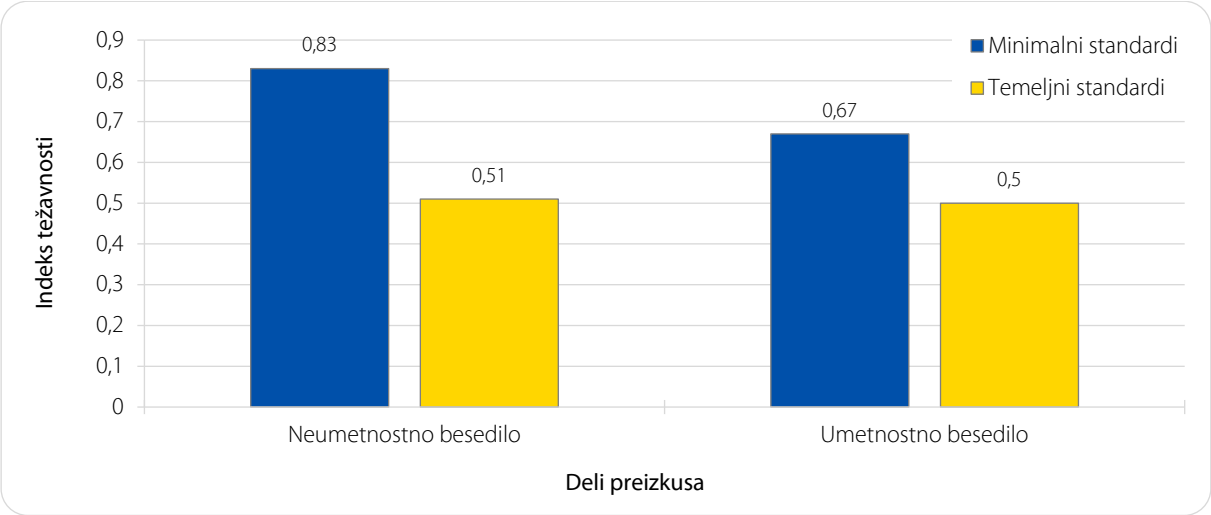

Večina učencev je naloge, ki so preverjale **minimalne standarde v neumetnostnem delu** preizkusa, reševala uspešno (IT = 0,83). Vse naloge so učenci reševali zelo uspešno, najslabše rešena je bila postavka 2.1 (IT = 0,69), kjer so morali učenci navesti podatek o založbi in leto izida knjige.

Pri nalogah, ki so preverjale **temeljne standarde v neumetnostnem delu**, so bili učenci manj uspešni (IT = 0,51). Najuspešneje so reševali postavki 11.1 (IT = 0,87) in 11.2 (IT = 0,86), kjer so morali postaviti glagol iz nedoločniške v osebno obliko. Manj uspešno so učenci reševali postavki 13.2 (IT = 0,13), kjer večina učencev ni uporabila vseh besed iz dane povedi oziroma povedi niso zapisali jezikovno pravilno, in 14.4 (IT = 0,13), saj tudi najuspešnejši učenci ne znajo slovnično in pravopisno pravilno zapisati daljše povedi ali več povedi skupaj.

Najuspešneje so med nalogami **z minimalnimi standardi v umetnostnem delu** rešili 3. nalogo (IT = 0,91), nalogo izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Od preostalih nalog z minimalnimi standardi v umetnostnem delu ne izpostavljamo nobene naloge kot slabše rešene. Najmanj uspešno so učenci reševali postavki 10.1 (IT = 0,13) in 10.2 (IT = 0,36). Pri tvorjenju krajšega besedila niso upoštevali v navodilu naštetih značilnosti pravljice. Učenci tudi težje tvorijo krajše povezano besed.

Najuspešneje med nalogami s **temeljnimi standardi v umetnostnem delu** so rešili postavko 8.3 (IT = 0,69), kjer so učenci morali razumeti nekatere psihološke in socialne lastnosti književne osebe. Najslabše pa so rešili nalogo 10.3 (IT = 0,08).

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

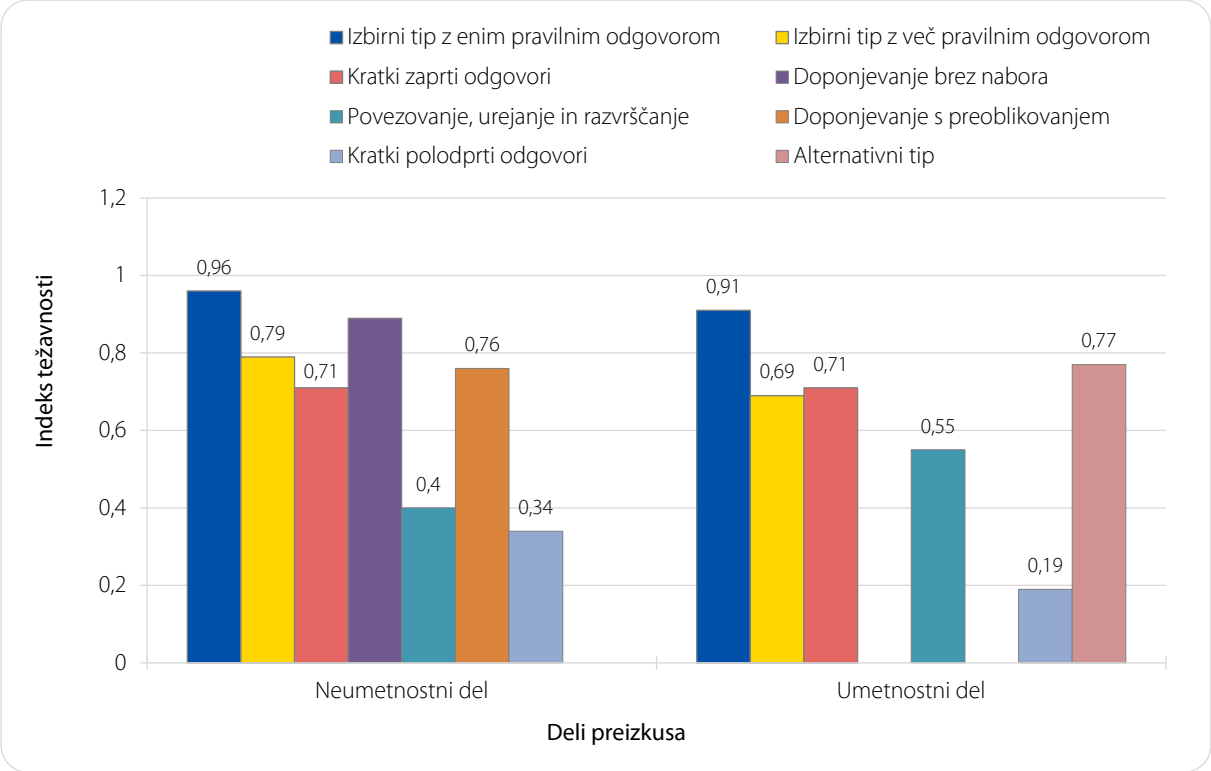

Naloge iz **neumetnostnega besedila** vključujejo te tipe nalog: izbirni tip z enim pravilnim odgovorom, izbirni tip z več pravilnimi odgovori, kratki zaprti odgovori, dopolnjevanje brez nabora, povezovanje, urejanje in razvrščanje, dopolnjevanje s preoblikovanjem in kratki polodprti odgovori.

V neumetnostnem delu preizkusa so učenci najbolje reševali naloge izbirni tip z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,96). Sledijo naloge tipa dopolnjevanje brez nabora (povprečni IT = 0,89). Kot najzahtevnejše so se izkazale naloge tipa kratki polodprti odgovori (povprečni IT = 0,34). Med nalogami iz neumetnostnega dela besedila ni zastopanih nalog alternativnega tipa.

Naloge **umetnostnega dela besedila** vključujejo te tipe nalog: izbirni tip z enim pravilnim odgovorom, izbirni tip z več pravilnimi odgovori, kratki zaprti odgovori, povezovanje, urejanje in razvrščanje, kratki polodprti odgovori in alternativni tip.

V umetnostnem delu preizkusa so bili učenci najuspešnejši pri nalogah izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,91), sledijo naloge alternativnega tipa (IT = 0,83). Slabše so reševali naloge, kjer je bil potreben zapis kratkega polodprtega odgovora (povprečni IT = 0,19).

POVZETEK

Dosežki kažejo, da se učenci znajdejo v neumetnostnem besedilu, razumejo navodila nalog in večinoma pravilno rešujejo naloge, vezane na besedilo. Pri iskanju zahtevanih konkretnih podatkov v besedilu so le redki manj uspešni. Pri teh bi vzrok za slabši dosežek morda lahko iskali v slabši bralni tehniki, ki je pogosta pri učencih v NIS.

Na področju jezika so učenci dosegli nekoliko nižje dosežke pri umetnostnem in neumetnostnem delu. Najmanj uspešni so na področju jezikovno pravilnega samostojnega zapisa.

V umetnostnem besedilu dobro iščejo zahtevane konkretne podatke. Tovrstne naloge uspešno reši večina učencev. Manj uspešni so pri predstavljanju značaja in ravnanja književne osebe, razumevanju vseh psiholoških lastnosti književne osebe ter pri samostojnem zapisu krajšega besedila.

Dosežki učencev pri letošnjem preizkusu so bili pričakovano najboljši pri nalogah na prvi taksonomski stopnji, ki so preverjale le minimalne standarde znanja. Učenci so uspešno rešili vse naloge. Naloge druge taksonomske stopnje so preverjale temeljne standarde znanja. Učenci so pričakovano nekoliko slabše reševali te naloge, saj zahtevajo zahtevnejše miselne procese, kot sta razumevanje in uporaba. Najuspešnejši so bili pri postavkah, kjer je bilo treba glagole iz besedila postaviti iz nedoločniške v osebno obliko. Najmanj uspešni pa so bili pri postavki, kjer so dano poved morali postaviti v ustrezen čas. Pri tem niso uporabili vseh besed iz dane povedi. Le najboljši učenci so uspešno rešili naloge na tretji taksonomski stopnji, ki so preverjale temeljne standarde po učnem načrtu in pri katerih so učenci morali samostojno tvoriti določeno besedilno vrsto in pri tem upoštevati navodila naloge. Najbolje rešena postavka znotraj omenjene naloge je bila tista, pri kateri so učenci v samostojnem zapisu uporabili polovico od ponujenih ključnih besed. Tudi najuspešnejši učenci ne znajo slovnično in pravopisno pravilno zapisati daljše povedi ali več povedi skupaj. Dosežki učencev, podobno kot v prejšnjih letih, tudi letos kažejo na primanjkljaje v znanju na področju pisnega izražanja ter uporabe slovničnih in pravopisnih pravil.

Dosežki učencev so tako v umetnostnem kot tudi v neumetnostnem delu preizkusa po pričakovanjih najboljši pri nalogah, ki so preverjale minimalne standarde znanja. Pri nalogah, ki so preverjale temeljne standarde znanja, so dosežki pri obeh delih nižji. Tudi v preteklih letih beležimo zelo podobno razmerje dosežkov med minimalnimi in temeljnimi standardi znanja.

Glede na dosežke učencev pri NPZ bi bilo treba pri poučevanju več časa nameniti vsebinam in ciljem, povezanim z razvijanjem pisnega izražanja učencev, saj že leta opažamo, da tu dosegajo najnižje dosežke in le redki med njimi dosegajo zastavljene cilje. Krepiti bi bilo treba njihovo zmožnost pisnega izražanja in večjo pozornost nameniti nalogam, s pomočjo katerih bi učenci usvojili osnovna pravila slovenskega pravopisa.

PRILOGA

BESEDILO 1

BOVŠKI KROFI

SESTAVINE:

Testo:
- 60 dag pšenične moke
- 3 dag kvasa
- 2 žlici masla ali olja
- 1 jajce
- mlačno mleko po potrebi
- sol

Nadev:
- 3 dag masla
- 1 rumenjak
- 25 dag skute ali orehov
- sladkor po okusu

Zabela:
- 10 dag masla
- 5 dag drobtin
- sladkor po okusu

Zdrobljen kvas zmešamo z žličko sladkorja, pol dl mlačnega mleka, dvema žlicama moke in postavimo na toplo, da vzhaja. Medtem moko presejemo v skledo, napravimo na sredi vdolbino, damo vanjo vzhajan kvas, jajce in maščobo. Mešamo s kuhalnico in prilivamo toplo mleko, da dobimo srednje gosto testo, ki ga bomo razvaljali. Testo stepamo tako dolgo, da se zlahka loči od sklede in kuhalnice. Nato ga postavimo na toplo, da vzhaja. Medtem ko testo vzhaja, pripravimo nadev. V skledi pomešamo maslo, rumenjak, sladkor in skuto. Namesto skute lahko vzamemo tudi orehe.

Vzhajano testo stresemo na desko, potreseno z moko, in razvaljamo za pol prsta debelo. Iz razvaljanega testa z obodom za kroge narežemo kroge. Na krog damo žličko nadeva in ga pokrijemo z drugim krogom testa. Ob robovih potisnemo testo z vilicami, da nastanejo zobčki. Krofe postavimo za krajši čas na toplo, da vzhajajo, nato jih skuhamo v slanem kropu. Kuhane vzamemo iz vode in jih zabelimo z maslom in drobtinami.

Lahko jih tudi ocvremo namesto skuhamo.

(Vir: Kristina Merc-Matjašič, Kuhajmo po domače. Mladinska knjiga, Ljubljana 1998, str. 196.)

2

BESEDILO 2

DEKLE BURJA

Stari ljudje pripovedujejo, da se v Istri ne sme preklinjati burje.

Pred mnogimi leti pa ljudje niso bili tako spoštljivi do dekleta Burje; barba Šime ni bil nobena izjema. Ko mu je dekle Burja razpihala takrat še slamnato streho, se je strašno jezil in bentil.

Preklinjal je in preklinjal, dekle Burja pa je vse bolj silovito zavijala okoli dimnika in končno padla na samo ognjišče. Razkuštrani, dolgi prameni las so ji padali na obraz in ramena. Na telesu pa je imela polno ran.

»Hej, Šime, Šime, mladim še oprostim, ti, ki si tako star, pa tako grdo govoriš o meni!« je zapihala.

Stari Šime je okamenel od strahu in padel na kolena.

»Bolj ko si mi nenaklonjen, bolj ko me preklinjaš, bolj se mučim. Koliko ran samo dobim na strehah, skalah in drevesih! To, kar zavija okoli dimnika in oken, je moj jok,« reče in med strašnim zavijanjem izgine skozi dimnik.

V naročju je ponesla na ostale slamnate strehe po pokrajini žerjavico, da je ogenj zajel vse vasi. Dekle Burja je nato poletela proti morju, da si shladi svoje nove rane.

Od takrat naprej so kmetje pričeli prekrivati hiše z ilovnatimi korci.

Dekle Burja se še vedno vrača, a je veliko bolj prijazna in prizanesljiva. Včasih se poigra s cipresami, včasih vrbam mrši lase, a komaj kdaj zaneti požar v hiši.

Od takrat naprej prebivalci Istre ne preklinjajo več burje.

Slovar:
barba – kapitan
bentiti – preklinjati
korci – strešniki

(Prirejeno po: Franjo Frančič, Istrske pravljice. Karantanija, Ljubljana 2000.)

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Poimenuj vrsto besedila, ki si ga prebral. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Besedilo je oglas.

   B Besedilo je reklama.

   C Besedilo je recept.

   D Besedilo je novica.

(1 točka)

2. Pri kateri založbi in katerega leta je bila izdana knjiga Kuhajmo po domače? Odgovora napiši na črti.

   Založba: _____

   Leto izdaje: _____

(2 točki)

3. Na črti izpiši dve od sestavin, ki ju potrebuješ za pripravo nadeva.

   _____

   _____

(2 točki)

1

4. Iz besedila na črte izpiši tri od pripomočkov, ki jih potrebujemo pri pripravi bovških krofov.

_____

_____

_____

(3 točke)

5. S čim lahko pri pripravi nadeva zamenjamo skuto? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

6. Zakaj postavimo testo na toplo? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

7. Obkroži črko pred tremi pravilnimi trditvami glede na besedilo.

A Prilivamo hladno mleko.

B Testo stepamo tako dolgo, da se ne loči več od sklede in kuhalnice.

C Med vzhajanjem testa pripravimo nadev.

D Vzhajano testo stresemo na desko.

E Krofe postavimo za krajši čas na toplo.

F Iz vode jih vzamemo, še preden so kuhani.

(3 točke)

8. Na črti dopolni manjkajoči del povedi iz besedila.

a) V skledi pomešamo maslo, rumenjak, _____

_____.

b) Ob robovih potisnemo testo z vilicami, _____

_____.

(2 točki)

9. Kakšno je pravilno zaporedje korakov pri pripravi testa?
Pravilno zaporedje korakov označi s številkami 1 do 4. Številke napiši na črte.

____ Testo postavimo na toplo, da vzhaja.

____ Moko presejemo in v sredo dodamo kvas, jajce in maščobo.

____ Dodamo toplo mleko, da testo dobi srednjo gostoto.

____ Kvas zmešamo s sladkorjem, mlekom in moko.

(2 točki)

10. Na črto dopolni poved tako, da števnik v oklepaju zapišeš z besedo.

a) Za testo potrebujemo (60) _____ dag pšenične moke.

b) Navadni krofi so najboljši (1.) _____ dan, ko jih ocvremo.

(2 točki)

1

11. Na črte dopolni povedi tako, da vsako besedo v oklepaju postaviš v pravilno obliko.

    Naslednji torek bomo (jesti) _____ krofe. Mama bo testo

    (postaviti) _____ na toplo, da bo (vzhajati)

    _____.

    (3 točke)

12. Iz korena SLAD tvori dve besedi iste besedne družine.
    Besedi napiši na črti.

    _____

    _____

    (2 točki)

13. Spodaj zapisano poved postavi v prihodnji čas.
    Novo poved napiši na črte.

    Testo stepamo tako dolgo, da se zlahka loči od sklede in kuhalnice.

    _____

    _____

    _____

    (2 točki)

14. Na zabavo si povabil prijatelje. Pekli boste palačinke.

V najmanj devetih povedih na črte napiši postopek priprave palačink. V opisu postopka uporabi vse naštete pripomočke, sestavine in dejavnosti.

Opis naj bo smiselno povezan. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

Pripomočki:	Sestavine:	Dejavnosti:
• ponev • mešalnik • obračalka • posoda	• jajca • mleko • moka • olje • sol	• vlivanje • obračanje • dodajanje • mešanje • mazanje

(4 točke)

2

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. V kateri knjigi je bilo objavljeno besedilo? Odgovor napiši na črto.

   _____

   (1 točka)

2. Poimenuj književni osebi, ki nastopata v prebranem besedilu, in ju napiši na črti.

   _____

   _____

   (2 točki)

3. V besedilu poišči podatek o tem, kje se ne sme preklinjati burje. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A V Idriji.

   B V Istri.

   C V Avstriji.

   D V Iški.

   (1 točka)

4. Iz besedila na črti izpiši poved, iz katere izvemo, kdaj se je Šime strašno jezil.

_____

_____

(1 točka)

5. Ali so navedene trditve glede na prebrano besedilo pravilne?
Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

Dekle Burja je padla na ognjišče.	DRŽI	NE DRŽI
Razkuštrani, kratki lasje so ji padali na obraz.	DRŽI	NE DRŽI
Stari Šime je okamenel od strahu in padel na zadnjico.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

6. Obkroži črko pred dvema besedama, ki sta uporabljeni v predzadnjem odstavku besedila.

A žerjavico

B oljkami

C cipresami

D požar

E korci

(2 točki)

2

7. Kako si sledijo dogodki v besedilu?
Pravilno zaporedje dogodkov označi s številkami od 1 do 4. Številke napiši na črte.

____ Dekle Burja je poletela proti morju.

____ Dekle Burja je padla na ognjišče.

____ Kmetje so začeli prekrivati strehe z ilovnatimi strešniki.

____ Šime je od strahu padel na kolena.

(2 točki)

8. Med naštetimi lastnostmi izberi štiri, s katerimi bi opisal dekle Burjo v času, ko so jo ljudje preklinjali. Besede napiši na črte.

prijazna, neprijazna, prizanesljiva, maščevalna, jezna, igriva, zamerljiva

_____

_____

_____

_____

(4 točke)

9. Zakaj so kmetje začeli prekrivati strehe s korci? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

10. Na črte napiši svojo pravljico. Pri zapisu upoštevaj njene značilnosti: srečen konec, pravljično število, pravljične osebe.

    Pravljica naj bo smiselno povezana in skupaj dolga najmanj devet povedi. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(3 točke)

4.4.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

V matematičnem preizkusu je 14 nalog ovrednotenih s 50 točkami. Preizkus znanja je sestavljen iz nalog s snovnih področij aritmetike, geometrije in merjenja.

Naloge v preizkusu znanja preverjajo cilje po sklopih:

- naravna števila do 1000,
- geometrijske oblike,
- računske operacije z naravnimi števili,
- merjenje,
- številski izrazi in enačbe.

Glede na tipe nalog preizkus znanja vsebuje naloge kratkih zaprtih odgovorov in naloge dopolnjevanja.

Stopnje znanja, ki jih preverjajo naloge v preizkusu znanja, opredeljujemo po Gagnejevi taksonomiji.

Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	30 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	40 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	18 %
IV.	reševanje in raziskovanje problemov	12 %

Miselne procese I. taksonomske stopnje preverja pet nalog (15 točk), pet nalog (20 točk) preverja procese II. taksonomske stopnje, procese III. taksonomske stopnje preverjajo tri naloge (9 točk), ena naloga (6 točk) pa preverja procese IV. taksonomske stopnje.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	85
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	21,27
Povprečno število odstotnih točk	42,54
Standardni odklon odstotnih točk	18,86
Indeks težavnosti	0,42
Indeks zanesljivosti	0,91

Preizkus znanja iz matematike je letos pisalo 85 učencev, kar je sedem učencev manj kot lani. Učenci so od 50 možnih točk povprečno osvojili 21,27 točke (42,54 %). Najvišjega možnega števila točk ni dosegel nobeden učenec. Najuspešnejši učenec (1,18 %) je dosegel 44 točk (88 %), kar je enak dosežek, kot ga je dosegel najuspešnejši učenec lani, in manj od dosežkov najuspešnejših učencev v preteklih letih. Minimalno število točk je 3 (6 %). Ta dosežek je dosegel en učenec (1,18 %). Najboljši trije so dosegli rezultat med 41 in 44 točkami (82–88 %), tako je frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev rahlo pomaknjena levo, skoraj simetrična, z dvema vrhovoma. En izrazit vrh je pri 16 točkah (32 %), drugi vrh se razteza med 24 in 27 točkami (48–54 %) točkami. Standardni odklon 18,86 odstotne točke kaže na raznoliko znanje učencev. Glede na indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) 0,42 lahko rečemo, da je bil celoten preizkus znanja zelo težek za učence, ki so se udeležili preverjanja. Letošnji povprečni dosežek je najnižji, odkar izvajamo NPZ za učence šestih razredov nižjega izobrazbenega standarda.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred

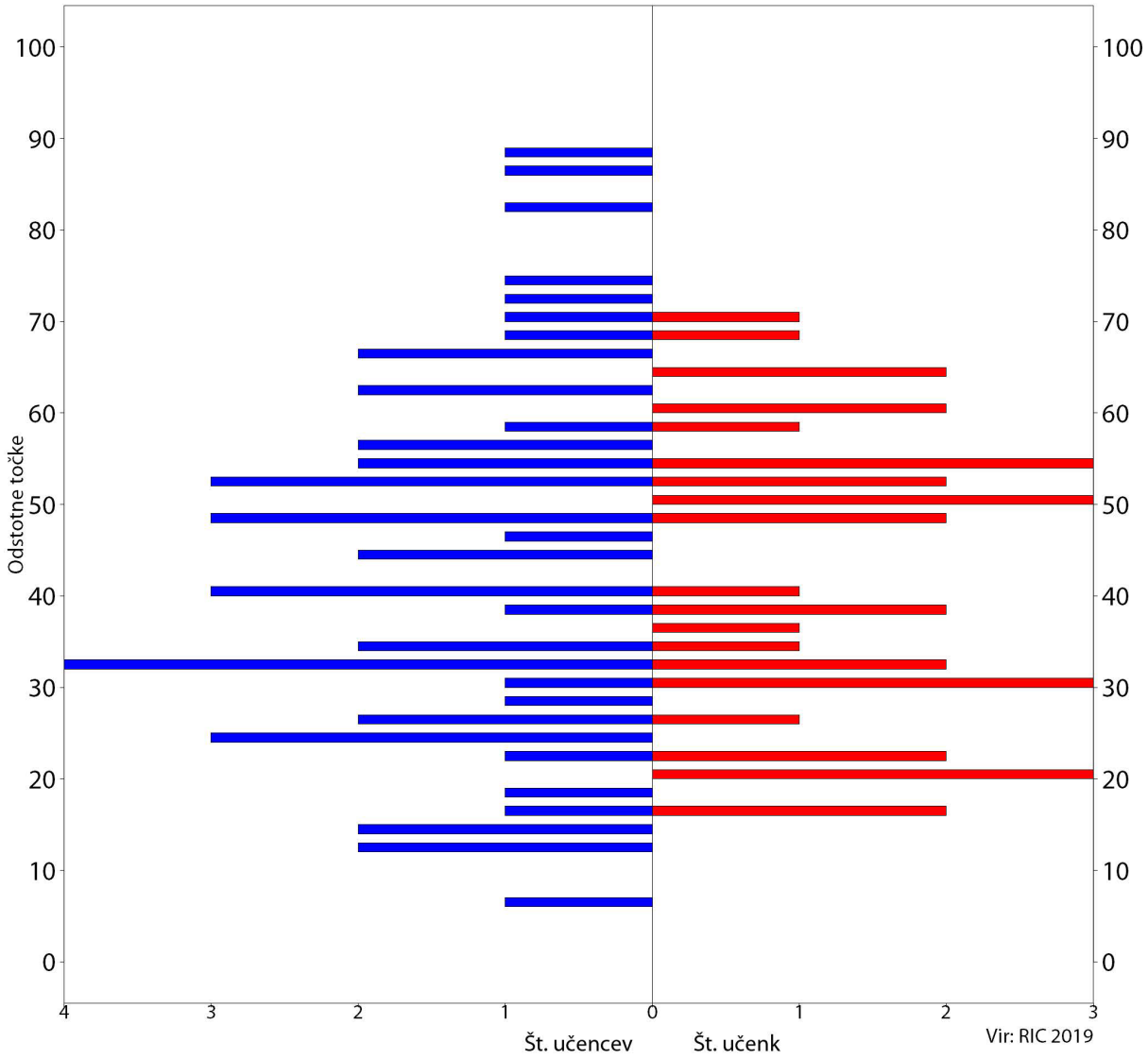

Preverjanje je tudi letos pisalo več učencev (50) kot učenk (35). Prejšnja leta je preverjanje pisalo približno enkrat več učencev kot učenk. Razlika v deležu učencev in učenk, ki opravljajo preverjanje, se torej manjša. Dosežke med 15 in 40 odstotnimi točkami je doseglo skoraj enako število učencev (20) kot učenk (18), ravno tako je bilo število učencev in učenk z dosežki med 40 in 70 odstotnimi točkami izenačeno. V obeh skupinah (učenci/učenke) tako najnižjih (med 6 in 14 %) kot najvišjih dosežkov (med 72 in 88 %) je bilo po pet učencev in nobene učenke.

Letos so se NPZ udeležile šole iz 12 regij. Tudi letos so bili najbolj uspešni učenci iz Pomurske regije. Ponovno se je največ učencev preverjanja NPZ udeležilo iz Osrednjeslovenske in Gorenjske regije. Zaradi udeležbe različnega števila učencev znotraj posameznih regij, pa je primerjava dosežkov po regijah manj zanesljiva.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred

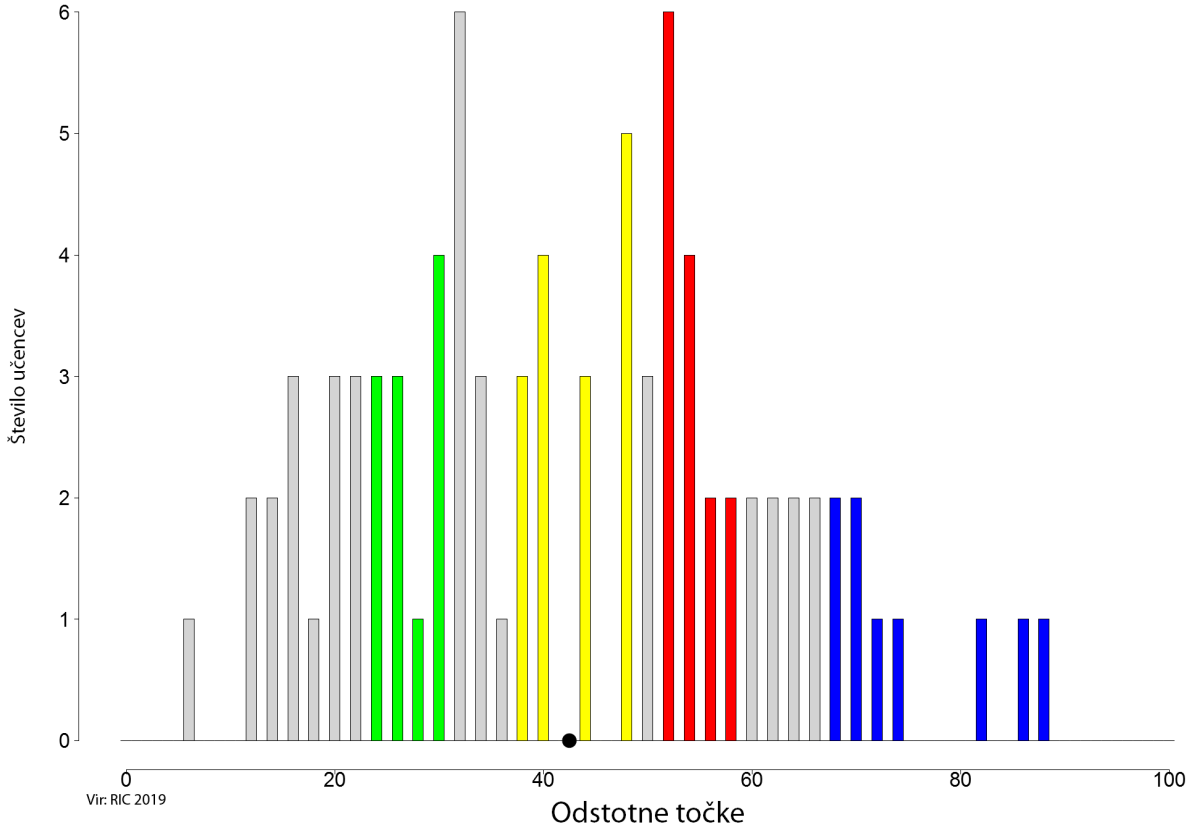

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo *mejo spodnje četrtine dosežkov*.

Vsebine: Naloge zelenega območja so bile s področja aritmetike (tri postavke) in geometrije (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (2. in 3. – skupaj tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev) in pri eni (9. – ena postavka) na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora in naloge dopolnjevanja brez nabora.

Učenci:

- prepoznajo geometrijski lik (krog) (naloga 02.2);
- številu določijo mestne vrednosti (nalogi 03.1 in 03.2);
- računajo pisno v obsegu do 100 (dopolnjevanje) (naloga 09.2).

Učenci v zelenem območju znajo določiti enostavnim številom mestne vrednosti. Pisno seštevajo v obsegu do 100 tudi pri nalogah dopolnjevanja. Prepoznajo osnovne geometrijske oblike.

Zgled:
naloga 03
Prva in druga postavka sodita v zeleno območje, tretja pa v modro območje.

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Vsebine: V rumenem območju so naloge aritmetike (deset postavk) in geometrije (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1., 4. in 5. – pet postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri dveh (8. in 10. – šest postavk) pa na II. (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog: V rumenem območju so samo naloge kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:
- štejejo naprej po 6 od danega števila s prehodom v obsegu do 100 (naloga 01.1);
- uredijo po velikosti naravna števila do 1000 glede na velikostni znak (padajoče) (naloga 04.1);
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (po 2 naprej) brez prehoda v obsegu do 1000 (nalogi 05.1 in 05.2);
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (po 5 naprej) brez prehoda v obsegu do 1000 (naloga 05.3);
- prepoznajo in poimenujejo geometrijske oblike (naloga 08.1);
- obvladajo poštevanko v obsegu do 10 (8) (naloga 10.1);
- poznajo vlogo števila 1 pri računskih operacijah (naloga 10.2);
- obvladajo poštevanko v obsegu do 10 (5) (naloga 10.3);
- delijo v obsegu poštevank (s 7) (naloga 10.4);
- delijo v obsegu poštevank (z 10) (naloga 10.5).

Učenci v rumenem območju se že bolj zanesljivo orientirajo v številski vrsti do 1000 (štetje naprej po korakih, urejanje števil po velikosti – naraščajoče in nadaljevanje danega zaporedja naraščajočih števil). Prepoznajo in poimenujejo osnovne geometrijske oblike. Izkazujejo znanje poštevanke v obsegu do 10.

Zgled:
naloga 10

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Vsebine: V rdečem območju so naloge s področja aritmetike (štiri postavke).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5. – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev) in pri dveh na II. (6. in 9. – dve postavki).

Tipi nalog: V rdečem območju so samo naloge kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (po 3 nazaj) brez prehoda v obsegu do 1000 (nalogi 05.5 in 05.6);
- preberejo in zapišejo rimsko številko do 12 (3) (naloga 06.1);
- seštevajo pisno v obsegu do 1000 s prehodom (naloga 09.2).

Učenci v rdečem območju se že bolj zanesljivo orientirajo v številski vrsti do 1000 (nadaljevanje danega zaporedja padajočih števil). Izkazujejo boljše aritmetično znanje (seštevanje do 1000 s prehodom). Zapišejo preprosto rimsko število.

Zgled:
naloga 05
Prva, druga in tretja postavka sodijo v rumeno območje, četrta v modro, peta in šesta pa v rdeče območje.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine: Vsebinsko zajema modro območje področje aritmetike (sedemnajst postavk) in geometrije (tri postavke).

Taksonomske stopnje: Pri petih nalogah (1., 2., 3., 4. in 5. – pet postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov ter dejstev), pri treh (7., 8. in 9. – sedem postavk) na II. (izvajanje rutinskih postopkov), pri dveh (11., 12. – štiri postavke) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (14. – štiri postavke) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: V modrem območju so samo naloge kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:
- štejejo nazaj po 5 od danega števila s prehodom v obsegu do 100 (naloga 01.2);
- prepoznajo nesklenjeno krivo črto (naloga 02.1);
- razlikujejo desetiške enote (naloga 03.3);
- uredijo po velikosti naravna števila do 1000 glede na velikostni znak (naraščajoče) (naloga 04.2);
- nadaljujejo preprosto zaporedje števil (po 10 nazaj) brez prehoda v obsegu do 1000 (naloga 05.4);
- zapišejo ulomek, ki je grafično predstavljen, (nalogi 07.1 in 07.2);
- grafično ponazorijo del celote (nalogi 07.3 in 07.4);
- izračunajo obseg pravokotnika (nakaže izračun) (naloga 08.2);
- izračunajo obseg pravokotnika (rezultat) (naloga 08.3);
- odštevajo pisno v obsegu do 1000 s prehodom (naloga 09.3);
- rešijo preprosto enačbo (nakazan izračun) (nalogi 11.1 in 11.3);
- rešijo preprosto enačbo (rezultat) (naloga 11.4);
- rešijo besedilno nalogo (nakazan izračun vsote) (naloga 12.2);
- rešijo besedilno nalogo (nakazani vmesni izračuni) (naloge 14.1, 14.2 in 14.3);
- rešijo besedilno nalogo (primerjava količin) (naloga 14.6).

Učenci v modrem območju so zanesljivi pri urejanju številske vrste do 1000 (štetje po korakih nazaj, urejanje števil po velikosti – padajoče in nadaljevanje danega zaporedja padajočih števil z manj podatki, zapisovanje števil iz mestnih vrednosti tudi kadar je posamezna mestna vrednost nič). Zanesljivo pisno odštevajo v obsegu do 1000 s prehodom in uspešno rešujejo preproste enačbe. Nakažejo tudi izračun kompleksnih besedilnih nalog. Učenci zapisujejo (ob ponazoritvi) in ponazarjajo preproste ulomke.
Na področju geometrije prepoznavajo manj pogosto uporabljene geometrijske pojme (nesklenjene črte) in izračunajo obseg pravokotnika.

Zgled:
naloga 07

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine: Naloge so s področja aritmetike (deset postavk) in merjenja (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (6. in 9. – štiri postavke) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri treh (11, 12. in 13. – pet postavk) na III. (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (14. – dve postavki) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge kratkega zaprtega odgovora in dopolnjevanja brez nabora.

Učenci so manj uspešni pri:

- branju in zapisu rimske številke do 12 (6) (naloga 06.2);
- branju in zapisu rimske številke do 12 (pretvorbi rimske številke v arabsko (XII)) (naloga 06.3);
- branju in zapisu rimske številke do 12 (pretvori rimsko številko v arabsko (IV)) (naloga 06.4);
- pisnem računanju v obsegu do 100 s prehodom (dopolnjevanje) (naloga 09.4);
- reševanju preproste enačbe (rezultat) (naloga 11.2);
- reševanju besedilne naloge (nakazani vmesni izračuni in rezultat) (naloge 12.1, 12.3 in 12.4);
- pretvorbi med sosednjimi merskimi enotami za maso (iz večjih enot v manjše) (naloga 13.1);
- reševanju besedilne naloge (nakazan izračun 1+2+3) (naloga 14.4);
- reševanju besedilne naloge (rezultat 1+2+3) (naloga 14.5).

Pri analizi nalog, ki so se uvrstile v območje nad modrim, ugotavljamo, da učenci niso zanesljivi pri uporabi rimskih števil (večjih od 3). Učenci ravno tako niso uspešni pri pisnem odštevanju do 100 s prehodom z manjkajočim členom. Matematični problemi, ki zahtevajo več zaporednih, med seboj povezanih korakov, so za učence prezahtevni. Prav tako so zanje prezahtevne naloge pretvarjanja merskih enot, kadar pretvorbe zahtevajo množenje ali deljenje z več kot 10 (masa iz kg v dag).

Zgled:
naloga 12
Prva, tretja in čerta postavka naloge sodijo v območje nad modrim, druga pa v modro območje.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	01.1	1	Aritmetika	šteje naprej po 6 od danega števila s prehodom v obsegu do 100;	M	I.	rumeno	0,59	0,38
	01.2	1	Aritmetika	šteje nazaj po 5 od danega števila s prehodom v obsegu do 100;	M	I.	modro	0,53	0,47
2	02.1	1	Geometrija	prepozna nesklenjeno krivo črto;	M	I.	modro	0,59	-0,07
	02.2	1	Geometrija	prepozna geometrijski lik (krog);	M	I.	zeleno	0,93	0,05
3	03.1	1	Aritmetika	številu določi mestne vrednosti;	T	I.	zeleno	0,89	0,15
	03.2	1	Aritmetika	številu določi mestne vrednosti;	M	I.	zeleno	0,81	0,18
	03.3	1	Aritmetika	razlikuje desetiške enote;	T	I.	modro	0,39	0,42
4	04.1	1	Aritmetika	uredi po velikosti naravna števila do 1000 glede na velikostni znak (padajoče);	T	I.	rumeno	0,46	0,33
	04.2	1	Aritmetika	uredi po velikosti naravna števila do 1000 glede na velikostni znak (naraščajoče);	T	I.	modro	0,40	0,43
5	05.1	1	Aritmetika	nadaljuje preprosto zaporedje števil (po 2 naprej) brez prehoda v obsegu do 1000;	T	I.	rumeno	0,61	0,68
	05.2	1	Aritmetika	nadaljuje preprosto zaporedje števil (po 2 naprej) s prehodom v obsegu do 1000;	T	I.	rumeno	0,59	0,66
	05.3	1	Aritmetika	nadaljuje preprosto zaporedje števil (po 5 naprej) brez prehoda v obsegu do 1000;	T	I.	rumeno	0,68	0,61
	05.4	1	Aritmetika	nadaljuje preprosto zaporedje števil (po 10 nazaj) brez prehoda v obsegu do 1000;	T	I.	modro	0,36	0,56
	05.5	1	Aritmetika	nadaljuje preprosto zaporedje števil (po 3 nazaj) brez prehoda v obsegu do 1000;	T	I.	rdeče	0,45	0,63
	05.6	1	Aritmetika	nadaljuje preprosto zaporedje števil (po 3 nazaj) s prehodom v obsegu do 1000;	T	I.	rdeče	0,51	0,60
6	06.1	1	Aritmetika	prebere in zapiše rimsko številko do 12 (3);	T	II.	rdeče	0,66	0,33
	06.2	1	Aritmetika	prebere in zapiše rimsko številko do 12 (6);	T	II.	nad modrim	0,20	0,30
	06.3	1	Aritmetika	prebere in zapiše rimsko številko do 12 (pretvori rimsko številko v arabsko številko [XII]);	T	II.	nad modrim	0,28	0,29
	06.4	1	Aritmetika	prebere in zapiše rimsko številko do 12 (pretvori rimsko številko v arabsko številko [IV]);	T	II.	nad modrim	0,28	0,16
7	07.1	1	Aritmetika	zapiše ulomek, ki je grafično predstavljen;	T	II.	modro	0,42	0,54
	07.2	1	Aritmetika	zapiše ulomek, ki je grafično predstavljen;	T	II.	modro	0,35	0,58
	07.3	1	Aritmetika	grafično ponazori del celote;	T	II.	modro	0,48	0,24
	07.4	1	Aritmetika	grafično ponazori del celote;	T	II.	modro	0,36	0,48
8	08.1	1	Geometrija	prepozna in poimenuje geometrijske oblike;	M	II.	rumeno	0,65	0,24
	08.2	1	Geometrija	izračuna obseg pravokotnika (nakaže izračun);	M	II.	modro	0,27	0,42
	08.3	1	Geometrija	izračuna obseg pravokotnika (rezultat).	M	II.	modro	0,27	0,45

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
9	09.1	1	Aritmetika	sešteva pisno v obsegu do 1000 s prehodom;	T	II.	rdeče	0,66	0,44
	09.2	1	Aritmetika	računa pisno v obsegu do 100 (dopolnjevanje);	M	II.	zeleno	0,71	0,36
	09.3	1	Aritmetika	odšteva pisno v obsegu do 1000 s prehodom;	T	II.	modro	0,22	0,55
	09.4	1	Aritmetika	računa pisno v obsegu do 100 s prehodom (dopolnjevanje);	M	II.	nad modrim	0,32	0,25
10	10.1	1	Aritmetika	obvlada poštevanko v obsegu do 10 (8);	T	II.	rumeno	0,60	0,59
	10.2	1	Aritmetika	pozna vlogo števila 1 pri računskih operacijah;	T	II.	rumeno	0,76	0,35
	10.3	1	Aritmetika	obvlada poštevanko v obsegu do 10 (5);	T	II.	rumeno	0,71	0,57
	10.4	1	Aritmetika	deli v obsegu poštevank (s 7);	T	II.	rumeno	0,59	0,66
	10.5	1	Aritmetika	deli v obsegu poštevank (z 10);	T	II.	rumeno	0,72	0,47
11	11.1	1	Aritmetika	reši preprosto enačbo (nakazan izračun);	T	III.	modro	0,25	0,46
	11.2	1	Aritmetika	reši preprosto enačbo (rezultat);	T	III.	nad modrim	0,16	0,45
	11.3	1	Aritmetika	reši preprosto enačbo (nakazan izračun);	T	III.	modro	0,26	0,48
	11.4	1	Aritmetika	reši preprosto enačbo (rezultat);	T	III.	modro	0,28	0,52
12	12.1	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (nakazan izračun razlike);	T	III.	nad modrim	0,36	-0,05
	12.2	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (nakazan izračun vsote);	T	III.	modro	0,56	0,26
	12.3	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (nakazan izračun dveh različnih operacij);	T	III.	nad modrim	0,05	0,16
	12.4	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (rezultat);	T	III.	nad modrim	0,05	0,06
13	13.1	1	Merjenje	pretvori med sosednjimi merskimi enotami za maso (iz večjih enot v manjše);	T	III.	nad modrim	0,27	0,16
14	14.1	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (nakazan vmesni izračun 1);	T	IV.	modro	0,19	0,41
	14.2	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (nakazan vmesni izračun 2);	T	IV.	modro	0,08	0,48
	14.3	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (nakazan vmesni izračun 3);	T	IV.	modro	0,08	0,48
	14.4	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (nakazan izračun 1+2+3);	T	IV.	nad modrim	0,07	0,46
	14.5	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (rezultat 1+2+3);	T	IV.	nad modrim	0,07	0,46
	14.6	1	Aritmetika	reši besedilno nalogo (primerjava količin).	T	IV.	modro	0,22	0,32

LEGENDA:
Naloga: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebina: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
Cilj: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
Standard znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;
Taksonomska stopnja (po Gagneju): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov;
Območje: zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

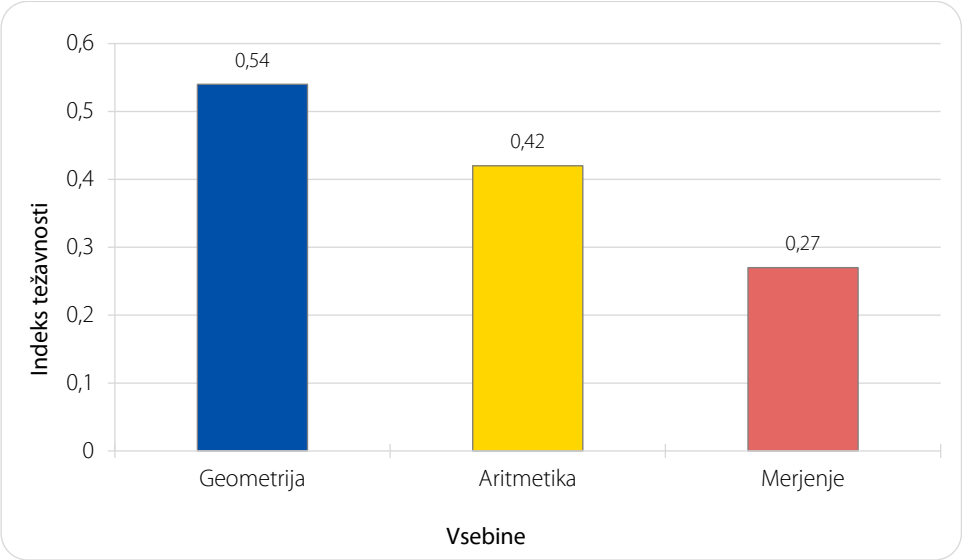

Preizkus je preverjal tri vsebinska področja: aritmetiko, merjenje in geometrijo. Pri primerjavi vsebinskih področij so bili učenci najuspešnejši na področju geometrije, nato na področju aritmetike in najmanj na področju merjenja.

Aritmetika obsega v preizkusu znanja enajst nalog, s katerimi so učenci lahko dosegli 44 točk. Za najlažjo znotraj tega področja se je izkazala naloga 3.1, ki jo je rešilo 89 % učencev. Učenci so morali predstaviti število v preglednici mestnih vrednosti. Pri drugi postavki iste naloge, ko pa vpis števil ni bil neposreden v preglednico mestnih vrednosti, je nalogo pravilno rešilo 8 % manj učencev, vendar je dosežek učencev še vedno visok. Opazen razkorak v dosežkih, le 39 % pravilnih odgovorov, je pri tretji postavki iste naloge, pri kateri so učenci morali razlikovati desetiške enote.

Analiza področja aritmetike izkazuje, da so učenci uspešni pri štetju naprej po 6 v obsegu do 100, tudi, če ta zahteva prehod. Nekoliko manj uspešni so pri štetju nazaj, po 5, v obsegu do 100. Naloga 1 je v celoti v povprečju rešena v 56 % pravilno, kljub temu da je urejanje v obseg števil do 100 minimalni standard v 6. razredu.

Naloga 4 je poleg učnega cilja urejanje števil zahtevala tudi prepoznavanje velikostnih znakov. Pri prvi postavki, katero so učenci rešili v 46 % pravilno, so morali razvrstiti števila naraščajoče. Pri drugi postavki, pri kateri so morali razvrstiti števila padajoče, je bil dosežek reševanja slabši za 6 %.

Nalogo 5, ki preverja urejanje zaporedij v obsegu do 1000, je pravilno v celoti v povprečju rešilo 53 % učencev. Najbolj so zanesljivi pri nadaljevanju zaporedja po 5 brez prehoda, nato po 2 brez prehoda ter s prehodom. Najtežje je učencem nadaljevati zaporedje števil po 10 nazaj z danimi vmesnimi števili v obsegu do 1000, tako je postavko 5.4 pravilno rešilo le 36 % učencev.

Pri preverjanju so morali učenci pri nalogi 6 pretvoriti dve števili v rimski in obrnjeno. V 66 % so pravilno pretvorili število 3 v rimsko, toda le v 20 % število 6 v rimsko. Manj učencev, 28 %, pa zna pretvorili rimski števili XII in IV v arabski.

V nalogi 7, ki preverja dele celote, so učenci morali zapisati ulomka, ki sta grafično predstavljena s slikama. Prvo in drugo postavko je v povprečju pravilno rešilo 39 % učencev. Postavko tri in štiri, ki sta zahtevali od učencev, da grafično ponazorijo del celote ob dani sliki, je pravilno v povprečju rešilo 42 % učencev.

Račun seštevanja do 100, kar je zahtevala naloga 9.2, je pravilno dopolnilo 71 % učencev. Manj uspešni (66 % pravilnih odgovorov) so pri reševanju naloge 9.1, pri kateri so morali pisno seštevati s prehodom v obsegu do 1000. V 22 % uspešno učenci pisno odštevajo s prehodom do 1000 in v 32 % pravilno odštevajo z dopolnjevanjem do 100.

Naloga 10 je zahtevala od učencev 6. razreda obvladanje poštevanke v obsegu do 10, s številoma 8 in 5, kar so učenci rešili v 60 oziroma 71 % pravilno. Bolje jim gre poznavanje vloge števila 1 pri računskih operacijah in deljenje z 10.

Zahtevne za učence 6. razredov so preproste enačbe, kar smo preverjali v nalogi 11, saj jo ni reševalo okoli 30 % učencev (manjša odstopanja med postavkami). Izračun enačbe odštevanja je nakazalo 25 % učencev, izračunalo pa 16 %. Nekoliko bolje, v 28 %, so učenci izračunali enačbo z računsko operacijo deljenja.

Težja je bila 12. besedilna naloga. Reševalo jo je 74 % učencev, 36 oziroma 56 % učencev je nakazalo vmesni izračun iz neposredno danih števil iz besedila in z uporabo računske operacije odštevanja in seštevanja, veliko slabše pa so nakazali in izračunali končni izračun naloge. To je naredilo le 5 % učencev.

Najtežja je bila za učence naloga 14, pri kateri so potrebni podatki za izračun le delno neposredno izhajali iz besedila. Naloga je bila razdeljena na šest postavk, pri katerih smo preverjali nakazane vmesne izračune, rezultat in primerjavo količin. Nalogo je v povprečju v celoti rešilo 12 % učencev. Če pogledamo po postavkah, so bili učenci najuspešnejši pri zadnji, kjer so morali primerjati količine. Postavko je pravilno rešilo 22 % učencev. Slabše so reševali vmesne postavke, ko so morali nakazati vmesne izračune.

Merjenje smo preverjali s 13. nalogo, pri kateri so učenci lahko dosegli 1 točko. Naloga je preverjala pretvarjanje med sosednjima merskima enotama (iz večje v manjšo) za maso. Nalogo je pravilno rešilo 27 % učencev.

Področje **geometrije** sta preverjali dve nalogi, s katerima so učenci lahko dosegli 5 točk. Nesklenjeno krivo črto prepozna 59 % učencev, geometrijski lik – krog pa 93 % učencev pri nalogi 2. Pri nalogi 8 pravokotnik prepozna in poimenuje 65 % učencev. Za najtežjo postavko pri geometriji se je izkazala postavka 8.2, katere cilj je bil izračunati obseg pravokotnika. Naloge se ni lotilo 12 od 85 učencev; 27 % učencev, ki je pravilno nastavilo račun, je tudi pravilno izračunalo obseg in napisalo odgovor. Naloga sicer preverja minimalne standarde znanja 6. razreda.

Dosežki učencev **po posameznih taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

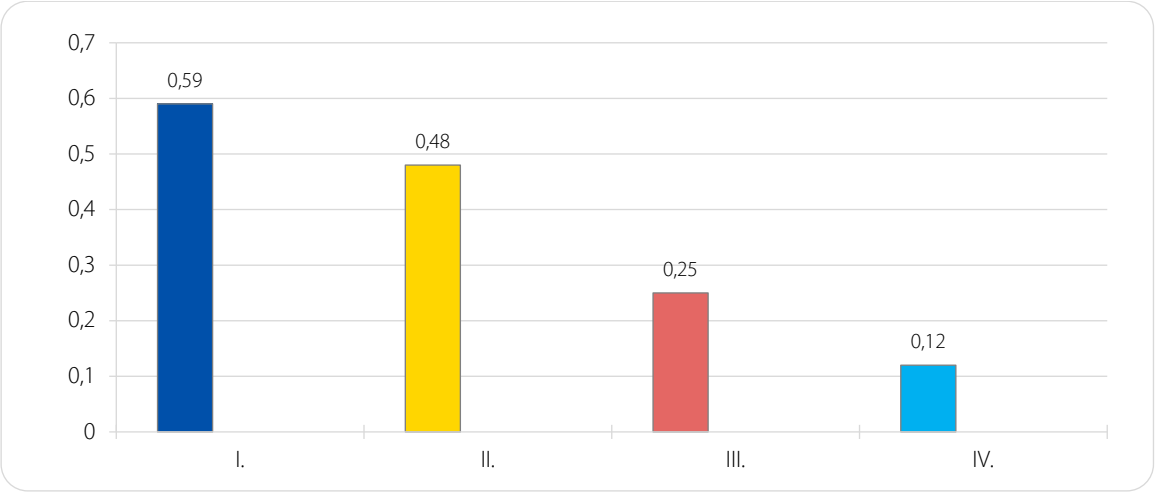

Glede na **taksonomske stopnje** so učenci pričakovano najbolje reševali naloge prve in druge stopnje, z 11 % odstotki razlike v prid prve. Naloge tretje taksonomske stopnje je pravilno rešilo 25 % učencev in 12 % pa naloge na četrti.

Prva taksonomska stopnja obsega pet nalog, ki so ovrednotene s 15 točkami. Le-te zajemajo poznavanje in razumevanje dejstev. Nalogi 2.2 (prepoznavanje geometrijskega lika – krog) in 3.1 (določanje mestne vrednosti) sta se znotraj prve taksonomske stopnje izkazali kot najlažji nalogi. Težje je učencem oblikovati in nadaljevati padajoče zaporedje števil (po 10 nazaj) brez prehoda čez 100, v obsegu do 1000, kot kaže naloga 5.4, ter urediti po velikosti naravna števila do 1000 glede na velikostni znak (naraščajoče), naloga 4. Manj uspešna rešena je bila tudi naloga 3.3, razlikovanje mestnih vrednosti, medtem ko določanje številu mestne vrednosti učencem ni predstavljalo težav.

Druga taksonomska stopnja obsega pet nalog, ovrednotenih z 20 točkami. Le-ta preverja izvajanje rutinskih postopkov. Znotraj te stopnje je reprezentativna naloga 10, ki preverja poštevanko, deljenje v okviru poštevanke in vlogo števila 1. Nalogo so učenci reševali v povprečju v 68 % pravilno. V okvir preverjanja rutinskih postopkov spada tudi naloga 9, računske operacije v obsegu do 1000 s prehodom in v obsegu do 100 z dopolnjevanjem. Slednjo so rešili učenci v povprečju 48 % pravilno. Znotraj te stopnje velja omeniti, da učenci dobro seštevajo pisno s prehodom, manj uspešno pa odštevajo pisno s prehodom do 1000, le 22 % učencev je bilo uspešnih. V manjšem deležu, 27 % učencev, je rešilo postavko 8.2, pri kateri so morali učenci nakazati izračun, in postavko 8.3, pri kateri so nato morali izračunati obseg pravokotnika.

Tretja taksonomska stopnja obsega tri naloge, ovrednotene z 9 točkami, preverja pa uporabo kompleksnih postopkov. Miselne procese tretje taksonomske stopnje sta preverjali nalogi 11 in 12. Najuspešnejši, v 56 %, so učenci pri izračunu vsote iz danih podatkov pri nalogi 12 ter nakazovanju izračuna razlike v isti nalogi. Slabše so učenci rešili enačbo in pretvorili mersko enoto.

Četrto taksonomsko stopnjo smo preverjali z nalogo 14, ki je obsegala 6 točk. Pričakovano je naloga znotraj celotnega preizkusa najtežja.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

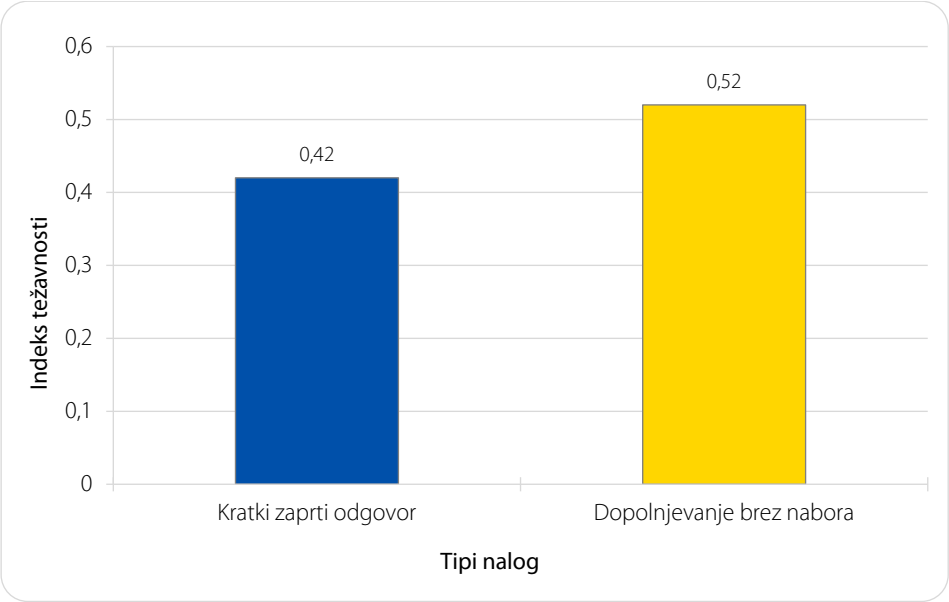

Letošnje leto sta bila v preizkusu dva tipa nalog, in sicer naloge kratkih zaprtih odgovorov ter naloge dopolnjevanja brez nabora.

Naloga 9, natančneje postavki 2 in 4, zahtevata dopolnjevanja z naborom. Učenci so bili uspešni pri računanju pisno do 100 z dopolnjevanjem. Nalogo je pravilno rešilo 48 % učencev, medtem ko je postavko 4, prav tako računanje v obsegu do 100, le da je računska operacija odštevanja z dopolnjevanjem, rešilo 32 % učencev.

Vse ostale naloge pa vključujejo naloge kratkih odgovorov. Štetje, določanje mestnih vrednosti, urejanje zaporedja, prepoznavanje geometrijskih likov, poštevanka do 10 so učni cilji, ki so jih učenci najbolje reševali v obliki kratkih zaprtih odgovorov. Najslabše so učenci reševali naloge, ki preverjajo učne cilje, kot so: zapis z rimsko številko, zapis ulomka, izračun obsega pravokotnika, reševanje enačbe, reševanje besedilne naloge, ki pa so prav tako naloge, ki so jih učenci tudi po drugih kriterijih reševali slabše.

Dosežki učencev **po dodatkih k nalogam** glede na indeks težavnosti

Pojem dodatek definiramo kot izhodišče, ki ga učenec uporabi kot pripomoček za reševanje postavke oziroma naloge.

Dosežki učencev po **dodatkih k nalogam** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam glede na indeks težavnosti

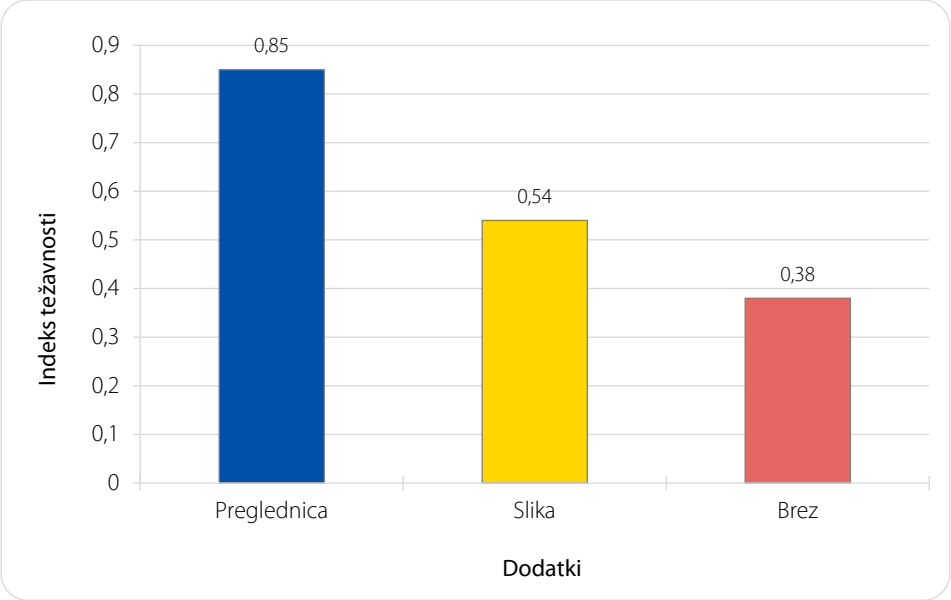

Pri nalogah smo uporabili dva dodatka: preglednice in slike.

Dodatek preglednica je bila uporabljena pri nalogi 3, pri dveh postavkah. Postavki sta bili med najbolje rešenimi v preizkusu.

Slika kot dodatek se je pojavila pri treh nalogah, s katerimi je bilo mogoče pridobiti 7 točk. Naloge s sliko so učenci reševali glede na druge kriterije sorazmerno uspešno. Najbolje so rešili geometrijske vsebine, kjer so morali prepoznati krog in pravokotnik. Manj pravilno so reševali nalogo s sliko, kjer so morali grafično ponazorit del celote ali zapisati ulomek, ki je grafično ponazorjen (naloga 7).

Učenci so si pri nalogi 8 pomagali s sliko, pri prvi postavki, kjer so morali prepoznati geometrijsko obliko (naloga 8.1), nato pa izračunati obseg geometrijskega lika (naloga 8.2). Prvo postavko je uspešno rešilo 65 % učencev, ostali dve postavki pa le 27 % učencev.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Učenci uspešno določajo mestne vrednosti številom v obsegu do 1000, ob dodatkih, kot je preglednica. V številskem obsegu do 100 štejejo bolj natančno naprej in s prehodom kot nazaj. Urejanje števil po velikosti v obsegu do 1000 pravilno reši manj kot polovica učencev. Približno ¾ učencev obvlada poštevanko v obsegu do 10, poznajo vlogo števila 1 pri računskih operacijah in delijo z 10. Za učence zahtevne so preproste enačbe.

Besedilne naloge rešujejo uspešneje, če podatki izhajajo neposredno iz besedila in vsebujejo operacijo seštevanja, veliko slabše prepoznajo in nastavijo operacijo odštevanja. Zahtevnejši za večino učencev je zapis vmesnih izračunov, ki jih zahteva besedilna naloga in primerjava količin.

Le četrtina učencev zmore pretvoriti sosednji merski enoti za maso. Večina učencev prepozna osnovne geometrijske like (krog) in več kot polovica pozna geometrijske pojme (nesklenjena kriva črta). Obseg pravokotnika izračuna četrtina učencev.

1. a) Štej naprej po 6 od števila 68. Števila napiši na črte.

68, _____, _____, _____, _____, _____

b) Štej nazaj po 5 od števila 79. Števila napiši na črte.

79, _____, _____, _____, _____, _____

(2 točki)

2. Oglej si slike in reši nalogo.

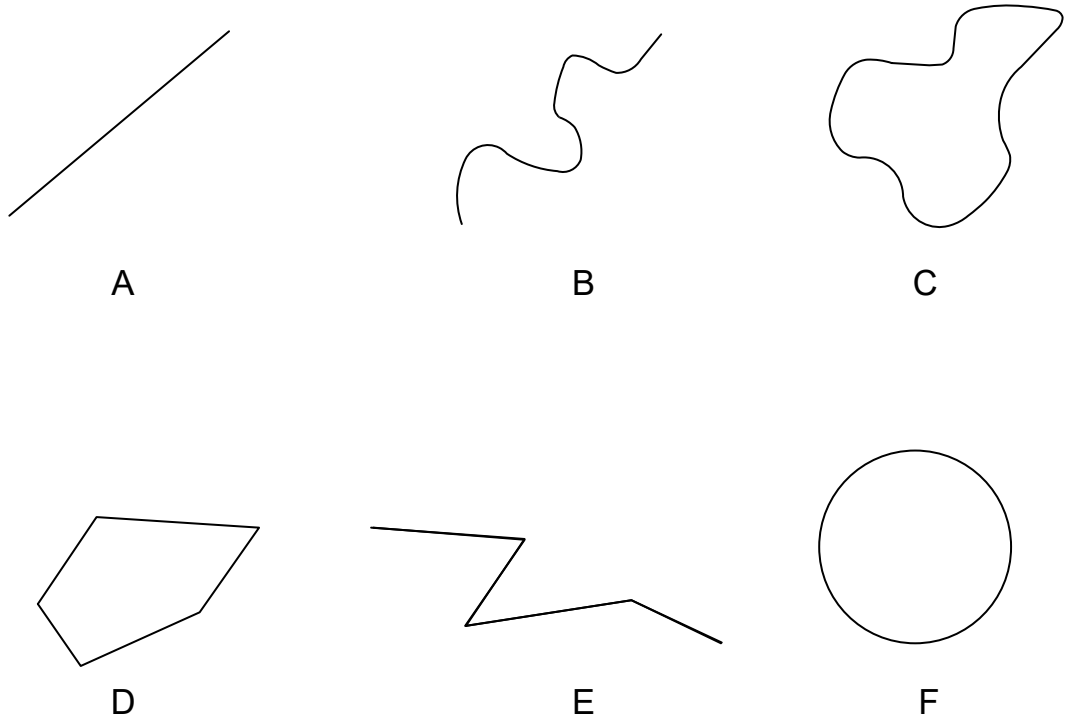

a) Na črto napiši črko, s katero je označena nesklenjena kriva črta.

_____

b) Na črto napiši črko, s katero je označen krog.

_____

(2 točki)

3. Predstavi dana števila.

a) Število 395 predstavi v preglednici mestnih vrednosti.

S	D	E

b) Število 45 predstavi v preglednici mestnih vrednosti.

S	D	E

c) Zapiši s številko.

6S 3E = _____

(3 točke)

4. Uredi števila po velikosti. Upoštevaj velikostni znak. Števila napiši na črte.

a) 840, 804, 548, 799, 579

_____ < _____ < _____ < _____ < _____

b) 625, 652, 612, 636, 621

_____ > _____ > _____ > _____ > _____

(2 točki)

5. Poišči manjkajoča števila. Dopolni zaporedja.

a)	242	244	246				
b)	500	505		515			
c)	495			465		445	
d)	639	636			627		

(6 točk)

6. a) Na črti napiši dani števili z rimskima številkama.

3 _____

6 _____

b) Na črti napiši dani števili z arabskima številkama.

XII _____

IV _____

(4 točke)

7. a) Kolikšen del celote je pobarvan? Odgovor z ulomkom napiši na črto.

_____

b) Kolikšen del predmetov je pobarvan? Odgovor z ulomkom napiši na črto.

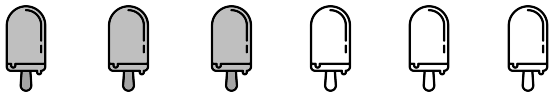

_____

c) Oglej si spodnjo sliko. Obkroži $\frac{1}{4}$ predmetov.

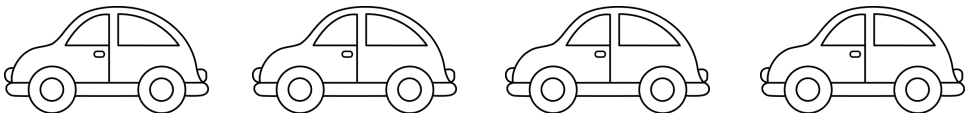

d) Oglej si spodnjo sliko. Obkroži $\frac{1}{2}$ predmetov.

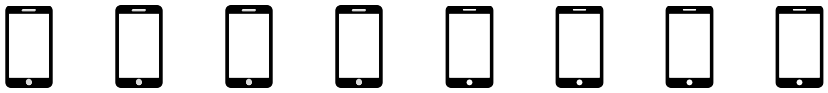

(4 točke)

8. Teta ima vrt, ki je dolg 4 metre in širok 6 metrov.

Skica vrta:

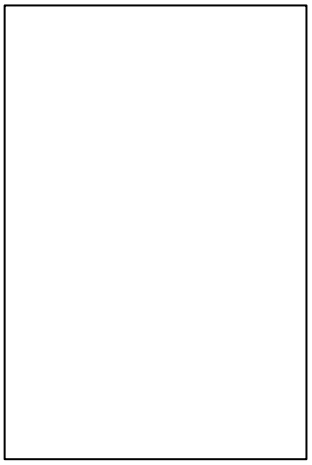

a) Katere geometrijske oblike je vrt? Dopolni odgovor na črto.

Odgovor: Vrt je _____ oblike.

b) Koliko metrov ograje potrebuje teta, da ogradi vrt?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

9. Izračunaj.

a)
$$\begin{array}{r} 4\ 6\ 7 \\ +\ 2\ 8\ 5 \\ \hline \end{array}$$

b)
$$\begin{array}{r} 5\ 3 \\ +\ \square\ \square \\ \hline 8\ 7 \end{array}$$

c)
$$\begin{array}{r} 1\ 0\ 0\ 0 \\ -\ \ \ \ 9\ 9 \\ \hline \end{array}$$

d)
$$\begin{array}{r} \square\ \square \\ -\ 4\ 2 \\ \hline 2\ 7 \end{array}$$

(4 točke)

10. Izračunaj.

a) $64 = \square \cdot 8$

b) $\square \cdot 1 = 7$

c) $7 \cdot \square = 35$

d) $63 : 7 = \square$

e) $100 : \square = 10$

(5 točk)

11. Izračunaj enačbi.

a) $X - 199 = 525$

$X =$ _____

$X =$ _____

b) $X : 8 = 6$

$X =$ _____

$X =$ _____

(4 točke)

12. Razliko števil 25 in 17 povečaj za njuno vsoto. Katero število dobiš?

Reševanje:

Odgovor: _____

(4 točke)

13. Pretvori.

5 kg = _____ dag

(1 točka)

14. Za bralno značko je Peter prebral 6 knjig. Sošolec Tomaž je prebral 3 knjige več kot Peter. Simona je prebrala 5 knjig manj kot oba fanta skupaj. Najboljša bralka Anita je prebrala dvakrat toliko knjig kot Simona.

a) Koliko knjig so prebrali vsi skupaj?

Reševanje:

Odgovor: _____

b) Kdo je prebral več knjig: Peter ali Simona ali Tomaž?

Odgovor: _____

(6 točk)

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus obsega 16 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Iz specifikacijske tabele je razvidno, da preverjamo znanje štirih snovnih področjih: geometrije, aritmetike, merjenja, branja in uporabe podatkov, minimalne in temeljne standarde znanja ter te učne cilje:

- naravna števila do 1 000 000,
- osnovne računske operacije,
- branje in uporaba podatkov iz grafov,
- merjenje in merske enote,
- geometrijski liki in telesa,
- ulomki in decimalna števila,
- številski izrazi z naravnimi števili, ulomki in decimalnimi števili,
- enačbe,
- odstotni račun,
- besedilne naloge.

Naloge kratkih odgovorov, dopolnjevanja in izbirnega tipa so po Gagnejevi klasifikaciji preverjale znanje na štirih taksonomskih stopnjah.

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.4.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	104
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	25,74
Povprečno število odstotnih točk	51,48
Standardni odklon odstotnih točk	21,36
Indeks težavnosti	0,51
Indeks zanesljivosti	0,93

Pisni preizkus znanja so pisali 104 učenci. Ti so od 50 možnih točk dosegli v povprečju 25,74 točke (52,20 %). Vse možne točke je dosegel en učenec. Sledijo mu učenec z doseženimi 49 točkami (98 %) in dva učenca z 48 točkami (96 %). Najnižje število doseženih točk je bilo 2 (4 %), dosegel jih je en učenec, sledijo mu učenec z doseženimi 7 točkami (14 %) in dva z 8 (16 %).

Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah

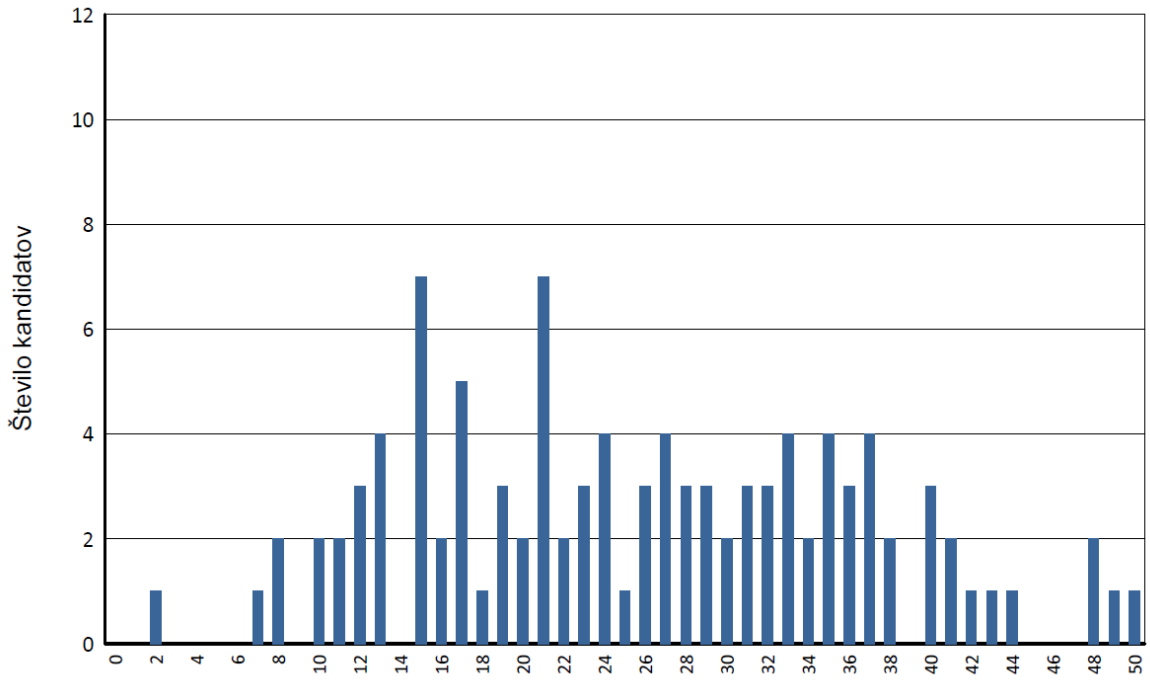

Frekvenčna porazdelitev dosežkov kaže na dva vrhova pri 15 (30 %) in 21 (42 %) točkah, ki jih je doseglo po 7 učencev. Porazdelitev točk je desno asimetrična.

Standardni odklon (21,36 odstotne točke) je pri matematiki najvišji glede na ostale predmete, s katerih se je preverjalo znanje učencev v nižjem izobrazbenem standardu.

Indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) 0,52 pomeni, da je bil letošnji preizkus za učence srednje težak in primerljiv z lanskim, ki je imel enak IT (0,52).

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred

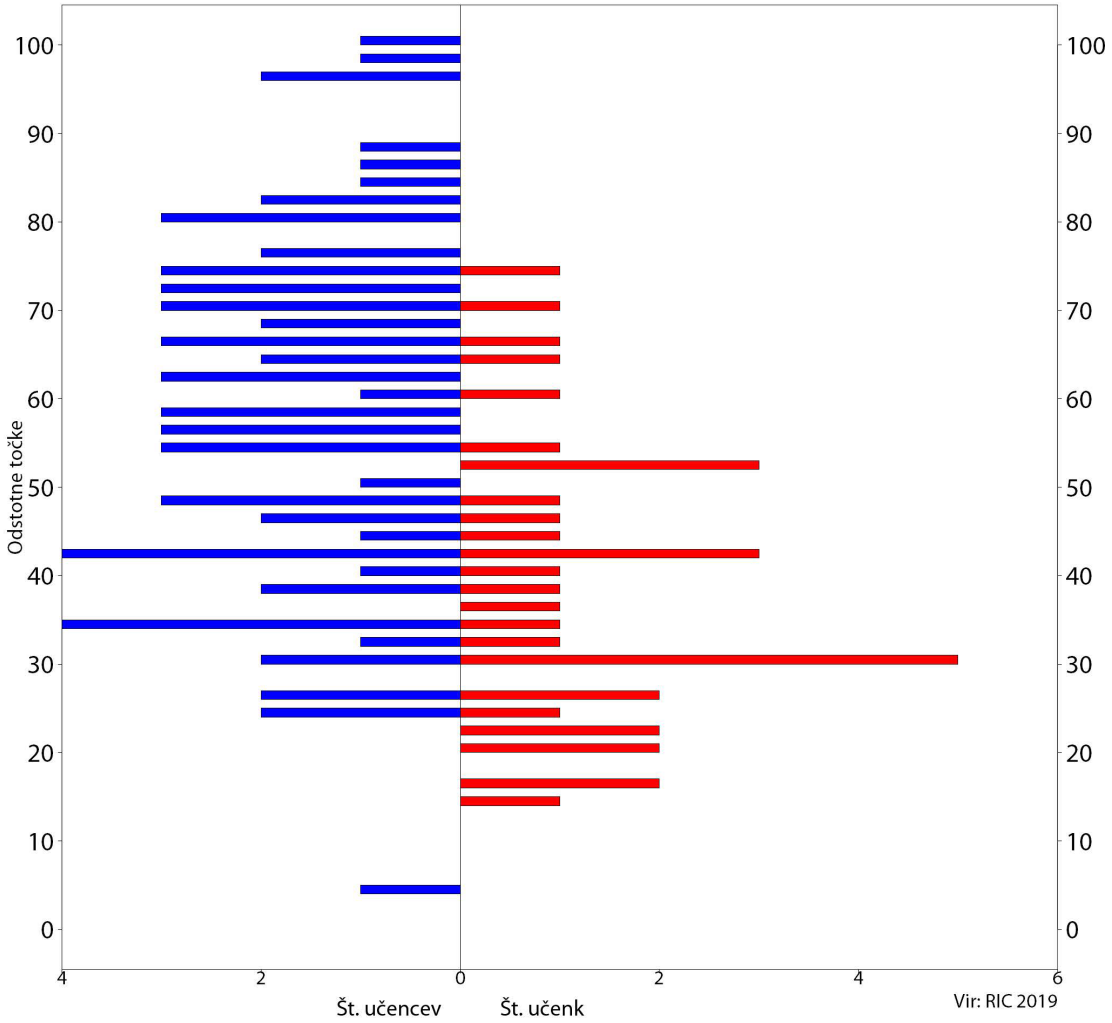

S slike 4.4.4.2 lahko ugotovimo, da je preverjanje opravljalo 35 učenk in 69 učencev. Dosežki glede na spol niso uravnoteženi, saj je pod 52 odstotnih točk doseglo 26 učenk, kar znaša 74,3 %, in 26 učencev, kar pomeni 37,7 %. Prav tako so velike razlike med spoloma pri dosežkih nad 52 %. Tak dosežek je doseglo 9 učenk, kar pomeni 35,7 %, in 43 učencev, kar pomeni 62,3 %. Tako najvišji kot tudi najnižji dosežek pripada učencu.

Letošnji preizkus so reševali učenci iz 12 regij, kar je ena regija več kot lani. Največ, 24 učencev štirih šol, je bilo iz Savinjske regije, sledita Podravska regija s 14 učenci iz dveh šol in Osrednjeslovenska regija s 13 učenci iz treh šol. Najmanj, dva učenca, je imela Goriška regija, Obalno-Kraška in Primorsko-Notranjska regija pa po tri učence. Ker je število na NPZ sodelujočih učencev po regijah zelo različno, saj je preverjanje opravljalo od 2 do 24 učencev, njihovi dosežki niso primerljivi.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred

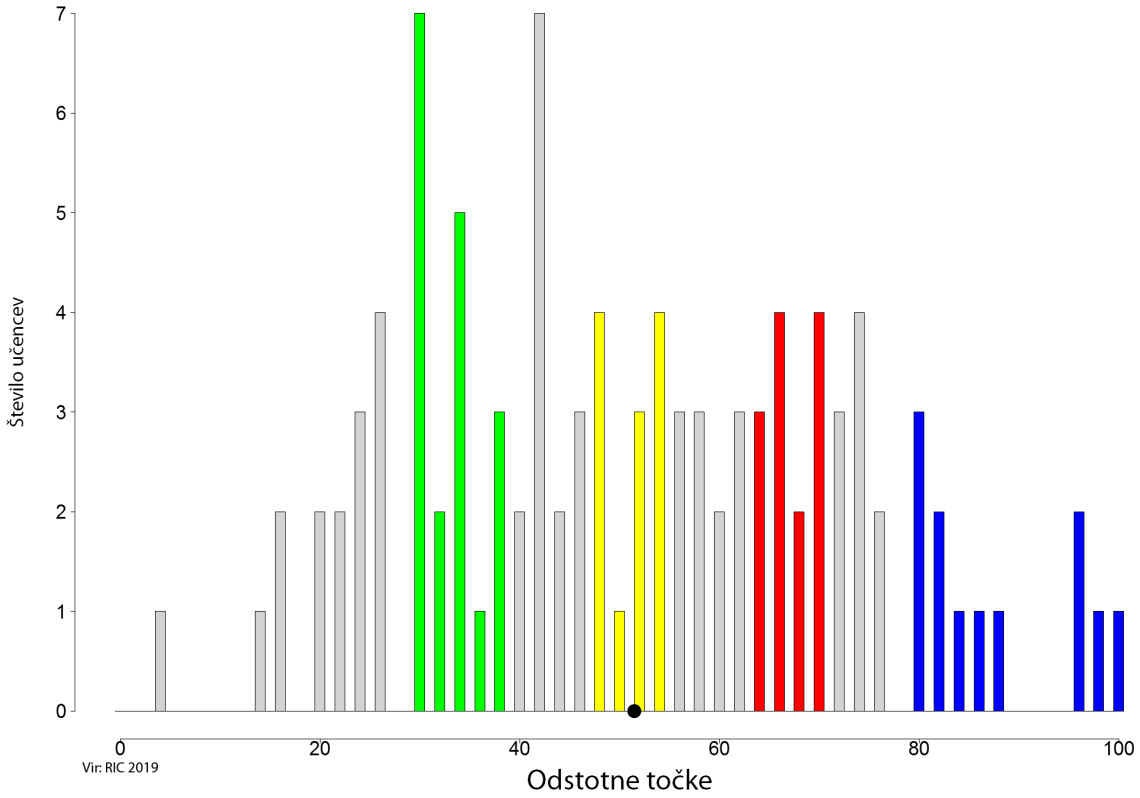

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Vsebine:
Po snovni pokritosti prevladujejo v zelenem območju naloge aritmetike (osem postavk – 16 %) ter naloge s področja podatkov (tri postavke – 6 %).

Taksonomske stopnje:
Pri štirih nalogah (2., 3. in 4. – skupaj šest postavk) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri dveh (6. in 10. – skupaj pet postavk) pa na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkih zaprtih odgovorov (devet postavk) in dopolnjevanja z naborom (dve postavki).

Učenci:
- primerjajo števili med seboj, določijo velikostne odnose med njima – med dvema naravnima številoma (naloga 2.1) in dvema decimalnima številoma (naloga 2.3);
- določijo, kolikšen del celote prikazujeta model ali slika (naloge 3.1, 3.2 in 3.3);
- določijo večkratnike in delitelje danega števila – napišejo tri večkratnike števila 7 (naloga 4.1);
- seštevajo do 1 000 000 pisno brez prehoda in z njim (naloga 6.1);
- odštevajo do 1 000 000 pisno brez prehoda in z njim (naloga 6.2);
- razberejo in interpretirajo podatke iz diagramov in jih interpretirajo (naloge 10.1, 10.2 in 10.3).

Učenci v zelenem območju določijo velikostne odnose (naravna in decimalna števila). Na modelu ali sliki določijo dele celote. Zapišejo večkratnike danega števila. Uspešno izvajajo rutinske postopke pisnega seštevanja in odštevanja. Prebrati znajo preproste podatke iz grafičnih ali tabelaričnih prikazov.

Zgled:
naloga 3

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Vsebine:
Glede snovne pokritosti so v rumenem območju štiri naloge iz aritmetike (deset postavk – 20 %).

Taksonomske stopnje:
Pri dveh nalogah (1. in 4. – skupaj štiri postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri dveh (7. in 11. – skupaj šest postavk) pa na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkih odgovorov (deset postavk).

Učenci:
- uredijo zaporedje in nadaljujejo dano zaporedje – nadaljujejo zaporedje s korakom 3 naprej (naloga 1.1), 100 naprej (naloga 1.2) ter s korakom 0,25 naprej (naloga 1.4);
- določijo večkratnike in delitelje danega števila – napišejo tri delitelje števila 24 (naloga 4.2);
- izračunajo vrednost številskega izraza – upoštevajo vrstni red računskih operacij (naloga 7.1) in pravilno izračunajo (naloga 7.2);
- računajo vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem – upoštevajo vrstni red računskih operacij (naloga 7.3) in pravilno izračunajo (naloga 7.4);
- rešujejo besedilno nalogo – pravilno izračunajo preprosto problemsko nalogo glede na ustrezno strategijo reševanja (nalogi 11.3 in 11.4).

Učenci v rumenem območju imajo osnovno matematično znanje. Nadaljujejo zaporedja in poznajo delitelje danih števil. Računajo številske izraze in lažje problemske naloge.

Zgled:
naloga 1
V rumeno območje sodijo prva, druga in četrta postavka, tretja sodi v modro območje.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Vsebine:
Naloge so s področja aritmetike (osem postavk – 16 %), merjenja (tri postavke – 6 %) ter geometrije (ena postavka – 2%).

Taksonomske stopnje:
Pri dveh nalogah (2. in 5. – dve postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri štirih (6., 8., 9. in 11. – skupaj sedem postavk) na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri eni nalogi (15. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (16. – dve postavki) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkega zaprtega odgovora (enajst postavk) in nalogo dopolnjevanja z naborom (ena postavka).

Učenci:
- primerjajo števili med seboj, določijo velikostne odnose med njima – med negativnim in pozitivnim celim številom (naloga 2.2);
- opišejo znana telesa: valj, krogla, kvader, kocka – poimenujejo kvader (naloga 5.1);
- množijo z eno-, dvo- ali trimestnim množiteljem – izračunajo račun množenja z dvomestnim množiteljem (naloga 6.3);
- pisno delijo z enomestnim deliteljem brez ostanka in z njim ter napravijo preizkus – izračunajo količnik (naloga 6.4);
- primerjajo dve količini po velikosti, računajo s količinami – uredijo merske enote za maso (naloga 8.1) in volumen po velikosti od največje do najmanjše (naloga 8.3);
- računajo enačbo z eno neznanko – ekvivalentno preoblikujejo enačbo (naloga 9.1);
- rešujejo besedilno nalogo – pravilno izračunajo preprosto problemsko nalogo glede na ustrezno strategijo reševanja (nalogi 11.1 in 11.2);
- pretvarjajo večje enote v manjše in obratno – časovne merske enote (naloga 15.1);
- rešujejo besedilno nalogo – pravilno izračunajo del problemske naloge glede na ustrezno nakazan izračun (nalogi 16.1 in 16.2).

V rdečem območju učenci določijo velikostne odnose tudi med pozitivnimi in negativnimi celimi števili. Prepoznajo in poimenujejo geometrijsko telo. Uspešno izvajajo rutinske postopke množenja in deljenja. Uredijo dane merske enote po velikosti, ekvivalentno preoblikujejo preprosto enačbo. Prav tako izračunajo preprosto problemsko nalogo deljenja. Pretvarjajo preproste časovne enote in uspešno nakažejo del problemske naloge. Učenci imajo več matematičnega znanja.

Zgled:
nalogi 8.1 in 8.3
V rdeče območje sta se uvrstili prva in tretja postavka, druga spada v območje nad modrim.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine:
Vsebinsko zajema modro območje šest nalog s področja aritmetike (sedem postavk – 14 %), dve nalogi merjenja (tri postavke – 6 %) ter eno nalogo s področja geometrije (štiri postavke – 8 %).

Taksonomske stopnje:
Pri dveh nalogah (1. in 2. – dve postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri treh nalogah (9., 11. in 12. – skupaj tri postavke) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri dveh (13. in 15. – šest postavk) na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (16. – tri postavke) na IV. taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkega zaprtega odgovora (dvanajst postavk), dopolnjevanja z naborom (ena postavka) in izbirnim tipom naloge z enim pravilnim odgovorom (ena postavka).

Učenci:
- uredijo zaporedje in nadaljujejo dano zaporedje – nadaljujejo zaporedje s korakom 10 nazaj (naloga 1.3);
- primerjajo števili med seboj, določijo velikostne odnose med njima – med dvema ulomkoma (naloga 2.4);
- primerjanju dveh količin po velikosti, računanju s količinami – ne uredijo merskih enot za dolžino po velikosti od največje do najmanjše (naloga 8.2);

- računajo enačbo z eno neznanko – ekvivalentno preoblikovano enačbo pravilno izračunajo (naloga 9.2);
- izračunajo % od celote (naloga 12.1);
- računajo obseg in ploščino pravokotnika in kvadrata – zapis ustreznega obrazca za ploščino kvadrata (naloga 13.1) in ploščino izračunajo (naloga 13.2);
- seštevajo in odštevajo decimalna števila – pravilno izračunajo nalogo glede na ustrezno strategijo reševanja (nalogi 13.3 in 13.4);
- pretvarjajo večje enote v manjše in obratno – za dolžino (naloga 15.2) in maso (naloga 15.3);
- rešujejo besedilne naloge – nakažejo nadaljnji korak reševanja (naloga 16.3) ter pravilno rešijo problemsko nalogo (nalogi 16.4 in 16.5).

Učenci imajo kompleksnejše matematično znanje. Uspešno nadaljujejo zaporedje s korakom nazaj. Določijo velikostne odnose med ulomki. Računajo enačbe in odstotek od celote. Pretvarjajo merske enote. Seštevajo in odštevajo decimalna števila in rešujejo težje problemske naloge. Izkazujejo več znanja geometrije (ploščina kvadrata).

Zgled:
naloga 16
V modro območje so se uvrstile tretja, četrta in peta postavka, prva in druga spadata v rdečo območje.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine:
Naloge so s področja aritmetike (dve postavki – 4 %) in geometrije (ena postavka – 2%).

Taksonomske stopnje:
Pri eni nalogi (5. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), ter pri eni nalogi (14. – dve postavki) na III. taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:
Učenci so reševali naloge kratkega zaprtega odgovora (tri postavke).

Učenci so neuspešni pri:
- opisovanju znanih teles: valj, krogla, kvader, kocka – ne vedo, koliko robov ima kvader (naloga 5.2);
- reševanju besedilne naloge – nepravilno izračunajo problemsko nalogo glede na nakazan izračun odstotka (nalogi 14.1 in 14.2).

Rešitve teh učencev nakazujejo težave pri branju in razumevanju besedila ter iskanju strategije pri reševanju kompleksnejše naloge. Učenci ne znajo opisati geometrijskega telesa (kvadra).

Zgled:
naloga 14

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1.1	1	Aritmetika	uredi zaporedje in nadaljuje dano zaporedje;	M	I.	rumeno	0,68	0,48
	1.2	1	Aritmetika	uredi zaporedje in nadaljuje dano zaporedje;	M	I.	rumeno	0,61	0,50
	1.3	1	Aritmetika	uredi zaporedje in nadaljuje dano zaporedje;	M	I.	modro	0,43	0,37
	1.4	1	Aritmetika	uredi zaporedje in nadaljuje dano zaporedje;	T	I.	rumeno	0,43	0,66
2	2.1	1	Aritmetika	primerja števili med seboj, določi velikostne odnose med njima;	T	I.	zeleno	0,95	0,13
	2.2	1	Aritmetika	primerja števili med seboj, določi velikostne odnose med njima;	T	I.	rdeče	0,53	0,42
	2.3	1	Aritmetika	primerja števili med seboj, določi velikostne odnose med njima;	T	I.	zeleno	0,87	0,12
	2.4	1	Aritmetika	primerja števili med seboj, določi velikostne odnose med njima;	T	I.	modro	0,47	-0,03
3	3.1	1	Aritmetika	določi, kolikšen del celote prikazuje model ali slika;	M	I.	zeleno	0,81	0,38
	3.2	1	Aritmetika	določi, kolikšen del celote prikazuje model ali slika;	M	I.	zeleno	0,82	0,39
	3.3	1	Aritmetika	določi, kolikšen del celote prikazuje model ali slika;	M	I.	zeleno	0,77	0,38
4	4.1	1	Aritmetika	določi večkratnike in delitelje danega števila;		I.	zeleno	0,85	0,34
	4.2	1	Aritmetika	določi večkratnike in delitelje danega števila;		I.	rumeno	0,63	0,38
5	5.1	1	Geometrije	opiše znana telesa: valj, krogla, kvader, kocka;	M	I.	rdeče	0,56	0,46
	5.2	1	Geometrije	opiše znana telesa: valj, krogla, kvader, kocka;	T	I.	nad modrim	0,30	0,25
6	6.1	1	Aritmetika	sešteva do 1 000 000 pisno brez prehoda in z njim;	M	II.	zeleno	0,88	0,17
	6.2	1	Aritmetika	sešteva do 1 000 000 pisno brez prehoda in z njim;	M	II.	zeleno	0,73	0,25
	6.3	1	Aritmetika	množi z eno-, dvo- ali trimestnim množiteljem;	T	II.	rdeče	0,42	0,47
	6.4	1	Aritmetika	pisno deli z enomestnim deliteljem brez ostanka in z njim ter napravi preizkus;	M	II.	rdeče	0,61	0,45
7	7.1	1	Aritmetika	izračuna vrednost številskega izraza;		II.	rumeno	0,64	0,61
	7.2	1	Aritmetika	izračuna vrednost številskega izraza;		II.	rumeno	0,66	0,60
	7.3	1	Aritmetika	računa vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem;		II.	rumeno	0,63	0,55
	7.4	1	Aritmetika	računa vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem;		II.	rumeno	0,63	0,56
8	8.1	1	Merjenje	primerja dve količini po velikosti, računa s količinami;	T	II.	rdeče	0,46	0,31
	8.2	1	Merjenje	primerja dve količini po velikosti, računa s količinami;	T	II.	modro	0,43	0,40
	8.3	1	Merjenje	primerja dve količini po velikosti, računa s količinami;	T	II.	rdeče	0,56	0,43
9	9.1	1	Aritmetika	rešuje enačbe z eno neznanko;		II.	rdeče	0,40	0,59
	9.2	1	Aritmetika	rešuje enačbe z eno neznanko;		II.	modro	0,30	0,60
10	10.1	1	Podatki	razbere podatke iz diagramov in jih interpretira;	T	II.	zeleno	0,91	0,24

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
	10.2	1	Podatki	razbere podatke iz diagramov in jih interpretira;	T	II.	zeleno	0,66	0,16
	10.3	1	Podatki	razbere podatke iz diagramov in jih interpretira.	T	II.	zeleno	0,92	0,28
11	11.1	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	II.	rdeče	0,56	0,67
	11.2	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	II.	rdeče	0,50	0,62
	11.3	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	II.	rumeno	0,69	0,56
	11.4	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	II.	rumeno	0,67	0,56
12	12.1	1	Aritmetika	izračuna % od danega števila;	T	II.	modro	0,30	0,40
13	13.1	1	Geometrije	računa obseg in ploščino pravokotnika in kvadrata;	T	III.	modro	0,28	0,44
	13.2	1	Geometrije	računa obseg in ploščino pravokotnika in kvadrata;	T	III.	modro	0,22	0,52
	13.3	1	Geometrije	sešteva in odšteva decimalna števila;	T	III.	modro	0,21	0,47
	13.4	1	Geometrije	sešteva in odšteva decimalna števila;	T	III.	modro	0,17	0,48
14	14.1	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	III.	nad modrim	0,07	0,42
	14.2	1	Aritmetika	izračuna % od danega števila;	T	III.	nad modrim	0,05	0,37
15	15.1	1	Merjenje	pretvarja večje enote v manjše in nasprotno;	T	III.	rdeče	0,36	0,61
	15.2	1	Merjenje	pretvarja večje enote v manjše in nasprotno;	T	III.	modro	0,34	0,60
	15.3	1	Merjenje	pretvarja večje enote v manjše in nasprotno;	T	III.	modro	0,21	0,56
16	16.1	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	IV.	rdeče	0,38	0,73
	16.2	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	IV.	rdeče	0,35	0,71
	16.3	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	IV.	modro	0,26	0,58
	16.4	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	IV.	modro	0,26	0,58
	16.5	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge.	T	IV.	modro	0,31	0,41

LEGENDA:
Naloga: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebina: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
Cilj: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
Standard znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;
Taksonomska stopnja (po Gagneju): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov;
Območje: zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

V celotnem preizkusa je bilo deset nalog (66,67 %) aritmetike, dve nalogi (13,33 %) merjenja, dve nalogi (13,33 %) geometrije ter ena naloga (6,66 %) branja in uporabe podatkov.

Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

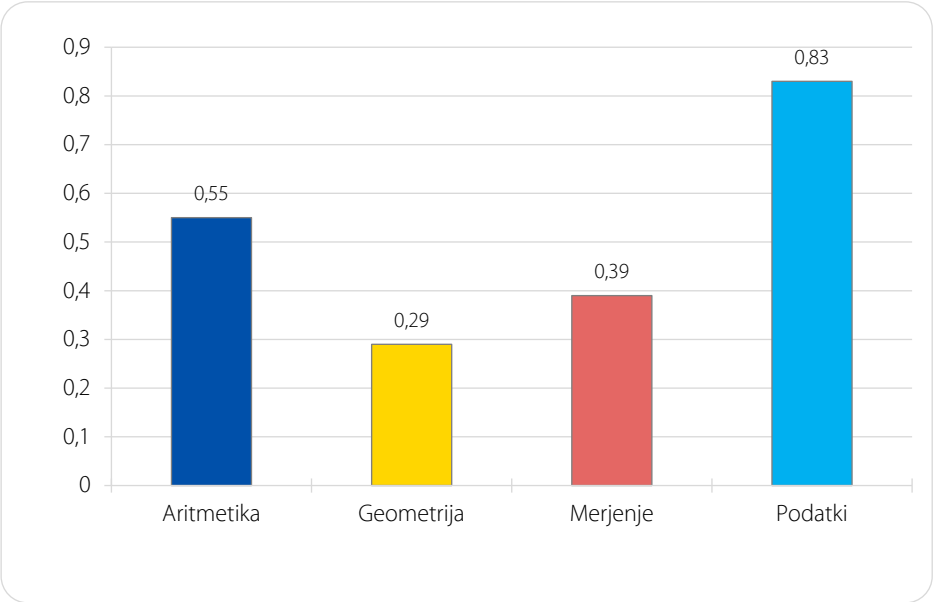

Glede na indeks težavnosti so bili učenci najuspešnejši pri nalogah branja in uporabe podatkov (IT = 0,83), manj uspešni so bili pri reševanju nalog aritmetike (IT = 0,55). Nižje dosežke so imeli pri nalogah merjenja (IT = 0,39) in najslabše pri geometriji (IT = 0,29). Zaradi različnega števila nalog posameznega vsebinskega področja so dosežki delno primerljivi.

Znanje s področja **branja in uporabe podatkov** je preverjala 10. naloga. V povprečju je to nalogo rešilo 83 % učencev. Zahtevala je branje in razumevanje podatkov z grafa. Učenci so izredno uspešno brali podatke (1. in 3. postavka naloge, ki so jo učenci rešili v 91 oz. 92 %). Več težav so imeli učenci pri drugi postavki naloge, kjer je so morali stolpce grafa med seboj primerjati. Ta del naloge je rešilo 66 % učencev. V letošnjem preizkusu je bila to naloga z najvišjim povprečnim dosežkom.

Največ nalog je preverjalo znanje iz **aritmetike**. V povprečju so učenci naloge tega področja rešili malo nad povprečjem (55 %). Najuspešnejša naloga aritmetike je bila 3. naloga, pri kateri so učenci z ulomkom zapisali, kolikšen del narisanega lika je pobarvan. V povprečju je nalogo rešilo 80 % učencev, pri čemer ni bilo večjih razlik med posameznimi postavkami naloge. Četrto nalogo, kjer so učenci iskali večkratnike in delitelje danih števil, je v povprečju rešilo 74 % učencev. Ti so bili uspešnejši pri iskanju večkratnikov števila 7, ki jih je pravilno zapisalo kar 85 % učencev. Delitelje števila 24 zna določiti 63 % učencev. V povprečju 70 % učencev je rešilo nalogo primerjanja dveh števil pri nalogi 2. Odnos med dvema naravnima številoma zna določiti 95 % učencev, 53 % jih zna določiti odnos med dvema celima številoma (negativno in pozitivno število), 78 % med dvema decimalnima številoma in 47 % med dvema ulomkoma. Šesta naloga je preverjala osnovne računske operacije. Pri pisnem seštevanju je bilo uspešnih 88 % učencev, pri pisnem odštevanju 73 % učencev, pri množenju z dvomestnim množiteljem 42 % in pri deljenju z enomestnim deliteljem brez ostanka 61 % učencev. V povprečju je nalogo rešilo 66 % učencev. V 7. nalogi smo preverjali računanje enostavnih številskih izrazov. Pri enostavnem izrazu je 64 % učencev pravilno upoštevalo prednostne operacije. Še za dve odstotni točki bolje so učenci rešili izraz z oklepajem (66 %).

Najslabše na celem preizkusu so učenci rešili 14. nalogo, pri kateri so v prvi postavki morali iz besedilne naloge zapisati račun in ga v drugi postavki tudi izračunati. Pravilen zapis odstotnega računa je naredilo 7 % učencev, pravilni izračun pa 5 %. Kompleksneje sestavljeno besedilno, 16. nalogo je rešilo 31 % učencev, 35 % učencev je rešilo enačbo v 9. nalogi, tretjina učencev (največ v celotnem preizkusu) pa naloge ni reševala.

Znanje iz **merjenja** sta preverjali dve nalogi. Pri 8. nalogi so učenci razvrščali napisane količine od največje do najmanjše. V prvi postavki so med seboj primerjali različne enote za merjenje mase, v drugi postavki enote za merjenje dolžine in v tretji postavki enote za merjenje prostornine. Najbolje so učenci reševali nalogo z merskimi enotami za prostornino, ki jo je pravilno rešilo 56 % učencev, nato z merskimi enotami za maso (46 %) in najslabše nalogo z merskimi enotami za dolžino (43 %). Nalogo je v povprečju rešilo 48 % učencev. Še manj, 30 % učencev je rešilo 15. nalogo, kjer so pretvarjali večje merske enote v manjše, 36 % jih je pravilno pretvorilo časovno enoto, 34 % dolžinsko enoto in 21 % učencev enoto za merjenje mase.

Znanje iz **geometrije** sta preverjali dve nalogi. Pri 5. nalogi je 56 % učencev uspešno prepoznalo narisano geometrijsko telo, število njegovih robov pa je znalo določiti 30 % učencev. Trinajsto nalogo je v povprečju rešilo 22 % učencev, 28 % jih je pravilno zapisalo ustrezen obrazec za izračun ploščine, pravilno izračunalo pa 22 % učencev. Ustrezno strategijo reševanja razlike v ploščini je nakazalo 21 % učencev, izračunalo pa 17 % učencev. Naloge geometrije so bile v povprečju, gledano na celoten preizkus znanja, rešene najslabše.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja so naloge razporejene v štiri **taksonomske stopnje**: poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporaba kompleksnih postopkov ter reševanje in raziskovanje problemov. Analiza preizkusa kot celote kaže, da so dosežki učencev najvišji na prvi taksonomski stopnji (IT = 0,65) in nekoliko nižji na drugi (IT = 0,60). Še nižji dosežki so na četrti (IT = 0,31) stopnji, najslabši dosežki pa na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,21) stopnji. Slednji (slabi dosežki na tretji in boljši na četrti stopnji) odstopajo od pričakovanega.

Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

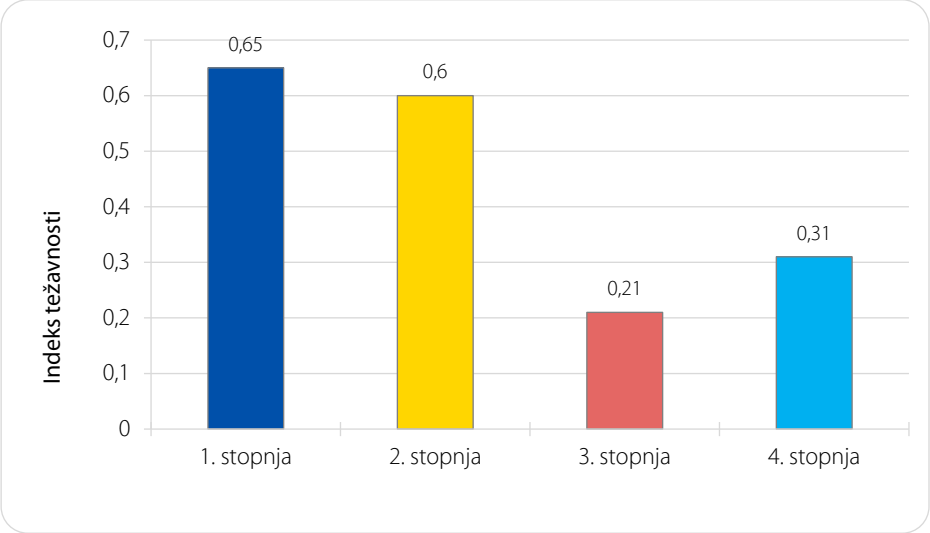

Med petimi nalogami **prve taksonomske stopnje** so bile štiri naloge aritmetike in ena naloga geometrije. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju 3. naloge, ki je bila s področja aritmetike. V njej so določali, kolikšen del celote prikazuje pobarvani del lika. Uspešno so reševali tudi 2. in 4. nalogo, ki sta bili ravno tako s področja aritmetike. Najslabši dosežki so učenci dosegli pri 5. nalogi, ki je bila s področja geometrije, kar kaže na slabše poznavanje geometrijskih pojmov. Pri reševanju 1. naloge prve taksonomske stopnje so učenci dosegli povprečne dosežke.

Miselne procese na **drugi taksonomski stopnji** je preverjalo sedem nalog, pet nalog aritmetike, ena naloga merjenja ter ena naloga branja in uporabe podatkov. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju 10. naloge, ki je preverjala branje podatkov z grafa. Uspešno se bile rešene tudi tri naloge aritmetike (6., 7. in 11. naloga). Te so preverjale izvajanje osnovnih računskih operacij v predpisanem obsegu (najslabše je bila rešena postavka množenja z dvomestnim številom), upoštevanje pravilnega zaporedja pri reševanju številskih izrazov (upoštevanje zaporedja računskih operacij in oklepaja) ter reševanje lažjih besedilnih nalog. Slabši dosežki preostalih nalog kažejo, da ima veliko učencev težave z urejanjem merskih količin po velikosti, reševanjem enačb z eno neznanko ter računanjem odstotka od danega števila.

Tri naloge **tretje taksonomske stopnje** so bile s področij aritmetike, geometrije in merjenja (vsaka naloga z enega področja). Vse tri naloge so učenci reševali podpovprečno. Najbolje so se izkazali pri 15. nalogi, kjer so pretvarjali merske enote v manjšo. Daleč najslabše so učenci reševali 14. nalogo, ki jo je uspešno rešilo v povprečju le 6 % učencev, 31 % učencev pa je sploh ni reševalo. Naloga je pokazala, da imajo učenci velike težave z razumevanjem zahtevnejših/sestavljenih besedilnih nalog in z računanjem odstotkov. Tudi dosežki 13. naloge, kjer se je preverjalo branje besedilnih nalog in računanje ploščine, je bilo podpovprečno, saj jo je pravilno v povprečju rešilo le 22 % učencev.

Na **četrti taksonomski stopnji** so učenci reševali eno besedilno nalogo s področja aritmetike. Šestnajsta naloga je bila sestavljena iz dveh delov. V prvem so reševali sestavljeno kompleksnejšo besedilno nalogo. V celoti uspešno jo je rešilo 26 % učencev, 15 učencev pa naloge ni reševalo. Drugi del naloge je preverjal le razumevanje besedila. Nalogo je rešilo 31 % učencev, reševalo pa je ni 23 učencev. Dosežki znova potrjujejo, da je reševanje in raziskovanje problemov za večino učencev v nižjem izobrazbenem standardu prezahtevno, saj ne zmorejo aplicirati znanja in ugotovitev v nove problemske situacije.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

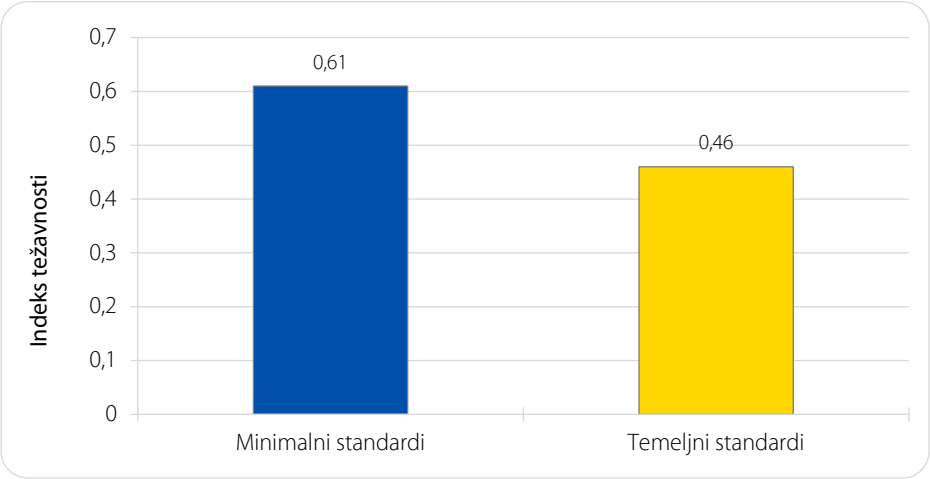

Naloge, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, je pravilno rešilo 61 % učencev. Preverjalo jih je pet nalog, ki so bile ovrednotene z 12 točkami. Tri naloge so preverjale področje aritmetike, dve pa področje geometrije. Naloge so bile sestavljene tako, da so od učencev zahtevale uporabo nižjih miselnih procesov.

Naloge, ki so preverjale **temeljne standarde** znanja, je pravilno rešilo 46 % učencev. Preverjalo jih je deset nalog, ki so bile ovrednotene s 30 točkami. Šest nalog je preverjalo znanje s področja aritmetike, ena s področja geometrije, dve s področja merjenja in ena s področja branja in uporabe podatkov. Nekoliko slabše reševanje teh nalog je pričakovano, saj od učencev zahtevajo uporabo višjih miselnih procesov.

V preizkusu so bile tri naloge, ki so preverjale učne vsebine določene z učnim načrtom, nimajo pa v njem določenega standarda. To so bile 4., 7. in 9. naloga, ki bi jih lahko glede na zahtevnost uvrstili k nalogam, ki so preverjale minimalne standarde (4. naloga) oz. temeljne standarde znanja (7. in 9. naloga). Naloge je pravilno rešilo 59 % učencev.

Dosežki **po tipu nalog** glede na indeks težavnosti.

Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

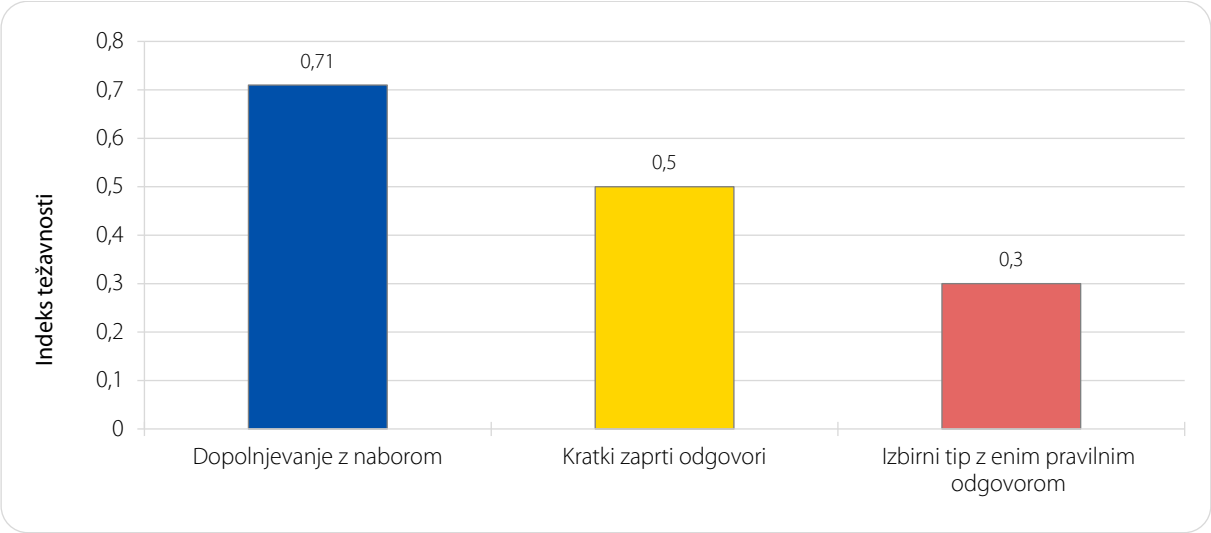

Štirinajst nalog **kratkega zaprtega odgovora** je preverjalo znanje z vseh štirih področij na štirih taksonomskih stopnjah. Tako je pod naloge kratkega zaprtega odgovora uvrščenih devet nalog aritmetike, dve geometrije, dve merjenja in ena uporabe podatkov z grafov in preglednic. Štiri naloge so bile na prvi taksonomski stopnji, šest nalog na drugi, tri naloge na tretji in ena na četrti taksonomski stopnji. Pet nalog je preverjalo minimalne standarde in sedem nalog temeljne standarde znanja. Dve nalogi nista imeli določenega standarda znanja.

Naloga **dopolnjevanja** je preverjala minimalni standard znanja na prvi taksonomski stopnji. Bila je s področja aritmetike. Uspešno jo je rešilo 71 % učencev.

Naloga **izbirnega tipa z eno pravilno rešitvijo** je bila s področja aritmetike. Preverjala je temeljne standarde znanja in spada v drugo taksonomsko stopnjo. Nalogo je uspešno rešilo 30 % učencev.

Dosežki **po dodatnem gradivu** pri nalogah glede na indeks težavnosti

Pojem dodatek definiramo kot izhodišče, ki ga učenec uporabi kot pripomoček za reševanje postavke oziroma naloge.

Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

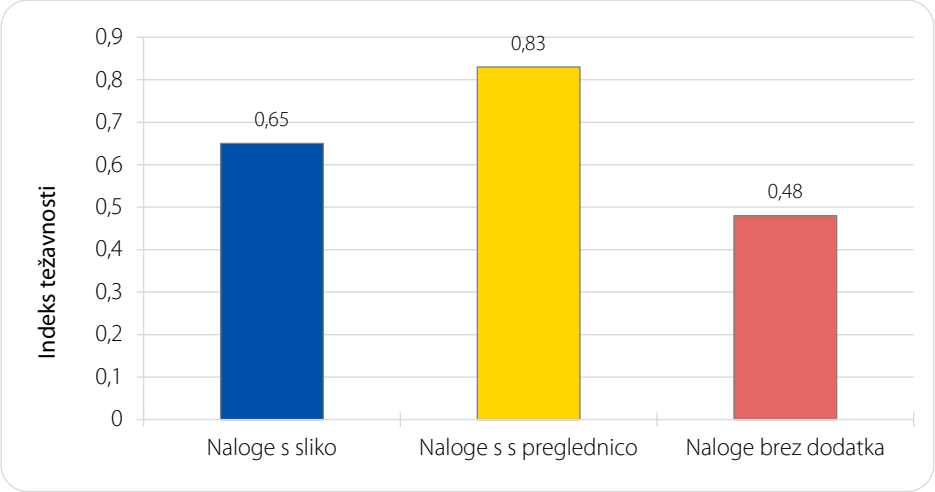

V preizkusu so bile ena naloga z grafom, dve nalogi s sliko ter 13 nalog brez dodatka.

Naloga 3 **s sliko** je bila s področja aritmetike, tipa kratkega zaprtega odgovora. Preverjala je minimalne standarde znanja na prvi taksonomski stopnji. Rešilo je je 80 % učencev. Naloga 5 je bila s področja geometrije. Preverjala je minimalne in temeljne standarde znanja na prvi taksonomski stopnji. . Rešilo jo je 43 % učencev. V povprečju je naloge s sliko rešilo 62 % učencev.

Naloga z grafom je bila s področja podatkov. Preverjala je temeljni standard znanja na drugi taksonomski stopnji. Bila je naloga kratkega odgovora. Ta naloga je bila v celem preizkusu rešena najbolje, saj jo je pravilno rešilo 83 % učencev.

Nalog brez dodatka je bilo v preizkusu 13, na vseh štirih taksonomskih področjih. Dve nalogi sta bili s področja merjenja, ena s področja geometrije, preostalih deset pa s področja aritmetike. Dve nalogi sta preverjali minimalne standarde, osem pa temeljne standarde znanja. Naloge brez dodatkov je uspešno rešilo 48 % učencev.

Letošnji podatki kažejo, da so učenci v povprečju naloge z dodatki reševali nadpovprečno, naloge brez dodatkov pa podpovprečno.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Letošnji preizkus so reševali 104 učenci. V povprečju so dosegli 51,48 odstotne točke. En učenec je dosegel možne točke. Velik standardni odklon oziroma razpon med najnižjim in najvišjim dosežkom kaže na velike razlike v znanju učencev.

Osnovne naloge aritmetike so učenci uspešno reševali. Več problemov so imeli pri množenju in deljenju. Zelo uspešno so rešili tudi nalogo zapisa ulomka. Nadpovprečno dobro so reševali naloge računanja enostavnih številskih izrazov, saj sta številski izraz z oklepajem in brez v obsegu naravnih števil uspešno rešili skoraj dve tretjini učencev. Več težav imajo učenci pri poznavanju negativnih števil, ulomkov in decimalnih števili ter pri računanju z njimi. Podpovprečno so rešili besedilne naloge, enačbe in naloge z odstotki. Iz dosežkov je razvidno, da ima taksonomska stopnja naloge velik vpliv na višino dosežka.

Naloge merjenja so učenci reševali podpovprečno, pri čemer merska enota ni bistveno vplivala na pravilno rešitev naloge. Vzrok za nižje dosežke bi bilo lahko tudi dejstvo, da sta bili nalogi merjenja sestavljeni (potrebno je bilo določiti odnosno razmerje med posameznimi enotami ter jih nato primerjati oz. izračunati ulomek).

Večina učencev je znala pravilno brati grafične prikaze. Pri isti nalogi so pokazali tudi dobro branje/razumevanje navodil, četa niso bila sestavljena.

Vsako leto ugotavljamo, da imajo učenci v nižjem izobrazbenem standardu težave pri poznavanju in razumevanju osnovnih geometrijskih pojmov. Manj uspešni so pri preverjanju znanja o lastnostih geometrijskih likov in teles ter pri uporabi obrazcev za izračun ploščine.

Že reševanje preprostih besedilnih nalog je za učence zahtevno, reševanje sestavljenih besedilnih nalog, kjer se zahteva višja raven znanja, pa zmore le nekaj redkih posameznikov. Nizki dosežki so pri besedilnih nalogah pričakovani.

Splošna ugotovitev je, da znajo učenci izvajati rutinske postopke, slabo pa znajo posamezno znanje med seboj povezovati. Boljši dosežki se kažejo pri tistih vsebinah, ki jih učenci spoznavajo že od nižjih razredov dalje in je zato učna snov dobro utrjena, slabši dosežki pa pri nalogah, ki zahtevajo predstavljivost, orientacijo na ploskvi in prostoru, pripravljen načrt/potek reševanja naloge ter uporabo obstoječega znanja v novi situaciji.

Višina dosežkov je v veliki meri odvisna od strukture naloge, taksonomske stopnje, tipa naloge ter dodatnega gradiva, ki ga učenec uporabi pri reševanju naloge.

1. Nadaljuj dana zaporedja.

a)	589	592	595			
b)	4 569	4 669	4 769			
c)	63 249	63 239	63 229			
d)	3,50	3,75	4,00			

(4 točke)

2. Števili primerjaj po velikosti. V vsak okvirček vpiši znak <, > ali =, tako da bo zapis pravilen.

a) 12 ☐ 21

b) –72 ☐ 15

c) 125,5 ☐ 12,55

d) $\frac{3}{6}$ ☐ $\frac{6}{3}$

(4 točke)

3. Z ulomkom na črto napiši, kolikšen del lika je pobarvan.

a)

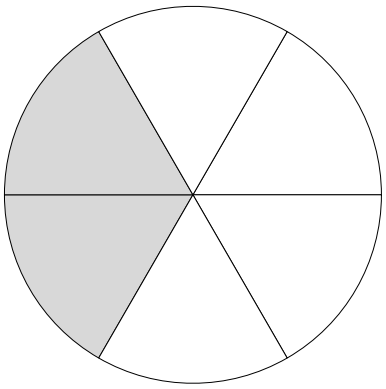

_____

b)

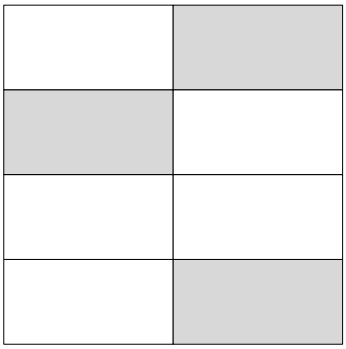

_____

c)

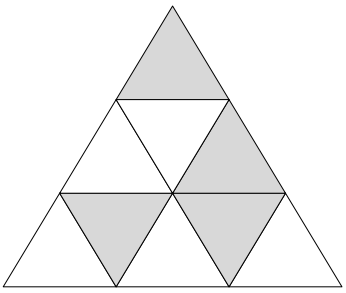

_____

(3 točke)

4. a) Na črte napiši tri večkratnike števila 7.

_____ _____ _____

b) Na črte napiši tri delitelje števila 24.

_____ _____ _____

(2 točki)

5. Oglej si geometrijsko telo in dopolni preglednico.

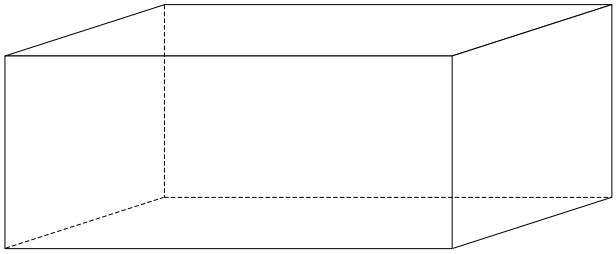

Ime geometrijskega telesa	Število robov

(2 točki)

6. Izračunaj.

a)

	7	3	2	6
+		8	9	6

b)

	9	5	2	1
–		6	7	2

c) 2 6 9 . 3 7

d) 2 1 7 2 : 3 =

(4 točke)

7. Izračunaj številski izraz. Predstavi pot do rezultata.

a) $3 \cdot 15 - 8 : 2 =$

b) $(16 + 24) : (64 - 56) =$

(4 točke)

8. Uredi količine po velikosti od največje do najmanjše. Napiši jih na črto.

a) 1200 g, 7 kg, 310 dag _____

b) 500 cm, 2700 m, 2 km _____

c) 45 dl, 500 l, 7 hl _____

(3 točke)

9. Izračunaj.

$$4 \cdot x = 2500$$

(2 točki)

10. Lastnikom gozdov je žledolom poškodoval gozd. Število poškodovanih dreves je prikazano z diagramom. Odgovori na vprašanja.

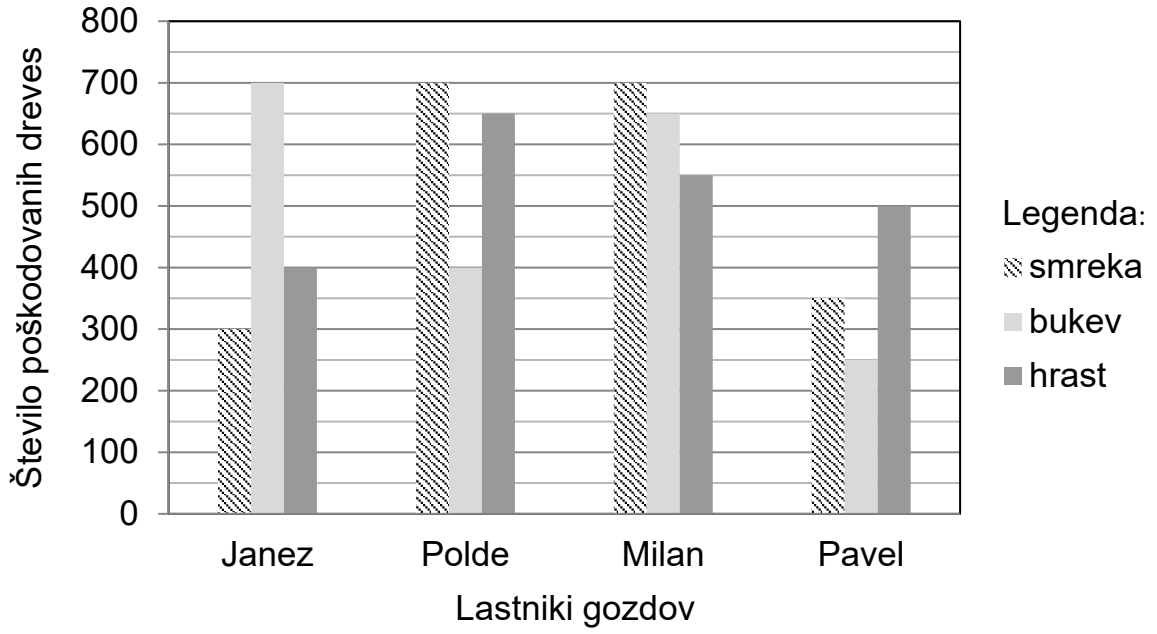

a) Komu je poškodovalo največ bukev? Odgovor napiši na črto.

_____

b) Katera drevesna vrsta je bila poškodovana v enakem številu pri dveh lastnikih? Odgovor napiši na črto.

_____

c) Komu je poškodovalo najmanj drevja? Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

11. Denis je kupil 4 nove avtomobilske pnevmatike in plačal 232 €.

a) Koliko € stane posamezna pnevmatika?

Reševanje:

Odgovor: _____

b) Menjava ene pnevmatike stane 13 €. Koliko € stane menjava vseh štirih pnevmatik?

Reševanje:

Odgovor: _____

(4 točke)

12. Obkroži črko pred pravilno rešitvijo.

A $8\,\%$ od $700 = 7$

B $8\,\%$ od $700 = 8$

C $8\,\%$ od $700 = 56$

D $8\,\%$ od $700 = 560$

(1 točka)

13. Imamo kvadrat s stranico 4 cm in pravokotnik s ploščino 45,7 cm^2. Kolikšna je razlika v ploščini likov?

Reševanje:

Odgovor: Razlika v ploščini je _____ cm^2.

(4 točke)

14. Matej si je ogledoval rolerje za 150 €. Na razprodaji so jih pocenili na 120 €, nato pa še dodatno za 15 %. Koliko € je Matej dodatno prihranil, ker je rolerje kupil po drugem in ne po prvem znižanju?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

15. Pretvori.

a) $\frac{3}{4}$ ure = _____ min

b) $\frac{3}{10}$ m = _____ cm

c) $\frac{1}{4}$ kg = _____ dag

(3 točke)

16. Družina Florjančič je na dopustu najela avto za 15 evrov na dan in čoln za 550 evrov na teden. Na dopustu so bili tri tedne, vendar so čoln najeli le za zadnji teden.

a) Koliko evrov najemnine so morali plačati za avto in čoln skupaj v času dopusta?

Reševanje:

Odgovor: _____

b) Koliko dni so imeli hkrati najeti obe prevozni sredstvi?

Odgovor: _____

(5 točk)

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz družboslovja **v 9. razredu**

Struktura preizkusa znanja iz družboslovja se glede na šolsko leto 2016/17 ni spremenila.

Preizkus znanja je sestavljen iz treh vsebinskih delov in 20 nalog. Dvanajst nalog preverja znanje geografije, šest zgodovine ter dve državljanske vzgoje in etike. Učenec lahko s pravilno rešenimi nalogami osvoji največ 50 točk.

Namen preizkusa znanja iz družboslovja je preverjanje:

- osnovnega znanja o naravnogeografskih in družbenogeografskih procesih in pojavih na lokalni, regionalni in svetovni ravni,
- seznanitve z zgodovinskim dogajanjem v prostoru in času,
- sposobnosti orientacije in uporabe različnih virov (slik, zemljevidov, besedil, …),
- sposobnosti prepoznavanja in predvidevanja posledic posegov človeka v naravo,
- sposobnosti prepoznavanja in orientacije v družbenem okolju.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz nalog dopolnjevanja; povezovanja, urejanja in razvrščanja; izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom in več pravilnimi odgovori; kratkega zaprtega odgovora in kratkega polodprtega odgovora.

Preizkus znanja so sestavljale naloge vseh treh taksonomskih stopenj po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Raven zahtevanega znanja	Deleži v preizkusu
I.	znanje in poznavanje – naštevanje, prepoznavanje, reprodukcija vsebin, podatkov, dejstev, pojmov, načel in posplošitev – osnovno topografsko znanje in temeljne prostorske predstave	50 %
II.	razumevanje in uporaba – interpretacija podatkov v različnih grafičnih prikazih, zemljevidih drugem slikovnem gradivu – primerjava, razlikovanje dejavnikov, pojavov in procesov	35 %
III.	analiza in sinteza – načrtovanje rešitev, ukrepov, razvoja – interpretacija vzročno-posledičnih povezav – vrednotenje dejavnikov, pojavov, procesov	15 %

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	104
Število postavk[18]	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	26,38
Povprečno število odstotnih točk	52,75
Standardni odklon odstotnih točk	20,80
Indeks težavnosti	0,53
Indeks zanesljivosti	0,92

Preizkus znanja iz družboslovja so pisali 104 učenci, ki so dosegli v povprečju 26,38 točke (52,75 %) od 50 možnih na celotnem preizkusu.

Vseh možnih točk ni dosegel noben učenec, eden (0,96 %) je dosegel 47 točk (94 %), 25 točk (50 %)ali več je doseglo 59 (56,7 %) učencev, dva (1,92 %) nista dosegla nobene točke. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je rahlo levo asimetrična. Povprečni standardni odklon odstotnih točk je velik in kaže na raznoliko znanje učencev. Težavnost preizkusa (v nadaljevanju IT) je bila 0,53.

Slika 4.4.5.1: Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev pri družboslovju

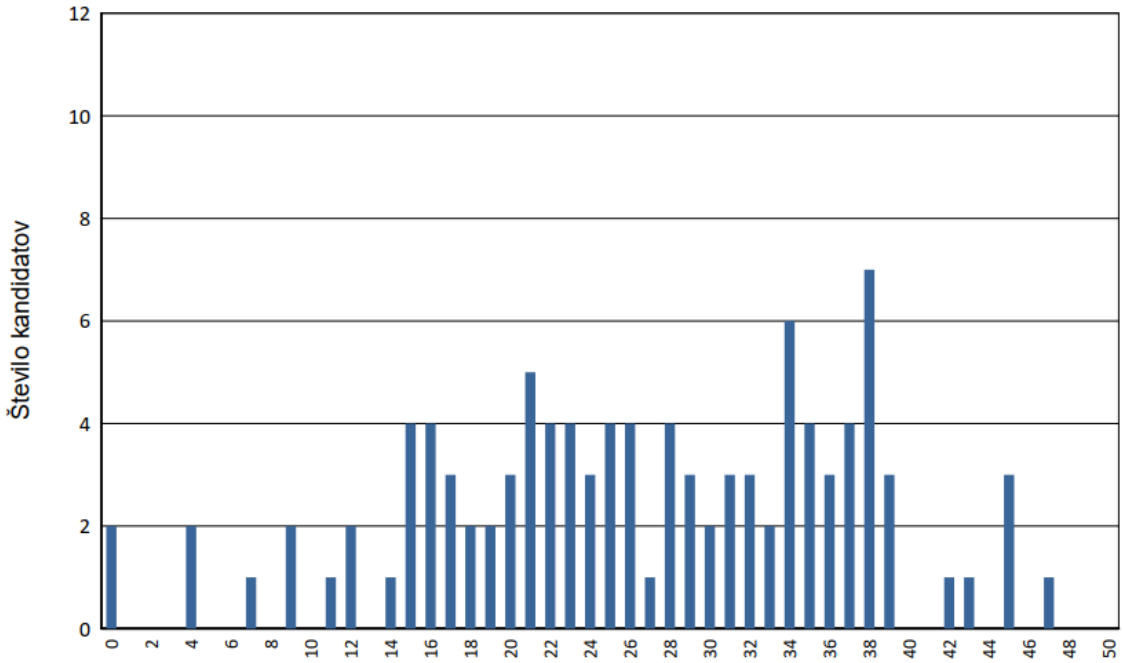

[18] Postavka je najmanjši del naloge, ki jo statistično zasledujemo in opisujemo znotraj preizkusa znanja.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.5.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učencev in učenk pri družboslovju (NIS), 9. razred

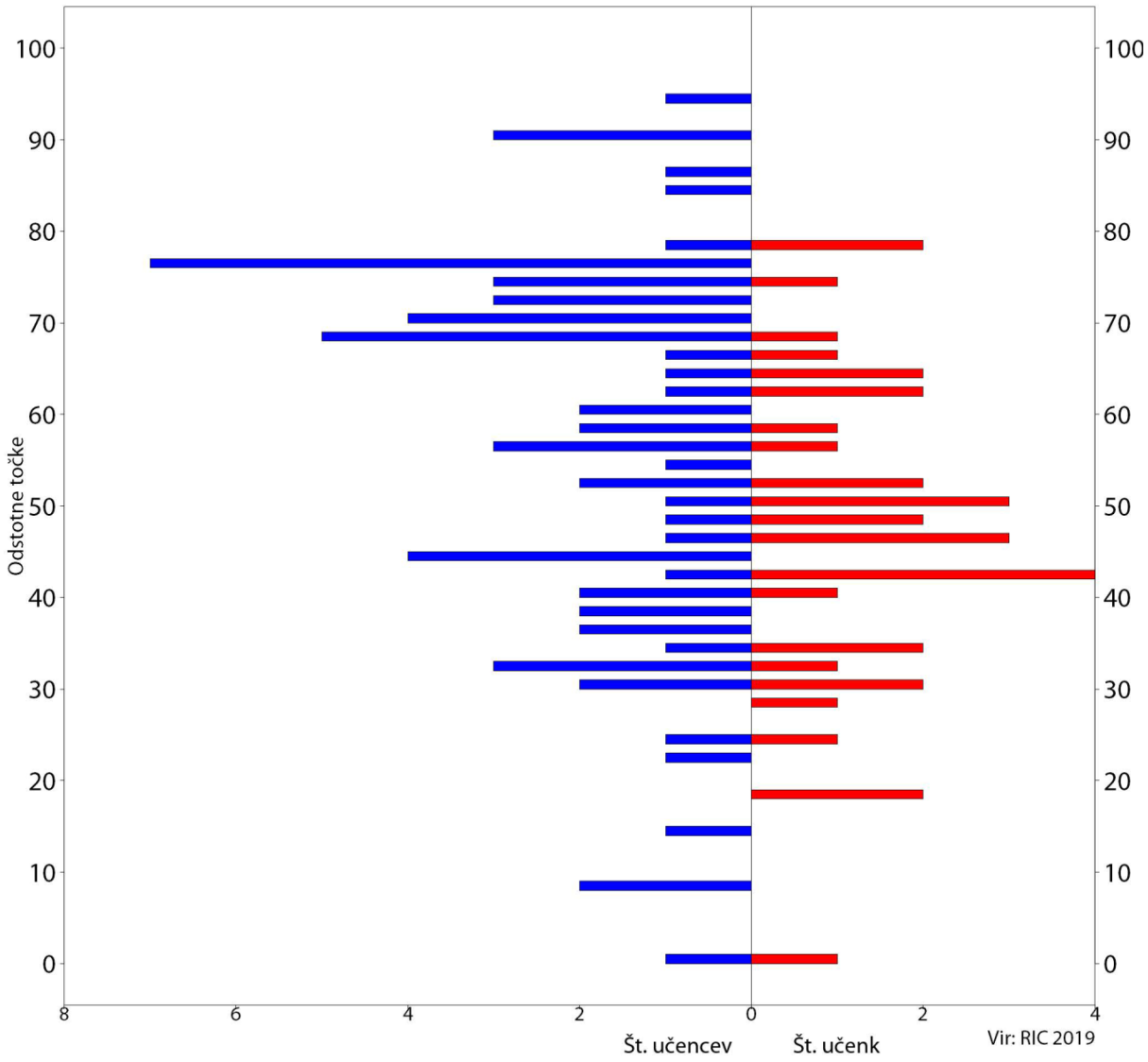

S slike 4.4.5.2 lahko ugotovimo, da sta najnižji dosežek imela učenka in učenec, najvišji dosežek je dosegel učenec. Grafikon nakazuje na večjo zgostitev rezultatov učencev v zgornji polovici možnih doseženih točk, pri učenkah pa okrog polovice možnih doseženih točk.

Primerjava dosežkov po regijah ni smiselna, saj se število učencev, ki so v 9. razredu opravljali NPZ iz družboslovja, giblje med 2 in 23. Opravljanje NPZ je prostovoljno in se zanj odloča različno število šol in/ali učencev.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.5.3: Porazdelitev točk pri družboslovju (NIS), 9. razred

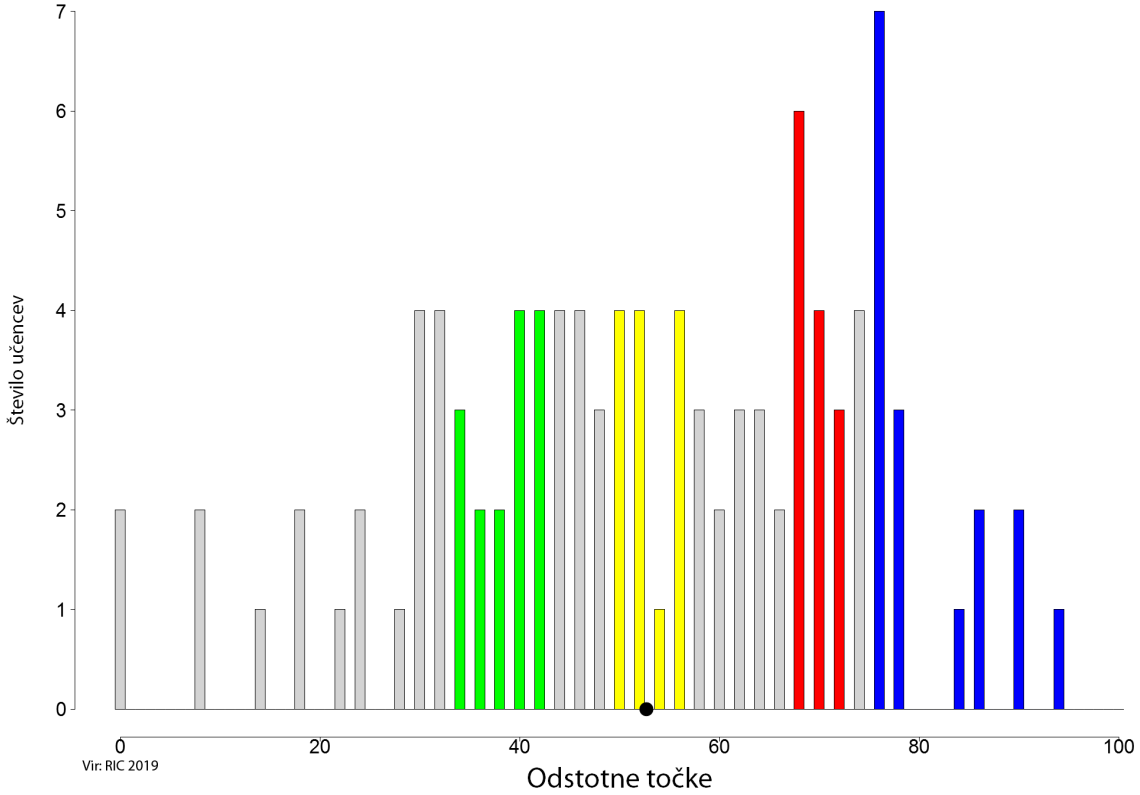

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5. – skupaj štiri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (12. – ena postavka) pa na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Postavke smo preverjali z nalogami kratkih zaprtih odgovorov in kratkega polodprtega odgovora.

Učenci:

- s pomočjo zemljevida spoznajo sosednje države – naštejejo sosednje države Slovenije (naloge 1.05.1, 1.05.2, 1.05.3 in 1.05.4);
- se seznanijo z aktualnimi problemi sodobnega sveta – vedo, kako lahko pomagamo ljudem po rušilnem potresu (naloga 1.12.2).

Učenci v zelenem območju zapišejo osnovna geografska dejstva. Poznajo enega od aktualnih problemov sodobnega sveta.

Zgled:
naloga 1.05

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1. in 4. – tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V zelenem območju smo znanje preverjali z nalogami povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki) in izbirnega tipa z več možnimi odgovori (ena postavka).

Učenci:
- spoznajo ohranjanje kulturne dediščine – prepoznajo polento kot tradicionalno slovensko jed (naloga 2.01.1);
- opišejo razvoj gospodarstva in obrti po koncu turških vpadov – na sliki prepoznajo tovorništvo (naloga 2.04.1) in tiskarstvo (naloga 2.04.2).

Učenci v zelenem območju poznajo našo kulturno dediščino in gospodarske dejavnosti v preteklem obdobju.

Zgled:
naloga 2.04

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1. – skupaj dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V zelenem območju je bila naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki).

Učenci:
- spoznavajo različne oblike družinskega življenja in analizirajo spreminjanje družine v času in različnih kulturah – glede na opis prvo in zadnje življenjsko obdobje (nalogi 3.02.1 in 3.02.3).

Učenci v zelenem območju poznajo nekatera življenjska obdobja človeka.

Zgled:
naloga 3.02
Opomba: V zeleno območje sta se uvrstili prva in tretja postavka, druga spada v rdeče območje.

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (2. in 4. – skupaj štiri postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh (9. in 10. – skupaj štiri postavke) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (11 – skupaj ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora (osem postavk) ter naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka).

Učenci:
- na globusu in karti pokažejo in imenujejo celine in oceane – poimenujejo Avstralijo (naloga 1.02.1) in Afriko (naloga 1.02.2);
- s pomočjo zemljevida opišejo lego Slovenije na stičišču Alp, Dinarskega gorstva, Panonske kotline in Jadranskega morja – vedo, v kateri geografski enoti (naloga 1.04.1) in ob katerem morju leži Slovenija (naloga 1.04.2);
- na zemljevidu pokažejo nekatere reke – poimenujejo slovensko reko, ki teče proti Črnemu morju, (naloga 1.09.1) in reko, ki se izliva v Jadransko morje, (naloga 1.09.2);
- poiščejo večje reke in spoznajo njihov pomen za pridobivanje energije – prepoznajo, da so na reki Dravi označene hidroelektrarne (naloga 1.09.3);
- spoznajo značilnosti podnebja – na klimogramu odčitajo povprečne januarske temperature pod 0° Celzija, (naloga 1.10.2);

– opišejo izbrane gospodarske dejavnosti v posamezni naravni enoti – analizirajo, katero gospodarsko dejavnost lahko razvijamo v primorskih pokrajinah, v panonskih pa ne (naloga 1.11.2).

Učenci v rumenem območju izkazujejo poznavanje osnovnih geografskih pojmov (lega Slovenije, reke, celine, podnebje) ob branju zemljevidov. Povežejo možno gospodarsko dejavnost s površjem.

Zgled:
naloga 1.02

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V rumenem območju je bila naloga izbirnega tipa z več možnimi odgovori.

Učenci:
– spoznajo ohranjanje kulturne dediščine – prepoznajo matevža kot tradicionalno slovensko jed (naloga 2.01.2).

Učenci v rumenem območju poznajo nekaj tradicionalnih slovenskih jedi (kulturna dediščina).

Zgled:
naloga 2.01
Opomba: V rumeno območje se je uvrstila le druga postavka, prva spada v zeleno območje.

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

V rumeno območje se ni uvrstila nobena naloga s področja državljanske vzgoje in etike.

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1., 3. in 6. – skupaj štiri postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri dveh (7. in 10. – skupaj dve postavki) na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju so bile naloge kratkega zaprtega odgovora (štiri postavke) in povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki).

Učenci:
– spoznajo nebesna telesa in ob sliki vesolja naštejejo različne vrste nebesnih teles in pojasnijo razlike med njimi – prepoznajo Sonce kot edino zvezdo, okoli katere krožijo planeti našega osončja, (naloga 1.01.1) in luno kot naravni satelit, ki kroži okoli Zemlje ter na njej povzroča plimo in oseko, (naloga 1.01.2);
– spoznajo jezikovno in versko različnost v Evropi – povežejo Slovenijo s slovansko jezikovno skupino (naloga 1.03.2);
– ob slikovnem materialu opišejo površinske in podzemeljske kraške pojave – poimenujejo kapnike oziroma stebre kot kraške tvorbe, ki nastanejo v kraških jamah, (naloga 1.06.3);
– s pomočjo slikovnega materiala in skice spoznajo toplotne pasove na Zemlji, naštejejo vzroke za njihov nastanek – glede na opis prepoznajo mrzli (polarni) pas (naloga 1.07.2);
– spoznajo značilnosti podnebja – določijo, kateri klimogram prikazuje podnebje Portoroža, ki ima visoke poletne temperature nad 20 °C, (naloga 1.10.1).

Učenci v rdečem območju izkazujejo razumevanje nekaterih geografskih pojavov in dejstev. Poznajo nebesna telesa. Vedo, v katero jezikovno skupino umeščamo Slovenijo. Poznajo kraške pojave, ločijo med toplotnimi pasovi na Zemlji. Na podlagi klimograma odčitajo podnebje.

Zgled:
naloga 1.01

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2. – skupaj dve postavki) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (5. – ena postavka) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (6. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rdečem območju smo znanje preverjali z nalogami kratkega zaprtega odgovora (tri postavke) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- se zavedajo pomena Prešerna za Slovence – vedo, da 8. februarja praznujemo kulturni ali Prešernov dan, (naloga 2.02.2);
- spoznajo nekatere šege in praznike – vedo, kdaj praznujemo praznik dela, (naloga 2.02.3);
- se seznanijo s spremembami, ki jih je povzročila gradnja železnic, – razumejo eno pozitivno posledico gradnje železnice (naloga 2.05.1);
- se seznanijo z najpomembnejšimi dosežki gospodarskega in tehničnega napredka in se zavedajo njihovega vpliva na vsakdanje življenje ljudi – opredelijo en razlog, zakaj je kuhanje danes hitrejše in lažje kakor je bilo nekoč, (naloga 2.06.1);

Učenci v rdečem območju prepoznavajo slovenske državne praznike, razumejo posledice gospodarskega razvoja.

Zgled:
naloga 2.02
Opomba: V rdeče območje sta se uvrstili druga in tretja postavka, prva spada v modro območje.

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (1. – ena postavka) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdečem območju sta bili nalogi povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki).

Učenci:

- spoznavajo poklice v sodobni družbi, spoznavajo temeljne odnose med delodajalcem in delojemalcem ter se seznanjajo s pomenom delovanja sindikatov (varovanje pravic delavca) – po opisu prepoznajo delodajalca (naloga 3.01.2);
- spoznavajo različne oblike družinskega življenja in analizirajo spreminjanje družine v času in različnih kulturah – glede na opis razvrstijo vmesno od treh življenjskih obdobij (nalogi 3.02.1 in 3.02.3).

Učenci v rdečem območju poznajo osnovne odnose med delodajalcem in delojemalcem v sodobni družbi. Prav tako poznajo vsa življenjska obdobja družine.

Zgled:
naloga 3.02
Opomba: V rdeče območje se je uvrstila druga postavka, prva in tretja pa sodita v zeleno območje.

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri družboslovju določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (3. in 6. – skupaj tri postavke) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh (7. in 8. – skupaj štiri postavke) pa na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V modrem območju smo znanje preverjali z nalogami kratkega zaprtega odgovora (pet postavk) in povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki).

Učenci:

- spoznajo jezikovno in versko različnost v Evropi – povežejo Avstrijo z germansko jezikovno skupino (naloga 1.03.1);
- opišejo naravne značilnosti površja v dinarskem svetu – vedo, da je apnenec značilna kamnina za dinarske pokrajine Slovenije, (naloga 1.06.1);
- ob slikovnem materialu opišejo površinske in podzemeljske kraške pojave – poimenujejo ponikalnico glede na podani opis (naloga 1.06.2);
- s pomočjo slikovnega materiala in skice spoznajo toplotne pasove na Zemlji, naštejejo vzroke za njihov nastanek – glede na opis prepoznajo vroči (tropski) pas (naloga 1.07.1);
- pokažejo na zemljevidu štiri naravne enote in jih primerjajo glede na geografsko lego – na zemljevidu Slovenije prepoznajo področje predalpskih (naloga 1.08.1), primorskih (naloga 1.08.2) ter panonskih pokrajin (naloga 1.08.3).

Učenci v modrem območju razumejo več značilnosti geografskih pojmov. Uspejo tudi analizirati in vrednotiti nekatere geografske procese. Poznajo jezikovno različnost Evrope.

Zgled:
naloga 1.08

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na I. taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (5. – dve postavki) na II. (razumevanje in uporaba znanja) in pri eni nalogi (6. – ena postavka) na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V modro območje so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora (tri postavke) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- se zavedajo pomena reformacije za slovenski kulturni in narodni razvoj – vedo, da je z reformacijo povezan Primož Trubar, (naloga 2.02.1);
- se seznanijo s spremembami, ki jih je povzročila gradnja železnic, – razumejo več pozitivnih posledic gradnje železnice (nalogi 2.05.2 in 2.05.3);
- se seznanijo z najpomembnejšimi dosežki gospodarskega in tehničnega napredka in se zavedajo njihovega vpliva na vsakdanje življenje ljudi – opredelijo več razlogov, zakaj je kuhanje danes hitrejše in lažje, kakor je bilo nekoč, (naloga 2.06.2).

Učenci v modrem območju izkazujejo razumevanje več zgodovinskih obdobij in dogodkov. Zgodovinska dejstva že nekoliko povezujejo s sodobnostjo. Poznajo osebe, pomembne za zgodovino Slovencev.

Zgled:
naloga 2.05
Opomba: V modro območje sta se uvrstili druga in tretja postavka, prva spada v rdeče območje.

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1. – skupaj dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V modrem območju je bila naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (dve postavki).

Učenci:

- spoznavajo poklice v sodobni družbi, spoznavajo temeljne odnose med delodajalcem in delojemalcem ter se seznanjajo s pomenom delovanja sindikatov (varovanje pravic delavca) – po opisu prepoznajo sindikalista (naloga 3.01.1) in delojemalca (naloga 3.01.3).

Učenci v modrem območju poznajo odnose med delodajalcem in delojemalcem ter pomen sindikata.

Zgled:
naloga 3.01
Opomba: V modro območje sta se uvrstili prva in tretja postavka, druga spada v rdeče območje.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

GEOGRAFIJA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (11. in 12. – tri postavke) smo preverjali miselne procese na III. taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V območje nad modrim so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci so manj uspešni pri:

- opisovanju pomena morja za ribolov in turizem – ne opredelijo, kaj lahko primorske pokrajine poleg kopanja v morju ponudijo turistu, česar panonske pokrajine ne morejo, (naloga 1.11.1);
- spoznavanju izbrane gospodarske dejavnosti – ne povežejo, da lahko morski promet razvijamo samo v primorskih pokrajinah, v panonskih pokrajinah pa ne (naloga 1.11.3);
- seznanitvi z aktualnimi problemi sodobnega sveta – ne vedo, s katerimi ukrepi bi lahko zmanjšali hude posledice rušilnih potresov, (naloga 1.12.1).

Učenci nad modrim območjem niso dovolj zanesljivi pri primerjavi nekaterih značilnosti geografskih pokrajin. O istem geografskem problemu ne znajo razmišljati večplastno.

Zgled:
naloga 1.12
Opomba: V območje nad modrim sta se uvrstili prva in tretja postavka, druga pa v rumeno območje.

ZGODOVINA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (3. – dve postavki) smo preverjali miselne procese na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: Nad modrim območjem je bila naloga kratkega zaprtega odgovora (dve postavki).

Učenci so manj uspešni pri:

- prepoznavanju samostanov in cerkva na Slovenskem kot kulturnih in verskih središč – ne naštejejo dveh dejavnosti menihov, zaradi katerih obravnavamo samostane kot kulturna središča tistega časa, (nalogi 2.03.1 in 2.03.2).

Učenci nad modrim območjem ne poznajo zahtevnejših zgodovinskih dejstev.

Zgled:
naloga 2.03

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

V območje nad modrim se ni uvrstila nobena naloga s področja državljanske vzgoje in etike.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, družboslovje (NIS), 9. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. DEL: Geografija									
1	01.1	1	geografija	spozna nebesna telesa in ob sliki vesolja našteje različne vrste nebesnih teles in pojasni razlike med njimi;	T	I.	rdeče	0,53	0,55
	01.2	1	geografija	spozna nebesna telesa in ob sliki vesolja našteje različne vrste nebesnih teles in pojasni razlike med njimi;	T	I.	rdeče	0,48	0,61
2	02.1	1	geografija	na globusu in karti pokaže ter imenuje celine in oceane;	M	I.	rumeno	0,73	0,45
	02.2	1	geografija	na globusu in karti pokaže ter imenuje celine in oceane;	M	I.	rumeno	0,70	0,58
3	03.1	1	geografija	spozna jezikovno in versko različnost v Evropi;	M	I.	modro	0,40	0,40
	03.2	1	geografija	spozna jezikovno in versko različnost v Evropi;	M	I.	rdeče	0,67	0,30
4	04.1	1	geografija	s pomočjo zemljevida opiše lego Slovenije na stičišču Alp, Dinarskega gorstva, Panonske kotline in Jadranskega morja;	M	I.	rumeno	0,67	0,50
	04.2	1	geografija	s pomočjo zemljevida opiše lego Slovenije na stičišču Alp, Dinarskega gorstva, Panonske kotline in Jadranskega morja;	M	I.	rumeno	0,70	0,63
5	05.3	1	geografija	s pomočjo zemljevida spozna sosednje države;	M	I.	zeleno	0,88	0,49
	05.2	1	geografija	s pomočjo zemljevida spozna sosednje države;	M	I.	zeleno	0,88	0,50
	05.3	1	geografija	s pomočjo zemljevida spozna sosednje države;	M	I.	zeleno	0,87	0,44
	05.4	1	geografija	s pomočjo zemljevida spozna sosednje države;	M	I.	zeleno	0,86	0,52
6	06.1	1	geografija	opiše naravne značilnosti površja v dinarskem svetu;	M	I.	modro	0,32	0,51
	06.2	1	geografija	ob slikovnem materialu opiše površinske in podzemeljske kraške pojave;	M	I.	modro	0,33	0,43
	06.3	1	geografija	ob slikovnem materialu opiše površinske in podzemeljske kraške pojave;	M	I.	rdeče	0,41	0,48
7	07.1	1	geografija	s pomočjo slikovnega materiala in skice spozna toplotne pasove na Zemlji, našteje vzroke za njihov nastanek;	T	II.	modro	0,60	0,20
	07.2	1	geografija	s pomočjo slikovnega materiala in skice spozna toplotne pasove na Zemlji, našteje vzroke za njihov nastanek;	T	II.	rdeče	0,43	0,50
8	08.1	1	geografija	pokaže na zemljevidu štiri naravne enote in jih primerja glede na geografsko lego;	M	II.	modro	0,21	0,52
	08.2	1	geografija	pokaže na zemljevidu štiri naravne enote in jih primerja glede na geografsko lego;	M	II.	modro	0,51	0,32
	08.3	1	geografija	pokaže na zemljevidu štiri naravne enote in jih primerja glede na geografsko lego.	M	II.	modro	0,44	0,43

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
9	09.1	1	geografija	na zemljevidu pokaže nekatere reke;	M	II.	rumeno	0,65	0,59
	09.2	1	geografija	na zemljevidu pokaže nekatere reke;	M	II.	rumeno	0,70	0,58
	09.3	1	geografija	poišče večje reke in spozna njihov pomen za pridobivanje energije;	M	II.	rumeno	0,74	0,42
10	10.1	1	geografija	spozna značilnosti podnebja;	M	II.	rdeče	0,54	0,33
	10.2	1	geografija	spozna značilnosti podnebja;	M	II.	rumeno	0,68	0,47
11	11.1	1	geografija	opiše pomen morja za ribolov in turizem;	M	III.	nad modrim	0,21	0,36
	11.2	1	geografija	opiše izbrane gospodarske dejavnosti v posamezni naravni enoti;	M	III.	rumeno	0,29	0,30
	11.3	1	geografija	spozna izbrane gospodarske dejavnosti;	M	III.	nad modrim	0,20	0,33
12	12.1	1	geografija	se seznani z aktualnimi problemi sodobnega sveta;		III.	nad modrim	0,07	0,31
	12.2	1	geografija	se seznani z aktualnimi problemi sodobnega sveta.		III.	zeleno	0,65	0,45
II. DEL: Zgodovina									
1	01.1	1	zgodovina	spozna ohranjanje kulturne dediščine;	T	I.	zeleno	0,82	0,33
	01.2	1	zgodovina	spozna ohranjanje kulturne dediščine;	T	I.	rumeno	0,53	0,32
2	02.1	1	zgodovina	se zave pomena reformacije za slovenski kulturni in narodni razvoj;	M	I.	modro	0,45	0,57
	02.2	1	zgodovina	se zave pomena Prešerna za Slovence;		I.	rdeče	0,55	0,36
	02.3	1	zgodovina	spozna nekatere šege in praznike;	M	I.	rdeče	0,56	0,51
3	03.1	1	zgodovina	spozna samostane in cerkve na Slovenskem kot kulturna in verska središča;	M	II.	nad modrim	0,13	0,30
	03.2	1	zgodovina	spozna samostane in cerkve na Slovenskem kot kulturna in verska središča;	M	II.	nad modrim	0,10	0,31
4	04.1	1	zgodovina	opiše razvoj gospodarstva in obrti po koncu turških vpadov;	M	I.	zeleno	0,71	0,29
	04.2	1	zgodovina	opiše razvoj gospodarstva in obrti po koncu turških vpadov;	M	I.	zeleno	0,74	0,47
5	05.1	1	zgodovina	se seznani s spremembami, ki jih je povzročila gradnja železnic;		II.	rdeče	0,36	0,50
	05.2	1	zgodovina	se seznani s spremembami, ki jih je povzročila gradnja železnic;		II.	modro	0,27	0,48
	05.3	1	zgodovina	se seznani s spremembami, ki jih je povzročila gradnja železnic;		II.	modro	0,20	0,43
6	06.1	1	zgodovina	se seznani z najpomembnejšimi dosežki gospodarskega in tehničnega napredka ter se zave njihovega vpliva na vsakdanje življenje ljudi;		III.	rdeče	0,62	0,35
	06.2	1	zgodovina	se seznani z najpomembnejšimi dosežki gospodarskega in tehničnega napredka ter se zave njihovega vpliva na vsakdanje življenje ljudi.		III.	modro	0,37	0,43

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
III. DEL: Državljanska vzgoja in etika									
1	01.1	1	državljanska vzgoja in etika	spoznava poklice v sodobni družbi, spoznava temeljne odnose med delodajalcem in delojemalcem ter se seznanja s pomenom delovanja sindikatov (varovanje pravic delavca);	T	II.	modro	0,54	0,34
	01.2	1	državljanska vzgoja in etika	spoznava poklice v sodobni družbi, spoznava temeljne odnose med delodajalcem in delojemalcem ter se seznanja s pomenom delovanja sindikatov (varovanje pravic delavca);	T	II.	rdeče	0,51	0,26
	01.3	1	državljanska vzgoja in etika	spoznava poklice v sodobni družbi, spoznava temeljne odnose med delodajalcem in delojemalcem ter se seznanja s pomenom delovanja sindikatov (varovanje pravic delavca);	T	II.	modro	0,36	0,41
2	02.1	1	državljanska vzgoja in etika	spoznava različne oblike družinskega življenja in analizira spreminjanje družine v času in različnih kulturah;	T	I.	zeleno	0,71	0,42
	02.2	1	državljanska vzgoja in etika	spoznava različne oblike družinskega življenja in analizira spreminjanje družine v času in različnih kulturah;	T	I.	rdeče	0,71	0,48
	02.3	1	državljanska vzgoja in etika	spoznava različne oblike družinskega življenja in analizira spreminjanje družine v času in različnih kulturah.	T	I.	zeleno	0,8	0,4

LEGENDA:
Naloga: oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebina: vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga;
Cilj – učenec: cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
Standard znanja: standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;
Taksonomska stopnja **(po Bloomu):** zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območje: območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.4: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in posameznih vsebinskih delih glede na indeks težavnosti

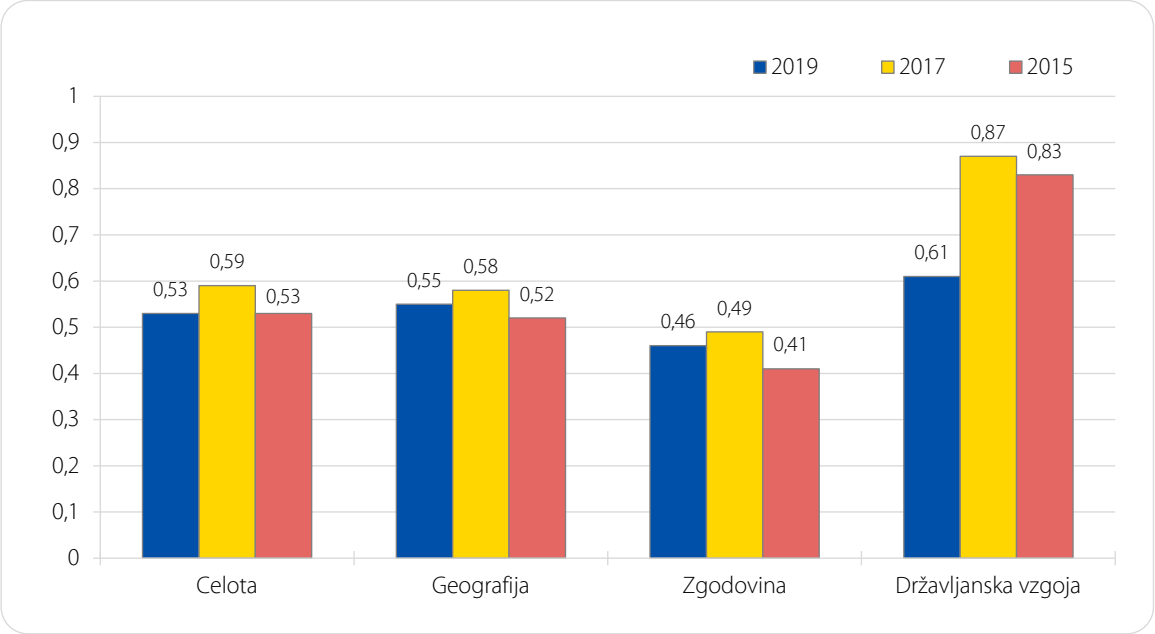

Učenci so najbolje reševali naloge v tretjem delu preizkusa (IT = 0,61). To področje (državljanske vzgoja in etika) je vsebinsko najmanj obširno in zajema le dve nalogi (12 % možnega števila točk). Nalogi sta na prvi in drugi taksonomski stopnji. Glede na IT so učenci najmanj uspešno reševali drugi, zgodovinski del preizkusa (IT = 0,46), v prvem delu (geografija) pa je bila uspešnost reševanja srednja (IT = 0,55). Prvi del preizkusa sicer predstavlja večinski del celotnega preizkusa in vsebuje 60 % vseh postavk.

Preglednica 4.4.5.4: Uspešnosti reševanja v preteklih letih

	2008/09	2010/11	2012/13	2014/15	2016/17	2018/19
Preizkus v celoti	0,58	0,54	0,50	0,53	0,59	0,53
Geografija	0,61	0,55	0,57	0,52	0,68	0,55
Zgodovina	0,44	0,28	0,32	0,41	0,49	0,46
Državljanska vzg. in etika	0,77	0,56	0,58	0,83	0,87	0,61

Učenci so preizkus reševali s primerljivo uspešnostjo prejšnjim letom. Zaradi velike heterogenosti učencev, ki obiskujejo prilagojeni program z NIS, ter zaradi prostovoljne udeležbe pri NPZ pa primerljivost s prejšnjimi leti ni zanesljiva.

Na področju **geografije** so učenci najbolje reševali postavki v 5. nalogi: 1.05.1 in 1.05.2 (pri obeh IT = 0,88), ki sta preverjali znanje prve taksonomske stopnje in minimalni standard znanja. Učenci so poimenovali sosednje države Slovenije. Uspešni so bili pri poimenovanju dveh držav. Najmanj uspešni so bili pri postavki 1.12.1 (IT = 0,07), ki je preverjala znanje na tretji taksonomski stopnji. Učenci so se v nalogi seznanjali z aktualnimi problemi sodobnega sveta in so morali predlagati ukrepe, s katerimi bi lahko zmanjšali hude posledice rušilnih potresov. Manj uspešni so tudi pri reševanju postavk 1.11.1 (IT = 0,21) in 1.11.3 (IT = 0,20), kjer so morali primerjati dve pokrajini oz. opredeliti pomen morja za ribolov in turizem v primorskih pokrajinah ter povezati, da lahko morski promet razvijamo le v primorskih pokrajinah, v panonskih pa ne. Obe nalogi sta bili na tretji taksonomski stopnji, na ravni analize in sinteze znanja.

S področja **zgodovine** je bila najbolje rešena postavka 2.01.1 (IT = 0,82), ki je preverjala znanje prve taksonomske stopnje. Učenci so morali prepoznati polento kot tradicionalno slovensko jed. Dobro rešeni postavki sta bili tudi 2.04.2 (IT = 0,74) in 2.04.1 (IT = 0,71), ki sta prav tako preverjali znanje na prvi taksonomski stopnji. Naloga je od učencev zahtevala, da prepoznajo tovorništvo in tiskarstvo kot obliki razvoja gospodarstva in obrti po koncu turških vpadov. Najmanj uspešni pa so bili učenci pri tretji nalogi – pri postavkah 2.03.2 (IT = 0,10) in 2.03.1 (IT = 0,13). Ti sta zahtevali znanje na drugi taksonomski ravni, učenci pa so z naštevanjem dveh dejavnosti menihov opisovali vzrok, zakaj samostane in cerkve obravnavamo kot verska in kulturna središča srednjega veka na Slovenskem.

Področje **državljanske etike in vzgoje** sta preverjali dve nalogi. Učenci so najbolje reševali drugo nalogo – postavke 3.02.3 (IT = 0,80), 3.02.1 in 3.02.2 (pri obeh IT = 0,71), kjer so na prvi taksonomski stopnji morali razvrstiti obdobja, skozi katera gre običajno družina. Najmanj uspešno pa so se izkazali pri reševanju postavke 3.01.3 (IT = 0,36), kjer so na drugi taksonomski stopnji morali iz opisa dela prepoznati vlogo sindikalista v podjetju. Kljub temu da je bila prva naloga tip povezovanja z vnaprej danimi odgovori, so jo učenci verjetno slabše reševali zaradi specifičnosti pojma sindikalist, ki ga v vsakdanjem življenju ne slišijo pogosto.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Preglednica 4.4.5.5: Primerjava dosežkov po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v preteklih letih

Leto / Taks. stopnja	2010/11 IT – indeks težavnosti	2012/13 IT – indeks težavnosti	2014/15 IT – indeks težavnosti	2016/17 IT – indeks težavnosti	2018/19 IT – indeks težavnosti
I. taksonomska stopnja	0,64	0,52	0,86	0,65	0,64
II. taksonomska stopnja	0,48	0,51	0,44	0,68	0,44
III. taksonomska stopnja	0,25	0,43	0,21	0,40	0,34

Učenci so bili v letu 2019 najuspešnejši pri reševanju nalog na prvi taksonomski stopnji, najmanj pa pri reševanju nalog na tretji taksonomski stopnji. To je glede na zahtevnost ravni znanja po taksonomskih stopnjah pričakovano in primerljivo tudi s prejšnjimi leti.

Slika 4.4.5.5: Dosežki učencev po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti posameznega sklopa

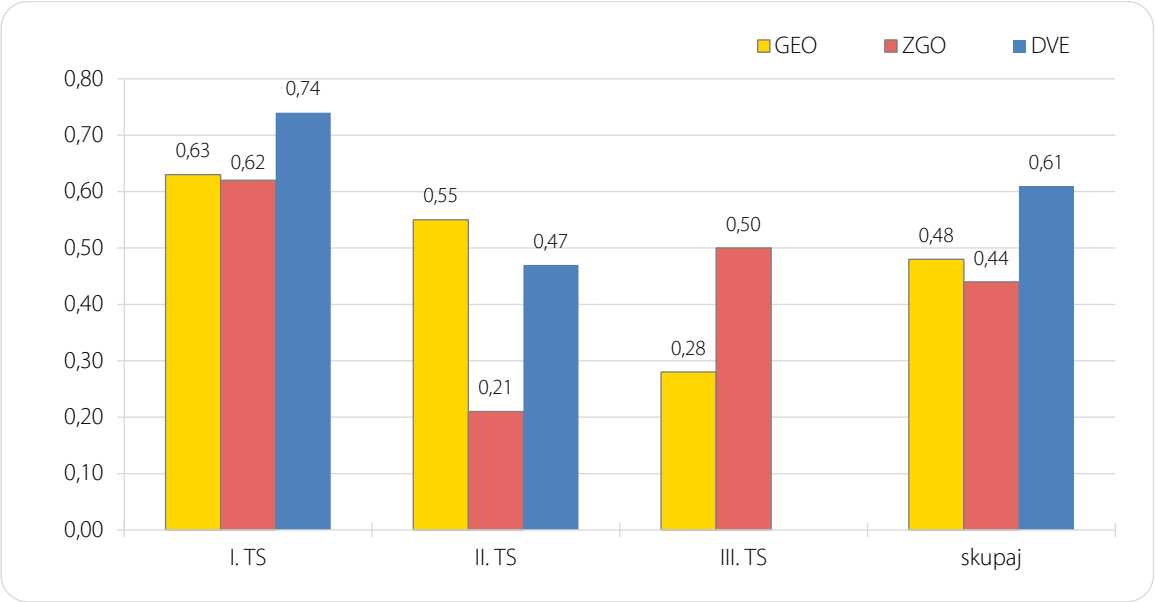

Učenci so najboljše dosežke dosegali na prvi taksonomski stopnji. Dosežki na drugi taksonomski stopnji so pričakovano nekoliko nižji. Na tretji taksonomski stopnji smo znanje preverjali le iz geografije in zgodovine.

Prvi del preizkusa znanja – geografija

Geografski sklop je sestavljalo šest nalog (15 točk) na prvi, štiri naloge (10 točk) na drugi in dve nalogi (5 točk) na tretji taksonomski stopnji. Učenci so najuspešneje reševali naloge na prvi, najmanj uspešno pa naloge na tretji taksonomski stopnji, kar je glede na zahtevnost miselnih procesov na posameznih taksonomskih stopnjah tudi pričakovano.

Na prvi taksonomski stopnji so v geografskem sklopu učenci najuspešneje reševali postavke 1.05.1, 1.05.2, 1.05.3 in 1.05.4 (IT se gibljejo od 0,86 do 0,88). Naloga je zahtevala naštevanje držav, na katere meji Slovenija. Najmanj uspešno so reševali postavki 1.06.1 (IT = 0,32) in 1.06.2 (IT = 0,33). Samo nekateri učenci poimenujejo kamnino, ki sestavlja dinarski svet in je značilen kraški pojav.

Na drugi taksonomski stopnji so morali učenci izkazati razumevanje in uporabo znanja in so bili najuspešnejši pri reševanju postavk 1.09.3 (IT = 0,74), kjer so ob slikovni podpori morali poimenovati reko, ki je imela na zemljevidu označene hidroelektrarne. Najmanj uspešni so bili pri poimenovanju predalpskih pokrajin pri postavki 1.08.1 (IT = 0,21). Predvidevamo, da je vzrok za manj uspešno reševanje te postavke v samem poimenovanju pokrajin ali obstoju drugih delitev ozemlja Slovenije.

Na **tretji taksonomski stopnji** so učenci najbolje reševali postavko 1.12.2 (IT = 0,65), kjer so predlagali možne oblike prve pomoči ljudem takoj po rušilnem potresu. V isti nalogi, pri postavki 1.12.1, pa so najmanj uspešno predvidevali ukrepe, s katerimi bi lahko zmanjšali posledice rušilnih potresov (IT = 0,07).

Drugi del preizkusa znanja – zgodovina

Zgodovinski del preizkusa so sestavljale tri naloge s 7 točkami na prvi, dve nalogi s 5 točkami na drugi in ena naloga z 2 točkama na tretji taksonomski stopnji. Učenci so najbolje reševali postavke na prvi taksonomski stopnji, najslabše pa na drugi taksonomski stopnji. Uspešnost reševanja naloge na tretji taksonomski stopnji je primerljiva s povprečno uspešnostjo reševanja celotnega zgodovinskega sklopa.

Na **prvi taksonomski stopnji** so učenci najuspešneje reševali postavko 2.01.1 (IT = 0,82), kjer so morali med naštetimi jedmi obkrožiti dve slovenski tradicionalni jedi. Prvo postavko so reševali najuspešneje na tej stopnji, medtem ko so drugo postavko te naloge reševali manj uspešno. Najmanj uspešno so učenci reševali postavko 2.02.1 (IT = 0,45), kjer so morali navesti Primoža Trubarja kot osebo, s katero je povezan dan reformacije.

Na **drugi taksonomski stopnji** se je kot najuspešnejša (vendar še vedno manj uspešna kot najmanj uspešna na prvi taksonomski ravni) izkazala postavka 2.05.1 (IT = 0,36). Učenci so v tej nalogi naštevali prednosti izgradnje železnice za slovensko ozemlje. Najmanj uspešno pa so reševali 3. nalogo, natančneje, postavki 2.03.2 (IT = 0,10) in 2.03.1 (IT = 0,13), kjer so naštevali dve dejavnosti menihov, s katerima so ti pripomogli k razvoju srednjeveške kulture.

Tretja taksonomska stopnja je obsegala eno nalogo z postavkama 2.06.1 in 2.06.2, ki so ju učenci, primerjano z ostalimi nalogami v zgodovinskem sklopu, rešili relativno dobro (IT = 0,62 in 0,37). Učenci so morali s pomočjo slik na barvni prilogi analizirati in razložiti, zakaj je kuhanje danes hitrejše in lažje kot nekoč.

Tretji del preizkusa znanja – državljanska vzgoja in etika

Tretji del preizkusa je obsegal dve nalogi, ena je preverjala znanje na prvi in ena na drugi taksonomski stopnji.

Učenci so bili uspešnejši pri reševanju naloge na prvi taksonomski stopnji (tipična obdobja družine z otroki so morali razvrstiti v pravilni kronološki red) kakor naloge na drugi taksonomski stopnji (vloge zaposlenih v podjetju so morali povezati glede na opis posameznikov). Menimo, da vzrok za slabšo uspešnost pri nalogi druge taksonomske stopnje izhaja tudi iz specifičnosti pojmov (poimenovanj vlog), ki jih učenci večinoma slišijo in uporabljajo zelo redko.

Dosežki učencev po **standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.6: Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov v odstotkih za celoten preizkus in za posamezne vsebinske sklope

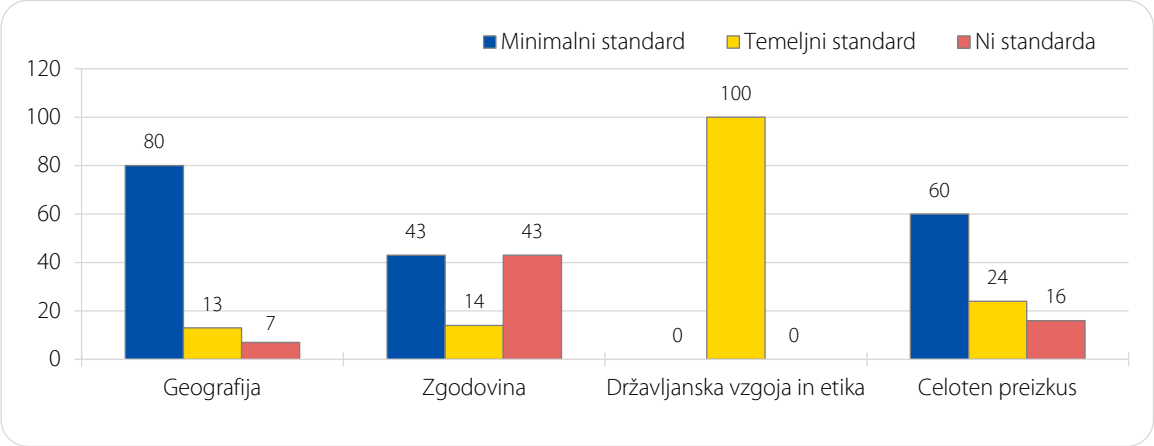

V preizkusu je 60 % postavk preverjalo minimalne standarde znanja, 24 % temeljne, za 16 % postavk pa v učnem načrtu standard znanja ni opisan. V geografskem sklopu je 80 % postavk preverjalo minimalne standarde, 13 % temeljne, za 7 % postavk standardov znanja ni opisanih. V zgodovinskem sklopu 43 % postavk preverja minimalne standarde, 14 % temeljne, za 43 % postavk pa standard znanja ni opisan. V sklopu državljanske vzgoje in etike vse postavke preverjajo temeljne standarde znanja.

V sklopih je težko zagotoviti enakomerno preverjanje minimalnih in temeljnih standardov. Kar nekaj vsebin v učnem načrtu nima opredeljenih standardov znanja, zaradi česar je precejšen delež postavk v zgodovinskem sklopu brez povezanega standarda znanja. Je pa celoten preizkus imel dobro zasnovo, saj je malo več kot polovica postavk preverjala minimalne standarde znanja.

Glede na zastopanost standardov znanja bi lahko predvidevali, da bodo učenci najuspešneje reševali geografski sklop, najmanj pa sklop državljanske vzgoje in etike, a temu ni tako. Glede na IT so učenci v letu 2019 najuspešneje reševali sklop državljanske vzgoje in etike (kjer so postavke preverjale le temeljne standarde znanja), najmanj uspešno pa zgodovinski sklop (kjer je slaba polovica postavk preverjala minimalne standarde, enak delež postavk pa ni imel opredeljenega standarda znanja).

Primerjano s preizkusom na NPZ 2017, so v letošnjem preizkusu v sklopu državljanske vzgoje in etike postavke preverjale le temeljne standarde znanja, v prejšnjem pa le minimalne. V zgodovinskem sklopu je bilo več preverjanja temeljnih kakor minimalnih standardov znanja (obratno razmerje kot pri prejšnjem preizkusu), v geografskem delu pa so postavke preverjale nekaj več minimalnih standardov znanja glede na prejšnji preizkus.

Slika 4.4.5.7: Uspešnost reševanja nalog glede na indeks težavnosti in standard znanja po posameznih področjih in za celoten preizkus

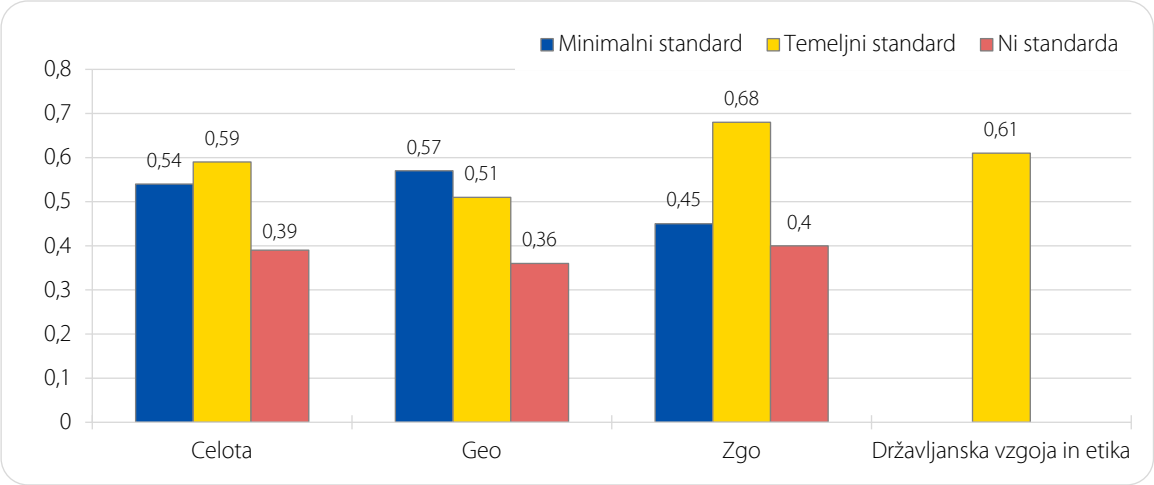

Učenci so v celotnem preizkusu najbolje reševali postavke, ki so preverjale temeljni standard znanja, najslabše pa tiste, kjer standardi znanja niso bili opredeljeni. V zgodovinskem delu in v delu državljanske vzgoje in etike so postavke, ki so preverjale temeljne standarde znanja, reševali uspešneje, kot je povprečje celotnega preizkusa, oziroma uspešneje od postavk z minimalnimi standardi znanja.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.8: Delež zastopanosti različnih tipov nalog

Preizkus je vseboval različne tipe nalog, med katerimi so prevladovale naloge s kratkimi zaprtimi odgovori. V preizkusu pa ni bilo nalog z dopolnjevanjem in alternativnih vprašanj. Geografski in zgodovinski sklop sta večinoma vsebovala vse vrste nalog, medtem ko so bile pri državljanski vzgoji in etiki le naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Slika 4.4.5.9: Dosežki učencev po tipih nalog na celotnem preizkusu znanja in po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

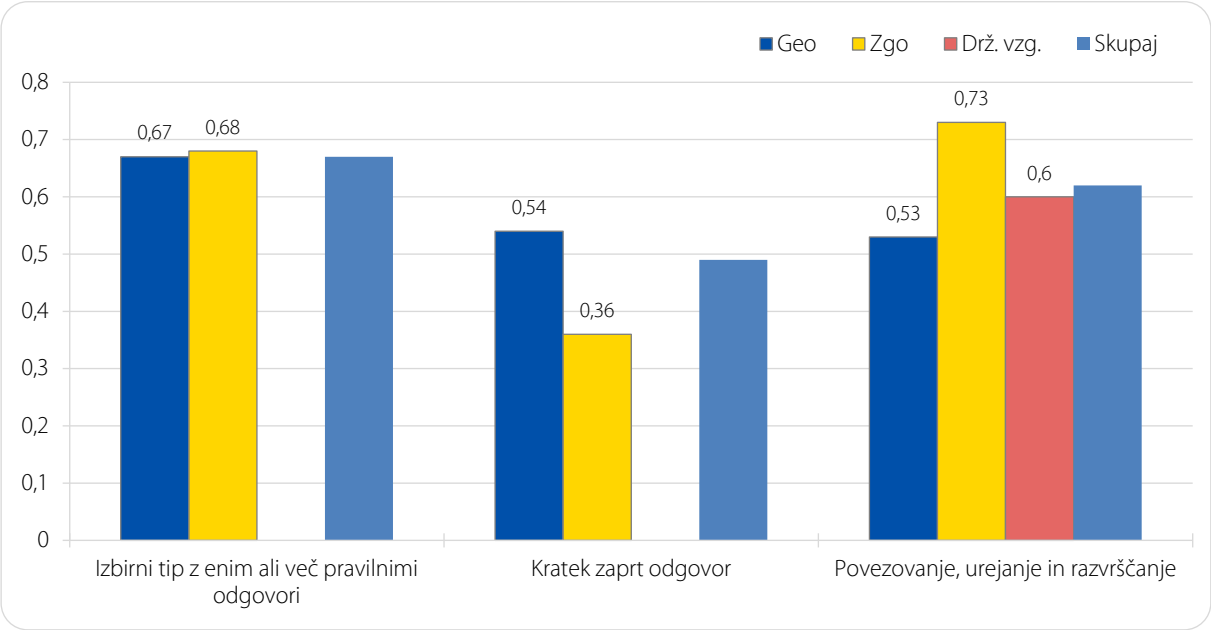

V preizkusu so se kot postavke, ki so jih učenci reševali najuspešneje, izkazale postavke pri nalogah povezovanja, urejanja in razvrščanja ter izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. Primerjava s preteklimi preverjanji je težka, saj si tipi nalog ne sledijo v enakih deležih. V tem preizkusu postavk z dopolnjevanjem in alternativnih tipov nalog ni bilo.

Dosežki učencev **po dodatkih pri nalogah** glede na indeks težavnosti

Pojem dodatek definiramo kot izhodišče, ki ga učenec uporabi kot pripomoček za reševanje postavke oziroma naloge.

V preizkusu ima 28 % postavk dodatek k nalogi, to je bodisi slika, zemljevid ali graf. Nekatere naloge imajo krajša uvodna besedila, namenjena opisu problema ali kot uvod v vprašanje oziroma nalogo. Povprečni IT je bil pri postavkah, kjer je imela naloga dodatek, 0,60, pri postavkah, kjer dodatka ni bilo, pa je bil povprečni IT = 0,50. Glede na to, da dodatki k nalogam predstavljajo nekakšno vizualno oporo za razumevanje in rešitev naloge, je višji povprečni IT pri postavkah z dodatkom pričakovan, nikakor pa ne moremo trditi, da na uspešnost reševanja vpliva le prisotnost dodatka.

Če opazujemo naloge, kjer je bil dodatek k nalogi zemljevid ali graf (klimogram), lahko govorimo o nalogah, ki jih učenci relativno dobro rešujejo (IT se giblje okrog 0,70). Nasprotno pa so relativno neuspešno reševali postavke 8. naloge v geografskem delu in pri drugem delu 6. naloge v zgodovinskem delu. Smatramo, da gre v prvem primeru za neuspešnost zaradi zahtevanega strokovnega poimenovanja slovenske pokrajine, v 6. nalogi v zgodovinskem delu pa je šlo za nalogo na III. taksonomski stopnji, ki zahteva analizo in sintezo.

POVZETEK

Če opazujemo indeks težavnosti, lahko rečemo, da je bil letošnji preizkus dobro sestavljen (skupni povprečni IT = 0,53). Učenci so najuspešneje reševali naloge v sklopu državljanske vzgoje in etike, najmanj uspešno pa v zgodovinskem sklopu.

Ur za obravnavo zgodovinskih vsebin je v učnih načrtih za družboslovje malo, vsebine pa so za učence z motnjami v duševnem razvoju lahko zelo abstraktne za razumevanje in zapomnitev.

Učenci so pričakovano najuspešneje reševali postavke na prvi taksonomski stopnji in najmanj uspešno na tretji. Uspešnost reševanja se ujema s trendom preteklih preizkusov.

Glede na dosežke lahko povzamemo, da se težave pri reševanju kažejo pri nalogah, ki zahtevajo natančne termine ali pa zahtevajo miselne procese na višjih taksonomskih stopnjah. Učenci v prilagojenem programu z NIS imajo na obeh področjih tipično težave, kljub temu pa priporočamo dosledno uporabo in zahtevo po uporabi aktualnih strokovnih terminov s področja družboslovja, da učencem postanejo čim bolj domači in jim raba le-teh ne povzroča dodatnih težav.

I. DEL

GEOGRAFIJA

1. a) Poimenuj edino zvezdo, okoli katere krožijo planeti našega osončja. Odgovor napiši na črto.

_____

b) Poimenuj naravni satelit, ki kroži okoli Zemlje ter na njej povzroča plimo in oseko. Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

2. Poimenuj celini, ki sta na zemljevidu sveta na sliki 1 označeni s številkama 1 in 2. Imeni celin napiši na črti.

Ime celine, ki je označena s številko 1: _____

Ime celine, ki je označena s številko 2: _____

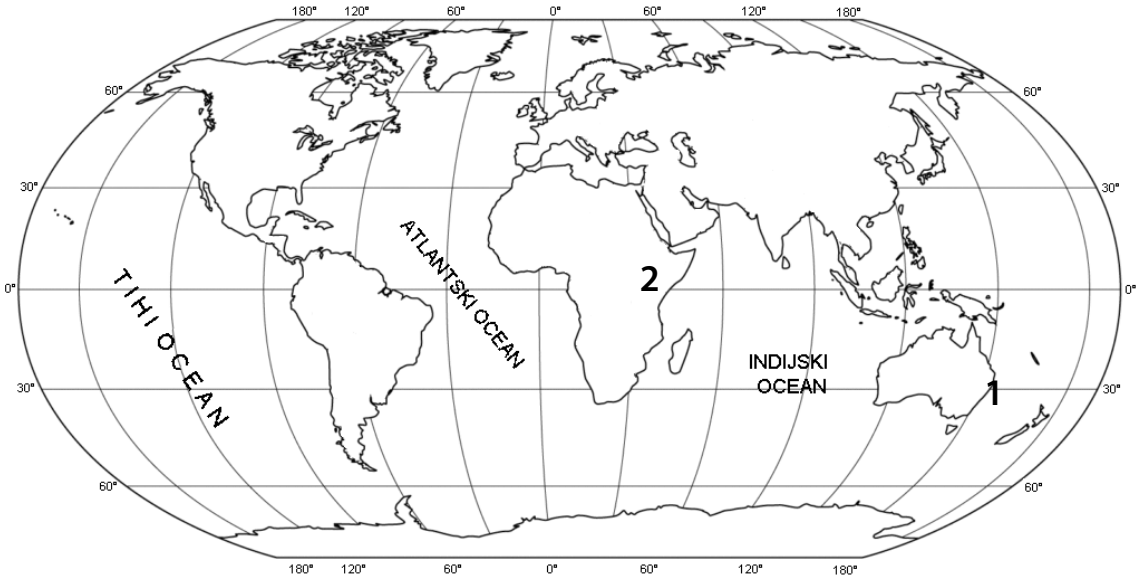

Slika 1

(2 točki)

(Vir slike 1: http://freecoloringpagesite.com/coloring-pics/world-map-coloring-6.gif. Pridobljeno: 10. 11. 2016.)

3. Poveži jezikovno skupino z državo Evrope. Na črto pred jezikovno skupino napiši številko države, v kateri govorijo jezik izbrane jezikovne skupine.

JEZIKOVNI SKUPINI:	DRŽAVE:
_____ germanska jezikovna skupina	1 Avstrija
_____ slovanska jezikovna skupina	2 Madžarska
	3 Francija
	4 Slovenija
	5 Finska

(2 točki)

4. Odgovori na vprašanji.

a) V kateri geografski enoti Evrope leži Slovenija? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Zahodna Evropa

B Srednja Evropa

C Severna Evropa

D Južna Evropa

b) Ob katerem morju leži Slovenija? Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

5. Naštej države, ki mejijo na Slovenijo. Imena držav napiši na črte.

_____

_____

_____

_____

(4 točke)

6. a) Katera kamnina je značilna za dinarske pokrajine Slovenije? Odgovor napiši na črto.

_____

b) Kako imenujemo reko, ki izgine v kraška tla in nekje drugje pride na površje? Odgovor napiši na črto.

_____

c) Kako imenujemo kraške tvorbe, ki nastanejo v kraških jamah? Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

7. Poveži opis in ime toplotnega pasu. Nalogo rešiš tako, da na črto pred opis napišeš črko ustreznega toplotnega pasu.

OPISA:	TOPLOTNI PASOVI:
_____ sonce je vse leto precej visoko na obzorju, dvakrat na leto padajo sončni žarki na površino pod pravim kotom	A vroči (tropski) pas B subtropski pas C zmerno topli pas D subpolarni pas E mrzli (polarni) pas
_____ sonce se dvigne le malo nad obzorje, nekaj mesecev je noč, nekaj mesecev pa sonce sploh ne zaide	

(2 točki)

8. Oglej si sliko 2 in reši nalogo.

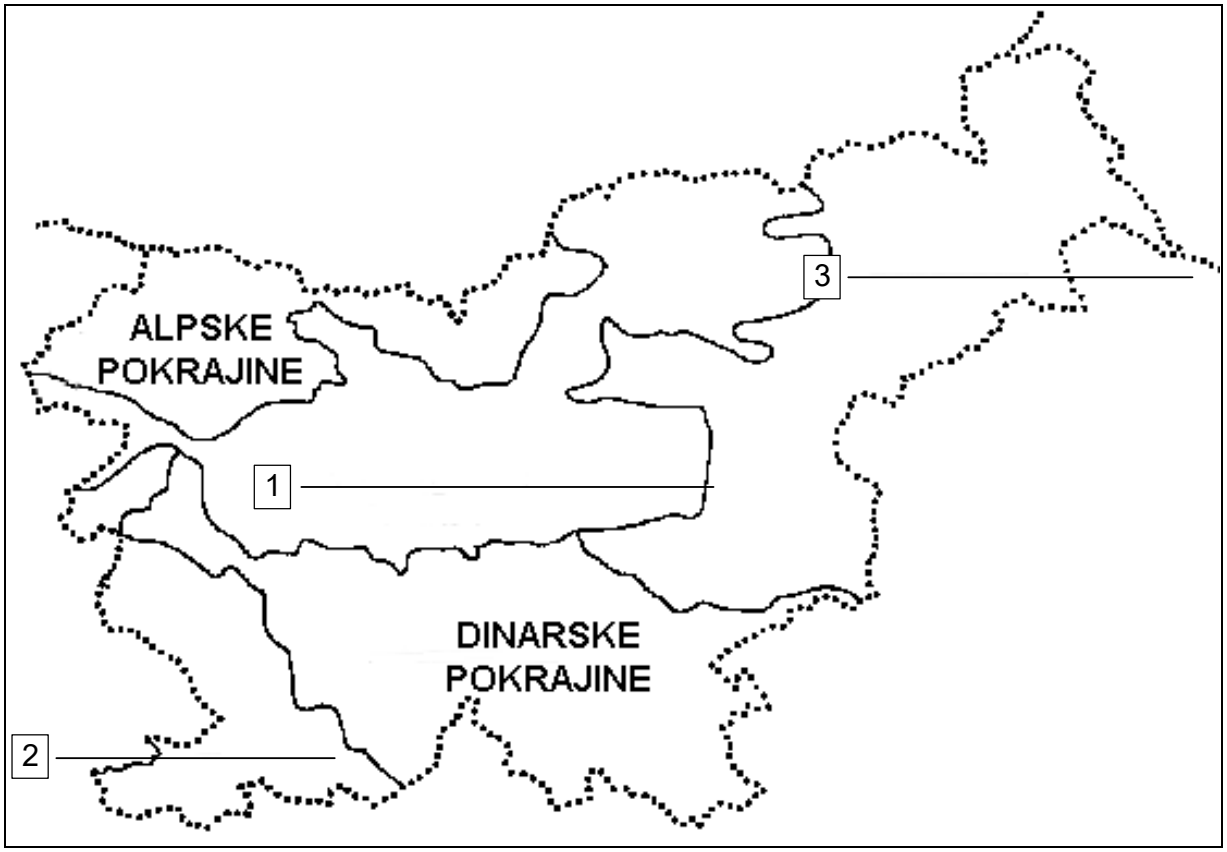

Slika 2: Zemljevid naravnogeografskih enot Slovenije

Na zemljevidu Slovenije so narisane naravnogeografske enote.
Na črte ob številkah na sliki 2 zapiši ime ustrezne naravnogeografske enote Slovenije.

(3 točke)

(Vir slike 2: Arhiv Rica.)

9. Oglej si zemljevid na sliki 6 na barvni prilogi in odgovori na vprašanja.

a) Poimenuj eno izmed slovenskih rek, ki teče proti Črnemu morju. Odgovor napiši na črto.

_____

b) V katero morje se izliva reka Soča? Odgovor napiši na črto.

_____

c) Na kateri slovenski reki so označene hidroelektrarne? Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

10. Oglej si klimograme A, B in C na sliki 3.

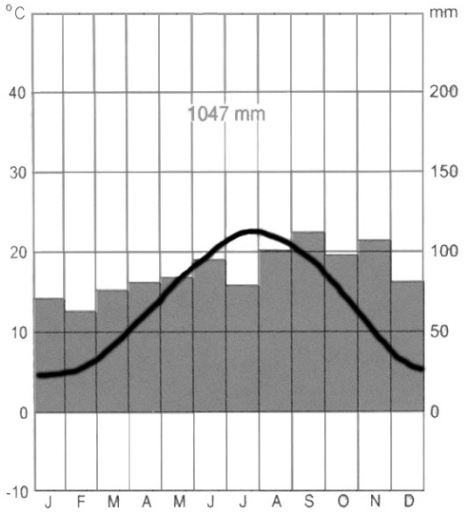

Klimogram A

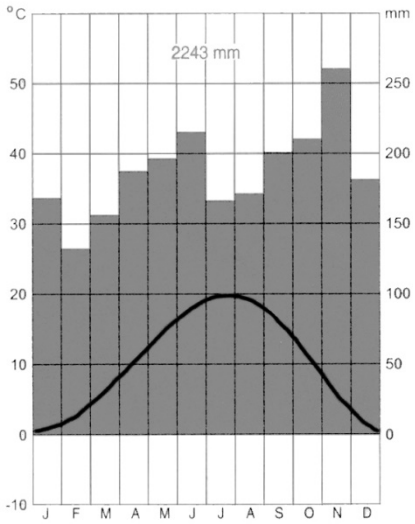

Klimogram B

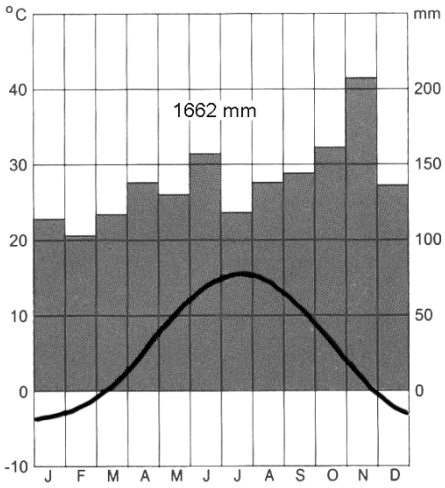

Klimogram C

Slika 3

a) Na črto napiši, kateri klimogram prikazuje podnebje Portoroža, ki ima visoke poletne temperature nad 20 °C.

_____

b) Na črto napiši, kateri klimogram prikazuje povprečne januarske temperature pod 0 °C.

_____

(2 točki)

(Vir slike 3: Senegačnik J., Drobnjak B., Otič M., 2000: Živim v Sloveniji. Geografija za 8. razred osnovne šole, Modrijan, Ljubljana.)

11. Primerjaj primorske in panonske pokrajine Slovenije.

a) Kaj lahko primorske pokrajine poleg kopanja v morju ponudijo turistu, česar panonske pokrajine ne morejo? Odgovor napiši na črto.

_____

b) Katero kmetijsko dejavnost lahko razvijamo v primorskih pokrajinah, ki je v panonskih pokrajinah ne moremo? Odgovor napiši na črto.

_____

c) Katero vrsto prometa lahko razvijamo v primorskih pokrajinah, ki je v panonskih pokrajinah ne moremo? Odgovor napiši na črto.

_____

(3 točke)

12. Sodobni svet ogrožajo različne naravne nesreče. Na nekaterih območjih so pogosti rušilni potresi.

a) S katerimi ukrepi bi lahko zmanjšali hude posledice rušilnih potresov? Odgovor napiši na črto.

_____

b) S čim lahko pomagamo prizadetim ljudem takoj po rušilnem potresu? Odgovor napiši na črto.

_____

(2 točki)

II. DEL

ZGODOVINA

1. Včasih so se ljudje drugače prehranjevali. Nekatere jedi so se ohranile do danes. Obkroži črko pred dvema slovenskima tradicionalnima jedema.

   A polenta

   B lazanja

   C ocvrti krompir

   D matevž

   E kuskus

(2 točki)

2. V Sloveniji praznujemo različne praznike.

   a) S katero osebo je povezan dan reformacije? Ime in priimek te osebe napiši na črto.

   _____

   b) Kateri praznik vsako leto praznujemo 8. februarja? Odgovor napiši na črto.

   _____

   c) Na kateri dan v letu imamo praznik dela? Odgovor napiši na črto.

   _____

(3 točke)

3. Cerkve in samostani so imeli v srednjem veku pomembno vlogo. Menihi so opravljali različna dela.
Naštej dve dejavnosti menihov, zaradi katerih pravimo, da so bili samostani kulturno središče tistega časa. Odgovor napiši na črti.

Dejavnost 1: _____

Dejavnost 2: _____

(2 točki)

4. Na slikah 4 in 5 sta prikazani različni obrti iz časov po koncu turških vpadov.
Na črto pred sliko vpiši številko obrti, ki jo prikazuje slika.

PRIKAZA OBRTI:

OBRTI:

1 tovorništvo
2 mizarstvo
3 brodarstvo
4 tiskarstvo
5 kovaštvo

_____

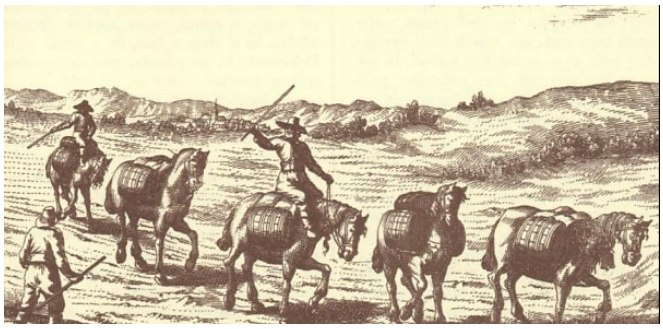

Slika 4

_____

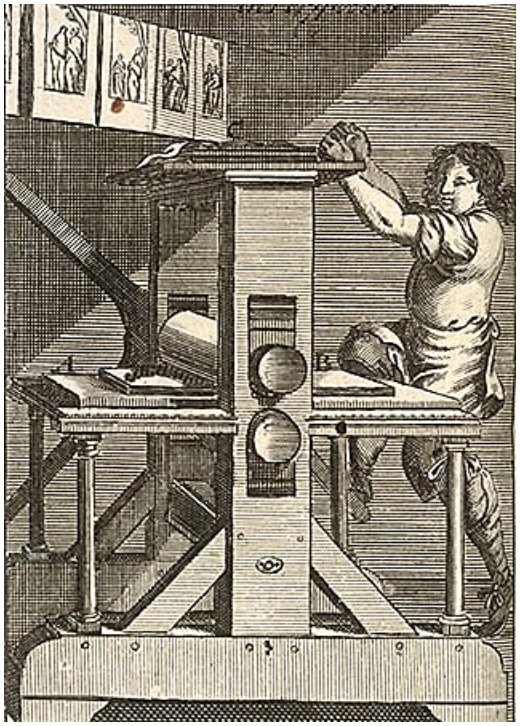

Slika 5

(2 točki)

(Vir slike 4: https://www.bogensperk.si/biografija.html. Pridobljeno: 10. 11. 2016.)
(Vir slike 5: https://www.bogensperk.si/biografija.html. Pridobljeno: 10. 11. 2016.)

5. Leta 1846 so začeli graditi prvo železnico na slovenskem ozemlju. Na črte napiši tri pozitivne posledice izgradnje železnice.

Pozitivna posledica 1: _____

Pozitivna posledica 2: _____

Pozitivna posledica 3: _____

(3 točke)

6. Sliki 7 in 8 na barvni prilogi prikazujeta kuhinjo nekoč in danes. Zakaj je kuhanje danes hitrejše in lažje kakor nekoč? Dva razloga napiši na črte.

Razlog 1: _____

_____

Razlog 2: _____

_____

(2 točki)

III. DEL

DRŽAVLJANSKA VZGOJA IN ETIKA

1. Marko je ustanovil podjetje. Zaposlil je več delavcev. Med njimi se je zelo izkazal Jože, ki je priden, delaven. Branko pa brani pravice delavcev. Dogovarja se z lastnikom o boljših delovnih razmerah in plačah.

   Na črto pred imenom napiši številko vloge, ki jo opravlja posameznik.

POSAMEZNIKI:	VLOGE:
_____ Marko	1 športnik
_____ Jože	2 sindikalist
_____ Branko	3 zaposlovalec
	4 delojemalec
	5 pravnik
	6 kulturnik

(3 točke)

2. Vsaka družina z otroki gre skozi različna obdobja. Zaporedje obdobij družine označi na črte s številkami od 1 do 3. Najzgodnejše obdobje družine označi s številko 1.

   _____ Družina se začne zmanjševati zaradi postopnega odhoda že odraslih otrok.

   _____ Partnerja ostaneta spet sama, ker so si otroci ustvarili svoje lastne družine.

   _____ Rodijo se otroci, ki gredo skozi predšolsko in šolsko dobo.

(3 točke)

Barvna priloga

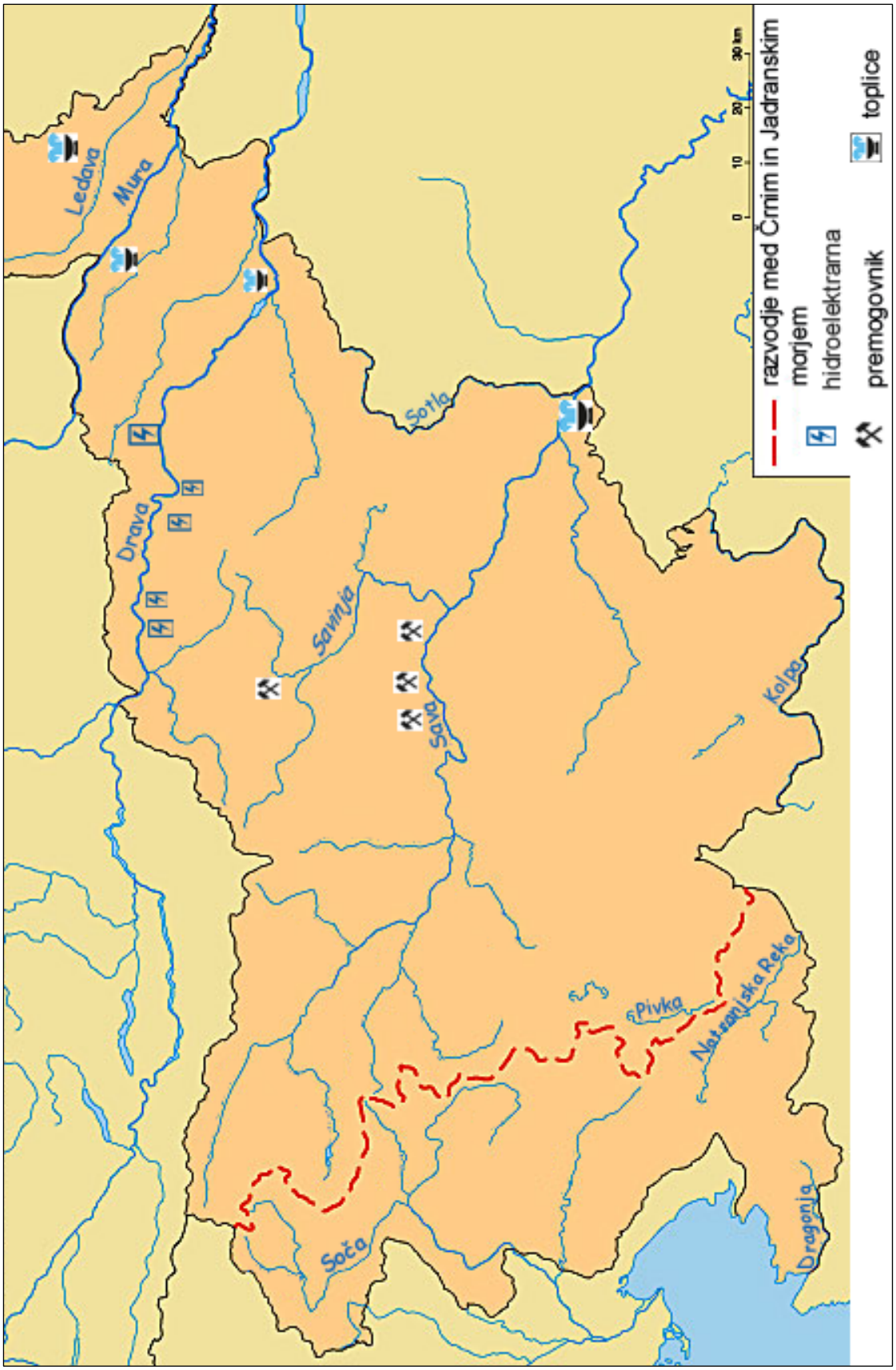

Slika 6: Razvodje med Črnim in Jadranskim morjem

Slika 7: Kuhinja nekoč

Slika 8: Kuhinja danes

(Vir slike 6: prirejeno po: https://www.google.si/search?q=slovenske+reke&biw=1280&bih=881&source=lnms&tbm=isch&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwjaxYaNnLTPAhUD1xoKHRPZC_4Q_AUIBigB#imgrc=RyhrGzn_QoZWSM. Pridobljeno: 10. 11. 2016.)
(Vir slike 7: http://www.kam.si/etno_kmetije/sturmajce_v_gorenji_kanomlji.html. Pridobljeno: 10. 11. 2016.)
(Vir slike 8: http://design-damjan.si/oblikovanje_in_izvedbe/kuhinje_nalepke_za_steklo/. Pridobljeno: 10. 11. 2016.)

5 ANALIZE ANKET

5.1 Analiza anketnega vprašalnika o izvedbi NPZ za ravnatelje osnovnih šol

Spremljava izvedbe NPZ) v šolskem letu 2018/19 je bila opravljena z anketnim vprašalnikom za ravnatelje osnovnih šol. Vprašalnik so izpolnile izobraževalne ustanove, ki so izvajale NPZ: osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom, osnovne šole s prilagojenim programom z NIS, ljudske univerze ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami.

Vprašalnik je bil namenjen spremljanju priprav in izvedbe NPZ, ugotavljanju stališč ravnateljev do NPZ in dejavnostim, ki so namenjene pridobivanju dodatnih informacij, kakovosti e-vrednotenja ter zbiranju priporočil za izboljšavo. Ravnatelje smo spraševali tudi o programu *Orka*, ki ga je Ric razvil v preteklem šolskem letu, ter o razredu, v katerem so se učenci 6. oz. 9. razreda začeli obvezno učiti prvi tuji jezik (angleščino ali nemščino).

Vprašalnik smo v mesecu juniju objavili na spletni strani Ric (eRic za ravnatelje), izpolnjevanje le-tega pa je potekalo elektronsko (od 12. junija do 10. julija).

Na anketo za ravnatelje osnovnih šol je odgovarjalo 430 ravnateljev, to je 89,6 % ravnateljev vseh izobraževalnih ustanov, ki so v šolskem letu 2018/19 izvajale NPZ v 6. in/ali 9. razredu (480 izobraževalnih ustanov). Po regijah se deleži sodelujočih v anketnem vprašalniku gibljejo od najmanj 80,8 % (Posavska regija) do največ 100 % (Zasavska in Primorsko-Notranjska regija).

Stališča ravnateljev do NPZ. Večina ravnateljev (92,1 %) upošteva dosežke NPZ pri načrtovanju prihodnjega dela (odgovora *Zelo se strinjam. / Strinjam se.*). Nekoliko manjšemu številu ravnateljev (90,9 %) se zdi NPZ smiseln in koristen, ker daje učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca, hkrati pa menijo (87,0 %), da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ večjo veljavo. Malo manj kakor 90 % jih meni, da so izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, za učitelje koristna (89,1 %) in da daje NPZ učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (85,3 %). Nad 80 % ravnateljev se strinja s trditvijo, da NPZ vpliva na izboljšanje dela na šoli (81,9 %), manj kakor 80 % pa se jih strinja, da NPZ odkriva šibka oziroma močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti, (79,3 %; 76,0 %) in da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (74,9 %). Najmanj pozitivno mnenje imajo ravnatelji o tem, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku, (62,8 %).

Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta. Osnovne šole imajo možnost, da poleg tretjega predmeta, ki ga minister določi za NPZ na njihovi šoli, po končanem preverjanju prostovoljno izvedejo NPZ tudi iz drugih tretjih predmetov. Med 459 šolami, ki so v šolskem letu 2018/19 izvajale NPZ iz tretjega predmeta v 9. razredu, jih je na anketo odgovorilo 411 (89,5 %). Od teh jih NPZ iz tretjega predmeta ni prostovoljno izvedlo 311 (75,7 %), 100 šol pa je to možnost izkoristilo: NPZ iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 64 šol, iz dveh 22 šol, iz treh 10 šol in iz štirih tretjih predmetov 4 šole. Skupno število vseh prostovoljnih izvedb NPZ iz tretjega predmeta je bilo 154; od tega 47 iz fizike, 43 iz angleščine, 26 iz domovinske in državljanske kulture in etike, 24 iz likovne umetnosti in 14 iz nemščine.

Težave pri izvedbi NPZ. Ravnatelji so največ težav pri izvedbi NPZ zaznali zaradi slabše motivacije učencev za NPZ (leta 2019: 18,6 %; leta 2018: 19,7 %; leta 2017: 17,4 %; leta 2016: 23,9 %; leta 2015: 25,2 %). Razloge zanjo pripisujejo temu, da učenci v NPZ ne vidijo smisla (ne jemljejo ga resno, ker se dosežki ne upoštevajo nikjer in zato nimajo nobenega vpliva, večina jih je že vpisanih v srednje šole, povratna informacija pa jim ne pomeni ničesar). Za povečanje motivacije učencev predlagajo, da naj NPZ pridobi na veljavi; dosežki naj se zapišejo v spričevalo oziroma naj se upoštevajo pri šolski oceni ali pri vpisu na srednje šole. Eden je zapisal, naj se NPZ upošteva kot zadnji šolski pisni preizkus.

Slabšo motivacijo učiteljev za NPZ (leta 2019: 3,3 %; leta 2018: 3,3 %) najpogosteje povezujejo s tem, da NPZ nima nobene veljave. Posamezni ravnatelji navajajo, da so v precepu med odnosom učencev do NPZ in pričakovanji staršev, da je vložek učitelja večji od izkupička in da se prilagoditve, ki so zapisane v odločbi o usmeritvi, ne upoštevajo (v šoli je več prilagoditev kot pri NPZ). Za izboljšanje več ravnateljev predlaga, naj dosežki NPZ v bodoče pridobijo na pomenu, eden pa, naj tudi ravnatelji in ZRSŠ vzpodbujajo učitelje.

Težavo v odnosu staršev do NPZ, ki smo jo v letu 2018 prvič vključili v vprašalnik, zaznava 32 ravnateljev (leta 2019: 7,4 %; leta 2018: 8,2 %). Od teh jih večina ugotavlja, da se starši za NPZ ne zanimajo, ker v njem ne vidijo smisla, in s tem povezuje tudi zelo nizko prisotnost staršev na vpogledih. Nekateri opažajo, da starše zanima predvsem povprečje šole v primerjavi s slovenskim povprečjem oziroma rangiranje šol, da imajo nekateri (pre)visoka pričakovanja. Več ravnateljev predlaga, naj NPZ pridobi na veljavi oziroma naj bo staršem na voljo več informacij o namenu NPZ, eden pa je zapisal, da je težava v prostovoljnem opravljanju NPZ za učence z NIS (predlog je, naj bo obvezno).

Pri vrednotenju NPZ so bile različne težave (leta 2019: 4,2 %; leta 2018: 4,7 %). Trije ravnatelji so izpostavili težave pri določanju učiteljev za vrednotenje NPZ (nasprotujoče si informacije s strani različnih zavodov o tem, kateri učitelji naj se prijavijo k vrednotenju, – predlog je, naj MIZŠ jasno opredeli to obvezo učiteljev; status učiteljev ocenjevalcev ni urejen – to naj se popravi; organizacija vrednotenja za starejše in bolne učitelje naj bo drugačna). Posamične težave so bile: časovna stiska (NPZ naj se izvaja v zimskih mesecih, ko učitelji niso tako obremenjeni); učitelj ni vrednotil in o tem ni obvestil nikogar; učitelj ni zaključil z vrednotenjem; PGO se ni odzival na vprašanja; večurno čakanje učiteljev po končani standardizaciji na potrditev (PGO naj bodo v stalni pripravljenosti); učitelj ni prebral *Navodil za vrednotenje* (nadzor nad ocenjevalci naj bo večji); nekateri preizkusi učencev so bili slabo ovrednoteni (njihovim ocenjevalcem naj se zneska za vrednotenje ne izplača); (možnih) pravilnih odgovorov je bilo preveč (odgovori naj bodo preciznejši); prikaz napak pri preizkusu iz fizike je bil nepregleden; težava z enotami pri mediani in modusu (enotna merila naj bodo bolje dorečena); pri slovenščini je bilo možnih še več po smislu pravilnih odgovorov.

Čas izvedbe NPZ je bil, sodeč po odgovorih ravnateljev, za večino šol ustrezen (leta 2019: 0,9 %; leta 2018: 5,9 %). Lani je največjo težavo predstavljal prvi dan pisanja NPZ, petek 4. 5., ko je bilo veliko učencev odsotnih zaradi podaljšanih prvomajskih praznikov, letos pa se trije ravnatelji, ki so izpostavili težave, ne strinjajo z izvajanjem NPZ takoj po praznikih – eden od teh predlaga, naj se izvedba premakne v november ali marec, drugi pa v čas pred prazniki ali v sredino maja.

Organizacija prostorov za izvedbo NPZ je bila največkrat motena (leta 2019: 4,4 %; leta 2018: 5,6 %) zaradi pomanjkanja prostorov, predvsem zaradi velikega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so bili razporejeni v veliko število skupin, kar je bil tudi glavni razlog za premajhno število nadzornih učiteljev (leta 2019: 4,2 %; leta 2018: 3,1 %). Za odpravo težav so trije ravnatelji predlagali, naj se omogoči združevanje teh učencev v iste skupine oz. v isti prostor, dva pa sta zapisala, da je nadzornih učiteljev preveč (eden predlaga, da je dovolj en nadzorni učitelj za vse učence s posebnimi potrebami, drugi pa, naj bo normativ nadzornih učiteljev na hodniku vezan na število učencev in ne na število učilnic). Razen tega je en ravnatelj v primeru premajhnega števila učiteljev predlagal zunanje sodelavce, drugemu se obeta prizidek, in tretji, naj se NPZ za 6. in 9. razred ne izvajata sočasno.

Organizacija pouka med izvedbo NPZ je bila motena (leta 2019: 5,1 %; leta 2018: 4,7 %) zaradi pomanjkanja prostorov in učiteljev (veliko jih je bilo v nadzoru), večjega števila učencev s posebnimi potrebami ter učencev vozačev. En ravnatelj predlaga, naj se izvedbo NPZ prestavi v april, in drugi, naj se spremeni začetek pisanja (ob 7.30 ali 8.00).

Nekaj težav je bilo tudi s Pošto Slovenije (leta 2019: 3,0 %; leta 2018: 4,0 %), ki je ali dostavila premalo poštnih vreč, pozabila prevzeti gradivo ali pa je pobirala gradivo zunaj dogovorjenih rokov. En ravnatelj je zapisal, da pošta ni imela ustrezne dokumentacije, drugi, da je tako »visoka« tajnost pri dostavi/pobiranju nepotrebna, in tretji, da so prejeli premalo preizkusov (predlaga več kontrole pred pošiljanjem).

Težave pri načinu pakiranja preizkusov (leta 2019: 1,2 %; leta 2018: 1,6 %) so bile posamične: premajhno število vrečk za vračanje gradiva (predlog je, naj bo število vrečk vezano na normativ 15 učencev v skupini); pri likovni umetnosti ni bilo priloge; zaradi načina pakiranja zmanjkuje časa za sortiranje in distribucijo preizkusov iz matične v podružnično šolo; zavoj za pomočnika bralca pri učencih s posebnimi potrebami ni bil posebej označen. En ravnatelj ugotavlja, da je pakiranje predrago in da je to nepotrebni strošek.

Druge težave so bile občasne prekinitve elektrike in s tem posledično dostop do interneta, med izvajanjem zvočnega posnetka pri angleščini in nemščini sta »padla« internet in intranet, posnetek pri teh dveh predmetih ni deloval ne v povezanem, ne v nepovezanem načinu, gradivo za likovno umetnost ni bilo popolno, izgubil se je preizkus učenca. Enemu ravnatelju se zdi nesmiselna prepoved objavljanja imen učencev v skupinah, drugemu pa, da mora učenec s statusom tujca, ki se v šolo vključi med letom, opravljati NPZ iz slovenščine, čeprav tega znanja nima.

Največ specifičnih težav pri izvedbi NPZ je bilo povezanih z velikim številom učencev s posebnimi potrebami (UPP) (leta 2019: 6,0 %; leta 2018: 6,8 %), zaradi česar je primanjkovalo prostorov in nadzornih učiteljev. Dodatno težavo so predstavljale prilagoditve – več ravnateljev je zapisalo, da je bilo prilagoditev preveč, dva pa, da prilagoditve niso bile usklajene z odločbami (npr. preizkus je bil namesto na rumeno podlago natisnjen na belo). En ravnatelj predlaga združevanje učencev s posebnimi potrebami glede na enak podaljšan čas, drugi, da naj se število prilagoditev zmanjša, dva pa, naj prilagoditve ustrezajo odločbam o usmeritvi oziroma naj bodo te podrobnejše. Razen teh so bile posamične težave z zagotavljanjem prilagojene opreme (predlog je, naj bo te opreme več in naj bo ta na voljo tudi za izposojo na inkluzivne šole), s prostorsko stisko zaradi slušnega posnetka pri angleščini (skoraj vsak UPP potrebuje svoj prostor) ter s slušnim posnetkom, ki ni deloval v nobenem načinu (rešitev vidi v zgoščenki). Dva ravnatelja sta imela pomisleke glede vsebine preverjanja; prvi je zapisal, da se UPP ves čas izobraževanja prilagajajo vsebine, tipi nalog, obseg snovi ipd., NPZ pa navkljub vsakoletnim evalvacijam ostaja nespremenjen (predlog je, da se učence, ki so vključeni v zavode, izvzame iz preverjanja z NPZ), drugi pa, da so preizkusi preobsežni, zato predlaga manj nalog.

Težave pri izvedbi za učence v programu z NIS in z odraslimi ni izpostavil nihče.

E-vrednotenje. Analizirali smo odgovore tistih šol, na katerih se je v šolskem letu 2018/19 izvajalo e-vrednotenje v 6. in/ali 9. razredu in so odgovorile na vprašanja o e-vrednotenju (396 od 460 šol z e-vrednotenjem oziroma 86,1 %).

Kakovost e-vrednotenja. Ric pripravi za učitelje ocenjevalce podatke o kakovosti njihovega ocenjevanja. Podatki so dostopni tudi ravnateljem in ti jih v večini pregledajo (90,4 %). Ravnateljem so dokumenti s podatki o vrednotenju učiteljev razumljivi (popolnoma: 71,2 %; delno: 27,5 %). Sintezno poročilo in ukrepe za izboljšanje vrednotenja pripravi 64,6 % ravnateljev. Tisti, ki tega ne pripravijo, najpogosteje odgovarjajo, da podatke o vrednotenju pregledajo učitelji individualno in/ali v aktivih; ravnatelji zaupajo učiteljem, saj menijo, da so strokovno dovolj usposobljeni, in za svoje delo odgovorni sami, imajo tudi več izkušenj z vrednotenjem oziroma ravnatelji tega ne delajo, ker pri vrednotenju ni bilo težav in odstopanj, – odgovarjajo, da so učitelji vrednotili zanesljivo in natančno. Ravnatelji so pogosto odgovarjali, da poročila sicer ne napišejo, vendar se o podatkih na šoli pogovarjajo (v aktivih, osebno z učiteljem, ukrepe za izboljšanje vključujejo v razgovor, učitelje pohvalijo, ustna analiza zadošča). Nekaj ravnateljem še ni uspelo pregledati podatkov, vendar jih nameravajo v prihodnje, drugi so zapisali, da za to nimajo časa, tretji pa, da tega ne nameravajo narediti, ker se jim to ne zdi smiselno in potrebno. Opažajo, da do največjih odstopanj prihaja pri odprtih vprašanjih, pri katerih je možnih več odgovorov. Šest ravnateljev je zapisalo, da so bili imenovani pred kratkim.

Ocena posredovanih informacij. Analiza odgovorov pokaže, da ravnatelji pozitivno ocenjujejo natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, posredovanih prek MIZŠ, DK NPZ, Rica, ZRSŠ in podjetja B2, saj deleži pozitivnih ocen za vse organe in institucije, ki izvajajo NPZ, presegajo 94 % (leta 2018: 94 %).

Ocena sodelovanja. Ravnatelji so sodelovanje z MIZŠ, DK NPZ, Ricem, ZRSŠ in podjetjem B2 ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Njihove ocene so visoke, povprečne ocene za vse institucije in organe za vodenje NPZ presegajo 4,2 (leta 2018: 4,3).

Ocena uporabnosti informacij o NPZ. Tudi uporabnost informacij o NPZ so ravnatelji ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Ocene so dodeljevali petim različnim informacijam o NPZ: publikaciji *Informacije za učence in starše*, *Koledarju NPZ*, *Navodilom za izvedbo NPZ*, *Letnemu poročilu o izvedbi NPZ* in programu *Prijave KPP*. Ravnatelji z najvišjo povprečno oceno vrednotijo uporabnost *Koledarja NPZ* (ocena: 4,7) in *Navodil za izvedbo NPZ* (ocena: 4,7), sledijo uporabnost programa *Prijave KPP* (ocena: 4,4), *Letnega poročila o izvedbi NPZ* (ocena: 4,4) in publikacije *Informacije za učence in starše* (ocena: 4,3). Večina ravnateljev je odgovorila, da staršem in učencem predstavijo informacije o NPZ, ki so opisane v e-publikaciji *Informacije za učence in starše* (90,2 %), in da jim posredujejo tudi povezavo do te publikacije (92,6 %).

Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami. Prilagojeno izvajanje NPZ je v šolskem letu 2018/19 potekalo na 396 šolah, ki so odgovarjale na anketo, oziroma 92,1 % (leta 2018: 88,5 %).

Ravnatelji pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami, tako kot lani, z najvišjo povprečno oceno vrednotijo sodelovanje Rica s šolo (ocena: 4,6). Nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo elektronskemu obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*; ocena: 4,4) in prilagoditvam preizkusov znanja (ocena: 4,4).

Dodatna informacija o dosežkih NPZ na šoli in kakovosti vrednotenja učiteljev. V zvezi z dodatno informacijo o NPZ šole po pogostnosti izvajajo dejavnosti: učiteljem posredujejo analize dosežkov učencev svoje šole, ki jih pripravi Ric in so objavljene na spletni strani eRic, (99,3 %); analizirajo dosežke učencev svoje šole (98,8 %); analizo predstavijo učiteljskemu zboru na šoli (96,5 %); pri pripravi analize sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja (93,5 %); učiteljem posredujejo rešene in ovrednotene preizkuse njihovih učencev v e-obliki, ki jih potrebujejo za podrobnejšo analizo (91,2 %); na šoli opravijo analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem in poskušajo poiskati vzroke za razhajanja (89,3 %); ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevajo pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta (89,3 %); pripravijo sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev svoje šole (88,8 %); analizo dosežkov predstavijo svetu staršev (88,1 %); na šoli opravijo primerjalno analizo dosežkov učencev v 6. in 9. razredu iste generacije (83,0 %); ugotovitve o dosežkih učencev umeščajo v LDN in razvojni načrt šole (81,4 %); analiza dosežkov učencev je del procesa samoevalvacije na šoli (81,2 %); na šoli opravijo primerjavo dosežkov po letih (78,8 %); analizo dosežkov predstavijo staršem učencev, ki so se udeležili NPZ (57,9 %); najmanj pa jih opravi analizo kakovosti vrednotenja učiteljev s šole (47,4 %).

Sintezno poročilo (vprašanje 9.15) o analizi dosežkov učencev šole največkrat zajema primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni (85,3 %), ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje (77,7 %), poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo doseganja ciljev/standardov za šolo/razred (66,3 %), primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (62,1 %), navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem (60,0 %), analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem (49,3 %) in primerjalno analizo dosežkov po letih (47,2 %). Posamezni odgovori so: povezanost s šolskimi ocenami, primerjalne analize dosežkov med učnimi skupinami, po spolu, učencih s posebnimi potrebami, učencih pri dodatnem oz. dopolnilnem pouku, učencih z najvišjimi in najnižjimi dosežki v razredu, primerjave dosežkov pri NPZ z rezultati diagnostičnih testov, ki jih učenci rešujejo ob vključitvi v zavod, in ostalih specifikah, ki so povezane z dosežki pri NPZ (motivaciji učencev in staršev za NPZ, po učencih priseljencih, večjezičnih učencih). En ravnatelj je zapisal, da v poročilu izpostavi močna in šibka področja v znanju učencev, drugi, da v poročilu pojasni namen in cilje NPZ, in tretji, da na šoli opravijo poglobljeno analizo samo v primeru, ko so dosežki šole pod državnim povprečjem.

Program *OrKa*. Okoli tri četrt ravnateljev je odgovorilo, da imajo dostop do programa urejen (75,6 %), sledi odgovor, da dostopa nimajo urejenega (17,4 %), najmanj pa jih je odgovorilo, da programa ne poznajo (7,0 %). Program namerava uporabiti za analizo dosežkov NPZ 71,2 % ravnateljev, 20,5 % jih nima tega namena, 8,4 % pa jih je odgovorilo, da programa ne poznajo. Ravnatelji so priročnik za uporabo programa ocenjevali z ocenami od 1 (nezadostno) do 5 (odlično). Priročnik je s povprečno oceno 4,33 ocenilo 58,1 % ravnateljev (250 od 430 anketiranih), drugi pa so izbrali odgovor, da priročnika ne morejo oceniti (41,9 %). Izobraževanja za uporabo programa, ki ga organizira Ric, bi se udeležilo 50,0 % ravnateljev, 29,3 % je takih, ki se izobraževanja ne namerava udeležiti, 20,7 % pa je neopredeljenih.

Učenje prvega tujega jezika. Ravnatelji so na vprašanje o učenju prvega tujega jezika v 6. oz. v 9. razredu odgovarjali različno. V 9. razredu je največ učencev začelo z učenjem prvega tujega jezika v 4. razredu (67,0 % anketiranih), sledijo odgovori v 3. razredu (10,9 %), v 2. razredu (8,4 %), najmanj pa jih je odgovorilo v 1. razredu (7,7 %). Tudi v 6. razredu je največ učencev začelo z učenjem prvega tujega jezika v 4. razredu (36,7 %), vendar je delež teh učencev opazno nižji kot za učence v 9. razredu (67,0 %). Sledijo odgovori v 2. razredu (29,3 %), v 1. razredu (17,4 %), najmanj pa jih je odgovorilo v 3. razredu (11,6 %).

Ric se zahvaljuje vsem ravnateljem, ki so odgovorili na anketo, saj bo analiza njihovih odgovorov pripomogla k boljši izvedbi NPZ.

5.2 Analiza anketnega vprašalnika za učitelje ocenjevalce pri nacionalnem preverjanju znanja

Vprašalnik za učitelje ocenjevalce pri NPZ je bil namenjen ugotavljanju primernosti nalog in razumljivosti navodil za vrednotenje. Učitelje smo tudi spraševali o dveh aplikacijah, ki ju je v preteklih letih razvil Ric: programu *OrKa* in spletni aplikaciji e-banka nalog.

Program *OrKa* je pripomoček za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti dela na šoli. Zagotavlja varno in zaupno okolje za dostop do podatkov, predvsem pa uporabnikom ponuja preprost vpogled v dosežke učencev pri NPZ na šoli in v Sloveniji. Vprašanja v anketi so bila namenjena pridobivanju informacij o tem, ali imajo učitelji urejen dostop do programa, ali nameravajo program uporabiti za analizo dosežkov NPZ ter kako ocenjujejo priročnik za njegovo uporabo . Zanimalo nas je tudi, ali bi se učitelji želeli udeležiti izobraževanja za uporabo OrKe, ki ga organizira Ric.

Spletna aplikacija e-banka nalog RIC omogoča učiteljem dostop do nalog zunanjih preverjanj znanja (NPZ) in uporabo teh nalog pri poučevanju (za sestavo lastnih testov, primerjave ipd.). Vprašanja v anketi so bila namenjena pridobivanju informacij o tem, ali učitelji uporabljajo spletno aplikacijo in v kakšen namen.

Anketiranje je potekalo elektronsko, od 20. maja do 1. julija 2019. Vprašalnik je bil dostopen na spletni strani Rica. Objavljene analize zaprtih odgovorov v nadaljevanju so prikazane ločeno za 6. in 9. razred. Odgovori v povedih na odprta vprašanja in strokovni komentarji preizkusa znanja niso zapisani, saj so preobsežni za objavo. Natančneje jih bodo preučili strokovni sodelavci z Rica in člani PK, ki bodo kritike in predloge učiteljev upoštevali v prihodnjem šolskem letu pri sestavljanju preizkusov znanja.

6. razred

Anketni vprašalnik za učitelje ocenjevalce pri NPZ je izpolnilo 1.754 od 3.266 učiteljev (57,3 %), ki so v letu 2019 elektronsko vrednotili preizkuse znanja pri predmetih NPZ v 6. razredu osnovne šole (slovenščina: 56,0 %, angleščina: 43,3 %, nemščina: 62,5 % in matematika: 58,4 %). Stopnja odgovora je primerljiva z letom 2018 (58,6 %).

Program *OrKa*. Če želijo učitelji analizirati podatke NPZ, morajo imeti urejen dostop do programa. Njihovi odgovori pokažejo, da je to težava, saj so na vprašanje o dostopu najpogosteje odgovarjali, da programa ne poznajo (57,9 %), sledi odgovor, da imajo dostop urejen (24,0 %), najmanj pa jih je odgovorilo, da dostopa nimajo urejenega (18,1 %). Glede na to, da okoli tri četrtine učiteljev programa ne pozna oziroma nima urejenega dostopa, so odgovori na vprašanje, ali nameravajo za analizo dosežkov uporabiti OrKo, pričakovani: 62,2 % jih je odgovorilo, da OrKe ne poznajo, sledi odgovor, da OrKe ne nameravajo uporabiti za analizo (20,0 %), najmanj pa je takih, ki imajo ta namen (17,8 %). Učitelji so priročnik za uporabo programa *OrKa* ocenjevali z ocenami od 1 (nezadostno) do 5 (odlično). Priročnik je s povprečno oceno 3,86 ocenilo 17,8 % učiteljev (313 od 1.754 anketiranih), drugi pa so izbrali odgovor, da priročnika ne morejo oceniti (82,2 %). Izobraževanja za uporabo programa *OrKa*, ki ga organizira Ric, bi se udeležilo 18,5 % učiteljev, 43,7 % je neopredeljenih, 37,8 % pa je takih, ki se izobraževanja ne namerava udeležiti.

E-banka nalog RIC. Spletno aplikacijo uporablja 487 anketiranih učiteljev (27,8 %), od teh največ za utrjevanje učne vsebine oziroma snovi (25,6 %), za preverjanje znanja (19,2 %) in za ocenjevanje znanja (8,6 %).

9. razred

Anketni vprašalnik za učitelje ocenjevalce pri NPZ je izpolnilo 1.308 od 2.750 učiteljev (47,6 %), ki so v letu 2019 elektronsko vrednotili preizkuse znanja pri predmetih NPZ v 9. razredu osnovne šole (slovenščina: 47,6 %, angleščina: 42,5 %, nemščina: 58,3 %, matematika: 53,6 %, fizika: 58,2 %, domovinska in državljanska kultura in etika: 41,0 % ter likovna umetnost: 29,1 %). Leta 2018 je bila stopnja odgovora nekoliko višja (54,6 %).

Program OrKa. Učitelji ocenjevalci pri NPZ v 9. razredu so na vprašanje o dostopu do programa najpogosteje odgovarjali, da programa ne poznajo (48,5 %), sledi odgovor, da imajo dostop urejen (35,3 %), najmanj pa jih je odgovorilo, da dostopa nimajo urejenega (16,2 %). Na vprašanje, ali nameravajo za analizo dosežkov uporabiti OrKo, jih je več kot polovica odgovorila, da OrKe ne poznajo (52,9 %), tretjina je izbrala odgovor, da nameravajo za analizo uporabiti OrKo (33,3 %), najmanj pa je takih, ki tega namena nimajo (13,8 %). Učitelji so priročnik za uporabo programa OrKa ocenjevali z ocenami od 1 (nezadostno) do 5 (odlično). Priročnik je s povprečno oceno 4,01 ocenilo 25,3 % učiteljev (331 od 1.308 anketiranih), drugi pa so izbrali odgovor, da priročnika ne morejo

oceniti (74,7 %). Izobraževanja za uporabo programa *OrKa*, ki ga organizira Ric, bi se udeležilo 28,4 % učiteljev, 41,0 % je neopredeljenih, 30,6 % pa je takih, ki se izobraževanja ne namerava udeležiti.

E-banka nalog RIC. Spletno aplikacijo uporablja 713 anketiranih učiteljev (54,5 %), od teh največ za utrjevanje učne vsebine oziroma snovi (50,8 %), za preverjanje znanja (45,5 %) in za ocenjevanje znanja (25,6 %).

6 UGOTOVITVE IN OCENE DRŽAVNE KOMISIJE ZA VODENJE NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA V ŠOLSKEM LETU 2018/2019

Nacionalno preverjanje znanja v 6. razredu

Nacionalno preverjanje znanja iz **slovenščine** je pisalo 19.249 učencev. Skupni dosežek na preizkusu je bil letos 49,43 odstotne točke (standardni odklon je bil 18,46 odstotne točke). Primerjava dosežkov učenk in učencev tudi letos kaže nekoliko večjo uspešnost učenk v primerjavi z učenci. Več učenk kot učencev je doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od 60 odstotnih točk dalje. Pri dosežkih do 40 odstotnih točk velja nasprotno – nižji delež odstotnih točk je doseglo več učencev kot učenk. Kljub temu da dosegajo učenke višje dosežke, pri posameznih nalogah ni bistvenih razlik po spolu. Skupni dosežek učencev po regijah je bil v večini regij pod skupnim povprečjem, nad njim je bil v Savinjski (49,55 %), Goriški (49,68 %), Gorenjski (50,16 %) in Osrednjeslovenski regiji (51,82 %). Najnižji povprečni dosežki so bili v Zasavski (46,35 %) in v Obalno-Kraški regiji (46,40 %). Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Zasavske) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 5,47 odstotne točke.

Nacionalno preverjanje znanja iz **italijanščine** je opravljalo 53 učencev 6. razreda iz osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 19,26 točke oz. 48,16 % (standardni odklon je 17,82 odstotne točke). NPZ iz italijanščine je pisalo 33 učencev in 20 učenk. Povprečni dosežek učenk je rahlo višji od povprečnega dosežka učencev (učenci: najnižje število doseženih odstotnih točk je 10 %, najvišje 88 %; učenke: najnižje število doseženih odstotnih točk je 23 %, najvišje pa 90 %).

Nacionalno preverjanje znanja iz **madžarščine** je opravljalo 18 učencev 6. razreda iz dvojezičnih osnovnih šol. Ti so od možnih 40 točk dosegli povprečno 28,06 točke, kar je 70,14 % (standardni odklon je 14,64 odstotne točke). Analiza odgovorov učencev je pokazala, da imajo učenci dobro razvito zmožnost bralnega razumevanja in uspešno rešujejo naloge besedne/slovnične razčlembe, so pa manj uspešni pri reševanju nalog odprtega tipa.

Nacionalno preverjanje znanja iz **angleščine** je pisalo 18.723 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 51,29 odstotne točke (standardni odklon je bil 26,86 odstotne točke). Tudi v letošnjem šolskem letu večjih razlik pri dosežkih iz angleščine med fanti in dekleti ne opažamo. Glede razporeditve dosežkov po regijah je opaziti, da je že kot nekaj zadnjih let na prvem mestu Osrednjeslovenska regija (54,56 %), z majhno razliko pa ji sledijo Podravska (52,96 %), Pomurska (52,81 %), Obalno-Kraška (51,87 %) in Gorenjska (51,71 %) regija. Razlika med prvo- in zadnjeuvrščeno regijo znaša 10,75 % in kaže na naraščajočo smer v povečevanju razlik med regijami (v šol. l. 2017/18 je bila razlika 8,68 %, v šol. l. 2016/17 pa 7,57 %).

Nacionalno preverjanje znanja iz **nemščine** je opravljalo 415 učencev iz treh regij. Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 380 učenci, sledi Podravska s 26 učenci in Koroška regija z 9 učenci. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 68,92 odstotne točke (standardni odklon je bil 19,47 odstotne točke). Maksimalno število točk (od možnih 52) so dosegli štirje učenci, manj kot 10 točk je doseglo sedem učencev, en je dosegel 0 točk. Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so učenke za spoznanje uspešnejše od učencev.

Nacionalno preverjanje znanja iz **matematike** je pisalo 19.316 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 57,28 odstotne točke (standardni odklon je bil 17,44 točke). Vse možne točke (50) je doseglo 37 učencev (0,19 %), medtem ko je 11 učencev (0,06 %) doseglo nič točk. Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična. Tudi razlike med regijami so majhne (najnižje povprečje je v Koroški [53,72 %] in Pomurski regiji [54,45 %], najvišje pa v Osrednjeslovenski [59,35 %] in Gorenjski regiji [58,66 %]). Predmetna komisija za matematiko ugotavlja, da imajo učenci 6. razreda največ težav z reševanjem problemskih nalog iz vsakdanjega življenja s področja ravninske geometrije. Učenci ne ločijo med pojmoma obseg in ploščina. Težave imajo tudi s pravili za deljivost oz. pravilno uporabo matematične terminologije (število, števka, številka). Učenci so slabše reševali tudi nerutinsko nalogo iz osnovnih računskih operacij, kjer je bil poudarek na razumevanju besedila.

Nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu

Nacionalno preverjanje znanja iz **slovenščine** je pisalo 16.798 učencev. Skupni dosežek na preizkusu je bil letos 48,48 odstotne točke (standardni odklon je bil 18,16 odstotne točke). Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše kot učenci. Vrh krivulje je pri učencih med 35 in 45 odstotnimi točkami, pri učenkah je vrh krivulje med 50 in 60 odstotnimi točkami. Razlika med učenci in učenkami je očitnejša kot pri šestošolcih. Tudi v 9. razredu so bile opažene relativno majhne razlike med regijami (4,63 odstotne točke je razlika med najvišjim in najnižjim povprečnim dosežkom). Najnižji povprečni dosežki so bili enako kot pri šestošolcih v Zasavski (45,57 %), Obalno-Kraški (45,83 %) in v Pomurski regiji (45,98 %). Najvišji povprečni dosežek pa je bil – prav tako enako kot pri šestošolcih in kot že nekaj let doslej – v Gorenjski (49,94 %) in Osrednjeslovenski regiji (50,20 %).

Nacionalno preverjanje znanja iz **italijanščine** je opravljalo 44 učencev 9. razreda iz štirih osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 31,61 točke, kar je 52,69 %. Nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine je pisalo 25 učencev in 19 učenk. Dosežki učenk so manj razpršeni od dosežkov učencev (učenci: najnižje število doseženih odstotnih točk je 12, najvišje 85; učenke: najnižje število doseženih odstotnih točk je 23, najvišje pa 88).

Nacionalno preverjanje znanja iz **madžarščine** je opravljalo 16 učencev 9. razreda iz dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 39 točk, kar je 65 % (standardni odklon je 17,70 odstotne točke). Čeprav je povprečni dosežek relativno visok, predmetna komisija za madžarščino ne zaznava napredka učencev pri nalogah odprtega tipa, ki zahtevajo samostojno povzemanje, sklepanje, utemeljevanje ipd. Učenci imajo težave tudi z razumevanjem implicitnih vsebin besedila, nekateri tudi s skromnejšim besediščem.

Nacionalno preverjanje znanja iz **angleščine** je pisalo 4.065 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 55,58 odstotne točke (standardni odklon je bil 23,2 odstotne točke). Tudi letošnja analiza dosežkov glede na spol kaže, da med deklicami in dečki ni bistvenih razlik. Dosežki med regijami so razporejeni tako, da je letos na prvem mestu Osrednjeslovensko regijo (57,40 %) zamenjala Zasavska regija (59,58 %), sledi ji Obalno-Kraška regija (58,04 %). Tudi Gorenjska regija v povprečnem dosežku ne zaostaja veliko (57,15 %). Na zadnja mesta so se uvrstile Koroška (51,59 %), Primorsko-Notranjska (50,90 %) in Posavska regija (47,99 %). Čeprav primerjava med leti zaradi različne težavnosti preizkusov ni korektna, je vendarle smiselno opozoriti, da se je Zasavska regija, glede na razvrstitve povprečnih dosežkov v različnih regijah, vsako leto pomaknila višje in to leto prehitela vse druge regije.

Nacionalno preverjanje znanja iz **nemščine** je opravljalo 72 učencev na šestih šolah, v dveh regijah (Podravski in Pomurski). Povprečni dosežek na preizkusu je bil 56,47 odstotne točke (standardni odklon je bil 21,54 odstotne točke). Največje število odstotnih točk (94) sta dosegla dva učenca. Trije učenci pa so dosegli manj kot 20 % točk. V povprečnih dosežkih učenk in učencev ni opaziti bistvenih razlik.

Nacionalno preverjanje znanja iz **matematike** je pisalo 16.744 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 51,05 odstotne točke (standardni odklon je bil 21,51 odstotne točke). Vse možne točke (50) je doseglo 36 učencev oziroma 0,22 %, najmanjše število točk (0) je doseglo 17 učencev oziroma 0,10 %. Med dosežki učencev in dosežki učenk so majhne razlike. V povprečju so najnižje dosežke dosegli učenci Zasavske (46,04 %), Posavske (47,75 %) in Pomurske regije (48,15 %), najvišje dosežke pa učenci Osrednjeslovenske (53,59 %) in Gorenjske regije (52,06 %) ter Jugovzhodne Slovenije (51,92 %). Predmetna komisija za matematiko je tudi v letu šolskem 2018/19 preverjala morebitne razlike v dosežkih učencev 6. in 9. razreda pri isti nalogi iz poznavanja pravil za deljivost. Devetošolci so bili uspešnejši (IT = 0,50) od šestošolcev (IT = 0,38); vsebina naloge se po učnem načrtu obravnava v 6. razredu. Pri treh postavkah, kjer so upoštevali pravilo za deljivost s 3, z 9 ter z 2 in s 3 hkrati, ni bilo večjih razlik v uspešnosti reševanja, saj so te postavke relativno slabo reševali v obeh razredih.

Nacionalno preverjanje znanja iz **likovne umetnosti** je pisalo 4.247 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 49,82 odstotne točke (standardni odklon je bil 16,99 odstotne točke). Preizkus znanja vsebuje besedilne naloge in nalogo za izdelavo likovnega izdelka. Pri izkazovanju praktičnega znanja, torej tistega znanja, ki se izkazuje prek lastnega likovno ustvarjalnega dela, so bili učenci v povprečju nekoliko slabši (49,07 %) kot pri besedilnih nalogah (50,14 %). Je pa pri tem treba upoštevati, da 200 učencev (4,7 %) likovne naloge sploh ni reševalo. Porazdelitev dosežkov po spolu pokaže, da ima več učenk dosežke okrog 59 % točk, medtem ko ima več učencev okrog 42 % točk. Nižje dosežke (spodnja desetina) je doseglo več učencev kakor učenk, najvišje dosežke (gornja petina) je doseglo več učenk. Državnemu povprečju, ki znaša 49,82 %, so se najbolj približali v Osrednjeslovenski (50, 02 %), Obalno-Kraški (50,06 %), Goriški (50,94 %) in Podravski regiji (51,00 %). Najvišja povprečja so dosegli v Jugovzhodni Sloveniji (53,98 %), v Savinjski (51,78 %) in Primorsko-Notranjski regiji (51,65 %), najnižje pa v Koroški regiji (41,67 %), pri čemer velja upoštevati, da so nekatere regije zastopane z relativno majhnim številom šol in učencev.

Nacionalno preverjanje znanja iz **domovinske in državljanske kulture in etike** je pisalo 3.849 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 51,01 odstotne točke (standardni odklon je bil 17,11 odstotne točke). Povprečni dosežek učenk je višji od povprečnega dosežka učencev. Največji delež učenk ima dosežke med 48 in 50 % točk, medtem ko ima največji delež učencev dosežke med 38 in 54 % točk. Nižje dosežke je doseglo več učencev kot učenk, najvišje dosežke pa so dosegle učenke. Najvišje povprečje (56,38 %) so dosegli v Posavski in Pomurski regiji (53,82 %) ter Jugovzhodni Sloveniji (53,42 %), najnižje povprečje pa v Obalno-Kraški (46,99 %), Zasavski (47,18 %) in Gorenjski regiji (48,90 %), pri čemer velja upoštevati, da so nekatere regije zastopane z relativno majhnim številom učencev oziroma šol.

Nacionalno preverjanje znanja iz **fizike** je pisalo 4.109 učencev. Učenci so v povprečju dosegli 63,8 odstotne točke (standardni odklon je 17,1 odstotno točko). Čeprav primerjava med različnimi leti ni upravičena, je vendarle treba opozoriti, da je letošnji povprečni dosežek pri fiziki bistveno višji od povprečnega dosežka kateregakoli leta do sedaj. Posledično preizkus slabše loči znanje učencev, ki se uvrščajo višje po uspešnosti na celotnem preizkusu. Porazdelitev dosežkov po spolu je dokaj simetrična. Med učenci in učenkami jih je največ doseglo 26 točk (72 %), širši interval najpogostejšega doseženega števila točk učencev je od 25 do 29 točk (69 do 81 %) oziroma učenk od 24 do 29 točk (67 do 81 %). Tudi porazdelitev po regijah je bolj ali manj enakomerna.

Nacionalno preverjanja znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v 6. razredu

Preizkus znanja iz **slovenščine** je letos opravljalo 87 učencev. Učenci so v povprečju dosegli 58,90 odstotne točke (standardni odklon je 15,70 odstotnih točk). V povprečju so bili uspešnejši pri reševanju nalog, kjer je bilo izhodišče neumetnostno besedilo (64,8 %; pri reševanju nalog, kjer je bilo izhodišče umetnostno besedilo, so povprečno dosegli 50,1 %). Najnižji dosežek za celotni preizkus (1 točko) je dosegel en učenec. Največ učencev (9) je doseglo 30 točk (60 %). Najvišje število točk, 44, (88 %) je dosegel en učenec. Preverjanje iz slovenščine je v 6. razredu opravljalo 35 deklic in 52 dečkov. Dosežki učencev po regijah niso primerljivi, saj se je za prostovoljno opravljanje preverjanja po regijah odločilo zelo različno število učencev. Največ učencev je opravljalo preverjanje iz Osrednjeslovenske regije, najmanj pa iz Obalno–Kraške regije.

Preizkus znanja iz **matematike** je letos pisalo 85 učencev, kar je 7 učencev manj kot lani. Učenci so od 50 možnih točk povprečno osvojili 42,54 odstotne točke. Najvišjega možnega števila točk ni dosegel noben učenec. Najuspešnejši učenec je dosegel 88 odstotnih točk, učenec, ki je dosegel najnižje število točk, pa je zbral 6 odstotnih točk. Standardni odklon 18,86 odstotnih točk kaže na raznoliko znanje učencev. Preverjanje je tudi letos pisalo več učencev (50) kot učenk (35), čeprav se razlika v številu učencev in učenk, ki opravljajo preverjanje, manjša. Dosežke med 15 in 40 % točkami je doseglo skoraj enako število učencev (20) kot učenk (18), ravno tako je bilo število učencev in učenk z dosežki med 40 in 70 % točkami izenačeno. V obeh skupinah (učenci/učenke) tako najnižjih (med 6 in 14 %) kot najvišjih dosežkov (med 72 in 88 %) je bilo po pet učencev in nobene učenke. Letos so se nacionalnega preizkusa znanja udeležile šole iz 12 regij. Tudi letos so bili najuspešnejši učenci iz Pomurske regije. Ponovno se je največ učencev NPZ udeležilo iz Osrednjeslovenske in Gorenjske regije. Zaradi udeležbe različnega števila učencev znotraj posameznih regij pa je primerjava dosežkov po regijah manj zanesljiva.

Nacionalno preverjanja znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v 9. razredu

Preizkus znanja iz **slovenščine** so opravljali 103 učenci. Povprečno so dosegli 64,39 odstotne točke (standardni odklon je 17,86 odstotne točke). V prvem delu so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila, kjer so v povprečju dosegli 66,73 odstotne točke. V drugem delu preizkusa, kjer je bilo izhodiščno umetnostno besedilo, so povprečno dosegli 60,25 odstotne točke. Najnižje število doseženih točk v preizkusu je bilo 0. Dosegel jih je en učenec. Najvišje število doseženih točk je bilo 48 (96 %), dosegel ga je en učenec. Preverjanje znanja je opravljalo 36 učenk in 67 učencev. Učenke do dosegle nekoliko višje dosežke, saj pod 50 % točkami beležimo dosežke 14 učencev (21 %) in le štirih učenk (11 %). Tudi med višjimi dosežki so učenke bolje zastopane. Dosežke med 50 in 90 % točkami je doseglo 32 učenk (89 %) in 53 (79 %) učencev. Dosežke med 90 in 100 % so dosegli 4 učenci (6 %) in nobena učenka. Tudi v letošnjem letu je odločanje za opravljanje NPZ po posameznih regijah in šolah zelo različno, tako glede udeležbe šol kot tudi glede števila prijavljenih učencev. Najslabši odziv je zabeležen na področju Primorsko-Notranjske, Goriške in Obalno-Kraške regije. S teh področij so se preizkusa udeležili po trije učenci. Najštevilčneje pa so se odzvali na področju Savinjske regije, iz katere se je preizkusa udeležilo 22 učencev.

Preizkus znanja iz **matematike** so letos pisali 104 učenci. Ti so dosegli v povprečju 52,20 odstotne točke (standardni odklon je 21,36 odstotne točke). Vse možne točke je dosegel en učenec. Sledijo mu učenec z doseženimi 49 točkami (98 %) in dva z 48 (96 %). Najmanjše število doseženih točk je bilo 2 (4 %), dosegel jih je en učenec. Sledijo mu učenec z doseženimi 7 točkami (14 %) in dva z doseženimi 8 (16 %) točkami. Preverjanje je opravljalo 35 učenk in 69 učencev. Dosežki glede na spol niso uravnoteženi, ampak so višje dosežke v povprečju dosegli učenci. Pod 52 % točk je doseglo 26 učenk, kar znaša 74,3 % in 26 učencev, kar pomeni 37,7 %. Prav tako so velike razlike med spoloma pri dosežkih nad 52 %. Tak dosežek je doseglo devet učenk, kar pomeni 35,7 %, in 43 učencev, kar pomeni 62,3 %. Tako najvišji in tudi najnižji dosežek pripadata učencu. Letošnji preizkus so reševali učenci iz 12 regij, kar je ena regija več kot lani. Največ (24) učencev štirih šol je bilo iz Savinjske regije, sledita Podravska regija s 14 učenci iz dveh šol in Osrednjeslovenska regija s 13 učenci iz treh šol. Najmanj (2) učencev je imela Goriška regija, Obalno-Kraška in Primorsko-Notranjska regija pa sta imeli po tri učence. Ker je število na NPZ sodelujočih učencev po regijah zelo različno, saj je preverjanje opravljalo od 2 do 24 učencev, njihovi dosežki niso primerljivi. Splošna ugotovitev analize dosežkov je, da znajo učenci izvajati rutinske postopke, slabo pa znajo posamezno znanje med seboj povezovati. Boljši dosežki se kažejo pri tistih vsebinah, ki jih učenci spoznavajo že od nižjih razredov dalje in je zato učna vsebina dobro utrjena, slabši dosežki pa pri nalogah, ki zahtevajo predstavljivost, orientacijo na ploskvi in prostoru, pripravljen načrt reševanja naloge, ter uporabi obstoječega znanja v novi situaciji.

Preizkus znanja iz **družboslovja** so pisali 104 učenci, ki so dosegli v povprečju 52,75 odstotne točke (standardni odklon je 20,80 odstotne točke). Najvišjega možnega števila točk ni dosegel noben učenec. En (0,96 %) je dosegel 47 (94 %) točk. Dva učenca (1,92 %) nista dosegla nobene točke. Povprečni dosežki učencev in učenk kažejo na večjo zgostitev njihovih rezultatov v zgornji polovici možnih doseženih točk, pri učenkah pa okrog polovice možnih doseženih točk. Primerjava dosežkov po regijah ni smiselna, saj se število učencev, ki so v 9. razredu opravljali NPZ iz družboslovja, giblje med 2 in 23. Učenci so najbolje reševali naloge s področja državljanske vzgoje in etike (IT = 0,61), ki je sicer v preizkusu vsebinsko najmanj obširno in zajema le dve nalogi (12 % možnega števila točk). Glede na IT so učenci najmanj uspešno reševali zgodovinski del preizkusa (IT = 0,46), v geografskem delu pa je bila uspešnost reševanja srednja (IT = 0,55).

Nekatere ugotovitve in predlogi

Iz poročil predmetnih komisij je tudi v letošnjem letu mogoče ugotoviti določene značilnosti v znanju učencev in oblikovati predloge, ki bi lahko pozitivno vplivali na kakovost poučevanja in usvojenega znanja. V nadaljevanju navajamo le nekaj priporočil predmetnih komisij, ki so pomembna za dosežke pri različnih predmetih.

PK za slovenščino predlaga, naj si učitelji pri pouku prizadevajo, da bi učenci utrdili določeno temeljno (literarnovedno in jezikovno) znanje, obenem pa naj učenci rešujejo tudi zahtevnejše naloge, ki preverjajo globlje razumevanje besedila in samostojno tvorjenje jezikovno pravilnih krajših besedil, saj zlasti s slednjim spodbujajo uporabo jezikovnega znanja. Spodbujajo naj jih k razumevanju besedila kot celote, ne le posameznih odstavkov ali književnih/jezikovnih prvin, k povezovanju podatkov iz raznih delov besedila, k prepoznavanju/luščenju iskanih podatkov iz niza več podobnih, k primerjanju več besedil in k temu, da neko trditev, mnenje ali literarni oz. jezikovni pojav utemeljijo s podatki iz besedila.

Prav tako PK za slovenščino predlaga, naj se pri pouku učenke in učence bolj usmerja v poglobljeno, ne le površinsko branje, da se jih torej ne sprašuje zgolj po podatkih, ki jih je mogoče iz besedila preprosto izpisati, ampak naj se jih spodbuja k analitičnemu razmišljanju in sintetiziranju odgovorov. Tudi PK za matematiko opozarja, naj učenci ob reševanju besedilnih nalog uporabljajo različne bralne strategije in s tem besedilno nalogo opišejo s korektnim matematičnim jezikom. Strategije reševanja problema naj učenci povezujejo z izkušnjami iz življenja, s čimer lahko kritično presodijo dobljeno rešitev.

Več predmetnih komisij v svojih poročilih opozarja, da dosežek na NPZ ni neposredno primerljiv z oceno, ki jo ima učenec pri določenem predmetu v razredu, saj se lahko na NPZ preverja le tisti del znanja, ki ga je mogoče preveriti pisno, izpušča pa se znanje, ki ga je mogoče preveriti ustno ali praktično (npr. govorne zmožnosti, praktično delo ipd.). Tako se npr. pri angleščini preverjajo tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje, govorne zmožnosti pa preizkus ne zajema. Zato PK za angleščino opozarja na previdnost pri interpretaciji učenčeve jezikovne zmožnosti. Učenci so lahko namreč govorno zelo uspešni, manj pa bralno in pisno, oz. nasorotno, zato pri oblikovanju »angleškega« profila učenca govorne zmožnosti nikakor ne smemo izpustiti. Da bi govorna zmožnost ne bila zapostavljena, PK za angleščino predlaga, da jo učitelji čim bolj razvijajo pri pouku in jo temu ustrezno tudi preverjajo in ocenjujejo. PK za angleščino priporoča, da učitelji seznanijo tudi učence in njihove starše o ustrezni interpretaciji dosežkov učencev pri NPZ. Predlagajo pa tudi, da učitelji za vsakega učenca že od prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja dalje oblikujejo jezikovni profil oz. jezikovni listovnik, ki ga z leti dopolnjujejo, vanj pa vključijo vse jezikovne zmožnosti.

Na pazljivost pri interpretaciji dosežkov na NPZ opozarja tudi PK za likovno umetnost, saj preizkus pri tem predmetu v glavnem preverja kognitivne cilje, nekoliko manj pa afektivne in psihomotorične.
Tudi v letošnjem letu ugotavljamo, da učenci s posebnimi potrebami, ki so vključeni v program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, dosegajo nižje povprečne dosežke kot njihovi vrstniki. Učenci s posebnimi potrebami so v 9. razredu dosegli med 70,9 in 81,1 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Pri slovenščini, matematiki in angleščini so učenci s posebnimi potrebami dosegli primerjalno najnižje dosežke; v povprečju so učenci s posebnimi potrebami pri teh treh predmetih dosegli 70,9 % odstotnih točk, ki so jih dosegli vrstniki brez posebnih potreb. Izmed tretjih predmetov so bili dosežki primerjalno najvišji pri likovni umetnosti (81,1 %), sledita domovinska in državljanska kultura in etika (80,2 %) ter fizika (78,8 %).

V 6. razredu so učenci s posebnimi potrebami dosegli med 61,4 in 90,2 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili primerjalno najnižji pri angleščini (v povprečju so dosegli 67,9 % odstotnih točk svojih vrstnikov). Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami dosegli 78,9 % odstotnih točk svojih vrstnikov, pri slovenščini pa 71, 9 %.

V letošnjem šolskem letu je bila v 9. razredu tretja generacija učencev s posebnimi potrebami, ki so že v 6. razredu pisali obvezno nacionalno preverjanje znanja (leta 2015/16). Od vseh učencev, ki so leta 2019 opravljali NPZ v 9. razredu kot učenci s posebnimi potrebami (1.719), jih je bilo 68,5 % (1.178) prijavljenih kot učenci s posebnimi potrebami že pri NPZ v 6. razredu leta 2016.

Tudi letošnja primerjava uspešnosti učencev s posebnimi potrebami in njihovih vrstnikov brez posebnih potreb pokaže, da se je razkorak v povprečnih dosežkih učencev s posebnimi potrebami in njihovih vrstnikov brez posebnih potreb med 6. in 9. razredom povečal. Razlika je nekoliko večja pri slovenščini (pri isti generaciji učencev, ki so bili leta 2015/16 v 6. razredu, je do leta 2018/19, ko so bili v 9. razredu, narasla za 1,87 standardizirane točke) kot pri matematiki (v istem obdobju je pri isti generaciji narasla za 1,18 standardizirane točke). Pričakujemo, da bo tudi na podlagi te ugotovitve, na državni ravni opravljena temeljita analiza učinkovitosti pomoči, ki jo učenci s posebnimi potrebami prejmejo v slovenskem šolskem sistemu.

7 PRILOGE

7.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2018/2019

Podrobnejša navodila o šolskem koledarju za šolsko leto 2018/2019 – 2. del

Izvedba nacionalnega preverjanja znanja (NPZ) v osnovni šoli

Šolsko leto 2018/2019:

7. maj 2019	torek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine za 6. in 9. razred
9. maj 2019	četrtek	NPZ iz matematike za 6. in 9. razred
13. maj 2019	ponedeljek	NPZ iz tujega jezika za 6. razred NPZ iz tretjega predmeta za 9. razred

14. junij 2019	petek	Razdelitev obvestil o dosežkih pri NPZ za učence 9. razreda
24. junij 2019	ponedeljek	Razdelitev obvestil o dosežkih pri NPZ za učence 6. razreda

7.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

7.2.1 Člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja*

dr. Janez Vogrinc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
dr. Mojca Štraus, namestnica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport
mag. Majda Jurkovič, članica, Osnovna šola Toneta Čufarja, Ljubljana
dr. Stanka Lunder Verbič, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport (od 9. 1. 2019)
mag. Gregor Mohorčič, član, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport (do 9. 1. 2019)
mag. Janja Remšak, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport
mag. Mariza Skvarč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica
dr. Andrejka Slavec Gornik, članica, Državni izpitni center
mag. Majda Vehovec, članica, Osnovna šola Šenčur

7.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja**

Slovenščina

dr. Lara Godec Soršak, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta (od 1. 1. 2019)
dr. Ina Ferbežar, predsednica, UL, Filozofska fakulteta (do 1. 1. 2019)
Nina Bradić, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna šola Spodnja Šiška, Ljubljana
Alenka Fingušt, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola borcev za severno mejo, Maribor
Irena Hodnik, članica, Osnovna šola Stara Cerkev (do 20. 11. 2018)
Vanja Jesenek, članica, Osnovna šola Sladki Vrh (od 1. 1. 2019)
dr. Milena Kerndl, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
mag. Renata More, članica, Osnovna šola Sostro, Ljubljana (od 20. 11. 2018)
Vladimir Pirc, član, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj
Matejka Tirgušek, članica, Javni vzgojno-izobraževalni zavod, II. osnovna šola Rogaška Slatina

Italijanščina

dr. Sergio Crasnich, predsednik, Zavod RS za šolstvo, OE Koper
Marino Maurel, glavni ocenjevalec (9. r.), učitelj v pokoju
Lorena Chirissi, glavna ocenjevalka (6. r.), Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Sonia Mugherli Imperl, članica, Scuola Elementare Vincenzo e Diego de Castro, Piran
Paolo Pozzi, član, Scuola elementare Dante Alighieri, Izola
Martina Seražin Mohorčič, članica, Osnovna šola Koper

Madžarščina

Mária Pisnjak, predsednica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
Ilona Zadravec Szekeres, glavna ocenjevalka (9. r.), Dvojezična osnovna šola Genterovci
Elizabeta Gaál, glavna ocenjevalka (6. r.), Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci
Valika Balaskó, članica, Dvojezična osnovna šola I, Lendava
dr. Anna Forgács, članica, Pedagoški inštitut, Budimpešta, Madžarska
Anita Gašpar Tot, članica, Dvojezična osnovna šola I, Lendava

---

* Člani so bili imenovani 18. 9. 2017.
**Člani so bili imenovani 25. 11. 2017, razen v primerih, kjer je datum imenovanja posebej naveden.

Angleščina

dr. Karmen Pižorn, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta
Mojca Jerala Bedenk, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna Šola Vižmarje–Brod, Ljubljana
Darinka Šaubah Kovič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana
mag. Andreja Drašler, članica, Osnovna šola dr. Vita Kraigherja, Ljubljana (do 1. 7. 2019)
Ines Jarh, članica, Osnovna šola Gustava Šilha, Laporje
mag. Barbara Lesničar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Mina Mazouzi, članica, Osnovna šola Kajetana Koviča, Radenci
Tanja Povhe, članica, Osnovna šola Venclja Perka, Domžale
Ruby Mihaela Korelec, konzulentka (s. p.)

Nemščina

dr. Vesna Kondrič Horvat, predsednica, UM, Filozofska fakulteta
Breda Premzl, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna šola Starše
Brigita Lovenjak, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola II, Murska Sobota
Stanka Emeršič, članica, Osnovna šola Janka Padežnika, Maribor
Renata Jakič, članica, Osnovna šola in vrtec Apače
Monika Krančič, članica, Osnovna šola I, Murska Sobota
Marta Trafela, članica, Osnovna šola Žetale
Susanne Volčanšek, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Johann Georg Lughofer, konzulent, UL, Filozofska fakulteta

Matematika

dr. Darjo Felda, predsednik, UP, Pedagoška fakulteta Koper
Aleš Kotnik, glavni ocenjevalec (9. r.), Osnovna šola Rada Robiča, Limbuš
Boštjan Repovž, glavni ocenjevalec (6. r.), Osnovna šola Krmelj
Jerneja Bone, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica
Klavdija Cof Mlinšek, članica, Osnovna šola Vodice, Vodice nad Ljubljano
Nada Nikolič, članica, Osnovna šola Vojke Šmuc, Izola
mag. Sonja Rajh, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Fizika

dr. Jurij Bajc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Samo Zanjkovič, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Ivana Cankarja, Ljutomer
Jaka Banko, član, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj
Vesna Harej, članica, Osnovna šola Dravlje, Ljubljana

Biologija

dr. Jelka Strgar, predsednica, UL, Biotehniška fakulteta
Valerija Krivec, članica, Osnovna šola Žetale
Simona Slavič Kumer, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota
mag. Bernarda Sopčič, članica, Osnovna šola Polzela

Kemija

dr. Iztok Devetak, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Tjaša Kampos, članica, Osnovna šola Venclja Perka, Domžale (od 3. 12. 2018)
Anita Poberžnik, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Slovenj Gradec (do 3. 12. 2018)
dr. Stanka Preskar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Violeta Stefanovik, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana

Geografija

dr. Blaž Repe, predsednik, UL, Filozofska fakulteta
Bojan Hozjan, član, Dvojezična osnovna šola I, Lendava
Andrej Krumpak, član, Osnovna šola Zalog, Ljubljana
Danijel Lilek, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Tinkara Mihačič, članica, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Sandi Šarman, član, Osnovna šola Hudinja

Zgodovina

dr. Dragan Potočnik, predsednik, UM, Filozofska fakulteta
Pia Ernestini, članica, Scuola Elementare Dante Alighieri, Izola
Vojko Kunaver, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Marjan Rode, član, učitelj v pokoju
Tatjana Sabo, članica, Dvojezična OŠ I, Lendava
Elissa Tawitian, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika

Likovna umetnost

dr. Matjaž Duh, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Andrej Velikonja, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Sladki Vrh
Vlasta Henigsman, članica, Osnovna šola Belokranjskega odreda, Semič
Natalija F. Kocjančič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

Glasbena umetnost

dr. Branka Rotar Pance, predsednica, UL, Akademija za glasbo
Inge Breznik, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Palmira Klobas Pečnik, članica, Osnovna šola Savsko naselje, Ljubljana
Anamarija Krvišek Zavec, članica, Osnovna šola Turnišče
Mira Prel, članica, Osnovna šola Franca Lešnika-Vuka, Slivnica pri Mariboru
Zlatka Terlevič, članica, Osnovna šola Prežihovega Voranca, Maribor

Šport

dr. Branko Škof, predsednik, UL, Fakulteta za šport
Špela Bergoč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Zlatka Gasparič, članica, Osnovna šola Rodica, Domžale
Aleš Tuhtar, član, Osnovna šola Sava Kladnika, Sevnica

Domovinska in državljanska kultura in etika

dr. Damjan Mandelc, predsednik, UL, Filozofska fakulteta
dr. Marinko Banjac, glavni ocenjevalec, UL, Fakulteta za družbene vede
Dejan Kokol, član, Osnovna šola Gornja Radgona
Miša Stržinar, članica, Osnovna šola Tabor, Logatec
mag. Klavdija Šipuš, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor

Tehnika in tehnologija

dr. Slavko Kocijančič, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Gorazd Fišer, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Samo Lipovnik, član, Osnovna šola Franja Goloba, Prevalje
Tatjana Vičič, članica, Osnovna šola Antona Žniderščiča, Ilirska Bistrica

Predmetna komisija za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom***

dr. Mojca Lipec Stopar, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta
mag. Aleksander Vališer, glavni ocenjevalec (9. r.), Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje
Milena Gvardjančič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika
Maja Garbajs, članica, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje
Nada Grčar, članica, Osnovna šola Roje, Domžale
Danila Hrovat, članica, Osnovna šola Frana Albrehta, Kamnik
Janja Križnik, članica, Osnovna šola 27. julij, Kamnik
Katja Nađ, članica, Dvojezična osnovna šola I, Lendava
Maja Poljanšek, članica, Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik
mag. Gregor Skumavc, član, Osnovna šola Antona Janše Radovljica
Andreja Vouk, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

*** Člani so bili imenovani 7. 10. 2018.